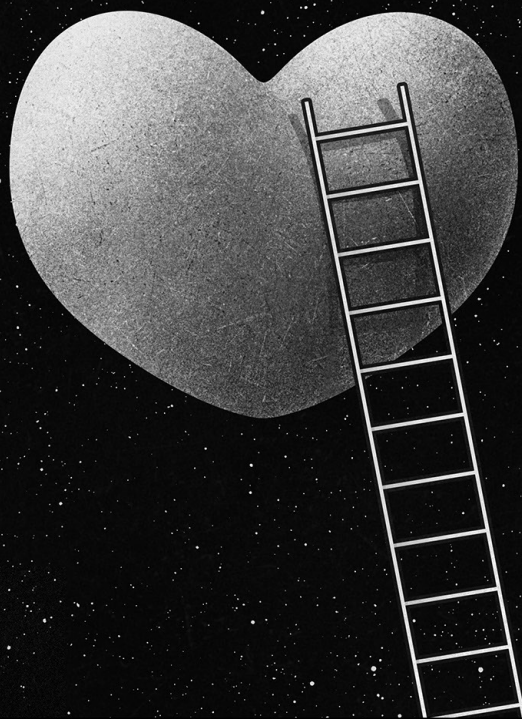

MANŽELKA Z VENUŠE

Eduard Martin

Městská knihovna v Praze

půjčuje

knihy, audioknihy,
obrazy, deskové hry...

nabízí prostory pro

samostatné studium,
skupinová setkání,
přednášky, konference...

pořádá

autorská čtení, přednášky,
koncerty, filmové projekce,
akce pro děti...

poskytuje online služby

e-knihy, digitalizované dokumenty,
přednášky, kurzy...

podporuje tvoření v kreativních dílnách

DOK16 pro práci se dřevem a papírem
Atelier pro šití a vyšívání

Suterén pro 3D tisk, knižní vazbu, kaligrafii a pyrografii

mlp.cz
e-knihovna.cz
knihovna@mlp.cz
facebook.com/knihovna

Manželka z Venuše

Eduard Martin

Znění tohoto textu vychází z díla [Manželka z Venuše](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Svoboda v Praze v roce 1990.

§

Text díla (Eduard Martin: Manželka z Venuše), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Verze 1.0 z 10. 1. 2025.

OBSAH

Manželka z Venuše	6
Slova s křídly	21
Aforismus	87
Žebrák	107
Léto	115
Tak zítra v Honolulu	118
Dejme tomu Wolfgango	125
Rozhodčí	184
Muž, který se chtěl zbavit manželky	202
Polovina blondýnky	208
Vynález	271
Blondýnka k snídani	311
Draculea	320
Být filozofem	384
Ona	405
Láska nanečisto	408
Věda a dítě	428
Její prsten	457
Citoslovec	461
Zpěv	485
Jak se máte? Děkuji, dobře, ještě nás nezavřeli	493
Král a já	499
Vzduch	576
Shakespearův vrah	585
Zhasínáček	593
Manželka a láska	617
Život v Mléčné dráze	637
Hovoří doktor Homo Moho	643
Vánoce ve hvězdách	645

Manželka z Venuše

(příběh Daidalova přítele Iora)

1

Když se Ior oženil, jeho rodiče užasli.

Ne proto, že se oženil, je celkem přirozené, že se pětadvacetiletí synové žení. Oženil se ale s dívkou z Venuše II, tedy s dívkou z planety, která byla vzdálená od Iorovy galaxie tak, že si jeho rodiče neuměli ani představit, že by jeho manželka ještě mohla být člověk.

Což o to, byli zvyklí na všelijaké sňatky.

Sousedovic dcera se provdala za inteligentní plamen z hvězdy Peiee.

Plamen byl milý, zdvořilý, výborný manžel, to ano, ale přece jen, plamen – – když ho Iorova matka potkávala na všelijak –

„Nesmím být staromódní,“ říkala si, když potkávala Iorova spolužáka pilota Ioo, který se vodil se svou ženou, poloprůhlednou manželkou ze souhvězdí Lyry. Tahle manželka byla, jak se povídalo po sousedství, ideální, naprosto ideální a uměla tak vařit, že se o ní vyprávěly pohádky – ale přece jen, ale přece jen – když se s ní setkala na jednom večírku u přátel – – Je to tak nezvyklé, říkala v noci manželovi, podívat se někomu na hrud' a vidět „skrz něj“. Ať si ti mladí dělají, co chtějí, prosím, mají na to právo, jsou jiná generace, ale ať po mně nikdo nechce, abych si na to musela zvyknout –

Iorův otec také kroutil hlavou –

Iorovi rodiče byli ze staré školy –

Proto je sňatek syna vyděsil –

V den, kdy se měl Ior vrátit ze svých cest a kdy měli poprvé uvidět jeho novou ženu, byli oba neklidní.

Celou noc nemohli usnout –

Převalovali se, dívali se na růžový měsíc, který vtékal do pokoje škvírami a žaluzií, uvažovali, jaká bude – ONA –

„Jen aby neměla rohy,“ vzdychala v té přízračné noci Iorova matka, vzpomínala na ženu s růžovým parožím –

S tou se oženil její bratranec.

„Parohy neparohy,“ broukal Iorův otec, který předstíral, že je, pokud se sňatků týče, liberál, „jen aby spolu byli šťastní.“

A pak mlčeli v tom zlověstně růžovém svitu a představovali si budoucí snachu, jestli bude mít oranžové zorničky, jen aby neměla ploutve, a co když bude mít modré vlasy jako dívky z hvězdy X/77 – Když byl dřív vesmír ještě neprozkoumaný a neznaly se všechny projevy života, můjtypane, myslela si Iorova matka, to rodiče ještě tohle trápení ani zažít nemohli –

Když svítalo, byli oba vyděšenější než v noci.

Oba si umiňovali, ať už bude synova nevěsta vypadat jakkoliv, že nesmějí dát najevo úžas, nelibost, zděšení.

A pak vstali, oblékli se, oblékli se slavnostně a pečlivě, aby udělali na snachu co nejlepší dojem.

A vydali se na letiště.

2

Posadili se v letištním bistru a čekali –

Z oblohy se spouštěl jeden koráb za druhým a davy, které z korábů vycházely, se rozpouštěly v letištní hale.

Synův koráb měl zpoždění. Iorova matka pila jednu sklenici venušovky za druhou, a kdyby její manžel nedohlížel, nebyla by si ji ani ředila; dosedala na ni hrůza -

Možná by bylo opravdu nejlépe se opít, uvažoval Iorův otec -

Z kosmických korábů vycházely takové podivné -

„Podivné existence,“ řekla Iorova matka, jako by četla manželovy myšlenky a uhádla, že nemůže najít slovo -

Z lodí se valily koule, oranžové a veliké, vylétávaly pestrobarevné obláčky, obyvatelé okcidentálních galaxií.

Co kdyby se syn oženil s oblakem -

Ale ani tak nesmím dát na sobě nic znát, umiňoval si otec.

Z transgalaktického korábu, který dosedl na přistávací dráhu nedaleko jejich bistra, vyletělo několik melodií; byl to dálkový koráb a melodie, které z něj vystupovaly, byly asi z nějakého z takzvaných melodických souhvězdí. Iorův otec i matka se s takovými inteligentními melodiemi už párkrát ve společnosti setkali - ale teď je napadlo, že by Ior mohl „něco takového“ přivést do rodiny; nápady, copak o to, nápady on měl všelijaké, a oba uvažovali, jestli by uměli být tchyní a tchánem melodii -

Proč se asi mladí žení a vdávají s takovými „existencemi“, uvažoval Iorův otec a mlčky srkal kávu, co na nich vidí -

Jsou tak zklamáni vlastním rodem - - nebo -

Na letišti je tolik krásných dívek a chlapců, a oni si vodí z hlubin vesmíru takovéhle partnery - co je k tomu vede -

Touha po neobvyklém zážitku -

Samota, kterou jim už nemůže zaplnit stoupenec vlastního rodu -

Hec -

Je to sázka -

Je to móda - nebo je to nová tendence - - -

Perverze - nebo normalita - normalita, k jejímuž pochopení jsme ještě nedorostli -

Dívali se na letištní plochu, zruměnila a zpalčivěla, právě přistála skupina plamenů a vystupovala po letištní pláni -

Iorův otec se podíval na ženu. Usmál se.

Takovým úsměvem, jaký jí říkal: vydržíme to. Vydržíme všechno.

Žena se na něj také usmála a podala mu ruku. Stiskli si dlaně a jeden čerpal sílu z druhého.

Po obloze se přesmyklo modravé světlo -

Iorův koráb -

Matka dopila sklenici venušovky a pomalu vycházela z bistra, držela se manžellovy dlaně a dívala se kupředu -

3

Z terasy nebylo na příchozí příliš vidět -

Iorův otec i matka sešli dolů, k výstupní hale, a posadili se na lavičku pod oknem.

„Kdyby byla z Venuše I,“ povzdychla si matka, „kdyby byla aspoň ze sluneční soustavy -“

Z jejich rodné sluneční soustavy -

Ale z Venuše II.

Ani v katalogu hvězdných obyvatel neobjevili, jaký určitý národ na Venuši II žije. Sto osmnáct inteligentních národností a inteligentních projevů života, pokud se nepočítají přistěhovalci, kterých je z okolních galaxií spousta. Venuše II byla veliká planeta a žilo na ní tolik různých etnik - Kdyby byl Ior aspoň naznačil, jakou má jeho žena barvu nebo velikost - - -

Z odbavovací haly se trousili cestující -

Kolem Iorova otce cosi zaválo, snad se syn neoženil s některým z těch inteligentních vánků z 00xx, pomezí galaxie, napadlo ho –

Ale ne, s úlevou zjistil, že vánek zavál z okna, pod kterým seděli –

Aspoň to –

Aspoň že snacha není vítr –

A ta náhlá úleva způsobila, že se rozesmál, hned se ovládl a snažil se vypadat vážně, ale ten smích, který polkl, v něm přesto utkvěl a dával mu sílu, aby se na celou situaci díval veseleji, aby se zbavil drtivé trudnomyslnosti, jaká ho už tak dlouho opanovávala. Ať si přiveze kohokoliv (nebo cokoliv), je to koneckonců jeho věc a naši sousedé jsou zvyklí už na kdecu – – Vstal a odběhl ke stánku s květinami, koupil kytici – snaše na přivítanou, velkou a překrásnou kytici, bude ji moci vzít do dlaní – má vůbec dlaně? – stiskl kytici – a zase se posadil vedle manželky –

Držel v ruce kytici a cítil, jak mu stonky květin kloužou v dlani, snad nikdy jsem se takhle nepotil, napadlo ho a stiskl kytici pevněji.

4

„Tamhle jdou,“ zavolala žena a vyběhla. Iorův otec ponořil pohled do kytice a nezdvíhal ho –

Díval se na modré kalichy a říkal si, ještě ne, ještě ne, byl vděčný za každou vteřinu, kdy ještě neví, kdo přišel –

Ale pak bylo třeba, aby i on vstal –

Vstal a šel vítat –

Syna – a – a koho –

Iora poznal okamžitě, měl azurovou kombinézu a nesl dva kufry, jeho vysoká postava vystupovala z davu, který s ním přitékal, blížil se s ním k východu –

Snažil se rozeznávat v chumlu kolem něj, kdo je mu nejbližší, ale dav se přeléval, mísil, přeskupoval, hned se mu zdálo, že po synově boku jde ta a hned ta – Nakonec se syn z davu vymanil a přicházel –

A po jeho boku –

Po jeho boku –

Iorův otec tiskl ret ke rtu, aby se nerozplakal –

Tak dlouho byl napnutý, tak příliš dlouho – náhlé poznání, jak cítil, nemohl unést ničím jiným než pláčem –

Pláčem úlevy –

Pokročil k synovi a pozvedl kytici –

„Děkujeme,“ řekla Iorova matka, jako by děkovala, děkovala za snachu –

Snacha stála vedle Iora a dívala se plaše na jeho otce a na jeho matku. Byla – byla člověk –

Iorův otec jí podal kytici. Objal ji. Políbil.

I jeho žena se k dívce sklonila –

Ale to ještě nevěděla, že ta dívka, která tiskne svou tvář na její rty, je ještě podivnější než všechny ty ženy, ty obyvatelky vesmíru, kterých se bála –

5

První dny po synově příchodu probíhaly normálně.

Syn bydlel v podkroví a jeho žena byla milá jako málokterá ze snach, které měli rodiče Iorových přátel.

Uklízela, byla tichá, usmívala se – I hezká byla.

„Ono je to docela hezké,“ řekla Iorova matka jedné své přítelkyni, mluvila o snaše zároveň s pýchou a zároveň s pohrdáním – jako už některé tchyně o svých snachách mluvívaly.

„Ono to umí i vařit,“ říkala manželovi, když je občas snacha pozvala na večeři a oni pak seděli dole a uvažovali o jídle, které snědli – Bylo exotické, to ano – ale dobré bylo –

Nejvíc je na snaše uklidňovalo, že vypadá jako oni.

„Nejsem rasista,“ říkala Iorova matka, „ale jsem stejně ráda, že moje snacha má hlavu.“

Když si představila, co mohla všechno její snacha mít místo „normálního“ lidského těla, až jí oči přecházely –

Snacha ale –

Měla hlavu.

A tak se zprvu zdálo, že je všechno v pořádku, v dokonalém a konejšivém pořádku – –

6

Jednou přišla ale Iorova matka domů dřív než jindy –

V hale jejich domku seděla malá, temperamentní černovláska, gestikulovala a smála se fistulí –

Iorova matka prostě nesnášela temperamentní černovlásky, které se smějí fistulí. A tahle temperamentní černovláska měla na sobě župan její snachy –

Iorova matka neřekla nic. Pro mne za mne, uvažovala, když o tom snacha neví, ať si syn vezme domů, koho chce, jednou jsme moderní, ale aby jí půjčoval župan vlastní ženy –

Večer, když měla chvilku se synem o samotě, zavedla na černovlásku řeč –

Ale syn se na ni podíval udiveně –

„To je moje věc,“ řekl.

Matka nechala chvilku otevřená ústa – něco bych měla říct –
něco bych jistě měla říct, tím si byla jistá, ale nevěděla, co by říct
měla – A tak odešla, s otevřenými ústy odešla z pokoje –

Konečně –

Její muž si do domu nikoho nepřivedl. Syn –

Konečně to byla jeho věc.

7

Za dva dny jí oznámil manžel, že potkal po ránu v koupelně veli-
kou zrzavou dívku, ospalou a rozcuchanou –

„Měla na sobě župan –“

„Její?“

Manžel přikývl.

Rozvažovali, že by měli synovi domluvit. Přece se nehodí, aby
si vodil – ty – ty ženské do domu, kde žije jeho žena –

Ale potom se rozhodli, že oni o tom raději začínat nebudou.

Ještě by jim řekl, že jsou staromódní –

Ale ten večer přišel Ior domů – Sice dříve než obvykle, ale přišel
s černoškou.

To už si Iorův otec dodal odvahy. Trochu odvahy.

„Tvoje žena není doma?“ zeptal se Iora šeptem v předsíni.

Šeptal to, ale černoška měla zřejmě dobrý sluch –

Přistoupila k nim a smála se, smála, drzáček, myslel si Iorův
otec, nejdřezší černoška, jakou jsem kdy potkal –

Tak vyzývavě se smát ještě nikoho neslyšel, bílé zuby se leskly
v modravém svitu luny –

„Ale to je přece moje žena,“ odpověděl Ior.

Černoška přistoupila ještě blíž.

A Iorův otec se na ni pozorně zadíval. Vůbec nebyla černá. Byla to nejbělejší černoška, jakou kdy viděl. A dokonce – A dokonce to přece nebyla černoška, ale jeho snacha –

Chtěl něco říct, ale vykoktal jen okamžik mlčení – pár okamžiků ticha –

A odešel –

Zády se opřel o dveře a zhluboka dýchal –

Jestli tohle byla – ona, jeho snacha, to znamená, že i ty ostatní, ta černovláska, blondýnka i ta malátná zrzavá dívka –

To znamená, že i ty ostatní dívky, které se objevily v jeho domě, byly jeho snachy.

Spím. Spím. Říkal si.

Ale věděl, že nespí a že se z tohoto bdění nikdy neprobudí –

Je poznání, které se nedá zaspát –

8

„To u nás na Venuši II umíme všecy, všecy holky,“ řekla při večeři snacha, která z několika nesmělých narážek Iorových rodičů pochopila, že je její proměny pěkně udivily –

„Všecy?“

Iorova matka se zadívala na snachu poplašeně –

A snacha se začala přeměňovat, její temné vlasy zlátly a světlaly do starozlatého odstínu –

„Já myslím, že holky, které tohle neumějí, utratí strašnejch peněz za holiče,“ řekla snacha po chvílce a pohodila šedivou hřívou –

„Utratí,“ polkla Iorova matka a zadívala se do talíře –

„A taky co času se musí věnovat opalování,“ pokračovala Iorova žena, a když tchyně zvedla pohled z talíře na její výstřih, zpo-

zorovala, že ta pleť ve výstřihu, bílá pleť blondýnek, protkaná průsvitnými žilkami, se náhle stává temnější, jako by se dívka dlouho nechala omývat sluneční lávou, jak se jí pleť zvolna ožehává, bronzoví, temní a dostává nádhernou opálenou barvu, dvacet vteřin snad to tmavnutí trvalo – a pak se zastavilo –

„Chameleón,“ rozplakala se v noci Iorova matka v koupelně.

Iorův otec mlčel –

„... oženil se s chameleónkou.“

Iorův otec mlčel –

Nevěděl, má-li být vystrašenější, nebo uklidněný –

Chápal, že z jeho hlediska a z hlediska obyvatel jeho hvězdy je něco takového, čeho je právě svědkem, nepochopitelné. Ale zároveň si uvědomoval, že mít doma jednu ženu, ve které se skrývají všechny možné ženy světa –

Ne, to nemusí být špatné –

To určitě nemusí být špatné.

9

Druhý den byla neděle a jasná, jasná neděle, horká, palčivá, a Ior se ženou a s rodiči se rozjeli na pláž za městem.

Iorova matka ležela na dece vedle snachy a dívala se na její tělo, na dlouhý, opálený trup, dlouhá stehna – Snacha si všimla pohledu tchyně a hrála si – Její trup se stáhl, ztloustl, i stehna se zkrátila, zneforemnila – Iorova matka odvrátila oči, pochopila, že snacha si zlomyslně připodobňuje tělo tělu své tchyně –

Pochopila, že ji nemám ráda, uvědomila si Iorova matka a bylo jí to zároveň líto a zároveň se tak trochu radovala, že to snaše konečně došlo –

Ne, neměla ji ráda -

Jak by také mohla mít ráda ji - Chameleóna -

Dívala se na snachu se stále rostoucí nenávistí -

Snacha ležela vedle ní na dece a měnila se, ukazovala všechny možnosti své chameleónské přirozenosti, měnila barvy vlasů, jako by dokázala kouzlit na své hlavě i ty nejsmělejší a nejneuvěřitelnější barvy od nejkřiklavějších a dryáčnických odstínů po měkké pastelové barvy jakoby lehoučce vdechnuté měkounké odstíny, něžné a vlídně opalizující -

Měnila i kvalitu vlasů, od tvrdých a neohebných až po lahodné, přeměkké vlny - Hrála si i s tváří a tchyně nemohla odtrhnout od jejích rysů oči, i když se o to snažila; viděla, jak se zorničky snachy mění, jak rostou a zase se úží, jak jí oči zelenají jako kočce, hnědnou jako sově, jak přecházejí její oči do nejrůznějších odstínů modří - I nos se měnil, vláčněl a dloužil se a vzápětí se krátil a pikantně vybíhal do výšky -

Ruce se přemodelovávaly, jako by v nich neměla kosti a maso a krev, myslela si tchyně, ale jako by byly fólií, fólií nafouknutou vzduchem - -

Celé tělo se měnilo, jako by si hrálo, i prsty u nohou se přemodelovávaly od malých válečků po dlouhé, drápativé -

To už tchyně nemohla snést.

Jako by se snacha měnila v nějakou příšeru -

Drápatou sfingu -

Vstala a odešla si koupit do kiosku limonádu. A věděla, že kdyby se ohlédla, dotkne se jí pohled té zvláštní dívky, pohled posměvačný a triumfující, pohled plný ironie a nadřazenosti -

„Náhodou, je to výhoda, mami,“ namítl syn, když mu nařídila, aby na ženu dohlédl -

„Jaká výhoda, jaká,“ vykřikla Iorova matka hystericky. „Je to prostě odporné, co ze sebe dělá -“

„Podívej,“ namítl Ior, „já jí nebudu muset být nikdy nevěrný. Má v sobě prostě všechny podoby. Oženil jsem se s ní a zároveň se všemi dívkami, s jakými jsem se oženit mohl. Ani jsem nevěděl, že takové holky někde ve vesmíru jsou. Nevím, co proti ní máš.“

„Nehodí se to,“ namítl bezradně matka -

„Komu?“ zeptal se syn.

Ano, komu se to nehodí, uvažovala matka, když se v noci probudila a když se jí před očima převalovalo polonahé tělo snachy na pláži a měnilo se, měnilo, bobtnalo a útlelo - - komu se to nehodí - Věděla, že na těch proměnách opravdu je něco kouzelného a svůdného, ale nemohla si pomoci, ze všech těch podob a ztrát podob na ni vystupovalo něco zlověstného. Tehdy ji poprvé napadlo, jestli by nebylo lepší, kdyby se syn oženil s něčím z toho, čeho se obávala, s plamenem, větrem nebo nějakou poloprůhlednou dívkou - Poloprůhlednou, ale přirozenou.

Je to jeho věc. Je to jeho život. Jeho žena.

Ale přece se rozplakala v tom svítání, v tom namodralém svítání -

Ráno, když šla do koupelny, našla v ní maličkou brunetku, seděla pod sprchou a pohazovala půvabnými, dlouhými vlasy -

11

Od téhle chvíle si nebyla Iorova matka jista, kdo vlastně její snacha je a kdo ne.

„Oni to umějí,“ řekl jí lékař, kterého navštívila, aby se s ním o snaše poradila. „Mají zvláštní schopnost metamorfózy, nám připadá nepřírozená, ale u nich je stejně obvyklá jako pro nás, že můžeme mrkat, spouštět víčka přes oči – To zase připadá neuvěřitelné obyvatelům hvězdy 7896/564 a za tuhle naši schopnost nás obdivují. Ale tahle proměňovací schopnost je nepřenosná při míšení ras, nebojte se, vaši vnuci budou docela normální a tuhle schopnost budou moci své matce jenom závidět.“

Ale Iorova matka začínala mít strach jít domů –

Nevěděla, koho doma potká. Jakou ženu.

„Ve vás ženách je tolik podob,“ smál se jí manžel, „tak když tohle některá provádí důsledně, co je na tom divného –“

Iorova matka byla den ze dne nervóznější –

A jednou, jednou cítila, že už dál nemůže. Přišla domů a v hale uviděla – Sebe samu –

„Dobrý den, maminko,“ zašeptala jí její vlastní podoba –

Iorova matka vykřikla a v hrůze utíkala do svého pokoje, zamkla se a přistavila ke dveřím ještě skříň –

Teprve pak ji napadlo, že to nebyl přízrak, ale – Ale.

Ne, nemohu tady žít. Musíme se přestěhovat někam daleko, daleko, kde ona nebude a nikdo z jejího lidu –

Uvažovala, jak to asi vypadá na té Venuši II, jak tam jeden má podob, kolik chce, jak každý může být, kým chce – A děsila se toho, že by se někdy na rodnou hvězdu své snachy vypravila – Ještě dnes odejdu, ještě dnes, umiňovala si. Rovnala si do kufru šaty, prádlo – utíkám, utíkám – a proč, protože se bojím – bojím se toho chame-

leóna – hrozného chameleóna – Uvažovala, jak se asi zase snacha proměnila, jaká žena chodí po domě, jakou má pleť, jakou tvář, vlny – nemohla si nic z toho představit a kroky za dveřmi jí připadaly jako kroky všech žen vesmíru, všech podob vesmíru – –

Jen jedno věděla – jaké oči má ta, která tam přechází –
Svítivé – ironické – pohrdající –

12

Pak vyšla s kufrem z pokoje, plížila se po schodišti, jak jen mohla nejtíšeji – –

Snacha stála v hale. Ve své staré podobě. Jako by na Iorovu matku čekala –

Matka zavřela oči.

Projdu kolem ní, projdu, aniž bych otevřela oči, nepodívám se na ni, nepodívám ani na chvíli – tápala kufrem před sebou –

A pak ucítla na tváři dotyk –

Otevřela oči.

To byla ona – Snacha ji políbila.

„Odpusťte, maminko,“ zašeptala.

A měla v očích něco velmi provinilého –

„Odpusťte,“ opakovala snacha a do očí jí vytryskly slzy –

I Iorova matka ucítla, jak jí vlhnou oči. Přitiskla k sobě ten přízrak, tu chameleónní dívku –

Pochopila –

Stala se mnou a poznala mne. Iorova matka se dala do smíchu a snacha také –

„Není to jen tak hra,“ řekla snacha, „víte, u nás jsme šťastní. Na naší hvězdě jsme asi nejšťastnější z celého vesmíru. Umíme

být, kým chceme. Ale ne proto, abychom se trápili, abychom se pochopili –“

Tchyně položila kufr. Snacha ho vzala a nesla zpátky do pokoje –
„Umíme být, kým chceme, a proto se máme rádi, vydržíme se mít rádi, proto se chápeme –“

Hlas proměnné dívky zněl něžně a moudře a radostně –
„Měla jsem si to zkusit dřív,“ pokračovala, „abych věděla, jaké je to být vámi – – promiňte.“

„To nic,“ zašeptala matka, „to nic, já si měla také zkusit, jaké je to být tebou.“

Dívka pohlédla Iorově matce do očí – dlouho –

„Copak vy to umíte?“

„Myslím,“ řekla Iorova matka, řekla pomalu, „že to umí u nás každý, jen když si dá trochu práci.“

A zvláštní dívka se radostně usmála a políbila Iorovu matku zase, na každou tvář.

„Myslím,“ řekla Iorova matka, „že v tom je hlavní tajemství vesmíru – nebýt jen sám sebou – dokázat nebýt jen sám sebou –“

Ale to, co řekla, se jí zdálo moc moudré – a tak radši nemluvila dál, jen se dívala té proměnlivé dívce do očí a četla v nich to, co chtěla, aby dívka četla v jejích očích.

Ve svých blízkých můžeme najít jen to, co oni naleznou v nás.

A dostat můžeme jenom to, co dáme.

A to je příběh o dívce z Venuše, která se pro svou lásku vydala daleko do světa.

Slova s křídly

1

Do práce běhám vždycky na poslední chvíli –

Aerobus mi staví přímo proti domu, a tak mi stačí vyběhat z domu tři minuty předtím, než odlétá –

Někdy zaspím.

Pak běžím k aerobusu a v běhu si dooblékám sako, uvazuji kravatu a ještě dojídám poslední sousta –

Nemohu si pomoci.

Každé ráno si umiňuji, že příští ráno takhle už vypadat nebude, že půjdu spát dřív a vstanu také dřív –

Ale pak zarachotí nad mým bungalovem aerobus a já se zase řítím z domu, v jedné ruce kravatu a v druhé ruce rohlík.

Aerobus bývá dost přecpaný, a tak si každé ráno říkám, jestli se mi podaří se do něj vůbec vecpat.

Když se mi to nepovede, přicházím do práce se zpožděním –

Kybernet Plu, který má službu ve vrátnici našeho podniku, vytahuje z kapsy veliké hodinky – dostal je přiděleny psychologickým oddělením, aby jimi opozdilce zahanboval –

Zamžourá na ciferník –

Potřese svou přísnou hlavou – a zapíše si mne do knihy pozdních příchoďů. Ví, že mi při nejbližší příležitosti strhnou prémie –

Na poslední chvíli do aerobusu přibíhala také jedna dívka –

Bylo jí dvacet.

Jmenovala se Dilia.

A – milovala mě.

2

V podstatě nemám nic proti tomu, aby mne dívky milovaly.

Naopak.

Patřím k těm ješitným mužům, kteří v podvědomí očekávají, že se všude najdou dívky, které je budou milovat, a když se jim zdá, že je okolní dívky nemilují, přijímají to jako křivdu –

Ale Dilia –

Dilia patřila k těm dívkám, které bych raději nepočítal do svého fan klubu.

Nebyla ošklivá, to rozhodně ne.

Byla snad příliš štíhlá a příliš vysoká, ale tahle štíhlost a výška z ní nedělaly slonbidlo, naopak poutaly na ní, dávaly její siluetě jakýsi vílí zjev –

Dilia se pohybovala, jako by tančila –

Měla ladná gesta, vílí, ale nesmírně rychlá. I mimiku měla velice rychlou. Byla to jedna z těch rychlých a cílevědomých dívek, které se prosazují svou hbitostí, bystrostí – a sebevědomím –

Když se mi poprvé zezdálo, že mě miluje, znejistěl jsem.

Pohledy, které po mně vrhala, když jsme bok po boku doklusávali k aerobusu, signalizovaly, že na mně spočívá její zájem, že na mně veliké Diliiny oči – pronikavé a hluboké – spočinuly se zalíbením –

Ale to nic neznamená, říkal jsem si.

Kdepak, to nic není – pokoušel jsem se oklamat, upokojit –

Je vidět, že jsem Diliu neznal –

Když si Dilia nějakou kořist vyhlídla, dokázala za ní jít s neuvěřitelnou trpělivostí, cílevědomostí – rychlostí –

A já byl kořist.

3

Dilia pracovala v Roboteu jako pomocná síla, jako velice hbitá pomocná síla.

Měla na starosti evidenci skladu Robotea. Dost únavná a jednotvárná práce -

Aspoň pro Dili.

Znal jsem děvčata, která ve skladu pracovala, a myslím, že tím ani netrpěla - -

Tloustla.

Sklady byly plné boubelatých, usměvavých dívek, které rezignovaly na to, že to v životě přivedou dál. Dál než k tomu, že budou ze skladu na požádání vydávat součástky -

Dilia ne.

Chápala, že její síly na něco víc nestačí, chápala, že není pronikavý intelekt a Roboteem neotřese - ale měla onu odvěkou možnost cílevědomých žen - pojmut za muže toho, kdo to dokáže -

A usoudila -

Usoudila, že tím, kdo dokáže to, co si ona přeje dokázat, mohu být já.

V té době se mi podařilo získat několik výnosných patentů a Dilia soudila, že jsem kořist. Tučná, výhodná - a reprezentativní -

4

V tu dobu jsem už dávno nemusel jezdit narvaným aerobusem -

Mohl jsem jezdit vlastním aeromobilem.

Ale žila ve mně nedůvěra a nechuť ke všem technickým vymoženostem, a tak jsem raději jezdil jako před lety, když jsem neměl na víc než na služební měsíční jízdenku -

Byla v tom i sentimentalita -

Dokud jsem dodržoval způsob života, jaký jsem vedl v mládí, mohl jsem si spíš namlouvat, že jsem mladý -

„Ahoj, Da,“ říkala mi Dilia -

Lidé moje jméno už vyslovovali spoustou způsobů, všelijak je komolili, ale tak, „Da“, jako mi říkala Dilia, mne ještě nikdo, co jsem se pamatoval, nenazýval -

Da -

V tom proměnění mého jména se ukazovala Diliina cílevědomost, používala co nejkratších jmen -

První společnou cestu aerobusem jsme hovořili o tom, proč mi říká Da. Přímo řekla, že když mne osloví několikrát denně kratší variantou mého jména -

A bude mne jí oslovovat - nevím už jak dlouho -

Prostě Dilia měla vypočítáno, kolik hodin času ušetří, když mne nebude oslovovat Daidale, ale jenom Da -

Ptal jsem se jí, k čemu chce ten čas šetřit.

Podívala se na mne mnohoslibně -

„Chápu,“ řekl jsem - ale snažil jsem se to říct tak, aby si Dilia myslela, že chápu něco jiného, než co myslí ona -

Nechtěl jsem, aby si myslela, že mi zas tak moc vidí do karet.

5

Od té první jízdy jsem si mohl být jistý, že každé ráno, když vyběhnu ze svého bungalovu, vyřítí se Dilia -

Popadá z druhé strany k aerobusu -

„Fajn, Da,“ volala na mne už z dálky, „to je fajn, že jsme se zase setkali -“

„Osudové setkání,“ volala jindy -

„Tohle něco znamená,“ volávala -

A tak jsem trávil každou cestu v tom zapocené a narvaném aerobusu s Dilií -

Nic jsem proti ní neměl -

Jenomže její sympatie mne drtila. Jsem zdvořilý člověk a odmítnout její dvoření jsem jaksi nemohl -

Snažil jsem se chovat tak, aby pochopila, že mám jiné zájmy než ji - vím, jak trávit čas lépe, příjemněji a radostněji než v její společnosti -

Dilia mi začala psát -

Posílala mi předlouhé dopisy - - -

Každý den jsem měl v poštovní schránce od ní obálku, psala mi dlouhé sentimentální dopisy -

Dopisy plné stále dravějšího sentimentu -

Nakonec přímo zuřivě vášnivé - Přestával jsem je číst a jen jsem je rovnal do svazků a ukládal do sklepa -

Dilii to nevadilo.

Nevadilo jí, že jsem jí nikdy neodepsal.

Byla jako lovec, který střílí a střílí - - ve svém optimismu věří, že čím víc střel za kořistí vyšle, tím jistěji ji zasáhne -

Stále mne někam zvala.

Na koncerty -

Na kybernetickou koridu -

Na výstavu kybernetických stehů -

Do divadla -

Každá kulturní akce, jaká se na naší hvězdě konala, jí byla dobrá, aby na mne při ní políčila -

„Pane,“ říkal mi můj kybernetický komorník Eusebius, „pane, to je herdek ženská.“

Prosíval jsem Eusebia, aby za mne bral telefony a aby mne Dilii omlouval – –

Dělal to rád, a když tak znovu a znovu Dilii opakoval, že nejsem doma, rozeznával jsem v jeho hlase soucit –

Hledal jsem, jak bych mohl přízni téhle báječně vytrvalé dívky uniknout –

A nemohl jsem přijít na žádný zdvořilý způsob, jak ji od sebe odpudit – Zdvořilí lidé jsou strašně bezbranní.

Když jsem dostal od své sestřenice Yvelly psaní, ve kterém mne žádala, mohla-li by u mne strávit pár týdnů letních prázdnin, zajásal jsem – – –

To je ono – tohle je záchrana –

Když jsem se chtěl zbavit toulavých koček, které se v hejnech vrhaly na mou zahradu, vypůjčil jsem si na pár týdnů psa –

A když se teď potřebuju zbavit toulavé Dilie, bude možná nejlepší, když si vypůjčím na pár týdnů sestřenici –

6

Yvella patřila k „chytrým“ příbuzným –

Chytří příbuzní jsou ti, kteří se věnují jen svým zámožným a vlivným příbuzným –

V tu chvíli, kdy jsem se stal v rodině pověstným boháčem, začali se kolem mne „chytrí“ příbuzní rojit –

Yvella se také přirojila.

Studovala na Neptunu 8, bylo jí devatenáct a měla před maturitou –

Byla to velká, tlustá dívka.

Taková, která se posadí na židli a vstane z ní, až když ji ze židle vyklopíte –

„Ahoj, Daido,“ řekla mi líně, když vystoupila z rakety, „dá se u vás tancovat?“

Jídlo a tanec.

To byly hlavní Yvelliny zájmy –

Pomalé jídlo a pomalé tance –

Předpokládal jsem, že nápad dostat se ke mně nebyl její, že to vymyslela Yvellingina matka.

Potřebovala dceru výhodně provdat a usoudila, že na mé hvězdě bude mít daleko větší možnost získat vhodného partnera než na své rodné hvězdě – –

Vysvětlil jsem Yvelle, že potřebuji, aby předstírala naše zasnoubení.

„Senza, Daido,“ řekla líně –

Yvella přijímala všechno líně. I senzace –

7

Ubytovala se u mne, jako by od narození jinde nežila –

Vypůjčil jsem jí kybernetickou komornou v půjčovně služebních – Yvella byla nadšená –

„Jsi vodvazník, Daido,“ řekla mi pochvalně a zadívala se na svou komornou s úctou, jako by Yvella byla její komornou, a ne naopak –

Doufal jsem, že všechno se vyřeší samo, Yvella zažene Dilii a pak odjede – –

A já si povedu dál svůj staromládenecký život, život družný a vyrovnaný.

„Prima, co,“ řekl jsem Eusebiovi ten večer, co ke mně Yvella přijela – Komorník si zapálil doutník –
„Blahopřeji vám, pane,“ řekl s úklonou –
Bylo k čemu blahopřát –
Yvella, ať už byla jaká byla, patřila k lidem klidným a tichým, plouhala se po domě, nedupala, neprozpěvovala si –
A přes den většinou spala.
Vycházela, když se začalo stmívat, vycházela se svou komornou, kybernetickou garde –
A obcházela jeden ples, jeden taneční večírek, jeden mejdan za druhým –
Vracela se až k ránu. Někdy byla tak utahaná, že usínala hned za vrátky mého bungalovu, na trávníku u jezírka – pak pro mne přišla komorná, abych jí pomohl slečnu odnést do jejího pokoje –
Ale to byly také jediné nepříjemnosti, jaké s Yvellou byly.
S Yvellou –
Jenomže s Dilií se nepříjemnosti zvětšovaly –

8

„Hej, Daido,“ volala na mne za pár dní po příjezdu Yvelly. „Tak ti přijela sestřenice, otrava, co?“
Strnul jsem –
V první chvíli mne napadlo, že Yvella musela někde dát k lepšímu náš plán –
Ale věděl jsem, že Yvella se jednak nerada svěřuje a pak ví, jak bych byl nerad, kdyby plán vyrazila – chtěla ode mne dostávat kapesné, a proto zachovávala vysokou loajalitu –

Uvažoval jsem, jestli se Dilia nemohla něco dozvědět od Eusebia nebo od Diliiny komorné -

Ale služebnictvo mělo přece blokovanou schopnost vyprávění o tom, čeho je v domácnosti svědkem -

I příští ráno mne Dilia vítala radostně a pokaždé řekla něco o chodu naší domácnosti -

NĚCO -

Něco, co se nemohla dozvědět, pokud by nebyla vybavena nejlepší špionáží, jakou jsem si uměl představit -

Měl jsem, jako většina zámožných lidí na naší hvězdě, být vybavený moderní aparaturou proti jakémukoliv odposlechu -

Nebylo možné, aby Dilia získávala informace z mého bungalovu nějakou obvyklou odposlechovou cestou -

A přesto věděla o tom, co se v mém domě děje -

Jako bych jí to vyzrazoval sám, jako bych se jí sám svěřoval - věděla věci, které nemohl vědět nikdo jiný než já -

Věděla, co jsem pil, kde jsem seděl, jestli jsem pracoval večer u psacího stolu -

9

A všechno, co se Dilia o mně dozvěděla, podávala s upřímným úsměvem, jako by to věděli všichni -

„Je mi moc líto, že sis včera rozbil lampu,“ halekala na mne jednou po ránu Dilia -

Tu lampu jsem si rozbil večer a nevěděl o tom nikdo, pokud jsem věděl, ani Eusebius.

„Odkud tohle víš?“ zeptal jsem se vyděšeně -

Opravdu vyděšeně, máloco mne dokáže tak vyděsit, jako když vidím, že druzí toho o mně vědí hodně – tak neuvěřitelně moc –

Dilia jen pohodila hlavou.

„Jestli to chceš vědět, přijď večer na balet,“ řekla mi –

Ten večer hostoval na naší hvězdě významný baletní soubor a já už na něj měl lístek –

Ale Dilia mi šla na nervy.

Nezaběhl jsem ten večer na balet inteligentních mloků, i když mám balety velice rád, nenavštívil jsem balet jedině proto, abych Dilií ukázal, že o ni nestojím, a doufal jsem, že jí to dojde –

10

Jenomže myšlenka, odkud o mně Dilia bere informace, mne pronásledovala – – –

Prošel jsem celý byt.

Propátral ho.

Jako bych se pohyboval v bytě někoho jiného –

Nikde jsem žádné odposlouchávací ani odezírací zařízení neměl – – –

Možná to říkala jen tak. Strřílela naslepo. Pokoušel jsem se utiшит svůj nepokoj –

Jenže další den, jen jsem s Dilií doběhl na zastávku –

„Pochutnal sis na pudingu?“ hlásila už na schůdkách aerobusu –

Puding –

Měl jsem k večeri puding. Po dlouhé době jsem měl zase cassiopejský puding, přítel George mi ho poslal ze služební cesty –

„Hele, naval, odkud tohleto víš,“ řekl jsem Dilií.

„Jsi večer doma?“ zeptala se.

„Proč?“

„Dneska večer u tebe budu,“ řekla ta vlezlá dívka, „tak by mne zajímalo, jestli se u tebe setkáme -“

„Může bejt,“ řekl jsem - - a pak přistupovali další lidé a dav nás od sebe roztrhl -

11

Večer jsem Dilii čekal. Netrpělivě.

Probíral jsem se jednou možnostmi za druhou, jak se tohle rafinované děvče může dozvídat, co se dozvídá -

Nejpravděpodobnější možnostmi se mi zdálo, že Dilia umí být neviditelná - -

Umí ve své neviditelné podobě procházet zdmi -

Dochází za mnou a plíží se za mnou, slídí -

Na jiné - vysvětlení - -

Na jiné, rozumnější vysvětlení jsem prostě přijít nemohl.

Rozumné to bylo -

Rozumné a nesmyslné -

Kolik rozumných věcí vypadá nesmyslně.

Někdy bych skoro řekl, že rozumné věci se dají poznat podle toho, že vypadají nesmyslně.

12

Čekal jsem - - čekal - -

Sestřenice si ke mně přisedla. Měla vymkнутý kotník, a tak nekřepčila, celé dny sedala u krbu, popíjela -

„Yvello, miláčku,“ řekl jsem jí, „čekám tady na Dilii.“

„Abych vypadla?“

Zakroužil jsem hlavou –

Pokusil jsem se jí vysvětlit, co bych se rád od Dilie dozvěděl –

Yvella pohodila hlavou –

„Ty chceš, vědět, Daido,“ řekla, „kdo donáší?“

„Jo, to je to, co bych z ní rád vyrazil.“

„Myslím,“ Yvella zakroužila liknavě skleničkou, „myslím, že donáší tvůj kocour.“

Pohnula skleničkou tak, aby z ní vyšplíchl doušek na Klarineta, tak se můj kocour jmenoval.

Ani už jsem se nenamáhal, abych vymýšlel pro zvířata ve svém domě jména. Obvykle, když jsem potřeboval pokřtít kocoura, psa nebo kanárka, otevřel jsem encyklopedii –

Kocour měl smůlu –

Otevřel jsem encyklopedii na slově Klarinet –

Klarinet ležel na kožešině u krbu a předl; vypadal majetnický, jako bych já byl jeho host –

„Klarinet?“ usmál jsem se na Yvellu. „Dobrý, Yvellko, dobrý.“

„Náhodou,“ přejela Yvella kocoura pohledem, „náhodou.“

„Radši si počkám, co mi Dilia řekne, drahoušku,“ řekl jsem se vší kurtoazií, jaké jsem vůči sestřenicím schopný –

„Jen se na něj podívej,“ ztěžka hovořila Yvella. „Jak se kouká. Jako by nás špehoval. Vsadila bych se, že některý kocouři na své pány vynášejí. Klarinet zrovna.“

Musel jsem uznat, že se kocour tváří dost podezřele, oči mu jiskřily, odrážely oheň v krbu – – –

Dilia si dala na čas –

Yvella nakonec skleničku v ruce neudržela, musel jsem přivolat její komornou. Dovlekla Yvella do postele –

A tak jsem seděl u krbu sám, klímal –

Klarinet mi vyskočil na klín. Hladil jsem toho domýšlivého kocoura a čekal na Dili – –

Klarinet byl nejdomyšlivější kocour, jakého jsem poznal.

Většina kocourů, které jsem měl tu čest poznat, vypadala velice domýšlivě – – ale Klarinet splňoval sto procent domýšlivosti –

Bylo na něm znát, jakou mi prokazuje milost, když mi dovoluje, abych ho šimral za ušima nebo abych mu přejížděl po bradě ukazováčkem –

Předl.

Vlastně –

Prokazoval mi milost, že předl.

Tohle se mi na kocourech líbí –

Neprojevují komickou vděčnost za každé pohlazení jako kybernetičtí kocouři –

„Da,“ ozvalo se u vchodu do haly –

Dilia stála, nasvícena plameny z krbu, přebíhaly jí po lesklých šatech, jako by měla šaty ušité z plamenné látky –

„Dilie,“ řekl jsem jí, „tak to vyklop.“

Posadila se na kožešinu k mým nohám. Tam, co předtím seděl Klarinet –

„Da,“ řekla měkce, „hádej. Je to tak jednoduchý. Hádej, jak se mohu o tobě dozvědět, co chci...“

Jestli jsem na něco neměl tenhle večer náladu, pak to bylo hádání nějakých složitějších otázek, než jestli si mám nalít whisky nebo venušovku -

„Yvella povídala,“ začal jsem, „že ti to říká Klarinet.“

„Kdo?“

Podívala se na mne velikýma uhrančivýma očima -

„Náš kocour, děvčátko.“

Dívala se na mne užasle a nestoudně oddaně -

„Říká, Da,“ pověděla měkce a ani nesklopila oči. „Říká mi to Klarinet.“

Přímo se pohledem procházela v mých očích -

14

„Kocour?“

Zadíval jsem se na Dilií vytřeštěně.

„Kocour,“ řekla a vyslovila to s půvabnou samozřejmostí, jako by mi říkala značku své voňavky -

Jako by bylo docela samozřejmé, že můj kocour je její důvěrník.

Nalil jsem si sklenici venušovky a nalil jsem i Dilií.

„Teď vážně.“

Usmála se na mne a odmítla sklenici.

„Nebudu pít, protože kdybych pila, tak bys mi jistě věřil ještě míň.“

„A co ti mám věřit?“ začínal jsem pěnit. „Mám ti věřit, že můj kocour na mne donáší?“

„Neříkala bych tomu, že donáší,“ zamyslela se Dilia. „Sděluje.“

Myslí si, že je vtipná -

Některé dívky naschvál hovoří tajuplně, aby vypadaly vtipné.

Tajuplností se dá nahrát kdeco, od vtipnosti až po inteligenci – –
„Kla,“ řekla Dilia Klarinetovi, zkracovala kocouří jména stejně jako lidská. Posadila si kocoura na klín.

Klarinet se díval stejně otráveně a stejně domýšlivě, jako když seděl u krbu. Bylo mu jedno, kde je. Někde být musím, říkal si asi a snažil se svět a svoje umístění v něm přijímat filozoficky.

„Kla,“ řekla Dilia kocourovi a položila si jeho tlamičku k uchu, jako by naslouchala kočičímu šepotu –

Kocour opravdu mňoukal.

„To je už tvoje šestá sklenička magnóliové venušovky,“ řekla Dilia.

Počítal jsem, počítal – byla to šestá sklenice – – –

„To ti řek,“ opravil jsem se, „chceš mi říct, že ti tohle řekl kocour?“

Dilia zamhouřila oči –

Uměla mhouřit oči báječným kočičím způsobem.

15

Poodstoupila –

Postavila se před klec s kanárkem a naslouchala jeho pípání –

„To se podívejme,“ zakroutila hlavou, „no ne, Daidale.“

„Co no ne.“

„Tak Yvella byla dneska zkoulovaná, že ji její komorná musela odnést do postele,“ řekla Dilia.

„Náhodou ne,“ zkusil jsem zalhat –

„Jestli ne,“ řekla Dilia, „tak si tvůj kanár vymejšlí.“

„Dost,“ řekl jsem, „já mám rád fantazii, ale myslím si, že bys mi mohla říct pravdu –“

„Ale já –“ řekla Dilia.

Zadávala se na mne sametově a úpěnlivě –

„Ale já –“

„Dili, vážně.“

„Ale já říkám pravdu,“ vydechla Dilia, zase se posadila ke krbu na kožešinu k mým nohám.

Byl jsem dost opilý a jen tím si vysvětluji, že jsem udělal, co jsem udělal –

„Tak já vyjdu s Klarinetem z pokoje,“ řekl jsem, „a tam něco udělám a ty se pak zeptáš Klarineta, co jsem dělal.“

„Fajn,“ protáhla Dilia teskně a něžně – – patřila k dívkám, na které, když se posadí na kožešinu před hořící krb, začne padat něžný stesk – – –

Vzal jsem Klarineta do náruče a ploužil se pokojem –

„Probuď ho,“ napomenula mne Dilia, „když bude spát, dá rozum, že si ničeho nevšimne.“

„Vím taky,“ odsekl jsem –

A napadlo mne, že touto poznámkou jsem se už dostal do Diliina vlivu, nebo aspoň přistoupil na její hru.

16

Zavřel jsem za sebou dveře, stál jsem v chladné hale a přemýšlel, docházela mi nesmyslnost situace –

Všiml jsem si Diliina kabátu.

Jako většina cílevědomých dívek nedbala Dilia na světské maličkosti, neměla u kabátu poutko.

Jen tak ho přehodila přes věšák –

Z kapsy kabátu čouhala Diliina čepice –

Příliš pestrá čepice, těžko bych našel barvu, kterou na své čepici neměla.

Zatáhl jsem za bambuli, vytáhl její čepici z kapsy kabátu a dal si ji do kapsy.

„Koukáš, Klarinete?“ řekl jsem Klarinetovi.

Klarinet otráveně zavrčel -

Přesvědčil jsem se, že mi čepice z kapsy nečouhá, a vešel zpátky do pokoje -

Dilia ležela na kožešině před krbem -

Musím uznat, že vypadala velice půvabně, její dlouhá silueta byla ozářená z krbu - - dlouhý, jímavý, dívčí plamen -

„Ber,“ dal jsem jí kocoura na břicho.

Zachytila Klarineta a ponořila tvář do jeho černého kožíšku, zadívala se na mne -

„Tak, Klarinete,“ pobídl jsem kocoura, „vykládej.“

Dilia si zase otočila kocourovu tlamičku k uchu, jako by si přistrkovala sluchátko - -

„No, Daido,“ řekla za chvíli, „teda že budeš takovej surovec a narveš si moji ubohou čepičku do svý kapsy, to jsem vod tebe faktys nečekala.“

Posadil jsem se na kožešinu vedle ní -

Potřeboval jsem sedět.

„Vopilej jsem,“ řekl jsem, „ale tak vopilej, Dilio, teda ještě nejsem - -“

Vzal jsem jí Klarineta z rukou a zadíval jsem se mu do žlutých, hvězdovitých očí -

Kocour mi pohlédl do očí, ani neuhnul pohledem, jak bych od něj čekal, udavače chlupatého - - chvíli se mi díval otráveně do očí, pak vzdychl a složil mi hlavu do podpaží -

A zase usnul.

Klarinet byl moc starý kocour a stárí se na kocourech poznává podle toho, kolik času prospí -

Klarinet byl tak starý, že se probouzel jen zřídkka.

„Ty chceš říct,“ řekl jsem Dili -

Ale hned jsem se zarazil.

Jistě pootevřela dveře na chodbu -

Dívala se, co v hale dělám, a viděla mne -

„Víš, Daido,“ řekla Dilia, protáhla se na kožešině pohybem odkoukaným od Klarineta, „víš, Daido, kdo je můj strejda?“

„Ne.“

„Murphy Lotius,“ řekla Dilia.

„Murphy Lotius -“

Znal jsem tohle jméno jako každý v našem souhvězdí, znal jsem ho z oslavných článků, které o Murphym Lotiovi vycházely -

„Vlastně prastrejda,“ opravila se Dilia.

No proto -

Murphy Lotius patřil k těm lidem, kteří přežili nejen svou epochu, ale i epochu, která jejich vlastní překonala, takoví lidé zbyli ve vesmíru jako obrovité pomníky sebe samých -

Murphy Lotius -

Loni slavil sté narozeniny a noviny celé galaxie se překonávaly v oslavných člancích -

Poslední léta se na Murphyho Lotia v tisku příliš nepamatovalo, většinou jen při příležitostech jeho jubileí, ale to byla zase pořádná kanonáda -

„Občas za prastrejdou jezdím,“ řekla Dilia a položila se na kožešinu tak, aby jí plameny z krbu polily tvář - -

Slušelo jí to.

Musel jsem uznat, že Dilia patří mezi dívky, kterým sluší krby - hořící krby - a kožešiny, na kterých se před hořícími krby protahují -

„Strejda, teda prastrejda si se mnou dycky rád vykládal,“ řekla Dilia. „Jednou jsem se ho ptala, co povídají ptáci na jeho zahradě, a on mi dal pilulku –“

Murphy Lotius –

Jeden z největších zoologů vesmíru, jakýsi Joshua Lem v zoologii – – čestný rektor třinácti univerzit –

Prezident Transgalaktické zoologické akademie –

Předseda Společnosti přátel inteligentních šimpanzů, trustee Výboru pro spolupráci s inteligentními netopýry, doživotní čestný člen stovek a stovek podobných společností a spolků – –

Po vesmíru se říkalo, že není, co by Murphy Lotius o zvířatech nevěděl.

Nalil jsem si další sklenici –

Když mám dost pití, vydržím cokoliv.

„Jak jsem si tu pilulku vzala,“ řekla Dilia pomalu, protahovala slova, jako by hledala ta, kterým budu schopný uvěřit, „tak jsem jim rozuměla –“

Tvář jí planula, tvář ulitá z ohně –

„Byla to docela psina,“ řekla Dilia něžně, „víš, pro takovou malou holku, jako jsem byla já, byla to docela psina slyšet, co si zvířata vokolo povídají –“

Zadívala se do plamenů v krbu, jako by z nich četla –

17

Vyprávěla –

Kdybych nebyl zevnitř omýván vlnami magnóliové venušovky, dávno bych ji přerušil –

Ale takhle jsem seděl, zhrouceně vedle ní seděl na kožešině a poslouchal ji, poslouchal -

Vyprávěla mi o svém dětství, dětství prožitém v sídle Murphyho Lotia, který si ji a její matku oblíbil -

„Víš, Daido, máma byla rozvedená a vopuštěná a strejda Murphy měl ten komplex, že musí v jednom kuse někomu pomáhat, no a tak si vybral mámu a mě - -“

Hladila Klarineta za ušima, Klarinet se tvářil ještě domýšlivěji než kdy jindy -

„Vona to zase není taková zábava, furt poslouchat, co zvířata klábosej, ale ze začátku je to náramný -“

Přikývl jsem.

Co by ne.

Kolikrát i mne napadlo, o čem asi klábosí ptáci na stromech -

„Voni nemluvěj zrovna chytře, dá rozum,“ řekla Dilia. „Ale musí se jim to prominout, nejsou prostě tak inteligentní jako ty nebo já -“ dodala mírně - skromně -

„Jo, to se jim musí prominout.“

„Nemůžou za to. Byla to báječná zábava, měla jsem králíka a morče a tři psy, strejda měl rád zvířata a pěstoval si na zahradě všelijaký vesmírný živočichy - -“

Tohle jsem věděl. Soukromá zoologická zahrada Murphyho Lotia patřila mezi nejpověstnější soukromé zoologické zahrady ve vesmíru -

„Strejda si se zvířatama chodil vykládat; hned po snídani odstartoval do své zahrady, kecal se zvířatama až do voběda, než ho máma zavolala k jídlu -“

„Vy jste neměli kybernetický kuchaře?“ už jsem myslel, že jsem Dilii přistihl při lži - -

„Ne,“ řekla, „strejda je nesnášel.“

Upamatoval jsem se, že jsem něco takového jednou četl v novinách – SYMPATICKÝ PODIVÍN se ten článek jmenoval, ano, Murphy nenávidí kybernety – –

„Byla jsem u prastrejdy do patnácti a pak jsem se vydala do Robotea, prastrejda chtěl, abych u něj zůstala, ale mě už ty králíci a morčata štváli –“

Praneteř Murphyho Lotia –

Byla to pořád ta samá Dilia, ale musel jsem si přiznat, že se na ni dívám docela jinak – –

Věci samy o sobě mnoho neznamenají. Věci se dokáží měnit. Tisíckrát, třeba tisíckrát změnit. Podle toho, jak se měníme my, mění se i ony – bleskurychle – –

I lidé v našem okolí se mění tak, jako se měníme my.

„Ty chceš říct,“ vyslovoval jsem pomalu, jasně, jako u soudu, „že Klarinetovi rozumíš?“

„No furt ne,“ řekla upřímně, „jenom když si vezmu tu pilulku. A nepij už.“

„Mohla bys mi tu pilulku dát?“ zaprosil jsem –

Když hodně piju, jsem hodně důvěřivý.

A ten večer jsem pil opravdu dost.

„Proč ne,“ řekla Dilia.

„Tak,“ vyzval jsem ji. Natáhl k ní dlaň –

„Ale já je nemám s sebou,“ řekla –

„Výmluvy,“ usmál jsem se, „výmluvy.“

„Přinesu ti ji zejtra,“ řekla Dilia.

„My jí tak věříme, vid', Klarinete,“ vzal jsem kocoura do náručí – –

Začínal jsem zase nacházet sílu k nedůvěře.

K nedůvěře je někdy třeba hodně síly.

S kocourem v náručí jsem si nepřípadal tak bezbranný proti Diliinu vyprávění – – –

„Mně to nic neudělá, Daido,“ řekla Dilia, „dát ti ji. Já stejně hledám někoho, kdo by mi pomoh s těma pilulkama něco udělat. Já se v Roboteu hrozitánsky votravuju.“

18

Druhý den jsem si dal s Dilií schůzku.

V zoologické zahradě. Zoologická zahrada na naší hvězdě není moc velká, ale je v příjemném prostředí –

Uprostřed lesa, za městem.

Cestou do zoologické zahrady jsem uvažoval o tom, co mi Dilia vyprávěla, a připadal jsem si velice hloupě –

Jistě se mi vysměje.

Ale já –

Já pak mohu říct, že jsem jí nevěřil ani slovo – – hrál jsem si, že jí věřím – Ano, hra. Hra.

Přece, kdyby Murphy Lotius, pomník sebe sama, na něco tak úžasného přišel, je jasné, že by si to nenechal pro sebe –

Tihle staří pánové bývají velice ješitní. Potřebují si neustále dokazovat, jak jsou dobří. Druhým to také potřebují dokazovat, ale sobě to potřebují především potvrzovat –

Není možné, aby takový objev nezveřejnil –

Dilia viděla, jak si strkám do kapsy její čepici – a už si myslí, jak mne oklame – –

Procházel jsem se kolem klecí, výběhů – – byl jsem v zoologické zahradě o hodně dřív, než jsem se s Dilií domluvil.

Že je opravdu praneteří Murphyho Lotia, to jsem si stačil ověřit -

Mechanik z kádrového oddělení, který udržuje v provozu kybernetické kádrováky, se vždycky za láhev dá přimět k tomu, aby jim trochu pootočil paměť a donesl informaci, jakou si kdo přeje z kádrového oddělení dostat -

Dilina matka byla rozená Murphyová.

Byla Murphyho přímou neteří.

Murphy byl zrzavý a dlouhán, Dilia byla asi po něm; mosazné vlasy a dlouhá postava ale mnohem víc slušely jí než starému akademikovi -

19

Díval jsem se na pštrosy, na leguány, na slony, na mloky, na kočiče, na plitreje, na šupce, na ministrníky, na šimpanze, na delfíny, na kestrmáky -

Procházel jsem z oddělení do oddělení a nakonec jsem se zastavil v oddělení voliér -

Každá zoologická zahrada ve vesmíru má svou pýchu, pýchou naší zoologické zahrady bylo oddělení voliér -

Jezdily se na ně dívat výpravy z celého vesmíru, hlavně přijížděly školní výlety -

V prospektech se tvrdilo, že je tu sedmdesát procent ptactva, jaké se vyskytuje ve vesmíru -

Byli tu ptáci pestří i šedí. Maličtí kolibříci z Venuše XXX, velicí několik milimetrů, i osmdesátimetroví ptáci nohové. Byli tu ptáci dvacetikřídlí a lichokřídlí. Ti dokázali lichým počtem perutí (nebo i jen jedinou) vrtulovitě švihat a tak létat - -

Byli tu neviditelní ptáci z jižních galaxií -
Ale mne nejvíc zajímala voliéra s pozemskými vrabci -
Z oddělení pozemských ptáků mne právě takhle voliéra zajímala
nejvíc. Pozemské ptáky jsem měl vůbec moc rád, sýkorky, kosy,
drozdy - -

Ale vrabce.

Jak jsem se na ně - třeba jen na chvíli zadíval -, dostával jsem
dobrou náladu, jejich ustavičné, optimistické poskakování mne
vždycky rozveselilo -

Občas potřebuji pohled na takovýhle projev životního elánu -
Bezstarostnost. Jasnost. Čilost.

Pomáhá mi to bránit se melancholii -

Když mi bývalo teskno, míval jsem ve zvyku chodit do zoologic-
ké zahrady a dívat se na křídlaté obyvatele voliér.

Na vrabce -

Vrabci jsou asi mezi ptáky tím, čím jsou mezi zvířaty opice -
Neměl jsem rád slavnostní ptáky ze severních galaxií, co se
pohybovali jako modly - -

Vrabci, tihle demokratičtí ptáci, mi učarovali.

Zrovna jsem se bavil jejich poskakováním, jejich hbitými pohy-
by a čimčarováním, když se za mnou ozvala Dilia -

„Ahoj, Da.“

Stála za mnou, měla krátký bílý kožíšek a vypadala opravdu
velice hezky -

Uvažoval jsem, jestli jsem si jindy nevšímal, jak hezky vypadá,
nebo jestli jí teď na kráse přidaly miliardy jejího prastrýce - - ma-
jetek dává někdy sličnost i dost odpudivým dívkám -

„Nerozmyslel ses?“

Zakroutil jsem hlavou -

Pokusil jsem se zatvářit, že by se měla začervenat, když mne z takového nedostatku odvahy podezírala –

Úplně jsem zapomněl na to, jak jsem byl před chvílí přesvědčen, že se jí vysměju a prohlásím, že jsem jí nevěřil ani slovo.

Pohodila kabelkou.

„Pojď do bistra –“

„Proč?“

Podívala se na mne káravě –

„Přece tu pilulku potřebuješ zapít. Je velká.“

20

V bistru jsem si dal kávu a malou sklenku minerálky, Dilia si vysypala na dlaň velkou kuličku – –

Oranžovou.

„Strejda ti dovolil, abys je někomu dávala?“

Pohodila dlouhými mosaznými vlasy –

„Zakázal.“

„Moc poslušná nejsi –“

„Ne,“ rozesmála se. „Mě moc baví neposlouchat.“

„Nevím, co je na tom zábavného, neposlouchat,“ řekl jsem a hned jsem se zastyděl, mluvím, jako bych byl o kolik starší než ona –

„Neposlouchat je můj koníček,“ natáhla ke mně Dilia dlaň –

Takhle mi tu pilulku podávala –

Na dlani.

Jako se podává cukr koni – – –

„Ty tvrdíš, že když si tuhle pilulku vezmu, že budu moct kecat s každým zvířetem?“

„Ty ne,“ opravila mne, „ty budeš jenom slyšet, co říkají –“

A natáhla ke mně dlaň, blíž, blíž -
A tak jsem sklonil rty a dotkl se jimi její dlaně, sezobl jsem
pilulku, polkl -
Ani jsem ji zapíjet nepotřeboval.
Což o to, polykat umím. Co chci. Co chci, polknu vždycky.
V životě jsem už musel polykat o moc horší věci než takovouhle
oranžovou kouli -

21

Rozhlédl jsem se po bistru -
„Nic neslyším.“
„A co bys chtěl slyšet. Žádný zvíře tady není, Da,“ řekla mi Dilia
vyčítavě -
Tohle byla pravda -
Rychle jsem zaplatil a vyšli jsme z bistra -
„Víš,“ řekla Dilia, „mezi zvířatama jsou parádní rozdíly. Některý
fakt působěj jako blbý -“
„Chceš říct, že se moc nelišej vod lidí?“
„Ale jo, lišej se,“ Dilia nebrala moji poznámku jako vtip, „jenom-
že chápej. Nejsou páni tvorstva.“
„Si myslíš, že ti něco z toho věřím,“ řekl jsem - ale zrychlil jsem
chůzi, abychom byli co nejdříve v oddělení voliér -
Celkem dost jsem znal o dorozumívání zvířat -
Studoval jsem je, když jsem se zabýval dorozumíváním kyber-
netů.
Viděl jsem také nedávno v televizi dlouhý film o hlasech zvířat,
ve kterém se autoři mnohokrát dovolávali právě na Murphyho
Lotia - -

Mám dojem, že každý, kdo se ve vesmíru zabývá zvířaty, se musí Murphyho Lotia dovolávat. Patří to asi k dobrému tónu -

A pak Murphy taky kdeco ovlivnil, z jeho učebnic se učí zoologové na pěti galaxiích -

Murphy měl štěstí, že byl prezidentem *Celogalaktické akademie* v době zoologického třídění nových druhů, mohl tedy mluvit, do čeho chtěl -

A Murphy patřil k lidem, co chtějí mluvit do všeho.

„Pár ptáků,“ řekla Dilia, „se jmenuje po mojí matce. Esmeraldovití, víš.“

Esmeraldovití - ano, znal jsem je - - krásní, bílí, s dlouhými chvosty, které jiskřily za noci -

„Prastrejda je nazval po mémě, dal jí to pojmenování jednou k Vánocům,“ řekla Dilia.

Zabočil jsem doprava, abychom se dostali právě k esmeraldovitým ptákům -

Patřili k chloubě každé zoologické zahrady, naše zahrada jich měla bohatou sbírku - -

Už z dálky byli vidět - - stmívalo se a jejich jiskrné bělostné chvosty prosvěcoval mlžný soumrak, který dosedal na voliéry - - -

22

Díval jsem se na výběhy, které jsme míjeli. Uvažoval jsem, jak by bylo krásné, kdybych - kdybych opravdu mohl mít onu pohádkovou schopnost - - -

Už jsem opět nevěřil ničemu z toho, co mi řekla Dilia.

Díval jsem se na wettry -

Zvířata podobná starým pozemským zebřám, ale pruhovaná barvami, které do sebe prosakovaly, mísily se, stále byly v duhovém pohybu -

Už od dětství, kdy jsem první z těchto zvířat uviděl v obrázkové knížce, jsem si s ním chtěl promluvit. Wettry vypadaly tak moudře, tak citlivě, tak jemně -

Jako dítě jsem často hovořil s malovanou wettrou, kolikrát, když jsem byl sám doma, jsem obrázkem oslovoval -

A snil jsem, že slyším tence stříbrný hlásek veliké duhové wettry, odpovídá mi -

Mohl bych ji poslouchat -

Poslouchat všechny - Všechna zvířata, i tučňáky - Dozvědět se, mají-li opravdu nějaký recept na spokojenost -

Filozofie zvířat mne vždycky vzrušovala. Byl jsem si jistý, že zvířata musí nějakou svou filozofii mít, útěšnou a sladkou - - -

A byl jsem si jistý, že nejsladší filozofii mají medvědi a tučňáci.

„Hele,“ řekl jsem Dili, „každému zvířeti rozumíš? Ať kejhá, nebo šumí, nebo cvrliká?“

Snažil jsem se mít v hlasu co nejvíc ironie.

„Jasan,“ řekla Dilia vesele, nakopla špičkou tenisky kamínek na pěšince -

Kolem nás se jasně - - esmeraldoví prozářili jako svítilny cíp zoologické zahrady -

23

Už když byli esmeraldoví v dohledu v dálce, zažil jsem pozoruhodný vjem -

Slyšel jsem -

Ne, to, co jsem slyšel, nebyla slova, nebyly věty, bylo to pouhé vědomí o tom, co kdo říká -

Neslyšel jsem slova, ale měl jsem „ponětí“ -

Měl jsem „ponětí“, co kdo říká. Přesné a jasné; věděl jsem, co se říká, mohl jsem to vyslovit -

Ale mohl jsem jen vyslovit obsah sdělení, forma toho, co jsem slyšel, pro mne zůstávala zakryta -

Těžko to umím k něčemu přirovnat.

Jako bych slyšel někoho hovořit cizím jazykem, takovým, jaký jsem kdysi znal -

Ale zapomněl.

Zapomněl jsem „vyslovovat“ a zapomněl jsem všechna jeho slova, jeho hlásky - a přesto jsem si uchoval podvědomou paměť -

Nedokážu už sice ten zapomenutý jazyk popsat ani přiblížit - a přece dokážu říct, co se tím jazykem sděluje -

Hlas v dálce hovořil - Esmeraldovitý hlas.

Hovořil o zcela banální věci, hovořil o počasí -

Až po chvíli, když noc prozářily jiskry esmeraldovitých, jsem pochopil, že to mluví oni -

Nikdy by mne nebylo napadlo, že ptáci, kterým naslouchám, se baví o počasí.

Stále jsem byl nakloněný podsouvat šveholení ptáků nějaký skrytý, vyšší význam -

Sdělení - tajemné sdělení -

Poselství -

A zatím se bavili o tom, bude-li zítra pršet, nebo ne.

Zklamali mne -

Kdybych měl jejich vybavování přiblížit pomocí slov, vypadalo by to asi takto:

„Jen aby zítra nepršelo.“

„No, obloha je docela jasná, snad nebude.“

„No, jen aby.“

24

Rád bych ale připomněl, že převést řeč ptáků do dialogu naší řeči je náramné zjednodušení –

Jejich řeč neměla hlásky, neměla ani náznaky hlásek, které by se daly podchytit naší abecedou –

Spíš – ano, spíš bych ji přirovnal k TAJNÉ řeči, jakou by si pro důvěrné dorozumívání vymysleli hudebníci –

Ta slova měla ne hlásky, ale melodie. Věty se skládaly z významových melodií –

Významových taktů, tónů. Ano, tak bych to řekl, nepřesně, ale stále ještě nejpřesněji, jak mne napadá –

Byla to řeč velmi půvabná, ale já jsem ji nevnímal jako půvabnou cizí řeč. Přicházela ke mně jako mateřština –

Ta řeč, kterou jsem přijímal, mi byla důvěrná, důvěrně blízká, nebyla to už vůbec cizí řeč – byla to opravdu –

Mateřština.

Každá řeč je přece mateřština.

„Dilie,“ vydechl jsem a strnul –

„Jsem ti říkala, že se ptáci vo ničem mazaným nebavěj, tihle tak nejvíc o počasí,“ řekla Dilia. „Ale chápej je, bejvá jim zima, světelný perí je moc nezahřeje.“

Položil jsem ruce na mříže voliéry –

„Hele,“ řekl jeden pták druhému, „zase jeden.“

Otočili se ke mně, pokývli plamennými zobáky –

„Vsadil bych se,“ řekl druhý pták, „že si vůbec neváží toho, že je na svobodě –“

Zajímavé, tohle mne nikdy nenapadlo, uvědomil jsem si – – zvířata v zoologické zahradě – –

Ta zvířata nám závidí –

Co nám vlastně závidí – Co nám závidíte, pomyslel jsem si trpce, měl jsem velký sklon filozofovat –

Ale už se začal ozývat zvon, který vybízel všechny návštěvníky zoologické zahrady, aby se vrátili.

Dilia mne vzala za ruku.

„Pojď, Da,“ hlesla tichounce –

Byl jsem rád, že mě vede – – – poznání, které mě zasáhlo, mě pěkně vykolejilo – –

25

„Každej by se měl s tímhle dorozumíváním seznámit jako dítě,“ řekla mi Dilia, „ani mně nepřišlo divný, že těm ptákům rozumím – – když mi jako malý dal strejda pilulku –“

Světla esmeraldovitého peří nám pohasínala za zády, rozsvěcovala se matněji, matněji – – vzplanuly svítilny, prosvěcovaly pletivo voliér, kolem kterých jsme procházeli – –

„Naopak, mně se zdálo pěkně divný a nespravedlivý, že jsem dřív zvířatům nerozuměla,“ řekla Dilia –

Pamatoval jsem se – – i mně v dětství připadalo nepochopitelné, že nerozumím zvířatům. Jako bych ztratil nějakou prastarou prapůvodní dovednost –

Jednou –

Jednou přece muselo mít všechno živé stejný jazyk, napadlo mne –

U branky zoologické zahrady byl stánek s občerstvením. Dal jsem si další kávu, Dilia si neobjednala nic, jen neklidně seděla na lavici pod rozechvěnými stíny lipových listů -

„Dilie,“ řekl jsem jí, „jak dlouho budu těm zvířatům rozumět -?“

„Asi tejdén,“ řekla, klátila nohama, dlouhýma vílíma nohama, usmívala se -

„Jsi rád, že jim rozumíš?“ zeptala se po chvíli -

„Ještě nevím,“ řekl jsem. Po pravdě.

Někdy opravdu nevím, jestli jsem něčemu rád nebo nerad - někdy mi dá dokonce dost práce, abych na to přišel -

Žiju prostě -

Prostě žiju v moderní době.

26

Večer jsem se posadil na terasu svého bungalovu.

Sám.

Eusebius postával v otevřených dveřích terasy a starostlivě se na mne díval -

Nehýbal jsem se. Nepil. Naslouchal - -

Tolik toho bylo slyšet -

Můry poletovaly kolem lampy nad terasou, noční motýli se třepetali kolem světelného gejzíru v nitru lampy -

Můry moc nemluvíly -

V jejich bzukotu jsem rozeznával dost blábolivá sdělení - připomínala hlášení přístrojů -

Jednou jsem letěl s Joshuou Lemem v jeho transgalaktickém vznášedle a tam to bylo podobné -

Přístroje hovořily, upozorňovaly Joshuu Lema na žár, na nebezpečí, na výšku -

Můry na sebe podobně pokřikovaly.

Volaly na sebe, že tohle světlo neškodí, volaly na sebe, že na talíři je vo - da, vo - da -

Zahlédl jsem nočního motýla, který přistál na mém stole, poskakoval v kapce vody, zanechané na stole -

Motýli se informovali o věcech, které pro mne byly nezajímavé, bezpředmětné a nudné - ale pro ně životně důležité -

Hlasy se nesly jako křik rozpačitého malátného davu -

Můry se slétávaly kolem lampy v celých oblacích a jejich bezvýrazný hovor mne znervózňoval -

„No pane, ten se tu vyvaluje,“ zaslechl jsem sdělení, ne HLAS. Sdělení, které ke mně doběhlo na terasu, bylo ale přesně v tomhle smyslu -

Sklonil jsem pohled dolů.

Zahlédl jsem Klarineta, šel záhonkem růží pod terasou a vedl si krásnou bělostnou kočku - -

„Máš hodného pána,“ řekla mu jeho kočka -

„Hele,“ řekl kocour, „dovol, abych se mírně pousmál -“

A vydal ze sebe ironický mňoukokřik -

Kolikrát jsem si říkal, proč asi ze sebe vydává Klarinet tenhle podivný zvuk -

Teď jsem se to dozvěděl -

To bylo - mírné kocouří pousmání -

Zavolal jsem na Eusebia, aby donesl klec s kanárem -

Byl jsem rád, že Klarinet se svou „snoubenkou“ terasu rychle minul -

Padl na mne stud -

Únava -

Já prostě nestál o to, dozvědět se, co si o mně můj vlastní kocour asi myslí - - -

Snad to byla zbabělost -

Snad jsem o něm nechtěl ztratit iluze. A snad jsem nechtěl ztratit iluze o sobě -

Vždycky jsem se považoval za Klarinetova dobrodince, těšil jsem se, až mu dám jíst - Bylo mi dobře, měl jsem V NĚM někoho - o koho jsem se mohl starat - - -

Člověk asi potřebuje -

Člověk asi k životu potřebuje někoho, kdo je mu vděčný.

Jinak těžko nalézá harmonii -

A já se bál, že se teď po pravdě dozvím, co si o mně Klarinet, zrádce stará, myslí.

Eusebius donesl klec.

Položil mi ji na stůl.

Zaposlouchal jsem se. Kanáři byli vzhůru oba - - a já - já - jim rozuměl - - - Věděl jsem, že jim budu rozumět, ale stejně mnou má pohádková schopnost zase otrásla - -

Musel jsem uznat, že má schopnost, nevysvětlitelná schopnost existuje. Ale to, že jsem to uznal, mi nebránilo, abych znova a znova nežasl - -

Kanárci hovořili -

Trnul jsem -

Uměl jsem si představit tisíc způsobů, o čem hovoří -

Uměl bych vymýšlet spoustu námětů pro jejich konverzaci,
poetické, zoufalé i patetické rozpravy -

Jenže jak oni hovořili - -

Naslouchal jsem zděšeně jejich SDELENÍM a uvědomoval jsem
si, že se moji kanáři baví jako staří manželé -

Vyčítali si.

V jednom kuse se dohadovali, křičeli, vyčítali -

Ona jeho prý budí zvatláním, jen si on lehne - - ona mu prý jí
nejlepší sousta a pořád za ním po kleci chodí. Ona mu říkala, že jí
jde na nervy, jak jí jde na nervy -

Neměli bohatý jazyk.

Jejich řeč připomínala jazyk dítěte, které se nedávno začalo učit
mluvit, zná pár výrazů -

Ale jak si s těmi výrazy moji kanáři vystačili.

Pane, uvažoval jsem zmateně -

My lidé nasloucháme kanárům a sníme o tom, co asi vyzpěvují -
a oni se třeba zatím hádají -

Kolikrát si lidé říkají, jak musel být šťastný ten, komu se poved-
lo tohle namalovat, napsat, složit...

A nevědí, že to, co považují za hlas štěstí -

Je vlastně hlas zoufalství.

Hlas, který začal zpívat jen proto, aby nemusel řvát úzkostí, aby
nemusel začít plakat -

Melodie, vnější melodie často roste z vnitřních skřeků.

Naslouchal jsem melodické hádce, výčitkám, zběsilému křiku
manželského páru v kleci – –
A přitom to byla hudba –
Hudba lásky. Lásky svého druhu.
Divil jsem se, že si nestěžují na klec –
Jako by na to, že žijí v kleci, zapomněli.
Napadlo mne, že tohle je velká metafora – tihle si už na klec tak
zvykli, že ji ani nevnímají –
A uvažoval jsem, že asi jen takoví jsou opravdu a trvale v kle-
ci – –
Klec –
Co to je klec –
Klec je způsob našeho vztahu ke světu.

29

Ráno jsem zamžoural do slunce, stálo vysoko nad bungalovem –
Stále jsem seděl na terase.
Musel jsem usnout, vyčerpán podivným poznáním –
Poznání dokáže někdy člověka pořádně vysílit –
„Pane,“ řekl mi Eusebius a přistoupil ke mně s tácem, na kterém
voněl čaj a pečivo –
„Tohle se mi ještě nestalo, Eusebie,“ řekl jsem komorníkovi,
„usnout na terase – vsedě –“
„Ne, pane, to se vám ještě nikdy nestalo,“ souhlasil starý dob-
rák Eusebius a mazal mi chleba máslem, „to se vám ještě nikdy
neráčilo stát –“
„No, dost, že se vychrápal,“ zaslechl jsem SDĚLENÍ –

Pod terasou v křoví seděl Klarinet a jeho bílá „nevěsta“, vykukovali na mne, mlsně vykukovali -

Nikdy jsem nevěděl, jak vulgárního mám kocoura.

„Pojď,“ vyzval Klarinet svou společnici, „třeba se uráčí a mrskne po nás kus žvance.“

Vzal jsem z talířku kousek šunky a hodil ho směrem ke Klarinetovi -

„Koukni,“ řekla jeho společnice, „sám se nacpává, a po nás hodí jen kousínínek -“

Klarinet zamručel něco velmi nespisovného -

Dost se mne to dotklo.

Klarinet nebyl můj kocour. Jednou, před lety, obcházel v zimě kolem mého domu. Dal jsem mu jíst. A dával jsem mu od té doby jíst celá léta - Myslel jsem, že mi může být vděčný.

Vždyť jsem ho zachránil -

Není můj, a já ho přece krmím - -

„Eusebie,“ vyzval jsem komorníka. „Budu jíst v hale -“ Prostě jsem musel odejít, abych se na toho nevděčného udavačského kocoura nemusel dívat -

30

Nebylo mi veselo.

Staří mládenci málokomu věnují svoji důvěru, ale když ji někomu věnují, věří mu úplně -

A já svou důvěru věnoval Klarinetovi.

A on - teď ještě dělá ramena - kdo ví, co té bílé kočce o mně všecko navykládal -

Dívá se na mne, jako bych já ho oloupil o jeho dům a jedl jeho jídlo – jeho šunku –

Nebere mne tak, že jsem ho přijal do svého domu. A dávám mu ze svého.

„Co ti je, bratranče?“ řekla Yvella, sbelhala ze schodů a udiveně se na mne zahleděla –

Chtěl jsem jí říct, že mne zradil kocour, ale včas jsem se vzpamatoval. Moji příbuzní se mne snaží stále zesměšňovat. Proč jim ještě dávat zbraně do ruky –

Příbuzní si myslí, že když se mi budou posmívat, nebudou se asi tolik cítit jako chudí příbuzní –

„Co si myslíš o kocourovi?“ zeptal jsem se své tlusté sestřenice –

Pustila se do chlebů s máslem, které Eusebius navržil na ták –
Udiveně na mne vzhledla –

„O kom? O – – kocourovi?“

„O Klarinetovi.“

„Co bych si o něm měla myslet?“

„Jak mám já vědět, co ty si myslíš o Klarinetovi?“

„Je blbej,“ řekla Yvella a zakousla se do krajíce, co jí veliká ústa stačila – –

Byl jsem Yvelle vděčný –

Vděčný, komicky vděčný za to, že se mne zastala proti potměšilému kocourovi. Konečně, kdo by se člověka měl ve vesmíru zastat, když už ne příbuzný –

31

Když jsem dosnídal, telefonovala Dilia.

Smluvil jsem se s ní na oběd.

A vyšel jsem na zahradu. Naslouchal jsem hlasům – SDĚLENÍM, která se ke mně snášela z oblohy, křídlatým slovům – –

Nikdy jsem si neuvědomoval, jak je vlastně moje zahrada plná sdělení –

SDĚLENÍ poletovala vzduchem, kroužila, poskakovala –

To, o čem se ptáci dohadovali, bylo primitivní. Opravdu nevy-
nikali bohatostí citů ani bohatostí myšlenek –

Znovu se mi vynořil příměr o dítěti, které se teprve začalo učit
mluvit a několika výrazy popisuje celý svět – komentuje –

Ale i tak bylo zajímavé SDĚLENÍM naslouchat –

Čím víc jsem naslouchal chudému jazyku ptáků, tím víc jsem si
vážil výmluvnosti kocoura – a tím víc mne rozladňoval –

Jak má někdo schopnosti – napadalo mne –

Jak má někdo schopnosti, začne je hned zneužívat...

Chtěl jsem říct Eusebiovi, aby Klarinetovi nedal po ránu mléko,
jako mu ho dával každý den –

Ale pak jsem velkomyslně mlčel.

Je to zrádce, pokrytec a udavač, ale má hlad.

A nikdo jiný než já mu dát najíst nemůže – Moje dobrota je
prostě nepřekonatelná. I ke kocourům.

Díval jsem se, jak líže mléko –

A toužil jsem povědět mu něco, něco po kočičím, něco, co by si
nedal za kočičí rámeček –

Červenal by se?

Byl jsem přesvědčený, že bych poprvé v životě viděl červenají-
cího se kocoura –

Kočky hřeší na to, že jim nerozumíme.

A pak jsem se vydal na louky za svým bungalovem a až do oběda
jsem naslouchal SDĚLENÍM motýlů, krteků, srnek –

Dilia přišla přesně -

Když jsem se vrátil z procházky, seděla už s Yvellou u stolu a docela dobře se bavily -

Neuměl jsem si představit, o čem se kdo může bavit s mou sestřenicí - když jsem přicházel, obě ostatně zmlkly -

Byly obě mladé -

A někdy mi mladí připadají jako tajná společnost.

Mají tajný, spiklenecký jazyk -

Tajné, společné zájmy -

Cíle -

Rychle jsme poobědvali a Yvella se odkulila s obrázkovým časopisem na terasu -

Vydržela spotřebovávat obrázkové časopisy celé hodiny, celá odpoledne -

Někdy jsem ji podezíral, že časopisy ani nečte, jen se dívá na obrázky - -

„Tak bágo, ne?“ řekla mi Dilia, jak jsme osaměli. „Žůžíčko?“

Přikývl jsem.

A vyprávěl jsem jí o SDĚLENÍCH, jaká jsem zaslechl od nočních motýlů, mūr, od krtků, srn - od kocoura -

A ona mi vyprávěla, co ona slyšela od jiných zvířat. Chodívala pravidelně do zoologických zahrad, na každé hvězdě, na jakou zavítá, navštíví nejprve zoologickou zahradu -

Hovořili jsme -

Občas jsem ucítil dotyk prazvláštní poezie - jako bych byl pohádkovou postavou a hovořil o pohádkovém daru, zatím jsem se s podobnou schopností setkával přece jenom v pohádkách -

„Pojď do zoologický,“ řekla nakonec Dilia -

Opravdu, nevěděl jsem, jak bych mohl lépe strávit čas; sebrali jsme se a šli do zoologické –

Všiml jsem si, že spěchám – Jako bych se nemohl dočkat, až zase vejdu mezi – své přátele – –

Každý, komu dokážeme porozumět, je přece náš přítel.

Každý, komu máme sílu porozumět.

Sílu. Odvahu.

Porozumět, to je někdy největší statečnost ve vesmíru.

33

„Dilie, proč jsi mi tu pilulku dala?“ zeptal jsem se.

„Chtěla jsem vědět, co tomu řekneš,“ řekla zamyšleně, „já si myslím, že toho objevu je škoda –“

„A co starej Murphy,“ řekl jsem.

Připadalo mi krajně neuctivé – i netaktické – sebrat starému Murphymu Lotiovi jeho vynález.

„Ten to nechce nikomu dát, hamoun,“ řekla Dilia.

„Proč?“

„Vím já?“ řekla Dilia.

„Něčím takovým by přece ohromil vesmír,“ řekl jsem. „Úplně ho šoknul.“

„Strejda je hamoun,“ řekla Dilia, „on nepotřebuje už nic, ani peníze, ani slávu, ani ouctu. Povídá si se zvířatama sám.“

Zastavili jsme se u plotu, u kterého hartusil pes –

Maličký, chundelatý, nesmírně rozvzteklý –

Padal zuřivě na mříže u branky, až branka duněla.

Dilia se naklonila nad branku –

Něco tichounce – – štěkla –

Ano, štěkla, to, co vyšlo z jejích úst, to nebylo promluvení ani zašeptání – to nebyla lidská řeč –

Pes okamžitě přestal štekat.

Udiveně na Dilií pohlédl –

„Ten kouká, ten kouká,“ řekla Dilia vesele a pokračovala v chůzi.

„Ty jsi na něj –“

„Musel koukat, že lidi umějí jeho řeč, co?“ řekla Dilia vesele. „Ať vidí, že lidi nejsou žádný vořezávátka – –“

„Ty jsi mu něco říkala?“

„Jo,“ řekla Dilia vesele, „strejda Murphy má i pilulky, po kterých může se zvířatama mluvit on –“

„Dilie –“

„No to by přece nemělo smysl, kdyby,“ řekla ta dlouhá zrzavá dívka, „kdyby jim nemohl taky on říct, co si o nich myslí.“

Uznal jsem to.

To by opravdu nemělo smysl.

34

Ten den jsem už s Dilií do zoologické zahrady nešel.

Až v noci.

Odpoledne jsme k ní zašli na ubytovnu, dala mi další oranžovou pilulku. A učila mne, jak se teď musím chovat –

Copak o to, rozumět zvířatům –

„To umí každé hnedka,“ řekla Dilia.

Mluvit se zvířaty bylo trochu složitější.

Z toho, co mi Dilia řekla, a z toho, co jsem sám usoudil, dokázala pilulka reaktivovat v člověku nějakou prastarou schopnost –

Vzkřísit ji –

Murphy Lotius jednou řekl Dili, že kdysi dávno se všechno živé mezi sebou dorozumívalo –

Teprve během miliónů let došlo k rozrůznění dorozumívacích projevů, jejich zesložitění –

A droga, kterou jsem spolkl, u mě způsobila „skok vnímání“, dokázala, že dávná schopnost, která ve mně klímala, se probudila –

„Stačí,“ tvrdila Dilia, „když budeš chtít mluvit.“

Stačí, když projeví přání promluvit si s některým živočichem – to je vše –

A pak –

Pak je třeba už jenom mluvit.

Stejně tak, jako to dělá člověk, který dokáže hovořit několika jazyky – – –

Pokud chce hovořit cizí řečí a má ji zautomatizovanou, prostě – přehodí výhybku – a už ve svém hlasovém projevu ujíždí jinou řečí, jinými slovy, deklinacemi...

U mne to bude stejné, tvrdila Dilia.

Jenomže nebudu hovořit řečí lidí, ale řečí toho živočišného rodu, který si zvolím – –

„Neke,“ řekl jsem jí.

Ale věřil jsem jí –

A nedůvěra, jakou jsem jí prokazoval, byla jen zvláštní vyšší formou důvěry –

35

Měl jsem velikou chuť rozeběhnout se do zoologické zahrady, zkusit oslovit – JE –

JE - všechny TY, se kterými jsem toužil hovořit od dětství, ty, se kterými jsem hovořival - když jsem listoval v obrázkových knížkách -

Měl jsem přímo vášnivou touhu oslovit slony, lvy, - - oslovit všechny - velké i malé - prohodit pár slov tu s broukem a tu zase s nějakým hlodavcem nebo s koryšem - s některým z podivných živočichů ze vzdálených cípů vesmíru -

„Škoda že zavřeli zoologinku,“ řekl jsem Dili, řekl jsem zoologinku, tak jako jí mazlivě říkala ona -

„Přelezem,“ usmála se Dilia.

Pro Dili bylo na světě moc málo problémů -

Když je někde zamčeno, neznamená to přece, že se tam jít nedá. Znamená to jenom, že se tam musí jít jinudy než dveřmi -

Dilia patřila k těm, pro které není nic nemožné -

Myslím -

Myslím, že když o mne začala usilovat, uvažovala o mně podobně jako v tomhle případě se zavřenými dveřmi.

Ten se mi líbí - Tomu vlez do srdce -

Zaklapl mi ho před nosem?

Nevadí. Nevadí.

Tak přelezu -

Pro Dili nebylo ve vesmíru nic zamčeného.

Ani dveře. Ani srdce -

36

Zoologická zahrada měla jen nízkou zídku, symbolickou. Pokud vím, poslední krádež se v našem souhvězdí udála před devatenácti lety -

A to byla ještě krádež fingovaná, udělal ji v létě jeden novinář, aby měl o čem psát –

Nikoho prostě nenapadlo, že by byl někdo schopný vlézt po uzavírací hodině do zoologické zahrady a krást v ní –

Co by v ní kradl? Křečka? Labuť, opici?

Pomohl jsem Dilii slézt z plotu. Byla mrštná, ale přece si počínala neobratně – – napadlo mne –

Počíná si jistě neobratně jen proto, aby mi mohla ze zídky seskočit do náruče –

Jsou dívky, které jen předstírají neobratnost z přílišné obratnosti.

Přelezli jsme plot nedaleko výběhu zeber.

Spaly.

Byl jsem docela rád, že spí. U zeber jsem vůbec nevěděl, o čem bych si s nimi povídal.

Ne že bych je neměl rád –

Jenomže jsem měl pocit, že bych si s nimi neměl zrovna co vykládat.

37

„Nejlepší jsou wawíáni,“ zašeptala mi Dilia –

Wawíány jsem znal jen zběžně. Dost ošklivé opice. Odněkud od Cassiopeje. Něco mezi gorilami a šimpanzi –

Vypadaly velice sveřepě. Vždycky, když se na mne podívaly, měl jsem dojem, že mne začnou napomínat –

Jejich klece jsem v zoo vždycky míjel rychleji.

Dilia se v zoologické zahradě dobře vyznala, zavedla mne zkratkou k výběhu wawíánů –

Wawiáni nespali.

Procházeli se ve výběhu, jsou to noční opice – – hladká srst se jim leskla ve svitu svítilny, která planula hned v rohu jejich malého, travnatého výběhu –

„Ani v noci nám nedají pokoj,“ slyšel jsem SDĚLENÍ. Až po chvíli mi došlo, že to mluví wawián –

Dva další šli po okraji výběhu proti nám a dívali se na nás obzvlášť sverepě – – –

Dilia otevřela ústa a zavrčela –

Stejně, jako vrčívají wawiáni – ale teď už to, co vycházelo z jejich úst, nebylo – aspoň pro mne nebylo vrčení –

Bylo to SDĚLENÍ.

Kolikrát mi cizí řeč připadá jako nesouvislý proud skřeků, ale jen do chvíle, dokud se jí nenaučím –

Pak se mi přestane zdát melodickým projevem, zvukovým výrobkem, sdělení, jaké mi přináší, dokáže její estetické znaky vytěsnit –

Dilia teď –

Dilia teď prostě mluvila wawiánsky.

„Se nedělej,“ řekla wawiánovi, který na nás pouлил oči, „to jsem zase já, kámo.“

„S' tady dlouho nebyla,“ odpovídal wawián –

A hned mu opadala z rysů sverepost –

„Hej, kluci,“ zavolal do tmy výběhu, „je tady zase.“

Tma za jeho zády zadupala, zavrčela, zadusala –

A wawiáni, kteří se procházeli v jiných cípech výběhu nebo posedali na trávníku, se seběhli –

Bylo jich celé stádo –

Dobře dvacet pětadvacet.

„Ahoj, Dilie, ahoj,“ volali o překot; – – tedy, nevolali toto, co zde zapisuji. Volali SDELENÍ, které odpovídalo tomu, co říkám –

Jejich řeč byla podobná řeči ptáků v tom, že neměla slova z hlásek, ale slova melodická. Řeč wawiánů byla ale neskonale bohatší než řeč kanárků –

Wawiáni dokázali myslet –

Zřejmě se ve své kleci nudili – – začali o překot na Dili mluvit, jeden přes druhého – – chrlili na ni otázky a poznámky – – vyptávali se jí, stěžovali si jí – – –

Předváděli se –

Ne, nemýlil jsem se, pár wawiánů s ní dokonce koketovalo.

Naslouchal jsem tomu šumění a žasl, jako by žasl člověk, který by měl od narození zacpané uši a zakryté oči – – a najednou mu někdo uši osvobodil a z očí zábranu sejmul –

Chápal jsem –

Otevírá se přede mnou úplně nový rozměr poznání –

38

Nadechl jsem se –

Zatajil dech –

Musím, musím promluvit, umiňoval jsem si, musím se osmělit a musím promluvit po wawiánsku –

Ale chápal jsem, že k tomu, abych je oslovil, musím sebrat všechnu sílu, jaké jsem schopen. Bylo mi, jako bych byl opět dítě a měl vyslovit první slovo, poprvé se dotknout sdělení, jaké přináší můj hlas –

Kdyby se Dilia nebavila s wawiány tak samozřejmě a tak kamarádsky, asi bych se byl vůbec neodvážil –

Ale Dilia -

Dilia byla fantasticky bezprostřední.

Zrovna klábosila s několika opičími děvčaty, která se tiskla u mříží. Ukazovala Dili, jak si češou chlupy na tvářích -

Móda.

Kdyby se s Dili bavily o střížích na sukni, ani bych podle SDĚ-
LENÍ nepoznal, že nehovoří se svými kamarádkami -

Móda podivuhodně sbližuje některé ženy s opicemi.

„Hej,“ řekl jsem Dili po wawiánsku, „musíme jít dál.“

Mluvil jsem - mluvil - vrčel jsem a žasl, jako bych se ve zlomku
vteřiny naučil cizí jazyk, dokázal jím plynne hovořit -

„Neodvádějte nám ji ještě,“ zaprosila wawiání děvčata.

Rozuměl jsem jim a ona rozuměla mně -

Jak je to jednoduché -

Proč mě ještě nikdy nenapadlo stoupnout si ke kleci a prohodit
s opicemi pár slov -

Tak se mi zdálo samozřejmé s nimi hovořit, jako bych to mohl
dokázat i bez Murphyho pilulek - - -

Jako by stačilo jen chtít -

Stačí jen chtít - hodně chtít -

A porozumíme -

Všemu.

Každému.

39

Procházeli jsme temnou zoologickou zahradou -

Jen občas protékala světla mezi pomalu se zachvívajícími lis-
ty - - zahrada pospávala -

Jen noční zvířata polehala v rozích klecí nebo ve výběžích a dívala se tesknými bystrými pohledy –

Takový stesk.

Zřítelnice se jim leskly –

Zírala ze svých klecí do tmy –

Stačilo k nim přistoupit – Zavést –

Ano, řeknu to tak: na něco zavést řeč.

„Jinde jsou z toho dost vydřený,“ říkala Dilia, „když na zvířata začneš mluvit po jejich. Je jim asi jako tobě, kdyby na tebe tvůj kocour najednou promluvil lidskou řečí.“

To – To jsem chápal. To by mne – – dost vzalo.

„Jenže tady jsou zvyklý,“ řekl Dilia, „že si s nima chodím pokračovat, a tak se zvířátka nedivěj,“ řekla mazlivě –

Pokaždé, když jsem oslovoval nový živočišný druh, zažíval jsem stejné rozechvění – tíseň – – A pak stejné opojení –

I když jsem promluvil s několika zvířaty, nemohl jsem věřit, že rozsah sdělení, jaký dokážu na své hlasivky vyloudit, se bude týkat i dalších a dalších obyvatel klecí a výběhů –

Jako bych mohl oslovit všechny obyvatele vesmíru – každého jeho řečí – –

K některým zvířatům jsem přistupoval se stejnou obavou, jako bych měl oslovit obávaného šéfa –

Opravdu.

Až teď, když jsem se s nimi měl dát do řeči, jsem si uvědomil, že mi některá zvířata vyloženě imponují –

Někdy jsem si připadal vyloženě –

Vyloženě trapně.

Dilia mne utěšovala. Tvrdila, že je to jen tím, že jsem v životě nikdy neklábosil – dejme tomu – s takovou slepicí –

Něco na tom bylo.

Aspoň -

Aspoň znělo to logicky.

Nikdy jsem si opravdu se slepicí nepoklábosil - - -

40

Nikdy nezapomenu na to, jak jsem poprvé stál před výběhem žiraf a volal - po žirafím -

Hlas, který vycházel z mého hrdla, mne děsil, ten podivný žirafí jek - a zároveň jsem byl na ten hlas hrdý - -

Já jediný na celé hvězdě umím po žirafím.

Zprvu jsem se obával, že zvířata se mnou budou hovořit jako vězňové, budou mi klást za vinu, že já jsem na svobodě -

Pro vězněné jsou přece ti na svobodě tak často viníky -

Ale ne. Zvířata neosočovala. Nevyčítala.

Jen - některá - tesknila.

Hovořila se mnou všechna. Některá otráveně, některá s vyloženým zájmem - a s tchořem jsem se ani rozloučit nemohl, pořád povídal - - a tak podlézavě -

„Taky ti jdou některý zvířata na nervy?“ zeptala se Dilia.

„Taky,“ pokývl jsem -

„Některý zvířata se mi dřív líbily,“ řekla Dilia, „ale jen vtevrrou pusy, hned vidíš, co jsou zač -“

Lední medvěd, cassiopejská mutace, seděl u bazénu -

„Můžu vám zazpívat?“ zeptal se nás s huňatým úsměvem -

Lední medvědi umějí báječné huňaté úsměvy.

„Jasně,“ souhlasila Dilia.

Medvěd pozdvihl čenich k bělostné luně a začal zpívat rytmicou a bručivou píseň -

Měla refrén. Melodický a vlezlý.

Přidali jsme se.

A tak jsme tam procházeli zoologickou zahradou a hovořili tu s tím, tu s oním –

Když svítalo, přelezli jsme zase zídku a doklopýtali na stanici astrobusů –

Byli jsme oba pěkně utahaní, malátní, umlácení –

„Přijď zejtra,“ zívá jsem na Dili, „na oběd.“

Zívla na souhlas.

41

Od první chvíle, co jsem se probudil, jsem začal uvažovat, uvažovat dokonale střízlivě – – nepříjemně střízlivě – Ale nemohl jsem si pomoci, za toho úsvitu jsem pochopil, že jsem vkročil do zlatého dolu –

Procházel jsem tímhle nápadem, tímhle zlatým dolem a pozoroval jeho zlaté žíly – – nekonečné, tlusté, zářící – –

Jestli se na něčem v našem vesmíru dá ještě vytřískat jmění, je to tohle –

Možná jen tohle –

Chápal jsem, že touha porozumět hlasům zvířat a touha dokázat zvířatům odpovídat jsou asi staré jako lidstvo, provázejí je – – vešly s ním do tolika bájí, pověstí, pohádek –

Jistě si každý bude chtít dopřát chvíli, kdy bude moci oslovit nějakého ze svých živočišných přátel –

Nebo porozumět ptákům, kteří čírikají na větvích stromu za jeho okny –

Chce to jen dobrou reklamu, uvažoval jsem.

Reklama je často důležitější než to, čeho se týká.

Dilia má pilulek spoustu, těch na mluvení i těch na odposlouchávání – –

Udělat rozbor jejich chemického složení je otázka několika minut. Klinické ověření také moc času nezabere. Asi bude úplně zbytečné – ale pro jistotu –

Napadlo mne, že po čase by lidé užívající pilulky mohli odvyknout vlastní lidské řeči a návykově se začít vyjadřovat jen některou z té záplavy nových řečí –

Ne, nechtěl bych zbytek života probzučet jako čmelák.

Jazyk čmeláků je půvabný, měkounký a laskavý, nic proti čmelákům, ale stejně –

V některých otázkách jsem vyložený konzervativec.

42

Když přišla Dilia, ještě jsem byl v posteli.

Vzal jsem si župan a běžel ji přivítat.

Pospíchal jsem – A uvažoval, jakou řečí ji mám oslovit – papouškovštinou, křečkovinou, labuťovinou, žirafštinou, medvědinou, čmelákovštinou –

Kočkovštinou, rackovštinou, kravštinou –

„Dilie,“ volal jsem, když jsem skákal po schodišti do haly, „Dilie, jestli všechno dobře dopadne, tak si ke dvacátým narozeninám můžeš koupit celou hvězdu – – –“

Dilia zářila –

Probrali jsme všechny možnosti, jaké před sebou máme, a jedna se nám zdála lepší a opojnější než druhá – druhá než třetí – –

Snili jsme, snili odvážně, snili bez zábran –

Z našich slov vyrůstaly po vesmíru obrovité haly, z hal každou minutu vypadávaly milióny pilulek – pilulky umožní lidskému rodu promluvit se zvířaty –

Navěky zmizí potupné označení: němá tvář –

Od nynějška zmizí pohrdání zvířaty. Jak snadno se bude moci chránit každý živočišný rod, když bude s námi mít společnou řeč –

Nacházeli jsme tolik možností, jaké náš dar přinese lidstvu, až nás z nich jímala sladká závrať –

Mluvili jsme o Murphyho pilulkách už zcela bez zábran jako o našich pilulkách. Jako o našem vynálezu. Už jsme starého Lotia z našich snů a plánů úplně vytěsnili –

„Sobec jeden stará,“ ulevila si jednou na začátku naší rozmluvy Dilia –

A to byla také jediná zmínka, jakou měla o prastrýci – Jako by nám jeho sobectví dávalo právo oloupit ho –

Jak krásně dokážeme vlastní špatné vlastnosti omlouvat cizí špatnou vlastností –

Eusebius nám nosil jídlo, pití, hodovali jsme – ale stokrát víc jsme hodovali naše sny –

Nakonec jsme jen mlčeli a dívali se rozšířenýma očima do zahrady, ze které k nám dolétalo rytmické prozpěvování včel –

„Da,“ řekla Dilia, „Da, jsme kanóni.“

Co se dalo dělat. Byla to pravda. Byli jsme kanóni.

43

Ale aby se všechny naše sny nerozplynuly, poslal jsem Eusebia pro zápisník –

Nadepsal jsem prázdný sešit *Zvířata a jejich skvělá budoucnost*.

A pak jsem do tohohle sešitu zapisoval bitevní plán, jaký nás má vést k vítězství, obchodnímu vítězství ve všech galaxiích – –

Byli jsme si jistí, starý Murphy Lotius si nedal vynález patentovat –

Tím by ho přece zveřejnil –

Žádné výčitky, že starého Murphyho připravíme o hezké jmění, jsme si nedělali; Murphy byl jeden z největších pracháčů vesmíru, a pokud jsem věděl, nemohl ani jíst, ani pít, kouřit, tancovat –

Takoví lidé, co peníze nepotřebují, jich mívají nejvíc.

Probírali jsme se vzrušeně budoucností –

Hovořili jsme s Dilií jen chvílemi lidským hlasem. Dilia, rafinovaná Dilia, navrhla, abychom hovořili hlasem zvířat. Tak se můžeme ubránit průmyslové špionáži –

Zatím to byla jen hra. Ale uvědomil jsem si, že takovýto kód může být pro budoucnost jedinečný –

Jaké budou šifry, jazyky –

Stačí tajná sdělení zamlaskat, zabučet –

Zaštěkat –

Zašvitořit –

Právě jsme hovořili po kocouřím o potřebných patentových právech v orientálních galaxiích – když –

Když se do naší rozpravy kdosi vmísil.

„Jak vás tak poslouchám, vůbec nejste hloupí, jak vypadáte,“ poznamenal kdosi za našimi zády –

Škubl jsem sebou –

Dilia až leknutím vyjekla, půvabně vyjekla –

Takové dlouhé, vílí – zrzavé – vyjeknutí –

Rozhlížel jsem se pozorně –

Za námi nikdo nebyl.

Potlačil jsem myšlenku, že Murphy Lotius za námi přicestoval
v neviditelné podobě –
Pak jsem Ho uviděl.
Pod stolem seděl –
Klarinet –
A já si uvědomil, že ten, kdo nás oslovil, nebyl člověk.
Přijímal jsem stejně jako Dilia to, co nám kocour říkal, jako
SDĚLENÍ, neuvažoval jsem o formě, která ho provází –
Klarinet na nás zíral vytřeštěně –
A v jeho očích byl obdiv, neskonalý obdiv –
Poprvé jsem viděl v kočičích očích výraz méněcennosti – –
a musím říct, že mi to udělalo náramně dobře –

44

„Nemohl bych vám být v něčem užitečný, pane?“ řekl můj udavač-
ský mlsný Klarinet –
Řekl mi pane.
Tedy, řekl SDĚLENÍ, které odpovídalo slovu: pane. To jsem uměl
ocenit. Dodneška se ke mně Klarinet choval, jako by on byl mým
pánem –
Nikdo ze zvířat neumí dávat tak okázale najevo svou nadřaze-
nost nad lidmi jako kočky.
„To myslíš,“ mňoukl jsem na něj, „jako že bys dělal nějakýho
náměstka na kočičím odboru?“
Zadíval se na mě ještě víc vytřeštěně –
Pochopil jsem, že jsem přestřelil.
Klarinet uměl mluvit. Tedy mňoukat. Ale spousta slov mu byla
docela nejasná, spousta SDĚLENÍ nepochopitelná –

Stejně jako bych se pokoušel dítěti, tříletému dítěti, vysvětlovat princip ovládací skříně v hvězdoletu. Dítě by vnímalo, co mu říkám, ale nechápalo by, co mu sděluji –

Kočí odbor byl Klarinetovi nepochopitelný – –

Ostatně Klarinet neměl moc smyslu pro humor.

„No, ještě se o tebe postaráme,“ řekl jsem Klarinetovi, „neboj, macku – –“

Ne že bych mu byl odpustil, ne že bych zapomněl – –

Ale ta jeho úcta, nenahrávaná ponižená úcta, jakou jsem mu v ustarané tvářičce rozeznával, mne prostě odzbrojovala – –

Pak jsem zaslechl další hlas – výkřik –

Tentokrát lidský –

Yvella stála ve dveřích a křičela –

45

„Co je?“

Dilia vstala, přiskočila a dala Yvelle herdu do zad. Yvella stála ve dveřích a ječela jako zaseknutý kybernet –

Až po herdě, jako po skvělém léku, se okamžitě zkonejšila a zmlkla –

„Vy,“ vyrazila po chvíli, „vy se bavíte s kocourem?“

„Jak bychom se mohli bavit s kocourem?“ řekla Dilia.

„Yvello, vzpamatuj se,“ napomenul jsem tlustou sestřenicí –

„Viděla jsem vás,“ zaštkala Yvella, jako by nás přistihla při něčem nestoudně tajemném –

„Mám jí to říct?“ zeptal jsem se Dilie.

Pokrčila rameny –

A tak jsem Yvelle všechno řekl.

A Dilia -

A Dilia jí ještě ten den donesla pilulku.

Od té doby jsme měli od Yvelly pokoj. Jen chodila po bytě a po zahradě a povídala si se zvířaty -

„Daido,“ řekla mi večer. „Víš, že já se už ani s lidma vybavovat nebudu? Jsou votravný -“

Seděla na trávniku, držela na dlani kanárka a pořád si s ním cvrlikala -

Yvella byla zvláštní případ.

Měla - - Kanáří inteligenci.

Vyšel jsem do ztemnělé zahrady -

Potřeboval jsem - -

Potřeboval jsem trochu klidu a samoty, abych si všechno mohl srovnat, utřídit myšlenky podle významu a velikosti - - -

Klarinet mi našlapoval v patách -

To, co mi Yvella řekla, mne ohromilo.

Radši chce klábosit s mdlým kanářím intelektem než s lidmi.

„Hej, Klari,“ řekl jsem kocourovi, který se mi proplétal mezi nohama - chvílemi jsem měl dojem, že mi prochází přímo kotníky, že rozluštil tajemství prostupnosti hmoty, „hej, Klari, co si myslíš o Yvelle?“

„O Yvelle?“ divil se kocour.

„O Yvelle.“

„Co bych si o ní měl myslet,“ řekl udiveně Klarinet.

„Jak já bych mohl myslet, co ty si myslíš o Yvelle?“

Klarinet zvedl zelené hvězdy svých očí -

„Je blbá,“ řekl.

S kočkami -

S kočkami se člověk někdy docela dobře shodne. Tak dobře, až je mu líto, že to jsou JEN KOČKY -

Procházel jsem se rozpačitě zahradou, nesmyslnost celého našeho snění přede mnou vyvstala zcela zřetelně -

Murphy Lotius -

Bylo mi jasné, že cokoliv podniknu proti Murphymu Lotiovi, i kdybych to podnikal seberafinovaněji, nepřinese to vítězství -

Murphy Lotius proti mně může najmout armády právníků, nejlepších právníků vesmíru -

Může mě sužovat, jak se mu zachce -

Zná se s kdekým, polovina šéfů vědeckého světa je mu zavázána, druhá polovina se ho bojí -

Soudní proces o oranžové pilulky se může vléct po desetiletí - Ztratím klid duše, který mám, celé dny nebudu dělat nic jiného než se radit s právníky a odmítat novináře -

Označí mě za šarlatána -

I já sám bych ještě před pár dny označil za šarlatána každého, kdo by mi něco podobného vyprávěl - -

Šarlatáni jsou ti, kterým nikdo nevěří.

Šarlatány odlišuje od géníů jenom míra jejich ohlasu, ohlasu u obecného vesmírného lidu - - -

A tehdy, když jsem se procházel zahradou u svého bungalovu, naslouchal šelestu stébel noční trávy, která se rozevírala před Klarinetem a zavírala se za ním, tehdy jsem si byl jistý -

Musím se za Murphym Lotiem vypravit -

Možná se s ním dohodnu po dobrém.

Třeba jen čeká na společníka, který by mu pomohl jeho úžasný objev rozšířit -

Nemá sám k sobě dost důvěry -

To by bylo, abych neumluvil jednoho stoletého staříka, uvažoval jsem. Věděl jsem, že umluvit vědce je těžší než umluvit krásnou dívku – ale nedostatek domýšlivosti k mým slabostem nepatří –

Dilia, když jsem jí řekl, že Murphyho musíme navštívit, ani neprotestovala –

„Jo radči,“ pípla zrzavým hláskem do sluchátka, „asi to bude lepší, strejda je děsnej bejkovec.“

47

Letěli jsme hned následující den.

Vzal jsem si v Roboteu mimořádnou dovolenou. Vedoucí oddělení se sice tvářil kysele, ale dovolenou mi dal. Vyráběli jsme zrovna kybernetické stonožky a já měl na starosti osmnáctý pár nohou, budu prý v stonožkovém týmu chybět –

„Mně ale stonožky chybět nebudou,“ řekl jsem – ale pro jistotu jsem to řekl po wawiánsku –

A tak se mnou šéf nevyrazil dveře.

Asi si myslel, že jsem nastydlý a že kašlu. Wawiánský jazyk dost připomíná kašláni –

Let za Murphym Lotiem trval dvanáct hodin – a i když ani já, ani Dilia nepatříme mezi málomluvné lidi –

Většinu cesty jsme promlčeli.

„Neboj se ho,“ řekla mi Dilia uprostřed letu.

„Bát se?“

„Von strejda,“ řekla Dilia smutně, „děsně řve.“

Vlastně jsem o Murphym Lotiovi jako o člověku nic pořádného nevěděl –

Znal jsem jeho objevy.

Vyznamenání.

Zásluhy.

Ale o něm jsem nevěděl nic –

Znal jsem údaje. Ale údaje nejsou člověk.

Jenom pro úřad jsou člověkem data.

Čím větší člověk, tím víc se schovává za své dílo – Jen malí vědci
zaplnují vesmír sami sebou –

Nic jiného, čím by mohli prázdnotu zaplňovat, nemají –

Když se za oknem hvězdoletu objevila světla Murphyho satelitu,
začala se Dilia česat – – znovu a znovu si upravovala vlasy –

Některé ženy se v ožehavých situacích stále upravují.

Jako by péčí o sebe mohly upravit i svět –

Je to milá, mytická, ženská lest.

Světla Murphyho satelitu planula zelenožlutě, jako by ve tmě
číhal obrovitý Klarinet – – díval se na nás – –

48

Jestli jsem někdy viděl zrzavějšího člověka, než byl Murphy Lotius,
jsem hodně zapomnětlivý člověk –

Taková zrzavost, jaká mu sálala z hlavy, je prostě nezapomenutelná,
člověka přímo řeže –

Murphy Lotius měl i ve svém vysokém věku krásné a husté
vlasy. Nestoudně zrzavé –

„Mám čest s kým?“ zeptal se Dilie a ukázal na mne; Murphy
Lotius byl typický starý člověk –

Staří básníci přestávají ve vysokém věku číst mladé básníky.
A někteří staří lidé se ve vysokém věku přestávají zajímat o mladé
lidi vůbec. Mladí lidé jim vadí.

Jsou tu navíc.

Mladí lidé jsou pro většinu starých lidí na světě přebyteční...

Dilii ještě tak do svého světa přijal.

Jen přede mnou tázavě zrzavěl -

Myslím, že takhle by se jeho posměšné a lehce apatické vyčkávání dalo nejlépe nazvat -

Murphy Lotius uměl znamenitě ponižovat.

Uměl ponižovat slovy a uměl ponižovat mlčením.

A tak jsem se s ním příliš nebavil.

Nechal jsem jednat Dilii. Ať všechno poví ona. Konečně Murphy je její příbuzný. A každá praneteř je za svého prastrýce odpovědná sama -

49

„Nesmysl,“ řekl Murphy Lotius, když Dilia domluvila -

Pokynul mi, abych si sedl -

„Pane Herkule,“ řekl mi -

„Daidale,“ opravil jsem ho -

„Hloupé jméno jako hloupé jméno,“ mávl Murphy Lotius vladářským gestem dlouhou tenkou dlaní -

„Strýčku,“ vyvzlykla Dilia, „mysleli jsme -“

„Nesmysl,“ řekl Murphy, „pane Daidale, jste mladý člověk, a tak vás omlouvám. Mládí je určitý projev nesvéprávnosti.“

Vzpomněl jsem si, že v posledním interview s Murphym Lotiem, které jsem četl, patriarcha galaktické vědy tvrdil: Mládí vpřed.

Dokonce se tak celé interview jmenovalo.

O samotě si ale Murphy dovolil zvláštní přepych.

Největší přepych vesmíru -

Upřímnost.

„Nesmysl, pane Herkule,“ řekl a já na něm pozoroval, že si mé jméno schválně zaměňuje jen proto, aby mě přiměl k nelibosti – a tak jsem naschvál na jeho provokaci nezareagoval – „Abych pravdu řekl –“

Podíval se na mne –

Podíval se na Dilii –

A náhle –

Jako by mu z tváře spadla maska. Náhle se jeho tvář změnila, jako by Murphy rychle odešel a naproti nám, na jeho židli, se posadil někdo úplně jiný – Příjemný, milý, vlídný –

Znal jsem tuhle proměnu u řady úspěšných lidí.

Člověk, který chce mít úspěch, musí mít citlivost – i ježčí kůži – A čím větší má úspěch, tím méně svou ježčí kůži odkládá –

Teď ji Murphy odložil dokonale.

„Děti,“ řekl Murphy a přešel si oslnivou zrzavou kštici, „já byl stejně nadšenej, když jsem na to přišel; nikdo nemohl být nadšenější, než byl starej Murphy Lotius –“

A vyprávěl o pokusech, které dělal. Vyprávěl o dlouhých letech experimentů, líčil, jak se radil s nejznámějšími sociology a filozofy galaxie. Zavázal je slibem mlčení –

„Nejde to,“ řekl měkce, lítostivě, „nejde, věřte mi. Nemůžeme to zveřejnit.“

A hovořil o vesmíru, který by vyvstal před lidstvem, když by Murphy své pilulky lidstvu vydal –

Hovořil o totalitách, které by najímaly můry, štěnice, pavouky jako zvědy, vyprávěl o neomezeném špiclování, jaké by nový vesmír přinesl –

Hovořil o experimentu, který provedl. Deset testovaných osob se do krve pohádalo se svými psy, kocoury, papoušky – v tu chvíli

se s nimi nepohodly, když jejich mazlíčkové přestali být „němou tváří“ -

„Kdepak,“ tvrdil Murphy Lotius, „kdepak, myslíte, že by lidé začali zvířata chránit, kdyby zvířata promluvila? - Naopak. To by začaly teprve ty pravé ideologické spory -“

Ukázal mi pojednání, které sepsal G. W. Tro. Nejslavnější filozof galaxie a významný básník -

Ušetřete zvířata, bylo moto pojednání. Tro říkal, že člověk nemá právo chovat se tak krutě ke zvířatům, tak krutě, aby jim umožnil komunikaci s lidmi -

Už viděl Tro před svým zrakem sběrné tábory pro nepohodlné jezevce - pro nesouhlasící kočky - - už viděl zatčené „politické vězně“ psy -

Ponechme zvířatům jejich nebeskou volnost, hlásal.

A ponechme lidem, kteří zvířata pěstují, iluzi, že je má někdo rád -

Tro hovořil o svých zvířatech, se kterými se utěšoval, kdy se cítil zrazen a opuštěn lidmi -

Během týdne, kdy používal Tro pilulky, se se všemi čtyřnohými drahoušky pohádal a nejvíc jím otrásla kocourova neúcta k Epikúrově filozofii -

Kocour, kterému se romantický Tro pokoušel Epikúra přiblížit, prohlásil Troův idol za „starého kosa“ -

Murphy Lotius tvrdil, že skončí zlatý věk zvířat. Skončí věk jejich svobody a skončí věk, kdy se lidé mohli se zvířaty těšit -

Zvířata jsou děti živočišného rodu. Když už nelze ponechat dětem jejich dětství, neberme dětství zvířatům, volal Tro -

Rozkládal o tom, že se zvířata stanou levnou pracovní silou, dumal o éře tchořů, kteří nastoupí do novin, prosti charakteru, prosti zábran, stanou se tiskovými hvězdami první velikosti -

Sta a sta důvodů chrlil ze sebe Murphy Lotius a díval se na nás měkce a teskně –

Ustoupili jsme. Co nám zbývalo – –

Vzdát se svého snu je kruté, ale někdy je to to nejlepší, co může člověk svým bližním přinést.

50

Když jsme ze satelitu Murphyho Lotia odlétali, bylo nám smutno – a sladce –

Sladký smutek.

Věděli jsme, že jsme se něčeho velkého vzdali, něčeho úžasného –

Ale byli jsme pyšní, že jsme svou pýchu přemohli.

Pomohli jsme –

Pomohli zvířatům –

I lidem.

Proč bychom jim neměli pomoci. Zvířata jsme měli rádi. A lidi – – lidi přece – taky –

Smutně rádi.

Ale rádi.

Když jsme přicházeli k mému bungalovu, slyšeli jsme zuřivé mňoukání – Na terase stála Yvella a poskakoval Klarinet.

Yvella vztekle mňoukala na Klarineta a Klarinet na ni –

Yvella byla hodně poškrábaná a Klarinet kulhal.

„Daido,“ ječela na mne Yvella přes plot, „musíš ho dát utratit, řekl mi, že jsem husa –“

„Mám důvod, mám důvod –“ mňoukal Klarinet –

Ani jsem nevyslechl, o co se hádali.

Yvella byla calamity-girl.

A mému kocourovi se nezavděčil nikdo.

Někdy jsem měl dojem, že čím jsem na kocoura hodnější, tím víc a víc se v jeho očích proviňuji -

„Ukaž,“ Dilia se naklonila nad podrápaná předloktí Yvelly a odvedla sestřenici do koupelny -

51

Posadil jsem se na terasu a naslouchal jednotvárné, půvabné písni baboček - -

Byl jsem rád, že jim rozumím.

A těšil jsem se, jak si večer poklábosím s kocourem.

Zapálím si doutník a budu s Klarinetem vykládat až do svítání, Klarinet moc rád čichá vůni mého doutníku.

Budeme se hádat. Asi děsně hádat. Ale právě to bude hezké.

Ještě že má Dilia dost pilulek.

A Murphy -

Murphy nám pošle další, když budeme chtít - jestli budeme chtít -

„Da,“ ozvalo se za mnou.

Dilia mi klečela u houpací židle -

„Da,“ řekla a podívala se mi do očí -

Políbil jsem ji na dlouhé zrzavé vlasy -

„Da,“ řekla Dilia, „ty mě nemáš rád, vid’.“

A její vílí, jindy dlouze vypjatá silueta se schoulila, jen pohled byl vypjatý, vetknutý do mých očí -

„Nemám,“ řekl jsem. Po pravdě.

„Ale budeš,“ řekla Dilia a vstala.

„Možná budu,“ souhlasil jsem. V těchto věcech člověk nikdy neví.

„Víš,“ řekla ta vílí zrzavá dívka, „ono ani tak nejde o to, rozumět čmelákům a motejlům a kocourovi –“

„Nejde,“ souhlasil jsem.

Dilia vzhledla k vysoké větrné obloze –

„Já myslím, že ti jednou budu rozumět,“ řekla mi, „a pak myslím, že mne budeš muset mít rád –“

„Je to možný,“ řekl jsem a podíval se na tu půvabnou miliardářovu praneteř, která se začala zlehka usmívat –

„Je to možný,“ řekl jsem.

V těchto věcech jeden nikdy neví.

Aforismus

1

Jsou lidé, kteří umějí, co jiní ne.

Myslím si konečně, že každý člověk umí, co ostatní neumějí, jenomže někdy to, co umí, mu k ničemu není.

Přítel Mansúr umí třeba stříhat ušima.

Sám říká, že kdyby uměl něco jiného tak dokonale jako stříhat ušima, byl by to přivedl daleko.

Ale je to jeho osud.

Prostě má dar stříhat ušima a jiné dary jsou mu upřeny.

Poznal jsem celou řadu lidí, kteří měli dary, jaké nechtěli, a neměli dary, jaké by chtěli – ale nejpodivnější dar měl přítel Loen.

Přítel Loen měl dar, jaký ani za dar nepovažoval –

Spíš ho považoval za zkoušku, za prokletí, za trest –

Ale tak to už s dary bývá, někdy se nepozná, co je dar a co je trest.

Přítel Loen byl jeden z těch snaživých podivínů, kteří nevěří na to, že na velké objevy jsou třeba týmy –

Bádal a bádál sám.

Pokud se pamatuji, naříkal, že se narodil v 23. století.

Tvrdil, jak se muselo nádherně žít Edisonovi, když bylo tolik možností, co všechno se dalo vynalézat –

Ještě raději by ale žil ve starověku –

Snil o době, kdy nebyla vynalezena ani Pythagorova věta. Jak snadno tehdy musel člověk každou chvíli udělat objev, tvrdil – –

Ale co teď.

Štáby nejrůznějších badatelských pracovišť už dávno přeoralý celý lán vynálezů a vybraly z něj kdeco –
Před sto lety, říkal, se dalo ještě aspoň paběrkovat.
Ale teď už ani paběrkovat nemůže –
Chodí po poli výzkumů a snaží se, aby našel aspoň nějaký zapadlý klásek, ale nic, ani zrnko objevu –
A snad proto se snažil bádát s takovou houževnatostí.

2

Loen byl psychologický fyzik. Psychofyzik.

Zabýval se vztahem mezi myšlením a fyzikou.

Byl to obor, který v jeho době platil už za dávno překonaný, prý se nedají udělat další objevy –

Sem tam někdo rozkývá myšlenkou kyvadlo, to je vše.

A ti, kteří se zabývali takovým výzkumem jako Loen, platili za šarlatány a myslím, že by se ani nenašel někdo, kdo by je u nás byl ochotný brát vážně – –

Jenže Loen tvrdil, že v tomto oboru se nedosáhlo vlastně ničeho.

Nejenže se dveře k tomuhle poznání neotevřely –

Ještě jsme prý ani nepoložili ruku na kliku těch dveří.

Říkal, že chemie, fyzika, astronomie jsou vědy, které jsou už dávno, jak prohlásil, vylízané jako nějaká sklenice od medu – – –

Ale psychofyzika je prý jediná věda budoucnosti.

Lidé se s ním příliš nebavili, byl dost nudný, nežvatlal o ničem jiném, jen o svých teoriích –

Všechny peníze věnoval na zařízení laboratoře.

Ani příliš nevycházel z domu, jenom studoval – –

Myslím, že jsem byl jediný, kdo s ním rád při obědě sedával, jiní, jak říkali, už nemohli jeho blábolení ani poslouchat -

Ne že bych si myslel, že Loen má pravdu -

Psychofyzice jsem také příliš nevěřil.

Ale líbilo se mi, jak Loen nemá pravdu, dokázal ji nemít tak nějak vášnivě, čistě odhodlaně -

Někdo umí nemít pravdu půvabněji, než jiný ji umí mít.

A vždycky, když jsem s Loenem mluvil, napadalo mne, že přece ještě nějaký objev ve vesmíru se najít dá, když se hledá takhle zaujatě -

Je jedno přísloví: Dělat z komárů velbloudy - - -

A tohle přísloví, zdálo se mi, se na Loena hodí.

Psychofyzika byla podle mě komár a Loen z ní svým zaujetím dělal velblouda, projížděl se na něm -

Myslím, že Loenovi se dalo závidět.

Každý, koho něco ve vesmíru TAKHLE baví, je hodný závisti.

3

Loen se zamiloval.

Do stejně nenápadné dívky, do jakých se obvykle zamilovával, ale tahle dívka jeho náklonnost na rozdíl od těch ostatních uvítala -

Jenomže nevěřila psychofyzice.

Loen tím dost trpěl a začal ke mně docházet, nemohl si se svou snoubenkou „ani pokecat“ o něčem „rozumném“, jak naříkal -

Nebyl náročný návštěvník.

Posadil se ke stolku, pil a povídal a já jsem si mohl číst a nevíšmat si ho -

Byl z těch, kterým stačí mluvit a je jim jedno, kdo je poslouchá a jestli vůbec, někdo vůbec.

„To byl hezký večer,“ říkával, když ode mne odcházel.

Občas mívám také vlny zaujetí, které mě přivedou do euforie a vzdálí mě mým bližním, náhle jim připadám komický - - -

A tak jsem Loenovu přichylnost trpěl -

Až se ožení, říkal jsem si, roupy ho přejdou, už se nebude moci starat o své sny.

Manželství umí báječně léčit sny balzámem skutečnosti.

Ještě to s tebou pár týdnů vydržím, uvažoval jsem -

Pak se oženíš -

A nebudeš mít čas koumat nad psychofyzikou.

A tak jsem ho nikdy nevypudil, když přišel, pracoval jsem si a jen občas jsem zaslechl jeho tenký, vášnivý hlásek -

Loen mluvil vášnivě, ale tiše.

Nerušil.

Uměl jsem vypnout a pak jsem ho vůbec nevnímal.

Jen občas ke mně dolehlo vzrušené cvrlikání -

„- - ty mi ale můžeš namítnout, že - -“

„- - jenže by ses na to měl podívat z druhé strany -“

4

Jenže jednou ke mně Loen zase přišel a posadil se.

Pracoval jsem si -

Byl jsem zvyklý, že mě za celý večer ani jednou nevyruší - - -

Ale najednou mi něco bylo divné.

Vzhlédnu k němu od stolu -

Loen mlčel.

Tohle se nestalo ještě nikdy, nebyl z těch lidí, kteří za vámi přijdou, aby si s vámi chvilku nebo celý večer družně pomlčeli – – –

A díval se před sebe tak nějak – Novorozeně –

Jako by se narodil a viděl poprvé pokoj, židli, stůl – všechno jako by ho nějak ohromilo –

„Co je?“ řekl jsem mu.

„Já nevím,“ řekl –

„Tak co mlčíš?“

„Mně se ti stala taková věc –“

Rozhovořil se o tom, že se pustil do luštění starých pergamenů, které byly uloženy v knihovně psychofyzického institutu –

Dostaly se sem od nějakého sběratele ze Země, hvězdy praotců, ústavu je věnoval jeden mecenáš – –

Nikdo, pokud se pamatoval, nikdy nesundal provázek, kterým byly pergameny zavázány –

Až jednou Loen šel napříč knihovnou a zaslechl šelestění, na balíček seděla myš. Okusovala vrchní pergamen –

Zahnal myš, vzal si balíček pergamenů. Ponořil se do jejich luštění a zůstal nad nimi užaslý –

„Co to bylo za pergameny?“

Loen bezmocně rozhodil rukama a prohlásil, že to asi nevěděl ani ten, kdo je ústavu věnoval, jinak by si je nechal –

Loen, který uměl dobře latinsky, byl, jak předpokládal, první, kdo po staletích poznal, co v rukopisech je.

Vyprávěl mi, že tyhle rukopisy byly majetkem nějakého člověka, který byl obviněn z čarodějnictví.

Byly mu zabaveny a uschovány a nikdo je neluštil ani tehdy, ani v příštích staletích.

V roce 1302 jakýsi člověk tyhle pergameny popsal a pak o ně přišel – – a od té doby pergameny mlčely –

„Možná to bylo dobře, že mlčely,“ řekl Loen a zatvářil se ještě víc novorozeně –

Nabídl jsem mu od svého chodícího baru skleničku nápoje, takového dryáku, že by povzbudil ke svěřování i můj prastarý otoman –

I když Loen vypil skleničku naráz, nerozpovídal se, jen se dál na mne díval a viděl jsem, že nechce ani mluvit, ani myslet –

„No co, nedělej z komára velblouda,“ řekl jsem mu.

Vzpomněl jsem si na tohle přísloví –

Právě jsem se totiž díval na komára, procházel se po desce servírovacího stolku –

„Proč ne?“ začal se Loen divit. Divil se nějak divně, usměvavě –

„Tak dělej,“ nerad někomu něco zakazuju –

Nevím, proč bych mu měl zakazovat dělat z komárů velbloudy.

Loen si vyžádal ještě jeden drink –

Vypil ho jedním douškem.

Pak se na mne podíval odhodlaně –

Takhle se asi dívá záchránce, než se odhodlá přemoci a vrhnout se do hořícího domu, aby z něj vynesl něco kromobyčejně cenného – – –

Rychle odklonil pohled k mému servírovacímu stolku.

Polkl.

Ještě jednou.

A pak jsem uslyšel tupé prasknutí –

Můj servírovací stůl se prolomil.

A tam, kde byl před chvílí stůl, stál velbloud.

5

„Hele, nech si to –“ řekl jsem Loenovi.

Vím, že na severních galaxiích mají takovýchhle hraček spousty.

Jak tam někdo jede, hned si přiveze takovýchhle nesmyslné triky –

Lidé se tam prostě v takovýchhle kouscích vyžívají.

Dřív si nasazovali na prsty umělé obvazy s vyčnívajícím hřebíkem, který vypadal, jako by jim probil celý článek –

Snažili se strašit primitivně –

Ale já tohle nemám rád.

Nemám rád, když mi někdo po bytě nechá povalovat velbloudy.

„Von je živěj,“ ukázal Loen na velblouda –

Dívali jsme se na velblouda, uvelebil se na koberci –

„Co jsi to vlastně udělal?“ zeptal jsem se.

Chtěl jsem vědět, jakou hračku si přivezl a jak ji uvedl do chodu právě v tu chvíli, kterou si vybral –

„Udělal jsem z komára velblouda,“ řekl Loen lakonicky.

6

„No to vidím, jenže proč?“

„Protože to umím –“

Lidé jako Loen dělají věci ne proto, že by bylo třeba je udělat, ale jenom proto, že je umějí –

„Co s ním tady budeme dělat?“ zeptal jsem se. „Zmenši ho.“

Sám jsem jednou měl takovouhle hračku. Kybernetickou žirafu. Uměla se rozvinout a zase zavinout, byla v náprstku –

„To neumím,“ řekl Loen.

Poplácal velblouda a vyvedl ho na trávník před mým domem – –

Bylo už dost šero.

A silueta malého drobného Loena s velikým vychrtlým velbloudem působila poeticky, oba se klátili – stejnoměrně –

7

Zapálil jsem si doutník a vyšel za nimi na zahradu –

„Co vyvádíš, Loene jeden!“ vyfoukl jsem kouř –

Loen se rozkašlal, i velbloud se rozkašlal.

Uvědomil jsem si, jak jsou si podobní. Loen byl asi v minulé existenci velbloudem nebo velbloud byl v minulé existenci Loenem.

„Já prostě umím dělat z komárů velbloudy,“ řekl Loen.

„Jak?“

„Nevím.“

„K čemu ti to bude?“ zeptal jsem se.

„Nevím –“

A zase ke mně obrátil svůj novorozený pohled –

Jak už říkám –

Každý člověk něco umí, co jiní ne.

Ale to ještě neznamená, že mu to k něčemu bude.

8

Chodili jsme po zahradě a velbloud se procházel s námi – –

Loen mi vykládal, že se dočetl v pergamenech o tom, jak se z jedné věci dá udělat jiná věc, je to nesmírně jednoduché –

Stačí k tomu jenom lehoučký psychický trénink.

Vzal šišku z jedle a držel ji na dlani -
Díval jsem se mu napjatě do tváře - - -
Ale ať jsem se snažil sebevíc, nedokázal jsem mu z tváře vyčíst
nějakou psychickou gymnastiku - Nepohnul ani řasami - -
Zadíval jsem se na šišku na jeho napjaté dlani -
A šiška náhle zmizela a na jeho dlani byl oblázek -
Tohle nemohl být eskamotérský trik.
Bylo dost šero, ale úplněk zalil jeho ruku jasně, zahlédl bych,
jak šiška mizí v rukávu - - a vypadává z něj oblázek, jistě bych to
zahlédl -
„Jsi koumes,“ řekl jsem mu.
Naschvál jsem ho neobdivoval, abych ho přiměl k novým kous-
kům -

9

„Tebe, Daido, taky nic nepřekvapí -“
Loen zamyšleně potřásl oblázkem a odhodil ho do křoví -
„Teda ne,“ řekl jsem Loenovi.
Ale musím uznat, že tohle bylo už něco jiného než trik s vel-
bloudem, tohle už hraničilo s hypnózou -
Ale Loen se na mne přece nedíval -
Ani kratičce na mne nepohlédl.
Jenže -
Jenže já na čáry nevěřím.
Vytáhl jsem z kapsy u vesty tužku a podal mu ji.
„Co s ní mám udělat?“ zeptal se Loen.
„Co chceš -“
„Co chci ne.“

„Proč ne?“

„Protože si budeš myslet, že je to trik.“

„Ale on je to trik, ať z ní uděláš, co jen budeš chtít –“

„Řekni, co z té tužky –“

„Udělej z ní kotě,“ vyzval jsem Loena.

Díval se zase na tužku –

A pořád měl na dlani jen a jen tužku –

Samozřejmě, uvažoval jsem, i kdyby měl jakýkoliv vynález, není možné, aby z neživého udělal živé – Plácl jsem Loena vesele do dlaně – –

Ale v tu chvíli jsem ucítil bolest, škrábl jsem se.

Kotě, které sedělo na jeho dlani, mávlo drápkem –

Loen mi kotě podal. Bylo maličké, bílé, vyděšené.

„Kotě,“ řekl Loen, jako by říkal veliké tajemství –

Přítiskl jsem si ho k hrudi.

Hladil jsem ho.

Tlačilo se ke mně a spokojeně předlo.

10

Příští týden jsme strávili celou řadou pokusů.

Pokoušeli jsme se objevit nějaké vysvětlení síly, jakou dokáže Loen vnucovat svoji vůli hmotě – – –

Loen si kladl na ruku těžítka ze svého stolu, měl jich velikou sbírku – – a pokaždé si přál, aby se z těžítka stalo to a to –

A užíval k této proměně pouze svou „psychickou gymnastiku“.

Tak si navykl říkat svému působení.

Díval jsem se, jak se na jeho dlani objevuje lízátko, petrklíč, babočka admirál –

Lízátka bylo voňavé a mělo chuť jako jiná lízátka –
Petrklíč byl tak svěží jako utržený.
A babočka admirál mu vzlétla z dlaně, třepetala křídly k oknu –
Založili jsme *Knihu proměn*, do které jsme zapisovali, co všechno
Loen už proměnil –
Pokud bych jej neviděl při práci, ani bych mu neuvěřil –
Předměty, které při proměnách vznikaly, byly dokonalé – –
nemohl jsem na nich nalézt nic odlišného od těch, které Loen
nestvořil –
A proměny probíhaly bleskurychle.
Prostě chvíli měl na dlani Loen jeden předmět –
A za chvíli jiný předmět.
„Je to nějaký jednoduchý,“ divíval jsem se –
„Všechno geniální je jednoduché,“ říkával Loen pyšně –
Jen prostřednost je složitá.
Plánovali jsme, jak tohle vynálezu využijeme.
Loen uvažoval v malém měřítku –
Prohlašoval, že takhle bude moct své budoucí manželce snadno
nahrazovat staré šaty, které už nechce nosit, novými –
Jen se ty staré vymění za nové, pomocí psychické gymnastiky.
Zadával se na svou placatou čepici a v tom okamžiku už na
věšáku na chodbě nevisela jeho placatice, ale cylindr –
„Takhle jí ty hábky opatříme zadarmiko,“ řekl Loen.
Nasadil jsem si cylindr, podíval se na sebe do zrcadla –
Chvíli jsem čekal, že cylindr vybuchne, vzplane a zachechtá
se – – a zmizí, bylo v tom něco – – čarodějnické kejkle –
Kdybych žil před nějakým stoletím, uvažoval jsem, považoval
bych Loena za toho, kdo se spojil s nečistými mocnostmi –
Takhle jsem jej jen považoval za moderního vědce –
Za zvlášť šťastného vědce, který učinil veliký objev.

„Ty,“ zaprosil jsem ho, „nauč mě to, Loene drahej.“

Zakroutil hlavou -

Zadíval jsem se na něj žadonivě, jako ten nejprosebnější pes -

„Tak jo. Za měsíc,“ řekl zamyšleně.

11

Pamatuji se, že jsem druhý den nemohl pracovat, těžko byl v Roboteu ten den někdo línější než já -

Stále mě napadalo, co mohu z toho vynálezu udělat -

Stačí mi, abych si nasbíral na zahradě stébla trávy, a mohu si z nich udělat, co si budu přát -

Od nejvybranějších lahůdek do nejsložitějších přístrojů, mohu z takového trsu stébel udělat, co chci -

Zvlášť mě udivovalo, že malý předmět se může změnit do velkého, nechápal jsem, jak se může hmota jen tak rozrůst - -

Ale ti, kdo viděli první žárovku, také nechápali, jak se vlákno může najednou rozzářit -

Prostě v nitru hmoty asi neustále odpočívají síly, které jsou tak mocné, tak nenápadně mocné, že se dají odhalit jen namátkou -

A to je krásné, v nitru skutečnosti jsou stále tajemství -

Na rozdíl od Loena jsem uvažoval, jak se dá jeho vynález využít nejen pro uspokojení parádivé manželky - - ale jak se dá využít -

Průmyslově.

Ano, už jsem viděl továrny, ve kterých dělníci z vagónů oblázků vyrábějí jakékoliv předměty -

Tohle zlikviduje, uvažoval jsem, celý průmysl -

Psychofyzika má význam ne pro magické šarlatány, ale stane se nejdůležitějším hospodářským odvětvím -

12

Během měsíce, který jsme trávili pokusy a na jehož konci jsem se měl Loenův trik naučit také já, jsem byl stále nedočkavější -

Když jsem šel na nákup, napadlo mě, že už nebudu muset nakupovat -

Jen se postavím v kuchyni a zadívám se třeba na utěrku -

A už místo ní bude ležet na kuchyňském stole veliká šunka.

Jak se tohle hodí na hvězdách se špatným zásobováním -

Od této chvíle bude každý soběstačný -

Zmizí jakékoliv zásobovací potíže -

A měsíc uplýval, uplýval -

Loen se během toho měsíce oženil.

Ale příliš se manželce nevěnoval. Každou chvíli trávil se mnou v laboratoři.

„Ty, manželka -“

„Co manželka,“ řekl, „tady jde o velkej vynález, ať počká -“

Chápal jsem, že jde o velký vynález -

Ale koneckonců jsem rád, že nejsem jeho manželkou já.

13

V den, kdy mne měl Loen naučit svůj psychofyzický trik, přšelo.

Seděli jsme v baru a popíjeli -

Čekali jsme, až přestane pršet a až se vydáme do luk.

Loen mi chtěl ukázat svůj vynález u velkého lučního jezera.

Prohlašoval, že velká vodní plocha působí tak, že umocňuje jeho psychofyziku.

Budu-li se to učit, je lépe začít u jezera -

Ale přšet ne a ne přestat.

Nakonec se Loen zvedl od stolku a řekl mi, ať počkám, že si zaběhne domů pro deštník a pro nepromokavý kabát -

Čekal jsem na něj a popíjel a snil -

Napadlo mě, že jsem mohl Loenovi říct, ať si udělá kabát ze slánky a neběží domů - ale bylo už pozdě -

14

Čekal jsem na Loena dvě hodiny.

Bydlel přitom kousek od Robotea. Za půl hodiny -- by musel být zpátky, i kdyby celou cestu tam i zpátky skákal po jedné noze -

V baru bylo útulno a teplo a sucho -

Nechtělo se mi vydat se za ním.

Ale moje nedočkavost byla silnější než moje suchomilnost, a tak jsem si navlékl plášť, rozložil deštník a vydal se k Loenovi -

Když jsem se blížil k jeho domu, viděl jsem, že jsou dveře otevřené dokořán.

A vítr vedl oblaka kapek přímo do otevřených dveří -

Napadlo mě, že se něco muselo stát, Loen byl velmi pořádný člověk a jistě by nedopustil, aby mu pro nic za nic zmokl koberec -

Rozběhl jsem se k jeho domu -

„Loene -“ křičel jsem a proběhl zahradou -

U otevřených dveří jsem zaváhal.

Snažil jsem se představit si něco obzvlášť hrozného, co se mohlo stát, v jaké situaci Loena najdu -

V jaké podobě -

Jistě použil svou gymnastiku proti sobě - neúmyslně -

Ale to by znamenalo -

To by znamenalo, že ho už nikdy nemusím objevit –
Loenem teď může být kdeco, od obrazu na stěně přes kopretinu
ve váze až po zouvák, starožitný zouvák v rohu chodby –
Nahlížel jsem do zamokřené chodby a váhal vstoupit –
Ale pak jsem vešel do bytu a kráčel, jako bych našlapoval na
dynamit –
„Loene –“
Otevřel jsem dveře do jeho pracovny.
Loen seděl zdrceně u psacího stolu, díval se před sebe –
V jednom rohu pracovny ležel pohozený kabát a v druhém
deštník –
„Loene –“

15

Zadíval se na mne novorozeným pohledem –
Opět jako by se objevil poprvé na světě a poprvé viděl svůj pokoj,
dveře – mne –
„Půjdeme?“
Díval se na mne a pohyboval pomalu rty –
Něco vyslovoval, ale hrůza mu polykala slova –
„Loene –“
Vzal jsem ze země deštník. Snad Loena na poslední chvíli na-
padlo, že mi nemá důvěřovat a nic mi neřekne. Podal jsem mu
deštník.
„Nešahej na mou manželku –“ vypíslk Loen.
Ohlédl jsem se –
Rozhodně jsem nechtěl šahat na jeho manželku.
Jednak vůbec, a zvláště ne, když přede mnou Loen sedí.

„Pust' ji,“ zaúpěl Loen a vytrhl mi deštník.

„Loene -“

„Daido -“ hlas se mu zatřásl, přešel křehce pokojem, jako by jeho hlas byl provazochodec -

„Co se stalo?“

Mlčel a třel si spánky, horečně, jako by si chtěl něco vymnout z vědomí -

„Loene -“

„Já je tady našel - manželku - a Jonnaha -“

Jonnah byl starý svůdce, vilný vlčák Robotea, jak se mu říkalo -

Byl už dost starý, ale šarm měl stále -

A čím víc stárnul, tím měl větší a větší chuť na mladé manželky -

Jednou jsem s ním seděl v baru a on mi řekl, že mladé holky ho nezajímají, jeho koníček jsou prý jen mladé manželky -

Vzal jsem kabát ze země a podal ho Loenovi -

Když vyjdeme na čerstvý vzduch, snad se pak vzpomene -

Ale Loen mi vytrhl kabát z ruky a zmuchlal ho a odhodil -

„Jonnahu jeden rošťácká,“ řekl -

16

„Ty jsi tady - -“

Přikývl.

„Loene -“

„Já se prostě neovládl - Daido - chápej -“

Zvedl deštník ze země a tápavě jím kolem sebe zašátral -

„To je manželka?“ vzal jsem mu deštník z ruky.

„Jo.“

Pohlédl jsem na Jonnaha, ležel zmuchlaný na zemi -

Už nevypadal šaramantně, měl dva rukávy, pár knoflíků, límec -

Vypadal docela jako starý kabát - -

Ostatně starý kabát byl.

Už jsem slýchal o nejrůznějších pomstách, jaké prováděli zklamání manželé, ale něco takového jsem ještě nezažil -

Zvedl jsem Jonnaha ze země -

Hrál jsem si zamyšleně s jeho knoflíky.

„Co budeš dělat?“ řekl jsem příteli.

Ale věděl jsem, že mi neodpoví -

Neodpověděl.

Oba jsme věděli, že se předměty, které se jednou proměnily, nemohou vrátit do původní podoby -

Řízky taky nejde dvakrát usmažit -

Loen začal zase ševelit rty a přitom nic nevyslovoval - -

„Pojď.“

Podal jsem mu deštník a kabát -

A vystrčil jsem ho ze dveří na chodbu, postrčil jsem ho do deště -

Na dešti se Loen jakžtakž vzpamatoval.

Několikrát se nadechl, obrátil tvář do návěje prudce padajících kapek - -

Rozetřel si je po obličeji.

A pak rozevřel manželku a pozvedl si ji nad hlavu -

A pak se oblékl do milence své ženy.

Vyšli jsme k jezeru -

Mlčeli jsme a naslouchali úderům kapek o stébla -

Loen zabořil ruce do kapes kabátu.

A druhou rukou křečovitě svíral rukojeť manželky -

Na jeho manželku bubnoval déšť.

„Hovadina,“ řekl Loen, když jsme konečně došli k jezeru - -

„Co říkáš?“

„Ale nic,“ vykřikl.

Svlékl ze sebe milence své ženy a kopl do něj -

„Nastydneš,“ napomenul jsem ho.

„Přece se nebudu voblíkat do něj -“ zařval Loen.

Přestalo pršet -

Nad jezerem vycházelo veliké parnaté slunce a zrcadlilo se na vlnkách, rozbíhaly se od rákosového břehu až k obzoru -

Loen sklapl manželku.

„Už neprší, nepotřebuješ manželku,“ pokusil jsem se o vtip.

„Mlč, prosím tě,“ zaúpěl.

Chvíli se díval nenávistně na kabát na louce -

Sešpulil rty.

A začal si hvízdát.

Pak zvedl kabát a oblékl si ho.

Konečně byla zima.

Tak ať je mu milenec jeho manželky aspoň k něčemu.

Jsou chvíle, které vypadají jako tikající symboly -

Díval jsem se na rozzářenou oblohu a na hořící oko jezera a nevěděl jsem, jak mlčet ani jak promluvit - -

„Tak poslyš,“ řekl Loen, „je to jednoduchý, nadechneš se -“

Postoupil ke mně a začal mi ukazovat - Co?

Úvodní cvik duševní gymnastiky.

„Loene, nech toho,“ řekl jsem mu.

„Už to nechceš vědět?“ zeptal se ulehčeně -

„Ne,“ řekl jsem.

„Radši bych to neměl nikomu říct, vid',“ řekl Loen.

Mlčel jsem.

„Z tolika ženskejch by se staly deštníky, vid',“ řekl.

Jezero se třpytilo -

Díval jsem se na Loenovu tvář, byla vlhká - ne od deště -

Žertoval, aby neplakal.

„Jak jsem je tam viděl, tak jsem si vzpomněl na kabát a deštník -“

Díval se kolem sebe svým novorozeným pohledem -

Jako by viděl poprvé deštník a jezero -

„Chceš doutník?“ řekl jsem mu a nabídl své pouzdro na doutníky.

„Dík.“

Zkusil si zapálit, ale moc se mu třásla ruka, škrtl jsem mu -

„Daido,“ řekl -

„Hm.“

„Daido, já chci bejt radši sám -“

„Hm.“

Docela jsem ho chápal.

„Ale večer ke mně přijdeš na skleničku?“

Podíval se na mne dlouze a kývl.

A pak se vydal po táhlé louce podél jezera k obzoru –

Potřeboval –

Potřeboval prostě být sám.

Znám to – Jsou chvíle, kdy člověk potřebuje být sám.

Stál jsem na břehu jezera a díval se za Loenem, za tou malou postavičkou, která odcházela podél zářící hladiny –

Potřeboval být sám –

Zase začínalo pršet.

A Loen odcházel, s manželkou roztaženou nad hlavou a s milencem své ženy přehozeným přes ramena a zapnutým na všechny knoflíky.

Žebrák

(příběh Daidalova přítele žebračka)

1

Byl jsem hvězdný žebrák -

Že tuhle živnost neznáte? Že neznáte ani slovo žebraček?

Ani já je neznal, ale když jsem pracoval v sociologickém ústavu na hvězdě Bisoea, dostal jsem za úkol žebraček.

Ředitel si mě zavolal a určil mi jako samostatný úkol výzkum žebračků v Modré galaxii. Ani jsem nevěděl, že se ve vesmíru ještě vyskytují lidé, kteří se živí tím, že sedají na chodnících a žebračí, prosí kolemjdoucí o almužnu. Zprvu jsem si myslel, že je to od šéfa jen žert. Šéf byl veselý člověk a prostě miloval recese - -

„Jo, žebraček - Žebraček?“

Jenže šéf se díval naprosto vážně.

Podal mi služební příkaz, potvrzení na diety -

A tak jsem se stal žebračkem z povolání.

Galaktickým žebračkem.

Jak se dočetl, můj žebračkový průkaz platil pro celou galaxii.

Odlétl jsem za týden.

Se služební žebračkou možnou, kterou jsem vyfasoval.

A se žebračkou holí.

2

Člověk pověřený úkolem, jaký považuje za nesmyslný, má dvojí možnost – buď se znechutit, nebo se svým úkolem bavit. Já byl mladý, a tak jsem měl spíš blíž k druhé možnosti.

Staří lidé se nesmyslností světa znechucují, mladí věří, že je přechodná, a tak se jí ještě dokáží bavit. Když nic jiného, říkal jsem si, aspoň zažiju něco, na co budu moct ve stáří vzpomínat a co budu moct dávat k lepšímu, až se začnou ve společnosti vyprávět žertovné historky.

Vůbec mi nebylo jasné, proč by se ve vesmíru žebralo, proč by se ve vesmíru mělo žebrat.

Průmysl v celé naší galaxii kvetl přímo šíleně, a pokud jsem věděl, nebylo tomu jinak ani na vzdálenějších galaxiích. Dokonce i ty nejzaostalejší galaxie, které jsem znal jen z doslechu, byly na takové úrovni, že jejich obyvatelé měli slušný blahobyt –

Povolání žebrák mi připadalo nejen anachronické – ale i velice exotické – jako bych se měl vypravit přímo do dobrodružného příběhu, ne do skutečnosti.

Hned po přistání mi mé povolání připadalo ještě nesmyslnější než dříve.

Velkoměsto, kde jsem přistál, bylo tak blahobytné, až mi oči přecházely, a roboti, kteří je obývali, vypadali dokonce procovsky.

Zlaté prsteny, drahé látky, blahosklonné pohledy –

Věděl jsem, že na téhle hvězdě lidé ani nežijí, tahle planeta byla jako tolik jiných osazena automaty na nejvyšší inteligenční úrovni.

Takovéhle osídlování hvězd se stalo v mém mládí pravidlem. Byly objevovány nové a nové hvězdy a lidská populace už nestačila pokrýt požadavky na jejich kolonizaci.

Pro tyto hvězdy byli vyrobeni umělí osadníci. Moc se od lidí nelišili, jen tím, že byli bezpohlavní a nesmrtelní. Dali se opravovat a sloužili déle než do roztrhání. Kdo je snadno nahraditelný, je vlastně nesmrtelný.

Umělí osadníci žili na hvězdách. Produkovali, vyráběli a svoje výrobky dodávali na hvězdy osídlené lidmi.

Ti umělí osadníci měli všechny výhody lidí a – žádné lidské nevýhody. Byli zdvořilí, jemní, pracovití – konstruktéři jim nenaprogramovali špatné návyky. Umělí osadníci byli lidé nové generace. Nadlidi, říkalo se o nich.

Právě proto mi nebylo jasné, proč by měli žebrot.

Ubytoval jsem se v hotelu ve středu města.

Když jsem zapisoval do knihy hostů svoje nacionálie, bylo mi trochu trapné psát zaměstnání: žebrot. Ale robot v recepci reagoval na moje zaměstnání lhostejně. Žebrot. Zaměstnání jako každé jiné.

Dokonce – – – dokonce snad na mě pohlédl s úctou.

3

V hotelu jsem se převlékl do žebrotkého kostýmu.

Prohlédl jsem se v zrcadle –

Žebrotké šaty mi docela slušely. V té době se na naší hvězdě opět šířila mezi mladými móda na vandráka. A tak jsem ve svých šatech měl dokonce pocit, že jsem oblečený monděnně.

Chvilí jsem se před zrcadlem natřásal.

Zkoušel jsem různé způsoby nošení žebrotké mošny, nakonec jsem se rozhodl nosit ji přes rameno, to se mi zdálo nejvíc šik.

Žebrotká hůl se mi také zdála elegantní.

Prošel jsem se po naleštěné podlaze a byl spokojený.

Člověk nesmí mít předsudky –

Co je na žebrácích špatného.

Jen jsem se divil, proč jsem se jim musel připodobnit, průzkum žebrání jsem přece mohl dělat docela dobře v civilu.

Zazvonil jsem na pokojskou –

Přišla. Umělá.

Kdybych nevěděl, že je to kybernetická pokojská, byl bych s ní možná i flirtoval, tohle umělé děvče se návrhářům vyloženě povedlo –

Postavila se vyzývavě do dveří. Pohupovala se a dívala se mi do očí –

Objednal jsem si aperitiv.

„Ano, pane žebráku,“ řekla a poklesla v kolenou ve způsobném pukrlátku. Pane žebráku – Takhle mi nikdo ještě nikdy neřekl. A docela mě potěšilo, že jsem v tom oslovení rozeznal úctu.

4

Druhý den jsem se vydal do ulic. Občas jsem se zastavil na nároží a naříkavým hlasem prosil – Nastavoval klobouk –

Vyfasoval jsem nádherný, umolousaný žebrácký širák –

A do širáku mi přelo tolik drobných i tolik větších mincí, až jsem žasl – Žebráci rozhodně nejsou na téhle planetě špatná živnost.

Když jsem si v poledne spočítal tržbu, zjistil jsem, že jako žebrák bych si zde – pokud by obchody šly stejně dobře jako prozatím – vydělal třikrát tolik než ve svém předchozím zaměstnání –

Jenomže odpoledne se obchody hnuly ještě víc.

A večer –

Večer šly obchody přímo závratně, musel jsem se dvakrát vrátit do hotelu a přesypat peníze z žebrácké mošny do kufru.

Ten večer jsem také potkal prvního žebráka.

5

Seděl před Domem zábavy, vysokým, věžovitým domem, ve kterém byly soustředěny biografy, koncertní a divadelní sály –

Cvrnkl si do širáku ukazováčkem a usmál se na mě.

„Novej?“

Rozpačitě jsem kývl.

„Až k patníku –,“ ukázal žebrák na stožár pro galaktickou navigaci, „to je můj rajón.“

A zálibně mi zahrozil pěstí –

„Jasně,“ souhlasil jsem. „Žádná konkurence.“

„Odkad?“

Neřekl jsem, že jsem průzkumník, pracovník sociologického ústavu pověřený průzkumem žebráků.

Věděl jsem, že by ke mně ztratil důvěru.

„Z hvězdy praotců,“ řekl jsem rychle a nastavil širák robotu, který mě míjel, širák byl už dost těžký a držet ho byla námaha –

Zatracené almužny, pomyslel jsem si.

„Já jsem byl dřív na Cassiopeji,“ zahovořil žebrák a na chvíli se odmlčel, vložil do úst doutník, nejdražší značku, jaká byla v trafikách v prodeji, zapálil si ho a labužnický vyfoukl kouř do stran a do výšky, „ale tady je to lepší. Dělal jsem vedoucího transgalaktického střediska a byl jsem akademik. Ale dřina, odpovědnost a samé schůze.“

Znovu nasál labužnický kouř, mlsal dým jako šlehačku - „Tady je život, životeček,“ zasmál se, „a vydělám si tady víc, než jsem jako šéf celého odboru vydělával i s prémie.“

„Co děláš dneska večer?“ zeptal se.

„Nemám program,“ řekl jsem po pravdě a vzal si doutník, který mi nabízel, také jsem kouřil doutníky, ale na tuhle značku jsem nikdy neměl.

„Pojď do Transgalaktíku,“ řekl. Tak se jmenoval nejlepší hotel ve městě, jmenoval se vlastně Transgalakteia, ale Transgalaktík mu říkal žebrák.

„Proč ne?“ snažil jsem se vypadat stejně blazeované a blahobytně jako můj známý žebrák.

Moc se mi to nedařilo.

Byl jsem žebrákem přece jen moc krátce.

6

V Transgalaktíku byl malý útulný bar, hned vedle herny. Mého nového známého tam zřejmě všichni dobře znali, personál se mu klaněl a vrchní mu přinesl hned bez říkání střík z venušovky, zřejmě ho tu pival pravidelně. Tykal si s roboty v baru, patřil podle všeho ke štamgastům... Mohl jsem na něm oči nechat, ještě jsem nepotkal nikoho, z koho by majetek tak kapal jako z něj -

Hostil mě.

„Považujou si mě tady,“ řekl mi. „Vědí, že je málo tak bohatých chlapíků na celý hvězdě jako já.“

A vyprávěl -

Přijel na tuhle hvězdu na vědecký kongres a dostal se tu do řeči s jedním žebrákem; zarazilo ho, na jaké úrovni si ten žebrák žije,

neznal žádného vědeckého pracovníka na své rodné hvězdě, který by se dopracoval tak vysokého standardu. Dal se s žebrákem do řeči, právě tady, v Transgalaktiku, a dozvěděl se, že je tu hodně volných žebráckých rajónů. Když se vrátil na své pracoviště, nedal mu ten rozhovor spát. Uvažoval kolem a kolem a nakonec se rozhodl, že tady začne nový život - Žena i děti chtěly pořád víc a víc peněz, jako vedoucí vědecký pracovník nemohl jejich požadavky uspokojovat -

Žebrá tu už třetí rok.

Prý ještě tak dva roky věnuje žebrání a pak bude žít jen z kapitálu.

„Z kapitálu?“

Podíval se mi spokojeně do užaslých očí, vyfoukl kouř ke stropu a díval se, jak se dým rozplývá do duhových obláčků. Pak jmenoval cifru na svém kontě ve Vesmírné bance -

Strnul jsem.

Tenhle chlapík byl milionář.

7

Během dalších dní jsem se seznamoval s novými a novými žebráky a všichni působili blahobytně. Trapně blahobytně.

Někdy jsem měl pocit, že na téhle hvězdě je jediná opravdu úspěšná kariéra kariéra žebrácká.

Kdo tu není žebrák, není vlastně nic.

Můj rajón byl jeden z nejhorších na celé hvězdě, také proto asi nebyl ještě obsazený. Ale přesto jsem vydělával, že se mi o tom ani nesnilo.

Po nocích jsem sepisoval své vědecké pojednání.

„Žebráci, jejich vzestup v celogalaktickém měřítku.“

A přes den jsem žebrol.

Jedna věc mi nedávala spát. Proč jsou roboti tak štědrí –

S jedním z robotů, kteří mi pravidelně dávali peníze, jsem se spřátelil a dával se s ním často do řeči.

„Moc děkuju, moc děkuju, pane,“ děkoval jsem poníženě jako všichni žebráci na hvězdě. Ale já se ho navíc jednou po poděkování přímo zeptal, proč mi dává tolik peněz. Prý mi chce pomoci, řekl.

Pomoci –

Byli vyprojektováni jako dobří a soucitní – A tak pomáhají. A tihle, tihle – rozhlédl jsem se po nárožích, na kterých nastavovali milionáři širáky – tihle toho zneužívají.

Snad jsem hloupý, naivní, nepraktický –

Ale jen co jsem své hlášení sepsal, vrátil jsem se. Pracuji dál v sociologickém ústavu. Vydělávám si zlomek toho, co bych si vydělal jako žebrol. Ale – Ale já bych nemohl –

Živit se soucitem –

Živit se jen soucitem –

Divíte se mi?

Někdy se divím sám sobě. Ale je mi líto těch robotů, těch dobrych a zdvořilých strojů, kteří jsou tak lidští, bezbranně lidští, že je nenapadne, že by někdo mohl lhát – Předstírat – Prosit o to, co nepotřebuje –

„Dáváme jim dar,“ řekl mi jeden žebrol, „my jim. Mají dojem, že jsou užiteční a dobří –“

Ale já na to prostě nemám svědomí, abych byl žebrol.

Moje chyba.

Léto

1

Na naší planetě už nikdo ani neposlouchá předpověď počasí –

Nás prostě nezajímá, jaké počasí bude. Ne že bychom nevěřili znalcům, mají stoprocentní výsledky. Nemýlí se ani jednou za deset let.

Ale nás prostě nezajímá, co nám povědí.

A za to všechno může Aaron Schimkuss.

Říká se mu –

Ale ano, říká se mu *Otec počasí*.

Snad vás zarazí, že někdo může mít takovýto podivný přídomek, jenže Aaronovi tenhle sedí.

Já Aarona poznal jako mladíka, když pracoval na svém objevu.

Maličký, hubený – – úzký obličej – – dlouhé mastné vlasy –

Měl přezdívku Skřítek.

A také tak vypadal, jako nepořádný permoník.

Pracoval v meteorologickém středisku a byl tam spíš trpěný. Neměl jinou práci než každý den zkontrolovat jeden přístroj a druhý vypnout.

Všechn volný čas věnoval práci na svém vynálezu.

Nevěděl jsem, na čem bádá. Nestarali jsme se o to. Jen jsme věděli, že ten náš permoníček každý den zůstává nejdéle na pracovišti.

Měl ve své pracovně spousty flakónků a zkumavek a kahanů –

„Předpovídat počasí,“ říkal Aaron, „to umí každéj, já chci víc.“

Považovali jsme ho za neškodného podivína a nijak jsme ho nebrali vážně – – –

„Já bejt počasím,“ říkal Aaron, „to by vypadalo jinak.“ Zvykli jsme si na jeho řeči a docela jsme se jimi bavili.

Dokonce jsme si navykli říkat, když přšelo: škoda že není počasím náš Aaron, to by bylo počasí hnedka jiný.

Teď je to všechno historie a Aaron je prezidentem Akademie. Nikdo by nevěřil, že byl někdy takovým prostáčkem – –

2

Jednou jsem si při obědě stěžoval, že jsem chtěl jít v neděli k řece, a podle naší předpovědi bude celý den pršet –

Aaron se zachechtal.

Dost pohrdavě, jako bych si za to mohl sám, že zmoknu –

„Chcete, aby bylo hezky?“ zeptal se mě.

Podal mi růžovou tabletu, mám ji v neděli ráno polknout.

Nebрал jsem ho vážně, ale v neděli, když lilo, jsem tabletu snědl.

A neděle byla báječná, slunce zářilo – Jako uplacené –

A Aaron začal rozdávat tabletky všem svým známým.

Pozoruhodné bylo, že mi známí tvrdili, že celou neděli lilo ostošest.

A že měli celou neděli zkaženou zimou, bouřkou, sychravostí –

Nevěřil jsem jim a oni nevěřili mně –

3

Pak si Aaron nechal ony tabletky, které nazval climeonky, patentovat.

Samozřejmě že tabletami nedokázal pohnout nebeskou klenbou.

Ale stal se počasím, byl nazván Otcem počasí - - -

„Že je hned lepší počasí vod tý doby, co jsem se počasím stal já?“
tohle byla obvyklá floskule, kterou mě častoval od té doby -

Jeho tablety dokáží každému vsugerovat neškodnou hypnózou,
že je ten den počasí, jaké si přeje a jaké si v tabletách koupí -

Potíž je v tom, že člověk stejně mokne, mrzne, trpí jako dřív,
jenomže o tom neví - dívá se na zatažená nebesa a vidí oblohu
dýchající blankytem - -

Climeonky jsou v desítkách druhů. Pro krásný podzim, pro
nádhernou zimu, pro voňavé jaro - - -

A Schimkuss je milionář.

Jeho rozesmátá tvář vyhlíží na každé krabičce jeho tablet.

Jsou lidé, kteří tvrdí, že by si takové tablety nikdy nevzali, ale
jsou lidé, kteří si je berou každý den -

Jeden z těch, co je nejí, je Schimkuss. Říkává, že nezáleží na
počasí, jaké si kdo sní v tabletě - - ale na tom počasí, jaké kdo má
v sobě - -

Snad ano, ale starat se o tohle počasí dá mnohem víc práce.

A teď mě omluvte, jdu si zaplavat - a venku je zima, musím si
doběhnout pro letní climeonku.

Zmoknu - ale nebudu o tom vědět -

Jsem prostě - -

Moderní člověk.

Tak zítra v Honolulu

1

Tímhle pozdravem se se mnou jednu dobu Ametyst stále loučil –
Ametyst, můj velký přítel a ještě větší playboy.
Ametyst se někdy zamiloval ne do ženy.

Ale do prostředí.

Kdekdo se zamiluje do některého prostředí, a proto si oblíbí
i ženu, která se v onom prostředí vyskytovala – Když pak s onou
ženou prostředí opustí, diví se, co vlastně na ženě viděl –

Miloval její okolí, ne ji.

Její prostředí, ne ji.

Někdo si vlastně zamiluje prostředí, ne člověka.

Ametyst se obvykle zamilovával do barů.

Někdy je střídal po týdnů, někdy se v některém usadil a nechtěl
do jiného ani vejít.

„Co se barů týká, jsem strašně konzervativní,“ říkal, „co se týká
barů –“

A jednou si oblíbil bar Honolulu.

2

Honolulu byl nejnovější bar.

Jeden z nejmódnějších na celé hvězdě.

Byl nazván po nějakém městě na hvězdě praotců, na Zemi, jak
mi vyprávěl kybernetický barman. Honolulu. A atrakce toho da-

lekého pozemského města se staly inspirací pro architekta, který bar Honolulu navrhoval.

Byli tam kybernetické havajské tanečnice, svíjely se na pódiu a pohazovaly kybernetickými věnci květů -

Na závěr vystoupení vyhodily věnec květů do výšky -

Věnec se rozpojil a květy se rozletěly po baru jako motýli, ke každému hostu doletěl jeden -

Ty květy byly součástí zařízení baru.

U východu čekal kybernetický vyhazovač a těm, kteří by chtěli kybernetické květy ukrást, je odebíral.

Ametysta nadchly tyhle květy. Když létaly barem, zpívaly „Aloha oe“, zpívaly teskné havajské písně -

Ale nejvíc nadchli Ametysta lidé v baru.

„Nikde nenajdeš tak správný řízky,“ říkal mi Ametyst a tvrdil, že se v Honolulu schází výkvět naší hvězdy -

Jednou jsem tam s ním byl.

Kybernetické břišní tanečnice mě nenadchly, viděl jsem na nich konstrukční chyby, a to mě dost rozladilo.

Lidé tam byli ale báječní.

Družní.

Jen člověk vešel do baru, už se kolem něj nahrnuli, celý bar byl plný výborných kamarádů -

„Vlastně tam chodím kvůli těm kámošům,“ tvrdil Ametyst.

A když se s nimi loučil, loučil se známým sloganem - - -

„Tak zítra v Honolulu.“

3

A pak se Ametyst v Honolulu zamiloval.

Do dívky, která roznášela drinky - -

Ametyst se často zamiloval do servírek. Říkal, že má reflex na potravu - jak mu někdo nese jídlo a pití, zamiluje se do něj -

Má prý stejné reflexy jako zvířata.

Nasyčení u něj vyvolává milostnou náklonnost -

Prostě Ametyst řečnil.

Nakonec Ametyst ani jinam než do Honolulu nechodil.

Jak mu skončila práce, odebral se do baru a tam klábosil se spoustou hostů, s kybernetickým barmanem -

„Moc si mě vážej,“ říkal.

Byl jsem v Honolulu jen jednou, ale musel jsem mu dát za pravdu, vážili si ho, dokonce mu vážnost dávali okázale najevo -

I mně dávali najevo, jak si mě váží -

Ale mně se zdálo, že v té vážnosti, pozornosti, usměvavosti, jakou ho zavalovali v tom baru, rozeznávám něco falešného -

A tak jsem tam nechodil, ani když mě Ametyst zval -

Zval každý den -

„Tak zítra v Honolulu -“

4

Jednou jsem šel kolem Honolulu -

Celý bar vypadal opuštěný. A na jeho dveřích byla velká cedule, že se Honolulu zavírá -

Ptal jsem se na to druhý den Ametysta.

Nikdy jsem ho neviděl tak otráveného -

„Jo, zavřeli ten krám.“

„Proč?“

„Co proč?“

„Proč ho zavřeli –“

Ametyst zabušil vzteky oběma pěstmi o stůl, vídal jsem ho zuřit zřídkka, ale když tak zuřil, muselo jeho rozčilení za to stát –

„Pojď se mnou,“ řekl.

A tak jsme se vydali k Honolulu –

5

„Proč ten bar zrušili?“ ptal jsem se cestou znovu, ptal jsem se, abych posupně Ametystovo mlčení rozptýlil –

„Pro nedostatek zájmu,“ řekl Ametyst.

„Vždyť tam měli plno,“ namítl jsem.

„To vím taky,“ řekl Ametyst.

Došli jsme k zavřenému Honolulu. Ametyst vytrhl několik prken, kterými byl vchod do nočního podniku zahrazen.

Vykopl dveře.

Seděli tam.

Seděli tam, tak jako jsem je viděl – při své jediné návštěvě –

Hosté.

Za barem postával kybernetický barman a na půl cesty mezi barem a hracím boxem stála servírka –

Napadla mě pohádka o Šípkové Růžence, o té dívce, která se na zapadlé hvězdné Zemi píchla o růži –

A odsoudila tím celou svou hvězdu ke spánku – těžkému – olověnému –

Vypadali, jako by ztuhli –

Sousoší, sousoší o stovkách soch, sousoší, které představuje veselou společnost -

Drželi sklenice, přitukávali si, ústa měli otevřená k promluvě -

„Safra,“ řekl sem. „Safra, že mě to nenapadlo - -“

„Mne taky ne,“ sípěl Ametyst, „a to jsme z Robotea.“

Dívali jsme se na rozlehlý sál nočního podniku, na dlouhý barový pult, na pódium, na kterém ztuhly havajské tanečnice -

Na naší hvězdě je pilná odrůda pavouků, nikde po vesmíru jsem příčinlivější pavouky nepoznal -

Za ten krátký čas všechno v Honolulu prolezli a kyberneti za stoly byli porostlí pavučinami -

Vzpomněl jsem si na ilustraci k pohádce o Hvězdné Šípkové Růžence -

Ametyst začal mluvit, procházel nočním podnikem a strhával pavučiny, hovořil zajímavě a vztekle -

„Zjistili, zjistili, Daido, že lidé nechodí do hospod kvůli jídlu a pití, ale kvůli tomu, aby nebyli sami, kvůli společnosti. Psychologové jedné firmy to zjistili. A tak projektují nejen kybernetické havajské tanečnice a kybernetické barmany, ale začali vyrábět i kybernetické kumpány. Dokonce naše firma, jedna filiálka Robotea na Cassiopeji, je vyrábí. A já si toho nevším -“

Strhl pavučiny z několika lidí, poznával jsem je, „lidi“. Kolik nocí s nimi asi strávil, jak si vážil jejich pozorné úcty -

„Ti kybernetičtí flamendři mají působit na hosty tak, aby sem začali chodit víc - mají jim dodávat pocit sebevědomí - pohodu -“

Kybernetická servírka se na nás dívala ve vytřeštěné nehybnosti -

„Prostě tyhle podniky mají mít jako součást pohoštění i to, že člověka obklopí kybernetickejma flámama -“

A Ametyst vztekle odkopl z podlahy zapomenutý havajský květ -

Jak do něj kopl, květ se uvedl do chodu, vzletěl, poletoval mezi nehybnými hosty a přitom vyhrával, sladkoteskně zpíval aloha oe -

6

Od těch dob si Ametyst pozorně všímá kumpánů -

Nesnesl by prý, kdyby si zase někdy oblíbil společnost a zjistil, že celá byla umělá -

Kdo to má poznat, stěžuje si, mluvili stejně jako ostatní, co se s nima stýkám, jenomže byli zábavnější -

Vážili si ho.

A ta kybernetická náhražky úcty -

To bylo to, na co bar Honolulu chtěl lákat.

Na naší hvězdě jsou lidé, kteří o tuhle umělou úctu nestáli, o falešnou úctu - v baru sedali většinou jen umělí hosté a Ametyst -

A tak se to muzeum kamarádství zavřelo.

Ale po galaxii prý kvete -

Moderní člověk, hlásající psychologové *akc. společnosti Honolulu*, potřebuje vědět, že není sám -

Že má přátele -

Někoho, kdo si ho váží.

Kamarády -

Někoho, kdo je s ním rád. Někoho, kdo s ním není sám.

V životě jsem neviděl Ametysta, aby se styděl. Jsou takoví lidé, kteří se neumějí stydět, a často to bývají ti, kteří by se měli stydět nejvíc. Jenže když Ametyst poznal, s kým v Honolulu byl -

Styděl se -

Uvědomil si, že si zakládal na přátelství, jaké mu předstírali kyberneti, na obdivu, jakým ho častovali kyberneti, na kamarádství, které měli naprogramováno kyberneti –

Styděl se – vztekle se styděl –

Ale zkušenost si z toho neodnesl žádnou.

Vlastně jednu ano – Nejde do baru, dokud si nezjistí, nejsou-li jeho hosté výrobky Robotea –

Ale pak –

Pak s nimi pije, pije vesele, baví se do svítání, jako se bavíval, jako zpíval s těmi kamarády v Honolulu.

Ale i já se občas rozhlédnu –

Někdy se mi zdá, že jsem zas v Honolulu –

Když se tak dívám na tváře kolem sebe.

Ametyst pije a zpívá –

Ametyst je Ametyst.

Dejme tomu Wolfgango

1

Když jdu po ulici, připadám si celkem bezpečný.

Celkem.

Člověk si už těžko někdy připadá úplně v bezpečí.

Ale nástrahy, které bych očekával, neočekávám zpravidla na chodníku.

Nejsem na ně zvyklý.

Nejsem ani zvyklý na to, aby u mne znenadání přibrzdilo auto, aby přibrzdilo, jako by se mě cestující chtěli na něco zeptat -

Cestující v onom autě byly dívky.

Krásné dívky.

Přibrzdily u mne, jak už jsem řekl, otevřely za jízdy dvířka a vyběhly ven -

Vrhly se na mne.

Než jsem se stačil vzpamatovat, než jsem stačil vykřiknout, bránit se -

Naložily mě do vozu -

Přibouchly dvířka.

A ujížděly se mnou -

Teda -

Jsem zvyklý na to, že jsem unášen krásou mladých dívek.

Ale že by mě dívky unášely -

Na to prostě zvyklý nejsem.

A jak jsem tak ujížděl, svázaný kybernetickými pouty, se zalepenými ústy, napadlo mě, že si na to tak rychle nezvyknu -

Jsem konzervativní člověk, s tím se nedá nic dělat.

2

Ten večer jsem neměl nic na práci -

Těsně předtím, než u mne vůz přibrzdil, jsem zrovna uvažoval,
co bych měl podniknout -

Možností bylo tolik.

Nejbezradnější jsem, když mám hodně možností.

Myslím si, že peklo používá k trýznění asi nejstrašnější zbraň -
dává svým obětem spoustu nádherných možností a nutí je, aby se
rozhodly.

Mžoural jsem na dívky, které mě unášely -

A kupodivu -

To, co jsem cítil, se podivuhodně podobalo ulehčení.

Rozhodly -

Rozhodly za mne.

Kdyby mě unášela jedna dívka, mohl jsem ve své příslovečné
domýšlivosti uvažovat, že - - -

Že emancipace pokročila.

A že se dívky vrhají na mladíky, kteří se jim zalíbí, a unášejí je,
jako se za dávných dob zmocňovali muži únosem vyhlédnutých
žen -

Jenže takhle -

Možná TA JEDNA vzala na pomoc kamarádky, ozval se ve mně
vnitřní domýšlivý hlas, ale moc jsem mu nevěřil -

Můj vnitřní hlas si moc vymýšlí...

3

Pokusil jsem se vyskuhrat: „Kam jedeme?“

Ale člověk, který má zalepená ústa, jaksi nedokáže skuhrat příliš srozumitelně -

Jedna dívka, krásná blondýnka, se na mne přísně podívala -
„Nehuhlej,“ napomenula mne.

Když jsou přísné blondýnky, bývají přísnější než černovlásky. Blondýnky, jak pozoruji, bývají přísné málokdy, ale když už jsou, stojí to za to.

Nehuhlal jsem -

Já nedokážu blondýnkám odmítat.

Vůz se vznesl, oblaka se řinula za jeho okénky, letěli jsme zřejmě příliš rychle -

Zkusil jsem odhadnout, kam letíme -

Ale dívka, která vůz řídila, naschvál začala létat dokolečka. Chce mě - chce mě splést, uvažoval jsem.

A povedlo se jí to.

Tak jsem si aspoň prohlížel dívky, které mě unesly.

Byly tři. Blondýnka, černovláška za řízením. A zrzavá, která seděla vedle šoférky a měla na klíně laserograph -

Pane -

Takový laserograph je nějaká zbraň, znal jsem ho jen z doslechu, ale musím říct, že mi to úplně stačilo -

Do bližšího seznámení jsem žhavý nebyl.

Umínil jsem si, že radši už opravdu nebudu huhlat. Člověk něco zahuhlá - a má dohuhláno.

4

Neznal jsem ani jednu z nich.

Za normálních okolností bych asi dost litoval, že ani jednu z nich jsem zatím neměl příležitost poznat -

Všechny byly krásné, nápadně krásné -

Je mnoho dívek krásných, ale bývají krásné tou nenápadnou krásou, kterou si uvědomíte, až když si na ni uděláte čas. Vlastně je málo dívek, které nejsou touto skrytou krásou krásné -

Pak jsou dívky, které nosí krásu jako napřažený meč a každého, jak říkal přítel Harún, tou krásou „praští mezi rohy“ -

Tyhle dívky patřily k tomu druhému typu -

Díval jsem se z okénka na mlhu, převíjela se ze strany na stranu - - -

Nudila mě.

Nepředpokládal bych, že se unesený může nudit - -

Myslel jsem, že strach, obavy, uvažování o tom, co přijde, ho plně zabaví - -

Kdepak. Nudil jsem se. Byl jsem s báječnými děvčaty, a nudil jsem se, jakpak.

Z nudy jsem začal i huhlat.

Snažil jsem se huhlat co nejprovokativněji -

„Odlep mu hubu -,“ řekla černovláska u řízení blondýnce. Ukázala na mne: „Vyndej mu to z huby. Už jsme v bezpečí, už mu můžeš sundat i ty železa -“

Vida -

Jen jsem zahuhlal, a už se mi ulevilo.

Někdo si dokáže svobodu vyhuhlat.

5

Vůz přistál na trávníku u rozlehlé osamělé vily -

Tyhle vily si stavěli na naší hvězdě lidé, kteří milovali samotu a kteří na lásku k samotě měli.

Samota je, jak se mi zdá, v naší době to nejdražší.

Vyndaly mě z vozu a přikázaly mi, ať jdu do domu.

Aerovůz se okamžitě vznesl a zmizel mezi oblaky -

Rozhlédl jsem se.

Jestli jsem někdy zažil tísnivější náladu, o moc tísnivější než tahle nebyla. Celá dekorace v téhle chvíli připomínala dekoraci k hororu -

Dům, ke kterému jsem měl jít, byl v tom stylu, v jakém vždy bydlí upíři a vrazi...

Velký. Dost sešlý. Měl pár věžiček a něco, co vypadalo jako cimbuří, ale co mohl být také okoralý okraj zdi -

Celé to bizarní obydlí bylo porostlé břečťanem.

Moc se mi nechtělo ani se přiblížit -

Natož vstoupit -

Kdyby bylo aspoň jiné počasí, říkal jsem si a vzhlížel k nebesům, obloha byla zatažená -

Nízká. A šeřilo se z ní -

Oblaka, rychlá a temná, se sunula nad mou hlavou a naproti nim se rýsovaly holé větve prastarých suchých stromů -

Moc to zde neudrží -

Ještě by se měl objevit havran, uvažoval jsem, to je ta poslední banální rekvizita, která tu chybí.

Jen jsem na to pomyslel -

Havran tu byl.

Posadil se na větev přede mnou, zadíval se na mne -

„Prosím račte,“ řekl, „jste už očekáván.“

Kybernetický havran -

Takový starý trik, Roboteum je vyrábí ve třech velikostech. Ale i když jsem věděl, že to je kybernetický havran a že mě neoslovil přízrak -

Stejně mi to na náladě nepřidalo -

Já prostě nejsem zvyklý na to, aby mě děvčata unášela.

A havrani mi říkali: račte.

Neříkám, že bych si nezvykl -

Člověk si asi zvykne na všechno.

Tehdy mě to dost vyvedlo z míry, jenže co jsem měl dělat, kývl jsem na havrana a vydal se váhavě za ním -

6

Moje chyba je v mé fantazii -

Lidé, co mají fantazii, sice mnoha skutečným potížím unikají, ale zas si vymyslí tolik neskutečných potíží, jaké si lidé bez fantazie ani -

Ani neumějí představit.

Probíral jsem jednu možnost za druhou - rozvažoval jsem, kdo mě mohl unést -

A když jsem otevřel dveře toho ponurého domu -

Uviděl jsem Wolfganga.

Starého kamaráda Wolfganga.

Pracovali jsme spolu v jedné projekční kanceláři Robotea celý rok.

Pak se Wolfgango nepohodl s jedním sekčním šéfem, a protože zároveň vyhrál nějaké peníze ve hvězdné loterii, slušný balík, dal výpověď' - - -

Od té doby jsem ho neviděl.

„Daidíku, nezlob se,“ řekl mi Wolfgango, který seděl v hale v houpací židli, pokuřoval doutník a blazeovaně se pohupoval, „nezlob se, já tě tady ale moc potřebuju. A tak jsem si dovolil tě unést –“

Zasmál se protivným hihňavým smíchem, jakým mě dopaloval už v Roboteu – –

Jestli jsou někteří lidé hejskové, – – jiní páskové, jiní frajeři – Jiní štramáci, fešáci, pardálové, bonviváni, štrádové, čísla, hezounci, pašáci, pak Wolfgango mezi ně nepatřil. Byl něco jiného. Floutek.

Floutek Wolfgango.

Frajery a štrády a čísla a kdekoho mám docela rád a rozumím si s nimi.

Ale floutkové jsou mi něčím protivní.

Čím?

Možná tím, že mezi ně tak trochu patřím, aspoň Joshua Lem o mně jednu dobu říkal: floutek Daidalos.

7

„No co, bejku,“ řekl jsem Wolfgangovi.

„Daido,“ jeho tvář se přímo rozetřpytila slastí, „já ti přišel na něco, něco.“

„Ty?“

Zatvářil jsem se tak, abych ho co nejvíc urazil –

Jako by na něco velkého mohl přijít kdokoliv v celém vesmíru, a já očekával, že každý na něco přijde, jen u Wolfgango by mě to nenapadlo –

„Ty?“

Opakoval jsem to, abych ho urazil ještě víc.

Ale Wolfgango se jen pohupoval a přivíral blaženě oči, jeho objev byl zřejmě tak velký, že jsem ho nemohl snížit -

„Daido,“ řekl Wolfgango, „tobě nebylo nikdy líto, co hezkejších ženských bylo živější dřív - než ses narodil?“

„Tak na tohle nemyslím,“ řekl jsem mu.

A opravdu -

Nikdy jsem na to nemyslel -

Wolfgango se blaženě rozesmál a zase mlčel -

Muselo být ve vesmíru hezkých pár stamiliónů hezkých holek, než jsem se narodil, to bylo jasné. Ale je jich dost i teď -

Díval jsem se na Wolfganga.

Wolfgango měl takovou bezelstnou tvář - ne vždy, ale v tuto chvíli ano -

Mohl jsem z jeho tváře číst, na co myslí, jako bych se díval na obrazovku - - -

„Wolfgango -,“ vykřikl jsem.

„Jasně, Daido,“ řekl, „už jsem se kolikrát za nima vydal a řeknu ti, dnešní kočky se můžou jít zahrabat a ještě přikrejt záclonou.“

O tom, že stroj času byl už v naší galaxii objeven, se proslýchalo pár měsíců -

Ale zároveň se proslýchalo, že jeho vynález byl utajený - - než se přijde na možné důsledky -

A že by Wolfgango -

Floutek Wolfgango -

8

„Uvažoval jsem, koho bych vzal s sebou –“

„Se mnou nepočítej.“

„Věděl jsem, že mi každéj řekne, ‚se mnou nepočítej‘, ale věděl jsem taky, že Daidalos se, jen mi tohle řekne, zamyslí. A pak řekne, ‚to by šlo.‘“

Zamyslel jsem se.

Podíval jsem se z okna na oblaka, nízká a černá, ze kterých se začal spouštět déšť –

Uvažoval jsem o všech těch podobiznách nádherných děvčat, jaké znám z obrazáren –

Déšť za oknem se rozšuměl –

Hlasitě, hlasitě sentimentálně –

„Jo,“ řekl jsem Wolfgangovi, „to by šlo.“

Wolfgango se zaklonil. A hlasitě se rozesmál.

Projela mnou úzkost; možná že si to všechno Wolfgango vymyslel, možná nic takového není a jen si ze mne strílí –

Teď dá k lepšímu –

Dá k lepšímu v Roboteu, jak mě oklamal –

Ale díval jsem se na Wolfgangovy bezelstné rysy a nerozeznával jsem v nich podraz –

„Kde jsou ty holky, co mě sem dovezly?“ zeptal jsem se.

„Ty – –,“ Wolfgango zauvažoval, „poslal jsem je zpátky –“

„Kam?“

„Do jedenadvacátýho století,“ řekl Wolfgango, „domů.“

Asi jsem se na něj zadíval pěkně nechápavě, protože se na mne udiveně podíval a považoval za nutné vysvětlit –

„Je lepší mít služebnictvo z minulejch století.“

„Víš,“ řekl Wolfgango a v očích mu zasvítilo něco velmi čistého a zároveň velmi nečistého, „mne ty naše holky už unavovaly –“

Hvězdný proutník.

Ano, tohle byl Wolfgango.

Pamatuji se, že ještě v té době, kdy jsme spolu pracovali v Roboteu, mě jednou k sobě pozval –

„Podívej,“ řekl mi ve svém pokoji, „muzeum lásky.“

To, co takhle bombasticky nazval, nijak bombastické nebylo. Jeden regál v knihovně plný alb, ve kterých byly fotografie –

Wolfgango měl objekty svého zájmu, jak své milenky vědecky nazýval, očíslovány.

Fotografií měl spoustu –

Vyprávěl mi o každé dívce na fotografii, kterou jsem si vybral, a tvářil se přitom pyšně jako kustod v muzeu –

Wolfgango byl zcestovalý.

Pracoval delší dobu jako obchodní cestující firmy s mluvícími rtěnkami a zcestoval celou oblohu –

Znal děvčata v celé řadě souhvězdí –

Sbíral jejich fotografie –

Třídil –

Jako filatelista známky.

Porovnával je. Hovořil zaujatě o skvostných děvčatech na Merkuru. „Ty svině na Merkuru mají charakter –“

Pamatuji si jen pár výroků, ale myslím, že zrovna tenhle o merkurských dívkách vyjadřuje nejlépe Wolfgangův vztah k citu –

Po své návštěvě ve Wolfgangově muzeu lásky jsem nepocítil touhu návštěvu opakovat.

A pak se Wolfgango odstěhoval.

Nenapadlo mě, že ho ještě někdy uvidím.

A nevadilo mi to.

10

Všechny peníze, které vyhrál v loterii, dal Wolfgango po odchodu z Robotea do služeb svému snu.

Hovořil o tom, jak ho časem přestával flirt zajímat -

„Dokonce jsem klesl tak hluboko, že jsem se chtěl oženit,“ řekl mi Wolfgango a vstal vzrušeně z houpací židle - vzrušeně znechucený -

„Jenomže pak se mi podařilo - - neříkám něco objevit,“ usmál se potměšile, „ale odkoupit údaje o timeografii -“

Samozřejmě. Oddechl jsem si -

Odkoupil údaje o cestování časem. O timeografii. Sám by se na něco takového, jako je mimořádný objev, nezmohl -

Státní úřady platí své zaměstnance špatně.

Prý je to stará tradice, ještě z hvězdy praotců.

A tak se úředníci, stejně jako v pravěkých dobách, nechávají uplácet, uplácet a uplácet -

„Ti řeknu,“ plácl mě Wolfgango po zádech. Nesnáším ty bodré lidi, kteří plácají po zádech toho, s kým hovoří. „Ti řeknu, že teprve tohle je něco -“

Četl jsem o cestování časem mnoho pojednání.

Vědeckých rozprav. I románů -

Napadlo mě u mnoha profesí, jak by jim stroj času mohl pomoci, jak by jim mohl usnadnit působnost -

Ale tohle mě nenapadlo nikdy -

Jak by stroj času mohl usnadnit život -

Hvězdným proutníkům.

11

Pro galaktické sňatkové podvodníky to bude přímo trefa, napadlo mě, budou nepostižitelní –

Svedou, dejme tomu, takovou bohatou benátskou vdovičku v šestnáctém století, naslibují jí manželství –

A jednoho dne se vypaří.

Nikdo je nikdy nenajde.

Pro benátskou policii budou naprosto nepostižitelní.

A peníze, o které připravili vdovičku v šestnáctém století na hvězdě praotců, rozfofrují v třidvacátém století na jiné hvězdě.

12

„Hele, Wolfgango,“ řekl jsem a snažil se, aby mi v hlase příliš nebyl znát zájem, „hele, Wolfgango, a proč jsi poslal pro mne?“

„Víš,“ řekl Wolfy snivě, „vidíš,“ protáhl zamyšleně, „na člověka, co je v těch starejch dobách, padá někdy strach – když si představíš, že všichni jsou –“

Polkl.

„Jsou vepředu. Všichni, co znáš –“

Tehdy jsem mu nerozuměl.

Ale brzy jsem měl jeho pocit pochopit.

Člověk, který se propadl do minulosti, byl vystavený tlaku zvláštní fobie – Klaustrofobie na druhou –

Byl zcela zaklopený do minulosti.

„Hele,“ řekl jsem mu, „hele, Wolfgango, a nebojíš se, že ti ty kočky budu přebírat?“

„To je riziko podnikání,“ zubil se Wolfgango.

Floutek Wolfgango.

„Jenže já vím, Daido,“ dodal, „že tak vodlišnej vkus, jako máme my dva, má sotva někdo – –“

13

Milostné cesty časem – Čím víc jsem o tom uvažoval, tím víc mě vábily, tím víc jsem v nich rozeznával úžasné možnosti a celé závěje poezie – – –

„Musíme se připravit,“ řekl Wolfgango, „pečlivě připravit, to nejde, jen tak vpadnout do minulosti jako velká voda –“

To jsem chápal.

Jen jsem nechápal, jaké musel Wolfgango udělat zkušenosti, než k tomuhle poznání dospěl –

Wolfgango, i když byl velmi upovídaný, se příliš o cestách, jaké zatím podnikl, nešířil.

Až po dvou dnech, kdy zvon na věžičce jeho sídla odbíjel půlnoc a hebká tma nám dosedla do číší s vínem – – –

Až tehdy, sevřen tou náladou, se začal zpovídat, sentimentalita z něj vyvábila sdělení –

První výpravu, kterou podnikl, zamířil na hvězdu praotců.

Do rokoka.

Počínal si při své cestě ale veliče neobratně, nejenže neokouzлил paní Pompadour, za kterou se vydal – – ještě byl zbit královými komorníky – –

Jen taktak se mu podařilo uniknout. Moc nescházelo, říkal, a nepodařilo se mu vůbec se vrátit, dožil by v nějaké rokokové kůlně –

Na druhou cestu se připravil daleko lépe.

Vybral si tichomořské ostrovy a trávil na nich týdny s domorodkami, týdny plné slunce, moře, lásky -

Pak si koupil „Dějiny hvězdy praotců“, velké ilustrované vydání, a přeskakoval z doby do doby -

Z epochy do epochy -

Měnil čas, jak se mu zachtělo. Jako když dítě v cukrárně si vybere bonbón, který si zamane -

Mlsal čas.

Wolfgango prohlašoval, že tohle je jediný správný vztah, jaký lze k času mít: mlsat jej.

Jenže pak zatoužil své mlsání s někým sdílet. Nesedět u stolu plného lahodného času sám, přizvat k hostině někoho -

Mne.

14

„Chystám se na velkou cestu,“ řekl mi Wolfgango, „na moc velkou cestu a nerad bych na ni šel sám -“

„Nemysli si,“ řekl jsem mu, „že se nechám jen tak vyšoupnout z naší doby - Kdo ví, jakým zařízením -“

„Chceš důkaz,“ řekl Wolfgango, „důkaz, že všechno funguje?“

„Bych prosil,“ řekl jsem mu, „takovej důkaz bych teda prosil.“

Wolfgango se na mne zamyšleně zadíval -

„Máš ho mít.“

Zřejmě stiskl nějaký knoflík nebo nepostřehnutelně sešlápl tlačítko, neviděl jsem, jak pokyn vydal - -

Ale ze stěny za ním se vysunul obrovitý trychtýř.

Ucítil jsem, jak do trychtýře vchází vír, vzduchový vír, trychtýř nasával vzduch z pokoje -

„Neboj se, Daido,“ napomenul mě Wolfgango -
Chtěl jsem mu něco říct - - že nevím, proč bych se měl bát
nepovedené trubky od starého gramofonu - -
Když vtom jsem se bát začal -
Zahlédl jsem, jak Wolfgango, který seděl trychtýři blíž než já,
se začíná rozkládat - Jako by byl ne z hmoty, ale z mlhy -
Wolfgango mlhavěl, matněl, kouřovatěl - - a proud vzduchu,
který vnikal do trychtýře, pomaličku odsával kousky té mlžné
příze -
Mlžné příze, kterou se stal Wolfgango - - -

15

Ruce zmlhovatěly Wolfgangovi nejdřív.

Proud vzduchu mu obě ruce uškubl v zápěstí a nasál je do
trychtýře; jako by trychtýř do sebe nasál dva obláčky kouře -

Pak se začal smršťovat Wolfgangův hrudník - - obláček dýmu,
který už zachovával jen přibližný tvar jeho trupu -

Zachvíval se -

Trup odlétal do trychtýře -

Svištěl.

Slyšel jsem hučivé svištění odlétajícího Wolfgangova trupu.

Hlavu měl Wolfgango stále na místě. I když mu trychtýř už
vstřebal hrudník, hlava jen zmlhovatěla, proměnila se v kouřovou
kouli -

Ale z té koule ještě vyhlížely oči - oči dýmu -

Úzké Wolfgangovy rty, jakoby upředené z tenkých kouřových
nití, se prohnuly do úsměvu - - přítel se na mne povzbudivě
usmál -

Snad chtěl něco říct, jenomže jeho mlžné rty už nevydaly hlas -

A pak se oba rty, horní nejprve, dolní později, daly do pohybu -
Jako proužky, úzké proužky cigaretového dýmu -

Vkanuly do trychtýře -

Celý zbytek Wolfgangova těla byl už velmi průsvitný - hrdlo, paže nohy -, a jak z něj trychtýř vytrhával nové a nové krůpěje mlhy -

Děravělo a průsvitnělo víc a víc - - Wolfgango se nezadržitelně rozplýval - do nicoty -

Vstal jsem - Ale viděl jsem, že nohy, na které se stavím, jsou mlžné, raději jsem usedl - ve strachu, aby mi nepodklesly -

Viděl jsem skrz své vlastní břicho potah křesla, ve kterém jsem seděl -

Břicho - břicho z kouřového skla -

Pohnul jsem prsty, jako bych pohnul pěti proužky kouře, bílého lehkého a stále se lehčícího kouře - a pak mi mlžné prsty začaly odlétat -

16

Zažil jsem už v životě hodně a byl jsem už kdečím -

Ale mlhou jsem ještě nebyl nikdy.

A také jsem se ještě nikdy nerozplýval -

Seskočil jsem z křesla a pokusil se utéct z dosahu trychtýře - nemohl jsem příliš unikat -

V tu chvíli, jak mé tělo zmlžnělo, jsem se stal mnohem lehčím a proud vzduchu, který do trychtýře tryskal, na mne začal působit velice silně - -

Jako by mě uchopily neviditelné ruce větru a cloumaly se mnou -

Také po mlžných nohou se nedalo jít, hroutil jsem se -

Podklesával -

Viděl jsem, jak mám místo rukou i břicha, i nohou jen průhledný obláček měkkého kouře -

A ten kouř stále světlal.

Vší silou jsem se snažil vymanit síle trychtýře, dostat se ke dveřím - - - odejít z pokoje -

Proud větru do trychtýře tryskal stále mocněji, nasával mě nepřetržitě - - přitiskl mě k sobě jako vichřice -

Každou chvíli se ze mne vymanil obláček a viděl jsem, jak plavně splývá do trychtýře - -

Obě ruce se mi už změnilly v parnaté kadeře a zmizely v trychtýři - -

Mžikl jsem do zrcadla na stěně a viděl, jak má hlava, upředemná z dýmu, z průsvitné hedvábné páry, se podivuhodně dlouží, rozplývá -

To byl můj poslední vjem - - pak mě vítr uchopil - - cítil jsem slast, jako bych ztrácel jakoukoliv tíži - stával jsem se sám tím vírem, co mě uchvátil -

A pak jsem nebyl ani vírem, jen vanutím - pohybem -

17

Vanutím, které si uvědomuje samo sebe.

Pohybem, který vnímá sám sebe.

Zpohybovatěl jsem, odhmotnil se - - -

Když jsem se probral, stál jsem po kolena ve vodě -

Rozhlížel jsem se, zděšeně se rozhlížel, jako bych usnul a ve spánku, v podivném náměsíčním spánku mě někdo přenesl sem a probudil – donesl sem –

Wolfgango stál kousek vedle mne.

Také po kolena ve vodě – – –

Vzhlédl jsem k obzoru –

Do nedohledna se střela hladina, hladina, na které se odrážela stmívající se obloha – –

Ještě se poslední paprsky koupaly na té nedozírné hladině, ještě ta hladina planula v posledním oslnivém svitu –

Zřejmě jsme stáli na pobřeží nějakého oceánu.

„Cifix,“ vyjel jsem, „kde jsme, Wolfgango?“

Wolfgango se na mne usmál s převahou –

„Na hvězdě praotců, v osmnáctém století. Žádný strachy, Daido.“

„Musíš mě pořád unášet?“ vyjel jsem divoce a pokročil vztekle k Wolfgangovi.

Nemohl jsem nějak ani mluvit, dokázal jsem jenom vyjektávat.

„Myslíš si, že bych s tebou nešel dobrovolně?“

„Jo, tak to bys nešel,“ řekl Wolfgango –

A potměšile se na mne usmál.

Takovým floutkovským úsměvem –

Konečně, musel jsem si přiznat, že Wolfgango má pravdu. Já bych za ním opravdu dobrovolně nešel –

„Ať nenastydne,“ řekl Wolfgango a začal se ráchat z pobřeží oceánu na předlouhou pláž, plnou kamínků –

Vyšel jsem za ním.

Ani jsem se neptal, kam jdeme –

Bylo mi dost nepříjemné, že jsem pěkných pár století před svým narozením, to mě stačilo rozladit.

A abych se ještě snažil dozvědět, kam jdu -
Ne, to jsem si mohl docela snadno odpustit -

18

Wolfgango to tady zřejmě dobře znal.

Šli jsme úvozovou cestou mezi dlouhými stráněmi -

Přešli jsme nízký kopec a stanuli -

V ráji.

V prvním okamžiku mě napadlo, že Wolfgango umí cestovat
do ráje -

Před námi se roztáhlo malé údolí, ve kterém stál zámek. Zámek,
jako bývají zámky v pohádkových knížkách -

Rokokový zámeček.

Jeho okna žhnula do šera -

A celý park, který obléval zámek, byl plný světél, svící, loučí,
orientálních svítílen -

Odsud, z výšky, park vyhlížel jako ples světlušek -

„Kdo tady bydlí?“

„Já,“ řekl Wolfgango. A i když se jistě snažil, aby nepromluvil
příliš samolibě, pýcha z jeho hlasu přímo kanula -

Co se vejde pýchy do slova „Já“.

19

„Nechal jsem pro tebe na dnešek uspořádat mejdan,“ řekl Wolfgango.

Vytáhl z kapsy veliký klíč a odemkl ozdobnou tepanou mříž,
kterou byl park uzavřený.

Mříž byla upředená ze spousty jemně vytepaných lilií – –

Liliová brána – –

Brána snů.

„Víš,“ řekl Wolfgango, „až budou vypracovány stanovy pro styk s minulostí, budou jistě takovýhle podniky zakázány –“

Neklidně stiskl do pěsti lilii na bráně.

„Zatrhnou nám to – – Musíme se proto vyřádit. Než vyjde zákoník o předpisech ,omezujících styk s minulostí‘.“

Mlčel jsem.

Jen jsem se díval na lilie, planuly ve svitu loučí –

Wolfgango zamkl mříž a pokynul služebníkovi, který stál u brány, v každé ruce louč, aby šel před námi, svítil nám na cestu –

Lokaj se uklonil a pozdvihl vysoko louč –

Šli jsme pomalu za ním. Každou chvíli se vyklonil obrys sochy, na vteřinu nasvícený plamenným jazykem světla – –

Každou chvíli jsme zahlédli průzorem mezi stromy siluetu zářícího zámku –

Zámku rozsvíceného jako pohádková lampa...

„Víš,“ řekl Wolfgango, „odlifroval jsem sem trochu zlata a podobnejch tretek z naší doby.“

Zašklebil se.

„Ani bys nevěřil, co za takový šaškárny můžeš v minulosti dostat. Jsou tady jako malé děti.“

Došli jsme na začátek aleje ze sestříhaných habrů. Pohlédl jsem kupředu a uviděl širokou zámeckou terasu, tančilo se na ní –

„No prostě,“ Wolfgango švihl dlaní k zámku, „pořídil jsem si tady malej zámeček, a když mě lidi moc štvou, tak sem utíkám. Tenhle večírek dělám, Daido, na tvou počest.“

Neměl jsem ani dost dechu, abych mu poděkoval –

„Vůbec netušej,“ řekl Wolfgango, „že jsem z doby za pěkných pár století.“

Podíval se snivě k obloze –

„Myslej si, že jsem bohatý Angličan nebo Němec. Těm, co umějí anglicky, říkám, že jsem Němec, a těm, co mluví německy, že jsem Angličan –“

Došli jsme k fontáně, rozhazovala do tmy vodu a planoucí jiskry –

„Rokoko je epeťutu,“ řekl floutek Wolfgango –

A zálibně pohladil vlhkou mramorovou nymfu na fontáně –

20

Lidé, které jsme míjeli, se na nás usmívali, zdravili se s námi –

Divil jsem se, že je nezarážejí naše šaty, přinejmenším podivné šaty.

Wolfgango mi vysvětlil, že o sobě rozšířil zprávy, že cestoval v dalekých zemích a nosí šaty, na jaké si v nich zvykl.

„To působí,“ pochvaloval si, „na ženský zvlášť.“

Ženy se podle Wolfganga dají nejspíše vábit na exotiku.

Oznámil můj příchod. Ohlásil mě už dávno hostům na svém zámku.

A protože nepočítal s tím, že bych uměl francouzsky tak jako kavalír v osmnáctém století, prohlásil, že jsem syn čínského misionáře –

Který se právě vrací do otcovy vlasti –

Chtěl jsem protestovat –

Ale jen chtěl.

Neprotestoval.

Mnohokrát mi už v životě pomohlo, když jsem jenom protestovat chtěl – – ale nakonec neprotestoval.

No prosím –

Synem misionáře v Číně jsem ještě nikdy nebyl.

Člověk si má vyzkoušet všechno.

I když mě Wolfgango lákal, ať si jdu zatancovat, a i když mezi hosty jeho zahradní slavnosti byly velmi hezké dívky –

Omluvil jsem se mu.

A odešel do pokoje, který mi připravil –

Veliký měsíc stál nad parkem, v němž se svůdně míhaly líbezné stíny – Tančící stíny – hebké stíny –

Stíny, něžné stíny dávno mrtvých –

Lehl jsem si –

Mám zvyk si vždycky před spaním nechat proběhnout před očima celý uplynulý den a najít v jeho průběhu něco, co nebylo dobré, co se budu snažit vymýtit ze zítřka –

Jenomže teď jsem se bál si uplynulý den přehrát.

Bál jsem se – vzpomínat –

Jako by se do tohoto dne –

Jako by se do tohoto dne vešlo několik století.

A také –

Také se do něj hezkých pár století vešlo.

21

Když jsem se probudil, stálo slunce už pěkně vysoko, prodíralo se medovou záclonou a celý pokoj byl zalitý hustou září – –

Jako bych žil v obrovité sklenici medu – Planoucího medu – přesladkého medu –

Na stolku u lůžka ležel stříbrný zvonek.
Když jsem zazvonil, začalo odbíjet srdce zvonku, skryté v útrobách
stříbrné dívky, a celý pokoj prosvítíl jasný tón vyzvánění -
Nikdy jsem ještě nezažil jitra takhle plné světla -
Všechno tu svítilo, slunce, tóny - - i vůně, která přicházela ze
dveří pootevřených na terasu, svítla - Zlatá - svítící - vůně -
Do otevřených dveří vběhla komorná.
Tak šestnáct sedmnáct jí mohlo být -
Měla bílou krajkovou zástěrku a jemný pavučinkový čepeček.
Nesla podnos plný talířků, lžiček, vidliček, koflíků -
Usmívala se na mne -
Usmívala se na mne tím vědoucím úsměvem, svěžím úsměvem
velmi mladých a velmi zkušených šibalek -
„Pan hrabě se ráčil vyspat do růžova?“
Měla hlas tenký a sopránkový - - ne, to ještě nebyl ani soprán,
tohle byl sopránek -
Sametový sopránek -
Tak vida, jsem hrabě.
Můj otec je čínský misionář a já jsem hrabě.
Člověk se stane hrabětem, ani neví jak.

22

Jen jsem začal snídat, už do mé ložnice vstoupil Wolfgango -
„Nazdar, kámošu,“ zdravil mě pepicky, s tou líbeznou pepickostí,
jaká byla na naší hvězdě právě v módě -
Posadil se mi na pelest a opřel hlavu o sloupek postele, který
podpíral nádherná blankytná nebesa lůžka - - -
„Ses uměl v minulosti zařídit,“ řekl jsem -

Jsou už takoví lidé.

Každá doba jim vyhovuje –

V každém čase se skvostně zabydlí –

Jsou doma v přítomnosti stejně jako v minulosti. Jen v budoucnosti nejsou doma, budoucnosti se raději vyhýbají. Ale to, že jim uniká budoucnost, takovýmhle lidem nevádí –

„Mám takovýhle bydlení na různých místech,“ řekl Wolfgango, „je moc dobrý bydlet v minulosti.“

Zálibně se protáhl –

„Nic tě nepřekvapí. Stačí si vzít dějepis a nalistovat si, kerejm rokům se máš vyhnout. To v přítomnosti nevíš.“

„Jo,“ zapil jsem kousek sýra šampaňským, „to teda nevím.“

„Podívej se, třeba tohle šampaňský k snídani,“ řekl Wolfgango, „není báječný?“

„Jo, je báječný,“ kývl jsem.

„Ale i to ti jednou začne vadit,“ vyhrkl Wolfgango –

Zamyslel se.

„Já musím doby měnit, já prostě nevydržím sedět jen tak v jednom báječným čase. Teda, moc dlouho to nevydržím – – Už jsem takový.“

Wolfgango si vzal mou číši, upíjel z ní –

Nemám rád, když lidé pijí z mé sklenice.

Ale i kdyby měl Wolfgango nejnakažlivější nemoc, já ji přece nemohu dostat, protože jsme v minulosti – a já ji v budoucnosti neměl –

Nebo se mohu v minulosti nakazit? – dumal jsem –

„Mám hodně pěkných sídel,“ chlubil se Wolfgang. „Mám třeba jeden zámeček ve viktoriánské Anglii – –“

Zasnil se.

„A mám vilu hned vedle Ciceronovy vily v Tusculu. Chodím se starým pánem na procházky, ale děsně pletu konjunktivy, tak se radši –“

Máchl bezradně rukou –

„Prostě snažím se radši nechat konverzovat jeho. Moc práce to nedá. On vykládá děsně rád. Namluvil jsem mu, že jsem bohatý Germán –“

Vykládal a vykládal, líčil své sídlo v Petrohradě a vykládal o Kateřině Veliké, potutelně se usmíval –

Pozoroval jsem na Wolfgangovi, že se ani tak nechlubí, jako svěruje – – a chápal jsem ho.

Byl to těžký osud. Zažívat tak dlouho dobrodružství, úžasná dobrodružství, a přitom se nemoci o svých úspěších nikomu zmínit –

„Pěkně bejvák mám taky ve starém Babylónu, čéče Daidale, kdybys věděl, jaký krásný ženský tam jsou – – a jak levný.“

Zadíval se do dálky, zadíval se přes hranice času –

„To si vyjdeš ráno na trh, jako někde u nás do supermarketu – –“ zasnil se –

Když Wolfgang snil, vypadal dost hloupě.

Vypouklil oči –

Jako by se díval na něco krásného, na něco ohromivě krásného, tak skvělého, že to ani pochopit nemůže.

Nadul tváře. Zkrabatil čelo –

„Vyjdeš si na trh a přivedeš si z něj ženskejch – koupíš si – koupíš – jako by sis kupoval ředkvičky – – –“

„Hele, a co chceš ode mne,“ řekl jsem, abych ho z jeho snění vyrušil. Když Wolfgango snil, bylo s ním k nevydržení.

Někteří lidé, když sní, jsou prostě nesnesitelní.

„To je to,“ usmál se na mne Wolfgango, zvedl před oči úzkou číši se šampaňským a díval se na mne tím lehoučkým tekutým zlatem – „To je právě to, Daido.“

24

Moje pocity k Wolfgangovi se potácely ze strany na stranu, od odporu až k obdivu –

Odpor plný obdivu, vztek plný vděčnosti, ano, tak bych charakterizoval, co jsem k němu cítil.

„Hele, Wolfy,“ odložil jsem táč z postele a vstal, vyšel jsem v hedvábném pyžamu na terasu.

Vždycky jsem snil o tom, moci po probuzení vyjít v pyžamu, vyjít na terasu. „Hele, Wolfy, neměl bych si vzít dovolenou?“

„Jakou dovolenou,“ dal se do smíchu Wolfgango.

Došlo mi to –

Hned jak se mi začal smát – – všechno mi došlo.

Přece žádná dovolená není potřeba. Ten, který má stroj času – trychtýř času – – nepotřebuje dovolenou.

I kdybych žil mimo svou dobu sto let, mohu se vrátit do vteřiny, ze které jsem odešel.

Přesně do té vteřiny.

Nikdo nic nepozná –

Prostě čas jede beze mne – – ale já ho mohu dohnat, jak se mi zlíbí. A naskočit do něj ve stejném místě, v jakém jsem z něj před lety seskočil –

Podíval jsem se do parku.

I když už bylo pokročilé dopoledne, přece bylo v parku něco jitřního –

Nízké, šikmé slunce se odráželo v parách, které se chvěly mezi zastřiženými stromy a roztančenými pískovcovými sochami –

„Wolfy, jsi bídák,“ řekl jsem kamarádovi, který stál za mnou.

Mlčel.

„Wolfy, jsi odpornej floutek,“ řekl jsem, „ale stejně moc děkuju –“

25

„Mám plán,“ rozhovořil se Wolfgango po obědě, když jsme pokuřovali z dlouhých bělostných hliněných dýmek.

Polehávali jsme na chaise longue. „Mám plán, kvůli kterému jsem tě unes.“

„Vybal,“ vyzval jsem ho –

„Myslel jsem, že možná budeš mít lepší plán,“ řekl Wolfgango, „nejdřív zkus něco vykoumat. Daido, ty míváš skvělý fóry –“

Pokynul mi dýmkou –

A odešel.

Což o to, nemyslím si, že bych byl zrovna bez fantazie, ale tohle mě zaskočilo.

Vydal jsem se na cestu knihovnou.

Byli tu sice samí staří autoři, poslední z roku 1784, usoudil jsem, že v tomto roce žijeme.

Ale i tak mě četba pěkně rozdráždila, žasl jsem, jaký nekonečný oceán možností se vylévá z každé knihy – –

Procházel jsem velikou publikaci, věnovanou dějinám světa – – a uvažoval, uvažoval –

Vždycky jsem se zatím díval na dějiny jako jejich posuzovatel, nejvýš jako návštěvník lunaparku s oživými figurínami.

Teprve teď jsem se ponořil do dějin jako opravdový účastník -

A o to -

O to snad právě jde.

Dívat se na kteroukoliv dobu jako její účastník.

Jen tak -

Jen tak si z ní můžeme odnést poznání.

Varování... Protože co je poznání jiného než varování...

„Pompeje,“ řekl jsem Wolfgangovi, jen se objevily. „Beru Pompeje.“

„Pompeje,“ uvažoval. „Dobrý, Daido, moc dobrý.“

Zauvažoval.

„Ty starořímský nevěstince mají hodně do sebe - ale stejně - Já mám typ, o kterým si při vši skromnosti myslím, že je vo moc lepší -“

Nasál plná ústa kouře z dlouhatánské troubele, vyfoukl dým ke stropu, jeho hlava se zakryla mlžnou oponou - - A pak mi svůj plán řekl.

26

Když jsem vybíral dobu, dobu velkých dobrodružství a krásných děvčat, uvažoval jsem samozřejmě také o tom, jakou dobu asi volí Wolfgango -

Věděl jsem, že zvolil něco pořádného.

Byl na tom o tolik lépe než já -

Už se mohl historií procházet. Jako mlsný chlapec, který osaměl v cukrárně a může ochutnat kterýkoliv vábivý kousek, jakoukoliv sladkost - -

Já byl svými možnostmi zaskočen.
Jenže nápad, jaký měl Wolfgango, mne stejně šokoval –
„Vyšiluješ,“ řekl jsem mu, jen svůj plán vyslovil.
„Proč myslíš?“
„Kdo ví, jestli to bylo,“ řekl jsem.
„Bylo.“
„To nemůžeš vědět.“
„Vím to,“ řekl mi Wolfgango. A v hlase se mu chvěla touha.
„Říkal mi to jeden chlápek, kterej se plavil s Odysseem na tom
jeho škuneru, a ten ji viděl – – –“
Co jsem mohl dělat.
Kapituloval jsem –
Prostě jsem to vzdal.
Vždyť i mne nezřízeně lákala představa, že bych viděl, že bych
mohl poznat, že bych mohl políbit –
Ale ano. Zní to nesmyslně. Ale nápad to byl Wolfgangův.
Budu moci vidět, poznat, políbit – –
Helenu Trojskou –

27

„Na dva měsíce jsem se tady zavřel na zámku,“ řekl mi Wolfgango,
„a jen studuju starou řečtinu. Ty jejich pitomý domečky.“
Domečky říkal Wolfgango starořeckému písmu –
Tohle byla výhoda.
Wolfgango se mohl klidně věnovat dva měsíce studiu a pak se
mohl vrátit na začátek svého studia –
Dva měsíce, které do svého života usadil jaksí navíc, byly – dar
bohů –

Nezestárl ani o vteřinu. A přece celé dva měsíce věnoval tomu mrtvému jazyku – – –

„Dva měsíce jsem se tady učil,“ řekl Wolfgango a klepal na hřbet jedné knihy v knihovně.

Celý oddíl knihovny se odklopil.

Znal jsem takovéhle dveře kamuflované knihovnamí ze zámku na hvězdě praotců –

Vstoupil jsem do tajného vchodu za Wolfgangem.

Místnost, která byla za regálem utajena, byla na rozdíl od ostatních pokojů v zámku zařízená velmi skromně.

Nábytek byl podivný.

Jednoduchý –

Po stěnách rozvěšená zbroj.

„Koukni,“ stáhl Wolfgango ze stěny meč a švihl jím – krátký, lesklý meč, „mám tady všechno, jako bylo v té době. Zbraně a –,“ otevřel skříň.

Spatřil jsem spoustu starožitných oděvů na ramínkách –

„Prostě, Daido, musíme jít na Helenu Trojskou vědecky.“

Wolfgango byl snílek –

Ale jako tolik kosmických poutníků byl zároveň velký realista –

Velké svůdce poznáte podle toho, že dokáží být velikými snílky i velikými realisty – – současně.

28

„Víš,“ řekl mi Wolfgango a začal se oblékat do komických šatů, o kterých prohlásil, že jsou kopií starověkých –

„Víš, když chceš dostat nějakou holku, musíš improvizovat jen do určitý míry – – i když bez improvizace to samozřejmě nejde –“

Zahalil se do dlouhé košile. Dal jsem se do smíchu.

„Pěkně blbý,“ řekl Wolfgango, „smát se historii. Ale to už je tak, že každá doba se směje době, co byla před ní –“

„Promiň.“

„Já prominu, copak o to, jenomže dej si pozor na klapačku, až se dostaneš mezi ty lidi – jinde –“

„Promiň.“

Wolfgango velkomyslně mávl rukou.

„Byl jsem tam už jednou,“ řekl a mávl k obzoru, jako by se tím lehoučkým gestem chtěl dotknout času, který je tak hluboko, kdesi na konci bezčasí –

„Ne sice v Tróji, ale na Ithace.“

„Na Ithace?“

„Jo, u Odyssea,“ řekl Wolfgango, „ještě než začala trojská vojna. Je dobrý přijít někam, kde už tě trochu znaj –“

„Chceš říct... že jsi mluvil s Odysseem?“

„Moc zábavy s ním není. Ale mluvil jsem s ním kolikrát, s frajerem. Taky, kde si má jeden pokecat plynulou starořečtinou.“

„No a?“

„Jsme, nechci se vychloubat,“ řekl Wolfgango, „ale myslím si, že vod mojí poslední návštěvy jsme docela dobrý kámoši –“

Podíval jsem se na Wolfganga dlouze – A snažil jsem se, aby nerozeznal v mém pohledu úctu –

Ale Wolfgango ji rozeznal stejně –

Frajer Wolfgango.

Odysseův kámoš.

Když jsem v příštích dnech uvažoval o cestě, kterou jsme hodlali podniknout, byl jsem na rozpacích. Chvilími jsem zatoužil požádat –

Požádat Wolfyho, aby mě vrátil do mé doby –

Staré – rodné – doby – Aby mě vrátil do zítřka.

Jenomže pak jsem si představil kancelář v Roboteu, laboratoře, schůze – – –

Nekonečná školení –

A pak jsem zase viděl v duchu nekonečná pobřeží, zalitá sluncem, jasnou křišťálovou vlnu, která vzdouvá naši loď – – viděl jsem trojské hradby –

Hradby, za kterými žije nejkrásnější žena světa –

Těžko se rozhodnout.

Co jsem chtěl, jsem věděl.

Ale stejně bylo těžké se rozhodnout.

Riziko tu bylo.

Věděl jsem, že Wolfgango není žádný spolehlivý kamarád, a dobrý vědec – – to už nebyl vůbec.

Můžeme v té době zůstat –

Po tisíciletích rozhrábne archeolog trojské pohřebiště a nalezně v něm mé kosti –

Vystaví je do vitríny a připíše pod ni: hrob neznámého obyvatele Tróje.

A nikoho z těch, co se budou na moje kosti dívat, nenapadne, že jsem se třeba ještě ani – nenarodil –

Jsou záležitosti spojené s cestováním v čase, o kterých je lepší příliš neuvažovat.

Ať o nich uvažujeme sebevíc, nedouvažujeme se k ničemu.

A tak jsem se snažil příliš nedumat a o to víc se zaučovat pro naši výpravu do Tróje.

30

Wolfgango mě nijak nešetřil.

Od prvního dne, ve kterém jsem souhlasil, že se s ním do Tróje vydám, nasadil pro mne i pro sebe ostrý kurs.

Vstávali jsme časně ráno a pracovali jsme.

Co pracovali.

Dřeli.

Uměl neskonale lépe starořecky než já, a tak mě vyučoval. Smířil se však nakonec s tím, že se tu podivnou řeč nenaučím.

Budu ho provázet jako cizinec, za kterého bude Wolfgango hovořit.

Sliboval jsem stále, že se ve výslovnosti zlepším –

Ale ne a ne chytit ten správný tón.

Učili jsme se zacházet se zbraněmi.

Copak o to, lukem jsem střílel už dřív. Ale luk, jaký se používal na našem školním hřišti, neměl s antickým moc společného.

Wolfgango pro nás zavedl pevný denní režim, jinak prý nezvládneme všechno, co je třeba.

Po ranní konverzační dvouhodinovce jsme se odebírali na hřiště za Wolfgangovým zámekem, kde jsme sportovali.

Wolfgango soudil, že musíme umět ovládat každou dobovou zbraň.

Stříleli jsme z luků, mávali meči, prováděli velice hloupá – podle mě –, velice hloupá opatření, abychom se v boji připravili na všechno.

Tvrdil jsem, že stačí obyčejný laserograph a můžeme vyhrát kterékoli střetnutí v historii.

Wolfgango však trval na tom, že budeme používat triky naší doby pouze v případě nejvyšší nouze.

Souhlasil jsem s ním.

Co jsem mohl dělat. Tenhle výlet byl jeho výlet.

A tak jsem poskakoval po hřišti a šermoval s kybernetickými sparingpartnery, zápasil s umělými kybernetickými borci -

Odpoledne jsem četl reálie; bylo třeba, abych věděl, kdo kde vládne, a ne abych považoval dál za předsedu vlády naší galaxie toho...

Eria Stampucciho.

Vládcem bude teď přece Priamos.

31

Wolfgango zavedl i takzvanou „absolutní výuku“.

Nebyla složitá.

Spočívala v tom, že každý třetí den jsme trávili, jako bychom žili ve starém Řecku.

Žili jsme v několika k tomu účelu zařízených pokojích a pohybovali se v parku ozdobeném antickými hermovkami -

Mluvit jsem směl jen starořecky.

Jedli jsme pouze jídla, s jakými se setkáme v Řecku.

Nosili jsme opánky, šaty, zbraně, jaké budeme užívat.

Prostě, Wolfgango se snažil, abychom se stali antickými lidmi jak zvnějšku, tak zevnitř.

Jako zábava to bylo znamenité -

Jenže čím víc jsem o té staré době poznával, tím víc jsem se do ní zdráhal vstoupit -

Čím víc jsem se do toho starého světa propadal, tím víc jsem chápal, že mu méně a méně rozumím.

Jednou jsme seděli na kraji terasy Wolfgangova zámku, jedli olivy, pecky plivali z terasy -

Strefovali jsme se peckami do Wolfgangova zahradního kybernetu. Ten měl lesklý trup, pecky o něj krásně rachtaly -

„Hele,“ řekl jsem Wolfgangovi, „hele, ty Wolfgango jedno, ještě je čas se rozmyslet.“

Překvapeně ke mně „to Wolfgango“ vzhlédlo -

„Já se zase necejtím takovej frajer, abych někomu přebíral tak hezkou kočku jako Helenu Trojskou.“

„Tys byl vždycky zamindrákovaněj, Daido,“ mávl Wolfgango ledabyly rukou. A vystřelil pecku na zahradního kybernetu -

Až pecka o jeho hrud' zazvonila vysokým jasným tónem -

Od té doby mi bylo jasné, že v tom s Wolfgangem jedu.

Navíc -

Jedu v tom proti němu.

Ne on, ale já tu Helenu musím okouzlit. Když už pro nic, tak proto, aby si Wolfgangáček nemyslel, že je zase tak moc velký frajer.

Musím ho trochu -

Zkrotit. Převychovat.

32

Na cestu jsme odřičeli starým způsobem -

Posadili jsme se do křesel. A nechali se změnit do mlhy - - nechali se odvanout - - -

Teď už mě moje „zmlžení“ zdaleka tak nevyděsilo jako poprvé, bál jsem se ho – to ano, ale jen do té doby, než k němu došlo.

V tu chvíli, kdy jsem mlhavěl, jsem se bát přestal –

Cestování jako každé jiné, říkal jsem si.

Jak se asi museli bát lidé, kteří nastupovali do první tramvaje –
Bylo to pro ně něco obdobného –

Každá doprava, která se ještě nevžije, plně nevžije, působí asi
v prvním období znepokojení –

Bál jsem se také, jak se dostaneme zpátky.

Wolfgango měl sice malý skládací trychtýř, který s sebou do minulosti brával. Ale co kdyby o něj přišel nebo co kdyby se trychtýř poškodil – –

Wolfgango tvrdil, že i v takovém případě bychom v Tróji „nezksli“. Dokázal by prý za pár týdnů sestavit nový trychtýř –

Nevěřil jsem mu.

Ale na cestu s ním jsem se vydal, i když jsem mu nevěřil. Protože jsem věděl, že tohle je šance, jakou má jeden z miliardy
miliónů –

A to ještě jen jednou za život...

A tak jsem pozoroval, jak se mi tělo rozpívá do mlhy, jak se ze
mne stává bělostný oblak dýmu –

A byl jsem –

Docela spokojený...

33

Přistáli jsme na srážu nad mořem.

Na cestu jsme si toho moc vzít nemohli. Jen to, co jsme si přichytili k tělu.

A tak jsme seděli na holé skále a každý jsme měli pár předmětů.
Dívali jsme se na moře, na slunce, sestupující do hladiny –
Minulost vyhlížela impozantně.
Slunce klesalo do vln, pozlatilo celou hladinu – – jako bychom
se dívali na obrovitou pánev s roztaveným kovem –
A na té pánvi plulo několik lodí –
Báječných lodí.
Veslice. S vysokou přídí. Plachetnice –
Takové lodě bývají na ilustracích k antickým příběhům – – pes-
tré a vznosné –
Obloha nazlátle azurověla –
Vzduch byl provoněn sladce slanou vůní, svěží vůní – ozvučen
křikem racků, tříštivou hudbou vln, klesajících na skalisko –
„Hele,“ ukázal Wolfgango dolů –
Sklonil jsem se a díval se na nádherné křivky lodí –
„Tihle maníci už ploujou na Tróju,“ řekl Wolfgango. „No, myslím,
že jsem kanón, jak jsem se strefil. None, none.“

34

Výbava, s jakou jsme se vydávali do minulosti, byla prostá.
Hodně zlata, co nejvíc zlata –
Laserograph.
Pilníček na nehty.
Jídlo.
Wolfgango prohlásil, že za zlato si opatříme všechno, co bude-
me potřebovat.
Laserograph je potřeba, kdybychom se dostali do nějaké šla-
mastiky.

Pilníček na nehty si bral Wolfgango všude.

A jídlo, jídlo je třeba, protože nevíme, jestli nevypadneme na nějakém opuštěném ostrově. A Wolfgango rozhodně hladovět nechtěl.

Zlatem jsme byli doslova obtěžkáni.

Ani jsem nemohl vstát. Každý jsme měli na pásech kolem těla hezkých pár kilo. Zlato jsme zahrabali na břehu. A vyrazili jen nalahko - - -

Wolfgango tvrdil, že na tomhle ostrově je králem jeho kamarád Trasyllós. A že se tu budeme mít dobře.

Ani nevím, kde Wolfgango Trasylla potkal -

Snad byl Trasyllós na návštěvě na Odysseově Ithace tehdy, když na ní byl i Wolfgango -

Wolfgango se -

Prostě Wolfgango se dokázal s každým okamžitě seznámit. A každého, s kým se seznámil, okamžitě dokázal využívat.

Vyšli jsme po pobřeží po zdusané hliněné cestě -

„Trasyllós je fajn dobytek,“ pochvaloval si Wolfgango, „uvidíš!“

35

Blížili jsme se k podivné stavbě; vyhlížela jako několik domů, paláců, kůlen i přístaveb, které se ve strachu shlukly -

Architektonicky to hezké nebylo -

Ale určitou malebnost tohle ustrašené seskupení domů mělo.

Jen jsme se přiblížili na dohled, vyšel z velkého stavení muž.

Pokynul nám -

„Zdravím, Trasylle,“ řekl Wolfgango.

Trasyllos se zašklebil, vzal Wolfgangovi z ruky hůl, kterou si cestou Wolfgango ulomil –

„Víš,“ šeptal mi Wolfgango, „je takovej zvyk, že hostitel nese hostu kopí. Tak on mi bere aspoň tuhle tyčku –“

Sál, do kterého jsme vešli, byl rozlehlý a zešeřelý. Světlo do něj vcházelo otvorem ve stropě, jakýmsi komínem –

Všude bylo plno prachu, sazí, špíny –

Trasyllos nás zavedl na čestná místa, usadil nás na vysoké lavice. Jiné lavice nám jeho služebník vsunul pod nohy –

Jako bychom seděli na trůnech.

Celou tu dobu Trasyllos mlčel a Wolfgango hovořil, hovořil.

Klapačka mu jela – – vykládal, jak jsem pochytil, že jsme ztroskotali a zachránili se zde a že chceme do Tróje a co dělá Trasyllova žena, děti –

Wolfgango uměl každého ukecat.

V minulosti. V přítomnosti.

Wolfgangovi to bylo jedno.

Říkal, že tak se svádí nejlíp. Člověka, kterého chce ukecat, musí obalit slovy jako omamným plynem –

U děvčat to platívalo neomylně.

Ale u krále Trasylla taky.

36

Pár dní jsme u něj žili.

Wolfgango věděl, že se Trasyllos chystá, jako Odysseův přítel, také do boje proti Tróji –

Wolfgango volil naše přistání právě tak, abychom se trochu aklimatizovali a pak se dostali k Tróji s některým z účastníků –

Trasyllos byl velmi rád, že jedeme s ním.

Říkal, že to je pěkná drzost sebrat někomu manželku.

Unést mu ji. Za to prý musí být exemplární trest –

Ukázkový postoj.

„Necháme jednoho,“ řekl Trasyllos přímo, „aby si vzal cizí manželku, a pak to udělá každéj, a nikdo nebude mít svou manželku, ale každéj cizí.“

Znělo to logicky a strašidelně –

Wolfgang si nasadil svůj nejctnostnější výraz a pokyvoval. Uměl báječně pokyvovat, s absolutní spolehlivostí.

Tvrdil, že jenom pomyšlení na to, že by někdo někomu odloudil ženu, jím přímo otrásá. Manželská věrnost je pro něj posvátná –

Všiml jsem si během našeho pobytu, že Trasyllova manželka chodí nápadně často do Wolfgangových komnat –

„Hele, neblbni,“ řekl jsem mu. „Přišli jsme za Helenou, a ne abys tady sváděl manželky ubohejm egyptskejm monarchům –“

„Kdo si neuhlídá manželku,“ smál se Wolfy, „jeho chyba.“

Bylo mi to vůči našemu hostiteli velmi hloupé, ale co jsem mohl dělat. Stejně jsou tady už všichni dávno mrtví, uvažoval jsem –

Kolik tisíc let mrtví.

A když je Trasyllos mrtvý, tak už mu parohy nemusí vadit –

Dogmatici –

Dogmatici si vždycky umějí najít báječnou útěchu.

37

Vypluli jsme v konvoji – v čele celé řady lodí –

Vládci z okolních ostrovů vypravili malé loďstvo, dobře dvacet lodí v něm mohlo být –

Vyjížděli jsme na noc. Horko dne bylo nesmírné a noci vlahé a jasné –

Obdivoval jsem tu plavbu, lodě, které se odlepují od přístavu, postříbřené měkkým dechem měsíce – – kloužou podél břehu – – vesla se noří do vln –

A vystupují, jasná, jako by se namočila do stříbra –

Plavci zpívali. Jelo s námi i dost hudebníků – začali hrát písně vzývající božstvo moří – Poseidona – Néreoigny –

Dav, který nás vyprovodil na břeh, se přidal. Mával pochodněmi a přál nám šťastnou cestu – Vítězství –

Hebká noc se klenula na postříbřené obloze. Jak plavba pokračovala, obloha se jasnila a jasnila –

Zlehka přicházelo jitro plné vln a racků.

Wolfgango ležel na houni a spal.

Já nemohl usnout. Díval jsem se na kraje ostrovů, objevovaly se v jitrním nasvícení jakoby zasklené.

Díval jsem se na svahy hor a na dlouhé písčité pláže –

Kdyby ti lidé kolem nás – věděli –

Kdyby věděli, že s nimi nejdeme, abychom vrátili Helenu jejímu manželovi, ale abychom –

Díval jsem se na Wolfganga –

I ze spánku se usmíval.

Potměšile a vítězně, jak byl jeho zvyk.

38

Trója –

Vyhlížela přesně tak jako na barevném obrázku v mé učebnici dějepisu hvězdy praotců.

Návrší, téměř nedostupné. Na něm pár chrámů a hradby. Víc nebylo z našeho úhlu vidět.

Pod Trójou už byl velký tábor, nedohledný tábor.

Stany se střídaly s dřevěnými stavbami, které si dali přední dobyvatelé postavit, jiní příchozí přespávali na houních po plážích -

Obléhání začalo teprve nedávno. Ale už teď bylo všem jasné, že bude trvat dlouho.

Kdybych byl mezi obléhateli sám, byl bych se těžko něco podstatnějšího dozvěděl.

Ale Wolfgango byl báječný společník pro cesty tohoto druhu. Patřil k lidem, co se nikdy neztratí.

Žasl jsem, jak rychle se procvičil v řečtině -

Já mluvil sice poměrně plynně. Ale s chybami. Časy jsem pletl, skloňování také a přízvuk jsem měl - jéje.

Agamemnón mi neporozuměl, když jsem mu přál dobré jitro, a odpověděl mi, že je čtvrtek.

Nemluvil jsem špatně, aspoň jsem si to myslel. Ale lidé kolem mne nebyli schopni pochopit, co říkám, a odpovídali mi na něco úplně jiného.

Ale byli zdvořilí, milí, usměvaví -

Wolfgango mě označil za cizího velmože. Vypravil jsem se prý hledat manželku zavlčenou do neznáma piráty.

A rozhodl jsem se přidat se k těm, co chtějí ztrestat Priama -

Wolfgango si vždycky moc vymýšlel.

A kupodivu, lidé ho za to milovali.

Je jeden druh lhářů, které lidé milují.

„Je ti jasný, Daido,“ řekl mi Wolfgango, „že tady nejsme proto, abychom klábosili s Agamemnónem?“

To mi jasné bylo.

„Jediný, co musíme podle našeho plánu udělat,“ řekl Wolfgango, „je co nejdřív se dostat do Tróje.“

I to mi bylo jasné.

Klábosit s Agamemnónem mě opravdu netěšilo. Měl zvláštní přízvuk...

Takový – Takový starořecký.

Wolfgango si naopak rozuměl s každým. S Achillem se spřátelil tak, až se jim říkalo Castor a Pollux.

Když šel Achilles bez přítele, ptávali se ho: „Kde je Wolfgango?“

Wolfgango uměl být zábavný. A uměl skvěle odhadnout, co kdo za zábavu považuje. A přesně tu zábavu mu poskytnout –

Už ty jeho anekdoty –

Uměl tisíce anekdot, dost otřepaných, vousatých, trapných – Ale v této době ty anekdoty ještě nebyly vynalezeny a působily na obléhatele Tróje –

Jako zjevení.

Když se večer zapálily ohně a vyprávělo se a zpívalo, býval Wolfgango zlatým hřebem programu.

Co ten uměl anekdot –

A jak je vděčně přijímali. Odysseus se jim tak smál, že ho musel Iásón až tlouct pěstmi do zad, když mu při smíchu zaskočilo –

Až jsem se bál, že se smíchy zalkne a Odyssea nikdy nevznikne kvůli Wolfgangovým hloupým anekdotám.

Jenomže Odysseus přestal kuckat a vyzval Wolfganga, ať tu anekdotu o panu Roubíčkově rychle dopoví –

Odysseus měl nejraději anekdoty o panu Roubíčkově.
A musím uznat, podat je tak jako Wolfgango opravdu málokdo uměl - - -

40

Jenže -

Ať byla zábava mezi obléhatelem jakákoliv, nepřišli jsme sem, jak zdůrazňoval Wolfgang, abychom vykládali Odysseovi židovské anekdoty.

Byla jen jediná cesta, jak proniknout do Tróje.

Jako vyslanci.

Čas od času se obléhatelé pokoušeli s Priamem jednat. Žádný z nich neměl moc velký zájem zůstat před Trójou delší dobu.

Ale nemohli připustit, aby odtáhli - bez Heleny -

„Celý Řecko by se nám chlámalo,“ řekl mi lásón, když jsem mu jednou namítl, proč tu chce zůstat dál - - a dál - -

Kvůli tomu, aby jeden podvedený manžel měl kratší parohy...

Ani jim o Helenu nešlo.

Ale o prestiž -

Mnoho sporů, střetů, bojů by bylo naprosto zbytečných, kdyby si lidé uvědomili, že jim nejde o věc, ale o prestiž.

Wolfgangovi se nakonec přece jen podařilo, že on a já jsme byli posláni do Tróje jako vyslanci.

Všichni uznávali, že Wolfy je zběhlý, diplomatický a že by, jak říkal Patroklos, „vymámil z jalové krávy tele“ -

Navíc, byli jsme cizinci, a tak jsme byli nezaujatí.

Jednoho dne jsme vyrazili -

Trojští byli pěkně opatrní. Ani nám neotevřeli bránu. Jen nám spustili přes hradbu provazový žebřík –

Šplhal jsem za Wolfgangem a díval se nahoru –

Nad Trójou planulo slunce –

„Hele, Daido, nemluv,“ šeptal Wolfgango, „všecko vodkecám sám.“

41

Jak nás přijal Priamos, to jsem nečekal. Královsky. Vypadal trochu jako šéf Robotea Joshua Lem. Chvilími jsem měl pocit, že to je on –

Převlékl se za krále Priama.

A najednou se nám dá do smíchu a řekne nám, ať jdeme zpátky do laboratoře.

Taková pyšná neomalenost z Priama čišela –

„Podívejte se,“ řekl, „nám o Helenu nejde, vůbec ne. Nemá cenu, aby kvůli jedný ženský umírali lidi a ničily se hodnoty –“

Zamračil se.

„Ale my ji prostě nemůžeme vydat.“

„Proč ne, králi?“ řekl Wolfgango vemlouvavě.

„Celý Řecko by se nám chlámalo,“ zamnul si Priamos bezradně kozlí vous –

Dobré. Teda dobré.

Na obou stranách lhosejnost. Obléhající uznávají, že smysl jejich obléhání je nesmysl. Obránci vědí, že smysl jejich vzdoru je nesmysl.

Tak často je smyslem našeho úsilí nesmysl.

Ale protože –

Protože si to nedokážeme přiznat, vznikají střety.

Ubytovali nás v krásném pokoji s vyhlídkou na vojsko obléhatelů.

U vchodu našeho pokoje stály dvě sochy jinochů, silně pozlacené sochy, do rukou jinochů se zastrkovaly pochodně –

U dveří našeho pokoje stály dvě sochy zlatých psů.

V noci náš příbytek vyhlížel skvostně –

Jako by nám v pokoji stáli zlatí ohaři a zlatí efébové, plamenní psi a plamenní chlapi zářili jako vytesaní ze světla – –

„Daido,“ řekl mi jednou pozdě v noci Wolfgango, „jsem sice v Tróji, ale jsem nahrenej jako dřív.“

Kývl jsem –

„Jsme jako ty psi,“ ukázal Wolfgango na psy u dveří, ohaře modelované z jasu, „můžeme najít Helenu asi tak jako oni –“

42

Počítali jsme s tím, že Helenu nepotkáme hned první den a že – jak říkal Wolfgango – si s ní hned první den nezatancujeme valčík –

Ale že ji budou takhle skrývat –

Viděli jsme vlastně jen její sochy; na nádvoří Priamova hradu –

Sochu překrásnou – démonickou – líbeznou –

„Teda,“ řekl Wolfgango, když jsme poprvé viděli Heleninu sochu, „myslel jsem si, jací to jsou volí, bojovat kvůli štabajzně. Ale teďka je, Daido, chápu.“

To byla socha – Socha KRÁSY.

Sochař nemodeloval jen jednu ženu. Symbol ženy tu stál na nádvoří – Když člověk sochu obcházel, měnila výraz, podobu – – zepředu prostá a nevinná, jemná –

Jak jsem sochu obcházel, z poloprofilu se stával profil a soše vstupovala do rysů neřest, požívačnost, vulgárnost –

Jenže člověk nevěděl, jestli ta neřest, nebo ta nevinnost ho vábí více –

Absolutní neřest. Absolutní nevinnost.

Do sochy Heleny, která stála na Priamově nádvoří, se vešlo všechno – démonická čistota –

Démonická nemravnost –

43

Trójané se s námi bavili sice zdvořile, ale s odstupem. Jen s Hektórem se dalo mluvit jako s kamarádem.

„Kluci,“ říkal nám Hektór, který nás často v noci navštěvoval s amforami plnými nejfantastičtějšího antického vína, jaké se kdy, podle jeho slov, pilo –

„Kluci, jsou to hovada.“

„Kdo?“ ptal se Wolfgango, udiveně –

„Ty starý voli,“ říkal Hektór. „Naši rodiče.“

„Proč, Hekty?“

„Ale jak by se dalo žít, kdyby si řekli, že nic z těch jejich pitomejch hodnot nemá cenu, aby se za to dal život.“

Lokl si –

„Že jsou tady úplně jiné hodnoty, a na ně oni –“

Slovo, které Hektór vyslovil, jsem neznal, ale Wolfgango mi je objasnil.

Wolfgango uměl velmi dobře i starořecké idiomy.

Zázračný lingvista.

„No, musí se asi zachovávat dekorum,“ řekl Wolfgango, „co se dá dělat, dekorum se zachovávat musí.“

„Ale náš život je tak krátkej,“ Hektór hladil amforu, mazlivě – teskně – „život je moc krátkej na to, abychom si ho krátili deko-rem –“

Hektór se do téhle doby moc nehodil –

Jsou lidé BUDOUCNOSTI, kteří se jaksi shodou okolností narodí do minulosti, a v tom je jejich hlavní potíž.

44

Hektór se nám přiznal, že ani on ještě neviděl Helenu.

„Paris, potvora,“ řekl zlostně, „porád ji schovává.“

Potrásl měsidlem a díval se, jak se rudé víno mísí s vodou a s tmou –

„Já ho chápu. Má strach, že když Helena podvedla jednoho man-žela s frajírkem – s ním –, že podvede i jeho s jiným –“

Tma se měnila do vína a víno do tmy, jako by se v měsidle zachvívala krev –

„Ale stejně,“ divil se Hektór, „když už tady za něco pokládáme životy, tak bychom aspoň měli vidět za co a měli by nám tu Helenu ukázat.“

Zamyslel se.

„Měli by nám Helenu ukázat, no neměli, kluci, řekněte sami.“

Přikyvovali jsme.

„Ale já vím, kde je,“ řekl Hektór, „já vím, kde je, a když budu chtít, tak za ní vlezou a uvidím ji –“

Wolfgango ho okamžitě vzal za slovo a vábil, ať nám Helenu ukáže. Ať se k ní vypravíme. My tři. Všichni tři. Ještě tuto noc –

„Na to nejsem ještě tolik vožralej, kluci,“ tvrdil Hektór.

Ale příští noc Wolfgango dohlédl na to, aby Hektór už nemohl tuto výmluvu použít - - -

Vykládal mu své nejlepší anekdoty.

Hektór se smál, plácal se do stehů, poslouchal anekdoty, které vzniknou za tisíc, za dva tisíce let - Za tři tisíce let -

A pak, zmožen vínem a přátelstvím -

Přestal vzdorovat.

Z dlaně zlatého eféba u našich dveří vytáhl pochodeň a vyšli jsme do trojských temnot -

45

„Všechno je domluvený, Daido,“ řekl Wolfgango. „Nech mě jednat -“

A teď, až teď, za cesty křivolakými chodbami Priamova paláce, mi Wolfgango řekl, co všechno připravil -

„Helenu uneseme,“ řekl Wolfgango. „Kačenu hezkou.“

„A co,“ byl jsem dost opilý, a tak jsem použil frázi, za kterou bych se jindy styděl, „co soud dějin?“

„Che che,“ odpověděl Wolfgango. Na některé trapné fráze se nedá odpovědět lépe než che che.

„A co dějiny, který nebudou mít trojskou válku,“ namítl jsem mu těžce -

„Che che,“ odpověděl Wolfgango.

Nesmál se, jen tak říkal che che a to mě zaráželo a zlobilo nejvíc.

Stojím mu jen za citoslovce.

„Chytnou nás.“

„Che che,“ poznamenal Wolfgango. „Jak by nás mohli chytnout, podplatil jsem lautr všecky. Mám nosítka i loď.“

Teda, jak Wolfgango uměl podplácet -

To neuměl hned tak někdo ve vesmíru.

Někdy jsem litoval, že neumím podplácet, kam bych to dotáhl, kdybych to uměl.

Škoda že není škola podplácení, vysoká škola podplácení. Škola, na jaké by byl profesorem Wolfgango.

Konečně - podplácet měl z čeho -

Zlato, které jsme dovezli, pro tyhle lidi znamenalo kolikrát víc než jejich vlastní život -

A v naší době byla formela dražší než zlato.

„Che che,“ prozpěvoval si Wolfgango a elegantně poskakoval v Hektórových stopách...

46

„Helena bude už připravená,“ smál se Wolfgango, „připravená na cestu.“

Možná se už s ní sešel - napadlo mě -

Ano, jistě se s ní sešel.

Zadíval jsem se na Wolfganga s úctou.

Nemohu si pomoci, je to bídák, měl bych jím pohrdat, ale občas mívám úctu právě před bídáky.

Ono i padoušství je svého druhu umění.

Hektór otevřel dveře do komnaty, ve které měla být Helena.

„Není tady,“ řekl.

Na podlaze ležela veliká bedna.

„Kluci, nezlobte se,“ omlouval se Hektór, „já věděl o týhle tajný komoře, ale ona Heluš tady - není -“

Snažím se připodobnit Hektórovu řeč vyjadřování naší doby.

Samozřejmě že nemluvil těmito slovy. Ale neřekl ani: poutníci ctní, ta žena zlořečená postrádána jest, Heleny Trojské není zdež více.

Řekl nám prostě, že tam Hela není.

Je mnoho možností, jak takovou řeč tlumočit. Autoři historických příběhů mají volbu – já ji nemám.

Já nežil v minulosti. Já žil v přítomnosti – a to, že byla náhodou minulá, jí neubralo současnost –

Hektór se ze samého zklamání posadil na zem a usnul.

„Už máme zabaleno,“ řekl Wolfgango, „che che.“

Vzal Hektórovi pochodeň – i když Hektór spal, pochodeň držel stále –

„Už máme zabaleno,“ ukázal Wolfgango pochodní na bednu. „Už je Helenka zabalená – – –“

Co jsem mohl říct –

Než –

Che che –

47

Wolfgango, bídák Wolfgango si dal Helenu už zabalit do bedny, jako kdyby si objednával v obchodním domě skládací moped nebo kybernetický flašinet.

„Jednu Helenu Trojskou – – a zabalte mi ji, prosím.“

Wolfgango zaklepal na dveře v pozadí místnosti.

Vyšli dva svalnatí muži, nikdy jsem je neviděl – ale Wolfgango se za těch pár dní spřátelil s celou Trójou –

A tak by asi mohl uplatit ne dva muže, ale dvě stě mužů –

Pokynul jim.

Naložili bednu na záda - -

A vyšli s ní do spleti chodeb.

„Daido,“ řekl Wolfgango, „nesmíme se zdržet, uplacený strážce se střídají za půl hodiny.“

„Uplatil jsi strážce Tróje, nebo Řeků?“

„Oboje,“ zachechtal se Wolfgango, zachechtal se hlučně a potměšile a vítězně -

V tom smíchu plápolala radost z výhry, ale tak posměšná radost, že radostí být přestávala -

Wolfgango podplatil obě strany -

Nikdy netroškařil.

Pronesli jsme bednu na loď, která stála na pobřeží s najatými plavci -

Začínalo svítat, když jsme od břehu odrazili a vyrazili na širokou tabuli jasu -

48

Když jsme po poledni dorazili dost daleko, abychom se nemuseli obávat stíhání, nechal Wolfy přistát u břehu -

Vyložili jsme bednu -

Zaplatili jsme plavcům a loď odplouvala, mizela v poledním svitu, rozplývala se v kolísavém žáru -

„No,“ zabušil Wolfgango na bednu, „máme ji.“

Chtěl jsem, aby Helenu vypustil z bedny už na lodi -

Jednak jsem ji litoval, že je takhle uskladněná. Krása, absolutní krása v bedně. A pak jsem byl taky pořádně zvědavý, nelhala-li socha -

Wolfgango páčil pilníčkem na nehty bednu -

Měl pilníček pěkně pevný a docela to šlo.
„Che che,“ prozpěvoval si při práci, „che che.“
Posadil jsem se na břeh, díval se na žhavé vlny, které se blížily
pláži a – jen se jí dotkly – mizely –
Zatoužil jsem –
Zatoužil jsem naložit bednu a odvézt ji zpátky.
Nepodívat se na Helenu –
Moci o ni stále snít – věděl jsem, že i když bude stokrát krás-
nější –
Stokrát dráždivější –
Stokrát velkolepější –
Než socha na nádvoří Priamova hradu, nebude to už ona HE-
LENA SEN –
A pak, bude to pěkná mrcha.
To teda jistě.

49

Když jsme bednu konečně dopáčili a sňali z ní víko, ozval se z bed-
ny hlas –
„Pitomý fóry,“ řekl jasný hlásek a chumel látek v bedně se
pohnul –
Objevila se hlava –
Dívčí hlava –
Dvě vzteklé oči se na nás zamračily –
A z bedny se vysoukala podivná malá osůbka – vyzáblá a po-
kroucená, nevrlá –
Spletli se.
Naložili Heleninu služebnou.

Uvědomili jsme si to asi ve stejném okamžiku, podívali jsme se na sebe s Wolfgangem současně – se stejným zoufalstvím –

„To bude omyl,“ řekl Wolfgango –

Díval jsem se na dívku, viděl jsem, že je oblečena nebývale honosně, viděl jsem její šperky –

„Daidalos,“ představil jsem se a poprvé v životě jsem měl dojem, že se jmenuji normálně.

„Helena,“ řeklo to děvče a potřáslu zdřevěnělýma rukama, jako by svými údy zachvěla loutka, nepřilíš zdařile vyřezaná loutka.

„Helena, říkají mi Trojská.“

Zavřel jsem oči –

Když jsem je otevřel, stála tu ještě.

A tak jsme tam oba dva stáli, stáli jsme tam vedle sebe a klopili oči –

Abychom se nemuseli dívat –

Na Helenu Trojskou –

50

„Jste vod mýho bejvalýho manžela?“ zeptala se pokřivená osůbka.

Zakroutil jsem hlavou.

„Jste vod Priama a vezete mě do bezpečí?“

Wolfgango zakroutil hlavou.

Kroucení hlavou –

To bylo to, na co jsme se ještě tak zmohli.

„Tak co jste zač?“

Dívala se na nás se zájmem.

Table dívka toho musela už zažít mnoho, uvažoval jsem. Vezeme ji půl dne v bedně, a ona se ze všeho tak neuvěřitelně oklepe.

Mlčeli jsme.

Podívala se na nás svýma nevýraznýma očima –

„Tak co jste zač?“ zeptala se.

„Jsme dva takový,“ začal Wolfgango, který se uměl ze všeho vykroutit, „jsme dva takový, co šli vokolo a vzali si vás s sebou.“

„Fááájn,“ protáhlo zálibně to podivné děvče –

51

Brzy jsme všechno pochopili –

Helena nic neříkala přímo. Ale i tak jsme z narážek dokázali snadno rozeznat celý obrys jejího osudu –

Nikdy nebyla hezká.

Její první manžel se za ni dokonce tak styděl, že ji skrýval. Aby zdůvodnil, proč ji skrývá, prohlašoval, že se o ni bojí –

Jeho žena se musí skrývat, protože je nejkrásnější –

Podářilo se mu, že ji opravdu nikdo neviděl.

A to, co nikdo neviděl, to, co nikdo nezná, čemu se nikdo ani nemůže přiblížit, má největší krásu –

Osudovou krásu.

S tím, co neznáme, se nedá polemizovat.

To, co neznáme, se dá jenom obdivovat.

Chudák Paris –

„Von to byl docela hezkej chlap,“ řekla Helena. Jenomže také ji neznal – neviděl – Miloval a neviděl.

Jednou v noci ji unesl prvnímu manželovi – noc byla temná a chladná. Helena byla zachumlána do teplého šatu –

„Já se mu taky moc neukazovala,“ řekla. „Kdyby mě viděl, tak by prásknul do bot – Ale beze mne –“

Když ji Paris uviděl, nedalo se už nic dělat.

Když jednou manželku unesl, nemohl k manželovi přijít a říct, tady ji máte zpátky, já jsem se rozmyslel.

Určité skutky jsou osudové, s tím se těžko pohne...

A tak unesl Helenu a nechal si ji.

Nikomu ji neukazoval. Přijal hru jejího prvního manžela. Helena byla spokojená. „Ten Paris je fešáček,“ řekla nám.

Nebyla hezká.

Věděla to –

A na kráse, která jako FÁMA poletovala Řeckem, na té kráse, která okouzlovala celé Středomoří, se nepodílela ničím –

A přece na hru přistoupila i ona, skrývala se –

Co na tom, že nejsem krásná.

Vím to jen já.

Všichni ostatní vědí, že jsem nejkrásnější –

Nudila se.

„Jak jsem se nudila, no Daidale, to si neumíš představit,“ zaštkalo to ošklivé děvče –

Opájelo je jen vědomí, jak je obdivováno –

Ale i ten obdiv je časem roztrpčoval.

52

Wolfgango se nabídl, že ji propašuje zpátky.

Odmítla.

„Jsem ráda, že jsem z té díry venku,“ pochvalovala si.

A tak jsme ji vzali s sebou do Athén, zařídili jí tam malý krámk s látkami –

Docela jsme se s ní skamarádili.

„Kluci,“ řekla nám, „nevím, vodkad' jste, ale ať jste vodkad' chcete, jste fešáčkové. Já chci bejt teďka na svobodě jako vy, ne bejt zavřená –“

Vzdychla –

„V komoře. Co to bylo za život –“

Zprávy o trojském střetnutí jsme sledovali v Athénách zvlášť pozorně.

Nic se nezměnilo.

Helena nebyla.

Ale utkání o Helenu pokračovalo dál.

Trójané se neodvážili říct, že Helena zmizela, a tak předstírali, že je u nich stále. Nechtěli riskovat výsměch –

A Řekové –

Ti by stejně neuvěřili, že Helena zmizela. Taková hloupá lest, řekli by si – –

Helenu Trojskou válka o Helenu Trojskou nepotřebovala.

Ale bavila ji.

Ráda o ní poslouchala zprávy –

„Vy blázínkové,“ říkala.

Pár dní jsme u ní bydleli, než Wolfgango uvedl do provozuschopného stavu svůj skládací trychtýř – –

Helena byla velmi milá.

Vtipná. A sarkastická.

„Ta Helena musí bejt ale hezká kočka,“ hihňávala se, když nám nalávala egejské víno z amfor –

„Hele, Wolfgango, jestli bys mě chtěl, já jsem teď volná –“

Ale Wolfgango, floutek Wolfgango, se jen tak usmíval –

Smutně usmíval.

A občas zakroutil hlavou –

Odmítal.

Wolfgango teskně odmítal.
Nejkrásnější ženu světa.

53

Když jsme se opět probrali v jeho lenoškách, bylo poledne.

Poledne za pět tisíc let.

Dívali jsme se na hodiny, které právě odbíjely, dívali jsme se do zrcadla, ve kterém jsme pozorovali, jak se ustalují naše těla, utkaná z mlhy –

Měkká dýmová příze se měnila do našich těl, šatů, vlasů – mlha se zhmotňovala do naší existence –

Byli jsme zase zpátky. Stejní jako dřív. I opálení, které jsme ještě před čtvrthodinou měli, zmizelo –

„Hodná holka,“ řekl Wolfgango a vstal. Prohnul se, zhoupł v kolenou, máchl rukama – –

„Hodná holka,“ řekl, „ale já nemám hodný holky rád.“

Přistoupil ke knihovně a vytáhl Odysseu – Iliadu –

Listoval v obou knihách – Byly celé. Ani verš nechyběl.

„Dobře to zakamuflovali,“ udiveně vzdychl Wolfgango, „teda ale že to zakamuflovali.“

„To víš. Historici,“ vzdychl jsem také.

„Takže ti všichni padli –,“ uvažoval Wolfgango, „padli kvůli jediný vošklivý ženský – která vlastně tam ani – nebyla –“

Na stole ještě stály nedopité sklenice vína. Zestárly sotva o pět minut. Wolfgango se napil, mlaskl –

„Pěkně blbý.“

„Plno sporů,“ řekl jsem, „je kvůli věcem, který vlastně nejsou. Moc lidí umírá kvůli tomu, co není. Kvůli tomu, co nebylo.“

„Hele,“ řekl Wolfgango, „jedna moje známá pořádá dneska mejdan, nepůjdeš?“

„Ještě nevím,“ řekl jsem. A napil se ze sklenice, která ode mne byla před chvílí pět tisíc let daleko a která zase zavoněla v mé dlani -

„Ještě nevím -“

Wolfgango to ale věděl. On půjde.

Vesele si prozpěvoval a česal si vlasy.

Jistě už při tom prozpěvování uvažoval, kam se vydá příště -
příště -

Usmál se na sebe rošťácky do zrcadla.

Měl jsem co dělat, abych ho neobdivoval.

Wolfganga -

Floutka Wolfganga - -

Rozhodčí

1

Bratranec Mle za mnou přicházel málokdy.

Mle.

Takové divné jméno.

Jeho otec byl rodem ze 126. galaxie. A tohle jméno bylo v oné galaxii velmi obvyklé. V jejich rodině ho dostával vždycky nejstarší syn.

Setkali jsme se s bratrancem jen několikrát.

Ani jsem o to nestál, vídat ho víckrát.

Mle.

Vypadal docela jako jeho jméno.

Nenápadný, a přece ve své nenápadnosti trochu komický, trochu budící soucit. Setkali jsme se naposledy na svatbě jedné sestřenice, a protože jsme byli posazeni u svatební tabule vedle sebe, nezbývalo nám než dát se trochu do řeči, do řeči, do jaké se dávají příbuzní, kteří se téměř neznají, do řeči nezávazné a přitom příbuzensky teplé -

„Tak co, Mle, klacku jeden, kde teď otravuješ?“

Mle zvedl mdlý pohled -

Místo Mle se mohl vlastně docela dobře jmenovat Mdle.

Byl mdlý -

„Rozhodčí,“ řekl lakonicky, „rozhodčí.“

A zase sklopil oči k vývaru s játrovými knedlíčky -

„Co rozhoduješ?“

„Kdeco,“ řekl Mle, „rozhodcovská třída A4.“

A4 byla rozhodcovská třída nejvyšší v naší galaxii a ti, kdo ji měli, mohli být rozhodčí v celé řadě sportovních utkání –

Mle musel být schopný rozhodčí, když to dotáhl až sem –

A pak jsme dojedli polévku, hlavní jídlo, moučník a už jsme moc nemluvili, přesněji, Mle mě jednou požádal, abych mu podal slánku.

A zase jsme se neviděli kolik let.

Až mi jednou zvoní v Roboteu telefon –

Soukromá linka.

Mé soukromé číslo mívají většinou jenom moji nejlepší přátelé, a tak jsem se divil, kde je Mle asi sehnal.

Ale Mle přes svoji mdlost byl pěkně chytrý. A když mu o něco šlo, dokázal nemožné. Byl mdlý, ale vytrvale mdlý – a když je někdo vytrvale mdlý, je to lepší, než když je někdo nevytrvale hbitý –

„Daide,“ řekl mi do telefonu, „můžu k tobě večer přijít?“

Co jsem s ním mohl dělat.

Samozřejmě že jsem věděl, jak strávit večer lépe než s příbuzným. Ale člověk má v sobě už z pravěkých časů jistý sklon příbuzenskou soudržnost dodržovat, i když mu jde třeba pěkně proti srsti. Řekl jsem mu, ať tedy přijde. Ten den jsem odmítl několik lidí, se kterými by bylo pro mne užitečnější i příjemnější se setkat. Ale co se dá dělat. Krev není nafta, jak se říká v Roboteu.

2

Samozřejmě že se Mle zajímal o něco, co zajímalo jeho. Zajímalo jenom jeho –

Jsou lidé, kteří se s vámi dají do řeči, jenom když mají z něčeho strach –

„Daide, Daide,“ řekl, jako by mě káral už oslovením, „podívej.“

Mle mi přidržel před očima výstřižek z Galaktického hlasatele –
Vlastně mi ho držel před očima, jako by ke mně pozdvihl ruku
k úderu –

Ani bych nečekal od tak mdlého bratrance takovou energii –

„Ano,“ kývl jsem, „kybernetičtí rozhodčí se vyrábějí v příštím
pololetí –“

Mle se zamračil.

„A nemůžeš to ještě nějak zastavit, Daide?“

Zakroutil jsem hlavou.

Stávalo se mi často, že některé profese pěkně řádily, když jsme
je v Roboteu nahradili. Pomatuji se na jednoho kominíka –

Pronikl až do mé pracovny a vysypal mi v ní pytel sazí.

Ale to byly celkem pochopitelné projevy užaslých lidí, kteří si
mysleli, že je naše firma nejen nahrazuje někým výkonnějším, ale
že jim i bere smysl jejich existence –

Kybernetičtí kominíci –

Vždycky když jsem některého z nich uviděl, jak si rozvážně
a staticky vyváženě vyšlapuje na střeše, vzpomněl jsem si na
toho pomstychtivého kominíka a začal se usmívat – Ne, pokrok
nezastaví ani kominíci –

I kdyby zuřili sebevíc –

Ani rozzuření rozhodčí.

„A to budou pískat všechny zápasy?“

„Ale ano, Mle.“

Podíval se na mne, jako bych mu ukradl šaty z těla, a ještě byl
na svou krádež pyšný –

„A to se zavedou v celé galaxii?“

„Ano, Mle.“

Vzal jsem ze stolu desky, ve kterých jsem měl podchyceny objednávky na rozhodčí, nějakých dvacet tisíc kousků to zatím dělalo –

„To nemůžeš myslet vážně, Daide.“

„Proč ne?“

„Přece nemůže nějaká mašina rozhodovat, kdo z lidí je lepší,“ řekl Mle a mne tou připomínkou dokonale znudil. Takhle se bránili všichni – Přece nemůžou být umělí řezníci – Přece není možné, aby byli umělí policisté –

„Mle, v naší době je možné všechno. A navíc je to i prospěšné –“

Hovořil jsem o tom, jak se kybernetický rozhodčí nemýlí, jak má zraková i sluchová čidla tak citlivá, že se mu nemůže vyrovnat celý tým rozhodčích, hovořil jsem o tom, že do rozhodčího jsou namontovány i stopky, které pracují s přesností na stotisícinu vteřiny, ale viděl jsem, že svého mdlého bratrance stejně nepřesvědčím.

„Daide, tohle jsem si nemyslel, že bys byl schopný – tohohle –“

3

Byl jsem docela rád, že se kyrozové, jak zněla zkratka kybernetických rozhodčích, zavádějí.

Už jenom proto jsem byl rád, že to Mle tak popudilo.

Mle mi záviděl, viděl jsem to na něm zcela jasně. Příbuzní berou každý úspěch svých příbuzných jako vlastní neúspěch –

Jak to, že on mohl. Jak to, že on něco dokázal.

Příbuzný vídá v úspěších svých příbuzných křivdu, kterou ti příbuzní na něm provádějí, oni něčeho dosáhli a on ne.

Mle vstal. Podíval se mi na hrud', jako bych měl místo srdce díru, jako by se díval skrze mne –

Otočil se.

Odešel.

Nemám rád teatrální jednání, manifestační odchody, prásknutí dveřmi –

A moji příbuzní si tak libují v teatrálních odchodech. „Konec prvního dějství, výstup šestý,“ zavolal jsem za Mle, „odchod ze scény vpravo v pozadí.“

Otočil se, vztekle se zašklebil –

Jsou lidé, které nejvíc rozzuříte tím, že se jimi nenecháte roz-zuřit.

Za měsíc se kampaň za umělé rozhodčí rozšířila po celé hvězdě; poutače, na kterých se propagují novinky naší firmy, přinášely velké plakáty s podobiznami kybernetických rozhodčích. Psychologové firmy jim vybrali „spravedlivou“ mimiku, doporučili pro ně dlouhé bílé vousy a vzhled, který byl v prospektech firmy nazýván mojžíšovský. Také se naši rozhodčí Michelangelovu Mojžíšovi podobali – prý o tom, koho ona socha zpodobňuje, nemůže nikdo říct, že by byl nespravedlivý. Opravdu, něco do sebe názor psychologů měl, když jsem viděl prototyp našeho kyroza poskakovat na zkušebním hřišti, vypadal až nesnesitelně spravedlivě. Stoupala z něj otřesná ctihodnost – Ani nevadilo, že měl červené trenýrky a bílé tričko, přes které mu plandaly vousy – – a že si vousy zastrkoval do trenýrek. Vypadal tak důstojně, že ani tenhle komický detail mě nepřinutil, abych se usmíval. To nebyl jen rozhodčí.

To byla spravedlnost.

Spravedlnost sama.

Sledoval jsem kyroza, jak píská zkušební mač. Ne, na něm se snad nic ani nedalo zlepšit.

Jen jsem mu nechal zkrátit vousy.

Spravedlnost nemá být moc vousatá. A pak jsem podepsal prototypovou listinu. Kyrozové mohli přijít do sériové výroby.

První série byla rozprodána během několika minut.

A objednávky přicházely do Robotea v takové míře, v jaké nepřicházely už dlouho na žádný náš program.

A tomuhle chtěl Mle zabránit -

Lidskému pokroku brání nejvíc ješitnost, pomyslel jsem si.

4

Sportovní sezóna byla v plném proudu, když dorazily první dodávky kyrozů.

Diváci byli šokováni.

Kdyby bylo na nich a na jejich hlasování, asi by se kyrozové po galaxii nerozšířili -

Ale o sportu rozhodují ne sportovci, ne diváci - aspoň v naší galaxii - o sportu rozhodují tělocvičné jednoty.

A ty si vypočítaly, kolik na umělých rozhodčích vydělají -

„Daidale,“ řekl mi předseda sportovního svazu Iveonu, „vy jste možná svým výrobním programem zachránil sport.“ Vypočítával mi, jaké úžasné sumy musí sportovcům vyplácet, aby se uvolili naši galaxii reprezentovat, a říkal, že to, co pobírají sportovci, je přitom jen zlomek toho, co inkasují rozhodčí -

Za to, co zaplatí za jednoho kybernetického rozhodčího, by nstartoval ani jediný lidský rozhodčí na jediném zápase naší galaxie -

Je pravda, že rozhodčí byli šokováni -

Dostával jsem jeden anonym za druhým, ale protože pošta nechodí do mých rukou, ale korespondenčním robotům, mohl

jsem se jenom v ročním přehledu korespondence dočíst, kolik anonymů bylo.

Bylo jich dost.

Jeden rozhodčí mi dokonce udělal scénu při zasedání správní rady Robotea - Vnikl na zasedání se svým malým synem a volal, ať se Roboteum smiluje aspoň nad jeho dítětem a nebere jeho otci chléb -

Ale pokrok se nedal zastavit. Tak to psali sportovní redaktoři do nadpisů svých článků. A kyrozové se rozletěli po galaxii -

„Červánky nového sportu,“ psalo se v jednom oslavném článku.

„Úsvit absolutně spravedlivého soudcovství,“ se psalo v jiném.

Málokdy jsem měl pocit, že Roboteum přineslo jen výhody a žádné nevýhody -

Tehdy jsem ten pocit měl.

Jako bych vymyslel váhy pro ty, kteří zatím zjišťovali váhu jen potěžkáváním -

Můj kyroz byl vlastně první objektivní sudí v dějinách vesmíru.

První absolutně objektivní.

5

Matka bratrance Mle mi psala, jestli bych pro jejího syna nenašel místo, když vím, jak je to s místy po vesmíru špatné, a když jsem ho o jeho místo připravil.

Věděl jsem, že míst je po vesmíru opravdu málo, ale zároveň jsem věděl, že každý člověk dostává takovou rentu, že se nemusí obávat nedostatku, a Mle nepatří k těm lidem, pro které je nečinnost něčím nepříjemným.

Ale chtěl jsem mít klid – moje teta, Mleova matka, nosila trvalou a tety, které nosí trvalou, jsou ze všech tet ty nejnebezpečnější.

6

V Roboteu, v pavilónu 259, se zrovna uvolnilo místo vrátného, kybernetický vrátný se pochroumal, když upadl při zavírání dveří –

Nabídl jsem to místo bratranci Mle a on je přijal.

Celé dny sedal u okénka, díval se před sebe a mohl mít přitom dojem, že je platný.

Celé dny poslouchal hvězdné sportovní přenosy.

A dal si do své vrátnice zavést i televizi – střídavě poslouchal sportovní utkání z rozhlasu a z televize. Komentoval je.

Byl přesvědčený, že kybernetičtí rozhodčí zahubili sport.

Pokaždé, když jsem ho potkal, mi to hlásil.

„Daido, už zase ty plechové bestie podplatili.“

„Daidíku, já se už na to nemůžu dívat, jak švindlujou. Jasný fauly –“

„Daidouši, ty železný krávy se zase vyznamenaly.“

Už jsem se mu ani nenamáhal vysvětlovat, že jsou opravdu absolutně přesní, už jsem mu ani nevysvětloval, že i kdyby se některý rozhodčí zmýlil, do tří vteřin se sebekontrolou opraví, nevysvětloval jsem mu, že podle statistiky je kybernetický rozhodčí o dvanáct tisíc procent schopnější než lidský rozhodčí.

Příbuzným člověk obvykle nedokáže nic vymluvit.

„Jsou to syčáci, Daide, jak je v gymnastice nějaká hezká holka, už vyhraje, i kdyby cvičila jako netopýr.“

Civilizace dokázala lidstvo zbavit mnoha utrpení, jak říká kolega Ametyst.

Ale jednoho trápení je zbavit nedokázala.
I když už odstranila tolik bolestí –
Neodstranila příbuzné.

7

Mle si navykl za mnou chodit i domů.

„Teď, když jsi mi vzal smysl života, nudím se,“ říkal ve dne-
řích.

A vnikl ke mně dovnitř, naléval si mou venušovku, houpal se
v mé houpací židli a připravoval mě o můj čas –

Jsem člověk jemný, jsem gentleman. Myslím si, že to není moc
příjemný osud. Ale co si má člověk počít, když už je jednou gen-
tleman –

A pak, bál jsem se Mleovy matky. Svě tety.

Snad v každé rodině bývají takové tety, kterých se všichni
příbuzní bojí. Můj praprastrýc Leonard byl v mládí plukovníkem
hvězdné kavalérie, ale ve společnosti Mleovy matky rozpačitel
a úzkostně klopil oči –

Co jsem měl dělat. Naslouchal jsem Mleovým jedovatostem a ří-
kal si, že vědět, jak tohle dopadne, tak jsem kybernetické rozhodčí
do výroby nikdy nepřipustil – –

Mle, malý Mle, hnědovlasý, modrooký, seděl proti mně celé
večery, pohupoval se, odrážel se melancholicky od země krátkýma
nožkama –

„Já vím, Daidálku,“ říkal, „že se asi se mnou necítíš dobře, když
jsi mě připravil o smysl života –“

Ano, já ho připravil o smysl života.

Ale on mě připravoval svými večerními návštěvami o celý sklep plný vybraných ročníků venušovky -

Lil je do sebe, venušovka mizela v jeho ústech, jako by ji lil do bezedného potrubí -

A pak si navykl pouštět i mou telestěnu.

8

Měl jsem v obývacím pokoji telestěnu a Mle si na ní vždycky pouštěl sportovní mač.

Komentoval ho.

„Podívej, Daidalíku,“ volával na mne, „jak to kovový trdélko zase píská - no jestli tohle nebyl ofsajd.“

Po stěně mého pokoje přebíhala jedenáctka -

„No teda, Daidalíku, teď se ten tvůj dáreček vycejchoval - chacha.“

Když se Mle smál chacha, bylo to pro mne zostření. Ten jeho smích byl tím, co mi snad nejvíc vadilo -

Lisovaná potměšilost -

Je pár zvuků, které nemám rád, pilování nehtů nebo řezání korku, ale tenhle smích byl tím nejnepříjemnějším, co jsem slyšel -

„Chacha.“

„Chacha.“

Kdyby aspoň tak zřetelně nevyrážel slabiky smíchu, trapného smíchu, knižního smíchu.

„Chacha.“

9

Jednou jsem byl tak apatický, že jsem k telestěně přisedl.

Zrovna se hrál tenis.

Čtyři dívky přebíhaly po kurtu a pinkaly si. Ten večer jsem dost pil, abych si bratrancovu přítomnost aspoň trošku odplavil -

Kyroz soudcoval.

Stačil jeden na celý kurt, měl parietální oko, a tak viděl i za sebe, soudcoval a mával rukou, jako by kynul žezlem.

Jeho pohyby byly vyloženě vladařské.

Jako by místo rukou měl žezla, místo nohou podstavce pro pomník a místo tváře symbol uhrančivé soudnosti -

A přece -

Zdálo se mi, že přehlédl špatný míček -

„Vidíš, Daidalíčku,“ zaúpěl Mle, „viděls?“

„Nesmysl,“ odkašlal jsem si, „nesmysl.“

10

Ale nejistota ve mně zůstala.

Ten měsíc se hrál tenisový turnaj přímo na naší hvězdě a já se na něj zajel podívat.

V tu dobu už začaly na kyrozy docházet stížnosti z různých stran -

Ale přece byli kyrozové neomylní.

Svou neomylnost měli potvrzenou i zvláštním dekretem ministerstva sportu a v při kyroz-divák měl už předem značně pravdu kyroz.

Schvaloval jsem taková rozhodnutí.

Kyrozové byli přece o tolik citlivější –
Na tenisovém utkání jsem ale zjistil –
Že kyrozové opravdu švindlují. A bylo to pro mne nejbolestnější
zjištění, jaké jsem v Roboteu kdy udělal.

Švindlovali. A záměrně – Prostudoval jsem všechny stížnosti,
které do Robotea na kyrozy došly.

A protože jsem nemohl najít klíč, podle jakého švindlují, hodil
jsem stížnosti do počítače.

Odpověď mě ohromila.

Kyrozové nechávali vždycky vyhrát vyššího ze soupeřů.

Prostudoval jsem jejich konstrukční detaily a nemohl přijít na
žádnou poruchu. Byli tak inteligentní a tak – překontrolovaní –

Nejen vyšší hráče nechávali vyhrávat. Také pomalejší.

Vzal jsem si volno na celý týden a bloumal podél řeky za Robo-
teem, jak jsem to dělal vždycky, když jsem se chtěl soustředit.

A tehdy mě napadlo –

Kyrozové také fandí. Fandí sami sobě –

Jsou vysocí a to znamená, že je jim bližší vždycky ten, kdo je
vyšší – Pohybují se pomalu a to znamená, že je jim bližší vždycky
ten, kdo je pomalejší –

Pohybují se pomalu a to znamená, že pomalý pohyb je jim bližší.

Ano, kyrozové dělají to, co dělávají lidé.

Podporují ty, kteří se jim podobají –

A dělají to dost prostoduše.

Věděl jsem, že v Roboteu, pod vládou Joshuy Lema, jsou prefe-
rování lidé malých postav. Protože Joshua je také malý. Malí lidé
nadržují malým.

Zrzavá učitelka na naší škole si oblíbila zrzavou šplhounku –

Ano.

Ale to znamená, že kyrozové –

Že se musí ihned zlikvidovat.

A hned příští den jsem podepsal příkaz ke stažení všech kyrozů. Zdůvodnil jsem to kontrolou. Udělal jsem u kyrozů několik zásahů v jejich centrálním ovládní, a tak se vrátili do sportovních oddílů opět jako spravedliví sudí, vrátili se bez skandálu. A nové kyrozy, které Roboteum vyrábělo a chrlilo ve dvanácti různých provedeníh, jsem dal vyrábět už naprosto dokonalé.

Ještě že nikdo na nic nepřišel.

11

Jenomže na hvězdě X7 na nás příliš nereagovali.

Kyrozy nevrátili.

Prý se náš přípis ztratil, kdo ví, snad opravdu, hvězda X sedmička byla opravdu hodně daleko...

Ale vzhledem k tomu, že předseda jejich sportovní jednoty byl notorik, je také možné, že přípis došel, ale jednota nereagovala -

A kyroz, kterému na oné hvězdě říkali familiárně Beryl, soudil dál.

Hvězda X sedmička byla tak daleko, že zprávy o ní přicházely do kulturních center naší galaxie s několikaletým zpožděním, byla tak chudá, že sportovní turnaje mimo svůj povrch ani neobesílala. A jen proto na ní mohlo dojít k tomu, k čemu na ní došlo.

Vzhledem k tomu, že obyvatelé na oné hvězdě byli všichni téměř stejně velcí, nedocházelo k nějakým zřetelným projevům, které by upozornily na Berylovu zaujatost.

Občané si prosadili, že robot Beryl nebude soudit jen některá sportovní utkání, ale všechna významnější.

A aby se předešlo pochybám, dosadili do svých zákonů i Lex Beryl, tedy zákon o Berylově neomylnosti.

Kdo by se odvážil o Berylovi pochybovat, měl být trestán nepodmíněně.

Ale pak Beryl –

Beryl, jako by mu otrnulo, začal soudit.

12

Asi se nějak vytríbil, inteligentní byl na to dost, začal mnohem citlivěji zaznamenávat rozdíly ve výšce soupeřů.

Stačilo, aby byl jeden jen nepatrně větší, a už vítězil.

A jak mu nikdo nic nevytýkal, začal se Beryl chovat zcela bezostyšně.

Na oné hvězdě, jak jsem už uvedl, byli dost chudí, a tak si pro celou hvězdu koupili jen Beryla. Jen jednoho kybernetického rozhodčího. To znamenalo, že Beryla nebylo možné kontrolovat, a tak si mohl dělat, co chtěl.

Zprvu se našli lidé, kteří se ohrazovali.

I celá jedna fotbalová jedenáctka se vzbouřila a vyslala na svou federaci přípis, když po proměněném trestném kopu zaznamenal Beryl branku ve prospěch strany, která gól dostala, a ne té, která ho dala.

Ale zákony platily. A celá jedenáctka dostala pokutu.

Po několika manifestačních trestech si už lidé dávali pozor.

Je třeba uvést, že se nepřišlo na to, podle jakého klíče Beryl nadřazuje, a jen proto se nemohl žádný sportovec chovat vypočítavě –

Jinak by si jistě někteří brali vysoké podpatky nebo se schválně na hřišti pohybovali zpomaleně –

Byl jsem na hvězdu X sedmičku pozván jedním ze sportovců.

Okamžitě jsem zjistil, co se stalo.

Promluvil jsem si s opilým předsedou tělocvičné jednoty, promluvil, pokud byl předseda vůbec schopný artikulovat -

Držel si před očima láhev a díval se přes ni na mne, točil lahví a asi se velmi bavil tím, jak se mu proměňuju, tloustnu a hubnu před očima -

„Pane předsedo, Beryl -“

Předseda pozdvihl ukazováček.

Podíval jsem se, kam jeho ukazováček míří -

Ukazoval na stěnu, kde v rámu byl zavěšený zákon, Lex Beryl, který oznamoval Berylovu neomylnost.

Pokusil jsem se protestovat -

Ale předseda mě neslyšel -

Točil si lahví před očima -

A jeho obličej se přeléval za zeleným sklem.

Tu noc jsem se pokusil proniknout do skladiště, ve kterém byl Beryl uskladněn mezi zápasy, pokud nechodil soudcovat. Chtěl jsem ho nenápadně opravit -

Skladiště však bylo hlídané a při vloupání jsem byl dopaden.

Vzhledem k tomu, že jsem nespadal pod pravomoc této hvězdy a náš konzul byl rázný člověk, tak mě neuvěznili -

Ale hvězdu jsem musel opustit.

Vrátil jsem se a bloumal od letiště domů -

Večerní obloha jiskřila, teskně jiskřila ve vysokých propas-
tech -

Našel jsem si na obloze onu hvězdu, ze které jsem přiletěl,
a uvažoval o tom, jaké je to být sportovcem na té hvězdě -

Nezáleží na výkonu.

Záleží na oku soudce -

Nezáleží na tom, co dokážeme. Záleží na soudcově píštalce.

Tam, tam v té jiskřící výšce rozhoduje o vítězstvích pochrou-
maný kybernet, kybernet, kterému lidé svěřili svůj osud -

Sedí ve skladišti a dívá se velkými tupými očníci do tmy.

Ví, že může rozhodovat o všem.

Ví, že je mimo jakoukoliv kontrolu.

A tak tam sedí. Dívá se kolem sebe - - a je šťastný.

Došel jsem domů. V mém okně se svítilo. U telestěny seděl
Mle.

„Ahoj,“ volal na mne, „Dai, navštívil jsem tě, i když jsi nebyl
doma, nezlobíš se, vid'?“

Zakroutil jsem hlavou. Ne, nezlobil jsem se, zlobit se je málo
pro to, co jsem cítil -

„Podívej, jak švindluje,“ kývl Mle k telestěně.

Na ní byl absolutně přesný sudí -

„Švindláš stará,“ řekl Mle.

Ano, lidé pochybují o spravedlnosti, uvažoval jsem, pochybují,
jako pochybuje Mle. Pochybují o absolutní spravedlnosti -

A na druhé straně -

Tam, na té hvězdě v daleké výšce nad našimi hlavami -

Tam nepochybují o absolutní spravedlnosti.

Pochybovat o spravedlnosti dokonce vyhlásili za trestné.
Jak je to zmatené, uvažoval jsem a díval se na Mle, pohupoval se v mé židli a přehazoval si láhev s venušovkou z ruky do ruky -

15

Příští týden se Beryl porouchal.

Nabídl jsem Mleovi, jestli nechce odjet na onu hvězdu a soudcovat na ní.

Přijal.

Nudil se u mne. A jeho nesnesitelnost pocházela z jeho nudy. Mnoho lidí je nesnesitelných jen proto, že se nudí.

Odletěl na tu hvězdu -

A soudí tam, pokud vím, dodnes -

Když potkáte někdy někoho z oné hvězdy, všichni si na Mle stěžují -

Prý tak nespravedlivého soudce na hvězdě ještě neměli.

Vzpomínají dokonce na Beryla, vzpomínají na něj nostalgicky a dobu, kdy on soudcoval, označují za zlatý věk soudnictví -

Onehdy jsem potkal Mle na svatbě jiné sestřenice.

Jsou lidé, se kterými se setkáváte jenom na svatbách sestřenic.

Seděli jsme proti sobě, jedli polévku s játrovými knedlíčky, oblíbené jídlo naší rodiny.

„Spokojený, Mle?“ řekl jsem mu.

„Pořád švindlují,“ řekl Mle, „ti hráči pořád švindlují -“

A pak se radši pustil do polévky a nemluvil, poslední sudí, poslední lidský sudí v celé galaxii.

A já jsem mohl uvažovat o tom, jak je těžké neposuzovat svět podle své vlastní velikosti nebo malosti.

Jak je to těžké -

A jak je to nutné, pokud se nechceme stát Beryly -

Sport -

Co v lidském životě vlastně není sport - Každý jsme sportovcem, i když naše každodenní disciplíny v seznamu vesmírných sportů nenalezneme -

Každý jsme sportovcem.

A každý jsme soudcem -

„Jak hezky by se soudilo,“ řekl jednou přítel Ametyst, když mluvil o velké metafoře soudnictví, „kdyby aspoň jedna strana měla pravdu.“

Snad ani nevěděl, jak velkou pravdu ocitoval -

Žít znamená soudit. Ale neodsuzovat.

Tak se to píše v zákoníku jedné malé hvězdy, zapadlé v jakési zapadlé galaxii -

Kdo soudí svět, vynáší rozsudek nad sebou, stojí v tom zákoníku.

A já, když se pohupuju v křesle a dívám se na sportovní přenosy řízené Berylem, si na tuhle kdesi zaslechnutou větu často vzpomínám.

Muž, který se chtěl zbavit manželky

(příběh jednoho Daidalova zlomyslného přítele)

1

Chtěl jsem se zbavit manželky.

Ale ano.

Příznávám to.

Myslím si, že je asi mnoho manželů – snad většina –, kteří se občas chtějí – nebo chtěli – zbavit vlastní ženy. Anebo jim to aspoň někdy bleskne myšlenkami –

Nebo přinejmenším zauvažovali, jaké by to bylo, kdyby jejich žena byla nějaká jiná žena –

Pokud si to někdo nepřizná, je buď nezvykle čestný, nebo neobvykle pokrytecký.

Já nejsem ani to, ani to.

Jsem ženatý už sedm let a říká se, že to je jeden z nejkritičtějších roků pro manželství.

Myslím si, že je nejkritičtější –

I když v manželství je asi kritický každý rok.

Je mi třicet let, mojí manželce také třicet, ale zatímco já se za těch sedm let příliš nezměnil, moje žena –

Moje žena se změnila tak, že se to dá vyjádřit i matematicky – je starší o čtyřicet kilo navíc, než když jsem ji poznal.

Člověk se žení s růží, říká přítel Iwo, a žije s melounem.

To už je život, z růží se časem stávají melouny.

A ke všemu jsem se ještě letos zamiloval.

Banálně, trapně banálně, do své sekretářky. Občas se za to stydím, ale co se dá dělat, když je sekretářka jako moje Karen.

Je těžké být celý den vedle nejlíbeznějšího stvoření, jaké znáte, a večer se vrátit k tlustému, hádavému melounu.

Jsem cynický?

Byl jsem zoufalý a zoufalí lidé bývají cyničtí.

2

Ten nápad s vraždou mojí ženy měla Karen.

Ne že bych na to nepřišel sám, ale člověk má jaksi blokovány cesty, které by vedly k vraždě vlastní manželky. Alespoň člověk jako já.

„Měli bychom ji odkráglovat,“ řekla mi jednou Karen, když jsme večeřeli v zahradní restauraci, půvabném sentimentálním místě –

Melancholická luna se chvěla ve výšce.

Ta slova se dokonale do té chvíle nehodila.

Snažil jsem se tvářit co nejodmítavěji, ale asi se mi to moc nedařilo...

„Co se tak směšně šklebíš?“ dala se Karen do smíchu.

Poznal jsem, že to asi nebyla ta nejsprávnější reakce na to, když někdo navrhne, že by se vaše žena měla zabít.

Karen byla útlá a křehká a jemnost sama, ale když se jí někdo stavěl do cesty, byla pěkně drsná.

Jsou takové ženy. A přitahují muže ze všech nejvíc...

„Odkráglovat,“ řekl jsem, „řekne se odkráglovat.“

Ono říct, že někoho „odkráglujeme“, je jedno a někoho opravdu zlikvidovat je zase něco jiného.

„Najdou mrtvolu,“ řekl jsem ponuře a snažil se obrátit celou historii v žert, nasadil jsem ochotnický ponurý hlas.

„Jestli to je jediné, co tě trápí –“

Pozvedl jsem oči k sentimentální luně.

Snažil jsem se upřímně uvažovat a napadlo mě, že TOHLE je možná JEDINÉ –

Bylo mi to líto. Velmi líto. Upřímnost život ztrpčuje...

„Přece víš, kde pracuješ,“ řekla Karen a položila mi dlaň na hřbet ruky, jemně mne hladila a pak mi přitiskla na hřbet ruky nehty –

Pomalů je zatínala.

Pochopil jsem, že je to výzva. Karen mívala občas šelmí gesta.

3

Samozřejmě že naše pracoviště skýtalo jednu možnost, jaká se nenabízela manželům v minulých dobách.

Sice to bylo ještě tajené, ale já a moje sekretářka jsme byli informováni.

Jedno z pracovišť našeho ústavu bylo zvláště sledováno vládou a zabývalo se temporiálními důsledky fyzikálních objevů.

Tak se tomu učeně říkalo.

Ale jednalo se o to, co se obvykle nazývá poněkud neseriózním pojmem: stroj času.

„Já vím, jak to funguje,“ řekla mi Karen druhý den mazlivě.

„Jak to víš, že to víš?“ podivil jsem se.

„Vím, že vím.“

Zamhouřila kočičí oči:

„Starý Gumpol, co to obsluhuje, na mne chtěl jednou udělat dojem,“ řekla, „jednou ve vinárně –“

Asi jsem se zatvářil dost zuřivě.

„Ještě než jsem tě znala,“ řekla Karen rychle.

Koneckonců na tuhle dobu jejího života jsem neměl právo, ale i tak jsem na ni žárlil –

„No dobře,“ řekl jsem rychle, „jsi profík.“

Vyznělo to dvojznačně, ale Karen si vybrala, co chtěla.

Usmála se.

Vždycky si uměla zvolit to, co chtěla. A vzít si to.

4

„Ale ano,“ řekla žena, „ráda se podívám na tvou práci.“

Myslím, že něco o mně a o Karen tušila.

A byla ráda, že jsem jí vyšel na půl cesty vstříc.

Jednou po práci za mnou skutečně do našeho ústavu přišla – a chvíli jsem s ní popíjel víno ve své pracovně.

Vždy jsem ji zatím odmítal vzít s sebou na pracoviště, byla velmi ráda, že jsem nakonec kapituloval.

Zakázal jsem Karen, aby v tu dobu vešla do mé pracovny, i když o to usilovala.

Nechtěl jsem manželku znepokojit.

A Karen by se jistě mé ženě posmívala, a o to jsem nestál. Cítil jsem se s manželkou přece jen trochu spojený – i když –

I když jsem ji měl zlikvidovat.

Bylo by mi nepříjemné, kdyby se jí Karen posmívala. Karen by jistě neřekla, že manželka do našeho ústavu přišla, ale že jsem ji do něj přikutálel.

Stroj byl pečlivě seřízený, s tím si Karen pohrála. Rozhodl jsem se ženu poslat pěkně daleko –

Až do časů Julia Caesara.
Tam bude ukryta a žádný detektiv ji nevyštourá.
Prováděl jsem ženu po našem pracovišti a nakonec jsem ji uvedl
do temporiálního sálu.
Postavil jsem ji na čtverec, na kterém bylo velké T.
„Mohl bych si tě tady vyfotografovat, miláčku?“ řekl jsem.
Vděčně se usmála.
A začala si upravovat vlasy.
Tohle byl také nápad Karen.
Budu předstírat, že ženu fotografuji, a ona bude stát rovně na
zóně, kde ji potřebuji mít, nebude se hýbat –
Upravila se a natočila se ke mně –
Usmívající se meloun, napadlo mě.
Zmáčkl jsem tlačítko.

5

Nemohl jsem vědět, že po Karen přišel do temporiálního sálu ještě
starý Gumpel a poněkud posunul časový „amplión“.

Uvědomil jsem si, co se stalo, až když se do mne napřelo prudké
slunce –

Stál jsem na velikém náměstí.

A safra, vyvzlykl jsem. Forum Romanum.

Tady jsme byli se ženou na svatební cestě.

Jenomže – jenomže za nějakých dva tisíce let... Neklidně jsem
zatékal očima po davech podivně přistrojených lidí –

Řím, starý Řím, jémine, Řím –

Lidé se na mne dívali ještě udiveněji, než já se díval na ně – – –

Tak jsem tady. Tady –

A moje žena...

Za vysokým sloupem se vynořila -

Manželka.

Valila se ke mně a užasle a usměvavě žvatlala, vůbec si neuvědomovala, kde je, stále byla obluzena vínem -

Časový amplión zasáhl, strhl ji i mne - -

Pohlédl jsem k rozžhavené kouli na obloze.

A Karen - - zoufale jsem se zadíval do slunce, až se mi oči rozslzely - Karen je tam v dálce - za hradbou osmdesáti generací -

„Nevím, kde jsem, opravdu nevím, miláčku,“ odpověděl jsem ženě.

Polovina blondýnky

1

Můj přítel Geoerge se oženil.

Překvapilo mě to -

Abych řekl pravdu: vzalo mě to.

Uměl jsem si u mnoha svých staromládeneckých přátel představit, že se ožení, ale u Geoerga -

Byl jsem přesvědčený, že se ženit nechtěl.

Alespoň, když jsem se ho zeptal, proč se žení, znejistěl.

„Ona,“ řekl po chvílce uvažování, „ona chtěla.“

Geoerge byl z rodu stoprocentních starých mládenců a na druhou stranu byl také z rodu velmi hodných lidí.

Byl víc hodný člověk než starý mládenec.

A tak, když ho Kunigunda Schmittová požádala, jestli by byl tak hodný a oženil se s ní -

Geoerge souhlasil.

Prostě - Byl tak hodný -

Kunigunda Schmittová byla největší, nejtlustší a nejhluchnější žena, jakou jsem kdy spatřil.

Budila spíš dojem, že je dobře vybavenou zásobárnou na několik normálně vysokých, normálně tlustých a normálně hluchých žen.

Takovýmhle ženám je těžko vzdorovat.

Takovým ženám se dá jenom utéct -

Navíc Kunigunda Schmittová byla přebornicí naší hvězdy na 500 metrů a přebornicí v ženském boxu -

A takovým ženám se nedá ani utéct.

2

Nemám nic proti blondýnkám.

Tedy nemám proti nim nic, pokud jsou křehké a něžné a nekřičí na mne – – A nechtějí se za mne provdat –

Vlastně mi stačí, aby se za mne nechtěly provdat, a hned proti nim nic nemám.

Když mě Geoerge pozval do nového „bytečku“ (jak říkala jejich příbytku Kunigunda), neodmítl jsem.

Vím, že tlusté ženy bývají znamenité kuchařky.

A proto jsem raději, když mě na návštěvy zvou moji známí, kteří se oženili s tlustými ženami.

Čím tlustší žena mě zve k večeři, tím jsem radši.

Uměl jsem si představit, jaké chuťové orgie asi musí připravit na večeři nejtlustší žena galaxie – –

Ten den jsem nesnídal a neobědval.

Přišel jsem ke Geoergeovi pěkně vyhladovělý a snad proto jsem tak nedočkavě zvonil –

V duchu jsem si vyčítal, proč jsem nejedl – – teď mi bude působit potíže jen se na tučnou Kunigundu dívat –

Když se otevřely dveře, strnul jsem.

Kunigunda –

Stála proti mně štíhlounká dívka, křehká a něžná – gráciézní blondýnečka –

Některé ženy se rozhodnou hubnout z lásky ke svým mužům. Ale byl bych přísahal, že Kunigunda k nim nepatří –

Kunigunda by jistě byla schopna z lásky provést mnoho hrdinských – a siláckých – činů –

Ale zhubnout ne.

Nikdy –

3

A přece jsem nemohl být na pochybách – jak jsem se díval do tváře té kouzelné blondýnky, jen jsem se ujišťoval, že je to Kunigunda –

„Estrella,“ představilo se to půvabné blondátko.

„Daidalos.“

„Jsem tu na návštěvě u tety,“ zašeptala blondatým hláskem –

„DAIDALOS,“ ozvalo se v pozadí chodby, jako by se ohlašovala prudká bouřka, „POJĎ DÁL, DAIDALE.“

Kunigunda nehovořila. Vždycky burácela.

Neuměla hovořit –

Uměla jen burácet.

Trochu jsem si oddechl, když jsem pozoroval pohoří jejího těla, členité pohoří – Přece jen nezhubla – ne, nebylo to možné –

Jsem vždycky rád, když svět ukazuje méně absurdní tvář.

Neteř byla Kunigundě podobná tak, až podoba zarážela – – Ale zarážela velice příjemně.

Co bylo na Kunigundě hezké, uchovala.

A co hezké nebylo, dokázala rozptýlit –

Jedl jsem a mlsal jsem nejenom jídlo, báječné jídlo, ale i pohled na Estrellu –

Kolik jí může být – – Sedmnáct – –

Geoerge v manželství ztichl. Jen občas ke mně pozvedl smutné oči a prohodil nějakou konverzační floskuli –

Byla to docela stylová večere –

Tryzna...

Takhle vypadají večere u starých mládenců, kteří se nakonec přece jen oženili.

Věděl jsem, že i když Kunigunda báječně vaří, neukážu se u nich hned tak – –

Geoergovy smutné oči mi za to nestály.

„Mužíček je šťastný,“ řekla při kávě Kunigunda.

A láskyplně vjela rukou do Geoergových vlasů –

Nečekal takovou ráznou medvědí něžnost a div mu neuletěla hlava. Zakymácel se.

„Mužíček je šťastný.“

V téhle větě byl celý jejich vztah.

„To víš, že ano, miláčku,“ odpověděl Geoerge s ponurou zdvořilostí – – –

4

Několik týdnů jsem pak u Geoerga nebyl a nijak jsem po mladé domácnosti ani netesknil –

Jenže pak Geoerge přišel –

O půlnoci.

Bál jsem se Geoergových návštěv. Pokud se Geoerge ke mně vypravil, zpravidla se něco stalo –

A když přijde o půlnoci –

To se muselo stát něco opravdu nepřírozeného –

Geoerge býval obvykle až maniakálně zdvořilý a netahal by mě z postele, kdyby – kdyby se nebyl zvláště vyděsil – –

„Dddddd, Dddddd,“ koktal, koktavě vyražel –

Zavolal jsem na Barnabáše. Můj oddaný chodící bar nalil Geoergovi pořádnou sklenici –

„Dddd,“ zakoktal už poněkud souvisleji.

Poručil jsem mu novou sklenici. Vrchovatou.

Tomuhle koktejlu, kterým jsem Geoerga častoval, říkám Barnabášův lomcovák a je to opravdu znamenité pití.

„Daidale,“ zaúpěl Geoerge.

„No co, co,“ poplácal jsem přítele po zádech, cítil jsem pod dlaní, jak je Geoerge ztuhlý hrůzou –

„Kunigunda,“ zasípěl.

„Zabil jsi ji?“ zeptal jsem se ho.

Věděl jsem, že by Kunigundu nezabil, i kdyby si to moc přál, Geoerge schopný byl, ale na tohle, na tohle neměl.

„Kdyby, kdybych,“ řekl Geoerge, „kdybych jen to.“

A vyplížil se ze dveří, jen na okamžik v nich stanul, aby se ohlédl, jestli ho následují –

Přivolal jsem Barnabáše a dal si taky jednoho lomcováka.

Co mohl Geoerge udělat své ženě horšího než zabít ji –

5

Cestou jsem se snažil vymyslet, co se mohlo v mladé domácnosti stát – –

Pohádali se –

Ne, to se mi nezdálo, s Geoergem, s tím ústupným Geoergem se jaksi nedalo pohádat – Vyhubovat mu, to ano, ale pohádat se – ne –

Možná je Kunigunda nemocná –

Ale to by přece volal lékaře.

Snažil jsem se několika, jak jsem si myslel, chytře volenými otázkami Goerga přimět, aby mi aspoň něco naznačil – –

Jen sípěl.

A s každou otázkou zrychloval chůzi.

Když jsme došli k jeho domu, odečetl jsem z případných katastrof jednu možnost. Dům byl celý. To znamená, že Geoerge nevyhořel a nevyhodil dům do vzduchu -

I to byl pokrok.

Zprvu jsem bral Geoergovu situaci na lehkou váhu, ale během té překotné cesty na mne začala přítelova úzkost přecházet -

Přelévala se do mne, čím víc jsme se Geoergovu domu přibližovali.

Na chodbě se choulila Estrella.

Plakala.

Zvedla ke mně oči -

Podle toho pohledu jsem poznal, že ve mne skládá důvěru. Nevím, jak si to zasloužím, ale všichni známí mi věří ve složitých situacích -

Ať se stalo co se stalo -

Ať se stalo co se stalo, Estrellu nezklamou.

6

„Nelekni se,“ zašeptal Geoerge.

„Pch,“ řekl jsem.

„Pch,“ říkal don Puertor v nejnovějším televizním seriálu, když chtěl dát najevo, že se nebojí.

Ten seriál byl velmi hloupý.

Jenom to „pch“ se mi v něm líbilo.

Uměl jsem ho docela slušně imitovat a teď se mi hodilo. Jen jsem pchnul, už jsem si připadal neohrožený jako don Puertor.

„Fakt, nelekni se,“ řekl Geoerge.

„Pch pch.“

George otevřel dveře do kuchyně -

A já uskočil.

Uprostřed kuchyně stála Kunigunda -

Jistě to byla ona, Kunigundu si člověk nesplete.

Na tom by ještě nebylo nic tak příliš znepokojivého, že Kunigunda stojí uprostřed kuchyně -

Ale Kunigundy stálo v kuchyni jen půl.

Dolní polovina.

Jako by ji někdo přesekl v pase, v pokoji stály dvě rozkročené nohy, vyčnívající ze sukně -

Nahoře, na místě řezu, nebylo vidět nic, jen bělavou mlhu.

Nesmíš ustoupit, nesmíš, nakazoval jsem si -

Ale vtom se dolní díl Kunigundy dal na pochod, nohy šly ke mně, klapaly podpatky na kuchyňských dlaždicích - -

Ne, tohle jsem nevydržel -

Vyběhl jsem z kuchyně a zabouchl za sebou dveře.

„Jak,“ zajíkl jsem se a chvíli lapal dech, „jak se jí to stalo?“

„Dieta,“ řekl George lakonicky, „dieta.“

7

Mnoho mých přítelkyň začalo v poslední době prodělávat diety, mnohé z těch diet mi připadaly velice kruté, podobaly se jim hladomorny minulých století -

Ale aby některá dopadla takhle...

„Dieta,“ řekl jsem a vložil do toho slova tolik pochybností, kolik jsem uměl -

George rozhodil rukama.

„Nejstrašnější je, že je to moje vina,“ zanaříkal tenounce, „jennom moje, MOJE...“

„Je to nesmysl,“ řekl jsem – a položil ruku na kliku od kuchyně.

Jistě až otevřu dveře a znovu nahlédnu do pokoje, nespatřím ten příšerný přízrak –

Geoerge mi stáhl ruku z kliky.

„Nechod' tam,“ zaprosil –

Estrella k nám přistoupila.

Stála přímo pod bronzovým starožitným lustrem, chloubou Geoergovy sbírky starožitností –

Bílé světlo jí kanulo na uplakané tváře, Estrelliny líce zestříbrněly – –

„Za nic nemůžeš, strýčku,“ zašeptala stříbrná Estrellina maska –

„Můžu. Můžu,“ úpěl Geoerge –

Posadil se na schod v hale a mlčel.

Přisedl jsem k němu a čekal, až sám začne, mám zkušenost, že nejvíc toho vypoví lidé, které nežádáme, aby se nám svěřovali –

Když začal Geoerge vyprávět, měl jsem co dělat, abych se nezačal usmívat, a násilím jsem musel stáčet dolů koutky úst.

Všechno začalo tak nenápadně. Na začátku proměny Geoergovy manželky byla vlastně obyčejná dieta –

Kunigunda trpěla tím, že není štíhlá, jako jsou štíhlé manekýnky v časopisech a jako byla právě móda v galaxii –

Držela diety jednu za druhou a Geoerge s Estrellou mi ty diety vyjmenovávali –

Kunigunda držela snad všechny diety, jaké se v galaktických ženských časopisech doporučovaly –

Ředkvičkovou –

Vajíčkovou –

Dietu medovou i citrónovou –

Držela pažitkovou dietu i dietu červeného vína -
Držela dietu olejovou, tvarohovou i kuřecí -
Ani jsem netušil, že tolik diet je, Estrella mi předložila sešit, do
kterého si Kunigunda pečlivě zapisovala diety a svou váhu -
Dieta jasmínového čaje -
Dieta tulipánová, při které se člověk živí jedlými tulipány ze
souhvězdí Plachet -
Dieta pudinková -
Prohlížel jsem stránky sešitu, díval se na tučné vykřičníky,
kterými Kunigunda zvěstovala pod souborem číslic, že zase ne-
zhubla -
Zase ne a ne -
Po dietě ananasové stejně jako při dietě koprové.
Prokládala zápisy o výsledcích svých diet zápisy, které připo-
mínaly poslední vzkazy trosečníků -
Konec, konec, už mi nic nepomůže -
Království za zhubnutí -
POMOC! Příští týden se pustím do kopru! Kopře, pomoz!
V jednom z výlevů, které se v jejím dietovém sešitu objevily, si
stěžovala na nespravedlivou módu -
Nespravedlivá móda -
Tak to Kunigunda napsala, jako by hlavním znakem módy ne-
byla právě nespravedlnost. Myslím si, že módu dělá módou právě
působivá nespravedlnost.
Babička Kunigundy prý vážila ještě o dvacet kilo více než Ku-
nigunda, a přesto byla zvolena Miss Orion.
V té době znamenalo kilo sádla kilo krásy navíc.
Bohužel, doba se mění a vnučka, která se vydala v babiččiných
stopách, zjišťuje, že sice v jejích stopách jde, ale po úplně jiné
cestě -

8

Ve vrcholných pochybách o všech dietách, jaké se ve vesmíru vyskytují, požádala Kunigunda o pomoc svého manžela.

Měla o Geoergovi velké iluze –

Neznala JEHO NEÚSPĚCHY.

Znala jen jeho úspěchy.

Pokud někdo znal jen Geoergovy úspěchy, musel získat dojem, že Geoerge je Edisonem třiadvacátého století –

Já, který jsem znal jeho neúspěchy, bych –

Já bych tedy rozhodně Geoerga o pomoc nikdy nežádal.

Ne proto, že by Geoerge mi nebyl ochotný pomoci, ne, proto ne, nežádal bych ho o pomoc, protože BY MI BYL OCHOTNÝ POMOCI.

Omyly, jaké Geoerga provázely, byly velkolepé a půvabné – Jenže to byly zároveň omyly strašlivé.

Každý velký vynález, jaký uvedl Geoerge do chodu, měl, jak známo a jak jsem se o tom znovu a znovu přesvědčoval, kořeny v některém z jeho omylů –

Geoerge okamžitě vyšel manželce vstříc.

V tom byla potíže s Geoergem: každému vycházel okamžitě vstříc.

Jsou lidé, kteří by byli daleko snesitelnější, kdyby svým bližním nevycházeli okamžitě vstříc –

Vycházejí svým bližním vstříc, ještě než se jejich bližní pohnou...

Přerušil práci na několika projektech, kterým se věnoval.

A zahájil studium diet –

Brzy zjistil, že v případě jeho ženy se opravdu žádná z diet, jaké ženské časopisy doporučují, nedá uplatnit –

Kunigunda byla přirozeně tlustá.
A porušit přirozenost se dá jen velice těžko.

9

Pokusil se rozmluvit Kunigundě touhu po hubnutí, přesvědčoval ji, že by se nikdy nemohl zamilovat do vyzáblé ženy -

„Já jsem hrozná,“ vzdychla Kunigunda, „já jsem přece hrozná -“

Potíž s lidmi je v tom, že se na sebe dívají jen svýma očima nebo jen očima těch druhých -

Mnoho lidí by bylo šťastných, kdyby pochopili, že skutečnost je syntézou objektivního a subjektivního pohledu.

Pokud se díváme na svět kolem sebe jen subjektivně nebo jen objektivně, vždycky se propadáme do zbytečných potíží...

Kunigunda se na sebe dívala očima milovníků vyzáblých dívek, a pak pochopitelně sama před sebou neobstála.

Estrella, která přišla do jejího domu, musela zřejmě její pocit méněcennosti velmi zvýšit.

Estrella, štíhlounká a ladná Estrella, splňovala i nejbujnější sny zákonodárců krásy ženského těla v oné sezóně -

Musela Kunigundu přímo uvádět do zoufalství -

George řekl, že od doby, co Estrella vešla do jejich domu, přestala Kunigunda přes den téměř vůbec jíst -

Přes den.

Ale její půlnoční nájezdy na ledničku se podobaly časům, kdy se nepřátelské armády vydávaly drancovat -

Když George a Estrella usnuli, Kunigunda se připlížila ze své ložnice - - snad věřila, že když jí o samotě, vlastně nejí -

George viděl, že se Kunigunda trápí.

A že je dokonale přesvědčena, že je HNUSNĚ tlustá –
Věděl jsem, že Geoerge vždy miloval tlusté dívky. A tak jsem chá-
pal, jaký cit musí ke Kunigundě cítit, když chce, aby zhubla –

Byl sám –

Sám proti své touze.

A to všechno, to všechno z lásky.

Někteří lidé jsou schopni se z velké lásky zbavit i velké touhy.

Geoerge bádá pilně nad dietami.

Přečetl celou knihovnu studií o hubnutí, přečetl i celou knihov-
nu studií o tloustnutí –

Ve věku Kunigundiny babičky se totiž dívky snažily co nejvíc
tloustnout a prodělávaly diety tloušťkové.

Ředkvičkovou –

Vajíčkovou –

Dietu medovou i citrónovou –

Když mi Geoerge popisoval diety, jaké ženské časopisy kdysi
doporučovaly pro tloustnutí, zaujalo mě, že ty diety –

Byly celkem shodné s dietami, jaké se teď doporučují pro hub-
nutí.

CHCETE PŘIBRAT 5 KILO?

Tak se ptaly inzeráty pod obrázky tyčkovitých ženštin a text
pod nimi radil, jak tloustnout –

Já nemám žádné přemrštěné požadavky –

Chci, aby lidé kolem mne byli přirození.

Jenže možná tohle je největší požadavek.

Ti, kdo se sami označují za minimalisty, pravidelně bývají těmi
největšími maximalisty.

U některých dívek chápu, že by se přetvařovaly, kdyby hubly,
a u jiných, že by byly falešné, kdyby se snažily tloustnout.

U lidí typu Kunigundy uznávám, že se snaží hubnout, ale pokud si vyberou někoho, kdo nemá tloušťku rád -

Jenže do tohohle zabíhat nemusím.

Stačí, že Geoerge -

Prostě Geoerge dietu vynalezl.

Říkal jí dieta molekulová a tvrdil, že je pekelně jednoduchá. Žasl, že na ni ještě nikdo nepřípadl.

Podle toho, co mi o oné dietě pověděl, zaměřila se na jádro molekul - - a jaksi jim „vysávala“ jádro -

Nejsem fyzik a chápu, že tohle vysvětlení bude fyzikům dost nestravitelné, ale já mu tak nějak porozuměl -

Geoerge tvrdil, že všechny diety, které se řídí požíváním kopru nebo ananasu, se vydaly nesprávnou cestou -

Jen jeho dieta je nejlepší dietou galaxie -

Ve všech oblastech života i vědy se lidstvo domohlo odklonu od starobyklých postupů, jen v dietě -

Jen v dietě ženy hubnou jako jejich praprababičky.

Kunigunda přijala novou dietu, kterou jí Geoerge věnoval k narozeninám, jako důkaz lásky.

Jistě si nevšimla povzdechu, jakým Geoerge dar doprovázel -

Geoerge, přesvědčený o účinnosti své diety, se loučil s podobou Kunigundy, obrovité Kunigundy, apoteózy hmoty, kterou adoroval -

Geoerge zkrátka miloval tlusté ženy -

Čím byly tlustší, tím je miloval víc.

A podle této rovnice musel samozřejmě svou manželku přímo zbožňovat - - -

Do diety se pustila Kunigunda okamžitě.

Kapala si vodičku na kostku cukru -

Mohla při té dietě jíst, kolik chtěla. A tak jí odpadly poslední zábrany, jedla přes den a v noci drancovala ledničku dál -

Naopak, Geoergova dieta to doporučovala.

Čím víc se bude při molekulové dietě jíst, hlásal Geoerge, tím má dieta větší naději na úspěch.

Myslím, že žádná dieta nemohla Kunigundu potěšit víc - Geoerge prohlásil její hřích za ctnost.

Tohle je velké umění svůdců. Přesvědčit sváděné, že to, co zatím považovali za hříšné, je ctnost sama.

Několik dní se Kunigunda cpala od rána do večera a čekala na náhlý zvrát, který podle Geoerga MUSEL PŘIJÍT -

Zvrát přišel.

Nečekaně, jak ho Geoerge ohlásil.

Právě seděli u stolu, Kunigunda, Geoerge a Estrella, obědváli - - -

A Zvrát přišel.

10

Estrella právě podávala Geoergovi slánku, a tak se oba dívali jinam než na Kunigundu -

„Tetičko,“ vyjekla Estrella.

Dávala se zoufale na místo, kde Kunigunda byla -

Před vteřinkou byla -

U hbitých a štíhlých žen bylo možné předvídat nějaký akrobatický kousek - salto nazad od stolu oknem do zahrady - -

U Kunigundy to ale jaksi nepadalo v úvahu.

Estrella se podívala bezradně Geoergovi do očí -

Četla mu v nich stejný úžas.

Ani jeho, ani ji nenapadlo, že by TOHLE TAKÉ MOHLA BÝT DIETA.

Geoerge, který se snažil svou manželku co nejvíc potěšit, jí sice říkal, že při molekulové dietě „nebude ani vidět“ -

Ale samozřejmě, byla to plezanterie.

Geoerge zastával filozofii, jakou zastává jen velmi málo lidí ve vesmíru.

Snažil se, aby každý, s kým se setká, byl po tomto setkání aspoň o trochu radostnější.

Snad i z toho vyplývala jeho maniakální zdvořilost.

Že mu jeho snaha nevycházela, to bylo zas něco jiného -

Geoerge věděl, jak snadno se dá člověku ublížit jehlovitým slovem, a pozorně zkoumal každou svou hlásku.

„Kam mohla vodčmajznout,“ zakroutila hlavou Estrella -

Estrella se vyjadřovala slangem obvyklým na planetce, ze které pocházela, a občas byl její slang překvapivě výstižný.

Kunigunda neodešla -

Nevypařila se -

Nevyšuměla -

Odčmajzla.

11

Nejpodivnější bylo, že když Estrella sklonila pohled k tetiččinu talířku s polévkou, viděla, že polévky ubývá -

Všimla si její lžíce -

A vzdychla úžasem - -

Lžíce kroužila talířem, pozvedla se plná polévky a vyklápěla polévku - kam - kam jen - polévka nestékala na podlahu -

Vyklápěla se - - - do jícnu nicoty - -

A zase lžíce klesala k talíři a krouživým pohybem nabírala polévku, vzlétala s ní do výše -

George si také mrštné lžíce všiml.

Natáhl ruku, aby ji v jejím vzestupu zastavil - - -

„No tak,“ ozval se Kunigundin hlas, „prosím tě, co mi šmatáš na lžici -“

Je tu.

Je tu s námi, to bylo Geoergovi i Estrelle jasné.

Ale tahle jasnost je vyděsila ještě víc.

A ještě víc jim všechno zatemnila...

Podivuhodně mrštná lžíce dobrala polévku a - Kunigunda vstala - -

V tom okamžiku vstal i George a Estrella - A oba vyběhli z místnosti -

„Co jančíte?“ řekl drsně laskavý Kunigundin hlas -

A NOHY, NOHY bez těla se k nim vydaly.

12

Estrella tvrdila, že v životě nezažila větší strach než ten, když se k ní rozběhla přeseknutá teta -

Pokusila se Kunigundu upozornit, že jí kus chybí, ale snažila se ji upozornit diskrétně -

A proto Kunigunda nic nepochopila.

Kunigunda nebyla prostě na diskrétní sdělení stavěná. Stejně jako hrom tu není od toho, aby šeptal.

„No, co, co,“ zaburácela nechápavě.

A dvě nohy, dvě obrovité korintské nohy odcválaly do kuchyně - - - Tehdy to už George nevydržel.

Vyběhl ze dveří a - - odpádl ke mně.

13

Moji známí si mě, jak pozoruji (a nepříliš rád pozoruji), navykli považovat za bleskosvod, který přivolávají, aby jim pomohl -

Přivolávají, ale až když blesk už uhodil.

A i ten nejlepší bleskosvod, když přichází pozdě, neví při nejlepší vůli, jak by co mohl napravit - - -

Usoudili jsme, že Kunigunda už také musela zjistit, že jí polovina chybí, proto za námi nevychází.

Uklidnilo nás to.

Ale na druhé straně jsme se vylekali, cítili jsme s ní soucit a věděli, že by v tuto chvíli neměla být sama -

Bolesti nemá, to jsme si byli jisti.

Ale i tak si musí připadat jako velice ubohý invalida.

Kterému invalidovi se kdy stalo, aby necítil nic, a přitom ztratil tělo, obě ruce i hlavu - -

Věděli jsme, že bychom měli za Kunigundou do kuchyně vyrazit, ale také nám bylo jasno, že nic se nám nechce tak málo jako právě tohle.

Estrella první vstala -

Pootevřela dveře.

„Lidi,“ promluvily zoufale nohy, které k nám postoupily, „lidi -“

„Nic se nestalo, drahoušku,“ zalomil rukama George v gestu, které mělo vypadat jako uklidňující, konejšící - -

„Vid', že nic,“ řekly nohy, obrovské nohy a postoupily k nám ještě o kousek -

„Všechno je v naprostém pořádku, te-tičko,“ vyjekla Estrella.

„Ale,“ zaburácela Kunigunda, „KAM jste mi dali tělo?“

14

Tak tohle byla asi největší chyba, jakou Konigunda měla, a v téhle chybě spočíval důvod, proč jsem litoval přítele Geoerga v manželství.

Kunigunda patřila k těm obávaným partnerům, kteří měli zvyk každou nepříjemnost, která se vyskytne v jejich dosahu, svalovat na partnera.

Na své bližní.

Slýchal jsem často její otázku: kam jste mi dali brýle?

Takhle se ptávala, než zjistila, že si brýle sama uschovala do pouzdra a pouzdro do kabelky –

U brýlí se dalo předpokládat, že někdo má perverzního koníčka, který spočívá v tom, že se Kunigundě schovávají brýle –

Koneckonců lidské úchyly jsou všelijaké.

A když použiji vypjaté obrazotvornosti, mohu uznat, že i tímhle by se někdo mohl příjemně ukájet –

Ale neznám nikoho, kdo by mohl Kunigundě schovat TĚLO.

Tedy vrchní díl TĚLA.

15

Situace, která následovala, byla velice zmatená, ale pro Kunigundu typická.

Střídavě nás obviňovala, střídavě se schovávala. Střídavě plakala – a střídavě dávala najevo stoickou statečnost –

A při tom všem pobíhala kolem nás.

Všiml jsem si, že Estrella zavírá oči a Geoerge se aspoň snaží dívat jinam.

Chvíli jsem se pokoušel pohledem na poskakující nohy bavit a namlouvat si, že je to náramně zábavný pohled –

Ale pak jsem spojil taktiku Estrelly a Geoerga a střídavě jsem oči zavíral a střídavě jsem od pobíhajících nohou odhlížel –

Jako cirkusový kousek bylo to poskakování ohromné.

Jenže cirkusový kousek, který by po pár minutách neskončil, by přestal být tím vábivým, čím je –

Myslím si, že provazochodci jsou podivuhodní, ale dívat se na člověka, jak se štrapicíruje celé hodiny, celé dny na provázku –

Myslím, že to musí unavovat i největšího milovníka provazochodců –

Pokoušeli jsme se Kunigundu opít, a tím poněkud zmírnit její nešťastný psychický stav. Dařilo se nám to. Kunigunda apatičtěla.

Nohy se plouhaly pokojem stále pomaleji, potácely se –

Jen pohled na láhev, která se prázdní do nicoty, byl dost stísňující – – –

16

Nakonec se Kunigunda sesula na křeslo.

Sesula se do velikého medového ušáku.

Ušák zaskřípěl –

Zbytek sukně se při tom dosednutí vyhrnul nad kolena a my se fascinovaně dívali na bělostné sloupky stehů –

Kunigunda by zahanbila i tu nejurostlejší karyatidu.

Nohy se bezvládně „rozcapily“, jak by řekla Estrella, a my jsme pochopili, že Kunigunda usnula.

Estrella vstala a poodešla k oknu; vyklonila se do svěží jarní tmy, mlčela, mlčela –

Potřeboval jsem, aby někdo něco řekl.

Ale právě tehdy, když člověk nejvíc potřebuje, aby mu někdo něco řekl, všichni mlčí -

Estrella se ohlédla a ukázala na NOHY -

„Je to tu jak v detektivce.“

Tohle bylo to poslední, co jsem si přál slyšet.

Nohy na křesle vyhlížely dost nepřírozeně, to ano, ale když si k nim člověk přimyslel vraždu - nebo pitevnu.

Ne, to už bylo moc. Vstal jsem, stáhl ze stolu ubrus a přikryl Kunigundě nohy.

„Já vím, Daidale, že je těžké radit,“ začal Geoerge -

„Teda fakt,“ řekl jsem, „fakt. Rady nečekej...“

Vím, že chyba je tak trochu ve mně.

Nemám dost zkušeností.

Nemám zkušenosti s polovinami blondýnek.

Ale jsem upřímný a včas se ke své nezkušenosti umím přiznat.

A rozhodně nedělám RAMENA -

Dost na tom, že Geoerge dělá NOHY.

Mávl jsem na Geoerga, políbil jsem Estrelle na rozloučenou dlouhé štíhlé prsty a -

Odčmajznul jsem.

17

Málokdy jsem tak rád odcházel z nějaké návštěvy jako z téhle, zahradu jsem k plotu až přeběhl -

Chápal jsem, že to ode mne není hezké.

Ale i když jsem se už v životě ocitl v mnoha překérních situacích, téhle se vyrovnalo máloco -

Kdyby Kunigundu někdo zabil, pak bych neztrácel tolik ducha-
přítomnost – Jenže tohle –

Uvažoval jsem, jak se na tohle budou dívat úřady.

Byl jsem pěkně bezradný.

Je Kunigunda živá?

Jistě je.

Ale možná, že úřední šiml zařehtá: je jí živa jen polovina.

Měla by mít jen polovinu legitimace.

Také jsem si nebyl jistý, jestli by mohla Kunigunda pobírat
invalidní důchod. Je invalida? Má přece celé tělo. Navíc pěkně
vyvinuté.

Jenže neviditelné –

Je Geoerge vrah? Je poloviční vrah?

Když jsem přišel domů, zavolal jsem Geoergovi.

Telefon brala Estrella, šeptala.

Prý už všichni spí.

U Geoerga bych tomu věřil, měl velký dar mnohých průšvihářů,
dokázal své průšvihy okamžitě zaspát.

„A co Nohy?“ zeptal jsem se Estrelly.

„NOHY taky spí,“ uchichtla se něžně Estrella.

„Tak fajn,“ řekl jsem, „a co jsem to ještě chtěl říct. Nechtěla byste
se se mnou zejtra podívat na Iveon?“

Iveon je letovisko nedaleko naší hvězdy a rád na něj беру dívky
na večeri – – –

„Chtěla,“ píplo sluchátko. Bez cavyků, upřímně –

Mám rád upřímné dívky.

„Tak co ve tři?“

„Ve tři,“ dechlo sluchátko.

Většina lidí si už dávno opatřila modernější telefony, ale já stále
lpím na svém starodávném aparátku.

Jaká je v tom poezie, nevidět toho, s kým telefonuji -
Jaká je v tom poezie, naslouchat hlásku, který je deformovaný
starým aparátem, hlásku, ke kterému musím dosnívat odstín -
Fajn, NOHY spí.
Je to ode mne trochu kruté, nazvat Kunigundu nohama, ale
výstižné, a nejenom to -
Tou krutostí jsem si vytěšňoval strach.
Já se těch NOHOU bál -
Věděl jsem, že jen co usnu, vběhnou NOHY do mého snu a za-
čnou se v něm zmítat, zmítat v pekelné mazurce -
V těch nohou, které si rázovaly po pokoji bez těla, ožilo něco, co
ve mně skrytě přežívalo z dětství, ze strašidelných pohádek - - -
Krutost pomáhá zbavovat se úzkosti.
Jen do jisté míry, ale pomáhá -
Snad proto jsou ti nejbázlivější lidé ti nejkrutější.
K tomu, nebýt krutý -
K tomu je třeba veliké statečnosti.

18

Druhý den jsem se nepřiměl k tomu, abych Geoergovi zatelefono-
val. Čekal jsem, až co se dozvím od Estrelly.
Koneckonců Kunigunda není moje žena -
Když se Geoerge oženil -
Když se Geoerge oženil, uvažoval jsem, musel přece počítat
s tím, že se svou ženou bude mít potíže -
Šel jsem ke Geoergovu domu a doufal, že Estrella bude mít tolik
taktu, aby na mne čekala před brankou.
Měla.

Naložil jsem ji do aerotaxi a vyrazili jsme na Iveon.

Měl jsem připraveno, o čem všem s ní budu hovořit, ale jaksi se mi vůbec mluvit nechtělo –

Jí asi taky ne.

NOHY stály mezi námi.

„Konečně,“ řekl jsem, když už světla Iveonu, té nádherné lázeňské hvězdy, vyvstala před námi –

„Co konečně?“ otočila ke mně Estrella měkký profil.

„Konečně se to vaší tetě povedlo,“ řekl jsem, „dieta se ujala. Kunigunda JE POLOVIČNÍ.“

Tohle jsem neměl říkat –

Estrellin krásný profil se stáhl.

Jistě chtěla něco odseknout –

Žertovat o strašidlech se nehodí, říkal její výraz, zvláště když je strašidlo naším příbuzným.

19

Obvykle vodím dívky na večeři do zahradní restaurace u letiště, pohled na výšky, ze kterých tryskají světelné proudy raket –

Tenhle pohled na nekonečno dělá dívky povolnější.

Ale Estrella měla starosti.

Dívky, které mají starosti, jsou buď nejméně povolné, nebo ty nejnepovolnější.

Většinou mi jejich starosti pomáhají –

Ale pokud jsou dívky svědomité, a to Estrella byla, starosti je dokonale opanují, vytěsňují jim zájem o všechno jiné.

Při večeři jsem se snažil být co nejzábavnější, a pokud jsem dokázal, hovoru o tetě Kunigundě jsem se vyhýbal.

Měl jsem dojem, že moje snaha být zábavný je marná a moje snaha vyhnout se hovoru o Kunigundě byla už úplně marná –

Atť jsme začali, o čem jsme začali, stočili jsme se k ní vždycky.

Estrella byla zamlklá.

Občas jsem si myslel, že jsem udělal celkem slušný vtip nebo že se mi podařila velmi zábavná poznámka –

Občas jsem se svým žertům dal do smíchu –

Potíž byla v tom, že jsem si to myslel jen já.

Estrella na mne ale pokaždé vzhledla, udiveně, nechápavě, znechuceně... Připadal jsem si pěkně trapně.

Když jsme dojedli poslední chod, zmrzlinu v létajících pohárech, v pohárech-motýlech, navrhl jsem Estelle, abychom se šli vykoupat.

Odložila lžičku do motýlí dózy a prázdný zmrzlinový motýl sladce zabzučel, odlétl –

Tyhle motýlí poháry nezaváděly vesmírné firmy kvůli estetickým výbojům, ale aby se ušetřili kybernetičtí číšníci. Nádobí se uklízelo samo.

„Zaplavat si,“ řekla Estrella zamyšleně. „Proč ne.“

Byla to jedna z proče dívek. Tyhle dívky vám sotvakdy řeknou ano nebo ne. Proč ne – – to je celá jejich filozofie, životní postoj –

Pročneismus. Snad nejrozšířenější hnutí na některých hvězdách...

Tak jsme si šli zaplavat.

Plavecký bazén, kam jsem Estrellu zavedl, byl poslední výstřelek módy. I na Iveon, který byl zvyklý na hodně, to byl odvaz.

Gigantická socha nymfy držela v ruce škebli. Tou škeblí byl bazén. Nymfa škeblí potřásala, kolébala ji, nakláněla –

Tímhle se v bazénu vytvářely vlny, šplouchání, šikmé hladiny – – byla to docela příjemná atrakce –

Když se někdo díval na bazén, jak se vznáší, nasvícený u oblohy, mohl mít z toho strach.

Ale kdo se díval ven z mušle, strach neměl a viděl pod sebou Iveon, planoucí, kouzelné letovisko – –

21

Večer se socha vypínala. To znamená, že jsme se nemuseli obávat nějakých velkých otřesů a velkých vln –

Obrovitá socha nymfy ztuhla v palčivém nasvícení a držela nad městem škebli, jako by ji podávala hvězdám – –

Vyjeli jsme výtahem v nitru nymfy ke škebli.

V ceně lístku do bazénu byly započítány i plavky, které nám automaticky textilní návrhář vyprojektoval.

Tohle byla další atrakce nového koupaliště.

Kybernetický návrhář si každého otestoval zrakovým čidlem a pak mu navrhl individuální plavky.

Estrella vypadala ve svých plavkách kouzelně, kybernetický návrhář ji oblékl do hedvábných lilií, modrých lilií spojených šňůrami – –

Moje plavky byly daleko méně vkusné. Když mne v nich Estrella spatřila, vyprskla.

Ten praštěný kybernet mi navrhl plavky, na kterých byla zřetelná tvář Joshuy Lema, mého šéfa.

Věděl jsem, že to je žertík některého programátora, který si ze mne vystřelil –

Snad tam ani není kybernetický návrhář –

Někde tam sedí člověk, který projektuje plavky sám a vydává je za nápady kyberneta –

Ale dokázat jsem jim to nemohl. Koneckonců mohla to být náhoda. A tak jsem mlčel. Jiné plavky jsem stejně neměl.

Jen jsem tichounce doufal, že mne nikdo neuvidí a neudá – Joshua neměl zrovna pochopení pro to, aby ocenil snižování své autority –

Cachtali jsme se v bazénu asi dvě hodiny, jezdili na kybernetických delfínech –

Užívali všelijakých atrakcí, které byly návštěvníkům bazénu k dispozici. A nebylo jich málo.

Mohli jsme se nechat „spolknout“ iveonskou velrybou, která proplovala bazénem a měla v těle promítací sál –

Mohli jsme se posadit na některou z fontán a ochutnat ji, fontány vprostřed bazénu stříkaly fantastické koktejly –

Když už jsem usoudil, že je načase se vrátit, obrátil jsem se k Estelle – promluvil na ni –

Neslyšela mne.

Opakoval jsem větu –

Trhla sebou a ulekaně na mne pohlédla –

Jistě nemyslela na nic jiného než na polovinu tety, která bloumá po Geoergově bungalovu – –

Tolik atrakcí kolem –

A ona myslí jen na polovinu blondýnky.

Znovu jsem si uvědomoval, že není rozhodující svět, ve kterém se pohybuje, ale svět, který žije v nás –

Člověk může plavat v oslnivě nasvícené škebli a nechat se polykat velrybou – – a ani si toho nevšimne – –

Když má starosti.

„Jo, je čas,“ pokývla Estrella, „proč ne. Půjdeme?“ A začala se drápat na břeh bazénu, břeh z růžového mramoru –

„Estrello,“ zaúpěl jsem –

Sklonila ke mně pohled.

A pak sklonila pohled ještě níž –

Vypískla, tence a zoufale –

A pustila se růžového okraje bazénu, žbluňkla do vody.

Myslím, si, že když člověk zjistí, že mu chybí tělo od pasu dolů, není to zjištění, které by mohl přijmout bez znepokojení.

Estrellino tělo končilo v pase.

Tak jako Kunigundě zbyla dolní polovina těla, Estrelle zbyla jenom horní –

Byla to velmi půvabná polovina –

To ano –

Ale stejně. Byla to jenom... polovina.

22

Estrella plavala podél kraje bazénu, plavala zajíkle a vytřeštěné oči upírala do tmy –

„Tys to taky,“ začal jsem, „taky užívala?“

Mlčela a viděl jsem, jak se jí rozcukaly rty –

Estrella tichounce plavala a plakala hrůzou – – vpluli jsme do temného cípu bazénu a Estrelle dosedly na tvář temné stíny –

„Snad JSI TO TAKY NEJEDLA?“

„Proč ne,“ zašeptala tichounce – – tichounce –

Po chvíli se jí vrátil hlas, začala přerývaně vyprávět, že chtěla být ještě štíhlejší, a tak –

Jen trošku, trošku, aby teta nevěděla –

U molekulové diety zřejmě nezáleželo na tom, kolik se Georgova vynálezu sní, ale jestli se užívá, nebo ne –

To, že ho Estrella jedla méně než Kunigunda, mělo vliv snad na to, že jí zůstala horní polovina těla, snad na to, že proměna proběhla později...

„Jak vypadám?“ podívala se mi Estrella do očí.

Ptala se tak prostě, jako by vklouzla do nových šatů – – do nových plavek – – a ptala se na dojem, jaký vzbudila – –

„Náramně,“ řekl jsem.

Nejsem zvyklý posuzovat poloviny blondýnek.

Estrella se vydrápala v nejzazším cípu bazénu na okraj a dívala se – Dieta ji přesekla v polovině těla.

Vypadalo to, že na okraji bazénu, spočinula bysta, trochu delší bysta, oblečená do modré hedvábné lilie –

Estrella byla velmi ladná, musel jsem uznat, že i to, co z ní zbylo, by bylo přitažlivé – kdyby – –

Kdyby z toho torza nevzlínala hrůza.

U antických soch z hvězdy praotců mi nevadí, že to jsou jenom torza, u soch je na to člověk zvyklý –

Hmota, neviditelná hmota, do které se přeměnila dolní polovina Estrelly, byla zvláštní –

Ulpěly na ní kapky vody, a tak Estrellina dolní polovina nebyla zcela neviditelná, sem tam uchycené kapky vody planuly v nasvícení –

Vypadalo to, že Estrella není z poloviny neviditelná, ale že je z poloviny oděna do nějaké zvláštní, jiskrné tkaniny –

Právě kolem nás proplouval svítící kybernetický delfín a kapky na Estrelliných stehnech a lýtkách se rozzářily -

Estrella vypadala fantasticky -

Oblečená do jisker.

„Ty jsi žádnou dietu nepotřebovala,“ řekl jsem jí, „ty teda ne - - -“

Estrella dietu opravdu nepotřebovala. Ale podlehla sugesci těch vyzábělých manekýnek, jež svoji vyzáblost diktovaly ženám galaxie -

Móda se neohlíží na nic -

Neohlíží se na estetiku -

Na pohodlí -

Na zdraví -

A právě v téhle její bezohlednosti je její síla.

„Dyť říkám,“ povzlykla Estrella, „že jsem toho tetě nesnědla moc - -“

Posadil jsem se vedle ní na okraj bazénu.

Natáhl jsem ruku a dotkl se Estrellina lýtka -

Tohle mne vábilo už od včerejška - dotknout se neviditelného -
Uvažoval jsem, dá-li se Kunigunda nahmatat -

Estrellino lýtko se nahmatat dalo.

Úplně jako kdyby lýtko - - měla - -

I koleno se dalo nahmatat.

Dál se už nedalo nahmatat nic.

Estrella pohnula rázně nohou a třepla mne přes ruku.

Chápal jsem, že myslí jen a jen na tetu.

Některé ženy nemají pro vědecké výzkumy žádné pochopení.

„Ty máš nohy,“ řekl jsem udiveně, „ty ale máš přece obě nohy –“

„Dá rozum, Daidouši,“ zakroutila udiveně hlavou, „to víš, že mám obě nohy, jak bych jinak mohla chodit –“

Vlastně se nic nestalo.

Vlastně je všechno v pořádku, uklidňoval jsem se.

Pouze její nohy nejsou vidět.

Estrella měla hezké nohy, a tak to byla škoda, – – ale na druhou stranu, kdyby jí nohy zůstaly jako její tetě –

KDYBY JÍ ZŮSTALY JENOM NOHY – – –

Byl jsem osudu vděčný, že to koneckonců dopadlo takhle.

„Když si vezmu kalhoty,“ uvažovala Estrella nahlas, „nikdo nic neuvidí...“

To byla pravda –

Estrellina neviditelnost měla proti neviditelnosti její tety podstatnou výhodu.

Dala se snadno utajit.

Došel jsem do kabiny pro kožené kalhoty, ve kterých na Iveon přiletěla, a Estrella si je oblékla v temném cípu bazénu –

„Má to výhodu,“ řekl jsem, když Estrella, oblečená do modré lilie nahoře a kožených kalhot dole, stála na kraji bazénu –

„Má to výhodu, mít neviditelný nohy, aspoň si nemůžeš ukopnout palec.“

Estrella natáhla neviditelnou nohu a koplá mě neviditelnou špičkou –

Prostě neměla na vtipy náladu.

Jenže já neměl pocit, že se posmívám líbeznému mrzáčkovi, měl jsem dojem, že jde o hru, o veselou hru –

Ten, kdo není neviditelný, neviditelným nevěří.

Estrella se převlékla a sjela se mnou výtahem dolů, pod bazén.
Vypadala úplně normálně.

Měla ponožky a sandály a nikdo z lidí, kteří se ohlíželi za převůbavnou blondýnkou po mém boku –

Nikdo z nich nevěděl, že to je jen polovina blondýnky.

24

Cestou z Iveonu padlo na Estrellu zoufalství a překotná povídavost.
Jako by se snažila vyslovit všechno, co mlčela v bazénu –

V jednom kuse naříkala a snažila se mne přimět, abych jí poradil, co má „se svýma neviditelnýma haksnama“ dělat – Co jsem jí mohl říct.

Snažil jsem se ji utěšit, tím, že strýček Geoerge zase něco vymyslí – –

„Geoerge,“ zařvala Estrella, „Geoerge.“

A já pochopil z toho jediného vykřiknutého jména, že ztratila důvěru ke všemu, co Geoerge může vymyslet –

„Nevošklivím se ti?“ ptala se.

„Proč ne,“ řekl jsem jí –

Řekl jsem to a snažil se mít přitom přesně její kadenci.

Kopla mne neviditelnou nohou.

Mám zkušenost, že když někoho utěšuji, rozlítostním ho ještě víc. A tak neutěšuji. Tím někdy utěším nejvíc.

„Vždyť já za to nemůžu,“ řekla nakonec Estrella.

„Jak se to vezme,“ dráždil jsem ji –

Zahrozila mi.

„Já přece nedělala nic jiného, než že jsem dělala dietu – – no ne, no ne, držet dietu, to přece není žádný hřích,“ dumala.

Jestli vážila Estrella nějakých pětadesát kilo -
Znamená to, že polovina jejího těla vážila sedmadvacet a půl kilogramu, a to - -
A to znamenalo báječnou dietu.
Zhubnout za pár dní o sedmadvacet kilo -
Už to by bylo skvělé. A zhubnout o ně naráz -
Díval jsem se, jak si Estrella vysoukala nohavici nad podkolenku a dívá se na nic, které zeje nad podkolenkou.

25

„Cítíš tam něco?“

Vytáhla si z vlasů sponku a zabodla ji do nohy pod kolenem.

„Au.“

Cítila tam NĚCO.

„Vlastně se mi s nohou vůbec nic nestalo, jenom, že není,“ řekla.

Vysoukala si nohavici do poloviny stehna a dívala se na sedadlo, noha nebyla vidět, jen sedadlo, nebylo vidět z nohy vůbec nic - - jen kožešina POD NOHOU -

Píchala sponkou do nicoty -

„Au.“

„Au au.“

„Au au au.“

Divil jsem se, že se stále píchá do nohy, i když jí ostrá sponka působí bolest, ale asi si bolestí dokazovala existenci - Někdy právě bolest dokáže nejlépe potvrdit identitu.

„Mám úplně celou nohu, Daido,“ řekla Estrella vítězně -

„Gratuluju.“

„Není k čemu,“ vzdychla a spustila si nohavici. „Není k čemu.“

Dohodli jsme se, že zatím nic neřekneme ani její tetě, ani Geoergovi. Vyčká --

Já bych sice byl pro, aby se strýci svěřila, ale Estrella odporovala, styděla se za svou neviditelnost --

Požádala mne, jestli bych se u nich nechtěl ještě stavit na kávu --

Neměl jsem sílu odmítnout.

Ani sílu přijmout.

Ale nakonec jsem Estrellu doprovodil.

Kunigunda už naštěstí spala.

Vypil jsem kávu s Geoergem a s Estrellou a byl jsem docela rád, že se Estrella rozloučila a šla spát --

Osaměl jsem s Geoergem, díval se za odcházející Estrellou --

Díval jsem se za dlouhýma nohama v plandavých kalhotách, jak se vzdalují, tou vábivou polopotácivou a polotančenou chůzí -- Estrelliální chůzí --

26

Dlouho do noci jsme s Geoergem rozebírali jeho manželství, pokoušeli jsme se najít východisko --

„Zkus si představit, že bys musel -- tak jako já -- žít --“ jektal Geoerge nad sklenicí --

Často vidíme jen část našeho bližního.

Často si neuděláme čas na to, abychom viděli celou jeho podobu, abychom rozeznali JEHO ODVRÁCENOU TVÁŘ --

V čem se vlastně liší náš vztah k našim bližním od vztahu Geoerga k jeho poloviční manželce --

Snad jen v tom, že neviditelnost našich bližních není tak zřejmá.

Když jsem se v onu noc zamýšlel nad svými blízkými –

Skoro u každého se mi zdálo, že spatřuji část, kterou jsem dříve nepozoroval, část neviditelnou –

Někdo ji tajil ze studu, někdo z vychytralosti, někdy z obav, že by poklesl v mých očích –

Někdo ji netajil a já ji nepozoroval jen proto, že jsem nebyl dost citlivý.

Ale teprve když si dodáme trpělivost a pozorujeme i onu část, která je na první pohled nezřetelná, neviditelná –

Jenom pak asi můžeme říct, že toho, koho známe, známe.

Ta noc, kdy jsme seděli s Geoergem a dumali o neviditelné polovině jeho ženy, mi přinesla poznání –

Neviditelná část našich bližních na nich někdy bývá ta nejdůležitější.

Díval jsem se do oblohy, po které se přechvívaly křehké linie odlétajících nočních korábů –

A přemýšlel jsem i o své vlastní neviditelné polovině –

O té, kterou moji bližní nepozorují –

O té, kterou tajím.

Kdo nemá polovinu, polovinu SEBE SAMÉHO, kterou se snaží zastřít –

27

Když už jsme oba polousínali, nabídl mi Geoerge, abych zůstal na noc v jeho bungalovu.

Přijal jsem rád, nechtěl jsem se trmáčet domů – – a ráno mě vezme Geoerge do Robotea svým astromobilem –

Doklopytál jsem do pokoje pro hosty a usnul, ještě než jsem padl v šatech na postel –

Probudilo mě klepání.

Otevřel jsem oči a spatřil slunce – – prudké slunce se napřelo do pokoje – – jitřní světlo bývá u nás nejoslnivější –

Geoerge vcházel do dveří.

„Daidale –“ řekl a v hlase měl slavnostní úžas –

„Pojď dál,“ pobídl jsem ho.

Mžoural jsem na něj a nechápal, proč stojí ve dveřích.

„Já jsem DÁL,“ zaštkal Geoerge.

Ať vypiju kolik vypiju, druhý den se probouzím celkem strážlivý a schopný pozorovat svět –

Geoerge zřejmě ne.

„Nestůj ve dveřích,“ pokynul jsem mu, aby vstoupil –

Jenže pak jsem –

Pak jsem pochopil.

Posadil jsem se na posteli a zíral na Geoerga, jako by místo něj vstoupil do mého pokoje přelud –

Myslel jsem si, že stojí ve dveřích a že ho vidím jen polovinu, která už do mého pokoje vstoupila.

Ale já – viděl Geoerga celého.

Geoerge se přiblížil –

Posadil se, tak jak byl, v žlutém pyžamu do křesla.

Polovina Geoerga usedla.

Polovina žlutého pyžama usedla na křeslo.

Sklonil jsem pohled stranou -

Vidět člověka, který se rozpůlil po délce, není zrovna příjemný pohled.

Kunigunda a Estrella se rozpůlily v pase - bylo to nepříroze-
né - -

Bylo to nepřírozené a strašidelné - to ano, ale celkem se to ještě dalo snést - i když se značnými potížemi - Geoerge se rozpůlil svisle.

Viděl jsem jenom jeho pravou polovinu.

Řez, který procházel jeho tělem a který rozsekl celou siluetu, byl geometricky dokonalý -

Geoerge měl polovinu nosu, polovinu úst, jednu ruku, nohu -

Na místě řezu se nevalila krev a neviděl jsem roztráštěné kosti, mlha, jemně čeřená hustá mlha zalepovala řez -

Chápal jsem, že Geoerge je celý, stejně tak, jako je celá jeho manželka.

Necítí svou polovičatost, může ji pozorovat, jen když se podívá do zrcadla.

Ale já jeho polovičatost cítil -

Děsila mě.

Před Kunigundou jsem měl ještě dost síly, abych uskočil a zavřel za sebou dveře - -

Při pohledu na Geoerga jsem se nevzchopil ani k tomu.

Jen jsem seděl na posteli a opakoval si: nesmíš křičet.

Nesmíš křičet, nesmíš křičet.

„Zkoušel jsem ještě v noci nějaké pokusy s TOU LÁTKOU,“ řekl Geoerge, „nepil jsem to, jen jsem – – asi dýchal výpary –“

Geoerge zkrátka prodělal dietu tím, že čichal –

Je krajně nezodpovědné pouštět do užívání nevyzkoušené preparáty, jenže Geoerge mohl uvést na svou obhajobu lásku –

Chtěl pomoci Kunigundě –

A chtěl jí pomoci i teď, když hledal východisko.

Často svým bližním nejvíc uškodíme neuváženou snahou pomoci jim.

Viděl jsem, jak se ze stolku vedle křesla zvedl doutník a doletěl do poloviny Geoergových rtů –

Zřejmě jej Geoerge vznesl neviditelnou rukou –

„Drž doutník aspoň pořádně v hubě,“ nejradši bych ho napomenul, pěkně hrubě, abych se odreagoval –

Geoerge si totiž položil doutník do neviditelného koutku úst – – – –

Mocně zabafal.

Doutník visel v prostoru vedle poloviny Geoergových úst, neustále mě přitahoval – – mohl jsem se soustředit jen na doutník – – –

„Omluvil bys mě v Roboteu?“ řekl Geoerge, uměl zřetelně mluvit i s doutníkem v ústech –

Dřív jsem ho za to obdivoval.

Ale teď jsem jen odvrátil tvář, ještě víc jsem ji odvrátil – – a kývl. Omluvím ho.

„Víš,“ řekl Geoerge, „lidi by se na mne koukali všelijak.“

To by teda koukali –

Lidi prostě –

Lidi u nás prostě nejsou na strašidla zvyklí.

Celou cestu od Geoergova bungalovu jsem se prohlížel, jestli jsem celý, spěchal jsem, pozoroval své ruce, nohy -

Když jsem nastoupil do aerobusu, vykasal jsem si dokonce nohavici nad kotník a mžikl -

Představa, že se podívám na svou nohu a uvidím jenom vnitřní látku nohavice, byla dost drtivá.

Měl jsem NOHU CELOU -

Dal jsem se do hlasitého vděčného smíchu, ale když jsem si všiml, jak muž v buřince proti mně na mne hledí, zmlkl jsem.

Úředník -

Úředníci v našem souhvězdí nosí tradiční buřinky -

Snažil jsem se představit si, jak by se tenhle člověk, ta SPOŘÁDANOST SAMA, asi zadíval na Geoerga.

Není žádný předpis o tom, smějí-li být lidé poloviční -

Vlastně z hlediska upjatého úředníka by nebylo Geoergovi co vytknout. Ani Kunigundě - - Estelle - -

Neporušují předpisy -

Je u nás dost lidí, kteří se smíří se vším, pokud se neporušuje předpis, i kdyby se měli smířit s tím nejnepřirozenějším.

Možná by tenhle úředník ani nezamrkal -

Možná by se na Geoerga, Kunigundu a Estellu ani nepodíval tak káravě, jako se zadíval na mne, když jsem se dal do smíchu -

Omluvil jsem Geoerga v Roboteu.

Řekl jsem, že má chřipku.

To všichni uznali. Pochopitelně. Na všechny choroby jsou už báječné léky, jen na chřipku nikdo nic a nic vymyslet -

Lhal jsem -

Ale lhal jsem nejenom v Geoergově zájmu. Lhal jsem i v zájmu těch, kterým jsem lhal –

TOHLE POZNÁNÍ BY NEUNESLI –

Myslím si, že je lepší strašidla zatajovat.

Je to v zájmu lidí.

A pak – Je to i v zájmu strašidel.

31

Celý den mě pronásledovala myšlenka, že se každou chvílí rozpúlím, zrovna tak jako někdo z těch tří –

Nemohl jsem se soustředit na práci.

Napadalo mě, že jsou ještě nové a nové možnosti, jak může DIETA působit – – –

Řezy mohou být šikmé, mohou probíhat různě, na ose lidského těla. Představoval jsem si, JAK mohu zneviditelnět –

Slíbil jsem Geoergovi, že po zaměstnání za ním zajdu.

Ale vůbec jsem po tom netoužil a s úzkostí jsem se díval na sluneční hodiny na nádvoří Robotea – – slunce kreslilo čas –

Útěcha se dá provádět stereotypně.

Každému se dá namluvit, že všechno dobře dopadne.

Každá lidská situace má precedens, z každé někdy někdo našel východisko – – Nebo si východisko našel jeho – –

Geoerge byl ale originál.

Jeho potíže neměl ještě nikdo ve vesmíru...

Bude se s tím muset vyrovnat, usoudil jsem nakonec. Je možné, že rozštěpení je trvalé –

Co s ním asi udělají –

HOSPITALIZUJÍ ho?

Mohl by také přijít jako atrakce do cirkusu Marsbarnum. Velký cirkusový podnikatel Marsbarnum z Orionu se pachtí za takový-
mihle -

Hříčkami.

Jak jsem nazval Geoerga v duchu hříčkou, zamrazilo mě.

Ale jak - jak bych ho jenom mohl nazvat lépe -

Představa, že Geoerge skončí v Marsbarnumově cirkusu jako jeden z jeho sbírky kuriozit, byla nejpravděpodobnější - Chudák Geoerge.

Potkalo ho už kdeco.

Ale že bude cirkusovou atrakcí, jistě nečekal -

32

Blížil jsem se Geoergovu bungalovu, jak jsem mohl nejpomaleji - -
ale blížil jsem se mu -

Snažil jsem se rozptýlit pohledem do okolních zahrad -

Díval jsem se na stromy - - stromy mi připadají jako nejharmo-
ničtější obyvatelé naší hvězdy - - jak se na ně dívám, dostávám
dobrou náladu -

A právě když jsem míjel zahradu u velkého bungalovu, která
sousedila s Geoergovým bungalovem - -

Spatřil jsem kočku. Kočku?

Kdybych neměl zkušenosti s Geoergem, s jeho manželkou
a Estrellou - - Pak bych to, co běželo, TO, CO BĚŽELO, kočkou
nenazýval.

Byla to polovina kočky, přední tlapky, kus těla a hlava.

Tahle torzovitá kočka poskakovala po trávníku, bylo to vlastně
kotě, hravé a hbité -

Chvilku se točilo, pak se rozběhlo, zastavilo, rozběhlo a z ničeho nic se vymrštilo na strom –

Díval jsem se na přední tlapy a hlavu, jak se vznášejí po větvi a jak za nimi povlává kousek černé srsti –

Rozběhl jsem se do Geoergova bungalovu.

Polovina Geoerga seděla na zahradním lehátku za domem, držela v ruce noviny –

„Kam jsi dal ten mizernej preparát,“ zašeptal jsem.

„Vylil jsem ho,“ řekl Geoerge.

„Všechno jsem vylil za dům,“ dodal po chvíli ticha a nechápal, proč jsem se tak vytřeštěně díval –

33

Preparátu bylo podle Geoergova přiznání hodně. Měl ho celé dva sudy. Geoerge se vyznačoval nebezpečnou velkorysostí –

Jestliže mohly Geoerga rozštěpit výpary –

Jen výpary –

Co všechno může rozlitý elixír udělat teď.

„Myslel jsem, že se to vsákne,“ řekl Geoerge tiše a díval se zaraženě na poloviční kočku, která k nám vběhla, „myslel jsem, vsákne se to a bude pokoj.“

Vsáklo se to – Ale pokoj nebyl.

Geoerge začal uvažovat – – pokud elixír opravdu působí, měl by se do dvou hodin projevit –

Kočka zřejmě dostala přímý zásah, a tak – byla –

„První vlašťovkou,“ řekl Geoerge. Občas se vyjadřoval nesnesitelně novinářsky –

Věta, že je kočka první vlašťovkou, by mě jindy pobavila, ale teď jsem zůstal sedět se zaťatými zuby a rozhlížel se.

Mohl bych samozřejmě oběhnout sousední bungalovy a varovat obyvatele – jenomže –

Pokud výpary působí, ničemu bych nezabránil –

A pokud nepůsobí, pak bych je jen přesvědčil o své nepřičetnosti a vyzradil Geoergův stav –

Kunigunda a Estrella zpozorovaly, že jsem v zahradě, a přicházely –

Přivřel jsem oči –

Dvě poloviny blondýnek se blížily, jedna sloní a druhá laní, vyhlížely jako přeludy z nejstrašnějšího hororu –

Měl bych utéct, napadlo mě.

Ne kvůli nim, ne kvůli té hrůze – – ale kvůli sobě – – utéct z pudu sebezáchovy –

Utéct, dokud jsem celý.

Jenomže Daidalos neopouští kamarády v průšvihů –

34

V sousedním bungalovu nebydlel nikdo. Byla to rezidence pro vzácné hosty Robotea.

Ale v bungalovu po jeho pravici bydlel profesor Xutel.

Vysoký pán, jeden z nejvyšších lidí, jaké jsem kdy viděl, byl sekčním šéfem v oddělení žiraf.

Co musel chudák vyslechnout vtipů, že kybernetické žirafy, které vyrábí, na něj působí, postupně si ho proměňují ke svému obrazu – –

Ale profesor Xutel si z toho moc nedělal.

Patřil k lidem, pro které neexistuje nic než jejich věda, a tak unikají jakémukoliv posměchu...

Nevěří, že by mohli být směšní, a tak se směšní necítí.

Člověk je tím, čemu věří.

Profesor Xutel ale směšný byl, nedokázal se bavit o ničem jiném než o kybernetických žirafách. Platil v jejich oboru za vesmírnou kapacitu...

Sám jsem se s ním znal jenom povrchně.

Velice povrchně. A o bližší seznámení jsem nestál -

Před týdnem jsem ho potkal a popřál mu dobrý den.

„Pro mne dobrý,“ odpověděl, „ale takovéhle slunné a vlhké dny nedělají dobře koaflikátorům v nohách našich žiraf -“

Přinutil mě, abych se s ním zastavil, a vykládal o koaflikátorech -

Vůbec nevím, co to je, a je mi srdečně jedno, mají-li kybernetické žirafy v nohách koaflikátory podvojně, nebo sdružené.

A trpěl jsem, když jsem poslouchal Xutelovu přednášku -

Lidé jako on jsou velmi četní.

Jenomže obvykle nepovažují za střed vesmíru kybernetické žirafy, ale něco daleko méně výstředního -

Ze svého hlediska méně výstředního...

A o tom SVÉM, o těch svých „kybernetických žirafách“, dokážou vykládat, až se svému okolí dokonale znechutí -

35

Věděl jsem, že profesor Xutel má krásnou skalku, o kterou se velice obětavě stará -

Ale nestaral se o skalku kvůli rostlinám.

Pěstoval na skalce tyliány. Rostliny, které jeho kybernetické žirafy rády žraly. Čistily si tím převody nebo co.

Rozhodl jsem se, že vyčkám, jestli profesor Xutel bude také Geoergovou dietou poznamenaný -

Popíjel jsem čaj, který donesla Estrella, a snažil se nedívat, jak čaj pije Geoerge a jeho manželka -

Dost se mi to eklovalo.

Sice čaj ihned zmizel, jak vplynul Kunigundě i Geoergovi do rtů - - ale i tak...

Věděl jsem, že profesor Xutel se skalní pravidelností vychází každý den o páté kropit skalku. Přímo se skalkovou pravidelností.

Jednou, když jsem byl odpoledne u Geoerga, viděl jsem, že si podle profesorova kropení řídí hodinky. A nebral to jako vtip.

O páté hodině skutečně profesor Xutel vyšel.

Procházel mezi živými ploty, a tak jsem ho viděl jen částečně a nemohl odhadnout, jestli je celý -

Ale hlavu jsem viděl.

A pod modře kvetoucími keři jsem pak rozeznal nohy.

Je celý, oddechl jsem si.

A zachvátila mě radost, celost profesora Xutela hovořila o tom, že i já se mohu přestat bát výparů Geoergova elixíru - -

Jenže potom profesor Xutel vyšel ze živého plotu -

První vykřikla Kunigunda.

Zaúpěla svými neviditelnými ústy -

Profesor Xutel měl sice hlavu i nohy -

Tedy - - měl lýtka.

Ale zbytek jeho těla se rozpadl do podivuhodně přesných pruhů, které se střídaly -

Ať už byla DIETA jakákoliv, byla geometrická.

Přesné pruhy, necelý decimetr mohly být široké, se střídaly na profesorově těle -

Jako pruhy na šatech trestanců.

Jenomže jeden z těch pruhů byl vždycky pruhem těla profesora Xutela a druhý pruh byl pruhem - - nicoty -

Skrz profesora bylo VIDĚT - -

Kdybich to měl popsat stručně, řekl bych, že chvíli byl kus profesora, pak chvíli kus ničeho, pak kus profesora a tak dál -

I ruce a nohy měl profesor Xutel pěkně šrafované nicotou - - -

Neviditelnou rukou nesl koněvku.

Jak už jsem řekl, ten, který nesl následky diety, je necítil, on ne - - zato jeho bližní je nesli dvojnásob -

Očekával bych, že moji přátelé, podobně postižení jako on, budou mít silnější nervy -

Kdepak -

Estrella si zakryla oči rukama a odběhla po svých neviditelných nohou do bungalovu, zabouchla dveře -

Kunigunda, jak jsem mohl rozeznat ze sklonu NOHOU, se k profesoru Xutelovi ostentativně otočila zády.

George pootevřel polovinu úst.

„Dobrý večer,“ zdrazil mě profesor, dohlédl mezi keři, lemu-
jícími plot, jenom na mne - „Takovéhle večery žirafy milují.“

Něco jsem zamručel.

A co nejrychleji jsem si poponesl židličku tak, aby na mne profesor Xutel už nedohlédl -

Ten večer -

Ten večer mi bylo srdečně jedno, jestli to je, nebo není večer, jaký mají žirafy rády.

37

Ukázal jsem na dům po Geoergově levici.

Ani jsem se nemusel zeptat, kdo tam bydlí, Geoerge hned pochopil.

„Nikdo.“

„Nikdo?“

„Tenhle dům je pořád připravený jen pro exkluzivní návštěvy v Roboteu -“

Dost jsem si oddychl.

Nijak jsem netoužil vidět další osoby všelijak znetvořené DIE-TOU - - - Díval jsem se vděčně na dům.

A vtom se otevřela okenice, která byla naproti nám -

Odhalilo se rozlehlé široké okno - -

A v okně jsem rozeznal tvář -

Joshuy Lema.

Díval se na nás zvláštním pohledem, jaký jsem u něj ještě nikdy neviděl, byl v tom pohledu obdiv - i znechucení -

Jako by Joshua Lem sám váhal mezi obdivem a znechucením.

Jistě chápal dosah vynálezu, který Geoerge omylem získal. Ale zároveň se DÍVAL na Geoerga -

Rozhodně znám lepší pohledy, než byl ten Joshuův na Geoerga.

„Daidale,“ pokynul mi Joshua, „mohl byste mi říct pár slovíček?“
Když chtěl Joshua Lem působit nejzlověstněji a když chtěl na své blízké pustit opravdovou hrůzu, používal záměrně zdobně-linek.

Nic z jeho úst nevyšlo tak potměšilého jako zdobnělinky -
Co jsem mohl dělat.

Popostoupil jsem k plotu, nahnul se k oknu - a všechno Joshua-kovi vysvětlil - - -

38

Joshua Lem nás sledoval úmyslně.

Přiznal se mi, že úmyslně zakoupil pro Roboteum bungalov, ze kterého je vidět ke Geoergovi - -

Joshua Lem věděl, že Geoerge opět něco vynalezne -

Vynalezne OMYLEM -

„Já to poznám,“ tvrdil mi, „z Geoerga jde taková zmateně geniální vůně -“

Myslím, že to bylo přesné označení.

Geoerge vzbuzoval obdiv i - děsil.

Joshua hovořil o tom, že se nemůže dočkat, až Geoerge bude mít další vynález. Řekl o něm přímo jako o slepici: až snese další vynález - -

Občas přichází do rezidence a dívá se přes plot ke Geoergovi -

Věří, že se mu to vyplatí.

Joshua Lem patřil k lidem, kteří nikdy nedělají, co se jim nevyplatí...

Tak to o sobě sám samolibě řekl.

Už několik dní pozoruje jeho příbytek a už zpozoroval NOHY i líbeznou polovinu Estrelly –

Ale stále váhal, má-li se pustit do děje, zapojit se –

Věděl, že jsou zásahy v nepravou chvíli, kterými se nic nezasáhne, ale vše ztrácí –

Teď, když viděl TOTO, ne, už není na pochybách –

Teď otevřel okenici, protože ve světě rozštěpených přízraků se objevil někdo, kdo mu může podat vysvětlení –

Podal jsem mu je.

Jaksi nedokážu svým šéfům vzdorovat –

Joshua Lem se během mého vysvětlování nadýmal, usměvavě nadýmal a já viděl, že jeho computerová paměť horečně uvažuje –

Joshua kombinoval –

Když jsem dokončil, ani si nevšiml, že nehovořím, díval se na mne a já věděl, že Joshua naslouchá dál, naslouchá svému vnitřnímu kombinování – –

Svému finančnímu monologu.

Joshua Lem dokázal všechno, co potkával, převádět na finance. Myslím, že by dokázal převést na peníze i sluneční paprsek –

„Přijďte za mnou zítra dopoledne,“ řekl mi.

A okenice, zavíraná okenice, zaskřípěla – –

Joshua se ani neloučil.

Odcházel a přicházel bez formalit –

Někdy jsem měl dojem, že se k lidem chová jako k židlím. Těm se také člověk nepředstavuje. A neloučí se s nimi, když vstává – –

Co mi zbývalo.

Přikývl jsem.

Přikývl jsem okenici, že s ní souhlasím.

Co mi zbývalo –

Šéfům nic odmítnout nedokážu...

Noc po rozhovoru s Joshuou Lemem mi donesla sen, sen drtivý – –

V tom snu jsem viděl HOSPODÁŘSKÉ využití diety –

Viděl jsem ulici našeho města.

Lidé se plížili po ulicích, lidé poloviční, rozčtvrcení – – geometrické řezy je mrzačily –

Už jsem hovořil o tom, že každý z mých bližních byl, když jsem nad jeho podobou uvažoval, do značné míry neviditelný –

Někdo si svou neviditelnost volí, aby se snažil přežívat co nej-
obezřeleji, co nejméně upozorňovat na to, na co se upozorňovat
neodvažuje – –

Lidé si myslí, že budou úspěšní, jen když se do jisté míry ZA-
TAJÍ –

Joshua Lem snad dokáže ovládnout dietu a nebude se už im-
provizovat.

Každý si bude moci vyrušit tu část své podoby, jakou bude chtít –

Jak téhle diety budou užívat ženy.

Ta, která nemá hezké nohy, si je nechá – zmizet –

Jistě, i poezie tu bude mít své místo.

Uměl jsem si představit, jak se na plovárně budou dívat lidé za
ženou s neviditelnýma nohama –

Jistě ty neviditelné nohy budou nejvíce vábit.

Stejně jako prohlašují cestovatelé z mohamedánských hvězd,
že nejkrásnější tvář je tvář pod čadrou –

Jakmile bude někdo nespokojený s částí svého JÁ, odstraní onu
část, vymytí ji ze svého subjektu –

Možná se dieta hodí i na psychickou podobu.

Jak by pak bylo snadné odstraňovat to, co nás sužuje, to, co v nás
vzbuzuje úzkost, co bolí –

Ale sen neměl jen tuto podobu, donesl mi i pohled na svět, který diety využije násilím –

Jak lehce teď půjde připravit o viditelnou hlavu kohokoliv.

Viděl jsem národy –

Viděl jsem v tom snu národy znetvořené, národy neviditelné –

Jen tyran, jen hvězdný tyran bude viditelný –

Jen on si ponechá hlavu.

Jak využije Joshua Geoergovu dietu –

Probudil jsem se neklidný, zpocení, vysílený snem – – díval jsem se do břitkého jasu, prořezával se ke mně vysokým oknem – – –

40

Cestou k Joshuu Lemovi jsem se stále pozoroval, nemohl jsem vědět, jak se dieta projeví u mne – projeví-li se vůbec –

Dokonce jsem si s sebou vzal zrcátko, a když jsem svůj nepokoj nemohl snést, zašel jsem do průjezdu a pozoroval se –

Byl jsem celý. Nic mně nechybělo. Pokaždé jsem si oddychl –

Joshua Lem mě už očekával.

Nepamatuji se, kdy by se mi stalo, abych přišel k velkému Lemovi a byl ihned očekáván.

Pokaždé míval nějaké zaneprázdnění –

Návštěvy, i dlouho dopředu ohlášené, pořádně čekávaly.

Teď jsem vešel k jeho I. sekretářce, ta se na mne usmála a řekla, že jsem očekáván, vedla mě k jeho II. sekretářce, ta se usmála, vedla mě ke III. –

Procházel jsem předpokoji a personálními kanceláři, klouzal úřadovny – – – vjížděl jsem z jednoho kruhu, který Lema uzavíral, do druhého –

Když jsem přišel do jeho pracovny, vyběhl mi naproti –
Zářil.

Jistě také nepokojně spal, jako já –

Vsadil bych se, že ho tuto noc provázely ty samé představy jako
mě, s tím rozdílem, že Joshuu Lema neděsily, ale těšily – – –

S představami to tak bývá –

Co jednoho děsí, to druhého těší.

Podal mi ruku rozmáchlým gestem boдрých šéfů –

Stiskl jsem mu ji.

„Co děláte?“ zvolal Joshua Lem udiveně.

Sklonil jsem pohled k našim spojeným dlaním...

Přede mnou tkvěla ve vzduchu Joshuova dlaň, ale nic ji netisklo – – a přitom jsem si byl jistý, naprosto jistý, že mu podávám dlaň.
Tisknu mu ji – –

41

Zvedl jsem pohled ke svému lokti, ke svému rameni –

Neměl jsem ani loket, ani rameno.

DIETA.

Na dietě, na té absolutní molekulové dietě, kterou vykoumal
George, bylo pozoruhodné, že hubli – mizeli – Nejen člověk, i jeho
oděv –

„Ještě před chvílí jsem ruku měl,“ omlouval jsem se –

„Pustil byste mě laskavě?“ řekl Joshua Lem – – ironicky – –

V rozpacích jsem jeho ruku nejenže nepouštěl, ale stále jsem
zvyšoval stisk –

„Že i vy, Daidale,“ řekl Lem vyčítavě, „vás jsem měl vždycky za
rozumného člověka – –“

Pokusil jsem se mu vysvětlit, že já neužíval žádný přípravek pro hubnutí, stejně jako ne kočka na Geoergově zahradě -

Byly to jen výpary - - dietní výpary - - -

Viděl jsem na Lemovi, že ani tak mou omluvu příliš nepřijímá. Díval se užasle na můj přeseknutý rukáv -

„Se mi zdá, že jsem jediný rozumný,“ řekl a vyslovil to se sebevědomím, které na něm vždy bývalo to nejnesnesitelnější - - -

Pohlédl jsem na něj rozhořčeně -

Jak k tomu přijdu, že já mizím, a on - samozřejmě, Lem nemá zase ani nejmenší potíže. Lem je jednička.

Možná že vítr nesl výpary jen jedním směrem - - a k bungalovu, který Joshua obýval, nedošel ani lehounký závan DIETY -

Posadil jsem se, kam mi Joshua ukázal, a naslouchal jeho zálibnému projektu, který rozvíjel a rozvíjel -

Všechno, co jsem v noci zažil, ve snech, zase vyvstávalo - - ale teď - s lítostí jsem si uvědomoval - se z toho probudit nelze -

Pokud na nich Roboteum -

Pokud na nich mohlo Roboteum vydělat.

42

Předložil mi náčrt nejnovějšího projektu - - ne samozřejmě proto, že by stál o to, abych se k němu vyjádřil -

Když šéf seznamuje podřízené se svým záměrem, pak ne proto, aby se k němu vyjádřili, ale proto, aby se pochlubil, pokochal se -

Snažil jsem se tvářit, že mě projekt zajímá -

A snažil jsem se, abych nedal znechucení najevo ani zamručením.

Joshua Lem vycítil v Geoergeově posledním OMYLU úžasnou možnost pro naši firmu -

Chtěl okamžitě založit zvláštní oddělení DIETNÍ. Měl jsem je řídit já.

Děkuju. Pěkně děkuju.

Chápal jsem, že tu mám být mouřenínem, který udělá černou práci. Pokud projekt pohoří, pohořím já. Pokud nepohořím, bude mít slávu Lem.

Nově založené oddělení firmy mělo mít tři oddělení.

První – Oddělení vlastní diety.

V něm chtěl Lem vycházet vstříc všem, kteří chtějí zhubnout. Nepochyboval, že se molekulová dieta dá přijatelně modifikovat.

Vedle tohoto oddělení mělo být pododdělení. To by těm, kteří jsou nespokojeni s nějakou částí těla, tuto část těla vyretušovalo.

VYRETUŠOVALO – tak to Lem řekl.

Lidská podoba se pro něj začala stávat tím, čím pro některé fotografy jejich snímek – Základem k retušování.

Druhé – Oddělení pomoci.

V tomto diskrétním oddělení chtěl Lem dodávat preparát diktátorů v okolních souhvězdích – aby jím RETUŠOVALI poddané –

Tohle se mi zdálo nejkrutější. Kdo nebude souhlasit s diktaturou, bude – jednoduše vyretušován...

Chápal jsem, že na tomhle asi Lem vydělá nejvíc – – který totalitní režim se netouží zbavit velké části svých poddaných.

Nejradši bych se zvedl a odešel –

Třetí oddělení – Dieta zaměřená na hmotu.

Joshua Lem věřil, že se bude moci retušovat i neživá hmota, a předvídal pro toto retušování široké možnosti.

Jak se budou moci bořit stavby, maskovat vojenské cíle –

Chápal jsem, že ode mne Joshua chce, abych jeho projektu zatleskal. Nejen symbolicky.

Joshua Lem měl rád potlesk -

A tak mu sekční šéfové, kteří si chtěli opatřit jeho přízeň, tleskávali při každé příležitosti.

Samozřejmě že je hned okřikl -

„Ale no tak, pánové,“ říkal, „tak velký projekt to zase není -“

Ale bylo na něm vidět, jak si při takovém servilním potlesku medií, jak při něm přede jako ten nejspokojenější kocour -

Ale já nemohl tleskat. Nechtěl. A pak - - měl jsem jednu dlaň.

Joshua Lem zvedl ze stolu list papíru. Měl na něm časový rozvrh prací, které souvisely s budováním DIETNÍ FILIÁLKY.

Nahlédl jsem do papíru popsaného několika barevnými tužkami.

Pane, jestli to Joshua opravdu uskuteční - a proč by to neuskutečnil...

Do půl roku začne náš svět mizet.

Jednak dobrovolně, a jednak - NEDOBROVOLNĚ.

Hvězdy se začnou vypařovat - vesmír se bude propadat do neviditelná -

Joshua nebral ohled na možné důsledky. Jen na zisk.

Tak jako celý život -

„Stačí, Daidalánku,“ řekl mi laskavě, „teď můžete laskavě vypadnout a zahájit přípravu projektu.“

Vstal jsem a uklonil se.

Podal jsem Joshuovi ruku - ale pak jsem si uvědomil, že ji nevidí.

Podíval jsem se na něj a snažil se, aby v mém pohledu bylo co nejméně hnusu -

Joshua zářil, hlava se mu změnila v planoucí lucernu štěstí.
Hlava – ale ne celá –
Uprostřed brady měl Joshua –
UPROSTŘED BRADY MĚL NIC.

44

„Pane řediteli,“ řekl jsem a ukázal. Ukázal jsem ale neviditelnou rukou.

Neuvědomil jsem si to.

Celý život jsem byl zvyklý mít obě ruce viditelné –

„Co,“ řekl Lem netrpělivě, „co ještě?“

Uvědomil jsem si, že mu ukazuji na bradu neviditelnou rukou, a ukázal jsem na ni tedy viditelnou rukou. A podal mu zrcátko.

„Nejsem herečka, abych se kochal svou tváří,“ ironicky opáčil Lem.

Opáčil.

V tomto slově je právě to, co Lem udělal. Ne, to nebyla odpověď, to bylo něco výsměšného a rázného a uštěpačného. Zkrátka opáčení – –

Natočil jsem zrcátko tak, aby v něm viděl svůj obličej.

Pohlédl do zrcátka –

Zamnul si bradu.

Viděl jsem jeho bradou na druhý konec místnosti, rozeznával jsem něžnou tapetu na stěně – – droboučké fialky –

Podíval jsem se zase na Joshuovu bradu.

Díra, která v ní zela, se mi zdála větší, větší.

Měl obličej proražený, jako by si nesl na krku poškozený portrét.

Lem si mnul bradu, udiveně se dotýkal nicoty...

Žasl a mačkal si neviditelné místo asi minutu, ne, už jsem se nemohl mýlit – nicota na jeho bradě se zvětšovala – rostla –

„Nezdá se vám, Daidale, že je to větší?“ řekl Lem.

„Možná, jak jste si TO třel,“ uklidňoval jsem ho.

V tu chvíli, kdy jsem pochopil, že DIETA dosedla i na Lema a že ho stravuje zlověstněji než mě, jsem s ním měl soucit.

Copak já – já si ani neuvědomil zneviditelnění ruky –

Měl jsem ji –

A pak jsem najednou ruku neměl.

Ale Lem zíral na svou tvář, pozvolna se propadala do nicoty, díra na bradě prudce rostla –

Nicota se mu rozrůstala po obličeji jako záludná nezadržitelná sněť – otvor se šířil. Lem v rozpacích otevřel ústa –

Neviditelnost mu požírala obličej. Když otevřel ústa, bylo vidět, že mu zmizela už celá horní čelist a dolní čelist klouzala v prázdnu –

Vypadalo to pěkně strašidelně.

Ale já se přiměl, abych neodtrhl pohled, a pak jsem ho už odtrhnout nedokázal – díval jsem se fascinovaně, jak se Lemova tvář retušuje –

Sněť postoupila nahoru.

Lemovi zmizel nos a pak mu začala sněť rychle postupovat v triangulum mortis –

Během minuty měl Lem uprostřed obličeje široký otvor. Chyběl mu nos, horní čelist a kusy tváří. Viděl jsem skrz Lemovu tvář. Jako by nesl na krku proraženou masku.

„Daidale, co s tím,“ řekl Lem.

Řekl to svým obvyklým témbrem, velitelským, důležitým – a pánovitým, ale v tom, ale v tom, že se mě ptal na radu –

V tom jsem rozeznal největší míru bezradnosti, jaké byl schopný.
Sněť postupovala, vyžírala Lemovu hlavu, po chvilce Lem neměl ani oči, ani čelo, ani dolní čelist -

Jeho obličej byl jen ovál, rámovaný vlasy, ušima a vousy.

I kníry, které si Joshua Lem v tu dobu oblíbil, zmizely, ubývalo jich od kořene, jako by hořely v neviditelném plameni -

Viděl jsem jeho hlavou, jako bych se díval kulatým rámem.

„Pěkná volovina,“ řekl ten rám a ohmatával nicotu uprostřed hlavy -

Za okamžik zmizel i rám Lemovy lebky.

A přede mnou stál bezhlavý šéf.

Hodně šéfů má pověst bezhlavých, ale Lem byl jediný šéf, o kterém se mohlo říct, že je bezhlavý, a bylo to vědecké zjištění -

Bezhlavý Lem se posadil za stůl, znehybněl.

„Ten Geoerge,“ zaskučel Lem, „ten Geoerge.“

Asi nebyla v celém vesmíru nadávka, kterou by si v tom okamžiku mohl Lem ulevit, nezmohl se na nic, jen na Geoergovo jméno -

45

Chvilí jsme hovořili a hledali cestu k východisku -

Ne, byli jsme na tom tak, že jsme už ani při své bezradnosti nehledali východisko - - ale jen cestu k němu -

Jenže ani cestu k němu jsme nemohli najít.

„Daidalánku,“ zaúpěl najednou Lem, „já mám teď jít na poradu vyslanců galaktických kybernetických firem -“

Chápal jsem, že takhle tam jít nemůže.

Jednalo se o to, aby se Lem stal předsedou transgalaktického trustu Kybernea. Měl hodně nepřátel. Hodně závistivců.

A jistě si uměl představit, že bezhlavý Lem nemá zrovna naději být zvolen.

Někde se obvykle ve volbách vybírají bezhlaví kandidáti -

Ale do Kybernea by Lem nárok neměl -

Odkláněl jsem od Joshuy Lema pohled.

Předstíral jsem, že se dívám na jeho slavnostní dvoumetrovou podobiznu na stěně - - Lem sedí na oři -

Liboval si v takových snobských podobiznách.

Nikdy jsem tuhle podobiznu neměl rád, ale teď jsem na ní ulpěl pohledem vděčně, jen abych se nemusel dívat na Joshuu -

Snad ani pohled na bezhlavého rytíře nebyl tak stísnující -

Ten sice také neměl hlavu, jako můj šéf, jenomže si svou hlavu aspoň nesl pod paží, a tak ji tedy jaksi měl...

„Ošklivím se vám, Daidale?“ zeptal se Lem úzkostně.

„Kdepak,“ řekl jsem, „jen mě napadá, že by některý vládce mohl takhle označit svoje protivníky -“

Jak snadno by se takhle mohl setnout celý národ.

46

„Možná bych mohl nosit nějakou masku,“ řekl Joshua po chvíli.

„Masku?“

„Umělou hlavu,“ vysvětlil netrpělivě, „nebo něco -“

„Umělou hlavu?“

Zadíval jsem se na něj asi pěkně výmluvně.

„Je to nesmysl, já vím,“ řekl zahanbeně.

Nasadil si na hlavu fez, s oblibou ho v soukromí nosíval, měl ve své pracovně fezů celou zásobu.

Ve fezu a s neviditelnou hlavou vypadal neodolatelně.

Měl jsem s ním stále větší soucit.

Mlčeli jsme.

Uvažoval jsem, kam se asi Lem dívá. Možná že na mne. U neviditelných hlav jeden nikdy neví.

Radši jsem se zadíval zase na jeho jezdeckou podobiznu – Lemovi se stalo, co chystal ostatním.

Kdo ví, kolik plánů, velkých plánů by se v dějinách neuskutečnilo, kdyby si ti, co je vymýšleli, uvědomili, že se plány mohou – Že se mohou týkat i jich.

Joshua vyskočil, pobíhal po pracovně, viditelně se ho zmocnila hysterie, střepec na fezu mu povlával –

„Radši bych šel,“ řekl jsem.

„Kam?“

„Radši abych snad vypadnul, laskavě vypadnul uskutečňovat ten velikej plán,“ řekl jsem – –

„Nikam nechodte, Daidalánku,“ velitelsky zaprosil Lem.

Byl už takový, ani prosit neuměl jinak než velitelsky.

Podíval jsem se na něj pozorně –

Poprvé jsem viděl velikého Joshuu Lema rozpačitého.

Ale moc radosti jsem z toho teda neměl.

Měl jsem s ním spíš soucit.

Prohrábl jsem si vlasy neviditelnou rukou.

A měl jsem také soucit sám se sebou.

Zprvu jsem toužil odejít – – odejít, co nejrychleji – – uniknout z dosahu přízračného Lema –

Jenže pak jsem si všiml, že proměna nekončí.

Na těle Joshuy Lema se objevovaly puntíky, zprvu to vyhlíželo jen jako vzorek na látce –

Jenže to byl vzorek NICOTY.

Puntíky byly průhledné.

Joshua vyhlížel jako prapodivný cedník.

Všiml si toho, jeho neviditelná hlava se užasle potřásala, rozeznával jsem to z krouživých pohybů Joshuova fezu –

Puntíků přibývalo –

Vyhlíželo to, že nicota na Lema střílí –

A po každé její střele zůstávala na jeho těle zející díra – –

Vyrážka nicoty.

„Daidalánku,“ promluvil Lem, „ted' už nejde o to, abysme ten náš praštěnej projekt uskutečnili, ale aby ho nikdo neuskutečnil –“

Vzal ze stolu papíry s návrhy –

A přetrhl je. Trhal je dál a dál. Na stále menší a menší útržky – –

Díval jsem se na jeho ruce prostrřílené nicotou, jak cupují VELIKÝ PLÁN, grandiózní plán sezóny –

Chvíli jsem vydržel sedět.

Ale pak jsem tiše vyšel ze dveří –

Joshua Lem si mě ani nevšiml.

Tak byl zabraný do ničení svého projektu.

48

Možná, uvažoval jsem, když jsem od Lema odcházel, by si každý měl uvědomit, předtím, než se do něčeho pustí, že se výsledek BUDE TÝKAT I JEHO -

Spoustu plánů lidé uskutečňují -

A žijí přitom v sladkém mámení, že to uskutečňují jen pro své bližní - ne pro sebe -

A přitom všechno, co děláme, děláme i pro sebe -

Každou klec, kterou stavíme, stavíme pro sebe.

Zašel jsem za Geoergem.

„Geoerge, ale Geoerge,“ vykřikl jsem. „Tebe přibylo.“

Opravdu Geoerga bylo víc. O hodně víc, než když jsem ho viděl posledně. O několik centimetrů ho dorostlo.

„Vím,“ usmál se třemi čtvrtinami rtů.

Byl to nejšťastnější úsměv, jaký jsem u něj kdy viděl.

„Kuni a Estrellka také,“ dodal. „Dorostly.“

Obě ženy si všimly, že jsem dorazil, a vyběhly na trávník - opravdu obou bylo také víc - -

Estrella dorostla až ke kolenům -

A Kunigunda až ke krku.

Byla bezhlavá jako Joshua Lem.

Ale u ní byla bezhlavost pokrok.

49

Během pár dnů účinky diety polevily -

Jen nohy Estrelle ne a ne zviditelnět, ale nosila vysoké holínky, a tak nebudila pozornost.

Kunigunda získala hlavu.

A Lem získal nejen hlavu, celý se zacelil.

To je na dietách to krásné, jejich účinky netrvají věčně. Lidé se na diety zlobí, že nejsou příliš účinné –

Ale my jsme byli právě proto šťastní.

Jak je to krásné, že diety jsou tak špatné –

Joshua Lem nás poprosil, ať o ničem nemluvíme.

Až jsem se divil, jak na něj jeho neviditelnost zapůsobila. Pro šéfa musí být zřejmě bezhlavá bezmocnost zvlášť smutná.

Poučná.

I kdyby nás o to Joshua nepožádal, stejně bychom nikomu nic neříkali – –

DIETA, velkolepá molekulová dieta, se neujala.

Pro Kunigundu byla její neviditelnost velkou lekcí.

Už ji ani nenapadne, aby se ještě někdy pokoušela hubnout. A tak se nemusí obávat, že by ztratila Geoergovu náklonnost –

Občas k nim zajdu na večeri.

Kunigunda není štíhlá –

Není to supermoderní vyzáblice –

Je ale přirozená.

A i já, který jsem v ní dříve viděl jen Gargantuovu příbuznou, musím uznat, že v té přirozenosti je půvab –

Všechno, co je přirozené, má svůj půvab...

Jen falešné nebývá půvabné.

Estrella –

Estrella také dorostla až ke špičkám, a pokud vím, tančí na svých skvostných nožkách někde na univerzitě na Venuši –

Studuje dějiny divadla.

K Vánocům mi poslala pohled.

Zve mě na Venuši –

Ještě jsem se nerozhodl, kam pojedu na dovolenou.

Venuše -

Proč ne Venuše.

Nemám nic proti Venuši. A proti Venuši na Venuši už vůbec nemám nic...

Jsem rád, že Geoerge a jeho blízcí jsou celí.

Jsem rád, že svět je celistvý -

Jen v celistvosti mohou být lidé šťastní - -

A co se té Venuše týče -

Asi se za Estrellou přece jen vypravím.

Jen se musím zamyslet nad tím, co je neviditelné na mně a co je neviditelné na ní - I když jsme oba vlastně vidět.

Snad mi rozumíte.

Je třeba, aby se sladilo nejenom, co je na lidech vidět, ale aby se sladilo a doplnilo to, co vidět není -

A někdy -

Někdy potřebuje člověk druhého člověka -

Aby mohl být celý.

Nikdo z nás není celý -

Nikdo z nás není celý, když je sám.

Vynález

1

Pamatuji se, že jsem byl tehdy pořádně vzteklý –

Spal jsem tvrdě. A najednou zvoní telefon, řinčí, řinčí –
„No co.“

V telefonu, který jsem přidržoval na peřině, se ozval výkřik –
„Daido.“

Byl to hlas, který mi byl dostatečně povědomý, a přece teď
neznámý –

Rozhodně jsem tenhle hlas znal. A často jsem ho poslouchal.
Ale byl nějak ozvláštněný. S tímhle hlasem rozhodně něco nebylo
v pořádku – –

„No co.“

Toužil jsem zavěsit a nenamáhat se vzpomínat, komu ten hlas
patří – –

„Daido.“

Pochopil jsem, že ten hlas patří někomu velice rozčilenému.
Ale chápal jsem, že to, co mi utajuje pravou podobu hlasu, není
rozčilení, ale něco víc –

Něco, co nedokážu definovat. Rozhodně se s tím hlasem něco
stalo. Takhle nemění přece lidský přízvuk ani rozčilení a nemění
ho takhle ani rýma –

A pak jsem pochopil, že to je hlas Calaay. Soukromého asistenta
z Robotea.

Párkrát jsem se s ním viděl na nějakých banketech. Trochu
promluvil...

Ale moc jsme se neznali –
Rozhodně ne tak, aby mi mohl beztrestně volat takhle pozdě
v noci –

2

Ale když mne ten vyměněný hlas prosil, abych se vypravil ke
dvířkům své zahrady, že tam Calaaa za chvílku dorazí a něco mi
zveřejní –

Ustrnul jsem se nad ním.

Napadlo mne, že když říká, že mi něco zveřejní, bude asi po-
řádě opilý.

Aspoň neznám člověka, který by oznamoval, že něco zveřejní –

Tohle slovo se hodí tak do politiky, ale ne mezi kamarády.

Vzal jsem si kimono a zezíval jsem ze schodů.

Opřel jsem se o zahradní branku a čekal na Calaa.

Zdalo se mi, že trvá tisíciletí, než se Calaaa objeví –

Ale jednou už mám dobré srdce, a tak nedokážu nikomu odpírat
pomoc.

Stále se nikdo neobjevoval a obloha byla zatažená a ponurá –

Taková baladická noc.

Užuž jsem se rozhodoval a obloha byla zatažená a ponurá –

Ale vtom ke dvířkám mé zahrady přišla kočka.

Otřela se mi o nohy.

A řekla: „Dobrý den.“

3

Nemyslím, že bych se nechal hned tak něčím zaskočit -

Ale aby na mne mluvily kočky, to se mi tak často nestává - -
vlastně se mi to stalo poprvé -

Samozřejmě že jsem jako civilizovaný člověk považoval za nemožné, aby na mne kočka mluvila, a hned jsem si řekl, že to -

Byl někdo jiný -

Někdo za plotem promluvil, někdo, kdo hovořil ve stejnou chvíli, jako kočka zazívala - - a já jsem mylně uvažoval, že co slyším z vedlejší zahrady, vychází z kočičích úst -

Ale ať jsem se díval kolem sebe, jak jsem se díval, nikoho jsem neviděl -

Jen tu kočku, která stála přede mnou a vyděšeně se dívala -

Pak ke mně přistoupila - ne, přišla - a položila mi tlapky na pantofel.

Něžně -

Byla to kočka s nejněžnějšími tlapkami a nejněžnějším pohledem -

„Daido,“ řekla mi.

A řekla to tím samým hlasem, jaký mne před chvílí dokázal probudit -

A rozčilit.

Teď jsem pochopil, proč Calaaův zvuk byl takhle znělý, chápal jsem, že - - -

Že kočičí ústa nedokáží tak dobře artikulovat jako lidská ústa -

„Calaa,“ řekl jsem užasle.

Nevěděl jsem, co bych vyslovil víc než jeho jméno -

„Daidale,“ řekla kočka, „můžeme jít dovnitř?“

Všiml jsem si, že je mokro a asistentovi je asi vlhko na tlapky -

„Prosím,“ řekl jsem a otevřel před přítelem kočkou dveře –
Asistent šel k domu a ohlížel se malou chlupatou hlavou –
„Já vím, že je to hloupé, přijít takhle pozdě,“ řekl.

„Žádné výčitky,“ napomenul jsem ho, „žádné výčitky –“

Připadal jsem si jako postava z pohádkové knížky, nebyl jsem prostě zvyklý, že ke mně chodívají kočky na návštěvu – tedy, kočky ano –

Ale samozřejmě, trochu urostlejší než ten malý macíček Calaaa.

Asistent se schoulil u rozsvíceného krbu a olizoval si tlapky –

Nalil jsem si drink a čekal, až se rozpovídá.

Bavilo mne to –

Byl bych rád spal, ale uznal jsem, že tohle je daleko zábavnější než ten nejlepší spánek –

Pokud jsem věděl, byl Calaaa dokonale korektní –

Nechápal jsem, proč běhá za deštivých nocí po městě jako kocour.

U řady lidí bych nějakou takovou výtržnost předpokládal –

Třeba u Joshuy Lema.

Ale u člověka, jako byl Calaaa, mi to připadalo přímo nehorázné.

4

„Budete se divit mému vyprávění,“ začal kocour.

Zrovna takhle, tou rozvleklou uvozovací větou, jako ve starých románech.

„Klidně mi tykej,“ vyzval jsem Calaa.

Ne že bych chtěl, aby mi přestal vykat, ale připadalo mi nepřijemné vykat kocourovi.

„Prostě, objevil jsem –“

Kocour se zarazil.

„Prostě objevil jsem – vynález,“ řekl.

Dívat se na něj, jak mluví, tlamičku ozářenou odlesky z krbu, byl pohled, který mne těšil, měl jsem pocit, že jsem malé dítě a sním o pohádce –

Když kocourek hovořil, vypadal neuvěřitelně malebně –

Měl jsem co dělat, abych si Calaaa neposadil na klín, nezačal ho hladit.

Abych ho nezačal šimrat pod bradičkou – –

Naslouchal jsem kocouřimu svěřování a ani příliš nevnímал slova, jen jsem pil – – a díval se na tu ustaranou kočičí hlavičku, jak se chvěje –

Calaaa byl zvláštní směsí lidských a kočičích pohybů, některá gesta jeho paciček byla vyloženě lidská, až komicky zarážející – –

Jako by se kočka rozhodla karikovat lidskou gestikulaci – Ale přitom v těch gestech bylo něco rozšafného, tak jako bývalo dříve v Calaaových gestech –

Pochopil jsem, že Calaaa dělal pokusy s vystřelováním jakési lidské podstaty, kterou nazýval animou, do nižších bytostí – –

Nižší bytosti říkal všem živočichům včetně kocourů.

To mne trochu rozladilo, protože já jsem navyklý pokládat kocoury naopak za vyšší bytosti a nadřazuji je s oblibou lidem –

Calaaa se rozhodl dnes v noci experimentovat a chtěl se na okamžik vystřelit do svého kocoura, jenomže povedlo se mu jen vystřelit a – – nevrátil se –

Jeho tělo leží v mrazicím boxu a čeká, až se do něj z kocoura vrátí –

„C,“ řekl jsem Calaaovi.

C je zvláštní písmeno, které často vyslovuji, když nevím, co říct, je v něm uctivý úžas i jakési porozumění, i jakýsi soucit –

„Co jsi říkal?“ zeptal se Calaaa a přiložil pacičku k oušku -
„C.“

„Nevadilo by ti, kdybych u tebe zůstal přes noc?“

Chtěl jsem udělat nějakou hloupou poznámku o tom, že by mi to vůbec nevadilo, že mám v domě pár myši a kocoura uvítám, ale pak jsem raději nežertoval -

Chápu, že za určitých situací je žert to nejhorší, co může být -

A pak, neměl jsem také zkušenosti s kočičím smyslem pro humor -

5

Když se zamýšlím nad dny po Calaaově příchodu, nechápu, jak jsem mohl tak lehce vplout do toho absurdního světa -

Kocour bydlel se mnou -

Dal jsem mu do kuchyně bedničku s polštářkem a miskou -

Tam žil, aby nebudil pozornost mých návštěv.

Pokud jsem byl doma sám, ovšemže tam nemusel být - - mohl chodit se mnou ke stolu, jedl z mého servisu -

Zašel jsem se podívat do jeho laboratoře.

Vyzval mne k tomu.

Opravdu jsem našel Calaaovo tělo -

Leželo připravené k tomu, aby se do něj Calaaova anima zase vrátila -

Jenže jak?

Přenesl jsem na pár dní kocoura do jeho laboratoře, aby se pokusil experimentovat -

Ale jen naříkal a vztekle se bušil tlapkami do hlavy -

Měl velmi nešikovné tlapičky, nedokázal v nich ani udržet zkumavku, ani do nich vzít tužku – aby si mohl zapisovat chemické vzorce –

Mňoukal.

Když na asistenta padla beznaděj, vracel se do jakési spřízněnosti s kocourem a vyražel ze sebe zoufalé mňoukání –

„Nezoufej,“ říkal jsem mu.

A Calaaa se mi otíral vděčně o nohy, vítal jakoukoliv útěchu.

Uvědomoval jsem si absurditu této situace, ale nemohl jsem zabránit tomu, abych se v ní jaksi nekochal –

Tahle situace měla svou poezii – a já si uvědomoval, že tahle situace je naprosto ojedinělá, a byl jsem osudu vděčný, že mi ji ukázal –

„Máte hezkého kocourka,“ řekla jedna dívka, která mne navštívila.

„Ano.“

„Mohu si ho pohladit?“

„Ano.“

Sice bych do Calaa nejraději kopl, aby odešel –

Ale dívka už uchopila asistenta a posadila si ho na klín, hladila ho dlouhými, něžně růžovými prsty a mazaný asistent předl –

„Předeš, vid,“ řekl jsem mu.

„Předu,“ zapomněl, že nemá mluvit.

„Daidale,“ zajásala dívka, „vy umíte i břichomluvectví?“

„Je to jedna z mých vloh,“ řekl jsem s pyšnou skromností.

Tahle skromná pýcha je moje největší specialita –

Umím jí omračovat a zároveň dávám najevo, jak jsem skromný –

Calaaa na mne z dívčího klína půvabně zamával pacičkou –

A dívka se na mne dívala s obdivem, břichomluvece ještě nepoznala.

6

Vynález, jaký Calaaa udělal, mi připadal docela nesmyslný -

Samozřejmě, kdyby se mohl navrátit do svého těla, byla by situace docela jiná.

Ale takhle jsem přicházel jenom na to, jak jeho vynálezu zneužít, ne na to, jak ho využívat -

Samozřejmě, takhle by se dalo hodně lidí odstranit.

Musel jsem si přiznat, že by mne lákalo zaklít třeba šéfa Robotea Joshuu Lema do mravence -

Nebo ho, kocoura starého, přenést také do kocouří podoby -

Celá naše firma, celé Roboteum by si oddychlo.

Ale Calaaa vypadal tak nešťastně, že jsem nakonec neměl ani pomyslení na to, abych někomu jinému připravil takovéto trápení.

Asistent Calaaa mi jednou v laboratoři nadiktoval vzorce a zasvětil mne do svého objevu -

Už dávno jsem si myslel, že podstata člověka není v jeho fyzické podobě, ale v čemsi skrytém, v tom, co se nazývá tolika jmény - také duchovní jiskrou -

Slovo jiskra Calaaa používal, když o svém kouzlení mluvil -

V každém prý spočívá jiskra, která je podstatou života, a tato jiskra je tak mocná, že dokáže z každého nižšího živočicha vytěsnit jeho jiskru -

Jiskrou vyšší -

Není v tom, jak tvrdil Calaaa, vůbec nic nepochopitelného -

Naopak.

Calaaa mi citoval celou teorii o převtělování, jak ji definoval kdosi na hvězdě praotců, a říkal, že převtělování je docela dobře možné.

Nevěřil na ně sice v té podobě jako starobylý filozof, ale tvrdil, že na tom něco může být – – nevěděl totiž ani on, kam odcházejí na konci života lidské jiskry –

Možná se převtělují, nacházejí domovy v jiném těle, připouštěl –

Nezajímalo ho to, nebyl filozof, jeho zajímalo jen to, jak by se měl co nejrychleji vrátit ze své kocouří podoby –

„Je to eklhaft,“ říkal mi.

Prý se mu protiví srkat mlíčko z misky tak, jak to dělá, protože to jinak neumí – – a chodit nahý se mu prý také zdá dost odporné –

Nahý –

Nikdy mne nenapadlo, že kocouři chodí nazí.

Ale když jsem o tom tak uvažoval, musel jsem uznat, že Calaaa má pravdu.

Bylo mi ho líto –

Ale nic víc, než jsem pro něj udělal, jsem pro něj dělat nemohl.

Jen tak ještě chránit ho před ostatními kocoury, stačilo, aby se asistent šel projít na zahradu a už se sbíhaly zástupy kocourů, aby na něj prskaly –

Snad v něm vycítily něco nepatřičného.

Snad je provokoval.

Nevím, ale poradil jsem Calaaovi, aby raději nevycházel na zahradu.

Rozhodně ať na ni nevychází, pokud já nejsem doma.

Smutně přikývl a olízl si teskně tlapku – – –

7

Vynález, na jehož prahu Calaaa stál, si mne celého podmanil.

Když jsem tak uvažoval o možnostech, jaké se před vynálezem otevírají, cítil jsem z toho až slavnostní závrať –

Uvědomoval jsem si, co z toho vynálezu udělá slušný kšeftsman –

Už jsem viděl vesmír zavalený inzeráty –

ODPOČIŇTE SI PROSÍM

BUĎTE NA PÁR DNÍ ZVÍŘATY

Uměl jsem si představit, jak se tohohle chytí byznys.

Chápal jsem také, že tohle se dá využít v tolika oborech, například v medicíně –

Jaká úleva bude sanatorium, ve kterém si člověk bude moci na pár dní odpočinout od svých lidských starostí jako kocour – racek –

Popíjel jsem u krbu, Calaaa mi ležel u nohou na polštářku – a snili jsme.

„Budeš pracháč,“ řekl jsem lichotivě kocourovi.

Smutně mňoukl.

Líčil jsem mu sanatorium, které bude přinášet pomoc pacientům tím, že je nechá vyjít z jejich osudů –

Stačí mírný poplatek a stanete se krávou.

Jak uklidní takového neurotika, když bude moci pár týdnů jen popocházet po louce, žvýkat, pohybovat ohonem a dívat se na blankytnou oblohu –

Bude to jistě daleko lepší lázeň na nervy než všechny ty psychoanalýzy –

Sám jsem si představil, když jsem vypil pár sklenic drinků, jak bych si já oddychl jako foxteriér –

Pobíhal bych po trávnicích sanatoria vyhrazených pacientům –

Poštěkával bych –

Občas někoho kouzl – Jak by se mi ulevilo –

Představil jsem si, že jsem krtkem a že se hrabu v teplé a kypře hlíně a obklopuje mne sladká měkkost hlíny, ticho, absolutní klid –

STAŇ SE KOCOUREM
BUĎTE FOXTERIÉREM
KRTKOVÉ VÁS ZVOU DO SVÝCH ŘAD
Čím víc jsem pil, tím hloupější slogany mi naskakovaly.

8

Calaaa mlčel, jen mi teskně předl u nohou -

Líčil jsem mu, jak se budou moci báječně vykonávat špionážní cesty - stačí, aby se člověk nechal vdechnout do mouchy -

Takový špión bude absolutně nepostřehnutelný -

Leda tak ještě, že by ho někdo přetáhl plácačkou.

Nakonec začal Calaaa také vymýšlet, co všechno se dá podnikat -

Hovořil o tom, že je možné, aby se vědci stávali živočichy, které zkoumají, třeba velrybou -

Vědec pak bude vědět o velrybě to, co o sobě ví ona sama -

Calaaa tvrdil, že nikdy tak neporozuměl kocourům i jejich intimnímu světu jako teď, když se stal jedním z nich.

Takový badatel zabývající se motýly se prostě stane motýlem a bude jedno léto létat na louce, sbírat pel nebo co a pak napíše monografii -

Ty monografie nebudou už jen četbou pro vědce, jako bývaly dosud. Kdepak -

Jejich vědecká pojednání se stanou četbou hltanou zástupy a budou mít krásně lákavé tituly, jako: *Když jsem byl velrybou*.

Nebo: *Mé zkušenosti jako motýla*; mládeži vypravuje dr. Cusea, univ. prof., DrSc., emeritní ředitel motýlího muzea na Venuši.

Nalil jsem Calaaovi do mističky trochu whisky a kocour se rozjařil.

Vymýšlel celé spousty podobných titulů, jaké zaplaví knihkupectví –

Když jsem byl sviní; vypráví univ. prof. Pabi, ředitel zemědělské akademie –

Byla jsem chobotnicí; sepsala dr. Celisa, asistentka na Orionské univerzitě –

Co se mi na světě líbilo jako býkovi; esej docenta Ceneny z hvězdy praotců –

Pak se Calaaa z mističky tak napil, že se svalil a jen škubal pac-kami.

Tak opilého kocoura jsem ještě neviděl.

Vzal jsem ho ze země a položil na polštářek.

Moc nevydržíš, hochu, řekl jsem kocourovi.

Věděl jsem, že Calaaa byl abstinent.

A když teď vyžahl celou mističku whisky –

Měl jsem o něj, abych řekl pravdu, pořádný strach.

Ale kocouři jsou –

Pašáci.

Druhý den se probudil jakoby nic, třel se mi o nohy a loudil zase.

„Nic,“ řekl jsem mu –

Divil jsem se, jak se v něm snoubí lidské jednání s kocouřím, nikdy bych od toho korektního asistenta nečekal, že se ke mně bude lísat –

I když to dělá zjištné, jen kvůli whisky.

Ale nakonec jsem se nad ním zase slitoval a dal mu do kočičí mističky pár loků whisky, chápal jsem, že si potřebuje ulevit od svého stavu – –

„Máš novýho kocoura,“ řekl mi přítel, který mi přinesl nějaké výpočty, a cvrnkl špičkou boty do Calaa -

„Jo.“

„Hezkej.“

„Jo.“

„Trochu mi připomíná toho Calaa, co zmizel,“ řekl po chvíli přítel a díval se zamyšleně na kocoura, který před námi ležel -

„Jo?“

Uvažoval jsem, že do kočky prosákla opravdu Calaaova osobnost, snad v gestech, snad v chůzi, snad - a hlavně asi - v kočičích očích -

Pohled měl kocourek docela takový jako asistent Calaa - - -

Nemohu říct, že bych s Calaaou neměl soucit, ale dost mne ten spolubydlící unavoval. Stále se chtěl bavit -

Chápal jsem, že se nudí -

Snažil jsem se mu vycházet vstříc, jak jsem mohl.

Ale musel jsem uznat, že tenhle asistent je otravný kocour - - -

Pokládal jsem mu na zem knihy a učil ho, jak obracet stránky tlapkou, jenomže se mu to nedařilo a kolikrát roztrhl stránku -

„Já na tohle prostě nejsem stavěnej,“ díval se smutně do knížek.

A volával mne každou chvíli, abych mu přišel přečtenou stránku obrátit já -

Vymýšlel jsem pro něj různé zábavy, zapínal mu televizi, ale on si stěžoval, že má nějak jinak stavěné oči a že obrazy špatně vnímá -

Většinou si chtěl povídat -

A povídat stále jen o jediném, jak by se mohl z tohoto těla nějak uvolnit -

Unavoval mne -

Měl jsem vlastní práci a stále se vracet k jeho experimentům mne od ní zdržovalo. Ostatně jsem nevěřil, že bych jeho návrat mohl vymyslet -

Chápal jsem, že kocour je pěkně vzteklý -

Plandat po domě po čtyřech, to jednomu nepřidá.

Zvlášť, je-li to někdo tak korektní a tak programově se vyhýbající každé nápadnosti, jako byl soukromý asistent Calaaa před tím, než zkočkovatěl -

Calaaa říkal, že by mi přál, abych byl kocourem. Pak bych ho chápal.

Řekl jsem mu, že je zlomyslný kocour a že tohle jsem od něj nečekal.

A řekl jsem, že kdybych byl kocourem, vyrovnal bych se s tím stoicky a neměl bych pořád ten uštvaný vyčítavý výraz, jako má pořád on - -

Divoce mňoukl -

„Jo, tak mi řekni, co bys dělal?“

„Chodil bych za kočkama -“

Chtěl jsem udělat vtip, abych Calaa u aspoň rozptýlil -

Jenomže on na mne znechuceně mňoukl a napřáhl packu, jako by mě chtěl škrábnout -

„Blbej,“ ohodnotil.

„Tak se s tím nějak smíř - - nebo to zkus,“ vybízeli jsem ho -

„Já chápu, že třeba budu kocour už pořád,“ vzdychl Calaaa.

Jenomže něco pochopit a s něčím se smířit jsou dvě protichůdné věci - - -

„Podívej, u mne se nebudeš mít špatně,“ řekl jsem mu.

Líčil jsem mu, že u mne bude mít játra a ryby a smetanu a že mu budu podstrojovat a opatřím mu ještě měkký polštářek - - -

Ale on pořád na mne jenom mrkal a smutně pomňoukával – –
„Co snoubenka,“ rozmňoukal se nakonec.

Calaaa byl zasnoubený a měl mít za několik týdnů svatbu – –
Na to jsem zapomněl.

Chápal jsem, že jeho kocouří podoba ho dvakrát tak sužuje, když si představí, že mu za jeho Evou teď asi chodí jiní kocouři –

V takovém pádě bych se asi ani já nezdržel a vztekle mňoukal – – –

Znal jsem jeho snoubenku.

Hezké děvče, unylé, pomalé –

„Ty,“ řekl jsem Calaaovi, „ona má ale ráda kočky.“

Pamatoval jsem si, že Eva si brávala s sebou občas kotě i do zaměstnání.

To se už Calaaa nezdržel –

Natáhl tlapku, vysunul drápek a škrábl mě –

Chápal jsem, že to je dobrý honorář za špatný vtip, ale stejně jsem uvažoval, jestli bychom neměli Calaau přinést k jeho snoubence – –

Vysvětlit jí –

„Já bych se styděl,“ schouлил se přede mnou asistent do klubíčka.

„Co je na tom k stydění,“ zkusil jsem mu namítnout.

„Tak,“ vysvětlil.

Konečně, uměl jsem si představit, že bych se taky asi neukazoval rád v téhle podobě před děvčetem, které bych měl rád, člověk by měl ostych –

Ale začal jsem Calaau zpracovávat docela systematicky –

Tvrdil jsem mu, že je nutné, aby se snoubence něco řeklo, je nutné, aby se do jeho záchrany zapojila, je přece bioložka, je nutné, aby bylo víc těch, co ho zachraňují –

Důvody, které jsem soukromému asistentovi uváděl, byly rozhodně rozumné -

Ale musel jsem přiznat, že mě k nim vede i sobectví, protože jsem už toužil po tom, abych konečně toho náročného kocoura dostal z domu -

Nic nemám proti kocourům - ani proti kočkám -

A nevadí mi, ani když mluví.

Nevadí mi dokonce, ani když pijí mou whisky - ostošest -

Jsem neobvykle tolerantní.

Ale nesnáším kocoury, kteří jsou tak protivně uvzdychaní jako Calaaa -

10

Jednou se vrátil Calaaa z noční procházky a byl celý zakrvácený; vzdychavě mňoukal a v jednom kuse nadával, ploužil se ke krbu -

„Calaaa,“ řekl jsem mu -

„Fňg,“ fňukl.

„Jak to vypadáš?“

„Zfackovali mě kocouři,“ zaúpěl.

„Říkal jsem ti, abys nechodil ven. Znáš kocoury -“

„Už jsem to tady prostě nemohl snést,“ zalomil kocourek tlapičkami -

A ten den se rozhodl, že souhlasí, abych ho donesl k Evě a abych jí vysvětlil celý jeho podivuhodný a pamětihodný osud -

Uložil jsem ho -

Zní to snad divně, ale uložil jsem soukromého asistenta Calaa do košíku a pak jsem s ním vyrazil za jeho snoubenkou -

Dovedl jsem si představit, že by musela být dívka dost otrlá, aby ji nezarazilo, když jí někdo v košíku přinese chlupatého snoubence –

Ale rázoval jsem statečně. A uvažoval, jak jí mám všechno říct –

To není jen tak, přinést mňoukající zvíře. A říct, tohle je ženich.

Eva byla sice pomalá, ale bylo jasné, že i té nejpomalejší dívce dojde tohle asi dost rychle –

Vůbec jsem si neuměl představit, jak by Eva zareagovala –

Zkoušel jsem uvažovat, jak by bylo mně, kdyby mi přinesli kočku – a řekli, že to je ta kočka, kterou miluji –

Asi bych to považoval za žert – a za dost hloupý –

Možná bych se i zasmál – abych dokázal, že mám smysl pro humor –

Ale dost bych se do toho smíchu musel nutit.

„Jé, to je hezká kočička –“

Eva spráskla ruce a sklonila se nad košík, který jsem k ní přistrčil, jakmile přišla otevřít –

Soukromý asistent předl, trochu vyděšeně a trochu blaženě –

Nevěděl jsem, co bych měl Evě říct – a tak jsem se rozhodl nechat situaci, ať se vyvine tak, jak sama chce.

Nezasahovat do běhu osudu je moudré, zvláště když nevíme, jak bychom do něj zasahovat mohli –

Eva natáhla ruce do košíku a začala Calaau šimrat a hladit –

Byla prostě z těch dívek, které nemohou minout kočku, aby ji nepohladily –

„Že vypadá,“ obrátila se na mne Eva vesele, „jen jen promluvit.“

Opravdu Calaaa tak nejenže vypadal – ale snažil se i otevřít tlamičku a promluvit – ale nic ho asi nenapadlo, co by řekl, a tak tlamičku zas zavíral –

Vypadal přitom velmi roztomile -
Vlastně Calaaa nikdy nevypadal tak roztomile, jako když byl
kočkou -

11

Skláněla se nad košíkem stále okouzleněji -

„Dobrý den,“ řekl kocourek.

Ale promluvil tichounce, spíš to jenom vydechl -

Neslyšela ho.

Skláněla se nad košíkem stále nadšeněji -

Její snoubenec byl opravdu neodolatelný kocour -

„Dobrý den,“ řekl Calaaa hlasitě.

„On je kybernetický,“ podívala se na mne Eva zklamaně.

Před staletími by kybernetický kocour vzbudil vytržení.

Ale v naší době se už na výstřelky techniky díváme zklamaně,
každý si přeje nemít něco civilizovaného, ale naopak něco přiro-
zeného -

„Není kybernetický.“

Podívala se na mne podezíravě -

A pak se dala do tichého smíchu -

„Nejsem kybernetický,“ vykřikl kocourek Calaaa.

„Daido, ty jsi byl prostě vždycky na tyhle hračky,“ řekla vesele
Eva.

Nevěřila, že by kocour mohl mluvit -

Ani jsem se jí nedivil -

Já bych tomu před pár týdny taky nevěřil.

Jenomže co se dá dělat, skutečnost nás nakonec přiměje k dů-
věře -

Ale kolik trápení bychom si mohli ušetřit, kdybychom věřili skutečnosti dříve, než nás k té důvěře dofackuje, říká přítel Mansúr.

Eva stále nevěřila -

„Kde má vypínání?“ zeptala se mne - -

Šátrala dlaní svému snoubenci opatrně a zkoumavě po jeho chlupatých zádíčkách -

Nenahmatala vypínání ani knoflík k odpojení zadního plátu -

„Novej model?“

Chtěl jsem jí říct, že její snoubenec není nový, že to je pořád ten starý model -

Ale Eva nebyla na žertování.

A tak jsem z pokladnice svého humoru na ni neplýtval -

„Evo,“ vykřikl kocourek, „ty mne nepoznáváš?“

Chápu, že v této souvislosti, na tomto místě a těmito slovy se vyjádřil kocourek velice směšně, ale z jeho postavení to moc směšné nebylo -

„Dobry,“ řekla Eva.

A řekla mi, že ji moc těší, že jsem tuhle hračku nechal promluvit hlasem jejího snoubence, který se, rošťák, někde fláká a nedal jí o sobě zprávu -

12

Neodvážili jsme se s Calaaou, abychom Evě řekli, jak se všechno změnilo, nenalezli jsme dost statečnosti ji do osudu snoubence zasvětit -

Když mne Eva požádala, abych jí kocourka nechal, souhlasil jsem.

Její kocour, jak mi vysvětlila, se jí zaběhl, a je zvyklá mít stále doma nějakou kočku, ona se, jak tvrdila, potřebuje o někoho starat.

„Vony kočky těšej,“ dodala roztomile.

Hovořila o tom, že kočky vypadají vděčně, a tak že je pro ni lepší prokazovat dobro kočkám než lidem, kteří jsou nevděční –

Když dá najíst kocourovi, ostře se jí mazlivě o nohy, když dávala večeri Calaaovi, vyčetl jí, že ji moc opepřila –

Řekl jsem jí, že jí tam kocoura docela rád nechám –

Stejně si myslela, že je kybernetický –

Byl jsem přesvědčen, že se soukromý asistent u ní nebude mít špatně –

Po předchozím kocourovi tam zbylo několik měkoučkových polštářků a celá sada misek, na kterých byly vymalovány tučné myšky – –

Eva rozhodně nepatřila k těm, kteří by zapomínali na kočky –

Její kocouři, jak se o tom žertovalo po ústavu, dostávají snídani, svačinu, oběd, svačinu a večeri, dokonce teplou večeri – – –

Eva byla ve věku, kdy se dívky prostě POTŘEBUJÍ o někoho starat, a pokud nemají manžela a děti, starají se třeba i o kocoura.

Odcházel jsem klidně, věděl jsem, že Calaaa nebude strádat –

Dokonce jsem si samou úlevou začal cestou hvízdát.

A když jsem se doma posadil u krbu a díval se do plamenů, pocítil jsem štěstí – už tu není ten otravný kočičák, který stále mluví –

Vychutnával jsem štěstí poklidu a říkal si, že ti dva mladí, kteří se mají rádi, jsou zase konečně spolu –

13

Jeden den vydržel Calaaa hrát roli kocoura – jediný den – –

Jak mi říkal, dokonce ho těšilo, když se Eva probírala krásnými prsty jeho srstí, hladila ho, drbala ho, mazlila se s ním – –

Ale pak na něj přišly existencialistické pocity, řekl. Byl zkrátka existencialistický kocour.

Dokonce, i když chápal absurdnost takového uvažování, začal žárlit na to, že je jeho snoubenka taková něžná k nějakému kocourovi -

Jsi tím kocourem sám, vole, říkal si, ale nepomáhalo to - Ani urážkami se nepovzbudil.

Když ho večer Eva hladila a povídala si s ním, všechno jí vysvětlil.

Eva s ním udělala přehrávku, aby zjistila pod kybernografem, je-li opravdu kybernet, a když přehrávka dosvědčila kocourkovu pravdomluvnost -

Eva zaječela -

Calaaa vyprávěl, že věděl, jak ženy dokáží ječet, ale že nějaká umí ječet tak jako jeho snoubenka, to by ho prý nenapadlo ani v nejbujnějším snu -

„To je ti podobný,“ bylo prý první, co Calaaovi řekla, když jí vysvětlil svoji kocourizaci -

Řekla, že od něj nemohla nic jiného čekat, že ostatní holky mají své přátele, a ona aby teď trávila svoje večery s nějakým kocourem -

„Nějakým,“ zamňoukal na ni vyčítavě její kocourek -

Eva prý celý večer vyčítala, ale on se nedivil, chápal, že se snaží nalézt ve výčitkách rovnováhu, a tak jí je neměl za zlé -

Jednu chvíli se sice bál, že ho vyžene do noci...

Dívala se prý na něj nějakou dobu jako na strašidlo.

Ale Eva byla dobrosrdečná -

A měla ráda kočky -

A měla ráda Calaa.

Prý se nakonec rozplakala, otevřela šampaňské, které ona i on tak rádi popíjeli za svých dávných milostných večerů - -

Nalila si do sklenice a kocourkovi na talířek -

Pili šampaňské a poplakávali -

Eva měla sklon dívat se na jeho stav ne jako na kouzlo, ale jako na nemoc, ze které se musí její kocourek vybabrat - -

Protože se zabývala stejným oborem jako on, zapisovala až do rána vzorce, jaké jí kocourek mňoukal -

Snažili se nalézt okamžité pronikavé odkocourovatění -

Ale až do rána na nic nepřipadli.

A tak nakonec, když svítalo, oba dva vysílením usnuli, kocourek se schoulil Evě u nohou a oba stočeni do klubíčka spali -

14

Chápu, že když vypovídám příběh Calaay, blížím se jednak k nebezpečí, že budu nazván cynikem, a jednak, že budu nazván sentimentálním.

Ale mám dojem, že celý příběh asistenta Calaay stojí na hranici směšnosti a sentimentality.

Je možné tesknit nad jeho kocouřím životaběhem nebo ho pojmát cynicky jako docela dobrý vtip a kocourkovi se posmívat -

Eva ale neměla sklon ani k jednomu, ani k druhému, stejně jako já, a druhý den jsme se sešli a hledali východisko -

Marně.

Oba dva jsme věděli, že návrat Calaay do nekocouřího těla je hádanka, jakou se nám asi nepodaří vysvětlit -

Calaaa byl svým způsobem geniální. S geniálními lidmi bývají potíže. A věděli jsme, že by snad jen on mohl na řešení připadnout, jenomže kocourek začal být apatický, vzteklý -

Celé dny ležel na svém polštářku a vztekle brumlal -

Míjely týdny a Eva se o kocourka vzorně starala.

„Daido,“ říkala mi, „já ho miluju.“

Tvrdila, že je to děsný, mít v bytě takovýho kocoura, ale on pro ni není kocourem, ale symbolem – toho, kterého nepřestává milovat –

Říkala, že byla párkrát tancovat a chtěla si nabrknout, jak řekla, někoho jiného, ale chápe, že Calaaou neustále miluje –

„Já si nenabrkla,“ řekla smutně.

Prý každého srovnává s Calaaou, jaký byl, a žádný se mu nevyrovná, má dojem, že soukromý asistent je jediný v celém vesmíru, s kým by mohla žít –

„Takhle mám pořád naději, že se vrátí,“ říkala –

Snažil jsem se ji těšit, pořád je lepší, než kdyby jí byl nevěrný, takhle u ní leží na polštářku a ona ví, že ji nepodvádí s žádnou dívkou.

„Ba ne,“ řekla a já chápal, že takhle o něj nemůže bojovat –

Párkrát jsem je navštívil, Eva prostírala kocourkovi na zemi a dávala mu takové pochoutky, jaké nejedl žádný kocour na hvězdě –

Připadal jsem si, jako bych byl na hostině v pohádce –

Hovořili jsme o všem možném a kocourek hovořil rozumně, kdybych se občas nenaklonil pod stůl, myslel bych, že mluvím s asistentem Robotem.

A díval jsem se na kocourka pokaždé s úžasem –

Nemohl jsem se přimět k tomu, abych přestal žasnout nad tím, že otevírá tlamičku a vypouští z ní věty dokonale nekocouří –

„Sociologicky vzato, odmítám,“ říkal.

Calaaa měl jazyk soukromého asistenta –

A jestli se k někomu nehodí vědecký jazyk, jsou to právě kocouři, když tak hovoří, působí až nepříjemně ironicky –
Srkal sentimentálně whisky a občas vztekle předl – –

16

„Tak nemůžeš žít, tak přece nemůžeš žít,“ řekl jsem Evě.

Pozoroval, jsem, že před kocourkem září –

Stále předstírala jakoby nic a snažila se ho rozptylovat, ale hubla a trpěla a neurotičtěla –

„Musíš se s tím vyrovnat, nebo to vodstůněš,“ řekl jsem.

Radil jsem jí, aby kocourka donesla na kliniku, je možné, že tam případnou na nějaký způsob, jak ho vrátit do jeho těla –

Už minula doba, kdy geniální vědec mohl snadno udělat geniální objev, teď i ten nejgeniálnější se zmůže tak leda na jeho polovinu – –

Ale Eva vzdorovala a tvrdila, že ze snoubence nenechá udělat –
POKUSNÉHO KOCOURA, přímo takhle to řekla.

Tvrdil jsem jí, že by tím pomohla i Calaaovi –
Nechtěla –

Tvrдила, že by se tím před celým Roboteem znemožnila a že by dokonale znemožnila i Calaa –

Ženy se bojí obvykle posměchu víc než utrpení –

Ale konečně, uvažoval jsem, musel jsem jí dát za pravdu.

„To je ta, co se zasnoubila s kocourem –“

„Koukněte na kocourovu nevěstu –“

„Vezme si kocour na svatbu myrtu?“

Uměl jsem si představit ty uštěpačné pokusy o žert, jakými by ji zavalili – –

A pak, kdyby byla jistota, že se najde východisko, mělo by cenu tohle podstoupit, jenomže pokud by se východisko nenašlo, nevedlo by to k ničemu –

„Já nikam do nemocnice nechci, nejsem nemocnej,“ říkal kocourek.

Musel jsem uznat, že svým způsobem má pravdu.

Vypadal vyloženě zdravě, kožíšek se mu zdravím jen leskl a Calaa tou báječnou Evinou kuchyní ztučněl, byl to pěkně macatý kocour –

17

Eva byla pomalá, ale jako pomalí lidé bývají, také důkladná.

Každou volnou chvíli trávila na pracovišti, kam donášela svého kocoura, a bádala celé noci nad tím, jak Calaau opět uzdravit –

Tak tomu říkala.

Slovo odkocouřit, které jsem používal já, se jí zdálo příliš satirické, a pokud mluvila o uzdravení, nezdál se jí Calaa už tolik podivínský – –

Občas jsem s nimi zašel do laboratoře i já a pomáhal jim.

Ale měl jsem v té době hodně práce, a tak jsem s nimi spolupracoval jen velice zřídka –

„Tamhle to popadni,“ rozkazoval kocour, „tamhle to poznamej –“

Připadal si v laboratoři jako vládce –

A já, který jsem poslouchal jeho mňoukavé rozkazy, si připadal, jako bych byl v alchymistické dílně a poslouchal rozkazy tajuplného mága – –

Ale ten diktátorský kocour už mi šel pořádně na nervy –

Pamatuji se, že jsem byl pěkně vzteklý, když u mne zazvonil telefon -

Volal mi někdo zase o půlnoci -

Byl jsem po několikadenním flámu, a tak jsem jen tak mžoural.

„Daido.“

Poznal jsem, že mi volá Calaaa -

„Hm.“

Kocouři spí ve dne a v noci běhají a telefonují, napadlo mě -

„Daido, můžu k tobě přijít?“

„Jo,“ řekl jsem a slezl, sezíval po schodech na zahradu -

Díval jsem se na zem, hledal, kde zasvítí Calaaovy zelené oči -

Ale -

Calaaa stál před brankou.

Byl to opět on, dokonale on, vysoký zasmušilý Calaaa -

„Tak jste na to přišli, jak tě dekocourovat?“ řekl jsem.

A pocítil jsem štěstí, nesmírné štěstí, jako bych se stal člověkem já -

I když jsem občas měl Calaaay plné zuby, neubráníl jsem se tomu, abych jeho trápení nepřijal do svého světa a občas mne podvědomě netrýznilo -

Mám už takový sklon, trpět každým trápením svých blízkých -

„Hm,“ řekl Calaaa.

„Gratuluju,“ podávám mu ruku -

Stiskl mi ji, ale nějak rozpačitě, jako by nebylo gratulovat k čemu -

„Nejsi rád, že jsi člověk?“

„Daido,“ vzdychl.

Napadlo mne, že Calaaa by si jako kocour třeba užíval víc -

Konečně, neměl žádnou odpovědnost -
Povaloval se, mazlil, mlsal si -
Calaaa se na mne díval vytřeštěně teskně -
Popošel -
Všiml jsem si, že v ruce nese košík.
Napřáhl ten košík ke mně -
Z košíku na mne vyhlédla dvě sluníčka -
Dvě kočičí oči.
Propalovaly se tmou a někoho mi připomínaly - něčí oči -
Pochopil jsem, koho mi soukromý asistent Calaaa nese ukázat
v košíku.

„Ahoj, Evo,“ řekl jsem.

Calaaa na mne vděčně zamrkal -

Byl rád, že to, co se stalo, nemusí vysvětlovat -

A pak se vydal s košíkem v ruce od branky k mému domu - - -

19

„Ona,“ řekl, „ona mne má ráda, moc ráda, Daidale.“

Potrásl košíkem, ze kterého vyhlížela jeho snoubenka -

„Byla možnost, jak mne zachránit,“ vyvzdychl Calaaa.

A rozhovořil se o tom, že taková možnost je, ovšem není zadarmo, ten, který se rozhodne někoho vrátit do lidské podoby, se jí musí vzdát -

Přišli na to náhodou, když sestavovali vzorec, kterým by se mohl Calaaa přenést z jednoho kocoura do druhého -

Napadlo je, že na této proměně by mohli objevit proměnu, jaká by mu umožnila opět návrat -

Eva si zapisovala vzorce, náhle vykřikla a ukázala na vzorec, co ji napadl – oběma bylo jasné, o co jde –

Calaaa chtěl zrovna říct, že nikoho takového přece nenajde, když vtom se Eva okamžitě odhodlala –

„Ty chceš,“ zašeptal kocourek Calaaa a do očí mu vstoupily lidské slzy, kocour plakal lidskými slzami vděčnosti –

Byl samozřejmě rád, že ho má Eva tak ráda, ale zdálo se mu nepřípustné, aby takovou obět od toho, koho miluje, přijal –

„Bylo to jak v pohádce,“ řekl mi, žasl, že cesta do lidské podoby je možná jen za cenu lásky – – velké lásky.

Zdálo se mu to jako nepodařený pokus o humanistickou báseň – láska udělá ze zvířete člověka – – – Žasl.

Eva ho nutila, aby její obět přijal, ostatně v lidské podobě může pracovat. Nepovažovala obět za obět, vždyť milovala.

Dlouho do noci rozmlouvali, Calaaa usazen na mrazivém mramorovém laboratorním stole a Eva, která seděla oddaně naproti –

Představa, že se jeho snoubenka stane – ani na to nechtěl myslet – raději tu představu co nejvíc zaplašoval –

Ale na druhou stranu musel uznat, že se bude moci vrátit ke své práci a je naděje, že nalezne řešení – –

A pak, kdyby je nenalezl, vždycky se může vrátit do kočičí podoby a Evu opět z její proměny vysvobodit –

K ránu se dohodli, že experiment provedou –

Eva donesla do laboratoře krásnou bílou kočku –

Dívala se na ni s úžasem a znepokojením –

Představa, že bude za okamžik touto kočkou, šokovala –

Bylo třeba, aby Calaaa prolnul do druhé kočky a pak do svého těla – Eva prolnula do krásné bílé kočky –

Proměna proběhla, jak jsem čekal.

Calaaa stál v laboratoři a na stole stála – kočka –

„Děkuji,“ řekl kočce.

„Děkuji,“ řekla mu kočka.

Děkovala za to, že ten, kterého milovala, její oběť přijal.

20

Postavili jsme košík.

Eva z něj vylezla a začala si pečlivě čistit, tedy olizovat, packy –

Eva byla velká parádnice a způsob jejího krášlení mi připomínal pohyby, jakými se před svou proměnou dříve upravovala před zrcadlem – gesta byla její –

„Ahoj,“ pozdravila mne a pokynula mi packou, běloučkou – –

„Ahoj,“ řekl jsem jí.

Calaaa mi už vysvětlil, jak to, že kočka má hlas toho, kdo se do ní proměnil, ale já o vysvětlování nestál, pohádková optika vysvětlovala všechno –

Nabídl jsem kočce jídlo –

Usmála se.

Už dříve, dokud jsem míval svoje macky, se mi zdálo, že se umějí usmívat, ale Eva se usmála s opravdu kočičím šelmovstvím –

„Dík,“ řekla.

Chápal jsem, že nemá hlad –

Jsou zážitky, které sytí více než jakékoliv jídlo.

Eva se stočila do klubíčka u krbu a usnula, bylo toho na ni dost.

„Tě má ale ráda, Calaa,“ řekl jsem příteli a snažil se –

Prostě jsem se ze vší síly snažil, aby mi v hlase nezněla závist.

Ale i když jsem se snažil pořádně, moc se mi to nedařilo.

Calaaa mlčel –

Asi až teď si uvědomil, co to je láska -
Četl-li dříve, že láska je oběť, připadalo mu to jistě nadnesené
a patetické a neparfémované -
Jenže, když se díval na spící Evu, chápal to -
Ona ani necítila, že se nějak obětovala -
Ona měla - z oběti - radost -
Nalil jsem mu pořádně silný drink.
Pospávali jsme u krbu -
A rozvažovali.
Dlouho uvažoval, jestli mi může snoubenku ukázat -
Ale teď, o půlnoci, to prý už nemohl vydržet -
„Láska ze mne udělala člověka,“ řekl melancholicky -
Chtěl jsem mu říct, že jenom láska z nás všech dělá lidi, ale
pak jsem se bál, že by to vyznělo nadneseně, a tak jsem raději
mlčel -

21

Když svítalo, sebral Calaaa košík s Evou a vydal se na cestu
domů -
Řekl, že teď musí ze všech sil pracovat, aby ji zachránil -
V příštích měsících jsem měl opět práci v jiném cípu vesmíru,
ale pokud jsem se ocitl na své rodné hvězdě, pokaždé jsem Calaa
navštěvoval -
Zhubl a zneklidněl, téměř nespál -
Přátelé o něm tvrdili, že ho posedla vášeň po práci, neustále prý
jenom sedí v laboratoři, s nikým se nestýká, jenom s překrásnou
bílou kočkou -
Přátelé hovořili o Calaaovi s úžasem -

Ta kočka mu nahrazuje dokonce lidskou společnost, povídá si s ní a vodí ji na dlouhé procházky alejemi za Roboteem – – –

Když jsem ho navštívil, sedali jsme v altánku u jeho domu.

Rozvalili jsme se v proutěných křeslech a kočka sedala na polštářku u Calaaových nohou a oddaně k němu vzhlížela –

„Já na to nepřijdu, Daido,“ vzdychával Calaaa –

Tvrdil, že někde musí být v té proměně prosté řešení, jistě ho někdo může nalézt, ale on ne a ne –

Zkusil už všechny možné postupy –

Ale nepřipadl na nic jiného než na to, co udělala Eva.

Žádal ji, aby zase vstoupila do svého lidského těla a ponechala ho jeho kočičímu osudu, může si za to sám, způsobil si to a odnese to –

Jenže Eva o tom nechce ani slyšet a překrásná bílá kočka volala, že nikdy nepřipustí, aby se Calaaa kvůli ní obětoval, ať jen bádá dál –

Oba dva uvažovali o tom, že by bylo možné najít náhradníka, který by se stal místo Calaa kočkou –

Dokonce Calaaa uvažoval o tom, že by dal do nějakých novin inzerát, jenže si uměl představit, že by takový inzerát nikdo nebral vážně –

I když, jak připouštěl, možná by se našlo hodně lidí, kteří by v kočičí existenci mohli nalézt daleko víc uspokojení než v lidské –

Pozoroval jsem rád Evu, plížila se po tlustých kobercích, labužnický našlapovala, netrpěla, bylo vidět, že jí její oběť přinesla štěstí –

Někdy míváme, uvažoval jsem, sklon litovat ty, kteří podstoupili nějakou oběť, ale zatím bychom měli litovat ty, kteří se nemají za co obětovat – – –

Jenomže tohle je buď lidem jasné, anebo se nikdy nepřimějí k tomu, aby to pochopili, a usoudil jsem, že je zbytečné o tom tedy hovořit – –

Kočka byla opravdu překrásná – pojila v sobě jak půvab hezké dívky, tak půvab hezkého macka, měla pohyby, které byly nesku-
tečně půvabné –

Chápal jsem, že život, jaký vedou Calaaa s Evou, je nepřirozený, ale přesto jsem se nemohl ubránit, abych v něm neshledával něco lákavého.

Pokoušel jsem se najít s Calaaou biologický vzorec proměny, ale nepřipadl jsem také na nic. Jenže to, už to, že jsem mu pomáhal, mi nějak konejšilo svědomí –

22

Uměl jsem si představit, jak by se Calaaova osudu dalo zneužít –

Jednu dobu jsem pracoval jako novinář, a tak jsem dobře znal praktiky, jaké by nastoupily, kdyby se Calaaovo dobrodružství zveřejnilo –

Samozřejmě galaxie by byla zavalena zvláštními vydáními –

V duchu jsem mohl vidět gigantické nadpisy titulních stránek –

ODDÁ NĚKDO KRÁSNOU DÍVKOU S KOCOUREM?

FLIRTUJÍCÍ ZVÍŘE

MŮŽE KOCOUR POBÍRAT PENZI PO SVÉM MANŽELOVI?

PŘÍPAD ASISTENTA CALAAY ANEB LÍBÁNKY S KOCOUREM

Vyloženě by si na takovémhle případu smlsli, radovali by se, jak jim stoupají náklady –

Novinář má místo srdce rotačku.

A i když jsem chápal, že by věda snad mohla Calaaovi pomoci, neváhal bych na jeho místě a stejně bych o svém trápení uchovával mlčení –

Na jednu stranu jsem byl rád, že je aspoň tak šťastný, jak je –

Kdyby ho Eva opustila, myslím, že by si opravdově zoufal - co by mohl dělat víc než se snažit zapomenout -

Takhle se nemusel snažit zapomínat, stále měl cestu -

Vyprávěl mi, že celé večery prosedí s Evou, která se mu svine na chlupaté bačkory, a dívají se na sebe a zařizují si v myšlenkách budoucí byt -

Měli promyšlený celý svůj budoucí život.

Vymysleli si zařízení jednoho pokoje po druhém -

Vybrali si barvu záclonek do kuchyně a do jednotlivých oken, jako kdyby mohli opravdu zítra vejít do obchodu - obchodu -

A tak po celodenním bádání snili a ve snění nacházeli lék -

Ano -

Kdo má sen, má ten největší lék na světě -

Většina lidských trápení, uvažoval jsem, spočívá v tom, že lidé nemají vitamíny, jaké jim dodávají sny - jaké jim dodává naděje - síla snu -

Sen není slabost, sen je síla tak velká, až ji lidé nechápou -

Sen dává křídla - - -

S ním se dá přeletět všechno -

A když jsem seděl s Calaaou a Evou u krbu a díval se na jejich zamilované pohledy, nenapadlo mne v nich hledat ani stín perverzity -

Došlo zde k proměně -

To se nedalo popřít.

Ale nedošlo k proměně jejich lásky.

A co se proměnilo tam, kde se neproměnila láska?

Zabýval jsem se jeden čas tím, jak příteli Calaaovi pomoci, zabýval jsem se tím opravdu svědomitě -

Ale stále jsem na nic nemohl přijít.

Utěšoval jsem se, že nejsem dostatečně geniální.

Ten, kdo by byl, by jistě našel řešení. To, co je považováno za nemožné, je mu jen příležitostí, aby tuto nemožnost překonal -

Sledoval jsem tedy aspoň život svých přátel.

Občas měl lidskou podobu on a občas ona -

A ten druhý se poflakoval po domě a mňoukal -

Někdy jsem se zamýšlel, jestli mne má někdo z mých bližních tak rád, aby mne vydržel mít rád i jako kočku -

Jeden druhého přemlouvali, aby se nebránil lidské podobě, a jeden se snažil druhému dopřávat lidskou podobu co nejčastěji -

Někdy se i hádali, jeden vnucoval lidskou podobu druhému -

„Tak kdo je dneska mickou?“ ptával jsem se do telefonu - Oba dva si na svoje proměny tak zvykli, že se jimi už ani neznepokojovali, brali své vstupy do kočičího těla jako oblékání šatů -

Dokonce mne jednou umluvili, abych si to zkusil také já -

Procházeli se po bytě v kočičím těle s elegancí, jakou mají jen nejvznešenější kočky -

Konečně i já jsem přivykl tomu, že moji přátelé se proměňují -

Už mne nerozčilovalo, když jsem se díval na kulatou kočičí hlavičku, jak se ke mně točí a jak mne oslovuje - Daido -

Naopak, zdálo se mi, že došlo k jakési spravedlnosti, vždycky mi bylo líto, že si s kočkami nemohu promluvit - - -

Byl jsem si jistý, že bych si s nimi popovídal o celé spoustě zajímavých věcí a že bych se s nimi teda rozhodně nenudil.

„Nejde to, Daido,“ řekl mi jednou přítel Calaaa, stiskl mi ruku a tvrdil, že je mu už docela jasné, že nikdy nedokáže provést zpáteční cestu – nikdy –

„Proč,“ namítl jsem.

Věděl jsem proč.

Neuvěřitelné se neopakuje – poznáváme ho jen část –

Ale předstíral jsem neznalost, abych ho potěšil –

Calaaa uvedl důvody.

Uvedl je jen bezradným máváním rukou –

„Co budeš dělat?“ zeptal jsem se.

„Nevím,“ řekl –

A pomalu odcházel, díval jsem se za ním – – i když šel jako člověk, navykl si zvláštní držení těla, podobné kočičímu –

Chtěl jsem se za ním rozběhnout –

Potěšit ho –

Ale raději jsem se vrátil domů a pil –

Bylo mi jich nějak líto, představil jsem si, jak sedí u krbu a dívají se na sebe, kočka a člověk, a vědí, že je mezi nimi hradba živočišné říše –

Někdy se mi zdálo, že kočka Eva pláče, ten kočičí žal byl nesnesitelný – –

A tehdy jsem odložil svoji hrdost a vydal se za Joshuou Lemem.

Považuji Joshuu Lema za nejnepříjemnějšího člověka, jakého znám, a nejhoršího šéfa, ale jsou situace, kdy si uvědomuji, že nikdo neporadí lépe než právě tenhle Joshua -

Měl naštěstí volný den -

Procházel se s hráběmi na trávníku před svým zámečkem, přijal mne blazeovaně -

Všechno jsem mu vypověděl, zatímco hrabal trávník a usmíval se -

Vím, že většina lidí, kterým bych to vyprávěl, by neuvěřila -

Ale Joshua ani na okamžik nezačal pochybovat o tom, co říkám -

„Vím to dávno,“ řekl zamyšleně -

Hovořil o tom, že tenhle objev byl už dávno odhalený, ale patří mezi vojenská tajemství a nezveřejňuje se právě pro svoji nebezpečnou, lstivou nedokonalost -

„Takže Calaaovi nepomůžeme?“ zeptal jsem se Joshuy Lema přímo -

„Ne,“ řekl.

Pohovořil o možnosti, že bych se já mohl stát kocourem místo něj nebo místo Evy, pokud bych k tomu našel dost sympatií k nim a dost sebezapření -

Řekl jsem, že teď nemám zrovna náladu být kocourem, neřeknu, ještě před takovým rokem, když jsem byl právě velice nešťastně zamilovaný - -

Joshua Lem řekl, že nemá smysl objevovat někoho, kdo by chtěl být místo nich kocourem, každý by prý po určité spokojenosti začal litovat -

Díval jsem se na trávník, který Joshua Lem uhrabával, a uvědomoval jsem si, že každé stéblo v tom trávníku má svůj osud, každé stéblo má svůj život -

A nemohl jsem pochopit, že člověk, který tak mění osudy stébel, nenajde řešení, jak pomoci mým přátelům -

Zeptal jsem se Joshuy Lema, jestli ho nenapadá vůbec nic, jak bych mohl kočičí osud usnadňovat - -

„Pošlete je sem,“ řekl Joshua Lem a odložil zamyšleně hrábě, zdálo se mi, že velkého šéfa firmy Roboteum něco napadá -

Hned jsem se rozběhl ke svým přátelům a uvažoval jsem, jak asi zareagují na to, že jsem jejich tajemství vyzradil -

Utěšoval jsem se, že oba jistě pochopí moji nezištnost, jednal jsem tak přece jen a jen v jejich vlastním zájmu -

Ale uměl jsem si představit, že se oba na mne pořádně rozzuří a nikdy mi to nezapomenou - a stále jsem, stále zvolňoval chůzi -

Když jsem došel ke Calaaovu bytu, uviděl jsem na trávníku dvě velké, krásné, bílé kočky.

„Ahoj,“ zavolala na mne kočka, která byla Calaaou, a zamávala mi ušlechtilou dlouhou packou -

Druhá kočka, která byla Evou, na mne také zamávala, a dokonce stočila packu, poslala mi hubičku - první kočičí hubičku -

Nemohli být spolu jako lidé, tak byli spolu jako kočky.

Posadil jsem se k nim a kočky se mi schoulily u nohou, každá krásná micka seděla u jedné nohy -

26

Řekl jsem jim, že jsem jejich tajemství vyzradil našemu šéfovi Joshuu Lemovi -

Vůbec se na mne nezlobily, a tak jsem je naložil do košíku a odešel s nimi k zámečku, Joshua Lem stále ještě pohraboval na své zahradě - - -

Tam jsem kočky vypustil -

Radostně vyběhly a skotačily po trávníku -

Dívali jsme se na ně s Joshuou a bylo nám docela dobře -

Vždycky se rád dívám na šťastné lidi, utvrzují mne v představě, že štěstí ve vesmíru je možné - a Joshua Lem cítil asi to samé - - -

Měl jsem dojem, že jim starý Joshua Lem dokonce závidí, bylo vidět, že ty kočky, které poskakují na trávníku a občas se pohladí tlapkou, se mají moc rády -

Joshua Lem, který právě uzavřel kdovíkolikáté manželství, nevypadal zrovna šťastně - -

Ten kocour na trávníku před jeho zámkem, kocour Calaaa, byl jasně spokojenější -

„Něco pro ně udělám,“ řekl Joshua Lem a zavolal na kočky, naložil je do košíku a odešel s nimi -

27

Když se po čase vrátil, nesl košík a opět z něj kočky vyklopil na trávník, kočky se hned rozeběhly a šťastně se poflakovaly ve vysokých stéblech - - -

„Zůstanou tady?“ zeptal jsem se.

Pochopil jsem, o čem si Joshua chtěl s kočkami o samotě asi tak nejspíš popovídat -

Chtěl jim nabídnout zahradu kolem svého sídla jako jejich budoucí domov a nejkrásnější bydliště -

Ani jsem se kočkám nedivil, že tuhle nabídku uvítaly s radostí a vděčně. Zahrada kolem Joshuova zámečku byla nejkrásnější zahradou na naší hvězdě -

Myslím si, že bydlet na téhle zahradě byl asi nejkrásnější osud, jaký mohl vůbec kočku na naší hvězdě potkat -

Joshua jim ponechal na vůli, aby si kdykoliv vešly do zámečku, naučil Calaau, jak se otevírá jeho spíž -

Joshua Lem nebyl takový dobrák, jak by se podle tohoto jeho jednání mohlo zdát, ale byl milovníkem kuriozit, pro které měl úžasný smysl -

A chápal jsem, že těžko ve vesmíru nalezne podobnou kuriozitu, jako jsou tihle dva mladí lidé -

Spoléhal jsem ale na Joshuovu profesionální mlčenlivost, bylo by mi trapné, kdyby mých přátel používal pro obveselení své společnosti -

Joshua mi řekl, že můžu své přátele u něj navštěvovat, jak se mi jen zachce, rozptylovat je -

Díval jsem se na Calaau a Evu, jak lízají teplé sladké mléko z misky před zámekem, a napadlo mne, proč to asi Joshua udělal -

Zdalo se mi, že jeho smysl pro humor a vztah ke skutečnosti to nemůže zase tak úplně vysvětlit -

Díval jsem se na Joshuu, jak pozoruje zálibně ty dvě nádherné kočky, měkounké, bílé, něžné - -

A vyloženě šťastné, jedna kočka pohladila druhou pacičkou a pak se obě micky na sebe velice oddaně zadívaly - -

Budou tu žít, léta, celá léta běhat po trávnících parků Joshuy Lema, nejkrásnějších parcích galaxie -

Budou jen spolu, ale jim to nevadí, ti, kdo se mají rádi, mají vesmír jeden ve druhém - - a skutečný vesmír je jenom rozptyluje -

A jednou, Joshua Lem jistě přijde na to, jak je přenést zase do jejich těl –

O ničem jsem nebyl tak přesvědčený jako o tomhle –

Ale ani jsem nevěděl, mám-li jim to přát.

Budou tu žít, pobíhat po měkounkých travách, čichat ten křišťálový vzduch a budou jeden s druhým – stále s druhým –

Koneckonců ať byl můj přítel Calaaa jakýkoliv –

Ať byl prostě jakýkoliv –

Byl to šťastný kocour.

Blondýnka k snídani

(příběh Ivorea, Daidalova přítele)

1

Ivoreo přijel na hvězdu 67/9 -

Nikdy nebyl na takové moderní hvězdě a vydal se na ni, protože si přál jednou zažít moderní civilizaci.

Ivoreova hvězda byla dost malá -

„Tam uvidíš život,“ říkali sousedé, kteří na 67/9 byli a kteří tuhle hvězdu Ivoreovi doporučovali.

Jako by život byl jinde, než oni žijí.

Jenom jinde.

Ten odvěký lidský omyl.

Pak Ivoreo na 67/9 přistál -

„Pane, pohněte se,“ řekl mu inteligentní dromedár, který sestupoval za ním ze schůdků rakety a kterému stál Ivoreo v cestě. Ivoreo se dal do pohybu a uvědomoval si, že úžas ho tak ohromil, až mu zabránil, aby pohnul nohama. Úžas mu vzal dech i pohyb -
TOHLE BYL ŽIVOT.

2

Ivoreo žil do tohoto okamžiku na konci lesa. Do vesnice měl dvě hodiny cesty. Vesnici tvořilo dvacet domů, hospoda. Malé letiště s budkou, ve které klímal letištní zřízenec -

Ivoreo byl meteorolog.

Každé ráno, poledne a večer prováděl ve svém domku měření, která pravidelně v sobotu posílal do galaktické ústředny –

Obyvatelé vesnice byli všichni přírodovědci, kteří pracovali v místní přírodní rezervaci.

Idyla. Idyla, nebo nuda?

Někdy si Ivoreo říkával, že takovouhle nudu by radši vyměnil i za bolest.

Nuda ho bolela tak jako největší bolest.

Ženy na jeho hvězdě byly všechny zadané.

Sice občas někdo někomu za manželkou chodil – Ale na to Ivoreo nebyl. Jednak bydlel příliš daleko, než aby mohl někomu za manželkou „chodit“, a pak se to přičilo jeho mravnímu světu.

Ivoreo toužil po dívce, která by ho milovala a kterou by miloval on – Ale nechtěl svou láskou někomu působit bolest.

Takoví lidé bývají označováni za naivní.

Za snílky.

A Ivoreo opravdu snílek byl, a navíc naivní snílek jak se patří. Právě proto, že byl snílek, toužil po 67/9, toužil, snil, že na ní nalezne, co hledá –

„Promiňte, pane, opravdu jsem vám nechtěl stát v cestě,“ řekl inteligentnímu velbloudovi, „opravdu mne to mrzí.“

Ivoreo byl přehnaně zdvořilý.

Přehnaně zdvořilí lidé to mívají v životě přehnaně těžké.

3

Ubytoval se v hotelu Esplanade...

Velký hotel, nádherný, stavba tak vysoká, Ivoreo by do té doby nikomu nevěřil, že tak velké domy někde jsou.

„Kolik tu máte pater?“ zeptal se recepčního.

„Minulý týden tisíc čtrnáct,“ zívla recepční, „ale prý se ve čtvrtek pár pater zřítilo, takže kolik jich je teď, nevím –“

Tohle Ivoreovi nepřidalo.

Věděl, že zednické firmy jsou asi všude ve vesmíru nespolehlivé, ale přece jen byl rád, když dostal pokoj nízko, velmi nízko, jenom v šestistém devadesátém třetím patře – – –

Kybernetický liftboy mu donesl kufr až do pokoje.

„Budete si přát blondýnku k snídani?“ zeptal se.

„Koho?“

Ivoreo žasl –

Vytřeštil nejen oči, vytřeštil celý obličej –

„Blondýnku k snídani.“

Liftboy to řekl tak, jako by se ptal, jestli chce Ivoreo vyčistit boty nebo něco stejně samozřejmého –

Nesmím –

Nesmím vypadat jako balík z venkovské hvězdy, řekl si Ivoreo.

„Ano,“ řekl.

Liftboy pokývl, něco si zapsal do notýsku.

„Hodně blond?“ zeptal se.

Ivoreo zaváhal –

Možná se blondýnka říká nějakému zdejšímu druhu jídla.

Ano.

Tak to bude.

„Hodně blond tu blondýnku?“ řekl liftboy netrpělivě.

„Moc,“ řekl Ivoreo, „moc ne,“ opravil se, „akorát.“

„Akorát, akorát,“ řekl liftboy, ale nic nenamítal, vyšel ze dveří – –

Ivoreo se za ním podíval do chodby, chodby dlouhé jako neko-nečný tunel –

4

Blondýnka k snídani.

Blondýnka se u nás říká světlým houskám, vzpomněl si. Že mne to nenapadlo dřív.

Blondýnka je přece světlá houska.

Ale když sešel k výtahu, viděl na něm poloodchlíplý plakátek.

MUŽI! Jste v našem hotelu sami? Objednejte si blondýnku!

ŽENY! Jste v našem hotelu samy? Naši blondýni jsou vám k dispozici!

5

Nebylo ještě pozdě, a tak se Ivoreo procházel po městě, obdivoval domy, tyčily se do neskutečných výšek, nebetyčná horská úbočí –

Na pleti domů planula světla oken –

Jako by každý z těch gigantických domů byl vesmírem, vesmírem jen sám pro sebe –

Ivoreo nahlížel do sálů, restauračních sálů, nedohledných, jako by vstoupil ne do restaurace, ale do celé restaurační krajiny –

Co je malé, to je hezké.

Často se mu tohle přísloví vynořilo a on vzpomínal na svou malou hvězdu –

Díval se po dívkách –

Ivoreo byl hezký, urostlý a měl sentimentální pohled.

Přesně ten pohled, jaký přišel ten rok do módy. Dívky se na Ivorea dívaly se zalíbením. Věděl, že mu stačí, aby oslovil kteroukoliv z nich, a ona se s ním ráda dá do řeči, nechá se pozvat na večeři –

Ale váhal –

Zítřka je čas, říkal si. Zítřka. Proč spěchat.

Zatím chtěl snít.

A každou chvíli ho napadalo, že si objednal blondýnku k snídani. Ivoreo uvažoval, není-li to -- Byl z velmi mravné rodiny a sama myšlenka na to, koho si mohl objednat, ho skličovala --

Jak často se člověk zachová nevhodně jen kvůli tomu, že chtěl jednat vhodně -

Chtěl jsem vypadat jako člověk znalý světa -

A budu mít na pokoji kdovíjakou cucht, o kterou jsem nestál. No nic, říkal si Ivoreo, nějak ji ráno vyprovodím.

Ale je to svět, nemravný svět -

Jak vyjížděl výtahem, četl si znovu reklamu na blondýnky.

ZAČNĚTE DEN S BLONDÝNKOU! S BLONDÝNKOU DEN ZAČÍNÁ KRÁSNĚ!

6

Kdo mne probudí -

Kdo jen mne probudí, uvažoval Ivoreo a ta myšlenka ho vzrušovala, nemohl usnout a vlastně spal až k ránu trhaně -

Spánek prozvučený sny -

Když se mu ráno dotkla něčí dlaň ramene a pak ho hladila měkká dlaň po tváři, myslel, že to je jen jeden ze snů -- ne - otvíral oči, aby sen nezaplašil, bylo tak krásné nechat se hladit dlaní -- - třeba dlaní iluze -

Pak otevřel oči.

Stála u něj -

Blondýnka k snídani.

„Dobré jitro,“ vydechla -

Byla krásnější, než čekal. Vypadala jako velmi krásná chovanka kláštera. Nic na ní nenasvědčovalo tomu –

Tomu, že –

Ivoro na to radši nemyslel. „Dobré jitro,“ řekl.

7

„Roboteum vám přeje dobré jitro, pane,“ řekla dívka. „Mám vám zatančit, zazpívat, nebo vyslechnout vaše nářky na těžký život?“

„Všechno,“ řekl.

A ona tančila. Zpívala – Hovořila s ním – –

Když si při snídani četl prospekt o blondýnkách k snídani, který mu dívka dala, byl překvapený. Žádná erotika – Prostě kybernet k vám přijde a stará se o to, abyste měli hezké probuzení. Mnoho lidí mívá po ránu nejtěžší okamžik z celého dne a v tu chvíli přicházejí –

Blondýnky k snídani.

I kdyby dívka neměla na šerpě přes prsa velké K, poznal by Ivoro, že je kybernet. Chvílemi hovořila neúčastně, lhostejně – i když grimasu měla dokonale oddanou, účastnou – Bylo to hezké, nebýt ráno sám, moc hezky jsem si povídal. Vzpomněl si, jak nalávala kávu, jaké dlouhé štíhlé prsty měla –

Ale příští ráno ji nebudu chtít.

Taková hloupá náhražka –

Pod šaty má kovovou schránku, v ní dráty, kontakty nebo co, Ivoro uvažoval, co asi skrývá nitro té loutky –

Rozhodně s ní už nebudu snídat –

Ale přes den na něj padl stesk. Hovořil s několika lidmi, ale žádný z nich ho nezaujal, žádný muž nezbudil touhu hovořit s ním déle, ze žádné ženy nepřeskočila na Ivorea jiskra, nezapálila ho -

A tak večer zašel za liftboyem.

„Mohl byste mi dát blondýnku k večeři?“

Ani nepromluvil. Zvedl sluchátko a cosi hlásil.

„Tu, jako byla ráno,“ řekl Ivoreo a zastyděl se. Jsem jako dítě, které si zvyklo na jednu panenku -

Chce jen tu - vybavilo ji ve svém snění životem.

„Vaše blondýnka, pane,“ ukázal liftboy do otevírajících se dveří výtahu. Blondýnka. Blondýnka k večeři.

Šli na večeři.

Dívka byla velmi elegantní a muži se za ní ohlíželi, to dělalo Ivoreovi dobře. Večerní blondýnka. Stýkal se kdysi s dívkou jen proto, že se za ní otáčeli muži, ale uvědomil si to včas a rozešel se s ní.

Večeřeli. Jedla vkusně - Co se asi v ní s jídlem děje, padá do nějaké schránky - a večer ho z ní vyklopí - snad -

Bloumali nocí po dlouhých nábřežích - Vyprávěli. Ivoreo se svěřoval.

Po celý týden ho blondýnka k snídani budila.

Všechny večery s ní strávil.

Než odjel, bylo mu smutno.

A pozval ji na večeři na rozloučenou -

Tehdy si připili šampaňským -

Dívka upustila sklenici - sklopila oči k puklé oblině sklenice - a rozvzlykala se.

„Vy nejste stroj?“ vyjekl Ivoreo. Ten pláč byl lidský – Stroje nepláčou.

„Ne,“ pokývla dívka.

„A proč pláčete?“

„Protože, protože vás mám ráda –“

A vyprávěla až do svítání, jak se nechala zaměstnat v hotelu, namluvila v personálním oddělení, že je kybernet. Protože člověka by nepřijali, lidé jsou prý nespolehliví a poruchoví –

Vyprávěla, jak pracuje v hotelu teprve čtrnáct dní a jak se jí Ivoreo líbil – jak se musila násilím nutit do nezájmu – Nutila se do nezájmu z lásky.

Do lhostejnosti se nutila z lásky.

Myslela, že když pozná, kdo je, propustí ji.

Lidé se seznamují různým způsobem, pomyslel si Ivoreo při zlaté svatbě, když se ženou, s dětmi a vnuky pili šampaňské.

Já jsem si svou ženu objednal –

U liftboye.

Moje žena je blondýnka.

Blondýnka k snídani.

Ivoreo vyhlédl z okna svého domku, který stál na kraji lesa, díval se na louky –

A vzpomínal na dávnou cestu.

Všechno uběhne –

A přece všechno trvá.

Pohlédl na domácího kyberneta.

Krájel dort –

Veliký dort.

A žena seděla proti Ivoreovi, usmívala se.

Civilizace má už všechno –

Jen jedno ne. Jediné.

Ivoro odklonil pohled od zářící louky --
Civilizace má --
Všechno.
Jen jedno potřebuje --
Lásku.

Draculea

1

Když jsem se chystal na hvězdu 88, všichni mne varovali před upíry.

Před upíry –

I to slovo mi znělo anachronicky, jako by hovořili o něčem, co už dávno není a o čem se oni jen nedopatřením nedozvěděli.

Slovo upír i pro mne mělo samozřejmě zlověstný podtón.

Ne že bych na ně věřil.

Ale znal jsem je z filmů, znal jsem je z knih, znal jsem je z vyprávění – –

Naše doba milovala napínavé příběhy stejně tak jako předešlá století a vděčně přijímala staré rekvizity, mohly-li jí pomoci ve vytváření novodobých hororů – –

Ale když mne před upíry varoval i Joshua Lem –

To jsem znejistěl.

Ne že by mne varoval nějak oficiálně –

Ale když jsme se setkali na jednom banketu, řekl mi Joshua, veliký šéf naší firmy:

„Daidaláčku, pozor na tý osmaosmdesátce na upíry.“

A zase odplul se širokou číší šampaňského v ruce –

Poznal jsem v jeho přízvuku, že je pěkně v náladě, ale také jsem poznal z jeho slov podivuhodnou starostlivost –

Ne, to nebyl žert.

Šéf mne opravdu varuje –

Varuje před upíry.

A tak mi to nedalo a udělal jsem, co jindy nedělám, než se vypravuji na služební cestu do dalekých galaxií -

Vypůjčil jsem si v knihovně všechno, co jsem mohl o osmaosmdesátce sehnat, a strávil jsem celý víkend bádáním nad tím, co se na oné hvězdě nachází - bádáním -

Ale ano: bádáním o upírech.

2

Já také, samozřejmě jako každý, věděl, na osmaosmdesátce jsou upíři -

A každého bych varoval, že tam upíři jsou.

Ne že bych byl přesvědčený, že tam upíři jsou, ale povědomí o tom, že na osmdesáté osmé hvězdě souhvězdí Labutě jsou upíři, patřilo ke všeobecnému vzdělání jako povědomí o tom -

Třeba o tom, že v perníkové chaloupce bydlela čarodějnice.

Prostě přejatá myšlenka.

Navíc ta úvaha o upírech na osmaosmdesátce byla stejně pohádková jako úvaha o pohádkové chaloupce v lesích - Takže, když jsem se dočetl -

No teda, říkal jsem si, teda -

A požádal jsem personální oddělení Robotea o rizikový příplatek. Jen tak, z hecu. Nevěřil jsem, že by mi Roboteum, pověstné svou lakotou, ten příplatek dalo.

Jenomže -

Jenomže Roboteum mi ho vyplatilo.

To mne vylekalo ještě víc a málem jsem je žádal, aby si ho zase vzali nazpátek -

Kdyby mi odmítli rizikový příplatek vyplatit, mohl jsem si namlouvat, že se do ničeho riskantního nepouštím.

Jenže takhle jsem se klamat nemohl.

Letěl jsem opravdu do pěkné kaše, a čím víc se termín mého odletu blížil, tím jsem byl nejistější –

Taky aby ne.

V životě jsem ještě –

V životě jsem ještě mezi upíry nebyl.

3

Ne že bych proti upírům něco měl.

Nejsem rasista a snažím se nemít vůči žádnému obyvateli vesmíru předsudky –

I když občas mi dá dost práci nemít předsudky.

Například u upírů.

Chápal jsem, že nemohou za své zatížení, uznával jsem, že mohou za svou náchylnost pít krev stejně málo jako já za svou náklonnost k malinové zmrzlině –

Uznával jsem, že jejich nadpřirozené schopnosti jsou stejně – z jejich hlediska – přirozené jako, dejme tomu, moje schopnost stříhat ušima – – –

Ale stejně.

Pokud jsem zjistil v encyklopediích, vznikla u některých obyvatel vesmíru metamorfóza, která je poznamenala zrovna jako dávné upíry, známé z hororové literatury na hvězdě praotců –

Vědci se přeli, zda se upíři z hvězdy praotců (byli-li tam) vystěhovali a soustředili na hvězdě 88, nebo zda tam vznikli na základě podivuhodného genetického křížení –

Nikdo si nebyl jistý.

Byli vědci, kteří tvrdili, že upíři z hvězdy praotců našli na hvězdě 88 mimořádně vhodné podmínky, a proto si ji vyvolili.

Rozplemenili se na ní –

Jiní se těmto vědcům posmívali. Označovali takové teorie za báchoroky a tvrdili, že obyvatelé hvězdy 88 jsou upíři stejně tak, jako obyvatelé hvězdy 1148 jsou zase kentauři.

Ty spory mne nezajímaly.

Mně stačilo, že budu na hvězdě 88 pár měsíců žít.

Než skončím svou služební cestu –

Po pravdě řečeno, stačilo mi to úplně.

Žít pár měsíců – –

Mezi upíry.

Nejsem náročný a občas bych si rád něco odpustil.

Něco, co se mi nelíbí, si odpouštím nejradši.

4

V poradně pro kosmické lety dávali turistům rady, ať se vypravovali do kteréhokoliv konce vesmíru. Snažili se mne uklidnit – A docela se jim to podařilo –

Inteligentní aligátor, který byl vedoucím oddělení pro styk se zákazníky, se mi osobně věnoval.

Vysvětloval mi, že se nemusím obyvatel hvězdy 88 vůbec bát, stačí, když budu mít vždy u sebe stroužek česneku.

Poradil mi, abych ho nosil jako amulet zavěšený na schránce na krku, tak to prý dělá každý, koho služební povinnosti na osmaosmdesátku zavedou.

Pokud budu mít u sebe takový amulet, mohu si být jistý, že se na mne žádný upír nevypraví.

Také mi poradil, abych o upírech moc nečetl -

Tuhle radu mi dal bohužel pozdě.

Stačil jsem už přečíst půl regálu hrůzostrašných příběhů, mezi nimi *Krev, naše láska*, jak se jmenoval cyklus románů o kněžně upírů Ustě -

Pak pár „zaručeně“ pravdivých reportáží ze života upírů. A kdo ví kolik podobného braku -

Byl jsem pěkně vyděšený.

Jen to mne utěšovalo, že se konstruktérů na osmaosmdesátku už vypravilo hodně -

I od nás z Robotea -

A všichni se vrátili.

Kolega Háfiz, který byl na služební cestě těsně přede mnou, mne uklidňoval. Říkal, že na hvězdě 88 je „docela junda“ a že se nemusím bát ničeho -

Měl srostlé černé obočí, utkvělý pohled - Ale věděl jsem, že po návratu prošel karanténou a složitým vyšetřením - Věděl jsem to - - ale stejně - -

5

Cestou na osmaosmdesátku jsem se snažil vyhýbat cestujícím. Věděl jsem, že obyvatelé hvězdy 88 rádi cestují, a nechtěl jsem se s nimi setkat dřív, než bude nutné.

Díval jsem se na spolucestující s obavami -

Co jestli tenhle stařec -

Stále pomlaskává.

Nebo tahle žena – Je tak bílá, má bělostnou pleť, chorobně bělostně zářící pleť –

Nebo tamhleten mladík, vyhlíží tak zádumčivě –

V tu chvíli, kdy člověk začne podezírat, změní se svět v jeden pekelný rej –

Utěšoval jsem se amuletem s česnekem, který jsem měl zavěšený na krku –

Jenomže – jenomže, říkal jsem si, co jestli je to pověra, co jestli to s tím česnekem je pověra –

Jak rád bych věřil, že upíři nejsou a víra v ně je pověřčivost a tmářství –

Co jsem si však mohl počít, upíři měli v encyklopedii kolik hesel. Možná oni – Možná oni sami šíří pověru, že česnek je dostatečně silný, aby je zahnal –

Jak jsem se hvězdě 88 blížil, byl jsem stále vystrašenější a stále stísněnější –

A když jsem na ni konečně dorazil, vystupoval po schůdkách do temné – upírů – noci, potily se mi ruce – zábradlí, kterého jsem se přidržoval, mi prokluzovalo pod dlaní –

Díval jsem se do temného letiště a říkal si: neboj se, neboj se – Jenomže čím víc jsem si to říkal, tím víc jsem se bál –

Člověk si dokáže vymluvit strach z kdečeho.

Jen ne z toho, co nezná.

6

První dny jsem nenacházel ani nejmenší důvod ke znepokojení.

Kdybych nevěděl, že tahle hvězda je upír –

Vůbec by mne to nenapadlo.

Lidé tu byli jako na kterékoliv jiné hvězdě, na kterou jsem se vydal na služební cestu –

Nejen že neměli srostlá obočí, nevypadali ani zachmuřeně, neměli pronikavé pohledy a zuby měli docela jako lidé na okolních hvězdách –

Ale upíři to byli.

První setkání se skutečným upírem jsem zažil v hale hotelu, kde jsem čekal na výtah –

Výtahy na osmdesát osmičce jezdí dost nepořádně, jeden by vyrostl, než se výtahu dočká –

Přede dveřmi výtahů už stála, čekala skupinka –

I s liftboyem.

Liftboy, mladík, se znuděně opíral o zeď a pohvizdoval si. Nás, kteří jsme čekali vedle něj, jeho pohvizdování deptalo –

Nikam jsem nespěchal.

Ale člověk, moderní člověk si tak zvykl spěchat, že pospíchá, i když už vlastně nespěchá –

I když není kam.

Pospíchá ze setrvačnosti.

Spěchat je moderní.

Rozhlížel jsem se po hale, abych si čekání něčím zpestřil a odvedl svou pozornost od liftboyova hvízdání –

Zahlédl jsem veliké, honosné zrcadlo ve starožitném rámu –

Odrážel jsem se v něm.

Já. Jen já – –

Nikdo z celého zástupu, který čekal vedle mne, se v tom zrcadle neodrážel, nikdo, vůbec nikdo, ani ten drzý liftboy –

7

První reakce na to líné zrcadlo, které ani neodráží, co odrážet má, u mne nebyla nijak znepokojivá –

Naopak.

Usmál jsem se –

Strčil jsem do muže, který stál vedle mne, a ukázal mu do zrcadla.

„Podívejte, fajn fór.“

Myslel jsem, že je to trikové zrcadlo, jaké znám z lunaparků.

Muž ke mně vzhlédl –

Měl v očích zvláštní světlo –

Trochu překvapené, trochu pobavené, trochu chtivé světlo.

Podivil jsem se, že muž na zrcadlo nereaguje, že mi neodpovídá, a viděl jsem, že celá skupinka se na mne dívá pobaveně – Pak –

Pak mi to došlo.

Jak jsem byl rád, že přijel výtah a všichni muži i s drzohledým liftboyem odjeli –

Nejel jsem s nimi.

Vyběhl jsem, celý rudý a rozpačitý, po schodišti, zadýchal jsem se, ale zadýchal jsem se rád –

Nechtěl jsem s nimi jet.

Věděl jsem, že sají krev až o půlnoci, věděl jsem, že se k cizincům chovají korektně –

Věděl jsem, že mám na krku zavěšený amulet – –

Ale stejně. Stejně. Člověk ví, že upíři jsou zdvořilí, mírní, něžní – ale stejně s nimi raději ve výtahu nejezdí.

Nemohu za to.

Je to silnější než já.

A to jsem, a to jsem – říkal jsem si, když jsem celý zadýchaný
doběhl do svého pokoje – – to jsem si říkal, že nejsem rasista –
Jsi rasista, Daidale, jsi –
Kdyby už vůči nikomu jinému, vůči upírům rasista jsi –

8

Jak říkám, občané upíří hvězdy mi vůbec nepřipadali odlišní od
občanů jiných – neupířích hvězd – Nelišili se od nich ani vkusem,
ani předsudky, ani šaty – –

Snad byli jen o trochu jemnější –

Na takovém Neptunu III vás řidič tramvaje zhuláká – – a co vám
řekne prodavač v merkurském obchodě – radši na to nemyslet –

Tady ne.

Naopak.

Všichni uhlazení, diskrétní, zjemnělí –

Říkalo se, že takovouto vytríbeností maskují zdejší obyvatelé
svou vnitřní krutost –

Ale čím déle jsem na osmaosmdesátce žil, tím víc mi to připa-
dalo jako pomluvy.

Překvapovalo mne, kolik sbírek veršů se zde prodává, kupova-
ly se hojně jako na jiných hvězdách detektivní příběhy. Zaráželo
mne, co se zde prodá květin, dárkových bonboniér – dárků všech
druhů –

Musel jsem se služebně stýkat s řadou vysoce postavených
obyvatel upíří hvězdy –

Všichni mi připadali jako reklama na zdvořilost.

Moje práce je velice zaujala. Aby ne. Co mám na hvězdě upírů
za práci, jsem se dozvěděl až po příjezdu –

Dost neuvěřitelnou práci.

Obyvatelé upírů hvězdy příliš trpěli pověstí, jakou mají ve vesmíru. Ale nemohli si pomoci. Jednou byli upíři, a tak – Proto uvítali nabídku Joshuy Lema, který jim navrhl –

Zní to snad komicky –

Neuvěřitelně –

Joshua Lem jim navrhl kybernetické oběti.

9

Nevím, jestli bych byl ochotný vydat se na svou služební cestu, kdybych byl věděl, jakou práci zde mám být pověřen.

Ne že bych se pokládal za svatouška, na svých cestách jsem ve službě naší firmy už musel vykonat řadu choulostivých posláních –

Ale tohle mi vyloženě vadilo.

Celá záležitost byla nanejvýš utajená. Vědělo o ní jen několik vysoce postavených psychologů, pár šéfů klinik a pak představitelé ministerstva výživy –

Umělé oběti.

Ministerstvo výživy vypracovalo plán, podle kterého mělo dojít k vymýcení „folklórní zábavy“ –

Tak nazývalo ministerstvo výživy –

Tak nazývalo – – obvyklou činnost upírů.

Klinicky bylo ověřeno, že krev je pro obyvatele stejně nutná jako zelenina nebo vitamíny, dokonce nutnější –

Nelze jí odvyknout.

I kdybyste se sebevíc snažili, nepodaří se vám naučit krávu mlsat špek místo trávy –

Prostě –

Upíři jsou upíři.

Byl proto vypracován náhradní program.

Podle něj mají být na hvězdu zavedení kybernetičtí turisté, vybavení dokonalým výběrem hodnotné čerstvé krve -

Takoví turisté budou obyvatelům hvězdy k dispozici.

Do krve těchto kybernetických obětí chtěli přidávat ochucené návykové drogy, aby pak obyvatelé hvězdy už neměli zájem na jiné krvi než na krvi umělých obětí -

Potíž byla v tom, že obyvatelům nechutnala krev dodávaná jinak než - než, řeknu to decentně: z tepen -

Krevní injekce, tablety s kondenzovanou krví, šampaňská šumící krev - ne, to se neujalo - - -

Myslím, že si Joshua Lem vzpomněl na moji diskrétnost a na to, jak jsem se v řadě mimořádných případů už osvědčil. Používal mne v poslední době s oblibou na podobná zvláštní poslání -

10

Přednosta z ministerstva výživy Santiago Schumper byl velice šarasantní upír.

„Když se to tak vezme,“ říkával půvabným hlasem, „naše zvyky jsou srovnatelné s tetováním, s pomalováváním hlinkou nebo s folklórními výšivkami - Lidová tvořivost.“

Vůbec -

V poslední době se vůbec upíři snažili svou zálibu omlouvat a snažili se o ní hovořit jako o přežitku -

Zajímavém folklórním a vymírajícím obyčeji.

Jenomže já znal statistiky.

Tajné statistiky.

Upírů, kteří si dokonale odvykli své „folklórní zvláštnosti“, bylo slabých pět procent – – –

I když jsem se stýkával s doktorem Santiagem Schumperem, brávil jsem si s sebou svůj amulet.

„Upíři,“ řekl mi krajan Chu Chuo, „jsou milí, uhlazení, vychovaní – ale najednou se na vás vrhnou – –“

Varoval mne před upíry. Jako bych byl nezkušená mladá dívka a měl se vydat mezi otrlé námořníky, kteří po měsíce nepotkali ženu –

Ženy –

Když jsem se o nich zmínil.

Nikde ve vesmíru jsem neviděl tak krásné ženy, jako na osmaosmdesátce – – –

Příroda vybavuje každého živočicha tím, co potřebuje k své existenci. Broukům dává ochranné zbarvení. Zvířatům v chladných krajích teplé kožichy. Žirafám dlouhý krk –

A ženám na upíří hvězdě –

Těm dala –

Krásu.

11

Musel jsem si dávat velký pozor, abych se nedal s některou z těch nádherných dívek do řeči –

Potkával jsem je všude.

V hotelu, na ulicích, na plovárně –

Sledovaly mne chtivýma očima, dívaly se na mne mile a svůj zájem tahle děvčata dávala najevo bez zábran, jako málokde – –

Přivezl jsem si prsten, jaký se sem na cesty doporučoval.

Prsten měl velký kámen -
Kámen byl vybroušený, dal se natočit k člověku, o kterého jste
měli zájem -
Zrcadlil toho člověka.
Tedy, zrcadlil jej, pokud ten zrcadlený byl - - člověk.
Říkám člověk. Podle vesmírného zákona byli upíři považováni
za lidi. Stejně jako fialoví nebo zelení občané z jižních galaxií -
Ale tehdy, když jsem se zadíval na kámen ve svém prstenu
a upřeně sledoval jeho lesklou plošku -
Když jsem na ní nikoho neviděl -
A podíval se na krásné děvče, které se v tom prstenu podle
všech optických zákonů mělo zrcadlit -
Nemohl jsem se ubránit.
Ne, to není nádherné děvče, říkal jsem si, to je přízrak - báječný
přízrak -
Ale přízrak -
Škoda, říkal jsem si, taková škoda.

12

A přece se mi stalo -
Jak to říct - jak nazvat soužení, které mne na osmaosmdesátce
potkalo -
Zamiloval jsem se.
Když řeknu, že jsem se zamiloval do upíra, budu vypadat v nej-
lepším případě politováníhodně -
V nejlepším případě.
Ale je třeba mít na paměti, že Draculea, jak se má láska jmeno-
vala, vypadala jako krásná dívka z kterékoli jiné galaxie -

Nebyla na ní žádná odlišnost.

Až na to –

Že se neodrážela v zrcadle.

Poprvé jsem ji poznal jedno jarní poledne. Při obědě. Ve svém hotelu – –

Nalévala mi polévku.

Draculea byla servírka.

Nejkrásnější servírka, jakou jsem kdy ve vesmíru viděl –

Usměvavá, usměvavá tak, že její úsměvy pozlacovaly každého a všechno, na co se podívala –

Však jsem jí tak také říkal.

Pozlacovačka.

Hotel, který jsem si mohl za své zvýšené diety dopřát, byl velmi drahý a v době obědů poloprázdný – I ti, kteří v hotelu bydleli, se v něm zpravidla kvůli cenám nestravovali – –

Obědvával jsem sám –

Sám v rozlehlém jídelním sále –

Číšníci se překonávali. Ne že by je tak bavilo hosty obsluhovat, ale nudili se. A moji přítomnost u oběda považovali za příjemné zpestření –

Starali se o mne jako číšníci málokde.

Draculea také.

Uvažoval jsem, jak bych se s ní měl dát do řeči – Aby první oslovení nebylo poslední –

Draculea to vyřešila za mne.

Vylila mi polévku na hlavu –

Díval jsem se právě s nadějí, jestli ji uvidím zrcadlit se ve svém prstenu. Draculea si mého pokukování všimla a sledovala můj prsten víc než polévku –

Zaklonila se, aby lépe na můj prsten viděla –

Nevšiml jsem si, jak pozdvihla talíř, a také jsem se zaklonil, abych ji v krystalu lépe rozeznal –

A vtom jsem ucítil na své hlavě příjemný vlažný déšť – a když jsem si přihladil vlasy –

Měl jsem plné prsty nudlí.

„Jééémine,“ vyjekla Draculea. „Prosím vás, nestěžujte si na mne, nebo vocaď vyletim.“

Předstírat, že vám někdo nevytil na hlavu nudlovou polévku, není zrovna malá práce.

Ale jakžtakž se mi to podařilo –

Od hezkých dívek jsem už zvyklý na horší věci, než že mi lijí nudle na hlavu – –

Otřel jsem si nudle kapesníkem a pokračoval v jídle.

Tvářil jsem se, jako by se NIC NESTALO –

Když mi nesla Draculea – polévková Draculea – (každý z personálu měl z nepochopitelného a nepraktického důvodu na starosti jen jeden druh jídla) –

Když mi nesla polévková Draculea druhý den polévku, polévku s játrovými cassiopejskými knedlíčky, začala se překotně omlouvat, děkovat mi zajímavě, že jsem si nestěžoval –

„Mne někdo polil polévkou?“ zadíval jsem se na ni upřeně – A snažil jsem se ovšem dát do té věty podtón. Aby rozeznala, že nejsem sklerotický, ale absolutně galantní –

Usmála se mi do očí, usmála se vděčně, až jsem byl málem sám na sebe pyšný –

Kdyby lidé naše dobré skutky víc oceňovali, oč víc dobrých skutků bychom konali...

Když jsem Draculeu pozval na procházku po večeri, až jí skončí služba, ani se nezdráhala.

Draculea, usměvavá Draculea -
Nejkrásnější upírka, jakou jsem kdy poznal.

13

Procházeli jsme se do půlnoci v parku u hotelu.

Do půlnoci -

Déle ne -

I když jsem měl s sebou česnek a věřil, že bych se graciézní dívce ubránil, nepokoušel jsem ji -

Jeden nikdy neví.

Když se zmocní i té nejkřehčí dívky vášeň, může dostat sílu, o jaké se nezdá zápasníku v těžké váze -

Ale procházka do půlnoci byla s Draculeou velmi příjemná.

Vyprávěla mi o sobě kdeco.

Je takový druh dívek, které mi vyprávějí o sobě při prvním setkání kdeco - A když se rozcházíme, žasnou po skončení své zpovědi, co všechno mi napovídaly - - -

V jednom testu mi vyšlo, že jsem typ zpovědníka.

Snad ano.

Snad jenom neskáču do řeči lidem, kteří se mi začnou zpovídat, to ve vesmíru dokáže už málokdo.

Draculea studovala dějiny umění a v hotelu si jen přivydělávala. Pocházela z chudé rodiny a rodiče ji nemohli na studiích vydržovat.

Líčila mi své dětství, líčila je zábavně a tak, až jsem cítil lítost, že jsem nemohl prožít dětství na její hvězdě -

Snažil jsem se zavádět řeč na „folklórní zvláštnost“ -

Odbíhala od každé narážky -

A tak jsem jen poslouchal její melodický hlas a díval se na její profil, profil jemný a drze něžný, – – na její malá ústa, ze kterých vylétala hejna dráždivých úsměvů –

A cítil jsem, že jestli se s ní rychle nerozloučím, že se do ní zamiluji –

A rozloučit jsem se nemohl –

14

Dívky na osmaosmdesátce byly velmi milé, a dokonce velmi vyzývavé – Ale jen po určitou mez –

Za touto mezí nastupovala plachost, odmítavost –

Holčičí ježení –

Znám takové dívky i z jiných konců vesmíru. A tak jsem na Draculeu nespěchal –

Ostatně, stále mne něčím od sebe odpuzovala – Svým původem – Jednou jsem ji vzal za ruku a chvíli jsme se na procházce za ruce drželi – nebyl to nepříjemný dotyk –

Ale zvláštní byl –

A byl jsem velmi rád, když jsem její ruku pustil –

Jako bych držel v ruce drát, do kterého může každou chvíli někdo potměšilý pustit elektrický proud –

Dokud proud nepustí, je vše v pořádku, drát je měkký a příjemný a hebký – Ale strach tu je – Možnost, krutá možnost zůstává –

Možná tohle mne na Draculee vábilo nejvíc.

Ten strach, kouzelný strach, který ve mně vzbuzovala – a který jsem musel v její blízkosti překonávat –

Zneklidňovalo mne, když jsme přecházeli kolem výloh a já v nich viděl jen svůj obraz – Draculea se rozplynula a žádný

vizuální vjem, kromě vjemu přístupného mému zraku, ji nepotvrzoval -

Jako bych -

Jako bych si vyšel na schůzku s přeludem.

„My ti asi musíme připadat ujetý, co,“ řekla mi Draculea na naší první procházce -

Snažil jsem se ji přesvědčit, že ne. Ne. Vůbec.

Čím víc mi připadala jiná, než jsem já, tím víc jsem se ji snažil přesvědčit, že žádnou odlišnost mezi jejím lidem a lidem své hvězdy nepocítuji - -

A tím víc jsem se o tom snažil přesvědčit i sám sebe.

15

Draculea -

Už její jméno mne zaujalo.

Hovořila o tom, jak jsou na její hvězdě populární knihy z hvězdy praotců.

Hovořila o tom, jak se Dracula stal oblíbenou četbou.

„U nás nemají moc fantazie, teda ne,“ řekla mi.

Jména vybírají podle tradice a Draculea je prý na její hvězdě docela obyčejné jméno -

Raději by se jmenovala, prohlásila za naší procházky, Sangvina nebo nějak podobně. Vznešeněji -

„Draculea se tady jmenuje každá buchta,“ stěžovala si.

Stěžovala si usměvavě.

Všechno, co Draculea říkala, dokázala vyslovovat usměvavě, snad by uměla i usměvavě plakat -

Nechci po dívkách zpravidla moc.

Aby byly hezké.

Něžné.

Usmívaly se.

Nekřičely -

Draculea spojovala v sobě všechny požadavky, jaké jsem na ideální dívku v sobě nesl -

I druhý den jsme se sešli, už o trochu dříve. Čekala na mne u brány mého pracoviště -

Pohazovala taškou. Plážovou taškou, čouhal z ní nafukovací míč a ručník -

Zlákala mne na plovárnu.

Večer na plovárně byl jako na plovárnách, na jakých jsem býval dosud -

Podlehl jsem iluzi, že Draculea je normální děvče -

Cákala na mne vodu, pila zaujatě brčkem limonádu, mhouřila přehluboké oči - - přivírala před sluncem bronzová víčka -

Jako všechny dívky, se kterými jsem kdy byl na plovárně.

Jenže, když jsme spolu stáli na břehu řeky -

Pohlédl jsem na hladinu.

Na plynoucí lesklé řece jsem viděl jen svůj rozteklý odraz -

Draculea stála těsně vedle mne.

Ale hladina - ji - tajila - -

Často jsem si vzpomínal na tuhle chvíli. Náhle všechna náklonnost, jakou jsem k ní cítil -

Pohasínala.

Po chvíli jsem opět věděl, že mám Draculeu rád. Ale ta vteřina, vteřina poznání, vteřina plná slunce -

Tahle vteřina ve mně utkvěla.

Není jako ty, ta dívka je jiná - zlověstná -

Měl by ses jí vyhnout, Daidale, a pěkně rychle -

„Tamhle mají bezva zmrzlinu,“ zazpívala Draculea melodicky –
A rozběhla se po břehu, bosé nohy hebce šelestily ve vysokých
stéblech –

Vyšel jsem za ní.

Díval jsem se na její přeštíhlou, přepružnou siluetu naproti
blankytu –

Mám ji rád.

Mám.

Co na tom, že je to upír, když ji mám rád.

16

Práce na kybernetických obětech probíhala celkem rychle. Úspěš-
ně. A všechny testy vykazovaly nejlepší údaje –

Psychologové doporučovali, abychom zprvu, než obyvatelé na
umělé oběti přivyknou, nezveřejnili, že oběti jsou umělé –

Proč také.

Nikdo se nás na to neptal.

Zúčastnil jsem se několika testovacích pokusů, při kterých byly
kybernetické oběti nasazeny do prvních experimentů.

Umělé oběti –

Nebyl to zase tak docela originální nápad. Umělé oběti se po
vesmíru rozešly už v kolika sériích –

Vlastně s nimi ani Roboteum nepřišlo první.

Ale Roboteum, ta velká firma Joshuy Lema, mělo dar kopírovat
cizí nápady a přivádět je k větší dokonalosti –

Oběti, jaké se zatím po vesmíru prodávaly, byly oběti docela
obyčejné. Ten, kdo neměl nikoho, koho by mohl seřvat, si zakoupil
OBĚŤ. Chudáka. Kybernetické ušlápnuté stvoření –

Mohl je seřvat podle libosti.

A kybernetická oběť se jen schoulila, rozplakala.

Člověk, který někoho sjede, s ním obvykle cítí za chvíli lítost, lituje toho, že se unáhlil, ublížil...

I na tohle se v konstrukci obětí pamatovalo.

Pomocí páčky na dálkovém ovladači se dala celá vzteklá scéna snadno vyrušit – –

Už nebylo třeba, aby prchlíví lidé obcházelí své blízké a prosili je, aby zapomněli na to, co jim ve vzteku řekli. Oběť na rozkaz zapomínala a zapomínala dokonale – – Joshuu Lema velmi mrzelo, že oběti neuvedl do prodeje on a jeho Roboteum –

Uvažoval, že by mohl uvést aspoň do prodeje oběti pro zvlášť agresivní typy. Oběti, které by mohl jejich kupec i tlouci, kybernetické oběti, které by se daly i zavraždit –

Jenomže i na tohle už měl někdo jiný patent.

Když se Joshua Lem dozvěděl o morálních potížích, jaké mají před obyvateli civilizovaných hvězd ve svém okolí obyvatelé hvězdy 88, zajásal –

Přijal to jako přízeň osudu.

Na tomhle se dá vydělat.

Pro Joshuu Lema se všechny záležitosti na světě dělily na ty, na kterých se vydělat dalo, a na ty, na kterých se vydělat nedá.

17

Měl jsem dost volného času.

Dokumentace, se kterou jsem na 88 přijel, byla výtečná. Moje práce byla v podstatě jen prací koordinátora – – –

Trávil jsem s Leou celé hodiny každý den –

Říkal jsem jí Leo.

Jakmile jsem ji nenazýval Draculea, ale Lea, hned mi připadala daleko víc normální -

Je to tak jednoduché.

Přejmenovat -

Jakmile svět kolem sebe přejmenujeme, můžeme se lépe obelhávat, že svět kolem nás je jiný -

Teď se dokážu na přejmenování Draculey dívat s nadhledem, ale tehdy jsem si neuvědomoval ten podvod, jakého se dopouštím, považoval jsem její překřtění za milý detail -

A přitom od chvíle, kdy se její jméno změnilo -

Se změnil i můj vztah k ní.

Přestal jsem tolik dbát na ostražitost.

Často jsem se s ní zdržel i přes půlnoc, sedávali jsme v báječných vinárnách osmaosmdesátky -

Utrácel jsem svou královskou apanáž -

Dávali jsme si hrát kybernetickými kapelami, co nás napadlo -- Draculea milovala rychlé, vášnivé melodie a nejraději si dávala od kybernetických muzikantů hrát Viva España -

A vší silou jsem se snažil ze sebe vytěsnit i ten poslední zbytek znepokojení, který na mne z Ley vydechoval -

18

Upíři -

Samo to slovo mi začínalo znít komicky.

Jistě jsou všechno pověry, co se o nich říká - stačí se podívat do Leiných čistých očí -

Vrazi, upíří vrazi, by jistě neměli tak čistý pohled -

Snad je tu určité procento těch, pro které dělám umělé oběti -

Ale jinak je to všechno jistě přehnané -

„Musíš furt nosit ten česnek?“ řekla mi Lea jednou -

„Tobě vadí?“

Snažil jsem se nedat do té otázky žádný dvojsmyslný přízvuk.
Ale měl jsem pocit, že tou snahou jsem ho do ní dal nejvíc -

Podívala se na mne udiveně -

„Holky u vás doma rády čichají česnek?“

„Ne,“ musel jsem přiznat -

„Já si myslím, že ten česnek smrdí,“ řekla. „Nezlob se, to neříkám jako, jako,“ nevyslovila podstatné jméno, „ale jako holka.“

Hezkým děvčatům nedokážu odporovat -

Stáhl jsem talisman s česnekem z krku a hodil ho z okna -

Taky mi vadil.

Mám česnek rád a jím ho, kdy můžu - ovšem když nejdu mezi lidmi -

Jenže něco jiného je jíst česnek a něco jiného je nosit česnek kolik dní na krku -

„Konečně,“ řekla.

Kdyby něco - kdyby se na mne vrhla -

Kdyby se na mne chtěla vrhnout, tak stejně až po půlnoci, uklidňoval jsem se - - Bylo poledne, a tak jsem neměl dojem, že jsem udělal něco netaktického - neopatrného -

V hotelu mám stejně česneku zásobu -

Vyhověl jsem.

A neuškodil si.

V tom je jedno z velkých tajemství života: vyhovovat těm okolo a neškodit přitom sobě.

Druhý den mne zas pozvala na vyjížd'ku.

Parníkem.

Vyjížd'ky parníkem byly obvyklým rozptýlením obyvatel na hvězdě osmdesát osm.

Potíž byla jen v tom, že parníky vyjížděly z mola po obědě a vracely se až kolem druhé v noci.

Na parnicích se tančilo, hrály se společenské hry, byly na nich velké bazény a sportoviště -

Parníky se jim vlastně říkalo jen ze setrvačnosti, byly to obrovité plochy, plovoucí plošiny, plné zábavy a přepychu -

Jo, pojedu s tebou, ozval se ve mně ihned ironický pozorovatel -
Přes půlnoc - Bez česneku -

A pak mě napadlo -

„Ale ano,“ řekl jsem, „rád, Leo.“

Napadlo mne, že opět mohu vyhovět a neublížit si - - mohu udělat experiment -

Omluvil jsem se, že se musím na vyjížd'ku převléknout, a rozběhl se do laboratoří.

Proměnit jednu z kybernetických obětí do své podoby jsem zvládl bleskově -

Však jsem se těch kopií už pod rukou nasekal, ani nepočítám - - je to zakázané, ale přivydělává si tím v Roboteu každý -

Když jsem se zadíval na kybernetickou oběť, která byla tak dokonale podobná mně, až jsem -

Až jsem litoval.

Otestuju si Leu -

A jestli se tenhle panák vrátí a nebude mít v sobě stanovené množství krve - -

Pak -

Pak mi bude moc smutno.

Protože mám Leu rád a nerad bych ji ztratil. Ale jestli tenhle panák nebude mít všechnu krev -

Konečně, abych miloval strašidlo, tak perverzní zase nejsem.

20

Byl jsem se sebou dost spokojený.

Nepatřím k lidem, kteří by se příliš podceňovali, a tak bývám se sebou spokojený pravidelně. Ale teď jsem byl spokojený se sebou, který stál vedle mne -

Fyzická podoba. Psychická biokopie. Bezvadně jsem vystihl oboje -

„Jdi,“ řekl jsem si. Pokaždé když oslovuji svého dvojníka, lituji, že člověk musí sebe oslovovat jenom takhle, druhou osobou. Nemáme rozkazovací způsob pro první osobu -

Zatím.

Věřím, že pokroky v kybernetice změní i lingvistiku.

„Jo,“ řekl Daidalos, kybernetická oběť, „jo, co zase vod sebe chci.“

„Chci vod sebe,“ řekl jsem si, a podíval se sobě přísně do očí. Na tyhle biokopie musí být jeden přísný, jen trochu jim poleví a hned si začnou dovolovat, „chci od sebe, abych šel s Draculeou na parník -“

„Jo, to chci vod sebe taky,“ řekl Daidalos, kybernetická oběť, zsalutoval mi ironickým cvrnknutím ukazováčku o kadeř. Jako zdravívám já. Tahle kradená mimika a gestika mi u biokopií zvláště vadí -

„Tak pálím,“ pobídl jsem se.

Daidalos, biokopická oběť, na mne mrkl – – a vyšel –
Hvízdal si.

Se sebou se člověk domluví rychle –

Biokopie ví totéž, co víte vy, a tak jí stačí jenom lehce nasměrovat a nemusíte se bát –

Samozřejmě že je jí třeba předem zablokovat určitá centra – ono, když dáte absolutní svobodu sám sobě, nemusí to také nijak dobře dopadnout. Aspoň u mne. Zním se.

„A vrať se hned, jak parník přijede,“ zavolal jsem na sebe.

Daidalos, kybernetická oběť, mávl rukou – – nedělej si starosti, starej dobráku, říkalo to gesto – – nonšalantní gesto –

Přesto jsem byl rád, že jsem mu určitá centra zablokoval.

Jeden si nesmí moc věřit. Zním se.

A pak –

Člověk musí být přísný i sám na sebe.

21

Musím říct, že jsem na sebe čekal pěkně napjatě.

S Leou to bylo něco jiného, než bývalo sem tam na služebních cestách. Začalo mi na ní záležet nějak – – – víc –

Kdyby nebyla upír –

Mohl jsem si stokrát namluvit, že upíři jsou také lidi a že nemohou za to, že jsou upíři – – jako černochoch nemůže za černou pleť nebo – – modroch z jižní galaxie nemůže za modrou pokožku.

Mohl jsem si stokrát říkat, že moji prapředkové jako prapředkové každého z hvězdy praotců byli dost možná kanibalové – – a že zdejší generace upírů se s upírstvím vyrovnává – důstojně vyrovnává –

Stejně jako minulé generace s kanibalismem.

Ten zvláštní opar, který se kolem Draculey vznášel, mne pokaždé dokázal naplnit dusnou náladou –

Vyklonil jsem se z okna.

Jasná noc, modravá, přečistá jako noci na osmaosmdesátce –

Zaslechl jsem kroky – pod oknem mé hotelové kóje šel –

Ano, šel jsem já.

„Tak jaký to bylo?“ zavolali jsme na sebe z okna.

Daidalos, kybernetická oběť, na mne ospale mávl do výšky.

„Řek bych si, že fajn,“ zahulákal, „řek bych si, že to bylo docela fajnfajn.“

„Kousala?“ zavolal jsem na sebe.

Udiveně jsem se na sebe podíval –

Odvedl jsem se do koupelny, vypočil jsem se a napojil se na sangvinometr.

Ruce se mi třásly nedočkavostí, když jsem otočil stupnicí u číselníku a napojoval na sangvinometr krvoměr.

Mhouřil jsem oči, jako bych tak mohl změnit, znejasnit, zlepšit výsledek v Lein prospěch –

Ani –

Ani kapka krve nechyběla.

Lea nekousala.

Lea – díval jsem se opojeně na sangvinometr – – zlatá Lea – – Daidalos, kybernetická oběť, neztratil ani kapku, jedinou kapku krve – –

Jak je to krásné, když nám dívky nesají krev.

Od toho okamžiku, kdy mi sangvinometr potvrdil, že Lea je z hvězdy upírů, ale nemá její zvyky -

Od té doby jsem se na ni mohl dívat jako na děvče. Děvče, které se mi líbí. Jako jsem se díval na děvčata na jiných hvězdách -

Jak jsem byl rád, když ihned potom, co jsem skončil zkoumání stavu krve u kybernetické oběti, ozval se Lein hlásek ve videofonu -

Obrazovka videofonu se táhla přes celou stěnu pokoje -

Lea - obryně Lea - se na mne dívala ze stěny, celou stěnu vyplnila její gigantická silueta - porostla jí.

Jako by mi na stěně pokoje rozkvétala obrovitá oživlá freska -

„Daido,“ říkala a mrkala na mne. Uměla hezky mrkat, však jsem jí také říkal mrkalička, „zejtra pojedem zase? Zase na parníčku?“

„Se ví,“ zamával jsem jí na obrazovku -

„Tak pa,“ broukla ospale a svítící stěna se propadla do tmy -

Zítra -

Docela jsem se už teď těšil, až vystoupím na parník a vypluji na otevřené moře - - až všude, kam se podívám, nebude nic, jen mlžný obzor a Leina usměvavá křehká tvář -

Upíři.

Upíři, myslel jsem si pohrdavě -

Ti lidé s upíry nadělají. Upír jako každý jiný. Upír jako každý jiný člověk.

Všiml jsem si, že v recepci se rozdávají přihlášky do Upířího fanklubu a umínil jsem si, že si také jednu vyplním -

Hned zítra.

A pak jsem šel spát.

Ve snu se mi zjevila Lea -

Plula vzduchem, tak jak jsem věděl, že to upíři dokáží. Dokáží to, i když to dělávají zřídka. Stydí se za to jako za projev nekulturnosti. Prý i hovořit o tom s cizinci se ostýchají - -

Lea létala, plavně - - baletila v modravých paprscích, růžová a bílá, usměvavá - mávala pažemi, které měla připodobněné křídům obrovitých racků, klouzala oblohou - - a peří jejích paží se lesklo -

23

Hned jak skončila příští den práce, spěchal jsem na molo.

Lea -

Lea, krásná jako nikdy, seděla na zábradlí mola, pohupovala se.

Byla z těch dívek, které nevydrží chvíli v klidu, musí se stále pohupovat, natřásat v rytmu melodie, která jim právě opanovala vzpomínku, nebo aspoň cupují prsty okraj ubrusu -

Lízala zmrzlinu.

„Hm,“ přistrčila ke mně kornoutek -

Lízl jsem si.

„Ňam?“ zeptala se.

„Ňam,“ souhlasil jsem.

A tak jsme tam seděli a lízali jednu zmrzlinu za druhou, zmrzlinář měl stánek hned vedle nás u mola, nabízel jí tolik výtečných druhů - -

Lízali jsme zmrzlinu, dokud nepřijel parník.

Ani jsme do té doby nemluvili, jen jsme lízali a lízali. A občas jsme se na sebe usmáli - Bylo to odpoledne Ňam. Večer Ňam. Celý čas Ňam Ňam. Tak Lea ráda říkala o čase, který se jí líbil -

Parník –

Parník, který přijel, byl plný usměvavých lidí. Jako by neměli před sebou jiný životní cíl než se usmívat na své okolí. Hvězda 88 byla hvězdou bohatých lidí, po většinu života hledali zábavu –

Procházeli jsme se alejemi, dlouhými a lahodnými, vroubily pláně plovoucí plochy, plavali jsme v bazénech, projížděli se na kybernetických najádách, jedli jídla započtená v ceně jízdenky –

Když odbila jedenáctá hodina, začalo na plovoucí ploše hrát osm kapel – – každá kapela hrála melodii jiného cípu vesmíru – – –

Ať byli turisté na parníku z jakéhokoliv kouta oblohy, každý si mohl najít svou melodii a každý si mohl tančit na tom báječném svítícím a plovoucím ostrově – –

Tančili jsme s Leou nejprve na parketě a pak se mnou Lea odtančila do dlouhé setmělé aleje, točilo se v ní několik mladých párů – – vyhledávaly samotu stejně jako my – –

Aleje byly pro tento účel diskrétně ztemnělé –

24

„Jsi lepší, než jsi byl včera,“ šeptala mi Lea tak blízko u ucha, že jsem cítil její ret, jak mne při šepotu na ucho líbá –

„Jinej?“

„Jsi ňam,“ řekla Lea.

„Ty taky,“ zašeptal jsem jí a políbil jí šepotem ucho –

Z dálky, ze středu parníku, zaznělo tlumené vyzvánění – – půlnoc – hudby v různých koncích parníku hrály fanfáru –

Pozdrav novému dni – –

A vtom, když jsem cítil v rukou křehkou vláčnost Leina těla a chystal se, že najdu svými rty její –

V tu chvíli, plnou něžného šera a vzdálených spanilých melodií,
mi projela tělem bolest -

Bolest náhlá, prudká a bezmezná -

Zaskučel jsem - Při náhlých a velikých bolestech člověk v prvním okamžiku není ani schopný poznat, kde bolest cítí, celé jeho já je bolestí zasaženo, protkáno, probodnuto -

Tichounce jsem sténal -

A pomalu jsem si uvědomoval, že bolest cítím na krku, bolest, která už není bolestí, ale stává se jen nepříjemným dotykem -

Dotykem, jaký cítím při umrtvení čelisti u zubaře -

Krk mi zkameněl.

A já jsem cítil jen lehké a lhostejné tlaky -

Tlaky, které se rytmicky vzdalovaly a opět sílily -

Pak se z těch tlaků stalo něco, co už nebylo ani nepříjemné, ani lhostejné, docela jsem zažíval na svém hrdle příjemný dotyk -

Snad tahle proměna bolesti do rozkoše trvala několik vteřin -

Uvědomil jsem si, že stále ještě zní fanfára, kterou hrají kapely ve tmě přede mnou, za mnou -

Celá ta chvíle nebyla delší než fanfáry - - fanfárová chvíle -

A já se po těch pár vteřin oslepujícího úžasu upamatoval - stále jsem cítil Draculeino měkké tělo v náručí - A uvědomil jsem si, že cítím její zuby zatnuté do svého hrdla -

25

V prvním okamžiku jsem chtěl uskočit, ale Draculea mne objímala pevně, tiskla se ke mně, jako by chtěla svým tělem prolnout do mého a splynout s ním do jediné podoby -

Uvědomil jsem si, že kdybych ji od sebe odstrčil, tak jak teď stojí, se zuby zaťatými do mého hrdla, mohl bych si hrdlo roztrhnout –

Musím počkat, až zuby sama vyjme.

I když mne hrůza už tolik neochromovala a byl jsem při smyslech, nebyl jsem natolik bystrý, abych se dokázal se situací střízlivě vyrovnat – – snad mi Draculea vstříkla do tepen zmalátňující extrakt –

Pokud vím, nebyli upíři nikdy klinicky zpracováni.

Ale jak se pamatuji na tu chvíli, kdy jsem stál s Leou ve tmě a vnímal rytmické sání na hrdle, neměl jsem sílu k obraně –

Ani nejslabší touhu se bránit –

Nevím, jak dlouho jsme tak stáli.

Když se Lea ode mne odtrhla, zněla k nám z dálky valčíková melodie, sladká – unylá –

„Na,“ podala mi Draculea kapesník – krajkový kapesník –

„Co je,“ vydechl jsem.

Podepřela mne, viděla, že sotva stojím na nohou –

„Přidrž si to na krku,“ řekla, „ať si nepokecáš košili.“

Viděla, že nejsem schopný ani nejmenšího pohybu, a tak mi vzala krajkový kapesník z ruky a sama mi otřela krev. Přidržovala mi kapesník na hrdle –

„Za chvíli se udělá stroupek,“ řekla a políbila mne na rty –

Byl jsem tak malátný, že jsem neměl sílu ani uskočit před jejími rty, Draculeina ústa přešla po mých ústech –

Takový divný dotyk –

Mrtvý –

Jako by mi někdo položil na ústa oblázek –

Dovedla mne k lavičce.

Usadila mne na ni, položila mi hlavu na rameno – Stále mi při-
držovala kapesník na hrdle – jednou jsem dával krev v transfúzní
stanici, byl jsem předtím trochu rozrušený, ale zdaleka na mne
transfúzní odběr krve tolik nezapůsobil –

Snad mi vzala Draculea víc krve, než je vhodné –

Po chvíli mi krev na krku přestala téct, Draculea mi hrdlo polí-
bila –

Zdálo se mi, že je políbila mlsně – – nešlo jí o polibek, ale o to,
aby mi na hrdle zachytila poslední kapku krve –

Jako bych byl – – omámený, zakletý, v její moci –

Vedla mne do ozářených prostor plovoucích zahrady – – tam, kde
stevardi roznášeli půlnoční hostinu – –

Ukazovala mi na jednotlivá jídla a doporučovala, co si mám
vzít, co pít, její rady se podobaly radám, jaké mi dávali pracovníci
ošetřovny, ve které jsem se podrobil odběru krve –

Když parník dojel zpátky k molu, byl jsem jakžtakž v pořádku.

Tedy – fyzicky.

Psychicky jsem byl na zvláštním pomezí nervní rozvibrova-
nosti na jedné straně a otupělosti na druhé straně –

Nemluvil jsem.

Jen jsem se ustrašeně díval na molo, ze kterého odplouval parník –
Chovám se –

Chovám se, jako by mne Lea znásilnila, napadlo mne, jako bych
byl dívka a někdo se na mně dopustil krutého násilí –

„Daido,“ šeptla Lea povzbudivě a mrkla na mne –

Odvrátil jsem od ní oči.

Chtělo se mi spát – jen spát –

Zaspat.

„Daido,“ řekla Lea -

Stoupla si na špičky a objala mne kolem krku - Teď jsem v sobě našel sílu, uchopil jsem ji za zápěstí, strhl její objetí ze sebe -

„Musím spát,“ zašeptal jsem, „jsem děsně zmámenej -“

Samotného mne překvapilo tohle slovo - Nikdy jsem ho ještě o sobě nepoužil - Ale věděl jsem, že je přesné -

V tom zmámení byl úžas, odpor, okouzlení, strach - zmatek, lítost i rozkoš -

A únava -

Smrtelná únava -

27

„Tak pojď k tobě,“ řekl Lea -

„Půjdu sám -,“ řekl jsem. Chtěl jsem být sám -

V tu chvíli se mi zdálo, že ve vesmíru, v celém vesmíru není nic hezčího než moci být sám, když na to máme chuť -

„Nemusíš domů jít,“ řekla mi Lea -

„Musím -,“ zašeptal jsem.

„Můžeš - -,“ Lea zaváhala.

Otočil jsem se a odcházel -

Ani -

Ani jsem se s ní nerozloučil.

S upíry, kteří mne zklamou, se neloučím, myslel jsem si -

„Můžeš, Daido,“ ozval se za mnou Lein sladký sopráněk, „můžeš přece letět.“

Zastavil jsem se, ale neotočil se k ní tváří -

Neměl jsem sílu -

Už jsem ani neměl sílu se na ni podívat.

Na upíry, kteří mne zklamou, se ani nedívám, myslel jsem si hořce -

Ale pak - došlo mi, co na mne Lea zavolala - zamrazilo mne, mrazení mnou probíhalo od hrudi k ramenům, přelévalo se na záda, pak se vlévalo do mých paží, ulpělo mi v konečcích prstů - - -

Sála mi krev -

To znamená - to přece znamená - -

Podle vampyrologické literatury, kterou jsem poznal, to znamená, že mne zasvětila, že mne přijala za jednoho ze svého rodu -

Ten, komu upír saje krev, je přece -

Upír.

V životě jsem byl už ledačím -

Stál jsem a neměl už vůbec sílu otočit se a podívat se Lei do tváře -

Díval jsem se do tmy, která byla přede mnou, pozvedal ruce, a pociťoval, že se nadnáším -

Docela tak, jako se mi to někdy stávalo ve snu, tak jako jsem viděl létat minulou noc ve snění Leu -

V životě jsem byl už ledačím.

Ale upírem ne.

28

Nejsem z těch, kteří by ztráceli duchapřítomnost, a neztratil jsem ji ani tehdy, když jsem se odlepoval od země a vznášel -

V tu chvíli, kdy jsem dostal letovou schopnost, mi byla také udělena síla tuto schopnost psychicky vydržet - Když má člověk k něčemu schopnost, mívá zpravidla i sílu tuto schopnost unést.

Vznesl jsem se jen na pár decimetrů od země, ale byl jsem si jistý, že se mohu vyšvihnout podle libosti k temné obloze, mohu vzletět dokonale bezpečně –

„Daido,“ ozvalo se nade mnou.

Lea –

Lea ve svém černém kalhotovém kostýmu plula nebesy nade mnou –

Vypadala báječně pookřálá –

Jako by se let pro ni stal drogou –

Její čistá, jemná tvář se málem třpytila vnitřním uspokojením, klouzala oblohou a kynula mi vílími pohyby paží –

Jasnost a blaženost její tváře vyhlížely až nepřírozeně –

Fetuje.

Ano, Lea fetuje.

Mou krev.

Vznesl jsem se do výšky, studený vzduch mi stíral pot z tváří – – trochu mne vzpamatoval – – nevzletěl jsem moc vysoko, takové dva tři metry – – klouzali jsme nad molem –

„Teda to vod tebe bylo prostý,“ řekl jsem Lei.

„Bylo,“ kývla.

Chvíli mlčela.

„Promiň, ale já se neovládla,“ řekla.

„Cos to se mnou udělala,“ zamával jsem pažemi a zastyděl se za svůj kňouravý hlásek, hovořil jsem jako děvče, které se dožaduje lítosti od svého svůdce – – –

„Věděl jsi, Daido,“ řekla Lea, „s kým si začínáš, neříkej, že jsi to nevěděl.“

To je pravda –

To jsem věděl –

Tohle jsem věděl u každého citového dobrodružství, do jakého jsem se kdy ve vesmíru pouštěl –

Ale žádné z děvčat mi to neřeklo takhle jednoznačně.

„Stejně to vod tebe bylo sprostý,“ řekl jsem jí –

„Ale já tě milovala,“ dechla Lea tmou plaše – „Miluju –“

V jejím tónu jsem od chvíle, kdy se mi zařala do krku, rozeznával nějakou vášnivou, vášnivě tvrdou něhu –

Miluje mne.

A je odhodlána za mne bojovat – o mne bojovat –

I se mnou.

Až jsem se té vášně, té Leiny vášně bál –

Milovala mne, a tak –

A tak mi saje krev.

„Byla to ničemnost,“ oslovil jsem tmu, která plula nade mnou –

„Tak si to tak neber,“ dechla tma ve výši –

„Jak si to nemám brát,“ zaúpěl jsem, „upíre upírská –“

Jak mne vítr chladil, upamatovával jsem se a byl stále schopnější svou situaci strážlivě posuzovat – To posuzování mne děsilo –

Oslovení Ley jsem spíš, než vyslovil, zaštkal – – –

„Hele,“ řekla tma nade mnou, „hele.“

„No musíš uznat, že jsi mne zneužila.“

„Hele. Moc upírům nenadávej,“ sopránový hlásek zazněl těsně vedle mého ucha, popolétl jsem ustrašeně od ní –

„Moc na upíry nenadávej, když jsi jeden z nich.“

Dolétli jsme na konec mola –

Zadíval jsem se na hladinu, začala se rozsvěcet, kdesi v nedohlednu nad ní začalo něžně svítat –

Chvíli jsme letěli nad vlnami, svítalo víc a víc –

Neřeknu, nic Lei neřeknu, umiňoval jsem si –

Mlčel jsem.

Z trucu.

A světlo kolem nás sílilo, rozlévalo se, oslepující světlo úsvitu, jaké je pravidlem na osmaosmdesátce -

Pohlédl jsem na mírné vlny pod sebou -

Letěl jsem těsně nad hladinou, tak těsně, že když jsem špičkou polobotky zavadil o hladinu, rozčeřila se, pár okamžiků zůstávala na vodě po dotyku mé boty dlouhá čára -

Ale já -

Já jsem se na té hladině neodrážel.

Nejprve jsem to nemohl pochopit, a když jsem si to uvědomil, věděl jsem, že by bylo lépe, kdybych si to domyslet nedokázal -

Létl jsem nad trýznivě zlatou svítající hladinou -

A kdyby za mnou Lein dech nebyl, byl bych se asi v tom strašném oslepivém svítání rozvzlykal -

Já prostě -

Já prostě nejsem zvyklý na to, být upírem -

29

Příští den jsem zase nastoupil do práce. Snažil jsem se, aby na mě nikdo nic nepoznal.

Nedalo mi to mnoho práce.

Zrcadla na osmaosmdesátce nebyla tak častá jako na ostatních hvězdách, co jsem měl příležitost poznat. Snad se upíři podvědomě zrcadel obávali -

Nejčastěji je umísťovali do hotelů a do míst, kde bývali turisté z okolních galaxií.

Ostatně -

Jim přece zrcadla k ničemu nebyla. Byla pro ně naprosto nepotřebná. Do svého hotelu jsem chodíval po té straně recepce, kde zrcadlo nebylo –

Jenže tohle se nedá dlouho utajit, uvědomoval jsem si –

Hodně se dá utajit. Ale jsou věci, které se utajit nedají v žádném případě, tedy utajit dlouho.

30

Že nejsem vidět v zrcadle, ještě nebylo nejhorší.

Víc mne začaly děsit věci, které mou proměnu provázely a které byly daleko nenápadnější. Tedy, nenápadnější pro moje okolí. Pro mne bohužel ne.

Měl jsem chuť – chuť na krev. Banální – ale neodolatelnou – chuť na krev –

Když jsem šel po ulici, dokázal jsem velice snadno rozeznávat, kdo je z našeho, NAŠEHO, rodu a kdo je turista –

Někdy jsem měl takovou touhu se na ty z okolních galaxií vrhnout a zatnout do nich zuby – rovnou na ulici – až jsem radši přecházel na druhý chodník –

Styděl jsem se za svou touhu –

Ale čím víc jsem se za svou touhu styděl, tím víc jsem ji posiloval, rozdmýchával, tím víc jsem byl proti ní bezmocnější –

Nemohu se vrátit –

Napadlo mne to jednou, když jsem míjel skupinu turistů z hvězdy praotců a musel jsem od nich uhánět téměř poklusem –

Jak bych mohl odolávat pokušení na své rodné hvězdě.

Možná proto –

Možná proto se do mne Draculea zahryzla – aby mne k sobě připoutala, připodobnila mne k sobě ze strachu, že ji opustím, když nebudu jako ona –

Co z lidí už všechno láska nadělala –

Proč by nemohla z někoho – Ze mne – Udělat upíra.

Lea mne navštívila a předváděla mi, jak se zachází se zuby, jak se dá lépe létat – Předváděla mi věci, které jí byly samozřejmé, ukazovala mi je, jako by učila batole chodit – S úsměvem – S trpělivostí –

Zuby –

Ty mne vyděsily nejvíc. Létání bylo daleko závažnější, ale s tím jsem se dokázal smířit hned. Zato zuby –

„Koukni,“ řekla, „paráda.“

A postavila se přede mne, natočila ke mně svou krásnou tvář s pikantně nadzvednutým nosem –

31

Dívala se na mne trochu pobaveně, jako by čekala, napjatě čekala na mou reakci –

Pootevřela rty –

Měla krásně skrojené rty. V koutcích často lehce ironicky stočené. Ale ne v domýšlivém stahu, ne, v něžně dráždivém posměchu –

Teď, když jsem se jí, jak mi přikázala, na rty zadíval, pozoroval jsem na jejím dolním rtu drobné bílé skvrnky – lesklé – bělostné –

Ta bělost zářila –

Dloužila se –

Jako by Draculea měla v ústech dvě bílé perly a nějakým eskamotérským trikem je dokázala sunout ven – po dolním rtu ven –

Sunout pomalu a -

Neupustit.

Když mi došlo, co to jsou ty dvě dlouhé perly, zavřel jsem oči -
Jen touha nevypadat před Draculeou zbaběle mne opět přivedla
k tomu, že jsem oči otevřel a zíral jí na rty - -

Teď bylo jasné, že jí z úst nevyklouzly perly -

Byly to -

Krásné, bělostné špičáky. Tedy samy o sobě to byly krásné
a bělostné špičáky -

Ale pokud jsem je nebral samy o sobě, ale bral je jako doplněk
Ley, vyhlížely hrůzně -

Nedloužily se nijak rychle, mně aspoň jejich růst připadal, jako
by zabíral celou věčnost -

Vyjely jí asi do poloviny brady, dva špičaté prohnuté bílé zuby -
Jak ji dokáží znetvořit, uvažoval jsem v nesmírné tísní -

Usmívala se.

Ten úsměv přes upíří bodce vypadal příšerně - Zakryl jsem si
oči rukama, ale jak jsem prsty kladl na víčka, dotkl jsem se svých
rtů a zastudilo mne - Ohmatal jsem si rty -

Zuby -

Zuby se dloužily z úst i mně - Zuby delší, než měla Lea -

32

Když jsem svou situaci rozebíral, nevypadala nijak příznivě, na-
opak. Snad kdybych byl zašel na zastupitelství našeho souhvězdí
a všechno nahlásil, mohl jsem získat nějakou radu -

Předpokládal jsem, že nejsem jediný případ upírizace - - jak se
podobným proměnám ve vědeckých kruzích říkalo -

Ale nechtěl jsem -

Jednak mi bylo trapné jít za někým a říkat mu, co se se mnou stalo, oznamovat někomu, že se ze mne stal upír -

Těch komplikací.

A těch řečí -

Řečí, které by mé doznání provázely, jsem se bál vlastně ještě víc než nějakých právních a zdravotních komplikací.

Jistě by následovala karanténa. Přísná.

A pak, nechtěl jsem vystavit Draculeu stíhání, o kterém jsem byl přesvědčený, že by následovalo -

Měl jsem ji rád. Byla upír. Ale když máme někoho rádi, ani se příliš neohlížíme na to, je-li to upír nebo ne -

Znám to z dřívějšíka. I z metaforické roviny -

Aspoň jsem si vypůjčil ze zdejších knihoven o upírizaci, co jsem mohl, o vampýrizaci, vlkodlakizaci a jak se u různých autorů proměna člověka v upíra nazývala. Každý vědec měl ctížádost, připadalo mi, vymyslet jiné slovo -

Jiný název pro stejnou věc.

Ale tohle jsem koneckonců znal. Dobře znal. I z jiných věd, kterými jsem byl nucen se zabývat dříve -

Choulostivá situace.

Rozhodně choulostivá situace -

Octl jsem se už ve vesmíru v celé řadě choulostivých situací, ale v takhle choulostivé -

Nevěděl jsem, kdo by mi mohl pomoci, a věděl jsem, že i když někoho takového poznám, stejně se budu stydět ho o radu požádat -

Svářila se ve mně silná touha po krvi -

Se silnou touhou nezabývat se ani stínem myšlenky, že bych se na někoho vrhl -

Oč víc jsem tu představu deptal ve svém vědomí –
Tím víc mne navštěvovala v podvědomí –
Nemohl jsem usnout ani krátce po obědě, jak tak rád spávám,
abych se ve snu nepostavil před stále stejný obraz –
Jdu po ulici.
Ulici plné lidí.
Lidí všedních... štavnatých...
V poslední době mi u lidí, které jsem potkával, naskakoval tenhle přívlastek, „štavnatí“.
Vybírám mezi nimi –
Tak jako si vybírá zákazník v řeznictví. Jako host na banketu
v jídlech rozložených na stole. Jako host v jídelníčku –
A pak přistupuji k jednomu mladíkovi –
Oslovuji ho.
Vzhlédne, udiveně vzhlédne –
Má oči –
Má oči jako já. I tvář.
Jsem to já.
Jsem oběť – Oběť sebe samého – Oběť oběti –
Vrhám se onomu mladíku na hrdlo, saji, saji – – –, cítím, jak
mi šíje mladíka, do které jsem zatkl prsty, tuhne pod rukama
v křeči –
Probouzel jsem se s výkřikem.
Vždycky na tomto místě mi můj intelekt sen zastavil a já se
probudil – – zhnusený a přitom – plný rozkoše –
Styděl jsem se za tu rozkoš, kterou mi přinášel sen.
Ale stačilo mi usnout, stačilo mi jen nakratičko se vzdát svého
bdění a sen, sen tu byl zase, ještě silnější, delší, krutější –

Chorobné - nebo z hlediska Ley: normální - změny, které můj nový stav provázely, mne dokázaly také pěkně vyděsit -

„Prosím tě,“ říkala mi Lea, když jsem se jí se svými tísněmi svě-
řoval, „co chceš, jsi jako každéj jinej z nás. Jako každéj jinej.“

Ano, byl jsem jako každý jiný z nich.

Jako každý jiný z těch, co žili kolem mne, „vobyčejnej upír“ - -
ale to bylo možná právě to, co můj neklid stupňovalo -

Už ty prsty -

Když se mne zmocnila touha po krvi, kterou jsem mohl jen stěží
ovládnout, nejenže mi ze rtů vyklouzly zuby -

Ale i prsty se mi proměňovaly.

S těmi zuby to ještě nebylo tak zlé. Navykl jsem si v těch oka-
mžicích špulit rty, že jsem své zuby docela dobře mohl zakrýt.

A když mi vyjely z úst obzvlášť dlouze -

Pak jsem si dával před ústa ruku, jako bych si čistil zuby pá-
rátkem -

Ale s prsty se nedalo dělat nic.

Jejich proměna následovala vzápětí proměnu mého chrupu
a působila, že se mi prsty dlužily, nepředstavitelně dlužily -

Jejich konce se ještě zašpičatěly, celé prsty ztratily svou krásnou
modelaci a staly se šlachovitými, změnily i barvu -

Modrally. Nabíhaly.

Nemohl jsem se na ně ani podívat - Z těch dlouhých a špičatí-
cích se nehtů se mi dělalo vysloveně špatně -

Draculea naopak moje zuby i prsty chválila a říkala, že tak
nádherné, jako mám já, má málokterý ze starousedlíků -

Dokonce oceňovala, jak často u mých zubů i prstů k proměně
dochází. Říkala, že jsem velmi vzrušivý. Dochází u mne k pro-

měně špičáků i rukou tak, jako jen u nejvášnivějších upírů z její hvězdy –

Nemohl jsem si pomoci –

Jen jsem začal myslet na krev, už jsem cítil tlak na spodním rtu a už jsem cítil, jak mi prsty vyjíždějí do úzkých špic, jak se mi v nich kosti napínají – – –

Všiml jsem si, že od té doby, od té doby, co jsem – zupírovatěl – se mi začíná na osmaosmdesátce dařit – –

Nějak dařit.

Všichni mi vycházeli vstříc –

Upíři mi vycházeli vstříc –

Upíři vycítí skrytým smyslem, kdo upír je a kdo ne. A drží spolu přímo obdivuhodně. Jak dokáží spolu držet upíři, tak nedokáže hned tak někdo ve vesmíru – – –

Prostě, byl jsem JEJICH.

Bylo mi oznámeno, že jsem navržen k získání Mezigalaktické Frankensteinovy ceny, bohatě dotované ceny pro výboje v kybernetice. A ujistili mne, že jsem nejvážnější kandidát –

Frankensteinova cena –

Dřív se mi o ní ani nesnilo.

Já se mohl zatím ucházet leda tak o čestné uznání v soutěži Mladý kybernetik.

Za to nebyla žádná peněžní částka. Jenom malý diplom. Nezarámovaný. Ani to uznání se mi zatím nepodařilo dostat –

A teď prý jsem kandidátem do Kybernetické akademie a navrhli mne i na Paracelsovu cenu – – –

Vida, jen se člověk stane upírem –

Vida.

Frankensteinova cena.

Až mne – – slavnostně mrazilo – –

Neminul den, aby mi nebyla doručena zpráva o nějaké poctě, která se pro mne chystá -

Za týden jsem tomuto přílivu náhle vzedmutého uznání začal přivykat. A namlouval jsem si, že ta náhlá úcta nemá s mým upírstvím nic společného.

Prostě si -

Všimli mých kvalit.

Pozdě. Ale přece. Přece -

Jednou k tomu muselo dojít - A to, že jsem upír, to je přece jenom náhoda. Souhra okolností.

Jenomže když za mnou přišla Lea a donesla mi důvěrnou zprávu, že bych měl být jmenován ředitelem firmy Duomina - To mnou zamávalo.

Duomina byla firma větší než Roboteum, bohatší a slavnější - Duomina -

Tahle firma platila po vesmíru za nejvhodnější cíl každého konstruktéra. Sám Joshua Lem si zakládal na tom, že je v její správní radě - - -

A já - já bych měl být jejím ředitelem -

„Nesmysl,“ řekl jsem Lei, „střílí si z tebe.“

Ale večer jsem měl videofonickou rozmluvu se zástupci firmy. Nabídlí mi to místo. Bez legrace -

Všiml jsem si, že zástupce firmy, který mi tu velkolepou nabídku přinášel, měl za svým psacím stolem zrcadlo -

Neodrážel se v něm.

„Leo,“ řekl jsem jednou své snoubence – na její naléhání jsem se s ní totiž musel zasnoubit. „Leo, vysvětli mi to –“

Usmívala se –

Vítězně.

Jsou dívky, které se často usmívají vítězně. Pro lidi mého založení to není příjemný úsměv.

Ten úsměv oznamuje celému okolí, že bylo poraženo, podmaňeno – –

„Upíři,“ řekla, „při sobě drží –“

A rozhovořila se o tom, na co jsem občas zaslechl narážku –

Vždycky jsem ji ale bral jako žert. Iluzi. Nadsázku –

Na všech hvězdách v tomto souhvězdí a na mnoha dalších souhvězdích žijí upíři. Tvoří, jak prohlašovala Lea, tajnou společnost, soudržnou společnost, která podporuje JEN své členy – –

„Kdo není upír,“ řekla Lea, „nemá šanci...“

Jmenoval jsem několik lidí, jejichž vzestup, společenský i finanční, se stal ve vesmíru příslovečným –

„Samo,“ řekla Lea, „samo že to byli upíři.“

Rozhovořila se o tom, že i na ni čeká krásná kariéra, protože je upír –

„Jsou lidi,“ řekla mi, „kteří k nám jezdí jen proto, aby si od někoho dali sát krev – Vědí, že jinak to na některých souhvězdích prostě nikam nedotáhnou –“

Nejsem člověk, který by trpěl předsudky.

Myslívám si někdy o sobě přímo, že jsem volnomyšlenkář -

Volnomyšlenkářský upír, uvažoval jsem tehdy, upír bez předsudků jako já by se tímhle neměl znepokojit. Je to přece obvyklé. Mezi námi upíry je to obvyklé - - -

„Počkej,“ řekl jsem Lei, „to ale není jen tak. Přece upírstvo není zase takovej dobráček. Dává. Ale něco za to chce, ne?“

„Celkem nic,“ řekla Lea, „jenom... sát.“

„Sát?“

„Krev,“ Lea si hrála s kadeří, zastrkovala si ji do úst, kousala do ní a zase ji z úst vytahovala -

„Sát krev?“

„No jistě,“ řekla Lea, „musíš sát krev.“

Řekla mi, že je dvojí sání krve. Jedno to, jaké ona provedla se mnou, hluboké, transkinetické, jak se mu říká. Při takovém sání se z toho, komu byla krev odebírána, stane upír -

A pak je mělké sání -

„Výživné.“

To je obvyklé sání, při kterém nejde upírovi o nic jiného než o to, aby se nasýtil.

„Nic to není,“ řekla Lea, „podívej, ty taky jíš krávy a ovce a vepře, pěstujete si je na vašich hvězdách - no a lidi jsou pro nás upíry podobná potrava - Co na tom.“

Co na tom.

Myslím, že celá filozofie dívek, jako je Lea, by se dala do tohoto úsloví shrnout. Co na tom.

Zašel jsem za Santiagem Schumperem.

Jediným, ke komu jsem měl na celé osmaosmdesátce důvěru. Tenhle přednosta z ministerstva výživy vypadal jako člověk, KTERÝ PORADÍ.

Stává se často, že lidé, kteří patří k tomuto typu, mi jdou na nervy. Někteří lidé jako by neměli na světě jinou radost než radit druhým, co mají dělat.

Ale teď jsem zatoužil po někom z tohoto typu -

„Done Santiago,“ řekl jsem mu jednou, když jsme byli skloněni nad výkresy hrdel kybernetických obětí -

„Daidalánku,“ pokývl ke mně vlídně. Komolil mé jméno do takovéhle neodolatelné zdobnělinky, „starý Schumper připraven poradit vždy a všude.“

Zřejmě jsem vypadal jako Ten, který chce, aby se mu radilo.

„Done Santiago,“ řekl jsem mu, „vy jste rodilý upír, vy těžko naleznete pochopení pro takového novice, novoupíra -“

„Mýlíš se,“ řekl don Santiago a teskně se na mne zadíval, „i já jsem novoupír, i já.“

Ten večer jsme trávili se Santiagem Schumperem a hovořili jsme v oblacích dýmu ze Schumperovy dýmky, hovořili jsme až do svítání -

Schumper mi líčil, jak před pár lety přijel na hvězdu 88 na služební cestu jako já. Nebral si na noc česnekový amulet a jednou zapomněl zamknout hotelový pokoj -

Pokojská se vkradla do pokoje, ponořila zuby do jeho hrdla -

Zprvu si stěžoval. Pokoušel se prosadit u vedení hotelu náhradu škody -

„Jaké škody?“ ptal se ředitel hotelu. „Jiní za to, aby mohli být upíry, ještě platí –“

Vysvětlil Santiagovi, jaké možnosti se před ním otevřely. Vesmír patří upírům, řekl mu doslova.

Upíři – ta velká mafie –

Santiago se pár dní rozmýšlel – Nabídky, báječné nabídky se mu začaly hrnout –

Peníze.

Pocty.

Úcta –

Stačí jen sát – Sát – Pít krev –

A vesmír bude můj, uvažoval Santiago Schumper.

A promýšlel, co by měl dělat a co by neměl –

„No, zůstal jsem tady,“ řekl a potřásl dlouhými tenkými prsty. „Daidalánku, taky zůstanete.“

Hovořil o tom, jak se před upírem otevře tolik cest, které jsou neupírům uzavřeny – „Jsme vlastně báječné sdružení. Svépomocné,“ vysvětloval mi –

Během řeči se dostal do euforie, a jak se vzrušeným upírům stává, zuby mu vyjely z úst –

Hovořil a dýmka, kterou občas mezi obrovité zuby vetkl, vyhlížela jako výhrůžný zub, třetí, černý upíří zub – – –

„Měl byste si považovat za čest,“ řekl mi don Santiago, „že patříte mezi upíry – Mezi nás – – –“

Za čest –

Lidé nezkoumají, proč by na sebe měli nebo neměli být hrdí – – uvažují spíš o tom, jak by měli svou nadřazenost dokázat. Těm ostatním –

„Done Santiago,“ řekl jsem, „nikdy nelitujete?“

Zadíval se mi do očí – – sklopil pohled –

„Mám úspěch,“ řekl pomalu, „mám úspěch, jaký bych nikdy neměl, kdybych se upírem nestal –“

„Neptám se vás,“ řekl jsem, „neptám se, done Santiago, jestli máte úspěch, ptám se, jestli nelitujete.“

„Nevím,“ řekl don Santiago Schumper těžce, „proč by někdo měl litovat toho, že má úspěch.“

Možná, napadlo mne, možná úspěchy jsou to, čeho takzvaní úspěšní lidé litují nejvíc.

A to, že Schumper odpovídá tak vyhýbavě, jsem si vyložil jako jasnou odpověď –

38

Byl jsem přivolán na upírský odbor. Přivítali mne s nadšením. Nabídli koňak – A hovořili se mnou zcela otevřeně.

Jsou šťastni, že mne získali.

„Víte,“ řekl mi seržant tajné služby doktor Bloodius, „obyčejných upírů máme hromady a ty, kteří se chtějí mezi nás vetřít, musíme odmítat. Ale odborníky –“

Rozhovořil se o tom, že jejich hvězda chystá expanzi do kybernetiky a potřebuje v ní „mít své lidi“ –

Hodím se jim.

Už jsem si přivykl na to, že v okamžicích zaujetí vyrážejí upírům z úst dlouhé bílé bodce, ale u Bloodia mne jeho předlouhé – lesklé – zuby ohromily –

Ani mu z úst už nevyčuhovaly.

Přímo – –

Čouhaly –

„Dáme veškeré možnosti. Pofičíte, Daidale, pofičíte nahoru jako kometa, věřte mi,“ šišlal Bloodius, namáhal se hovořit, i když mu zuby odíraly bradu –

Stačí jen sát.

Musím splnit plán odběru krve svým bližním. Dva litry denně – To je vše.

A za tohle, za tuhle maličkou službu, kterou jsem svou disciplínou k novému stavu vázán, získám nesmírné výhody.

Sát krev –

Musím si to zkusit, uvažoval jsem a hned jsem se za tu myšlenku zastyděl –

Jsou věci, které si nejde jen „zkusit“. Uděláme je jednou – a neseme následky – na celý život –

Nelze říct: zkusím si skočit z okna...

A zrovna tak nelze říct, uvědomoval jsem si: zkusím někomu sát krev a pak přestanu a budu – jako dřív –

Z rozmluvy s Bloodiem jsem se vrátil k Draculei pěkně rozko-lísaný – – –

39

Vypůjčil jsem si několik knih, které upíři musí znát. Knih, které se pečlivě opatrují, aby se nedostaly do rukou nikomu, kdo by nebyl upířího rodu – Libri vampiri prohibiti –

Už jejich názvy byly výmluvné.

Hygiena mladého upíra

Ošetřování špičáků a technika sání

Co má vědět mladý upír

Přečetl jsem všechny tři knihy v jediné noci, horečné noci – –
hltať jsem je jediným dechem –

Mám povinnosti.

Sát krev svým bližním.

Každý měsíc musím přivést hlubokým sáním do řad upírů
nového upíra –

Tuhle povinnost mají jen někteří vybraní upíři, ale já jsem byl
vybrán k nim –

Ne. Ne, řekl jsem si a vyběhl na balkón u hotelového pokoje,
dýchal jsem chladný noční vítr od pobřeží –

Nene, říkal jsem si, přece nebudu sát krev –

Co ti to udělá, říkal mi ale tichý hlas, který byl přes svou tichost
tak slyšet – Výhody, jaké budou výhody –

A pak – – krev je dobrá – tak dobrá – copak po ní netoužíš?

Netrpím přehnanými předsudky? Možná to jsou jen moje
skrupule, které mi brání ve štěstí –

Dal jsem si studenou sprchu.

Hlad po krvi se rozplynul – – –

Však také v příručce *Co má vědět mladý upír* upířím jinochům
studené sprchy zakazují –

Tlumí to prý přirozené pochody jejich těl.

Těl –

I duší –

Druhý den ráno jsem se měl sejít s Draculeou a už teď jsem
věděl, že se jí bojím –

Upír se bojí upírů – jak směšné – Ale neměl by se člověk nejvíc bát
svých sklonů, svých vlastních sklonů, které vidí na druhých?

„Daido,“ usmála se na mne Lea, „jsi bledej.“

Podíval jsem se do zrcadla -

Samozřejmě že jsem se nespátřil, ale Draculea zahlédla můj pohled.

„Pár měsíců ti bude trvat, než si tohle odvykneš. Ale jsi opravdu fantasticky bledej.“

Bledost patřila na osmaosmdesátce za elegantní zabarvení právě tak jako opálenost na jiných hvězdách -

„Leo,“ řekl jsem jí, „já bych se chtěl vrátit -“

„Vrá -,“ nadechla se užasle, „- tit?“

„Leo,“ řekl jsem jí, „já nemám nervy na to, abych byl jedním z vás. Samozřejmě řekneš, že si zvyknu -“

„Samozřejmě že si zvykneš, Daido -“

„Ale já,“ řekl jsem a cítil, jak mi vzrušením zase vyrazily zuby a tlačí mne na dolním rtu, „já si zvyknout nechci.“

„Daido,“ řekla Lea, „lehni si a rozepni si košili.“

„Proč?“

Zuby jí vyjely ze rtů a leskly se v jitřním slunci -

„Víš,“ zaváhala, „musím sání opakovat. Napoprvé jsem nezajela dostatečně hluboko. Volal mi nějaký Bloodius. Že prý jsem husa... jak mi ten syčák nadával -“

Přejela mi mazlivě dlaní po hrdle a zachytila knoflíček mé košile u límečku -

Setřepal jsem jí ruku.

„Říkal, že to jsme my, mladá generace, ani prej, my holky rozmazlený, nedokážeme kluka pořádně kousnout -“

Odstupoval jsem od ní -

„Prej všecko děláme ledabyle,“ říkala Lea, „že prej vodbydeme úplně všecko. Mám tě kousnout znova –“

„Chceš říct, že když mne nekousneš –“

„No jasně,“ kývla, „jsi zatím prozatímní upír. Říkal Bloodius, že tak odfláknutý kousnutí ještě neviděl, ale ty jsi měl tuhej límeček u košile a mně se asi pysky smekly –“

41

Prozatímní upír -

Pozoroval jsem na sobě v posledních hodinách opravdu jakési uvolnění -

Včera večer jsem si dal na pokoj dopravit jednu „kybernetickou oběť“, tak mne chuť po krvi sužovala -

Umínil jsem si, že se zahryznu alespoň do ní, namlouval jsem si, že to není nic, kousnout do umělé tepny a sát z umělé tepny - To je přece jako otevřít konzervu -

Ale během noci jsem už neměl chuť na tepny -

Přičítal jsem to studené sprše. Dal jsem si nejledovější sprchu, jakou jsem mohl -

Jenže teď mne napadlo, že to nemusel být účinek studené vody, kdepak, mohl to být jen následek zvětrávání mého upírství, prostý fyziologický útlum -

Přešel jsem si prsty po rtech -

I zuby mi nevyjely z úst tak jako dřív, jindy mne tlačily až na kraji brady - - -

Teď mi jí překrývaly sotva třetinu -

„Košílku,“ zaprosila Lea, „knoflíček.“

Opět mi zajela prsty k hrdlu a pokusila se mi povolit kravatu a rozepnout knoflíček u krku -

Stáhl jsem jí ruce ze svého hrdla -

Všiml jsem si svých prstů, kterými jsem držel Leina zápěstí - Ne, to už nebyly ty staré upíří prsty, úzké, špičaté - - byly jiné, i když stále z nich číselá strašidelná kloubnatost -

Jenže staré drápy to už nebyly -

„Chceš říct,“ řekl jsem Lei, „že když mne nekousneš, že prostě - moje prozatímní upírství -“

Kývla -

„Stačí jen jednou kousnout, Daido,“ vydechla prosebně, „a budeš zase frajer.“

Ustoupil jsem před ní, postoupila -

42

„A když řeknu, že ne?“

„Neřekneš, že ne.“

Zadívala se mi upřeně do očí, měla hluboká kukadla - Nekonečné šedo zelené studny - bezedné -

„Proč bych neřek, že ne?“

„Protože máš rozum.“

„Chceš říct,“ utáhl jsem si kravatu, „že ten, kdo má rozum, se u vás vždycky dá k upírům?“

„Jasan.“

Všiml jsem si svého odrazu v zrcadle za Leinými zády - - nebyl to odraz, opravdu, odrazem bych to nazvat nemohl - - ale byl to náznak odrazu, jako by se v zrcadle obrazilo mé tělo, utkané z mlhy -

Z bělostné, stříbřité příze -

Lea si všimla, kam se dívám -

„Daido,“ vykřikla nešťastně, „koukni.“

Ukázala do zrcadla - využila chvílky, kdy jsem okouzleně pozoroval odraz své tváře, který se začal ustalovat - pavučinový kouř -

Vrhla se na mne.

Nečekal jsem tak prudký útok a podjely mi nohy, Lea mne srazila na pohovku, roztrhla mi na prsou košili - - pokoušela se mi servat z hrdla kravatu - - začal jsem se dusit -

„LLLL,“ začal jsem chroptět její jméno a viděl její dva zuby, vzplály v ostrém jitrním svitu, nemohl jsem vnímat nic jiného - - jako by na celém světě nebylo nic než ty dva zuby - plamenné zuby -

Škubal jsem hlavou, aby nedokázala přiložit zuby k hrdlu -

Upír, který je ve stavu vytržení, v jakém byla Lea, získává nesmírnou sílu - - sám na sobě jsem pozoroval v okamžicích, kdy mi vyjely zuby z úst a prsty se zašpičatěly, jak se mi vlévá do svalů síla -

Jindy bych se Lee ubránil; byla štíhlá a křehká. Ale teď jsem ztratil svou bývalou sílu a ona získala novou -

Podářilo se mi sesmeknout se a padnout na podlahu, horečně jsem si přitáhl košili k hrdlu -

„Nene,“ křičel jsem a popojížděl na zemi, abych unikl Leiným drápům, drápům s rudě malovanými nehty, které se ke mně vze-pjaly -

Viděl jsem už párkrát Leu v euforii, ale aby se jí prsty tak zdloužily jako v tuhle chvíli - Měla je dvakrát tak dlouhé než jindy -

Uchopila kravatu na mém hrdle a strhla ji, zaslechl jsem, jak jí kravata praští v prstech -

Přetrhnout kravatu, na to by bylo třeba silného cirkusového kybernetu - Lea odhodila cáry mé kravaty -

Zařala mi rudé drápy do ramen -
A sklonila se - viděl jsem její křehké a sladké rysy, které teď
získaly nepochopitelně tvrdou podobu -
Rozhodil jsem rukama, abych nahmatal něco, čím bych se mohl
Lei bránit, jedno co - a pohozená ruka zajela do brašny, která stála
vedle postele - Zařal jsem v úzkosti prsty -
Projely mi něčím šustivým a měkkým -
Vztáhl jsem ruku k Lei -
Česnek.
Nahmatal jsem česnek, kterého jsem si vezl na osmaosmdesát-
ku zásobu -
Lea zaječela -
Uskočila ode mne a zadívala se na mne v hrůze -

43

„Daido,“ zašišhuhlala přes své bělostné bodce, deformovaly jí rty
i hlas. Nebylo to ani šišlání, ani huhlání - Tohle bylo přímo za-
šišhuhlání. „Daido, neblázní.“

„Jdi pryč,“ vydechl jsem a mnul česnek, cítil jsem jeho ostrý
pach, rozléval se pokojem -

Česneková vlna Leu zřejmě deptala -

Uskočila ke dveřím pokoje, opřela se o ně zády -

„Nech mne,“ zasténal jsem -

„Prosím tě,“ řekla měkce, „ty toho naděláš. Nechápeš, že tě mám
ráda a že jen proto chci, abys byl jako já?“

Chce mít ze mne to, čím je ona -

Ta věčná touha zamilovaných žen. Přijímají muže ne jako muže,
ale jako materiál, ze kterého si „muže“ chtějí vytesat -

Kolik děvčat už ze mne chtělo zhotovit svou představu.

Lea ze mne chce mít upíra.

Česneková vlna ji zklidnila, už to nebyl přízrak, který mi dolehl na hrud', dusil mne a děsil štíhlými jehlami zubů -- přelud, který mi rval košili karmínovými drápy -

Byla to moc hezká dívka, dívka plachá a zamilovaná -- stála u dveří a dívala se na mne vyčítavě -

„Co ti to udělá,“ zašeptala, „jednou kousnu a pak ti to pofoukám.“

„Vypadni,“ chtěl jsem jí říct, ale já jsem prostě zdvořilý i za nezdvořilých okolností; zdvořilý i k upírům -

„Chtěl bych být chvíli sám,“ řekl jsem jí.

Bylo to totéž, ale neuhodil jsem ji tím slovem -

„Daido, prosím tě,“ zanaříkala Lea, „podívej, podívej --“

Ukázala na zrcadlo za sebou, ještě jsem se v něm nezrcadlil, ale už se na něm ustálila má podoba, nezřetelná, matná, rozmazaná, jakoby nakreslená tuší na vlhkém papíře -

Čím víc jsem si přál být sebou a nebýt upírem, tím víc se mi má podoba vracela -- Ustalovala se v zrcadle --

„Podívej, jak vypadáš, a nech se hryznout,“ vykřikla Lea a postoupila proti mně navzdory česnekové vlně -

Zuby se jí zdloužily -

„Vypadni,“ řekl jsem -

44

Zamkl jsem za ní.

Postavil ke dveřím skříň.

Rozházel česnek po celém pokoji.

Pak jsem se posadil na židli u okna, číchal nejsladší vůni, jakou jsem v tu chvíli znal, česnekovou vůni –

Vůni záchrany, vítězství, naděje –

Třásl jsem se, chvěl jsem se jako v horečce, v zimnici – –

Pak jsem si svlékl cáry potrhané košile, oblékl si novou košili. Vzal novou kravatu.

Česnek jsem si nacpal do všech kapes a jeden stroužek jsem pro jistotu zchroustal.

Zadíval jsem se do slunce, které už postoupilo dost vysoko nad oceán – – –

A odbarikádoval dveře.

Sešel jsem do jídelní haly. Když si pospíším, jistě ještě stihnu snídani.

O snídani bych nerad přišel.

Cestou jsem si upravoval kravatu, díval se do zrcadel na scho-dišti. Byl jsem už docela dobře vidět, jen na okrajích byla moje silueta stále ještě trochu roztřepená, rozostřená jako na špatně zaostřeném filmu.

45

Nikdo z lidí, kteří ke mně v uplynulých dnech přicházeli s výtečnými nabídkami, se neukázal.

Lidé se ke mně chovali korektně, mile, jako dřív – –

Nikdo se nezmínil ani slovem o tom, že jsem opět – – Zrcadelný – Ano, takhle to zní decentně.

Upíři jsou diskrétní. Trpěliví – a umějí nést zklamání –

Za čtrnáct dní byla moje práce s kybernetickými oběťmi hotova, neměl jsem důvod dál na osmaosmdesátce zůstat – –

Poslední večer jsem si sbalil zavazadla, dal do kapes čerstvý česnek a sešel na drink, jaký si rád dávám před večeří.

46

S radostí jsem pozoroval odrazy v zrcadlech, dokonalé odrazy – jak je báječné mít svou podobu – Svou vlastní podobu – Mohl jsem mít úspěch, to ano –

Závratný –

Vesmírný úspěch.

Ale neměl bych svou podobu.

A mne v tu chvíli napadlo, jestli ten největší úspěch na světě není v tom, uchovat si vlastní podobu –

Mnoho lidí by se mi asi smálo, každý z upírů na hvězdě 88 by nade mnou zakroutil hlavou – „A to ti ta podoba za to stojí,“ smáli by se, „co na tom máš, být sám sebou –“

Ale já, jak jsem tak sestupoval podél hotelových zrcadel, jsem byl spokojený a začal jsem si hvízdát –

V baru jsem byl sám.

Vzal jsem si ze stojanu nejnovější číslo Vampýrského zpravodaje –

Nalistoval jsem Zprávy z vesmíru.

Našel jsem rubriku pojednávající o naší galaxii.

V ní jsem našel své souhvězdí.

Rád jsem čítal, co je u nás nového. Doma mne takové zprávy nudily.

Jenže zde mne vábily a čítal jsem je každý den –

Doma domov nudí. V cizině je domov velice zábavný a dobrodružný.

Hlehle -

Joshua Lem.

Veliký titul se jménem mého šéfa.

Joshua Lem dostal Frankensteinovu cenu.

Cenu, kterou jsem mohl dostat já, napadlo mne hořce - - a představil jsem si blazeovanou domýšlivost starého Joshuy - jak bude nastavovat hrud' k dekorování -

Jak se bude napařovat svou skromností -

Mnoho lidí se nejvíc vytahuje svou skromností.

Představil jsem si bledou tvář Joshuy Lema, jeho černé obočí - jeho dlouhé pokroucené prsty -

Ale ne.

Nesmím být tak podezíravý.

Každý asi má sklon vidět ve svých nadřícených upíry -

47

„Daido,“ Draculea mi donesla můj oblíbený koktejl. Dívala se na mne chladně, posměšně - „Daido -“

Dívala se na mne s takovým nepředstíraným nezájmem, jako se na nás umějí dívat jen ti, kterým na nás záleží - - moc záleží -

„Odjíždíš?“

„Jo,“ pokývl jsem jí koktejlem na pozdrav, „zejtra ráno.“

„Daido,“ řekla a vzrušením jí z úst popolezly dva zuby, prohnuté jako stroužky česneku, „ještě máš šanci -“

„Dnes bylo krásné odpoledne, vid', Leo,“ odpověděl jsem.

„Daido, rozmysli se,“ vyjekla, „stačí pár minut a -“

Pokynula mi svými báječnými rudými rty a báječnými bělostnými zuby -

Až moc báječnými zuby -

„Doufám, že zítra bude také hezky,“ pokračoval jsem v rozhovoru.

„Daido, zahazuješ si budoucnost - - kam až jsi to moh dotáhnout, kdybys - kdybys měl jen trochu smyslu pro svou kariéru,“ zašeptala tichounce, lítostivě -

„Mám rád tyhle slunné dny,“ řekl jsem poutavě -

Pohlédla mi do očí se zoufalostí, vzteklou zoufalostí -

Byla krásná.

Co na tom, že byla upír.

Byla krásná. A milovala mne -

Propadl jsem se do jejích hlubokých očí, jako plavec, který neumí plavat a kterému - už - není - - pomoci - -

„Leo,“ řekl jsem bezmocně -

Přistoupila ke mně a uchopila mne za límeček u košile -

„Zahod' tu vodpornou vůni, co máš v kapsách,“ zavelela.

Říkala odpornou vůni, slovo česnek jí bylo tak nepříjemné, že je ani nechtěla vzít do úst.

„Leo,“ řekl jsem, „jestli chceš letět se mnou, jistě ti u nás pomůžou, máme báječné kliniky - Leo -“

Odstoupila.

„Jo, budu žena nějakýho vobyčejnýho konstruktéra,“ řekla ostře, tak ostře, až jsem žasl, jaký nůž někdy nosí i ty nejhezčí dívky v ústech, „jestli tady zůstanu, udělám kariéru, o jaké se ti ani nesní -“

„Ale budeš lidem - sít krev -,“ zašeptal jsem.

„Ty,“ podívala se na mne divoce tím pohledem, jakým se s námi loučí dívky, které vás příliš milovaly a které jsme příliš urazili, „ty mi ji piješ už dávno -“

Při večeři mi vylila na hlavu hrnek nudlové polévky.

A tak jsem se s Leou rozloučil stejně, jako jsem se s ní seznámil.

Co s ní je dál, nevím. Jen jsem slyšel o jakési Draculei, ředitelce sdružení galaktických hotelů Galakteum. Je možné, že to je ona.

Prostě - nechtěl jsem -

Nechtěl jsem svoje štěstí.

Někdy je ale asi naše největší štěstí svoje štěstí nechtít.

Šel jsem z hotelu na letiště a nesl si kufry. Už mne tu neměli rádi. Už se nenašel ani nosič, který by mi s kufrem pomohl.

Díval jsem se do jitřního slunce a hvízdal si -

Byl jsem - sám sebou -

Být sám sebou -

Možná -

Možná to je ta největší kariéra -

Být filozofem

1

S filozofy se nesetkávám často.

Ne že bych proti nim něco měl -

Dokonce mi imponuje, že se najde někdo, kdo se v naší době rozhodne zabývat se něčím tak zdánlivě nepraktickým, jako je nacházení smyslu života -

Jednou jsem s Ametystem začal mluvit o smyslu života.

„Hele, dej mi s tím pokoj, Daidi,“ zakňoural znuděně, „já teď jdu na tenis -“

Chápal jsem, že tenisová raketa je pro něj víc než věčnost.

Koneckonců, jak říká přítel Mansúr, co je věčnost proti našemu životu? Velkolepé nic.

Ale přesto jsem filozofy pokaždé zaujat -

Člověk se dívá na ulici a vidí lidi, kteří chodí sem a tam, a podívá se leda na nějakou hezkou dívku nebo na nějaké divné šaty -

Ale filozof vidí zástup lidí, který míří odněkud a někam -

Imponuje mi to a myslím si; že pokud bych nebyl konstruktérem, rozhodně bych se stal filozofem -

Ale jednou se mi opravdu podařilo, že jsem filozofem byl.

Konečně -

Myslím si, že člověk si může vyzkoušet kdeco.

2

Filozofem jsem se stal náhodou.

Tehdy jsem se přátelil s jednou dívkou, která studovala filozofii - a žrala ji -

Měla plná ústa Descarta, Huma, Locka -

Její specialita byla filozofie na hvězdě praotců a myslím, že kromě ní a krásného ušlechtilého chrta ji nebavilo nic - -

Ta dívka měla velmi krásný profil -

A já měl právě své profilové období.

Stačilo mi, abych viděl dívku s hezkým profilem, a už jsem se do ní zamiloval.

Předtím jsem měl období lýtkové -

Jen jsem zahlédl nějaká hezká lýtka -

Tak se mi moje začala zapalovat.

Měl jsem takových období celou řadu a přivedla mne k mnoha zajímavým setkáním, zajímavícím obě strany -

Takto o našich setkáních aspoň říkala Sirael, ironická Sirael, která se ze mne ze všech sil snažila udělat filozofa -

Sirael nebyla moc hezká.

Kdybych ji nemiloval, řekl bych, že byla vyzáblá -

Ale takhle jsem říkal, že byla útlounká.

Kdybych ji nemiloval, vyjádřil bych se o jejím vkusu - - že se Sirael pokaždé nastraší do nějakých temných hadrů -

Takhle jsem jenom říkal, že miluje existencialistické odívání.

Kdybych ji nemiloval, řekl bych, že chodí nepřičetně upravená, nepřičetně rozčuchaná -

Takhle jsem říkal, že dává vlasům svobodu.

Takové to už se mnou je -

Je to moje stará potíže - - a jsem si jí moc dobře vědom - - -

Jak někoho miluji, omlouvám mu všechno.
A pak tu byl její profil –
Krásný, řecký – hrdý – a přece nějak jemný –
A špička toho řeckého nosu ubíhala vzhůru –
I kdybych Sirael nemiloval, musel bych uznat, že její profil –
Že její profil si zaslouží lásku.

3

Sirael si navykla filozofovat, kudy chodila –
Neviděla syrečky v obchodě, viděla jen hmotu, která je určena,
aby ji někdo koupil –
Zajímala ji předurčenost hmoty.
„Ty, Daidle,“ říkala mi. „Že tohle nikoho nenapadlo?“
Opravdu, myslím si, že bádát nad tím, má-li i hmota svobodnou
vůli, nenapadlo nikoho, dokonce ani starého Jansena –
Siraelismus –
Tak jsem říkal Siraelinu hloubání.
Říkal jsem mu tak s lehkým posměchem, ale musel jsem uznat,
že na druhé straně zachovávám k téhle zvláštní dívce úctu, a do-
konce uvažuji o tom, že je docela možné, že jednou takovéhle učení
vznikne –
A já se třeba stanu nesmrtelným.
Kvůli – – siraelismu –
Jen proto, že jsem Sirael znal – –
Bude o mně v její biografii třeba několik stránek –
Když se tak dívám do biografii slavných obyvatel vesmíru, vší-
mám si jedné zvláště pozoruhodné ironie.

Plno lidí si myslelo, kdovíco vykonali a jak jsou úctyhodní, a přitom se stali nesmrtelnými jen kvůli tomu, že si poklábosili -

S někým - Někým z jejich hlediska dokonale bezvýznamným -

Už by se o nich dávno nevědělo.

Jako o tom důstojníku Wewttrovi, který se stal nesmrtelným tím, že největšímu básníku 5. galaxie Leonovi dal pár pohlavků -

V každé Leonově biografii je možné se o tom dočíst, i o básni Proti urážce, které dalo těch pár pohlavků inspiraci -

Myslím, že toho důstojníka proklíná už kdovíkolikátá generace školáků, kteří se musí tyhlety svobodomyšlné verše učit zpaměti -

A myslí, že by sami rádi tomu důstojníkovi nějakou vrazili.

A tak jsem si říkal, že i já budu mít - i kdyby jen pod čarou - nějakou poznámku v Siraelině biografii -

Věřil jsem, že člověk jako ona něco dokáže.

Já mám na lidi čich -

„Čuchometr,“ jak říkávala Sirael.

Koneckonců, osobnost je jen systém hodnot. A to, jak si Sirael seřadila hodnoty, mě okouzlovalo - - -

4

Často jsem jí dával otázky -

Uměla na všechno odpovědět.

Odpovídala líným hlasem, pokaždé, když začala hovořit, jsem měl dojem, že se probouzí -

„Co je to štěstí, Sirael?“

„Když si můžu hupsnout do houpací židle, zapálit si doutník a houpat se a mít dobrou náladu,“ řekla.

Sirael totiž kouřila doutníky a dýmky.

Tím mi byla obzvláště sympatická -

Obvykle dívky nesnášejí zápach z mých doutníků a z mých dýmek, ale Sirael nejenže ráda čichala tabák, ale i sama kouřila -

Nosívala tričko, černé tričko a na něm byly vyobrazené velké lebky, bílé fluoreskující lebky - - A ty lebky mizely v závějích dýmu - -

Sirael měla málo peněz, a tak si přivydělávala.

Jako pomocná síla.

Chodívala do predestinačního ústavu.

„Nevím, na co tam potřebujou filozofa, ale mají tam prej systemizovaný místo, šupáci,“ říkala.

Predestinační ústavy byly předvojem cestování časem, které se - jak se proslýchalo - mělo už co nevidět zveřejnit -

Slýchal jsem o tom často.

Tvrdilo se, že už dávno bylo odhaleno tajemství, jak cestovat v čase, ale stále se prý váhá s tím, aby se o tom dozvěděla veřejnost -

Prý se stále nedají předvídat všechny následky -

A tak byly ustaveny predestinační ústavy, měly na starost pořádat ankety, zkoumat vztah občanů k cestování časem -

Co si veřejnost o bloumání minulostí a budoucností myslí - -

Byli pesimisté, kteří tvrdili, že stroj času se nikdy nedostane k obyčejným lidem, že si budou cestovat tak leda papaláši - -

Prý si ho papalášci nechají pro sebe - -

Ale pesimisté se najdou všude.

Sirael byla zaměstnána právě v jednom z takovýchhle ústavů, měla na starost zkoumat vztah veřejnosti k cestám časem -

Dostala řadu dotazníků, bloumala po ulicích a dávala se do řeči s chodci, vnucovala jim dotazníky -

A vyplněné dotazníky měla za úkol zpracovávat -

Filozoficky.

Občas mi o tom vyprávěla.

Říkala, že většinou se lidé cestování časem bojí –

Myslela, že se ho budou bát ženy více než muži, ale naopak, ženy většinou chtěly cestovat, vracet se –

„Slečinko, já jsem moc rád, že už je to za mnou, co bych měl k tomu, co bylo, ještě jednou lízt,“ řekl jí jeden muž –

Muži chtěli občas cestovat do budoucnosti –

Ale většina odpovídajících brala dotazníky jako žert a dělala si ze Sirael legraci –

Taky jsem se ani nedivil.

Každý by byl asi pěkně překvapený, kdyby ho zastavila dlouhá-tánská dívka a ptala se ho, co by chtěl dělat před dvaceti lety –

A to byla ještě jedna z nejméně podivných otázek –

5

Jednou jsme zase seděli se Sirael a klábosili –

„Včera se u nás zase chlastalo,“ řekla Sirael –

„Jo?“ Ani jsem se nedivil.

V tom ústavu se pilo pořád.

Každou chvíli se našlo, co oslavovat –

A jednou, když neměli, co by oslavovali, oslavovali to, že není co oslavovat –

„A vopil se tam pašák Silesius a prozradil, co mají vykoumáno.“

To jsem se divil –

Práce v Siraelině institutu byla tajná.

A byli k ní vybírání obzvlášť mlčenliví lidé.

„Jo, a co?“

„Von tam bádá o dětech.“

„Jak o dětech?“

„Jako kouzelník.“

„Jak jako kouzelník?“

„Tohle si u něj vobjednala Sňatková nadace,“ řekla Sirael a hládila za ušima chrta, ona i chrt se ke mně natáčeli profilem –

Seděli jsme na terase a nad Sirael svítil lampión –

Věděla, jak se mi její profil líbí, a tak se jím ke mně točila, jak jen mohla, teď měla pod lampiónem krásný profil, duhový profil –

„A co vykoumali, Siri?“

„Věc,“ políbila Siri chrta na čelo.

„Jakou?“

„Prej se pozná, když se dva lidi mají vzít, co bude z jejich dětí,“ řekla.

„To jsem už viděl jeden film, ve kterým se o tomhle hezky fantazírovalo,“ vzpomněl jsem si na jednu historickou projekci – –

Ten film byl natočený před staletími na hvězdě praotců –

Mám rád tyhle staré filmy.

„Jo, ale nejen jak ty děti budou vypadat,“ řekla Siri, „bude vo nich teď známo vo moc víc.“

„Co?“

„Někde to mám,“ přestala Siri hladit chrta a hledala po kapsách, měla ve svém zahalení spoustu kapes –

Tvrдила, že všechno své si nosí s sebou –

A když se člověk seznámil s obsahem jejích kapes, věřil jí to.

Měla v kapsách od kartáčku na zuby přes jídlo až po své oblíbené knihy kdeco –

A přitom nevypadala nějak neforemně –

Sirael měla dobrého krejčího.

Šaty vypadaly neforemně, ale ona ne.

Zašátrala na břicho a vytáhla roličku papíru.
Zadávala se na ni a pak ji natočila ke mně pod lampión.
„Lucius, narozen WW, studia na Orionu, svatba s Yvellou Schmittovou, dvě děti, povolání botanik, zemře v třiaosmdesáti.“
„Co to je?“ zeptal jsem se.
„To prej dneska zkoušeli,“ řekla Sirael.
„Kdo?“
„Ten jejich odbor.“
„Jak to zkoušeli?“
„Předseda odboru si s jednou holkou podali ruce a podali si je pod takovou divnou vývěvou –“
„A?“
„A ze stroje jim vypadnul tadyhlencten lísteček – –“
„A to znamená –“
„To znamená, že kdyby se vzali – –“
„Proč tam není datum narození?“
„To nevím,“ poklepávala Sirael chrtovi na hřbet.
„Asi není jasný, jestli se vezmou –“
„To je jasný.“
„Co je jasný?“
„Že se nevezmou.“
„Proč?“
„Protože ta holka mi řekla, že von předseda vodboru je starej vobejda.“
„Ale kdyby se vzali –“
„Tak by se ten klučík voženil s nákou Yvellou –“
Napadlo mne, že ta se třeba také ještě nenarodila –
Ten člověk musel být pěkně opilý, když tohle vynesl.
„Jak to ten stroj ví?“
„Vím já?“ řekla Sirael se sladounkou lhostejností.

6

Příští den jsem na tohle ne a ne přestat myslet –

Když jsem se nad tím zamýšlel zevrubně, napadalo mne tolik báječných využití, až jsem byl rozčilený –

Předpokládal jsem, že to není vymyšlené –

Ten papírek vypadal docela věrohodně.

Nebylo mi jasné, jak to funguje, ale mně není jasné, ani jak funguje můj holicí strojek.

Smířil jsem se s tím, že prostě odbor na takovéhle řešení kápnul, a nesnažil jsem se mutýrovat nad tím, jak na to káp – –

Tohle odhalení mne dost dlouho vábilo, přemýšlel jsem o tom často – –

Kdyby člověk věděl, jaké děti bude mít s tou a tou dívkou –

Možná by se k ní začal chovat daleko svůdněji –

Můj přítel Midás tvrdí, že kdyby věděl, jaké bude mít coury za dcery, že by se nikdy neoženil.

Třeba, kdyby si vzal sestru své manželky, měl by za dcery ohleduplné a laskavé a cituplné vědkyně a výtečné matky –

„Hele, nemohla by ses o tom projektu něco dozvědět?“

„Mohla,“ řekla Sirael ospale.

„A nechceš?“

„Já bych chtěla, abych něco chtěla,“ řekla Sirael.

Nepatřila k těm, kterým filozofování přidává chuť do života, naopak ji filozofování nořilo do lahodného nihilismu –

„Tak chtěj.“

„Tak chci.“

Slíbila mi, že přešetří, co jen bude moct, a že mi o tom poví a že myslí, že už zítra, protože chystají mejdan.

„Jsem kradla,“ zvěstovala mi Sirael druhý den.

„Neříkej.“

„Říkám,“ vytahovala z kapsy hrst zmačkaných papírků –

„Co to je?“

„Moje děti, Daidle.“

„Jaký?“

„Moje děti, povídám ti, no co jim říkáš?“

„Jak to, tvoje děti?“

„Zkoušeli jsme to na tom strojků, podávali jsme si ruce a ten stroj plival cedulky a já jsem je pak ukradla – –“

„Jste museli bejt pěkně štatí.“

„Jsme byli.“

„Tak ukaž tu svoji rodinku, Siri.“

Četl jsem papírky.

Měly stejný formát jako ten, co mi ukázala minule – I tisk byl stejný –

Eleanor – narozena WW, studia na Andromedě, tanečnice, provdána 1. za ředitele báňského institutu, 2. za tanečníka z Oriónského národního divadla, 3. za seržanta vysokohorských pilotů na Merkuru II, tři děti, s každým manželem jedno, nositelka Velké taneční ceny.

Romualda – narozena WW, provdána za konstruktéra Schimerdu, v domácnosti, pět dětí, její koníček je zahradničení na Oriónu.

„Vobě bych měla s jedním asistentem,“ řekla Sirael.

Všiml jsem si, že tenhle papír na sobě nesl údaje o obou dívkách, tedy zřejmě se jednalo o jediné manželství, vycházelo to –

„Safra, panečku,“ řekl jsem, i když tohle nikdy neříkám.
Když vidím něco, co jsem ještě nikdy neviděl, mám ve zvyku říkat to, co jsem ještě nikdy neřekl.

8

„A jak to, že o nich vědí jenom tohle?“

„Vím já?“ natočila ke mně Sirael svůj velkolepý profil –

„Je to dost nesystematický,“ řekl jsem.

„Holt v budoucnosti asi mají bordel,“ řekla Sirael.

Její lehkomyšlnost vzhledem k filozofii provokovala –

Ale zároveň mne nějak pokaždé konejšila, pomáhala mi vyrovnat se s tím, s čím jsem si jindy dělal starosti –

Prohlížel jsem si další lístky.

Sirael si zřejmě podala ruce pod „divnou vývěvou“ s celou řadou pracovníků odboru, lístečků měla plnou hrst – –

Četl jsem jména a četl –

A cítil jsem poezii, která vyšlehla z těchhle papírků, cítil jsem poezii – Tady se hovořilo o něčem posvátném –

O životě, který by mohl nastat –

A ten život byl pěkně propletený –

Pokud si Sirael vezme tohohle muže, bude mít tři kluky a ti budou mít zase své lásky a své děti – – –

„Říkali, že to zdokonalej,“ řekla Sirael.

„Jak?“

„Moc.“

„Jak moc?“

„Prej aby z toho stroje lezly papírky s genealogií až do třetího kolena –“

To znamená, uvažoval jsem užasle -

To znamená, že genealogie se teď změní, že se teď vynoří něco, co tady ještě nikdy nebylo - Genealogie budoucnosti - - -

Byl jsem členem galaktické heraldické společnosti a uměl jsem si představit, jaký rozruch tahle zpráva v jejích řadách udělá -

Údaje byly vyloženě útržkové -

Dokonale nesystematické.

Nebylo v nich ani uvedeno datum narození -

Ale musel jsem uznat, že stroj se teprve rozbíhá, a tak nestačí o budoucnosti ještě lapat dostatek informací - -

9

Stále jsem si ale nebyl jistý, není-li to jenom žert, jaký si udělali Siraelinei spoluzaměstnanci -

A tak jsem byl dost opatrný.

V hvězdné genealogické společnosti mám dobrého kamaráda, pilota Nostice -

Ten se zabývá genealogií ve dne v noci.

Jednou jsme při schůzi seděli vedle sebe a naslouchali úmorné přednášce o několika pokoleních osadníků na Marsu -

Tihle prvoosadníci se vždycky považují za nějakou vrstvu, která je ostatním nadřazená -

Nechápu proč, není to žádná velká zásluha, když někdo přijde na nádraží o chvíli dřív než jiný.

Přítel Nostic pohrdal takovými osadníky, protože si zakládal na tom, že jeho původ sahá hluboko, až na hvězdu praotců.

A tak jsme přednášku neposlouchali a bavili jsme se.

Řekl jsem mu o možnosti, s jakou za mnou přišla Sirael.

Nostic byl okouzlený.

„Bágo,“ vykřikl a zalapal po dechu – –

Přednášející si myslel, že Nostic provází jeho přednášku výkřikem, a tak k nám děkovně pokynul hlavou –

Byla to přednáška rozhodně vyčerpávající – –

Aspoň mne a kamaráda Nostice vyčerpala dokonale.

„Víš ty, co z tohohle může bejt –“ jásal tichounce Nostic – – a bylo vidět, že ani on to ještě neví – –

Začal si malovat svůj genealogický strom a maloval ho do budoucnosti, vyhlíželo to podivuhodně – – –

Opravdu, říkal jsem si, teprve teď nastanou genealogii zlaté časy, kolik bezvýznamných rodů se bude moci pyšnit třeba tím, že za nějakých sto let –

Se v jejich rodě narodí velikán.

Bude to samozřejmě stejně hloupá pýcha, jako když je někdo pyšný na předky.

Lidé se často chlubí předky, aby se nemuseli stydět za sebe.

A teď se budou chlubit potomky –

Ale pýcha to bude stejně.

Už jsem viděl spolek Předků slavných vnuků, jak se bude scházet, jak bude přezírat ostatní –

Co je na tom, že je někdo ze slavného rodu, budou tvrdit, my jsme zakladateli slavného rodu a to je víc –

„Pustila by mne tam?“ zeptal se mne Nostic. „Do ústavu?“

„Jistě,“ řekl jsem mu.

„Kdy?“

„Promluvíím s ní –“

10

Jenomže Sirael prohlásila, že nebude tak snadné dostat Nostice na její pracoviště –

Pracoviště, tvrdila, je přísně střežené.

Jakmile tam někdo pronikne, může si tam už dělat, co chce, ale jde o to do něj proniknout.

A tak jsme zatím filozofovali.

O tom, jak člověk dnes rozhoduje třeba o tom, co se stane nebo nestane za sto let – –

Jsou skutky jako šípy, letí časem a vůbec netušíme, koho zasáhnou, koho se dotknou –

Sirael pila spoustu kávy. A hladila chrta.

Pila, pila, hladila, klábosila –

A sem tam mi nosila další papírky –

Podala si třeba pod vývěvou ruku s vrátným.

„Vo tom bych mohla uvažovat, no ne,“ zažertovala.

Ruprecht, narozen WW, studia Merkur, zakladatel malířské školy neorealistů na Neptunu, klasik, 5 dětí.

„Nebylo by špatný mít kluka, kterej založí novou malířskou školu na Neptunu,“ hihňala se.

„Jak vypadá ten vrátnej?“

„Jako vobnošenej kabát,“ řekla Sirael.

Jenomže právě přes tohoto vrátného jsme se nakonec já i Nostic dostali do pracoviště Sirael – –

11

Pamatuji se, že se mi vrátila dávná dětská nálada, procházeli jsme dlouhými chodbami, měl jsem dojem, že je to hra -

Jedna z těch báječných napínavých her, při kterých je člověk sladce ohrožován na každém kroku - indiány, piráty -

Sirael nechtěla, abychom svítili elektrinou, na vypínače by mohla být zapojená výstražná čidla -

Každý jsme nesli v ruce svíčku a tak jsme postupovali chodbami v báječně romantickém rozpoložení - -

Dlouhý stín Sirael se lomil na chodbách, měl laní podobu, nej-
líbeznější křivka, jakou jsem kdy viděl -

„Tady to je, šupáci,“ ukázala Sirael do tmy -

Jedna tma ve tmách před námi se mi zdála trochu jiná.

Na tu trochu jinou tmou postavila Sirael svíčku.

Zahlédli jsme pod svící zvláštní zařízení -

Vypadalo jako dětská papírová čepice.

Sirael zatočila pod touhle čepicí vypínačem.

A z kornoutu čepice se linulo sladké světlo - - nesvítilo - - jen se jaksi rozpačitě a lichotivě linulo -

Až teď jsem pochopil, co znamená výraz linout se.

Sirael se lichotnou chůzí přilinula ke mně -

„Dej mi packu,“ rychle mne vzala za ruku - -

Stiskla mi ruku, jako by mi ji chtěla rozdrtit.

Odtáhla mne ke kornoutu -

Nechali jsme chvíli naše spojené ruce pod kornoutem - - a dívali se, jak na ně padá péřové světlo - -

A pak se ozvalo cvaknutí, kornout pohasl a -

Ze škvíry pod ním začal vylézat papír.

Vyhlížel stejně jako ty papíry, které Sirael přinášela jindy – –
Rychle jsem ho vytáhl – –

12

Je jisté, že jsem byl dost skeptický, každý, kdo žije v moderní době,
se neubrání podstatnému dílu skepse –

Člověk má někdy dojem, že všechno už bylo odhaleno, a tak,
když se o nové možnosti dozví –

Chce věřit, že ta možnost je. Ale nevěří v ni příliš –

Je to jakási teskná nedůvěra –

Každý nový objev, ke kterému přistupuji, mi připadá jako něco,
co snad ani nemůže být –

A vděčně přijímám jeho skutečnou existenci.

Svět objevů je nekonečný – – a to je snad ten jediný důvod, proč
člověk může mít radost, že žije v tomto vesmíru –

Sirael mi vytrhla cedulku z ruky.

Nedočkavě – nedočkavě četla –

A pak se dala do smíchu.

„Co je?“ zeptal jsem se.

„Chtěla jsem o svých dětech vědět první, chápeš.“

Na papírku stálo, že budeme mít dvě děti, jedno bude konstruk-
tér a druhé učitelkou.

„Mhm,“ řekla Sirael – –

Bylo vidět, že ji víc láká mít dítě malířem na Neptunu.

Koneckonců, Sirael byla filozofka, ale i snob – –

A pak se k přístroji posadil kamarád Nostic.

A hrál si s ním až do svítání.

Já se Sirael jsem mezitím seděl na terase, popíjeli jsme víno, které zbylo od posledního mejdanu, a klábosili jsme –

Nejlépe se klábosí s filozofy.

Lépe než s filozofy se klábosí snad už jen s filozofkami.

13

Když jsme odcházeli jitřní alejí od Siraelina pracoviště, byl Nostic pořádně rozjařený – –

Mával celými štosy papírů a prozpěvoval si –

Vypadal, jako by celou noc pil on, a ne já se Sirael – –

„Lidi,“ vykřikoval ke hvězdám, „lidi –“

Odpoledne zpracoval údaje, které donesl ze Siraelina ústavu, zpracoval je na svém počítačím stroji – –

Zjistil, že v ústavu byl už zhotovený program na tři generace dopředu – – a že tedy člověk může znát i své –

Vnuky –

Pravnuky –

To ho zaujalo a bavil se svými výzkumy a vykřikoval užasle svá zjištění –

„Představ si, že kdyby si Sirael vzala tebe a já si vzal Kunigundu, tak by si pravnučka Sirael vzala mého pravnuka –“

„Takže jsi se Sirael příbuzný –“

„Z hlediska –“

„Z hlediska budoucnosti,“ odpověděl jsem mu.

„Jsem stejně jako ona pradědeček. Tedy ona prababička. Jsme prostě prarodiče – – našich pravníků –“

„Ale ty si Sirael nevezmeš –“

„Ne,“ souhlasil. „Ale už jsem celý popletený a ty taky. Sirael –“

„A Kunigunda si zase nevezme tebe,“ řekl jsem mu.

„Ne,“ souhlasil.

„Takže je všechno pro kočku,“ řekl jsem.

„Je,“ souhlasil.

Ale nevadilo mu to –

Hrabošil ve svých papírech dál a dál –

Líbilo se mu, že vycházel z údajů, které našel ve stroji a které propočítával dál a dál – Ani ti, kterých se týkaly, je neznali –

„Ty,“ řekl mi, „z hlediska budoucnosti jsme možná – když promítněš rodiny do nekonečna – už teď všichni příbuzní se všema – – –“

14

Musím říct, že vztahy mezi Sirael a mnou dost pohasly.

Sirael si totiž testovala každého přítele –

A vyšlo jí, že syn, kterého bude mít s Altamirem, jak se jmenoval mladý asistent z vedlejšího oddělení –

Že jejich syn bude bohatým vědcem –

Dokonce mu měla patřit jedna z našich oběžnic.

„Ty, já bych hrozně ráda, aby můj syn měl hvězdu,“ řekla mi jednou, oči jí hamižně plály –

„Co z toho,“ pohladil jsem ji –

„Moc,“ rozhodla.

A za tři měsíce měla svatbu s Altamirem – – –

15

Chápal jsem ji, chtěla, aby její syn měl celou hvězdu a aby si na ni mohla v noci ukazovat -

Ta hvězda - ta hvězda na obloze patří mému synovi.

Každý chce, aby se jeho děti měly lépe.

Bylo mi jí trochu líto, jak už jsem říkal, měl jsem profilové období a pěkně jsem po Sirael tesknil -

Nechápal jsem, že filozofka si mohla svůj cit zakrýt hvězdou -
Tedy majetkem svého syna -

A když jsem ji potkával zavěšenou s Altamirem, bylo mi pořád-
ně hořko - - -

„Chápeš mne, Daidle?“ zeptala se mne jednou.

Kývl jsem.

Ať už to bylo, jak bylo, chápal jsem ji.

Nejradši bych jí dal jednu do zubů - - to ano -

Ale musel jsem si přiznat, že ji chápu.

16

Za pár měsíců jsem se potkal se Silesiem.

Na jednom mejdanu -

Seděli jsme vedle sebe na zemi a navzájem si nasazovali ma-
sopustní kloboučky -

Byli jsme pěkně státí a ani mně, ani jemu klobouček na hlavě
ne a ne držet - -

Ty kloboučky mi připomněly trychtýř -

Ten, pod kterým jsem si tiskl ruku se Sirael - -

Pak nám kyberneti roznesli kávu, vystřízlivěl jsem. Jakžtakž.

A nechal si od Silesia nasadit klobouček -
„Hele, co ten váš projekt?“ zeptal jsem se ho.
„Jakej?“
„Ten s těma údajema z budoucnosti -“
„Zakázali nám to,“ řekl.
„Kdo?“
„Ministerstvo kultury. Prej by se tak urodila děsná spousta malířů
a skladatelů a básníků, a vesmír není na tolik géníů stavěnej.“
„Pěkně blbý.“
„Blbý, ale pochopitelný,“ řekl Silesius. A žlutý klobouček mu
spadl z hlavy - - -
„Takže na tom vydělala jenom Siri?“
„Che,“ řekl Silesius, „che.“
„Co se chechtáš?“ podivil jsem se.
Byl jsem rád, že je tak velkoryse opilý -
Věděl jsem, že mi řekne takhle všechno. Lautr všechno.
„Já jsem tu mašinku měl špatně seštelovanou. Naschvál. Aby
se mi v tom nikdo nhrabal - Posunul jsem ji, když jsem večer
odcházel z ústavu - - vždycky na noc jsem ji posunul -“
Žlutý klobouček spadl teď zase z hlavy mně -
„Takže její syn -“
„Já na to přišel, že se mi v tom lidi hrabou, a tak jsem si to na-
schvál pojistil -“
„Syn -“
„Che,“ řekl Silesius, „che.“
Usměvavě se zakousl do svého žlutého kloboučku -
„Nebude mít syna, bude mít tři holčičky -“
„A co z nich bude?“
„Jestli jsem měl ten stroj dobře seštelovanej, tak ze všech tří bu-
dou prodavačky kybernetických housenek na Saturnu. Naschvál

jsem si posunul údaje zase správně, abych věděl, jak to bude ve skutečnosti,“ řekl.

„TŘI prodavačky?“

„Jo,“ řekl Silesius.

Posunul jsem si žlutý klobouček a otřel si zpcené čelo – –

„A kdyby si vzala tebe, tak byste měli dceru a ta by vyvdala Severogalaktickou královskou korunu –“

„Co?“

„Vzal by si ji princ Rufus. Byla by to moc hezká holka –,“ řekl.

A pak se Silesius položil naznak a usnul.

Vstal jsem z koberce a vyšel do noci –

Takže Sirael by byla tchyní krále.

Princ Rufus byl zatím tříletý chlapeček –

A nijak se mi nelíbil.

Takového zetě –

Odcházel jsem nocí ke svému bungalovu a přidržoval si žlutý klobouček. Vždycky, jak vyjdu na čerstvý vzduch, tak trochu vystřízlivím –

Ne moc, ne málo, akorát tak, abych byl šťastný.

Tři prodavačky, začal jsem se usmívat do hvězd –

Prodavačky kybernetických housenek – a ještě tři –

Začal jsem se usmívat, řehnit a smát na celé kolo, takový osvobodivý smích, který ze mne čím dál tím víc smýval nešťastnou lásku –

Konečně, nikdo asi není dost filozofem.

Ani filozofkou.

Ani Sirael – – –

A možná právě to je nejhezčí.

Možná právě proto je vesmír tak –

Tak krásný.

Tak tragikomicky krásný –

Ona

(vyprávění jedné Daidalovy přítelkyně,
ženy v domácnosti)

1

Pane doktore, stala se mi –

Strašná věc.

Nesnáším ty ženy, které pořád říkají, že se jim stalo něco strašného – ale mně – mně se teď opravdu stalo něco strašného –

Vůbec si nevím rady.

V posledních měsících jsem si připadala taková marná – chápejte, byla jsem zvyklá být pořád mezi lidmi, stále se něco dělo –

A teď jsem zavřená mezi čtyřmi stěnami s dvěma dětmi.

Plínky, vaření, plínky –

Nemám na nic čas, nemáme nikoho, kdo by nám děti pohlídal.

A manžel o to ani nestojí, někam si vyrazit –

Za svobodna jsme chodili do divadla, do kina –

O nedělích jsme jezdívali na výlety –

Ale teď jsem pořád doma.

Já vím, že tohle jsou problémy spousty žen, které mají malé děti, a snažila jsem se s tím nějak vyrovnat –

Jenomže jsou věci, se kterými se vyrovnat asi nejde –

A kdyby mi manžel aspoň nějak život usnadňoval.

Ale on?

Přijde večer domů, nají se, dívá se na televizi, vezme si knížku, a ještě mi říká, jak si žiju, že nemusím do práce jako on –

Ale kvůli tomu za vámi, pane doktore, nejdu.

Tohle je všechno dost nepříjemné –

Někdy nesnesitelné –
Ale strašné to ještě není.

2

Ale včera večer se mi stala věc, o které jsem zatím nikomu neřekla –

Až teď vám –

Celou noc jsem nemohla usnout a přemýšlela jsem, jestli vás –

Jestli vás smím s něčím takovým navštívit.

V poslední době se s manželem stále hádáme, já prostě nemůžu snést ten jeho přezíravý pohled, s jakým ke mně občas skloní od televize oči –

Manžel, pane doktore, strašně rád čte sci-fi.

Já sci-fi nesnáším –

Ty hlouposti o robotech, kosmických lodích, strojích času –

„Jdi se s těmi roboty schovat,“ zařvala jsem na něj včera večer, když mi chtěl vyprávět nějaký z těch příběhů, co v nich pořád leží –

A on – On se urazil.

Že prý je to se mnou k nesnesení, práskl dveřmi, šel do hospody.

On neví, jak mne tenhle život ubíjí –

Plínky, vaření, praní –

Praní, vaření, plínky –

Když manžel odešel do hospody, šla jsem do kuchyně –

Pustím se do mytí nádobí –

Ruce se mi třesou vzteky –

A tak jsem upustila do dřezu skleničku –

Sklenička se rozbila.

Lovím v dřezu v té mastné vodě střepy a vtom jsem se řízla do zápěstí – –

Vykřikla jsem -
Ale vyděsilo mne ani ne tak to, že jsem se pořádně řízla, ale že
jsem necítila žádnou bolest -
Vůbec žádnou bolest, a zápěstí jsem měla pěkně rozříznuté -
Pustím si na ruku horkou vodu, abych spláchla mydlinky.
A vtom něco cinkne do dřezu -
Vytáhnu to zdravou rukou -
Takové zvláštní kolečko, kovové kolečko.
Uvažuji, kde se mohlo ve dřezu mezi nádobím vzít -
Takové kolečko jsem ještě nikdy neviděla.
A pak se přiměju, abych se odvážila podívat pořádně na to
rozříznuté zápěstí -
Víte, pane doktore, já prostě nesnáším pohled na krev.
Dívám se na zápěstí přimhouřenýma očima -
Tajím dech -
A pak jsem vykřikla.
Ale ne bolestí -
Úžasem -
Dívám se do rozříznutého zápěstí a vidím v něm ještě pár po-
dobných stříbrných koleček -
A nějaké dráty -
Pane doktore -
Tolikrát mne napadlo, že jsem vlastně robot, domácí robot,
který má v životě jen pár předepsaných úkolů -
A teď -
Prosím vás, pane doktore, podívejte se mi na tu ruku -
Pane doktore -
Co říkáte?
Mlčíte?
Vždyť jsem vám říkala, že se mi stala strašná věc -

Láska nanečisto

1

Jsou dva druhy mužů –

Samozřejmě je mnoho druhů mužů. A tyto druhy se dělí ještě na poddruhy. Ale z hlediska, ze kterého na ně chci v tuto chvíli poukázat, jsou jenom dva.

Dva základní druhy.

Ti, kteří před ženami utíkají.

A ti, kteří běhají za nimi.

Ametyst patřil k těm druhým.

A můj velký přítel Wenceslaus patřil k těm prvním. Patřil k nim? Lépe řeknu, když povím, že byl přímo jejich čítankovou ukázkou.

Utíkal před nimi ustavičně –

Pamatuji se, že jsem ho jednou potkal na Robotických alejích, výstavné třídě naší hvězdy. Wenceslaus se plížil podél vysoké zdi a schovával se za keři.

„Co vyvádíš?“

Podíval se na mne vyplašeně.

„Pst.“

Přikrčil se za nakvétajícím jasmínovým keřem –

Přistoupil jsem k němu. Wenceslaus vypadal velmi příjemně, velmi normálně, a když jsem ho viděl, jak se noří do jasmínového keře, jak s ním srůstá – Ne, tohle nebyl pohled, jaký bych byl očekával. Tohle byl surrealistický Wenceslaus –

Po chodníku se k nám blížila dívka, dívka krásná, usmívala se –

Dívka z našich snů, jak o takových dívkách psávali v Galaktickém hlasateli. Fotografie takovýchhle dívek dávali občas na obálku, aby jim stoupl náklad -

„Ahojky,“ zavolala dívka do jasmínu.

Wenceslaus vystoupil, oprašoval se a mumlal cosi o tom, že se věnuje hmyzoznalectví a právě pronásledoval zajímavý exemplář menxatuim clezeax grk., který byl na naši hvězdu zavléčen před sto lety z Jupitera -

Ale dívka ho neposlouchala.

Ona už svůj exemplář ulovila.

Svůj zajímavý exemplář.

Exemplář jménem Wenceslaus.

Zavěsila se do něj a odcházela s ním alejí nakvétajících jasmínů, usmívala se krásnými rty a ještě krásnějšíma očima, až ke mně doléhal její smích, smích svěží a líbezný, takový jitřní smích, jako by se smál právě probuzený mladý motýl -

Ale ani motýl by se jistě neuměl smát tak vábivě -

Wenceslaus se otočil, vrhl po mně prosebný, zoufající pohled jako beránek, kterého odvléká vlk, napadlo mne -

Jen tak tak a už by se vytrhl a dal na útěk -

Ale pak pokorně sklonil hlavu a šel dál vedle té měkkoústé, krásnoústé, úsměvoústé dívky -

Co mohl dělat.

Patřil k těm, kteří utíkají -

Ale kteří dost síly, aby opravdu unikli, nenalézají.

2

Říkal-li jsem, že jsou muži, kteří před dívkami utíkají, rozhodně jsem tím nechtěl říct, že by tito muži něco proti dívkám měli. Báli se jich, nebo se jich aspoň ve své plachosti ostýchali –

Naopak.

Muži, kteří před dívkami utíkají, vědí zpravidla, co dělají.

I Wenceslaus to věděl.

Věděl to asi ze všech mých známých nejlépe.

Wenceslauovi bylo devětadvacet a byl jedenáctkrát rozvedený. Na naši hvězdu to byl velmi slušný výkon, málokdo se stačil do třiceti oženit a rozvést více než pětkrát –

Vlna rozvodovosti, která před lety zaplavila naši hvězdu, opadla –

Nikdy mi nebylo jasné, proč se Wenceslaus rozvádí. Jeho manželky byly manželky, jaké se obvykle považují v příručkách citových rádců za ideální. Krásné. Vlídne. Uměly vařit. A jak. Krásné vlídne kuchařky.

Dokonce velmi vtipné. A některé z nich, zvláště ta třetí od konce, i věrné.

Prostě člověk by musel být velký puntičkář, kdyby chtěl na nějaké z nich najít zásadní důvod k rozvodu.

Jednou jsem se Wenceslaua ptal, proč se rozvádí –

Tehdy se rozváděl po smé.

„Wuana to chce,“ řekl mi teskně, „já bych se ani nerozváděl, ale – Wuana –“

Wuana byla dívka ze souhvězdí Štíra, se kterou se nedávno seznámil, byla velmi podobná jeho manželce, až na to, že měla vlasy, co v noci světélkovaly.

A nebyl to nějaký trik, prostě všem dívkám ze souhvězdí Štíra světélkují vlasy. No, nic proti gustu, ale já bych s takovou dívkou

nemohl nic mít, já ne, mne by budily ty svítící vlasy. Já mám rád, když spím, tmu -

Prostě všechny dívky, které Wenceslaua, jak jsem měl dojem, požádaly, aby se rozvedl a vzal si je, uspěly - aspoň tak to z mé perspektivy vypadalo. Možná se Wenceslaus na svou slabost vylouval: „Já prostě nemůžu, Daidale, nikomu nic odepřít.“ Možná se nerad nudil, a po čase se s každou ženou začínal nudit. Fakt je, že byl nejrozvedenějším ze všech zaměstnanců Robotea, přihlédl-li se k jeho věku, a že na Den rozvedených mužů, který se u nás pravidelně slavil prvního července, jsme se na Wenceslaua skládali a kupovali mu velký mistrovský pohár.

Rovnal si poháry doma na krb. Jako si jiní šampióni rovnají poháry za své sportovní úspěchy.

Od desátého rozvodu se ale s Wenceslauem stala změna. Zotražitěl. „Já bych chtěl trochu klidu,“ šeptal mi jednou v chambre séparée nedaleko Robotea, kam jsme jednoho dne po práci zašli. „Trochu klidu -,“ šeptal a náhle se v jeho očích objevil úlek, jako by vedle nás sjel blesk a ten blesk se pomalu, zlomyslně, jako kočka, která si hraje s myší, k nám blížil -

Přicházela mladá štíhlouňka servírka se sklenicemi venušovky -
A dívala se na Wenceslaua, jak ta se na něj dívala -

Za tři týdny byla tahle servírka Wenceslauovou jedenáctou ženou -

3

Když uvažuji o síle, jakou Wenceslaus k sobě dívky vábil, váhám. Byl dokonale neagresivní a vůbec se nepodobal idolům, které tehdy opanovaly filmy -

Nevypadal špatně, to ne, vypadal vysloveně solidně, také si ho jednou vybrali jako statistu do filmu, ve kterém propagovali výhody pojištění domácích galaktických korábů -

Byl trochu obtloustlý, ale protože nosil saka, byla jeho tloušťka, jak se smával, ilegální. Byl také vysoký a dívky si libovaly v jeho společnosti. Cítí se v bezpečí, když jsou s někým tak velkým, nikdo jim neublíží -

Pohled měl Wenceslaus zvláštní, a když o něm teď uvažuji, napadá mne, že jeho pohled možná byl tou udicí, na kterou lovil srdce -

Mírný, vlídný, všeodpouštějící pohled -

A dívky na naší hvězdě byly od třinácti od čtrnácti vystaveny pěkným otřesům, ať už to byly milostné zmatky jejich původních rodičů, jejich nových, nejnovějších rodičů, nebo jejich vlastní milostné zmatky, že toužily po přístavu -

Wenceslaus byl laskavý, zvoucí přístav, slunná zátočina -

Aspoň tohle je nejpravděpodobnější teorie, na jakou jsem se zmohl.

Když Wenceslaus přejal pátý výroční pohár nejrozvedenějšího muže Robotea, jaksi - jak aspoň on sám říkal - dospěl.

Procházel se v detonačním pásmu Robotea, jako se dřív procházel v alejích kolem továrny. V detonačním pásmu bylo dusno, každou chvíli prošlehl výbuch a vyvalil se čpavý prach - - Wenceslaus věděl, kdy kde co vybuchne, a tak se experimentů nemusel obávat. A přitom měl jistotu, že v detonačním pásmu nepotká žádnou ženu. Bály se detonačnímu pásmu jen přiblížit - A tak tam procházel a mlčel, ruce v kapsách, obočí stažené. „Já se už tak nebojím ani těchhle šloh,“ řekl mi jednou, když jsem ho míjel v detonačním pásmu. Wenceslaus se zrovna vynořil uprostřed růžového sadu - nečekaně přede mnou. Byl celý růžový, růžový,

a připadal mi jako Amor, nějaký – – bužek lásky – „Nebojím se ani těchhle šloh, jako toho, že by mne zase nějaká – Ještě štěstí, že u nás v Roboteu nejdou na detonační práce ženské. Člověk má v těchhle trychtýřích trochu klidu.“

Sestupoval do úzkého hlubokého trychtýře, který byl před námi, zbyl po nějakém dávném výbuchu. Ano, Wenceslaus se obával víc detonací citu, jako člověk, který měl, přes svůj zdánlivě klidný a vyrovnaný zevnějšek, dynamitové srdce, věděl, že detonace citu jsou daleko nebezpečnější než detonace, které práskaly kolem něj –

Podíval jsem se za ním do trychtýře –

Seděl na jeho dně.

Sklesle. A i v té skleslosti byl půvab –

Jako by byl patnáctiletý, poprvé zamilovaný, marně zamilovaný chlapec –

A snil. Snil o svatbě.

Aby snil o svatbě, na to byl příliš zkušený. Snil naopak o tom, že se už nerozvede.

4

Joshua Lem vyslal jednou mě a Wenceslaua na služební cestu –

Wenceslaus přišel – – nalíčený. Užasl jsem.

„Vyvádíš, Wene,“ řekl jsem mu.

Potrásl omluvně umělým vousem. Stáhl v rozpacích nabarvené obočí. Pohodil rozpacitě parukou – Byl nalíčený, jako by přijal divadelní roli –

„Takhle mne snad nechají na pokoji,“ řekl mi.

Nenechaly.

Při obědě, který nám astruška (jak se tehdy galaktickým le-tuškám říkávalo) podávala, se odlepil Wenceslauovi umělý plno-vous.

Spadl mu do polévky.

Wenceslaus byl pěkně pocákaný, a astruška si ho odvedla do přípravný.

Když se po třech hodinách vrátil, byl ještě zamlklejší.

„Kdy máš svatbu?“ zeptal jsem se ho.

„Co?“ řekl zamyšleně, ani nevnímal, byl kdesi v dálce a tady jen cosi mumlala jeho ústa -

„Svatbu,“ řekl jsem.

„Člověče,“ zašeptal mi nešťastně, „co já chci po ženských. Jen klid, klid.“

Takový byl Wenceslaus.

Často nemohl pochopit, proč se dívky, které se s ním zapletou, nespokojí jen s ním. Proč chtějí, aby jejich vztahu požehnal ještě navíc úřad -

Ale když to chtěly, smiřoval se.

„Ministerstvo pro rozvody se také chce živit,“ říkával při kaž-dém svém novém sňatku, říkal to omluvně.

Ministerstvo pro rozvody bylo totiž na naší hvězdě také zave-deno - - i když s velkým zpožděním proti jiným cípům vesmíru. A tak měl Wenceslaus dobrý důvod, kterým mohl omlouvat stále nové a nové rozvody -

S tou astruškou -

S tou astruškou se také oženil.

Dokonce s ní vydržel v manželství dva měsíce.

5

Pak Wenceslaua přeložili na pobočný závod Robotea, ztratil se mi z očí –

Když bylo Wenceslauovi dvačtyřicet, vrátil se zpátky, tehdy už jako sekční šéf. I já byl v té době sekčním šéfem a měli jsme svoje kanceláře proti sobě. V mé seděla sekretářka, ve Wenceslauově roboretářka. Poprosil mne, abych si i já pořídil kybernetickou sekretářku, prý se necítí v blízkosti sekretárek dobře, vedle každé sekretářky si připadá jako vedle rozbušky.

Souhlasil jsem –

Moje sekretářka byla vyloženě rozbušková.

Velmi jsem se mu tím zavděčil a od té doby jsme spolu svačovali, robot U 77 nám nosil na společném tácu svačinu, papričku a čtvrtku vína. Pro každého jedny noviny. Ale ani jsme se do novin nepodívali, celou svačinu jsme provykládali, dívali se do vysoké oblohy nad Roboteem, vzpomínali na své životy, tak rychle ubíhající, uvažovali o tom, co jsme minuli, co jsme bohužel neminuli a co ještě mineme –

S Wenceslauem se moc hezky vykládalo o ničem.

Člověk mluvil, mluvil, k ničemu to nevedlo, ale člověk si při takových hovorech nepřipadal marně – bavil se –

Snad proto ho měly jeho manželky tak rády.

Člověk s ním sladce utrácel čas a přitom míval dojem, že žije plně.

6

V té době už pracoval v naší galaxii klub Wenceslauových manželek. Club Wenceslaus neboli CW. Wenceslaus nemohl zabránit vzniku klubu, i když klub pokládal za ostudu, za špinavost, jak se dokonce jednou přede mnou vyjádřil. Nemohl snést představu, že se každý měsíc někde v hlubinách vesmíru koná sjezd žen, které hovoří jenom o něm, o různých aspektech svého soužití s ním, a dokonce si na tyto sjezdy připravují referáty jako na vědecký kongres. Ženy sdružené v CW si prý dokonce vydávají bulletin, týdeník, ve kterém mají pravidelné rubriky, jako „Co jsem Wenceslauovi vařila“, „Wenceslauovy oblíbené anekdoty“ nebo „Čím mne Wenceslaus nejvíc dopálil“.

Wenceslaus se stal pamětihodností.

Atrakcí.

A jeho věhlas kulminoval.

Tehdy bylo v CW už osmdesát osm členek.

V bulletinu si moc pochvalovaly, ženy se ironicky v jednom úvodníku radovaly, že mají pořád pro svůj klub dorost, klub stále mládne.

A čas od času uspořádaly i valnou hromadu –

Kupodivu, nevzpomínaly na Wenceslaua ve zlém –

Ani se nemstily –

Braly své manželství – velmi krátké manželství s Wenceslauem – jako zvláštní druh dovolené.

Wenceslaus bulletin neodbíral a celý klub ignoroval.

V té době byl zase rozvedený a úzkostlivě se snažil vyhýbat každé další možnosti ke sňatku.

„Staří mládenci by měli od rána do večera děkovat, děkovat na kolenou,“ řekl mi jednou a snažil se vyhnout pohledu mé kyberne-

tické sekretářky – opravdu, když jsem se na ni podíval, zdálo se mi, že i ta kybernetická potvůrka, jak kybernetickým sekretářkám Wenceslaus říkal, se ho pokouší fixovat.

Považoval jsem Wenceslaua v jeho dvačtyřiceti za vyrovnaného.

Myslel jsem, že svůj osud přijal –

Trpí jím, ale přijal ho.

A proto jím trpí méně.

Proto mne jednou velice překvapil, když při svačině vzdychl, vzdychl tak smutně, vášnivě, neskonale smutně, jako by v tom dlouhém výdechu vydechoval všechn svůj stesk a všechnu svou bolest –

Všechnu naději, která se v jeho podivném životě nenaplnila –

7

Ten den mne požádal, abych ho navštívil.

Myslel jsem si, že bude chtít, abych mu byl svědkem na svatbě. Na několika svatbách jsem mu svědkem opravdu byl a příliš mne to pozvání netěšilo –

Ale Wenceslaus byl kamarád a pak – – na jeho svatbách bývalo výtečné pití –

Přivítal mne rozpačitě –

„Daidale,“ zašeptal, „prosím tě, slib mi, že budeš souhlasit. Až tě o něco požádám.“

Přikývl jsem.

Jsem Wenceslauovi podobný v tom, že také nerad svým bližním něco odmítám. Ale moje neodmítání má své hranice.

Je třeba mít pro naši dobrotu hranice, jinak se můžeme svou dobrotou likvidovat.

Od určité míry přestává být dobrota dobrotou a stává se hloupostí.

Wenceslaus mne vedl do podkroví svého domku -

Našlapoval jsem po modře blikajících schodech a uvažoval, kolik Wenceslauových manželek tudy už vystupovalo -

Kolika se jim zaleskl modrý odraz schodů v očích -

„Slíbils, Daide,“ připomněl mi ještě Wenceslaus -

Kývl jsem.

Wenceslaus otevřel dveře -

8

Rád bych ještě připomněl, že Wenceslaus, jaký se objevil po letech v Roboteu, byl velmi odlišný od toho starého -

Zfilozofičtěl.

Vztahy, kterými prolétl, po něm už nestékaly jako voda, tak jako několik prvních manželství. Odchod ze vztahu už pro něj nebyl odchodem z otroctví. Ale jen novým steskem - Jak Wenceslaus stárl, stýskalo se mu po manželkách, po těch starých. Uměl ocenit to u té a ono u oné a snil, jak mi jednou řekl, každou chvíli o některé z těch, které opustil. Vrátit se k nim už nemohl, vešly do jiných vztahů a pak, také by se k němu asi už žádná nevrátila, protože všechny by považovaly obnovený svazek za svou potupu - - -

Jak by mohly přijít na nový sraz CW? Všechny členky klubu předstíraly, že na Wenceslaura nevzpomínají se steskem a že by se za něj už nikdy znovu neprovdaly - i když to asi mnohé z nich prohlašovaly neupřímně.

Když jsem se díval na Wenceslaua, který vystupoval po schodech, těžce vystupoval na svých dvaadvaceti letech, vypadal jako starý poustevník –

V jeho tváři měl něco až asketického –

Jeho askeze neplynula z přesvědčení – ale – z přejedení.

Přesto se v jeho tváři odrážel tak hluboký odpor ke světu a zároveň tak velká láska k němu, jako kdybych se díval ne na tvář přítele, ale na nějaké plátno starověkého světce –

Když otevřel Wenceslaus dveře své ložnice, uviděl jsem –

Omládlého Wenceslaua –

O dvacet let omládlého. Seděl na kraji gauče a četl si Playboye.

„Syn,“ ukázal na chlapce, na své mládí, Wenceslaus. „Přijel na prázdniny.“

9

Příští týden jsem s oběma Wenceslaui trávil víkendy.

Byli si podobní, oba měkčí a vlídní –

Chodívali jsme většinou tam, kde jsme věděli, že nepotkáme žádné mladé ženy, i když mladý Wenceslaus se nás stále snažil dovést jinam –

Pak se nás stranil a chodil s mladou partou –

„Stárneme tehdy, když nás mládí začne považovat za staré,“ řekl mi Wenceslaus, „ne tehdy, když se za staré považujeme my nebo když nás za staré považují staří.“

A jednou, když jsme rybařili v Hvězdné zátocce, k nám mladý Wen přijel.

Jeho aerotaxi zastavilo tichounce nad hladinou řeky.

Jel v plavkách a seskočil přímo z vozu do řeky, věděl, že ryby v řece jsou kybernetické a že nám je nevyplaší -

Za ním se z vozu vysmekl stín, plavý stín -

A plácl do řeky vedle něho -

Doplavali k nám na břeh a aerotaxi dál viselo nad hladinou, řidič si vytáhl noviny, četl si -

„Ajka,“ představila se nám dívka, která přijela s mladým Wenceslauem, když vystupovala na břeh, ale při posledním „a“ svého jména sklouzla na kluzkém kameni a žuchla pod hladinu. „Husa,“ řekla vztekle, když vyplivla vodu, Ajka měla ve zvyku si nadávat, ale v tuhle chvíli jsme to já ani starý Wenceslaus nevěděli a mokrá dívka, co vystupovala z vody, vyhlížela opravdu trochu jako drůbež, jako by se nám představila, že je „Ajka husa“.

A od toho představení začalo Wenceslauovo velké trápení.

10

„Snad s žádnou ženskou,“ řekl mi druhý den při svačině Wenceslaus, „jsem neměl tolik starostí jako s touhle.“

Wenceslaus, starý Wenceslaus, propadl tomu pošetilemu snu rodičů -

Že v životě dětí se nezopakují jejich vlastní chyby.

Wenceslaus, zfilozofičtělý Wenceslaus, nepovažoval svých v tu dobu osmdesát osm manželství za štěstí, neviděl svůj život v náručí tolika žen jako plný život -

Ale jako život zvláštním způsobem ochuzený -

Chtěl, aby se Wenceslaus junior ubránil citové chudobě -
Chudobě?

Když káže o mravnosti nemrava, když káže o věrnosti nevěrný člověk, bývá veřejnost nakloněna ho považovat za pokrytce – Ale já chápal, že Wenceslaus není pokrytec, že dospěl na své pohnuté cestě k poznání, ke kterému nemohl dospět jinak – Poznání je záležitost fantazie. Jsou lidé, kteří při velké nevinnosti jednají moudře, a lidé velmi zkušení jednají, jako by jejich zkušenosti patřily někomu jinému. Fantazie nahrazuje nejen štěstí, krásu, bohatství, fantazie nahrazuje i zkušenosti –

„Ajka je husa,“ naříkal Wenceslaus a vyprávěl o tom, co ten den rozbila, ztratila, popletla –

„Je to žena do nepohody,“ pokračoval, „z každého počasí udělá nepohodu –“

Wenceslaus svého syna miloval.

„Je to strašné,“ řekl mi, „když vidíš, že se tvůj syn zapletl s drůbeží.“

„Rozvede se,“ utěšoval jsem Wenceslaua, jako se dřív utěšovalo „vybouří se“. Ale Wenceslaus se díval tak, jako by tím pohledem říkal, co se neodvažoval vyslovit slovy – že žádné manželství nikdy nekončí, i když je rozvedeno, že každé manželství s námi jde jako závaží, které nám osud přihodil na hřbet, a my je s sebou musíme nést, zkušenost, tíživou zkušenost, která se nerozplynula, i když se svazek rozplynul. A on, Wenceslaus, nesl na svých zádech takových závaží, takových teskných závaží osmaosmdesát –

11

Musel jsem uznat, že Ajka není ideál manželky –

Byla nejen nešikovná a nepřítelš ochotná svou nešikovností přemáhat. Pocházela z rodiny, ve které ji rozmazlili do nepřítelnosti –

Nebyla hezká. Snad to na ní starému Wenceslauovi vadilo, vadilo podvědomě nejvíc, i když prohlašoval – po svých osmaosmdesáti zkušenostech –, že vzhled je to jediné, na čem u ženy vůbec nezáleží. Ajka byla i drzá, netaktní – už to, že říkala starému Wenceslauovi, bývalému lvu galaxie – „starouši“, svědčí o tom, že si moc starostí s tím, jak lidi potěšit, nedělala.

Moc o sebe nedbala. To ne.

Nosila na sobě podivný kus látky, o kterém se svému okolí snažila namluvit, že je to poslední výstřelek módy –

Jestli to byla pravda, nevím.

Vím jen, že ten kus látky byl velmi neforemný, ošklivě pomatlaný barvami a nedbale sešitý. Wenceslaus, starý Wenceslaus, prohlašoval, že je Ajka rafinovaná, když na sobě nosí ohybné šaty, a nikdo si už nevšimne toho, jak je ta, která si něco takového na sebe navěsila, šeredná sama. Myslím, že trochu přeháněl, ne nevhodnost šatů nebo vzhled Ajky, ale to, když její nepatřičně nudnou kreaci pokládal za takovou pronikavou psychologickou fintu –

Starý Wenceslaus se vytrácel před očima. Nehubl, to ne, ale sesychal se, vytrácel se tak, jako se vytrácejí nešťastní lidé, ať jsou tlustí jakkoliv –

„Ajka odjela,“ řekl mi po měsíci při svačině.

Usmíval se.

„Na měsíc odjela na stáž,“ řekl. „Celý měsíc bude pryč.“

A starý Wenceslaus se usmíval, jako by ten měsíc, který očekával, měl být nekonečný, věčnost sama –

Někdo udělá svým bližním největší radost, když s nimi není.

„Cos mi chtěl tehdy?“ vzpomněl jsem si. „Tehdy, když jsi mne k sobě pozval poprvé?“

Nikdy jsme už o slibu, který jsem Wenceslauovi dal, nehovořili. A já mu slib nepřipomínal. Nejlepší sliby jsou ty, na které se zapomeno -

Ale teď jsem byl tak zvědavý, že jsem neodolal -

„Na to je čas teď, teď,“ řekl Wenceslaus. Zamyšleně si mnul prsteníček, ten článek, na kterém lidé mívají navlečen snubní prsten. Místo, na kterém měl starý Wenceslaus navlečených už osmdesát osm snubních prstenů -

A díval se na to místo na prsteníku zádumčivě -

Jako by se ty prsteny, odplynulé prsteny na jeho článku zjevovaly, jako by se vracely a spojovaly do jediného -

Velikého prstenu, který v sobě požil všechny předchozí -

Zlatého prstenu zkušeností -

12

Když Wenceslaus žádost vyslovil, nenapadlo mne, že ji myslí -

Že ji myslí jinak než jako žert.

Je to anekdota.

Ale pak jsem pochopil, že Wenceslaus nežertuje.

„Syn s tím souhlasí?“ to bylo jediné, na co jsem se zmohl - Wenceslaus místo odpovědi otevřel dveře.

Za dveřmi už čekal syn. Vešel a podal mi ruku. Přikývl.

„Ty bys to taky chtěl?“

Znovu kývl a usmál se -

„Podívej,“ řekl starý Wenceslaus, „kolika ženám člověk zkazí život a přitom ho zkazí sobě tím, že se s nima zapletl.“

To bylo poprvé, co Wenceslaus hovořil o svém životě jako o zkaženém -

O svém skvostném životě -

O životě, který mu závidělo tolik mladých mužů v Roboteu - - -

„A proč si lidé život kazí?“ pokračoval Wenceslaus. „Protože nemají zkušenosti. Pak mají zase zkušenosti. Ale nevědí, co s nima -“

Kývl jsem, ale kýval jsem tak, aby se moje kývnutí dalo vyložit i jako zavrtění hlavou. Nechtěl jsem souhlasit příliš rychle - Kolik nesnází si člověk připraví tím, že souhlasí příliš rychle. Ale Wenceslaus se na mne nedíval, jako by to, o čem hovoří, bylo nade vši diskusi, неотřesitelné, úžasné -

Hovořil a hovořil -

„Ale tak jo,“ řekl jsem nakonec, abych ho zastavil -

Ale Wenceslaus hovořil stále a stále, jako by se nemohl svého nápadu nabažít -

13

Opravdu.

Něco to má do sebe, uvažoval jsem večer, uvažoval jsem s dýmku v ústech a s nohama nataženýma k praskajícímu krbu -

Idyla, která mne prosvěcela, mi ukazovala všechny výhody Wenceslauova plánu.

O co v životě jde.

Netrpět. A nepůsobit utrpení. A omezovat utrpení bližních -

Když kouřím dýmku u krbu, bývám vždycky dobrák.

Některým lidem se netrpět a netrápit daří snadno, tak snadno, mají fantazii - Ale co ti ostatní? Člověk s fantazií se ožení s jednou ženou a najde v ní osmaosmdesát dalších, a takový chudák Wenceslaus se ožení s osmaosmdesáti ženami, a když s ním člověk mluví,

řekl by někdy, že nebyl ženatý ani jednou. Člověk s fantazií je vítěz nad vším. A člověk bez fantazie je poražený, i kdyby – I kdyby celý život prostál na stupních vítězů. Pro lidi bez fantazie se musí něco udělat, proč právě pro ně ne, když se tolik dělá pro tolik jiných invalidů ve vesmíru – – –

Copak ten, kdo nemá fantazii, není invalida?

Tak jsem tam hloubal a z dýmu mé dýmky vystupoval svět, svět pevných a krásných vztahů, kdy každý má vedle sebe muže nebo ženu, oporu – A rozvod je stejně nesmyslný, jako by bylo nesmyslné, kdyby si člověk dal useknout jednu nohu a doufal, že se mu bez ní bude chodit lépe –

Druhý den jsem přivedl k Wenceslauovi Ajku.

Kybernetickou.

Udělat kybernetickou kočku, k nerozeznání podobnou některé z živých, by mi trvalo pět hodin. Ale Ajku jsem udělal za tři hodiny – a to nejen díky báječnému vybavení, jaké v Roboteu máme. Některé ženy jsou ve srovnání s kočkami prostě primitivní.

14

Nemá cenu líčit vztah Wenceslauova syna a Ajky –

Každý týden jsem Ajku nechal zestárnout, přemodeloval její tělo i její způsob jednání tak, aby odpovídaly Ajce, která se mění –

Mladý Wenceslaus dokázal během měsíce prožít s Ajkou léta –

Nešlo o to, aby měl umělou ženu.

Šlo jen o to, aby mu umělá žena ukázala budoucnost, skutečnou budoucnost vztahu –

Když se skutečná Ajka vrátila, když po měsíci opět stála na letišti a v její odulé tváři se převaloval velký bonbón – když tak stála,

netečná a mlsná jako jindy, přistoupil k ní mladý Wenceslaus jen proto, aby jí řekl na shledanou -

Pokrčila rameny -

Vyplivla bonbón.

A vzala si nový. Větší a čerstvý. Pomalu odcházela.

Myslím, že by jí vadilo víc, kdyby ztratila sáček s bonbóny než toho, kdo ji miloval -

Jsou lidé, kteří svět nemilují, ale přijímají - A Ajka patřila mezi ně.

Její zavalitý stín odbloumal, odkymácel.

Viděli jsme, jak se zastavuje u zrcadla v odbavovací hale a ma-luje si tučné rty. Ajka, tlustá Ajka.

15

Na začátku několika velikých akcí Robotea stála malá epizoda, zanedbatelná epizoda někoho z mých bližních -

I zde stála na začátku vesmírného projektu taková epizoda.

Když se dívám na katalogy Předsvatební cesty, které se povalují na stáncích po celé galaxii, vzpomínám na Wenceslaua a na jeho syna, oni zahájili tu lavinu, která znamenala převrat v dějinách lidských vztahů - Na některých hvězdách jsou měsíční předsvatební cesty dokonce povinné. Ten, kdo chce uzavřít sňatek, musí souhlasit, že bude měsíc trávit s kybernetem, který bude představovat jeho partnera.

Stárnout po jeho boku.

Ukazovat se nezkresleně - vidět nezkresleně -

Do skutečného života vede most fantazie.

Láska nanečisto.

Tak se říká ve sloganech novému výrobnímu projektu Robotea. Je nepřirozený? Snad ano. Snad je. Ale je přirozené, aby si lidé kazili život? To přece je ještě nepřirozenější. A to, že se to tak často děje, přece ještě není důkaz pro to, že je to normální.

Láska nanečisto.

Konečně, proč by technika neměla jednoduše dospět až k hranicím poezie. Vždycky jsem si myslel, že technika a poezie by měly být jako dvě ruce, jedna se podává druhé -

A až se sejdou, až se setkají, až se stisknou -

Pak opravdu budeme moci říci, že žijeme v civilizaci.

Pak jedna bude podporovat druhou. Jedna podpírat druhou.

Obě dvě potřebují oporu, obě dvě potřebují podporu.

Když potkávám mladého Wenceslaua s jeho ženou, usmívám se - Jdou ruku v ruce a štěstí z nich vystupuje jako paprsky ze slunce -

Měli fantazii, a proto jsou šťastní.

Štěstí je jen jiné jméno pro fantazii -

A může být láska bez fantazie?

Věda a dítě

1

Myslel jsem, že v medicíně bylo už všechno odhaleno.

Léčení probíhalo za mého dětství jednotvárně. Ať měl člověk jakoukoli nemoc, šoupli ho do skříně a pak ho z ní uzdraveného vyšoupli.

Nechápal jsem, jak se ve skříní uzdraví.

Ale zvykl jsem si na to, že se tam uzdravuje.

Ať jsem měl rýmu nebo vymknutou nohu, nebo ať mě bolely zuby, probíhalo všechno nesmírně jednotvárně.

„Do skříně,“ přikazovala matka.

„Skříň,“ zamířil otec ukazováček ke skříní.

„Šup do skříně,“ říkával dědeček –

A já jsem poslušně otevíral dveře skříně, posadil jsem se v ní na malou sedačku a pak jsem na chvíli o sobě nevěděl –

Sladký plyn, jaký jsem čichal, mne docela uspal.

A když jsem se probрал, už jsem nebyl nastydlý, už mne noha nebolela a už mne nebolely zuby.

Věděl jsem, že ve skříní je diagnostický aparát i chapadla, která provádějí potřebné zásahy.

Ale příliš jsem se o to nezajímal. Jednak jsem věděl, že bych tomu neporozuměl, a pak jsem měl vždycky před nemocemi hrůzu –

Byl jsem hypochondr –

Už jako malý chlapeček.

A tak jsem si navykl, že když měla babička migrénu, dědečka bolela ruka nebo otec měl zkažený žaludek –

Všichni otvírali dveře skříně a usedli na malou židličku.

A za chvíli ze skříně vycházeli -

Docela uzdravení.

Takové uzdravování bylo příjemné a já přivykl, že skříň v rohu salónu slouží bezproblémově a dokonale spolehlivě - jako lednička -

Nebo jakýkoli jiný banální předmět.

Stejně věrně - - jako třeba - - lžíce na boty - -

2

Takovéhle skříně měli ve všech rodinách mých dětských přátel, do kterých jsem chodíval -

V minulých staletích bývalo podobně v každé domácnosti rádio a nikoho asi nenapadlo, aby se nad ním podívoval -

Snad zpočátku, když se tyhle skříně zaváděly, šokovaly.

Stejně jako šokovaly první rozhlasové přijímače před staletími - - nikdo nemohl pochopit, jak to, že mluví a hrají, ale pak si kdekdo zvykl -

A firma Domácí lékař, která tyhle moderní skříně prodávala, s nimi dělala znamenité obchody a mohla je nakonec prodávat velice levně - - -

A přesto s báječným ziskem.

Našlo se sice dost lidí, kteří docházeli za lékaři stejně, ale spíš jenom proto, aby sbírali povzbudivý balzám slov - -

O léčení neduhů se staraly svědomité almary -

Lékaři se většinou zaměstnávali na klinikách, kde se pracovalo na vylepšení skříní nebo kde se zpracovávaly choroby z dalekých galaxií -

A opravdoví lékaři už nebyli praktici, byli spíš filozofové.

Už jim ani tak nešlo o to, dávat lidem úlevu od bolestí, jako o to, nacházet pro ně radost ze zdraví –

Lidé si příliš přivykli na to, být zdraví – –

Brali zdraví za samozřejmé stejně jako dýchání a neměli ani radost z toho, že jsou zdraví – a nevěděli, co se zdravím dál –

Jeden můj přítel si dokonce dával sem tam naordinovat chorobu jen proto, aby se mohl uzdravovat a sledovat pokroky –

Měl jsem mezi lékaři velmi dobrého přítele doktora Loneho.

Doktor Lone pracoval v jednom z velkých lékařských institutů jako správce medicínského muzea a byl velký znalec dějin medicíny.

Scházíval jsem se s ním na mariáš.

Měli jsme takovou partičku, se kterou jsme hrávali partičky.

Každou středu.

Doktor Lone byl velký hráč a uměl báječně riskovat, nechtěl hrát normální partie, stále hrál buď betla, nebo ducha –

Proslul tím, že vyhrál jednou betla, i když měl tři esa. A jednou říkal, že ho ve hře i v životě baví jenom nemožné –

Velice litoval, že nemůže objevit už žádný veliký lék.

Četl rád noviny a doufal, že se ve vesmíru vynoří nějaká záludná choroba, se kterou si nikdo nebude vědět rady.

Jenomže ta choroba ne a ne přijít –

Karty jsme hrávali v medicínském muzeu, byl tam klid a idyla, sedali jsme mezi regály s knihami a vitrínami s exponáty –

Doktor Lone, veliký, tlustý, byl náramný kuřák doutníků a celé muzeum, o které se staral, bylo prouzené tisíci doutníků –

Do muzea skoro nikdo nechodil, a tak jsme v něm pokaždé našli nerušený koutek –

Ze stěn na nás shlížely podobizny starých věhlasných lékařů.

„Vám se žilo,“ říkával doktor Lone.

„Vy jste měli život,“ oslovoval podobizny.

„Vy jste ještě někomu mohli pomoci,“ vzdychával.

A muži se na něj dívali z podobizen soucitně, jako se už lékaři na podobiznách dívají, soucitně a lehce ironicky –

„Vy,“ mával k nim občas doktor Lone vějířem karet a v tom oslovení toho bylo víc, nadávka i výčitka – – i závist – –

Doktor Lone byl člověkem, kterého zaměstnání baví.

Protože v muzeu neměl moc práce, bádá v archívu a v životopisech slavných lékařů a byl na ně odborník –

Snil o tom, že se jednou, až bude možné cestovat strojem času, vypraví do minulosti, přinese lidem lék na neštovice –

Často se při hře rozhovořil o tom, jak bude cestovat –

Představoval si, jak změní minulost, jeho zásahy umožní tolika lidem, aby v minulosti nezemřeli –

„Purkyňovi už ty dvě dcerušky neumřou,“ říkával třeba.

Měl dokonale vymyšlené, jak a v které době oznámí léky a jak se tolik lidí díky jeho znalostem uzdraví a bude šťastných.

Díky Lonemu by mělo v minulosti ubýt hodně předčasných hrobů –

3

Doktor Lone byl jeden z těch pověstných hlučných idealistů –

Ale takoví lidé bývají nejlepšími karbaníky –

Doktor Lone uměl snít a při mariáši je fantazie třeba zrovna tak jako při poezii –

I když doktor občas tak trochu švindloval.

Doktor Lone byl starý mládenec.

Byl to jeden z těch přesvědčených starých mládenců, pro které se jejich staromládenectví stalo jakýmsi světovým názorem –

„To tak, oženit se, abych musel vydělávat na rtěnky,“ říkával doktor Lone s oblibou.

„Mám jiné starosti, než abych sháněl peníze manželce na pudrování,“ lamentoval.

„Nemám čas na to, žvatlat o tom, jaké pentličky si má manželka na sebe navěsit do plesu,“ prohlašoval.

„Ta ho stála,“ ohlížel se za elegantní ženou, „ta toho svého manžela stála, jen se podívejte na ty cetky.“

„Hadříčky,“ říkával o ženských šatech. Tvrdil, že nechápe, jak se někdo může starat o hadříčky, do kterých se obléká –

„Když je ženská hezká, je jedno, co má na sobě, a když není, tak jí nepomůže ani labutěnka,“ smál se.

Proto mne jednou překvapil po partii karet.

„Daido, nešel bys mi za svědka na svatbu?“

Přijal jsem rád.

Jeho vyvolená byla krásná mladičká dívka.

A příští týden odřekl doktor Lone partii karet.

„Co se děje?“

Díval se na mne plaše, červenal se, mlčel –

„Co se děje?“

„Ale,“ mávl velikou dlaní, takovou dobráčkou dlaní –

„No co?“

„Jdu s manželkou vybírat svatební rukavice.“

4

Musel jsem uznat, že doktor Lone měl dobrý vkus.

Staří mládenci, jak si všímám, mají obvykle, co se týká ženské krásy, ten nejlepší vkus.

„Co tak najednou, Lone, co tak najednou?“ divil jsem se.

„Víš, já mám rád hezký věci,“ řekl a hned se opravil, „teda chtěl jsem říct, že jsem se zamiloval –“

A jako byl dříve doktor nepřitelem ženské marnivosti, stal se teď jejím otrokem –

Chápal jsem, že ho k tomu může vést estetická záliba.

Jeho žena byla opravdu překrásná, útlouká černovláska, jedna z těch žen, které se divukrásně promění pokaždé, jak si oblečou nové šaty –

V doktoru Lonem bylo něco hravého.

Oblékal ženu tak, jako děti oblékají svoje panenky.

Hrál si tak.

Už nechodil do antikvariátů shánět knihy pro obohacení svého muzea, většinou byl teď v módních obchodech.

„Ty, není ten Lone fetišista?“ ptala se mne jedna přítelkyně –

„Proč?“

Líčila mi vesele, že ho viděla v jednom obchodě s plavkami a kupoval troje, jedny odvážnější než druhé –

Zvláště miloval obchody, ve kterých prodávali klobouky –

Vydržel v nich trávit spoustu času –

Jeho žena byla klobouková.

Jsou vlastně jen dva druhy žen, jedny vypadají v kloboucích směšně a druhé v nich vypadají zázračně líbezně –

A žena doktora Loneho nosila fantastické klobouky.

V tu dobu se navrátila mezi ženy na naší hvězdě móda, jaká panovala před staletími na hvězdě praotců –

Opět se vyráběly klobouky co nejpodivnější –

A musím uznat, že naše doba měla pro tvar klobouků mnohem více možností než secese –

Prostě civilizace se nevyhýbá ničemu, ani kloboukům.

5

Jednou koupil Lone své ženě klobouk ve tvaru města.

Na jeho široké krepě bylo vybudováno miniaturní město plné domků a lidiček -

Ti lidé byli kybernetičtí a pohybovali se, procházeli se na ulicích, rozmlouvali spolu, drobní kouzelní mravenečkové - idylické město.

V jeho ulicích jezdily maličké vozy, u domků byly maličké zahrady s miniaturními stromy -

A uprostřed klobouku byl kopec a na něm hrad.

Někteří módní tvůrci takovéhle klobouky odsuzovali, tvrdili, že to jsou kýče - - -

Klobouk ve tvaru mořské laguny, kde plavaly plachetnice a nymfy -

Klobouk ve tvaru jezdecké dráhy, na kterém bývaly dostihy -

Ale musím uznat, že takový klobouk byl znamenitý lék proti nudě, stačilo ho sundat a položit na stůl a prohlížet -

Doktor Lone se své ženě staral o všechno.

O punčochy.

O boty, o pláště -

Vybíral jí kosmetiku, a jak dříve pohrdal fintivostí, tak v ní teď našel smysl své existence -

O sebe se staral ale stejně málo jako dřív, chodil dál ošumělý a zarostlý.

Ale oč víc nedbal na sebe, o to víc dbal o manželku.

„Co myslíš, nebude lepší růžová?“ ptal se mne jednou a ukazoval mi líčení v několika odstínech: růžové - drahé šminky -

„Je to tvoje žena, obarvi si ji, jak chceš,“ řekl jsem mu.

Docela jsem se jím bavil.

Myslím si, že ve vesmíru je dost zábavných věcí -

Ale staré mládence považuji za to nejzábavnější.

6

Naše posezení u karet vypadala už také docela jinak než předtím, jednak jich ubylo, protože jeho žena nerada viděla karbanictví – –

A když už s námi Lone hrál, sedávala jeho manželka u nás.

Nehrála karty a jen občas zvedla oči od vyšívání, aby s despektem pohladila pohledem karty na stole –

Dost nás to rozladovalo –

A já jsem se raději než do vějíře karet díval na Loneho manželku – – jak sedala nad vyšíváním, byla velice krásná –

Kdosi dělil ženy na bohyně a rohožky, ale je ještě jiné rozdělení – ženy jsou dvojího druhu: víly a ježibaby.

Tohle pohádkové dělení má myslím své opodstatnění, většina manželů, se kterými jsem o něm hovořil, se hluboce zamyslela –

A dala mi rozhodně za pravdu –

Samozřejmě že oba krajní typy jsou dost řídké, těžko se najde čistý kov a stejně tak málokdy se najde čistý případ některého typu –

Ale všímám si, že u naprosté většiny žen převažuje buď první, nebo druhý – jsou třicetiprocentní čarodějnice, třicetiprocentní víly –

Esmeralda, jak se přítelova manželka jmenovala, byla stoprocentní víla.

Když vcházela do pokoje, člověk měl dojem, že vevanula, když jí podával ruku, měl dojem, že dlaň propluje dlaní, když mluvila – jako by jen dýchala –

Jsou ženy, které jsou jaksi fyziologicky neschopné křičet.

V poslední době je mi tento typ žen nejbližší.

Ale to, že neumějí křičet, si vynahrazují jinou pronikavostí – ne hlasu, ale zacílenou pronikavostí jednání –

Myslím, že těžko byl někdy větší otrok v manželství než Lone.

Ale také si myslím, že těžko byl šťastnější otrok.

On, který tak dlouho žil naprosto svobodně, si nyní začal vážit příkazů, někdy mi připadalo, že v nich vidí důkazy lásky.

Někdy jsem mu až přímo záviděl jeho otroctví.

7

Mateřství, které se k Loneho ženě blížilo, ji ještě zvířovatělo –

Sedala u okna a vypadala přímo jako reklama na mateřství – bylo v ní něco nesmírně jemného a dojmavého –

Ale také něco dost neurastenického –

„Už aby to bylo za mnou,“ říkala občas teskně.

Bylo jí sedmnáct let a v tomto věku se zdá každý rok tak dlouhý jako desetiletí –

Těšila se na své dítě, to ano, to rozhodně ano – – –

Ale čekání ubíjelo.

„Daido,“ řekl mi jednou Lone, „co kdybych to urychlil?“

„Co urychlil?“

„Když se dřív tisklo, musel se tiskař s knihou lopotit kolik měsíců, teď kniha vyjde za pár vteřin, proč čekat devět měsíců – – –“

„Lony,“ řekl jsem mu vyčítavě, připadalo mi to jako hloupý žert –

„Teoreticky možné to je,“ řekl Lone.

Podal mi krabici, ve které byly uloženy zápisky génia vesmírné medicíny profesora Ruprechta –

„Když jsem archivoval jeho pozůstalost, našel jsem tohle,“ řekl.

Prohlížel jsem listiny.

„Měl to všechno prokoumaný, ale nevyhlásil to, asi už neměl dost času, nebo se na poslední chvíli leknul.“

„Měl rozum,“ listoval jsem papíry -
Teda - Tohle bylo něco -
Dokonalá dokumentace -
Byl zde nárys nějaké fantastické vymoženosti -
A všechno dokonale propočítané a všechno zároveň dokonale vysvětlené podrobnými poznámkami, všechno doložené - a jak -
„Třeba to dělal jako silvestrovskej žert,“ povídám.
Ale bylo mi jasné, že tohle žert nebyl.
Na první stránce byl nápis:
OMYL
Tenhle nápis byl napsán tiskacími písmeny.
A dost roztřesenými písmeny -
Zbytek pojednání byl psán profesоровým energickým písmem a už dost vybledl, zřejmě na tenhle plán přišel profesor Ruprecht v mládí -
A ve stáří přidal už jen jediné slovo.
„Sám přišel na to, že to je omyl,“ řekl jsem tedy Lonymu -
„Žádnej vomyl.“
Lony mne odvedl do archivu a ukázal mi malou skříňku.
„Do toho se ale přece tvoje manželka nikdy nevejde,“ řekl jsem.
„To není pro manželku.“
Lony sáhl do jedné krabice na regálu a vytáhl z ní kočku.
Položil ji do skříňky -
Zavřel horní víko.
Pak zmáčkl pár knoflíků na zadní desce skříňky.
„Sestavil jsem to přesně podle profesorova nákresu - -“
Otevřel skříňku.
Ve skříňce ležela kočka a několik koťat.
Koťata byla chlupatá a pěkně velká.
„Funguje to nějak na bázi stroje času -“ řekl Lony.

Koťata vyskočila ze skříňky a pobíhala po archívu -
I kočka se vyloudala ze skříňky a vůbec nebyla unavená -
„Ty koťata se měly narodit až za pěkně dlouhou dobu,“ řekl přítel.

„A narodila se kdy?“

„To nevím - jestli v minulosti, nebo v budoucnosti -“

Koťatům to bylo jedno, pobíhala po archívu a rozhlížela se - -

„Teda Ruprecht byl číman,“ podivil jsem se.

„Udělal jsem už pár pokusů se psama a s motýlami,“ řekl Lony.

„S motýlami?“

„Dal jsem do skříňky kukly a pak z ní hned vylítali motýli.“

8

Lony ukázal do kouta.

V koutě stálo zařízení, které mne v prvním okamžiku upamatovalo na staroegyptské sarkofágy -

Jednu dobu jsem si liboval v takových podivnostech a mám jeden sarkofág v salónu. Působí to. Zvláště moje mladé návštěvnice to okouzluje.

Dívky lze docela úspěšně lovit, lovit na udici tajemství - - -

„Udělal jsem už i velkej přístroj,“ pokynul Lony -

„Chceš říct, že kdyby do tohohle Esmeralda vlezla -“

„Já s tím pořád váhám -“

„No myslím, že by to nebylo tak špatný,“ uvažoval jsem, „myslím, že by většina matek radši nečekala devět měsíců -“

„Jo.“

Lony popošel k sarkofágu a odklopil ho.

Posadil se do něj.

Zaklapl ho za sebou.

Zuřivě jsem na sarkofág zabušil –

Lony ho otevřel a vystoupil ze sarkofágu –

Vykřikl jsem –

Lony, který byl před tím, než do sarkofágu vlezl, hladce oholený, měl teď na tvářích pořádný plnovous jako nějaký archaický lesník – –

„Já tam samozřejmě neporodil, ale taky to funguje –“

„Urychlujou se tělesný pochody?“

„Asi.“

„Firma, která tohle začne vyrábět,“ řekl jsem, „udělá fantastický obchody, myslím, že si tohle vopatří každá porodnická klinika – – –“

„Jo.“

„Tak co váháš?“

„Neměl bych váhat, že jo.“

Váhal –

Váhal, jestli by neměl váhat –

9

Lony provedl v následujících dnech ještě pár experimentů –

A pak se rozhodl.

Všechno řekl manželce.

„Dneska večer to spustím,“ řekl mi jednou, říkal to pěkně stísněně – –

Jeho žena to chtěla a ani jsem se nedivil, že to chtěla.

Na poslední chvíli jsem pocítil ještě úzkost – a pokusil jsem se Loneho varovat, upozornit ho na nápis, kterým starý profesor svůj objev odmítl –

„Řečičky,“ řekl Lony.

Ale řekl to nějak plaše –

A druhý den jsem byl na oslavě Loneho křtin.

Byly to veselé křtiny.

Dítě, malý Lone, bylo zdravé, úplně –

A Esmeralda byla usměvavá a prohlašovala, že si ani neuvědomila, že rodí, zavřelo se nad ní víko a pak se vzneslo a vedle ní bylo dítě –

„Chudáci matky, chudáci,“ říkala a vzpomínala na předešlá staletí –

Podle toho, co vyprávěla, jí připadalo mateřství jako nějaká společenská hra – nebylo to nic, co by ji třeba jen lehce znepokojilo –

„Už jsem si všechny nákresy přepsal a ty rukopisy spálil,“ řekl mi Lony, „teď nikdo neví, že na to přišel profesor Ruprecht, a doufám, že budeš mlčet –“

Kývl jsem –

Podvod to byl, ale nezáleží na tom, kdo bude oslavený.

Záleží na tom, komu se uleví – –

Je to pravda – – když se už nemusí vyrábět předměty zdlouhavě, třeba na kovadlince v kovárně, ale chrlí se bleskurychle, proč by teď lidé –

Zvláštní to bylo, jistě, ale logické taky.

Logika je někdy to nejzvláštnější.

„A jak mi budou vděčný,“ řekl Lony. „Ženský.“

Řekl to velmi hlasitě, ale díval se kolem sebe pěkně nejistě –

Obvykle nejvíc po vděčnosti touží ti, kteří mají jakýsi pocit, že si vděčnost nezaslouží.

Ale nebylo mi jasné, proč by ten pocit měl mít Lony.

10

Všechno se vyvíjelo naprosto neznepokojivě - - -

Lony vábil, ať se přidám k němu, tak se nám prý podaří daleko snadněji sepsat knihu, která vynález zveřejní -

Gynekologická revoluce se ta kniha jmenovala a byl v ní kromě vysvětlení, jak funguje dětskograf, i filozofický rozbor celého problému - - -

Ten jsem dostal na starost já.

Ale stejně mi nedalo, abych nezkoumal, jak stroj funguje -

Z profesorových papírů zapomněl Lony spálit jeden sešit a v něm jsem zjistil drobnou odchylku od toho, co udělal Lony -

Byla to jednoduchá odchylka, místo aby postupoval při své montáži složitě, volil Lone trochu jednodušší variantu - vypadala moudře - -

Ale byla jiná.

Jak si člověk ztíží život tím, že si ho chtěl zjednodušit.

„Lony,“ řekl jsem, „ty vole, cos to udělal?“

„Prostě jsem se s tím nechtěl mordovat tak, jak to udělal profesor, myslím, že jsem na to šel chytře -“

„Chytře jo,“ řekl jsem.

„Tak co?“

„Nic.“

„Cos chtěl?“

Pokoušel jsem se mu vysvětlit, že tak mazaný člověk jako profesor jistě nevolil tuhle konstrukční zdoluhavost neúmyslně -

„Prosím tě, každému cvakne,“ řekl Lony, „každému jednou cvakne.“

Jenomže já si nemohl pomoci, to, co Lony považoval za neobratnost, se mi zdálo jako úmysl, nějaký vyšší úmysl, který zatím nechápeme -

Ale podlehl jsem nakonec Lonyho lehkomyšlnosti -

A pracoval jsem s ním na knize, kterou jsme chtěli vydat, nevadilo mi, že jsem musel Lonymu slíbit, že moje účast bude anonymní - - -

11

Je možné, že radost, jakou pociťuju ze své existence, je působena tím, že se snažím v životě pobavit, a ne mít úspěch -

Možná že úspěch, který se takhle občas dostaví, je ten jediný úspěch, jaký vůbec je -

Když pozoruji úspěchomilné lidi, kteří se pachtí a pachtí a pak se ani už nedokáží ze svého úspěchu radovat, je mi jich líto -

Někteří rodiče vychovávají svoje děti cílevědomě pro úspěch -

Mne tak naštěstí nevychovali - - a říkám naštěstí - -

Moji rodiče mne příliš nevychovali, a pokud se do mého vyrůstání vmísili, pak většinou jen tím, že mne vychovávali k radosti -

Ostatně radost je jediný úspěch, jaký může ve vesmíru být.

A tak ani teď jsem nežárлил na Loneho slávu, která už přešlapovala za dveřmi - -

Kdepak.

Dokonce bych ani nechtěl, aby mi nabídl spoluautorství, přijal bych s ním odpovědnost - a odpovědnost je to, co mne dost sužuje -

Ať si říkají pedagogové, co chtějí, já ji nemám rád - -

Nakonec byla naše kniha hotova, a když jsme si já, Lony a Esmeralda při oslavě dokončení díla přitukli, ucítili jsme ulehčení - okamžik štěstí -

„Jak teď ty chudáci holky budou mít jednodušeji život,“ řekla Esmé.

„Myslíš, Daido, že budu dostávat tantiémy z každého porodu?“ řekl Lony.

„To nevím,“ usmál jsem se, „musíš uznat, že za ně můžeš nejen ty –“

Esmé se rozhihňala.

Byla to víla, ale když nemlčela, poněkud vulgární víla.

Konečně, proč by víly nemohly být vulgární.

Rozhovořil jsem se o tom, jaké teď kynou možnosti osídlování vesmíru, jak konečně bude odstraněn problém s nedostatkem obyvatel vesmíru –

Už se nemusí osídlovat souhvězdí kyberneticky, stačí, že se některé obětavé ženy nabídnou – A budou sloužit – včelí královny –

Esmé se hihňala a říkala, že kolem nich budou chodit nosiči a odebírat děti do košíků –

Na děti se bude chodit, prohlašovala, jako na houby.

Prý jednou viděla v dětské knížce obrázek, jak takhle chodí malá včela a nosí děti od včelí královny, a bylo to rozkošné –

Pili jsme a snili –

Uvažoval jsem, že teď bude nové ženské povolání, dost jednoduché a bezbolestné – rodička –

Esmé tleskala a říkala, že by se tak ráda živila –

Zamilovala si své dítě a vzhledem k tomu, že se jí o ně starali od kybernetické kojné až ke kybernetické chůvě kyberneti –

Nejevilo se jí mateřství jako nic jiného než báječná zábava –

Dítě brala jako módní doplněk.

Jsou takové ženy, co berou dítě jako módní doplněk.

12

Čekali jsme ještě týden na celagalaktický lékařský sjezd.

Tam byl rozhodnut přítel Lone vystoupit se svou teorií a tam ji chtěl zveřejnit před svědky, aby mu ji nikdo neukradl - - -

Měl knihu ve dvou stech exemplářů.

A těchhle dvě stě výtisků, které si dal vydat, zamkl do skříně a čekal až na sjezd, aby je tam, jak říkal, velkolepě rozhodil - - -

Představa, že každý člověk, který se ve vesmíru narodí, mu bude muset platit za to, že přišel na svět, ho fascinovala -

„Nenechám si platit moc,“ říkal, „ale něco jo, nejsem dobráček.“

Pozorují, jak lidé považují dobrotu za odvrženíhodnou slabost -

Ale koneckonců, má na to Lony právo, bez něj by vynález dál spočíval v archívu -

Klesala by na něj stále těžší návěj prachu -

A nikomu by nepomohl.

13

Den před tím, než k sjezdu došlo, ke mně Lony přiběhl.

Měl na sobě dole smokingové kalhoty, ale nahoře kabátek od pyžama.

Vrátil se právě z nějaké oslavy, a když se začal odstrojovat, začala jeho manželka křičet -

Lony byl dost opilý, ale tím křikem vystřízlivěl -

Netoužil po ničem jiném, jen po tom, aby padl do postele, a proto od sebe zahnal i robota umývače a toužil, toužil zavřít oči -

„Co je?“ křičel na manželku.

Už ležela -

A vedle ní leželo dítě, další dítě -

„Jak se sem dostalo?“ Lony se opatrně dotkl dítěte - -

„Já nevím.“

Lony poznamenal, že slýchal jen o únosech dětí, ale ne o tom, aby se někdo k někomu vplížil a dítě přidával -

Šel zavideofonovat na policii, aby si dítě odvezli -

Ale ještě se se strážnicí ani nespojil, a už se nesl z manželčina pokoje další křik -

Vběhl do ložnice -

Vedle manželky ležely dvě děti.

„Jak se sem dostaly?“

Ptal se a naslouchal nářku -

Naříkala žena a naříkaly děti -

Lone věděl, moc dobře věděl, jak se sem děti dostaly. Měl chuť také -

Zanaříkat.

„Jak se sem dostaly?“ vykřikl.

Věděl, jak se sem dostaly, a dotaz kladl, aby si nemusel doznat, že to ví - - že to moc dobře ví - -

14

Samozřejmě, mohl za to ten spoj, který Lone podle svého vlastního uvážení zdokonalil -

Zjednodušil ho, ale zřejmě nezrušil nějakou zpětnou vazbu -

Manželka se po prvním dítěti propadla do budoucnosti, odkud se jí zde objevilo dítě -

Ale ten zdánlivě zbytečný spoj byl nějakým kontrolním spojem -

„Rozkmitaná budoucnost,“ řekl Lony.

Byl to dost nejasný termín –

Ale uměl jsem si představit, co tím myslí, budoucnost se vrací opět a opět jako koule zavěšená na provaze, kterou jsem přitáhl a odhodil – –

„Daido, Daido.“

Lony seděl zaraženě vedle mne a zamyšleně odtrhoval knoflíky od pyžama –

Potřeboval se nějak zapojit do dění světa –

Potřeboval si nějak dokázat, že jen nečeká, ale že něco dělá. Jedno co.

I kdyby ho v té nejistotě nenapadlo nic, jen trhat knoflíky od pyžama.

„Kolik jich tam je?“

Zvedl ke mně uštvané oči –

„Čeho?“

„Dětí.“

„Jakých dětí?“

Bylo vidět, že se snažil zapomenout, úspěšně zapomenout –

„Tvých dětí.“

„Nevím. Když jsem odcházel, bylo jich šest,“ rozpomínal se.

„Jak rychle přibejvají?“

Utrhl poslední knoflík, trhal knoflíky, zálibně, zdlouhavě –

„Každejch pět minut mám nový –“

„A jsi už z domu dobře půl hodiny?“

Právě začaly na zdi odbíjet starožitné kukačkové hodiny – – –

Lony zoufale rozkýval bradu sem tam, sem tam –

Oba dva jsme počítali, o kolik se už rozrostla jeho rodina.

Nalil jsem mu a podal sklenici. Mlčeli jsme.

„Ty, já se bojím jít domů,“ škytl Lony a vzhlédl plaše do tmy – Tma za oknem byla nějak nezvykle suchá, letní, vyprahlá – Člověk se díval do tmy a myslel, že ji slyší popraskávat – „Holt máš velkou rodinu,“ řekl jsem.

Zvedl ke mně oči – byla v nich nějaká olověná výčitka – – „To už málokdo.“

„Hele, Daido, nech si to, prosím tě, buď tak dobrej a nech si to.“
Co jsem měl dělat.

Nechal jsem si to – –

Jsou chvíle, kdy humor neléčí, ale zraňuje. To dobře vím.

„Pojď tam se mnou,“ zažadonil Lony.

„Co Esmeralda?“ řekl jsem.

„Vejská.“

Bylo to lakonické, ale jak jsem ji znal, bylo to přesné –

„A děti?“

„Co děti?“

„Neměli bychom se o ně postarat?“

Ne že bych věděl jak. Jsem starý mládenec. Jen tak jsem to řekl.

„Ale starají se o ně snad kyberneti.“

„Není Esmeralda vyčerpaná, když jich má tolik –“

Pohlédl jsem na hodiny –

Chápal jsem, že žena, která přivede na svět za hodinu deset dětí, má nárok na to, aby byla trochu unavená –

„Bohužel není utahaná,“ řekl Lony, „kdyby byla utahaná, tak by se asi zklidnila. Jenom běhá po domě a ječí –“

„A jak ty děti přibývají?“

„Nevím,“ škytl, „každou chvíli je na posteli další.“

16

Zřejmě se uvolnil vstup do budoucnosti, uvažoval jsem napjatě – –
zřejmě se čas rozštěpil a rozkmital a tou štěrbinou –

Tím rozestupem přichází pořád kousek budoucnosti –
Dítě.

Děti jsou budoucnost, kolikrát jsem to slyšel.

Až teď jsem si uvědomil, že i takové sladké fráze mohou být
pravdivé –

„Co s nima budeš dělat?“ zeptal jsem se Lonyho a nalil mu – –

„S čím?“

Nervózně si cupoval kabátek u pyžama, tahal z něj soustředěně
nitě –

Ještě potřeboval sklenici, než se mu uleví.

„S kým co budu dělat?“

„S nemluvňatama.“

„Nevím,“ škytl a napil se, „možná udělám ze svejch dětí národ.“

Dopil sklenici a dopil ji bohatýrsky, jedním jediným douškem –

A usmál se.

Od téhle chvíle se jenom usmíval a nemluvil –

Položil se na koberec a díval se do stropu.

Co jsem s ním měl dělat.

Přikryl jsem ho druhým kobercem a odletěl k Esmeraldě.

17

Vejskala.

Lony měl pravdu, úplnou pravdu –

Tohle slovo stačilo, aby se její činnost plně popsala – – –

Běhala po bytě a vejskala, zřejmě ale už ječela moc dlouho, protože teď už jen ze sebe vydávala takové tichounké ochraptěné pískání –

Něžně ječela.

„Daido,“ zakvílela a chytila mne za ruku, pověsila se na mne –
Táhla mne do ložnice –

Bylo to ještě horší, horší, než jsem si představoval.

Člověk si málem nemohl odložit klobouk, aby ho neodložil na nemluvně.

„Já chápu, že máš děti ráda, a chápu, že má i tvůj Lony děti rád,“ začal jsem, prostě já si někdy ne a ne odpustit vtip –

Zaslechl jsem žuchnutí –

„Další,“ řekla Esmeralda –

Spatřil jsem, že na tlustém koberci se objevilo další dítě.

Kybernetický přebalovač k němu přiskočil, odnášel je.

Pokud se dalo hovořit přes dětský pláč, který zněl z různých stran jako obrovitý orchestr, vysvětlovala mi Esmé, co se děje –

Děti přibývají – – pokaždé se objeví v její blízkosti –

Přecházeli jsme po bytě, v pravidelných intervalech se kolem Esmé objevovaly další děti –

„Kolik jich už je?“ zeptal jsem se asi po půl hodině.

„Přes třicet,“ řekla Esmé.

Neměla o svých dětech přehled.

Vysvětlovala mi, že všechny děti jsou stejné –

Všechny mají stejnou píhu na stejném místě – Naprosto stejné –

„Nejde vlastně o děti, jde o jediné dítě, které se objevuje znovu a znovu –“ říkala –

Chvílemi jsem se chtěl dát do smíchu, ale chvílemi na mne zase přicházela hrůza a já jen tak tak že jsem se nedal na útěk –

Budoucnost se rozkmitala –

A při každém přiblížení jejího neviditelného kyvadla s tím kyvadlem přistálo také jedno dítě –

Když se stará gramofonová deska škrábla, stávalo se, že hrála stále stejný tón, donekonečna –

Tady se podařilo nějaké podobné poškození budoucnosti – – ze škvíry v jejím těle prýštil stále stejný takt – takt jménem dítě –

„Paní, už nemáme pro ně plínky,“ zvěstovala kybernetická chůva –

„Tak,“ řekla Esmé, „tak doběhněte nějaké koupit nebo co – co –“

Asi si uvědomovala to samé co já, že i kdyby kupovala dětské plínky po celých vagónech, stejně by to nestačilo –

18

Dívali jsme se z okna, šerilo se, vycházely hvězdy –

Jednou tam na těch hvězdách budou její děti, uvažoval jsem, není možné, aby se na naší malé hvězdě všechny uživily –

„Esmé,“ řekl jsem jí, „nezdá se ti, že přibývají nějak rychleji?“

Kývla – odevzdaně kývla –

„Jo, už rodím každý tři minuty – –“

Požádal jsem ji, aby mi ukázala sarkofág, kterým Lony čaroval –

Zavedla mne do jeho laboratoře.

Potěžkal jsem sarkofág a hrál si s jeho ovládním.

Nerozuměl jsem mu příliš.

Neprostudoval jsem celou dokumentaci, ale myslel jsem si, že to, co jsem pochytil, by mohlo být v téhle situaci také k něčemu – – –

Otočil jsem knoflíkem, který sloužil k zapínání sarkofágu – –

Otočil jsem jím na druhou stranu, v dokumentaci se nehovořilo o tom, co se stane, když se knoflíkem otočí obráceně –

Knoflík mi zůstal v ruce -

Ulomil se.

Dal jsem si ho do kapsy.

A pak jsme si sedli s Esmé vedle sebe - seděli jsme a čekali, co se stane -

Esmé vytáhla hodinky a sledovala vteřinovou ručičku -

Tři minuty - nic - - pět minut - - nic -

Už se Esmé rozzářila a usmála -

Ale vtom se vedle nás objevilo dítě.

Nebylo tak malé, myslím, že mu mohly být tři roky -

Ale staří mládenci nemají dobrý odhad.

„Mami, já mám hlad,“ zakvílel novorozený chlapeček - -

„Hned ti něco dám,“ řekla Esmé -

Byla zoufalá, to ano, ale byla duchapřítomná.

Myslím, že jsem duchapřítomnější dívku ještě nepoznal - - -

19

Osaměli jsme s chlapečkem v Lonyho laboratoři -

Esmé se vypravila do spíže, aby svému dítěti přinesla svačinu -

Měla prostě hladové dítě.

„Jak se máš?“ řekl jsem chlapečkovi.

Obrátil ke mně své modré oči -

Měl krásné modré oči jako Lony - - a měl nos jako Esmé, pŕvabný jemný nos -

„No,“ řekl.

„Co jsi dělal celý den?“ zeptal jsem se ho.

„Hrál si,“ řekl.

Samozřejmě, tohle není žádný zázrak, uvažoval jsem, chlapeček proskočil z času o trochu starší – pamatuje se – na co se pamatuje – na budoucnost –

Hrál si v budoucnosti –

A budoucnost ho vyplivla – –

Ale on se na ni pamatuje, pamatuje se na ni i teď, když mi leze na kolena –

Posadil jsem si toho modrookého chlapečka na kolena, houpal ho.

Možná je výhoda, že jsem tím knoflíkem otočil –

Nezabránil jsem Esmé v té nesmírné plodnosti, to ne, jenomže teď bude mít méně práce s většími dětmi –

Esmé se vracela, nesla tác s kremrolemi – – –

V tu chvíli tu byl – další –

Vedle prvního chlapečka se na mém klíně objevil další, přidržoval se mne za sako –

Vzdychl jsem si.

Nejsem na tahle moderní kouzla stavěný.

Esmé se posadila vedle mne, podala chlapečkům tác s kremrolemi.

Nedočkavě po nich natáhli ruce –

Rozzářili se.

Způsobně poděkovali –

A hned si začali špinavými tlapkami cpát kremrole do úst.

20

„Daido,“ zakvílela Esmé –

Byla duchapřítomná, ale každá duchapřítomnost má své hranice.

„Zkusím to ještě jednou –“
Vstal jsem a sesunul jsem oba chlapečky z klína – –
Esmé pochopila – – chci zase zkusit stroj, který to všechno
zavinil.
„Na nic nešmatej –“
Zaprosila zoufalým hlasem i zoufalýma očima –
„Neboj se.“
„Mami, já bych něco sněd.“
Ani jsem se nemusel otáčet –
Věděl jsem, že vedle Esmé stojí další modrooký chlapeček a hla-
dově se na ni dívá ze země –
„Esmé, na něco jsem si vzpomněl –“
Podívala se na mne chápavě –
Věděla, že chci odejít a hledám cestu, jak se vypařit –
„Daido, nenamáhej se s hledáním výmluvy,“ řekla.
„Nemusím?“
„Opravdu ne,“ řekla.
Pokusila se usmát, ale vypadalo to, že mne chce zakousnout –
„Já vím, že to tady není pro tebe legrace,“ řekla.
„Kdybych na něco přišel, tak přijdu,“ řekl jsem.
Pohládl jsem modrookého chlapečka po hlavičce a odešel.
V hale jsem potkal dva modrooké chlapečky.
Pokoušeli se shodit ze stolu vázu a byli upatlaní od kremrolí.

21

Nestalo se, co jsem očekával – – že záplava potomků se bude valit
ustavičně – a stejnou rychlostí –

Druhý den, když jsem k Lonymu přišel, radostně mi zvěstoval, že dnes jeho žena porodila jen deset dětí –

„Ale i tak je to dost – – – ještě že máme tak velkej byt – –“

„Co budeme dělat, Daido,“ zanaříkala Esmé.

Posadili jsme se do Lonyho pracovny a přemýšleli.

Během dvou hodin se Esmé narodil jen jeden chlapeček.

„Večer to začne, Daido,“ říkal Lony. Předpokládal, že večer se plodivá síla jeho manželky opět závratně zmnohonásobí – –

„Co jste s nima udělali?“ zeptal jsem se.

Lony mi vysvětlil, že o malé děti se starají kyberneti a s většími šla Esméina sestra do biografu – – skupili celé dvě řady sedadel – –

„Máme chvíli pro sebe,“ říkal Lony ulehčeně.

„Měli bychom to oznámit, nemyslíš?“ řekl jsem Lonymu, ale ten zuřivě protestoval, nechce, aby se mu všichni přátelé vysmáli –

Tak jsme se jen na sebe dívali a snažili se přemýšlet –

Šlo to těžko, Lonyho novorozený chlapeček se zmocnil píšťalky a v jednom kuse nás v našem hledání východiska rušil divokým pištěním – –

„Jedna možnost by tu teda byla,“ řekl jsem.

„Jaká,“ řekl Lony apaticky, nevěřil mi, jen to považoval za útěchu.

„Že by si Esmé vlezla do sarkofágu a zkusili bychom to všechno vyrušit – Cestovala by teď pozpátku místo dopředu –“

Esmé vyskočila a okamžitě zalehla do sarkofágu –

Lony se držel láhve, byla to jeho jediná opora.

Poslední opora.

„No, zkus to, Daido,“ vyzval mne.

Přidělal jsem vypínač opět ke stroji.

„Myslíš, že ty děti odejdou a Esmé bude jako dřív?“

„Za pokus to stojí,“ řekl jsem.

U mnoha věcí si myslím, že mi rozhodně nevyjdou – –

Ale i tak jsem přesvědčený, že za pokus stojí.

Všechno stojí za pokus. Nejhorší, co se může stát, je, že to nevyjde.

22

Opravdu se mi podařilo, když jsem se napřel ze vší síly, otočit vypínačem na druhou stranu – –

Lony se ke mně připotácel s lahví v jedné, se sklenicí v druhé ruce – –

„Votevřem to?“

Díval se pozorně na sarkofág jako na nejnebezpečnější šelmu – –

Opřeli jsme se do sarkofágu, odsunuli víko –

„Daido,“ zaúpěl Lony.

23

Ze sarkofágu vyskočila asi desetiletá holčička. Udiveně se na nás dívala –

„Jak se jmenuješ?“ zeptal se jí popletený Lony.

„Esmé,“ vydechlo děvčátko a bylo to moc hezké děvčátko – – a já poznal, že je moc podobné Esmé, její podobizně z dětství, zavěšené v hale –

Jak nám později vyprávěla Esméina sestra, dvě řady dětí zmizely, dvě řady jejích synovců, najednou během promítání filmu –

A všichni Lonyho maličcí synové zmizeli z opatrování kybernetů –

Jediné potíže, které nastaly, měl Lony.

Přišel o ženu.

Ale i on svou situaci vyřešil –

Sarkofág se už radši nechtěl ani dotknout – –

Esmé dal do exkluzivního dětského domova, chodí ji pravidelně navštěvovat. Říká, že z ní jednou bude moc hezká holka –

A aspoň si ji bude moct takhle vychovat, jak chce – –

Který manžel, říká, by si nechtěl svoji ženu sám vychovat už od dětství –

On tu možnost bude mít.

Zatím dál vysedává v archívu a bádá nad rukopisy.

Čeká prostě, až mu nevěsta zase vyroste.

A tohle čekání si zkracuje hraním mariáše.

Hraje pořád lépe, pořád riskantněji. Zkrátka je dobrodruh.

Každou středu k němu chodím na pravidelnou partičku.

Ve čtvrtek ne, ve čtvrtek chodí Lony navštěvovat svou Esmé.

Nosí jí kremrole, míče a stužky a říká, že až vyroste, tak se do něj zamiluje, protože to je její osud. A proti osudu se nedá nic dělat.

Nosí jí panenky. Esmé si s nimi ráda hraje, je mateřský typ.

Dnes je mimochodem středa –

Musím už s vyprávěním přestat a vydat se k Lonymu –

Jistě mne už čeká, míchá karty – – vaří kávu – míchá karty – –
dívá se z okna –

Patriarcha Lony.

Její prsten

1

Já teda nevím, jak kdo, ale já mám ty nové snubní prsteny ráda –

Musím ovšem říct, že nás, co jsme se s nimi smířili, je dost málo, a dokonce ze začátku proti novým prstenům byly i demonstrace –

Já prsteny vítám.

Nemohu si pomoci, ale tyhle nové prsteny jsou podle mne velkým přínosem civilizace pro moderní manželství –

Možná má pravdu moje kamarádka, když říká, že nové prsteny znamenají přímo reformu moderních manželství –

Velereformu –

A přitom vypadají docela jako ty staré –

Když mi můj prsten manžel navlékl na prst při svatbě, ani jsem nepoznala, že to je jiný prsten, než bývaly dřív –

Můj manžel je z hvězdy, na které jsou tyhle prsteny už pár sezón zavedené, ale u nás jsme o nich ještě ani neslyšeli –

Při obřadu jsem na prsten ani moc neviděla, plakala jsem – – já jsem vždycky hned naměkko. I na cizích svatbách, co teprv na vlastní –

Manžel mi stiskl prsty. A usmál se. A pak mi navlékl prsten, který vypadal docela jako snubní prsteny, jaké měly na ruku moje kamarádky –

Zlatý kroužek – – – obyčejný zlatý kroužek – –

Při svatební hostině jsem si ho prohlédla. Trochu jsem si ho zamatla šlehačkou, a tak jsem si prsten otírala a prohlížela – –

„Dobrý prsteny, co,“ řekla mi moje družička – „Teda dobrý, co?“

Třináctileté děvčátko, ale vytáhlé, a jak se zdálo, pěkně protřelé, na mne mrklo docela spiklenecky – a pohladilo mi prstýnek –

Nenapadlo mne, že na tom prstenu je něco neobyčejného, ale ten úsměv družičky jsem si zapamatovala –

2

Za týden po obřadu manžel udělal o našich prstenech vtip.

Nechápala jsem ho –

Ale stejně jsem si ho zapamatovala, jako jsem si pamatovala úsměv družičky. Manžela ani nenapadlo, že bych tyhle prsteny neznala – –

Asi za dva týdny po svatbě jsem seděla u holiče a čekala, než mne kybernetický kadeřník vezme na řadu, četla jsem si časopis –

A v něm se psalo o vynálezci nových snubních prstenů –

Hovořilo se o něm jako o někom, koho všichni znají.

Ale protože se tenhle časopis vyvážel i do necivilizovaných galaxií, bylo tam vysvětleno, k čemu slouží tenhle prstenní vynález –

Vykřikla jsem –

Taková jsem. Hned jsem naměkko. A když mě něco vyleká, hned vykřiknu – – ještě že vedle mne hučel fén a výkřik zanikl –

Hned jsem si natáhla před oči ruku s prstenem – –

A zadívala jsem se na svůj prsten s užaslou úctou – – –

Pak jsem jej sňala z prstu a prohlédla –

Vzpomněla jsem si, že jsem vídala i v aerobusech ženy, které sňaly prsteny z ruky a prohlížely si je, i na ulicích muži snímali prsteny, dívali se na ně –

Všimla jsem si, že na vnitřní straně prstenu je něco vyryté, považovala jsem to dřív za datum našeho sňatku a ani jsem si to vyryté datum nepřečetla – –

Teď jsem viděla, že ty vyryté vypouklinky jsou dvě a není to datum -

Zmáčkla jsem jednu z nich -

A hned jsem viděla, jak se vnitřek prstenu celý zamžil -

Přiložila jsem ho k oku -

A viděla jsem, jak se mlha ustaluje, jak se skládá do duhových tvarů -

Bylo to velice hezké a velice dekorativní -

I hračka by to byla pěkná - Jenomže to hračka nebyla -

3

Zadívala jsem se na prsten, jako bych se dívala do medailónku, a vykřikla jsem podruhé - Ještě že sedím vedle kybernetického houslisty.

Nikdy jsem nebyla tak vděčná ministerstvu pro kadeřnictví za zavedení kybernetických houslistů do čekáren, jako jsem byla vděčná nyní -

V prstenu, který jsem si držela u oka, jsem uviděla manžela -

Viděla jsem ho v okruží prstenu - - jako bych si prohlížela jeho podobenku v medailónku - - až na to, že tahle podobizna byla pohyblivá -

Viděla jsem manžela, jak řídí vůz a pokouřuje -

Dokonce jsme mohla rozeznat, kde jede, jede ulicí nedaleko -

I když obrázek, který jsem pozorovala, byl miniaturní, byl nějak panoramaticky sklenutý, viděla jsem v něm i nejmenší podrobnosti - a přitom -

Jako bych se dívala někam k obzoru -

Zmáčkla jsem na prstenu druhé tlačítko, maličký vryp. A ob-
rázek v prstenu ihned zmizel, rozplynul se do perleťové mlhy a ta
vyvzlínala -

Seděla jsem strnule a naslouchala tesklivé melodii z houslí
kybernetického houslisty -

4

Teď už je mi jasné, že každý manžel a každá manželka si s sebou
už nenesou jenom symbolický kroužek jako v necivilizovaných
staletích -

Kdepak - Teď civilizace zachvátila i snubní prsteny -

Každý si může v kteroukoliv chvíli dát ve svém prstenu přehrát
toho druhého - Vidět toho, koho miluje - Pozorovat ho - - dlouho -

Je to znamenitý lék, jak se říká, proti žárlivosti -

I když se najdou lidé, kteří nevěří ani prstenům a myslí si, že
jejich druh si dal do prstenu přehrát nahraný program -

Zajímavé je, že ten, kdo toho druhého opravdu miluje, vidí jeho
obrysy naprosto jasně -

Ten, u koho se láska vytrácí, vidí druhého matně - někdy ani
nerozezná -

Takže prsteny nejsou jen detektory lásky vůči tomu druhému,
ale i vůči vlastnímu srdci -

Snad je to výhoda, kdo ví, snad ne.

Ale teď už musím přestat vyprávět - - a musím se podívat, co
právě dělá manžel - - -

Kamarádka mi říkala, že se kolem něj v kanceláři točí nějaká
blondýnka -

Tak - tak - uvidíme -

Citoslovec

1

Vynález, o kterém vyprávím, se jmenoval –

Je to zvláštní, že se tak jmenoval, ale přestože je název zvláštní a většině pozorovatelů nepochopitelný, vynález se jmenoval ííííí.

Takhle jej nazval profesor Pabey.

Byl to velký vědec, ale neměl takovou fantazii, aby tak citoslovecně nazval svůj vynález.

Tak vynález pojmenovala Pabeyova posluhovačka.

Samozřejmě že ji o to nežádal, napadlo ho, že by mohl vynález nazvat spoustou jiných jmen – měl jich připraveno třicet –

Protože chtěl svůj vynález využít obchodně, měl to být název snadno zapamatovatelný, nápadný a neotřelý.

Ale když se zabýval výběrem názvu –

Přišla jeho posluhovačka – jako první cizí člověk – do styku s vynálezem.

A vydala zvuk, který profesora inspiroval k jedenatřicátému názvu.

Zajásal – „ííííí“ – Samozřejmě, to je ono – – –

Čím déle o tom citoslovcí přemýšlel, tím víc musel uznat, že to je zvuk obchodně využitelný – – nápadný a snadno zapamatovatelný.

2

Reklama také hledá názvy, které by se každému vryly do paměti – a zvuk, jaký vydala posluhovačka, splňoval všechny předpoklady – – –

Posluhovačka tenhle název našla náhodou –

Uklízela profesorovu laboratoř a všimla si pohodlných bačkor zasunutých pod stolem.

Protože ji tlačily boty, zula se – – – a nazula ony bačkory –

Udělal v nich krok –

A –

To, co se s ní stalo, z ní vyrazilo „ííííí“, které proniklo k profesorovu sluchu ještě před tím, než zmizela.

„Daidale,“ říkal mi profesor, „bylo to jako osvětlení – – přesně ten název, jaký si každý zapamatuje – – a jaký můj vynález přesně ilustruje.“

Musel jsem uznat, že nepřehání; tohle bylo přesné pojmenování –

Profesor Pabey se na mne usmál.

„Neměl jste chuť před chvílí také udělat ííííí?“

Zamyslel jsem se –

Měl jsem chuť –

Bylo mi jasné, že jsem se chtěl zachovat stejně jako posluhovačka, ale neměl jsem k tomu dost síly, oněměl jsem hrůzou –

Koneckonců, už to, že neoněměla, svědčilo o tom, že to byla statečná žena.

3

Vynálezy velkého dosahu bývají obvykle poněkud vznešené –

Vynález profesora Pabeye se z tohoto zvyku vymykal, vypadal na první pohled docela směšně – dokonce, řekl bych, že snad směšněji vypadat nemohl –

Také koho by napadlo vidět ve starých bačkorách převratný vynález –

A přece Pabey tvrdil, že to je významnější vynález než sedmímílové boty.

Musel jsem mu dát, i když, přiznám se, dost nerad, dát za pravdu –

Tohle byl vynález, který mohl otrást nejen celou vědou ve vesmíru – – ale i životem každého člověka –

Co proti tomuto vynálezu byl třeba objev žárovky.

Jen bliknutím do tmy lidského poznání, které přineslo maličké uvolnění –

Vynález profesora Pabeye se dotýkal přímo podstaty lidských životů, a proto měl pro obyvatele vesmíru zásadnější význam než jakýkoliv jiný – – –

Pamatuji se přesně na chvíli, kdy jsem bačkory poprvé nazul.

Nechtělo se mi do nich, byly dost sešmajdlé. A sešmajdanost nemám rád –

Nosit bačkory – po někom –

Ale když mne profesor Pabey s úsměvem vybědl, obul jsem si je.

Díval se na mne pobaveně –

„A teď se projděte –“

Uvažoval jsem –

Proč?

Proč se mám před profesorem procházet v sešmajdlých bačkorách?

Usoudil jsem, že profesor je přepracovaný -

A nechtěl jsem ho dráždit.

„Stačí jeden krok.“

Konečně, co mi to udělá, usuzoval jsem, projdu se - krok - co mi to udělá.

Z toho se nestřílí -

Profesor Pabey mne pobízel - - nedočkavě - gestem ruky i očima -

„Daido.“

A tak jsem si ještě jednou řekl: „A co -“

Vzdychl jsem.

Podíval se na okopané střepece na předním okraji bačkor.

Vzdychl jsem znovu a - - -

A vykročil.

Pamatuji se na zděšení, které mne postihlo -

Ještě jsem neudělal ani celý první krok a byl jsem ohromený -

Jako bych se dostal do nějakého záludného zemětřesení, které srazilo všechny stěny kolem mne - - a vyměnilo je za nějaké jiné prapodivné okolí - -

Díval jsem se kolem sebe a neviděl jsem laboratoř profesora Pabeye - ale rozeznával jsem kolem sebe vysoká úbočí nějakých nebetyčných horstev - -

Tyčila se - - tyčila -

Do nekonečna.

4

Nemohl jsem pochopit, kde se tyhle hory vzaly -

Byly mi povědomé, to tedy rozhodně byly -

Díval jsem se na jejich štíty -

A pak jsem si vzpomněl - - tohle je přece pohled na hory na Iveonu - - tam jsem byl včera lyžovat -

Tohle jsou hory mého prázdninového odpoledne -

Ale jak to, že vyrostly v profesorově laboratoři?

Ale to už profesor šel ke mně, měl na nohou bačkory podobné mým.

„Kde to jsem?“

Zeptal jsem se takhle, prostě a nesmyslně, jako bych byl v nějakém románě, kde se lidé v neuvěřitelných situacích ptají touto floskuli -

„Včera.“

„Kde?“

„Včera.“

Pabey se usmál a řekl mi do třetice, že jsem ve včerejšku.

Říkal to tak, jako by mi oznamoval jméno země, do které jsme se dostali, jako by čas měl své zeměpisné oblasti, stejně, jako je má svět, ve kterém jsme dosud žili -

5

Dost dlouho mi trvalo, než jsem se smířil s představou, že Pabeyovy bačkory umožňují vstupovat do minulosti -

Prý nejde zatím vstoupit dál než o jeden den.

Lidský organismus, tvrdil Pabey, by snad více ani neunesl -

Ale ten jediný den stačí k tomu, aby se člověk dostal tam, kam se dostat chce, protože zítřek je moudřejší včerejška -

Tak to výslovně profesor Pabey řekl.

Tvrdil, že každý ví, co by dělal včera, aby byl dnes víc šťastný -

Tvrdil, že každý ví, co by dělal včera, ale neví, co dělat dnes -

Konečně není ani třeba se vracet o víc - - k tomu, aby si člověk mohl vylepšit život, stačí docela takovýhle maličký návrat - - o čtyřiaadvacet hodin -

„Ale když jsem včera a jsem tu zároveň dnes,“ zaplétal jsem se do úvahy - - -

Pabey věděl, co chci říct, jen se na mne dlouze usmál -

Ukázal na svah jedné hory.

A já se spatřil -

Sjížděl jsem po úbočí hory na lyžích, na stejném místě jako včera.

Mrazilo mne -

Ale bylo to logické. Z logiky mě mrazilo nejčastěji - -

Jestliže jsem ve včerejšku, jsem v něm podruhé, a je tedy docela JASNÉ, ŽE TU JSEM PODRUHÉ - NEPŘEBÝVÁM TU -

Jsem tu docela - logicky - dvakrát - -

6

„Převrat,“ říkal Pabey.

A já si uvědomoval, že tohle je opravdu zásadní změna -

Od této chvíle - v podstatě - uvažoval jsem, bude odstraněna úžasná spousta lidských omylů -

Ten, kdo třeba včera nastydl, protože neměl teplý svetr -

Udělá krok – a vrátí se – a vezme si včera teplý svetr – a nebude nastydlý –

Tenhle banální příměr ale ilustruje celou možnost, jaká se naskytovala i při velkých úrazech, nehodách – – – při otřesných katastrofách –

Kolikrát člověk jen něco řekne –

A radši by to neřekl.

Touží vzít slovo zpátky –

Ví, že kdyby něco nevyslovil, bylo by jemu i bližním lépe –

Teď stačí nazout bačkory a udělat krok a vrátit se o den – – a pak to slovo nevyslovit –

Je ovšem škoda, uvažoval jsem, že nelze vkročit do času na další úsek – – pak by se dal zřejmě změnit jakýkoliv životní omyl. Ale i takhle je možné dost napravovat.

„Chcete jedny bačkory?“ zeptal se mne Pabey.

„Hm.“

Otevřel přihrádku a vyňal jedny bačkory.

Byly to dost nevzhledné bačkory, takové, jaké se dávají dědečkům.

Vyloženě dědečkovské bačkory. Praotcovské –

Dal jsem je do krabice a krabici stiskl pod paží.

„Rozmysli si to,“ řekl mi Pabey.

„Hm.“

„Víš, jak se vrátíš?“

„Ne.“

„Uděláš v bačkorách krok pozpátku. Hračka.“

„A když jsem tam – v minulosti – budu tam sám?“

„Stačí, aby sis rozvázal tkaničky u bačkor, a nebudeš v minulosti dvakrát, ale jen jednou –“

Tohle mne ohromilo a vlastně mne ze všech Pabeyových zpráv potěšilo nejvíc, uvědomil jsem si, že teprve teď jsem pánem svého vlastního osudu -

Teprve teď mi můj vlastní život nebude překážet -

Představa, že bych TAM byl dvakrát -

Že bych byl svým -

KONKURENTEM -

Ta představa by mne rozhodně netěšila - - Naopak -

7

Zítřek je dnešek.

A včerejšek je dnešek -

Představa prorůstajících se časů mi připadala - čím déle jsem na ni myslel - milosrdnější -

Teprve nyní, uvažoval jsem, je z času přítel -

Teprve teď se mohu na čas začít spoléhat - - -

A zachvátila mne báječná lehkomylnost, nezáleží na tom, co dnes udělám, na tom, co dnes vyslovím, vůbec nezáleží na tom, co dnes zmeškám -

Celý život bude od nynějška zásluhou Pabeyových bačkor čtvrtkou, na kterou mohu podle okamžité nálady kreslit. A co neuznám za vhodné, opět vygumovat -

Teprve v tuhle chvíli jsem ucítil opravdovou radost -

Všechny teorie, které se zabývaly tím, jak přimět lidi k odpovědnosti, vezmou zasvě v okamžiku, kdy si člověk opatří Pabeyovy bačkory -

Doma jsem usedl ke krbu a dumal - -

Nazul jsem si bačkory a díval se, jak se po nich převaluji odlesky plamenů -

Jako by pod těmi plamennými dotyky bačkory ožívaly. A získávaly nějaký - - vyšší smysl, jako by světlo, které se na nich odráželo, ukazovalo celou novou cestu -

Kdo nemá v životě včerejšek, který by si přál změnit -

Změnit ho zítra -

A kdo necítí, že drobná retuš včerejška by dodala následujícímu dni úžasnou zář -

Stačí pár vteřin, které bychom mohli přemalovat - a život dostane novou podobu -

Jestli je někdo dárce štěstí lidstva, uvažoval jsem pateticky, je to jistě můj přítel Pabey -

A to, že se zatím dá do minulosti vkročit jen o jediný den, nic neznamena, jistě se v budoucnosti nalezne nějaké vydatnější zlepšení -

Bude možné vkročit do minulosti na rok, na desetiletí -

Ti, co budou mít zdánlivě nejzkaženější život, jej budou od nynějška mít nejzábavnější -

A nejkrásnější -

Protože jen ten, uvažoval jsem, kdo si dokáže život opravdu dokonale zkazit, je tím, který také bezpečně ví, jak by si život mohl napravit -

Seděl jsem u krbu, díval se do plamenů a přemýšlel nad životem - - které dny bych vrátil - - které dny bych chtěl znovu přemalovat - - dnešní zkušeností -

Čím déle jsem u krbu seděl, tím déle jsem se opájel možnostmi, jaké přede mnou vyvstávaly - - a uvědomoval jsem si: každý se stane tvůrcem života -

Spisovatel si vymýšlí životy lidí – – ale teď si každý bude moci
vysnívat svůj vlastní život –

Život každého člověka se stane románem –

A každý se stane všemocným autorem tohoto románu, spisova-
telem svých osudů – – –

TVŮRCEM svého vlastního osudu, zázračným tvůrcem –

8

Jak jsem tak seděl u krbu a dumal, ozval se drnčivě zvoněk –

Snad každý člověk, který u mě zvoní, se představuje zvonkem –
už jak zazvoní, vím, kdo se mne rozhodl v tuto chvíli navštívit –

Takhle, jako by se zvonkem ohlašovalo zemětřesení, zvonívala
jen jediná návštěva. Její osobnost prolнула do zvonku, jako by jí
to zvonění ztělesnilo –

Neteř Lulu.

Tahle neteř se vyznačuje nesmírnou rychlostí svých rozhodnutí
a nesmírnou hřmotností, s jakou svá rozhodnutí prosazuje –

Nebylo jí ještě osmnáct. Ale působila jako stará matróna –

Nehodila se zrovna do téhle mé nálady, tak jsem s povzdechem
zkusil ještě na okamžik vnímat idylu kolem sebe – – abych se jí
ozbrojil –

„Já nechápu,“ ozvalo se, „já prostě nechápu, jak můžeš tak se-
dět –“

Neteř patřila k lidem, kteří mají pár úsloví, užívají je často
a v těch úslovích je vlastně podána v dost vybroušené formě celá
jejich charakteristika –

Úsloví „já nechápu, já prostě nechápu“ patřilo mezi tato úsloví.

A vyslovovala toto ujištění stejně, jako by tím, že ona nedokáže něco pochopit, chtěla vše charakterizovat, chtěla tím označit celou skutečnost, ke které se vyjadřuje -

Jsou takoví lidé. To, co nechápou, je pro ně dokonale nesmyslné, zbytečné -

Neuměl jsem si opravdu neteř představit, že by se usadila do lenošky u krbu a nad něčím se pokojně zamyslela -

Ne, tohle se k Lulu prostě nehodilo.

Myslím, že pokud by hlučně nevykřikovala, myslela by si, že je na světě zbytečná.

V poslední době si navykla ke mně docházet a hledat rady -

Neteř byla dívka, která dostávala hodně nabídek k sňatku.

Ani ne tak proto, že by byla nějak neobyčejně přitažlivá.

Ale žila na naší hvězdě, kde bylo velice málo žen - -

A protože se na naší hvězdě nacházelo učiliště pro piloty dálkových letů, bylo zde dost pilotů, kteří se z dlouhé chvíle zamilovávali.

Už to tak bývá. Někteří lidé, když mají dlouhou chvíli, se zamilovávají. A protože na naší hvězdě bylo málo vhodných partií, Lulu vítězila -

Pohlédla na moje bačkory s neskrývaným posměchem - „Si medíš.“

Uvažoval jsem, co bych jí namítl, ale jen jsem plaše mlčel.

Každá věta, kterou vyslovím, vyvolá tucet hlučných vět od Lulu, a netoužil jsem ji zrovna inspirovat k novému řečnickému výkonu -

A pak - měla pravdu. Medil jsem si. To jsem nemohl popřít, i kdybych chtěl.

„Tak co.“

Rezignovaně jsem k ní kopl malou stoličku, aby se usadila -

Věděl jsem, že se přišla se mnou zase poradit o nejnovější nabídce k sňatku.

„Fešák?“

Lulu se nadechla a já věděl, že dobře dvě hodiny bude vykládat.

Jak se takhle nadechla, pod dvě hodiny její monolog rozhodně netrval –

Usedla.

Viděl jsem, že mám pravdu, tenhle den dostala dvě nabídky k sňatku a vykládala mi o nich zevrubně – jen taktak že jsem neusnul –

Tentokrát ale vykládala dost zachmuřeně. Odmítla pilota, který hned po odmítnutí odlétal na dálkový let – –

Tohle neměla ráda.

Chtěla, aby ten, koho odmítne, o ni i nadále usiloval – – a ujišťoval ji o své lásce, nosil jí květiny a prostě – jak říkala – – škeřmral –

Jestliže tenhle pilot o ni nestál, začala stát o něj – a představa, že odletěl na dva měsíce a že ho už třeba nikdy ve vesmíru nespatří – – Ne – to jí vadí –

„Hned bych se za ním rozletěla,“ vyvzlykla.

Nabídl jsem jí drink –

Ale neměl jsem to dělat. Patřila k těm, kteří když se napijí, propadají nesmírné sentimentalitě –

Vzala si druhý drink. A třetí. A pak vykládala o tom, že vlastně toho, koho odmítla, miluje –

„Odmítáme, koho milujeme,“ řekl jsem. Ale to jsem si dal.

Pustila se do mne, že nechce, abych ji unavoval rčeními, ale abych ji nějak utěšil – a abych ji v tomhle stavu nemučil ustavičnými aforismy –

Jenže já tenhle večer neměl náladu utěšovat zamilované neteře –
Díval jsem se na ni, jak nařiká a teskně uvažuje, že už nikdy nepotká takového –
Takového frajera –
Pohlížela do nebes, jako by chtěla zahlédnout světlo vzdalujícího se korábu –
Chlapče, měl jsi štěstí.
Tohle jsem si ale mohl jenom tichounce myslet – – abych neteř neurazil –
Říkal jsem jí obvyklé útěchy, jaké se pro podobné situace hodí.
A snažil jsem se ji nějak přivést k jiným myšlenkám – –
„Zejtra tě požádá o ruku zase někdo jinej,“ říkal jsem neteřince.
Ale to jsem si dal –
Zrudla a začala vykřikovat, že už nikdy nepotká takového báječného kluka –
A pouštěla se do mne se stále větší zaujatou vervou, jako bych já a ne ona odmítl toho báječného pilota, který se po odmítnutí okamžitě vydal do vesmíru –
Lidé, kteří udělali chybu, mají sklon ji vyčítat všem ve svém okolí – –
Řekl jsem si, že jediné řešení je mlčet a čekat, až se neteř vypovídá – – a těšil jsem se na tu chvíli, až zase osamím u krbu se svými bačkorami – –
Bačkorami – –
V tu chvíli, kdy jsem si na ně vzpomněl, mne napadlo, že bych mohl udělat malý experiment –
Malý experiment, který by mohl někomu přinést štěstí –

Zadával jsem se na neteř pátravě. Zvážil všechna pro i proti, na která jsem v tom okamžiku připadl --

„Meď si taky.“

Vytřeřtila na mne oči --

Asi mě považovala za cynika, nejhroznějšího cynika; jak bych jí taky jinak mohl, je-li nešťastně zamilovaná, radit k medění --

Zul jsem bačkory a přisunul je k ní --

Dívala se na bačkory dost nechápavě --

Ale byla dost zmožená nabídkami k sňatku, které ten den odmítla, a tak nazula bačkory a natáhla je ke krbu --

Asi ji to dnes opravdu vzalo --

Vydržela totiž dost dlouho mlčet a dívat se do plamenů, nepamatuji se, že bych ji byl někdy slyšel tak dlouho mlčet -- --

Pak vstala, aby si přisunula sklenici --

Udělala jen maličký krok --

Docela maličký krok.

Ale bačkory stačily i na takovýhle maličký krok hbitě odpovědět --

Nikdy jsem vlastně ještě neviděl na druhém, jak bačkory působí --

A v tuhle chvíli --

Ale moc jsem toho stejně neviděl --

Viděl jsem jen bačkory.

Ona zmizela --

Bačkory stály dál před krbem a paprsky se na nich zachvívaly -- --

10

V první chvíli jsem uvažoval, že k pokusu nedošlo tak, jak mělo, ale pak jsem si vzpomněl, že když jsem cestoval, také jsem cestoval bez bačkor -

Zřejmě je tu ještě nějaký trik, který mi přítel neřekl, a bačkory necestují do minulosti, jenom ten, který v nich vykročil - -

Nazul jsem si zase bačkory a přisunul jsem nohy k žáru krbu -

Uvažoval jsem, kam jde asi teď neter, kam jsem ji vlastně odparíroval -

Kam - kam -

Popíjel jsem drink a měl jsem tak trochu výčitky svědomí -

Když vtom se ozval zvonek, drnčel tím hrozným stylem, jakým zvučel, jenom když ke mně šla na návštěvu neter -

Ale samozřejmě, napadlo mne -

Ona byla už o den zpátky a pak se vrátila, to znamená, že během těch pár vteřin proběhl celý její den a ona si změnila život - -

Díval jsem se dost vyděšeně, když přistupovala ke krbu, a nemohl jsem se zbavit dojmu, že to všechno je z její strany jenom hra -

Opět mi řekla, že si medím, ale neříkala to teď nijak vyčítavě -

Dívala se zářivě, jako by se jí teď otevřel krásný obzor -

Žuchla do lenošky vedle mě a začala se radit -

Vyprávěla mi, že ji dnes požádal o ruku jeden pilot dálkových letů a ona že s jeho nabídkou k sňatku souhlasila -

Mrazilo mne -

Ona neví o ničem - Zřejmě bačkory, které použila, nefungovaly ještě dokonale - - podle toho, co tvrdil Pabey, neměly vymazávat paměť - - -

Uvědomoval jsem si, že neteř neví o tom, že u mě před chvílí byla – a vykládala mi, že toho pilota odmítla –
Poslouchal jsem ji a –
Nabídl jí drink.
Vzala si druhý a třetí –
Čím víc pila, tím byla sentimentálnější a tím rychleji mi vykládala, že konečně našla toho, koho chce –
Prý měl v úmyslu, když ho nevyslyší, hned odletět. Ale takhle zůstal –

11

Občas jsem měl v životě dojem, že jsem někomu změnil osud, byl to samozřejmě projev domýšlivosti. Jen jsem se stal sluhou osudu – ale – –

Ale v tuhle chvíli jsem měl dojem, že jsem to přehnal –
Nenápadně jsem si zul bačkory a kopl je pod knihovničku –
Jako by to nebyly pohodlné dědečkovské bačkory, ale jako by to byly žhoucí španělské boty –
Ještě nikdy jsem se v životě nebál bačkor –
Uvědomil jsem si, že jsem mohl v roztržitosti i vstát – – udělat krok –

Naslouchal jsem vyprávění neteře a představoval si to –
Toho šťastného –
Jak o něm neteř mluvila, rozhodně by šťastný být měl.
Když mu řekla, že přijímá jeho nabídku k sňatku, dal jí zásnubní prsten a oznámil jí i datum svatby. Bral to rozhodně hákem –
„A proto jsem tady,“ vykřikla okouzleně neteř do ohně –
Mám jí jít za svědka.

Tohle mne dost vylekalo.
Svědčit neteři – a ještě k tomu téhle neteři –
„Půjdeš?“
„Když jde o svatbu a ne o peníze –“

12

Mám ve zvyku všechno obracet v žert. Ne že bych tím něco vyřešil, ale pak se mi obvykle jeví skutečnost pokaždé daleko snesitelnější –

Jenže jsem nevěděl, jak celou situaci obrátit do žertu –

Vyčítal jsem si, že jsem tuhle svatbu zavinil já –

Když včera věděla, proč ho odmítat, jistě měla důvody – – a já jsem je svými bačkorami vyrušil – změnil –

Mohl jsem se utěšovat, že i kdybych jí bačkory nenabídl, byl bych se stejně zamíchal do jejího rozhodování.

Ale takovéhle rozhodování jsem považoval za sofistiku.

Příští dny jsem pomáhal neteři vybírat svatební šaty, klobouk, kytici –

Nechtěla přenechat nic manželovi, a tak se zapojila do všeho a – – vyžívala se v tom. Byla v ní neuvěřitelná zásoba energie, kterou chtěla vydat –

Jsou lidé, kteří se unavují jen tehdy, když nemají příležitost se unavit.

Čím více kmitala, tím mi připadala nejenom šťastnější, ale i odpočatější.

Tvrdila, že tohle je nejlepší období jejího života a že se marně snaží na svém vyvoleném najít nějakou chybu – on prostě žádnou chybu nemá –

Lidé, kteří nemají fantazii, nejsou tak nešťastní, jak se soudí.

13

Pabey, kterému jsem o tom, co jsem udělal, řekl, se vůbec nezlobil. Dokonce se mi zdálo, že se z experimentu raduje -

„Musím bačkorám vychytat ještě nějaké mouchy,“ řekl jenom.

Připustil, že nevykonal dost experimentů. Mohlo se stát, že neteř o tom, že žila dvakrát jeden den, vůbec neví -

A vrátila se nějak zvláště, automaticky. Zpětnou vazbou.

Kdo ostatně ví, tvrdil Pabey, kolik lidí prožije jeden den několikrát - - a ani o tom neví - - není to vinou jeho vynálezu, ale zásluhou sil -

Tajemných sil.

Pabey - aby se ospravedlnil - říkal, že já i on jsme třeba několik dní prožili několikrát, ale protože si to nepamatujeme, nevíme o tom vůbec -

Zdálo se, že se chce těmi řečmi vyrovnávat se svým špatným svědomím -

A nabídl se neteři, že jí půjde také za svědka. Jelikož Pabey byl velký vědec, nezdráhala se - a s radostí jeho nabídku přijala -

14

Svatba probíhala slavnostně, ale nemohl jsem se ubránit dojmu, že vše je ponořeno do snu -

Každou chvíli jsem čekal, že se probudím a nevěsta odstoupí od ženicha, který jí navléká na tučný prst prsten -

Probudím se -

Uvědomoval jsem si, že jsem nástrojem osudu, ale musel jsem si to říkat několikrát – aby se vyhnul pýše, že já sám jsem se stal osudem –

Osud přece užívá i těch nejneuvěřitelnějších nástrojů.

A má právo použít za svůj nástroj i toho, kdo proti němu útočí.

„Díkes.“

Neteř stála přede mnou a oči jí svítily –

Zklamání, které jsem jí v očích rozeznával při její dávné noční návštěvě, se změnilo ve velikou záři –

Ale tak už to bývá, že tmy zklamání dělá trpělivost slunce radosti.

Byl jsem dost sentimentální a patetický, uvědomil jsem si, že to, co se stalo neteři, se nyní bude moci stát asi každému –

Tak, jako když vezmu při hře v šachy zpátky tah, tak bude nyní možné vzít zpět jakýkoliv tah, který pozměnil chod našeho života –

„Díkes.“

Neteř potřásla rukou profesoru Pabeyovi a pozvala nás na svatební hostinu –

Pili jsme dlouho, do rána, ve svítajícím dni jsme si s Pabeyem řekli, že naše bačkory mají za sebou premiéru. Udělaly pár lidí šťastnými –

„Měl jsem jí dát bačkory jako svatební dar,“ uvažoval.

Někdy nevíme ani –

ZA CO MÁME BÝT VDĚČNI.

Býváme vděčni za naprosté hlouposti, marnosti, dokonce jedovatosti – a to, co si vděčnost zaslouží, nám připadá komické –

Člověk by chtěl být vděčný zpravidla – až tehdy –

Zpravidla až tehdy, když už nemá komu.

A mou neteř by jistě ani nenapadlo, že její štěstí leželo v rukách, nebo přesněji: v tkaničkách dvou obnošených bačkor –

Pabey „vychytával svým bačkorám mouchy“. Tak to sám nazýval – –

Už se nemohlo stát, aby se člověk vytratil a bačkory zůstaly, ani aby zapomněl na to, že byl v minulosti –

Snažil se experimentálně ověřit, kam se bačkory navracejí, do které vteřiny, na které místo –

Tahle činnost mu zabrala spoustu času, a tak neměl ani dost času na to, na co jsem ho měl nadbytek já – na to, myslet na smysl vynálezu –

A snažil jsem se také sledovat svou neteř, zkoumat její život –

Jak asi teď budou vypadat budoucí lidské osudy – jak celé dějiny –

Dumal jsem o tom, zda teď, když si každý bude moci změnit osobní čas, vůbec ještě obecný čas poběží –

Nebo bude jen nepřehledná změť soukromých časů?

Jestliže já si změním včerejšek, změní se také včerejšek mých bližních, a pokud se změní, jak se změní – Tito bližní zase – mohou změnit dnešek –

Mně změnit dnešek –

Tím, že sami sobě změní včerejšek, změní tím přece i mně můj zítřek – tedy dnešek – Nebo ne?

Pabey tvrdil, že tohle nás nemusí zajímat – – naším úkolem je jen vynález zveřejnit, a ne uvažovat o tom, jaké má jeho zveřejnění důsledky –

Ale já jsem uvažoval o tom, že možná zanikne to, co se dosud považovalo za čas a za lidský osud, protože se osud každému rozechvěje –

Bude mířit hned sem a hned tam jako rozechvěné stéblo –

V tu chvíli, kdy každý skutek bude odvolatelný – –

Bude mít vůbec nějaký skutek cenu?
Nedělá z našeho úspěchu tu pravou výhru právě možnost omylu?
Snažil jsem se nalézt filozofické stanovisko k tomu, co jsem pro-
žíval. Ale všechno se mi zdálo buď triumfální, nebo zlověstné – –
Ano – zlověstný triumf. Tohle spojení slov mě často napadalo –
Věděl jsem, že je to vynález, jaký bych chtěl mít.
Ale mít –
Jen – pro sebe.
Uvědomil jsem si, že kdyby si každý z lidí, které znám, převrátil
včerejšek – jak bezradný bych si připadal – – s životem, který mi
oni vygumovali – –
Každý by mne mohl ochudit –
Ochudit o něco z toho, co jsem myslel, že je navždy mou vzpo-
mínkou –
Člověk ve vesmíru má vždycky jedno právo –
Vždycky měl právo na vzpomínky – to nádherné právo –
Mohl se vrátet –
Číchat, jak říkal můj přítel Mansúr, k dávno odkvetlým růžím –
Ale toto právo Pabey vyrušil –
Toto právo zaplašil svým vynálezem –
Protože každý, kdo si nasazuje jeho bačkory, bude moci vyrušit,
co se stalo včera – – a nejen mně – ale –
Ale i všem, kteří s jeho zážitkem souviseli –
Nevěděl jsem, je-li to, co Pabey vyhlašuje za svůj dar lidstvu,
opravdu darem, není-li to ztrátou.
Ale rozdíl mezi darem a ztrátou je obvykle velmi nejasný.

Pak se neteř odstěhovala -

Nemohl jsem ji příliš sledovat, jen jsem si s ní psal.

Ale neteř nebyla dobrý korespondent.

Psávala mi většinou jen krátké pohlednice -

„Hodně zdraví přeje neteř. Ahoj, lumpe.“

Tyhle pohledy mi moc neříkaly o tom, jak se jí vede.

A pak jednou se mi ozvala telefonem.

Je na hvězdě, na které bydlím, a přijde mne navštívit.

A tak jsem se zase posadil ke krbu a čekal.

Přišla. Stejná jako před lety, jen jinak učesaná.

Neteř, jak jsem se ujistil, začala patřit k těm obdivuhodným ženám, na nichž nestárne a nemění se nic, jenom jejich účesy -

Opět řekla, že si medím.

Zeptal jsem se jí na jejího báječného manžela -

„Fajn,“ řekla.

Řekl jsem, že jsem rád, když jí moje svatební svědectví pomohlo - - -

„Jo, ty nevíš, že jsem se rozvedla a mám jiného?“

Manžel, za kterého se vdala tehdy, byl pro ni už minulost -

Ani ji nenapadlo, když jsem se jí ptal na manžela, že se ptám na toho, který se pro ni ztrácel v závějích dějepisné minulosti -

Řekla, že byla husa -

Chtěl jsem jí pogratulovat k tomu, že husou jenom byla, ale zdálo se mi, že by to mohlo vyznít ironicky - - a nechtěl jsem nikoho rozladovat.

Medil jsem si -

A měl jsem touhu, aby si medili všichni kolem mne -

Neteř poznamenala, jak ráda by se vrátila -

VRÁTILA -

Do té chvíle, kdy se rozhodovala -

A toho prvního manžela si nevzala.

Nemám tušení, jak to s ním bylo nudné a hloupé a nepříjemné -

Zalitovala, že se člověk nemůže vrátit -

17

Když jsem přišel za přítelem Pabeyem, jásal a ukazoval mi své bačkory, měl na nich malý číselník a šlo je nařídít až o dva roky nazpět.

Vyprávěl jsem mu o neteři -

Pabey mlčel -

Ani jednou mi neskočil do vyprávění, i když to obvykle dělával -

Mlčel.

A když jsem dovyprávěl, mlčel můj přítel Pabey zase.

„Asi to nemá cenu,“ řekl.

Díval se sentimentálně na bačkory -

„Nepomůžou,“ řekl.

Pak si je nazul.

„No co,“ řekl, „pobavil ses. A já taky.“

Vypnul z bačkor odpalovací zařízení -

Kývl jsem - - Pobavil jsem se - -

A na profesorovi jsem viděl, že se opravdu nenudil.

„Věděl jsem to - tušil - dávno -“ zašeptal.

Vynálezy nesou nejen zážitky, ale i filozofie -

A tato filozofie je důležitější.

Pabey se usmál.

A pomalu odcházel dlouhou laboratoří.

Jeho bačkory měkce šelestily -
Koneckonců, říkal jsem si a díval se za ním, jak mizí v labora-
toři -
Koneckonců, něco přece jenom získal.
Pabey -
Pabey má jistě nej pohodlnější bačkory ze všech lidí na celém
pracovišti -

Zpěv

1

Jednou jsem udělal náhražku –

Náhražku, o jaké nikdo neví.

Jistě, Roboteum se živilo tím, že nahrazovalo přirozený život umělým, ale nijak se za to nestydělo.

Byl to program firmy.

Nahrazovalo nedokonalý přirozený život dokonalým umělým, jak se chlubívalo.

Ale tohle, co jsem udělal ve vši tajnosti já, bylo trochu zvláštní –

Zavánělo to korupcí.

Jediným úplatkem, jaký jsem v životě přijal.

2

Přišel za mnou Halmud Kruex, ředitel vídeňské opery.

Mám rád návštěvy z hvězdy praotců, ze Země.

A ve Vídni jsem dokonce byl jednou v mládí, tuším v roce 2121, na jaře. Na stipendiu.

Proto, když se mi ohlásil osobním dopisem Halmud Kruex a žádal mne o schůzku, odepsal jsem mu, že se s ním rád sejdu.

Chtěl tajnou schůzku. Soukromou. Proč ne.

Tajemné schůzky jsem měl vždycky radši než obyčejné –

Možná jsem řediteli Kruexovi vyhověl právě proto tak rád, že chtěl tajnou schůzku, a nejen obyčejnou obchodní.

Přišel přesně. Černě ustrojený. Černočervená puntíkatá krava-
ta. Milý uhlazený starý pán.

Pěstěnými prsty si neustále rovnal pěstěné šediny.

Jeho záležitost byla delikátní. Hvězdou vídeňského operního
divadla byla Mary Lou Schneiderová, jedna z největších zpěvaček
galaxie. Galaktický slavík, jak ji častovali novináři.

Čtyřicátnice. Kyprá, jako ze šlehačky. Chodívala v černých
kožešinách. Bílá pleť a černé kožešiny -

Věděla, že jí to sluší.

A tahle Mary Lou věděla, že jí opera zaplatí, kolik si řekne.

Do opery chodilo hodně lidí jen kvůli ní. Z celého vesmíru se
kvůli nové vídeňské opeře vypravovaly zvláštní rakety -

Nová budova vídeňské opery pojala padesát tisíc diváků, a pře-
ce byla vyprodána na týdny dopředu.

„Být v Evropě a nebýt ve Vídni - vaše chyba.“

Tak to hlásaly prospekty vesmírných cestovních kanceláří, kaž-
dý, kdo byl ve Vídni, se snažil dostat do opery, i kdyby měl lístky
jakkoliv přeplácet...

Mary Lou to věděla.

Nejen že věděla.

Hřešila na to.

Vůbec uměla hodně hřešit a uměla i hodně hřešit na svou ob-
libu.

3

„Ruinuje nás,“ máchl starý ředitel pěstěnými prsty. „Ruinuje, lie-
ber Daidalos.“

Podal si několik objednávek.

U různých firem.

I u Robotea.

Chtěl pořídit dvojnici Mary Lou. Diva s ním totiž hrávala zvláštní hru. Předstírala indispozici. Aby šla zpívat, se nechala přemluvit, nechala, ale jen za zdvojnásobení gáže.

Gáže rostla, rostla -

Jenže dál už ji ředitel zvedat nemohl.

Mary Lou polykala většinu příjmů opery. Topiči nebyli už dva měsíce zaplacení a orchestr hrozil stávkou. Opera neměla na zaplacení služebních lístků, na zájezd na Jupiter musel jet celý orchestr vídeňské opery za vlastní peníze. Kdy jim lístky proplatí, bylo v nedohlednu.

Jak by se řediteli opery hodila dvojnice.

Jenomže nikdo dvojnici nechtěl udělat -

Galaktický zákon zakazoval dělat dvojníky osob, pokud ony samy k tomu nedají souhlas.

A ředitel byl bezmocný.

4

Byl jsem nazýván neúplatný Daidalos -

Jako jeden z mála konstruktérů Robotea jsem nebral úplatky, ale teď -

Peníze jsem potřeboval. Na co, o tom nemusím hovořit, stačí, že jsem je potřeboval.

A tak jsem Mary Lou udělal.

Takovou, jaká byla, šlehačkovou a černě chundelatou. Plet bělostně prozařovala černé kožešinové vlny - Když přišla k řediteli, zesinal -

Díval se na její sněžné nadýchanou tvář stopenou ve tmě, perziánové tmě -

„To jsem si o vás nemyslel, Daidale,“ zvolal vyčítavě -

Myslel si - - že jsem jeho úmysly prozradil skutečné Mary Lou - - a že ta, která jde proti němu, je skutečná Mary Lou - - přichází, aby mu vyčetla nástrahy a žádala o další zvýšení gáže -

Když poznal, že to je dvojnice -

Zajásal, zajásal tak, jako jsem ještě nikoho jásat neviděl -

A vyplatil mi k mému honoráři ještě něco navrch.

„Umí zpívat?“ zajíkl se -

Mary Lou začala zpívat -

Ředitel mi podal svou peněženku. Vzal si z ní jen tolik, kolik potřeboval na zpáteční cestu pro sebe a pro Mary Lou -

„Skvostné,“ vydechl, „kdyby takový hlas měla Mary Lou -“

Myslím, že jsem to opravdu trochu přehnal. To nebyl jen hlas Mary Lou, to byl hlas, který Mary Lou zahanboval. Čněl nad jejím hlasem, jako věž majáku ční nad stříškou letištního bistra -

Slíbil mi, že mne neprozradí za žádných okolností.

„Nashle, mladíku,“ pokývla Mary Lou, pokývla s neodolatelnou drzostí a vzrušující přezíravostí, s jakou jednala s lidmi skutečná Mary Lou - - -

5

Od té doby jsem pravidelně četl noviny z hvězdy praotců -

Zvláště rubriku nadepsanou „Co nového ve světě opery“.

Zkratka jvk pravidelně informovala o nových pozemských premiérách.

Opera Hvězdný zpěv, která se ve Vídni hrála, zaznamenala jeden z největších úspěchů v celé historii vídeňské opery.

A já se rozhodl, že se na Zemi podívám.

Vzal jsem si dovolenou -

A během letu jsem počítal netrpělivě hodinu za hodinou, kdy už, už přistanu -

Vždycky, když zavítám na hvězdu praotců, jsem dojatý. Chodívám po hlíně hvězdy, která vydechla život do vesmíru, ve slavnostní náladě -

Hned po přistání jsem vyrazil do opery.

Ředitel mne okamžitě přijal.

Zatím, hlásil mi, Mary Lou, kterou jsem sestrojil, nepoužil. Ale bojí se, že Mary Lou, ta pravá, se právě chystá požádat o zvýšení gáže.

Opera se zatím jen tak tak drží nad vodou, protože prodala do pěti galaxií práva na filmové přenosy svých inscenací -

A tak jsem si počkal na příležitost, při které měla pravděpodobně Mary Lou II sehrát svůj první výstup.

Čekal jsem v zákulisí, přihlížel zmatku, kulisákům, cupitajícím baletkám, nasál jsem ten opojný vzduch před divadelní premiérou, jaký tak miluji -

„Nepřišla,“ přiběhl za mnou ředitel, „Mary Lou má prý indispozici -“

„Spustíme to?“ zeptal jsem se ho.

„Já nevím,“ váhal. Nechal si Mary Lou udělat do zásoby - - ale teď, když měl svůj ďábelský plán spustit -

Bál se vlastního nápadu -

Ale já pro Mary Lou došel. Mary Lou II. Přivedl jsem ji na jeviště a uskočil ještě včas, než se na oslnivém jevišti rozevřela opona -

6

Věděl jsem, že mohou být krajně nepříjemné následky –

Mne i ředitele to mohlo stát místo. Svoboda identity byla zajištěna vesmírným zákonem – –

Neměli jsme právo krást někomu podobu –

Krást hlas –

Zpěv –

Ale když už se do něčeho pustím, bývá moje zvědavost větší než můj strach. A ředitel.

Ředitel neměl vyhnutí.

Pokud by souhlasil a před Mary Lou se podrobil –

Neměl by ani na výplatu pro biletářky.

A tak jsme se vedle sebe posadili do ředitelské lóže, naslouchali okouzujícímu zpěvu Mary Lou II, naslouchali mu a mrazilo nás. Dvakrát. Jednak z té děsivé nádhery umělého hlasu.

A pak z toho, co přijde.

Přítomnost nás fascinovala, ale budoucnost strašila –

„Ať bude co bude, stálo to za to,“ zašeptal mi najednou ředitel, když zazněla árie souhvězdí, nejsilnější místo opery –

7

Potlesk –

Potlesk –

Potlesk nebral konce, slyšel jsem hodně ohlušujících potlesků, ale takový ještě ne –

„Mary Lou se překonala,“ řekl mi po představení její korepetitor, který nebyl do spiknutí zasvěcený.

Ale já se bál –
Vím, co dokáže uražená ješitnost.
Kdo ví, u začátků kolika válek v dobách, kdy se ještě po vesmíru
válčilo, stála právě uražená ješitnost –
Kdo ví –
Možná u všech.
Jen ta ješitnost měla různá jména.
Věděl jsem, že operní pěvkyně jsou ze všech divadelnic ty nej-
vášnivější a nejdivočejší válečnice –
Docházelo mi, do čeho jsem se pustil.
Stísněně jsem bloumal do hotelu –
Spal jsem trhaně, přerývaně, probouzel se v úzkostech –
Stálo ti to za to, stálo ti to za to, opakoval jsem si, ale pak jsem
vzpomínal na nádherný hlas, který se vznesl z jeviště a lahodně
se klenul nad operou.
Klouzal po obloze, přenášený na tolik planet –
Sjednocoval vesmír –
To byl hlas lásky –
A něco takového za to stálo, usoudil jsem konečně. Stálo to za to,
i kdybych měl být na hodinu propuštěný z Robotea –
A mít na krku třeba už zítra –
Mít na krku galaktického prokurátora.

8

Druhý den mi ředitel volal do pokoje.

Zvedl jsem sluchátko a pokoušel se v posteli posadit, uvažoval jsem, nemám-li rovnou zavěsit, co mi řekne, si přece mohu domyslet –

„Daidalos?“

„Jo.“

„Představte si, že si Mary Lou dala na vlastní žádost snížit gáži –
Desetkrát – Prosila mne za odpuštění –“

„Mary Lou?“

„Jistě, a prosí mne i vás, ať nikde o jejím výkonu – o tom výkonu –
nemluvíme –“

Ale ano – začal jsem ji chápat –

Předtím jsem se do ní nevžil, do ješitné Mary Lou, kdybych to
byl jen na vteřinu udělal, věděl bych, že bude žárlit, žárlit sama na
svůj hlas a že za žádnou cenu nepřipustí, aby někdo –

Byl větší než ona sama.

I kdyby – i kdyby ten někdo měla být ona sama –

Je jen jedna vlastnost, která je u některých žen větší než pýcha.

A to je žárlivost.

Jestli vídeňská opera pro dluhy nezanikla, je to tak trochu
i moje zásluha – a zásluha žárlivosti – žárlivosti na sebe samu –

A pak – ovšem i zásluha – skvělé Mary Lou –

Já ten její hlas –

Hvězdný hlas –

Opojný –

Lahodný –

Já její hlas prostě miluju.

Jak se máte? Děkuji, dobře, ještě nás nezavřeli

(příběh Daidalova přítele zloděje)

1

Když jsem dostal pětadvacet let, zamrazilo mě.

Vycházel jsem ze soudní síně, advokát kolem mě poskakoval a snažil se mi dokázat, že odvoláním ještě získáme nejméně o dva roky nižší trest, ale mně bylo v tu chvíli všechno dokonale jedno, rok sem, rok tam, řekl jsem mu, ať odvolání nepodává, představa, že budu zavřený pětadvacet let, se mi zdála stejná jako představa, že budu zavřený deset anebo osmnáct let. Nechtěl jsem už nic, jen klid, klid, zavřít oči a vyspat se někde, kde se na mě nedívá auditorium, vyspat se jedno kde, třeba v cele. Advokát udiveně pokrčil rameny, ale zašeptal cosi o tom, že si to jistě ještě rozmyslím.

Bylo mi devatenáct a měl jsem být zavřený do svých čtyřiačtyřiceti.

Posadil jsem se v cele a zavřel oči.

Můj zločin patřil k obvyklým, jaké se v naší galaxii běžně vyskytovaly, a nikdo z mých bližních mi ho ani moc neměl za zlé.

Naše galaxie byla totiž proslulá jako galaxie zlodějů.

Také se jí po vesmíru všelijak přezdívalo. Tříprstá galaxie nebo krátce Čmajzka.

Prostě v naší galaxii se kradlo a dobrý zloděj tu nebyl odsuzován, ale byl ve vážnosti, jako by kradení nebyla protispolečenská činnost, ale naopak činnost záslužná, jako by zloději byli jen pro-

vozovateli zvláštního sportu, a svou proslulost a obdiv získávali docela zákonitě, stejně jako na jiných galaxiích nebo planetách sportovci, lukostřelci v souhvězdí Modrých křídel nebo běžci na planetě Olia. Pokud byli ostatní obyvatelé naší galaxie zloději – sportovci místního formátu –, byl já zloděj – borec olympionik.

Během vazby jsem si sám vyčítal, že jsem to trochu přehnal.

Převážel jsem kosmickým tahačem, říkalo se mu kobyla, umělou oběžnici a střelil ji jednomu agentovi z Cassiopeje. Povídá mi v hospodě: „Kam si to šineš s tou rachotinou, kobyláku?“ Nám, řidičům tahačů, se říkalo kobyláci, nazývali nás tak běžně, nebylo to nic, kvůli čemu by se někdo zlobil, byl jsem kobylák, stejně jako navigátor byl navigátor. Řekl jsem, kam s kobyloou jedeme, a on mi nabídl, že zrovna takovou oběžnici by u nich potřebovali, já si řek a co – a plácli jsme si.

Jenomže jsem se nestačil rychle vypařit.

A dostal jsem za to pětadvacet let, prokurátor bušil oběma rukama do stolečku a volal, že trest musí být exemplární, protože aby někdo zašantročil oběžnici, to se ještě nestalo –

Rodiče na mě byli pyšní, kamarádi mi do vazby dokonce poslali putovní pohár našeho zlodějského sdružení.

Ale co naplat. Pětadvacet let.

Až jsem se zajíkl.

2

Věznice byla moderní a smutná, jako už moderní záležitosti bývají.

Říkal jsem věznicí záležitost, znělo to nějak lhostejněji, vůbec jsem raději volil pro svůj nový domov obecná slova.

Nastoupit trest jsem měl až za týden, jakmile se uvolní cela, a tak jsem trávil čas v prozatímní cele se dvěma jinými vězni. Vykládali jsme, rozvaleni na tvrdých pryčnách, zpívali si, hráli karty. Oba byli staří mazáci, jeden už byl zavřený třicet let a čekal na další, desetiletý trest, druhý byl zavřený na pětadvacet let a teď si měl odkroutit další tři měsíce, ale oba byli optimističtí. Překvapilo mě, že vypadají velice mladě, zachovale, ale nic jsem jim neříkal.

Z mých známých nebyl zatím zavřený nikdo, a pokud, tak jen na krátký čas; jak probíhají dlouhodobé tresty, jsem přesně nevěděl – Kdysi jsem sice v časopise četl cosi o tom, že nová doba zasáhla i do vězeňského systému, ale jak výrazně nová doba vězeňský život poznamenala, jsem netušil.

„Pětadvacet let,“ vzdychl jsem jednou, když jsme v cele seděli všichni tři a ticho trvalo příliš dlouho.

„No a co,“ řekl ten trestanější vězeň, „je to dost zlý, ale kdyby tě byli zabásli před lety –“

„Vlastně o nic nejde,“ řekl ten méně trestaný vězeň a usmál se na mě povzbudivě. „Chce to jen dobré nervy.“

Teprve teď mi docházelo, teprve teď, když jsem čekal na výkon trestu, co to znamená být pětadvacet let zavřený. Kdybych nastoupil trest později – Ale v devatenácti... Tohle je zvlášť kruté, uvědomoval jsem si, přijdu o mládí, přijdu o nejkrásnější léta života. Tehdy se mi zdálo, tak jako tolika mladým, že život nekončí smrtí, ale odchodem mládí.

Pětačtyřicátníci mi připadali jako staří chlapi – až se odsud dostanu, budu k nim patřit. Budu jeden z nich.

Kdybych neměl své dva spoluvězně na sousedních pryčnách, asi bych byl v noci plakal zoufalstvím. Takhle jsem jen tiskl zuby do pokrývky, abych nevzlykal, a říkal si, zasloužíš si to, tak co.

Byl jsem moc drzý zloděj. Co chci.

Ale přesto jsem považoval za kruté přijít kvůli jedné mladé drzosti o celý život. Komu jsem ublížil? Koho jsem okradl?

Na všechno se přišlo a satelit se vrátil.

Vlastně se nic nestalo -

Nic - Jen já přišel o život.

3

Nástup trestu jsem přijal s úlevou, těšil jsem se na něj - od této chvíle se mi trest krátí, uvažoval jsem.

Protože jsem spáchal zvláště odsouzeníhodný delikt, jak hřímal prokurátor, měl jsem tvrdé lůžko, špatnou stravu a musel jsem pracovat v ústavním lomu.

První týden jsem myslel, že tu nevydržím. Ruce mi opuchly, a musel jsem lámat kámen i s krvavými mozoly. Bílý mramor, který jsem nakládal na vozíky, odváželi i s krvavými šmouhami po mých prasklých mozolech - ohlásil jsem se u ředitele věznice a stěžoval si, že takhle jsem si novodobé vězení nepředstavoval, není přece možné, aby moderní vězení byla stejně otřesná jako středověké káznice -

Usmíval se na mne.

„A krást oběžnice,“ řekl nakonec, „krást oběžnice se smí?“

Vrátil jsem se do lomu a byl nakonec rád, že pracuji zde, mohl jsem si svůj vztek vylít v práci, bušil jsem palicemi do klínů a představoval si, že buším do svých strážných -

Po měsíci jsem si začal zvykat. Ruce mi tvrdly a narůstaly mi svaly. Ale nejdůležitější bylo, že když jsem se vrátil po práci do cely, padl jsem a usínal, ještě než jsem dolehl na lůžko.

Děsil jsem se toho, že budu nucen o svém životě přemýšlet. Zaspat ho, zaspat svůj osud, o to mi šlo.

4

Konec prvního roku trestu jsem oslavil lahví sektu, kterou mi do vězení poslala matka. Všichni se na mě vykašlali, jen matka ne. Děvče se mi provdalo za mého nejlepšího kamaráda dva měsíce potom, co mě zavřeli.

Pil jsem sekt a plakal.

Léta plynula.

Stárnul jsem. Pozoroval jsem v zrcadle na chodbě před pracovním ředitelem věznice, jak mi běhají vlasy a přibývá vrásek. Viděl jsem se v tom zrcadle jednou do roka, když jsem byl zván na vánoční pohovor s ředitelem, těšil jsem se na ten jediný pohled na svou podobu, jaký jsem do roka měl, a zároveň jsem se ho bál.

Jak zbělám, jak zase zestárnu, o kolik mi vyhasnou oči –

A pak zase do lomu. Ta ubíjející práce neměla konce, stále stejná, nechutně pravidelná, nechutně nudná –

Deset let trestu jsem ani neoslavoval. Dalších patnáct let se mi zdálo jako věčnost. A jak bych mohl přežít věčnost?

Někdy jsem za celou noc téměř nedokázal usnout. Jak jsem stárnul, horšilo se mi spaní a já plakával na svém tvrdém lůžku a bušil pěstmi do zdi –

Deset let mě zastihlo zcela apatického. Přijal jsem klidně i zprávu, že moje žádost o snížení trestu byla zamítnuta.

Už jsem se vlastně ani netěšil ven. Neznal jsem nikoho, kdo by netrpělivě čekal na můj návrat. Matka byla mrtvá.

Po pětadvaceti letech mne pustili. Ředitel mi odevzdal doklady o odpykání trestu a podal mi ruku. Pak zhaslo v místnosti světlo, a když jsem se probral, stál jsem s ředitelem před věznicí.

5

Nemohl jsem pochopit, že celé moje pětadvacetileté uvěznění se vešlo do deseti sekund.

Ředitel věznice se na mne usmál a gratuloval mi jako prvnímu vězni, který prodělal tak dlouhou novou formu trestu. Promítli mi do vědomí obraz pětadvaceti let, kondenzovaný čas, jak říkal ředitel věznice.

Neztratil jsem ze života víc než deset vteřin. A přesto jsem si podle nových zákonů svůj trest plně odpykal. Vyšel jsem před věznicí. Svítilo slunce. Stromy se chvěly ve větru. Bylo mi devatenáct.

A já se posadil na chodník před věznicí, díval se do prázdna a mlčel. Byl jsem starý člověk. Podíval jsem se na své jemné dlaně. Pohlédl jsem do kaluže, měl jsem devatenáctiletou hlavu. Vstal jsem a váhal, kam jít.

Možná je tohle stejně krutý trest jako ty dřívější, uvažoval jsem.

A kdoví jestli není dokonce krutější –

Král a já

1

Krále jsem poznal náhodou.

Běžel jsem s fotoaparátem po zahradě královského paláce za Daleou, královninou kočkou.

Byl jsem pověřený, abych udělal ze sídelního satelitu obrazovou reportáž pro List paní a dívek 6. galaxie.

V tu dobu jsem měl neshody v Roboteu a vzal jsem si neomezenou neplacenou dovolenou. Poměry v Roboteu se mi zdály naprosto nechutné.

List paní a dívek, ve kterém byl tehdy jeden můj známý redaktorem, mi dal místo fotografa. Byl jsem celkem rád, List paní a dívek 6. galaxie dobře platil. Fotografoval jsem od dětství, a tak jsem zase tak moc hochštapler nebyl, když jsem pobíhal s fotoaparátem po královské zahradě, zkoušel zachytit do objektivu to rozmazlené, koketní a drzé stvoření, jako byla panovnická kočka –

Měl jsem už reportáž téměř celou hotovou.

Zbývalo jen pár snímků, které patří do každé takové slavnostní oficiální reportáže z vládcova sídla, patří do reportáže, jako patří pažitka na brambory – Aby se výsledný dojem osvěžil.

Nechtěl jsem fotografovat královu rodinu, bál jsem se, že potvrzení k fotografování by trvalo příliš dlouho, a tak jsem se rozhodl pro královskou kočku. I to bude „roztomilé“, „hřejivé“, „milé“ zpestření... Napadlo mne sice, že bych si mohl vyfotografovat kteroukoliv jinou mindu z těch, co běhávají po galaktických letištích, přistrčit ji při vyvolávání do snímků palácových zahrad – už už jsem to také

udělal. Ale pak mne napadlo, že moji reportáž může číst i královna, která prý svou micku velice miluje, a mohla by se cítit uražena, když za její oblíbenou kočku vydávám někoho úplně jiného.

Ženy, které pěstují kočky, bývají přehnaně citlivé -

A tak jsem přeskakoval záhony, padal a vstával -

Kočka se mnou vyloženě flirtovala.

Běhala, abych musel neustále přeskakovat zábradlíčka, zídky -

A pak jsem narazil do krále -

Šel zrovna po kraji dolní terasy. A já, který jsem právě seskakoval z horní terasy a měl zadýchaně pootevřená ústa, jsem skočil přímo na něj. V úleku jsem se mu ještě zakousl široce rozevřenými ústy do ramene -

2

Král to přijal s humorem.

Jeho areál byl tak bezpečný, že se nemusel bát pokusu o atentát, a myslím si, že se král nebál ani toho. Král byl klidás.

Klidás - a -

Sarkastik.

„Považujete mé rameno opravdu za tak chutné?“ zeptal se.

Poodstoupil jsem.

Pusu jsem měl ještě plnou chlupů z králova županu -

„Pro,“ vyprskl jsem chlupy, „pro,“ chtěl jsem říct králi, aby mi prominul, ale vždycky, když jsem došel ke druhé slabice své omluvy, měl jsem zase plnou pusou chlupů a nemohl jsem omluvu doříct, jen jsem znovu vyprskl.

„Nic se nestalo,“ řekl král a ironicky na mne zamžoural, „promiňte, že jsem si vzal takový chlupatý nestravitelný župan.“

Přešel jsem si rty hřbetem ruky -

„Nic se nestalo,“ řekl jsem a hned jsem si uvědomil svou drzost, byl jsem tak zmatený, že jsem byl drzý zcela bezděčně -

„Proč, prosím vás, lítáte po zahradě jako splašenej?“ řekl král.

„Chytl - chytl jsem... vaši kočku, Výsosti,“ řekl jsem, spíš jsem to vyjekl -

„Opravdu nemáte k jídlu nic jiného než moje rameno nebo mou kočku?“ vyzvídal král. A viděl jsem na něm, že je šťastný, že se mu podařil tak krásně jedovatý sarkasmus.

Stál jsem s pootevřenými rty a neměl sílu ani na omluvu.

Znal jsem krále, jistě že znal, vídal jsem ho od dětství na tolika známkách - - podobizna krále visela nad katedrou v naší třídě, jeho portréty zdobily o státních svátcích i výlohy ve všech městech galaxie, kterými jsem procházel -

Jenže tváří v tvář králi mne omráčilo paradoxní vědomí, že král je - ale uvědomil jsem si to vlastně až teď.

Král se na mne laskavě podíval.

„Pojďte se mnou na svačinu. Kočku vám sice nenabídnu, ale čaj mám docela dobřej.“

Zaklapl jsem ústa a vyšel za Jeho Veličenstvem.

3

Král byl demokrat.

Jestli jsem poznal v životě někoho, kdo byl méně král, byl to právě král.

Pozoruji často, že lidé, kteří nejsou na zvlášť vysoké společenské úrovni, se obvykle chovají, jako by nad nimi bylo už jen slunce -

A ti, kteří dosáhli opravdu vysokého místa, ať ve funkci, v umění nebo ve vědě, jsou plaší, ustrašení, plní pocitu méněcennosti –
Král byl demokrat.

Jeden z mála skutečně aristokratických demokratů, jaké jsem kdy potkal.

Až když jsem poznal jeho, uvědomil jsem si, jak je pravá demokratičnost aristokratická.

Zavedl mne do čínského pavilónku v rohu zahrady. Kybernet ve fraku a s licousy nám donesl podnos s čajem a zákusky.

„Kočku nemáme,“ řekl král, „odpusťte, nevěděl jsem, že přijedete na svačinu.“

Někteří vtipní lidé –

Někteří vtipní lidé jsou prostě nesnesitelní.

Ale pak jsme se začali bavit. A když jsem vysvětlil králi, že jsem nechtěl kočku jako obohacení své spíže, ale jako pamlssek pro čtenáře Listu paní a dívek 6. galaxie, dokonce mi král minu přivolal.

Vzal si ji do náručí.

Nechal ji, aby si hrála s jeho řídkým plnovousem.

Pak jsme pili čaj a já mu mezi řečí řekl, že mám patent na jeho komorníka. Než jsem nastoupil v Listu paní a dívek 6. galaxie, pracoval jsem v Roboteu a kybernetičtí komorníci jsou můj patent.

Král roztál.

Kybernetičtí komorníci byli můj jediný patent. Na všechny ostatní mé vynálezy se totiž obvykle podepsali moji šéfové. Joshua Lem a kdekdo. Jen kybernetické komorníky mi velkomyslně ponechali, protože správně vytušili, že o ně velký zájem nebude. A tak že na tantiémeh z kybernetických olicousovaných komorníků nijak nezbohatnu.

Král byl velký fanoušek na kybernetiku, a jak jsme se tak dali do řeči, zjistil jsem, že na amatéra má o kybernetice velmi slušné vědomosti –

A na krále teprve.

„Berte si, berte si,“ říkal král a pobízela mne do všelijakých barevných koláčků. Velmi dobrých a jistě velmi tučných a nezdravých. „Sice vy jste zvyklý na kočky, ale snad vás neurazím ani tímhle. Pekla to sama královna.“

A tak jsem se dozvěděl, že královna je výborná kuchařka.

4

Obvykle nebývám příliš diskrétní –

A tak jsem nebyl ani tehdy.

„To se královně povedlo,“ řekl jsem, „myslím si, že si od rána do večera musíte pískat radostí, že vám tak vaří.“

„Nestěžuji si,“ řekl král, „nestěžuji si.“

Chvilku mlčel.

„Teda na kuchyni ne,“ řekl.

A najednou –

Najednou měl takový smutný výraz, až jsem s ním měl soucit.

Soucit s králem –

Měl jsem z toho dost slavnostní pocit.

Ještě nikdy jsem prostě neměl soucit s králem. Komu se to také kdy stane, aby mohl mít soucit s králem –

Pak mi král nabídl modrý doutník, tu nejlepší sortu, jaká se v naší galaxii vyráběla. Král kouřil navíc sérii, která byla vyráběna jen pro něj. Výrobce doutníků mu každý den dodával po zvláštním poslíčkovi dvě dřevěné – z opravdového dřeva – doutníkové

krabičky. V každé bylo pětadvacet doutníků. Král jich padesát vykouřil každý den. Napadlo mne, že když mi teď nabídl doutník, bude jich dnes moct vykouřit jenom devětačtyřicet -

O to víc jsem si toho doutníku vážil.

Byl jsem spokojený.

Mám reportáž. Mám všechny fotografie, jaké jsem chtěl. Mám dokonce sólokapra, krále s kočkou v náručí, krále v županu s kočkou v náručí. Toho můžeme dát na titulní stranu. Jistě. No teda.

Kdo kdy z našich konkurentů měl na titulní straně časopisu krále v županu. A navíc, seznámil jsem se s králem.

Najedl jsem se, a ještě si zakouřil doutník snů -

Usmíval jsem se a bylo mi dobře.

A pak -

Pak jsem ucítil pořádnou ránu do hlavy.

5

Všímám si toho, že člověk je vystaven největšímu nebezpečí ve chvíli, kdy se cítí nejvíc v bezpečí.

Já aspoň se už tak ani nebojím chvílí nebezpečí jako bezpečí.

Držel jsem se za hlavu a díval se na - - princeznu -

Stála přede mnou. Držela míč, který se mi odrazil od hlavy zpátky k ní do rukou -

Vypadala pobaveně a zároveň soucitně.

Měla v očích přesně ten výraz, jaký jsem měl já ve styku s jejím otcem.

Princezna byla velice mladá -

Snad šestnáct - sedmnáct -

Když se na mne dívala, dostávala do očí provinilý výraz a ten působil, že ještě omládla –

Vypadala jako holčička.

Princezna holčička.

„Paolo,“ řekl král, „nezapomínej na to, že doba pokročila a ty nemůžeš každého poddaného tlouct. Jsme konstituční monarchie.“

Paola –

Znal jsem princeznu Paolu.

Znal jsem ji jako každý v naší galaxii, po léta jsem ji vídal v obrázkových časopisech. Malou holčičku... Poletovala ve vozíčku taženém kybernetickými orly –

Děvčátko, které sedávalo na tribuně při oslavách státního dynastického svátku – lízalo zmrzlinu a roztomile se šklebilo –

Nohatou čtrnáctiletou slečnu, která komentovala propagační film o krásách naší galaxie, vysílaný celovesmírnou televizní centrálou –

„Paola,“ řekla dívka a podala mi ruku, dívala se na mne dost zmateně – když jsem se dal do smíchu, vyprskla také –

„Promiňte,“ řekla, „jsem pitomá.“

Vzala si z mísy na stole koláček a odběhla –

Ještě chvíli jsem s králem hovořil, ale hovořil jsem stále poma-
leji, stále roztržitěji –

Myslel jsem na princeznu.

Byla to první princezna, jakou jsem kdy viděl.

Kdybych ji byl potkal na ulici a ona se jmenovala třeba Linda nebo Claudie, asi bych se za ní ohlédl a po pár krocích na ni zapomněl –

Ale princezna...

Pořád jsem ji viděl. Jak přede mnou stojí; půl plaše, půl útočně mi hledí do očí. S útočnou drzou plachostí velmi mladých děvčat – –

„Tak ano?“ řekl mi král.

„Ano, Veličenstvo,“ řekl jsem.

Umím už od svých školních let rozmlouvat s lidmi a zároveň být sám se sebou, myslet si na své věci a zabývat se jimi plně – a přitom tak, aby nikdo z lidí, se kterými při tom rozmlouvám, nezjistil, že tu zbyla jen moje slupka, maska – Často se mi to nevyplácí.

Nevěděl jsem, na co jsem králi kývl.

„Jsem velmi rád,“ řekl král.

Usmál jsem se a uvažoval, co jsem způsobil, s čím jsem – pro všechno ve vesmíru! – souhlasil, čím jsem Jeho Výsosti udělal radost –

„Plat budete mít takový, že si nebudete moct stěžovat,“ řekl král.

Mlčel jsem a v rozpacích si vložil do úst další modrý královnin koláček –

„Smlouvu vám dodáme brzy,“ řekl král.

Uklonil jsem se vsedě.

„A teď mne omluvíte,“ řekl král. „Moje žena má přijímací den. Navštíví ji delegace lékařek ze souhvězdí A6 a je vhodné, abych se mezi nimi ukázel. To víte, povinnosti.“

Vstal, odcházel uličkou mezi sestřiženými hlohy, vysoká, hubená silueta v chlupatém županu –

Dopil jsem čaj a šel také –

6

V redakci byli mou reportáží nadšeni.

Fotografie krále s kočkou v náručí se opravdu dostala na titulní stránku. Náklad Listu paní a dívek se zvedl o 20 % –

To tady ještě nebylo.

„Daidale,“ řekl mi šéfredaktor, „založím vám zvláštní rubriku: ‚Návštěva u šlechty‘ – – jak bychom to nazvali líp – – co byste říkal ‚Hvězdná aristokracie‘? Uděláme titulek. Hvězdu pod knížecí korunkou,“ dumal.

Pro mne za mne –

Nikomu jsem neříkal o tom, že jsem souhlasil s nějakou prací u krále. Jednak jsem si nebyl jistý, myslel-li to král, proslulý sarkastik, vážně, a pak jsem ani nevěděl, co by král vlastně vážně myslet měl. Ale jmenování jsem přijal. A stal se na měsíc, než se král znovu ozval, vedoucím aristokratické hlídky Listu paní a dívek 6. galaxie –

Poprvé jsem se začal věnovat historii šlechty vědecky.

Nechal jsem si zaslat z Ústřední knihovny několik balíků informací o šlechtě po vesmíru. Vypůjčil jsem si i dílo Davida Tussynského: Vesmírné dynastie a jejich jídelníčky. A seznamoval jsem se s historií posledních hvězdných feudálů... Dynastie, které trvaly na planetě Zemi ve dvacátém století, prorostly do vesmíru, prorostly do dost složitých genealogických hroznů. Koupil jsem si nejnovější vydání Nového gothajského almanachu a pozoroval, jak se proplétají linie rodů, mnohdy sahajících k nejurozenějším rodům na hvězdě praotců, na Zemi.

Docela mne to bavilo.

Nikdy bych nečekal, že mne něco takového může bavit.

Ale jsem už tak založený. Každá práce, do které se pustím, mne začne po čase vášnivě bavit. Kybernetika. I genealogie –

Bylo zajímavé pozorovat průrost savojské dynastie na souhvězdí Slavíka. Vypuzení habsbursko-kunertovské dynastie ze 16. galaxie na 13. galaxii. Takové čtení bylo zajímavé, jako bych četl o průběhu chemických reakcí –

Dynastie, ze které pocházel náš panovník, patřila mezi nejstarší, původem tkvěla v českých dějinách, přes knížata ministrberská, Habsburky, Lobkovice a savojskou dynastii se dostala v průběhu století ze 17. galaxie do šestnácté. Zde její královská linie, představovaná králem, se kterým jsem posvačil, žila už od začátku našeho století.

Dost jsem se nauvažoval, proč dynastie nevyhynuly.

V pramenech, které jsem prostudovával, jsem zjistil, že aristokracii považovali lidé za anachronismus už v devatenáctém století. A už tehdy se začaly objevovat revoluce, které měly s feudálními rody skoncovat. Hnutí, která si dala přímo ve svůj znak skoncovat s výsadami šlechty –

A přece šlechta žila.

Na tolika galaxiích, co po obloze svítily, žily panovnické rody – stály paláce, leskly se gardové přehlídky – Monarchové se navštěvovali.

Projížděli se na koních před fotoreportéry, připíjeli si na zdraví a na zdraví poddaných. Podzimní otevření parlamentů by se bez nich neobešla –

Monarchové se ženívali s filmovými hvězdami, jejich dcery s filmovými herci.

O všech těch svatbách vycházely nesmírně poutavé a nesmírně hloupé reportáže.

Výkvět poutavé blbosti, smával se těm reportážím náš šéfredaktor.

Při svých bleskových studiích jsem toho brzy věděl o šlechtě hodně.

Jen jedno ne.

PROČ JEŠTĚ EXISTUJE?

Ve všech těch materiálech, do kterých jsem se nořil, jsem nemohl najít ani jeden důvod, kterým bych mohl existenci monarchií ve vesmíru obhájit, a když už ne obhájit, tedy alespoň zdůvodnit – v našem věku byly feudální rody tím nejvyzývavějším přežitkem, jaký jsem znal –

„Šéfe,“ zašel jsem jednou za šéfredaktorem. „Šéfe.“

Seděl u stolu, nohy položené na stůl, a taktovoal si prsty bosých nohou v rytmu své řeči, diktoval úvodník kybernetické sekretářce –

Jak mne uviděl –

Hned kybernetickou sekretářku vypnul.

„No co je, Daido,“ broukl netrpělivě.

„Nezdržím vás, šéfe,“ posadil jsem se vypnuté sekretářce na kolena, měla měkká kolena, a když byla vypnutá, používala se v redakci jako židle.

„Jen bych rád věděl jedno. Proč jsou pořád ještě monarchie.“

„Daido,“ podíval se na mne šéfredaktor káravě.

„No já to nevím, a přijít na to nemůžu.“

„Monarchie existují přece kvůli nám,“ řekl šéfredaktor takovým tónem, jako by mi objasňoval, že mám dvě ruce a jednu hlavu a jedna ústa, ze kterých vycházejí nesmyslné otázky.

„Kvůli nám?“

„Samozřejmě,“ řekl šéfredaktor, „lidé chtějí o monarchiích číst, milují ty naše blbě reportáže. Lidé mají monarchie rádi, jako mají rádi pohádky. Monarchie mají zvláštní poezii –“

A mávl rukou, abych se domyslel.

Opravdu, v naší době bylo poezie stále méně a méně.

Tak lidé hledali i její náhražky.

Líbivé melodie, kýchovité obrazy jelenů v říji, jelenů, těch předvěkých vyhynulých zvířat, která žila vlastně už jen na vyšíváných dečkách a ve fantazii malířů obrazů – Jeleni v říji a monarchie.

Je pravda, že bulvární časopisy, jako byl náš List paní a dívek 6. galaxie, měly nejvyšší náklady. Obrázkové knihy o vesmírných monarších dosahovaly astronomických nákladů – –

„Jo a něco pro vás mám,“ řekl mi šéf, vzal ze stolu obálku a podal mi ji – Podal mi ji uctivě.

Šéf byl drsník. Obvykle nikomu nic nepodal. Všechno házel a měl velkou radost z toho, když se někomu nepodařilo hozený předmět zachytit –

Jenomže tím, co mi podal, se prostě házet nedalo...

Byla to obálka, obálka z pravého papíru, s velikým vyraženým erbem našeho panovníka.

A dokonce –

Dokonce adresa byla napsaná jeho vlastní rukou –

Znali jsme jeho rukopis dobře, já i šéfredaktor, stejně jako ho znali všichni čtenáři Listu paní a dívek 6. galaxie. Nadpis našeho časopisu byl napsán vlastnoručně Jeho Výsostí, tím křehkým kaligrafickým písmem –

Král byl demokrat. Neostýchal se žádné práce –

A ostatně za to, že nadepsal hlavičku našich novin, si dal dobře zaplatit. Jenomže nám se to i tak vyplácelo.

„Se mi zdá, že jste, Daido, se starým pánem jedna ruka,“ řekl šéf.

„Ale jo,“ broukl jsem.

„Kámoši, ne?“

„Jo, král je dobrej kámoš,“ řekl jsem, zastrčil dopis do kapsy a rychle vyšel ze dveří –

Rychle, než si šéf uvědomí, na čem je –

Nejlepší, když se daří udržovat šéfy tak, že nevědí, na čem jsou.

Hned za dveřmi šéfredaktorovy pracovny jsem vklouzl do redakčního baru, objednal si sklenici čokoládové venušovky -

A dopis rozpečetil.

Na erbu vytlačeném do pečete byl velký lev, lev s dvěma ocasy a s dvojitou korunou, když jsem pečeť odlomil, napadlo mne, že jsem si ji mohl schovat -

Dopis byl krátký.

Bez oslovení, bez podpisu.

Vlastně to ani nebyl dopis -

Byla to smlouva.

Zavazoval jsem se podle ní, že nastoupím od prvního příštího měsíce jako dvorní mistr kybernetického zařízení -

Plat -

Až mne zalil pot, když jsem si přečetl, jaký mám plat. Přejel jsem si rukou po čele, a když jsem ruku sklonil, byla mokrá -

Teda.

Plat, až jsem se zapotil -

Takový plat jako od krále jsem nemohl dostat nikde Do té doby jsem vlastně ani nevěděl, že může být tak velký plat.

„Slečno, nemáte tužku?“ zeptal jsem se číšnice.

Dana byla jedna z mála nekybernetických servírek, které jsem poznal, ale List paní a dívek byl bohatý a mohl si ten přepych, zaměstnat člověka místo kybernetu, dovolit.

„Tumáš, Daido,“ řekla servírka a podala mi tužku.

Podepsal jsem smlouvu okamžitě.

A pak jsem ji zanesl na poštovní úřad - a celou noc jsem se procházel po hvězdě -

Ráno jsem zašel do redakce.

Řekl jsem šéfovi, že odcházím.

Díval se na mne jako oddaný pes – zvláštní, jak se šéfové dívají oddaně na ty, o kterých si myslí, že by mohli způsobit, aby šéfy nebyli –

Pak jsem si sedl do baru a pil –

Pil jsem až do té doby, než mi odlétalo letadlo na sídelní hvězdu.

Pil jsem celý týden.

„Dano,“ řekl jsem kybernetické servírce, než jsem odlétal, „kdybychom pili to co za starých časů, nebo to, co se v některých barech nalejvá pořád, byli bysme dávno pod obraz.“

Ani mne neslyšela. Četla si List paní a dívek 6. galaxie, reportáž o svatbě Josefy Lobkovicové a Johanna Oriona – Castell – Castell –

Vyšel jsem z baru pevnou nohou –

Musím si dát pozor –

Musím si dát moc velký pozor, uvědomoval jsem si.

Štěstí mne začíná ničit.

Štěstí demoralizuje.

Možná víc lidí ve vesmíru zničilo jejich štěstí, než jich zničilo jejich neštěstí.

Od té doby, co mne král zavolal –

Od té doby na všechno kašlu, jen piju, piju –

8

Na letišti sídelní hvězdy mne čekal kybernetický komorník.

„Jmenuji se Daniel, pane,“ řekl mi, uklonil se, „jsem pověřen, abych vám byl k službám.“

Vzal mi z ruky kufr, přímo ho vytrhl, jeden z těch zbrkle od-
daných komorníků, jaké naše Roboteum dodalo na královský
dvůr -

Bydlel jsem v pavilónu vyhrazeném služebnictvu. Kromě mne
bydlelo v pavilónu ještě osmnáct komorníků, kybernetických
komorníků, dva kuchaři, kybernetičtí, jeden kybernetický šofér,
dvanáct kybernetických zahradníků a majordomus Rumprecht,
který byl asi stejně starý jako já a který byl člověk.

Kybernetičtí zaměstnanci měli každý své apartmá stejně jako
já, spolek pro ochranu kybernetů si už před lety prosadil, aby
kyberneti měli stejné podmínky jako lidé, dostoupí-li na práh
inteligence příslušný lidem.

Kybernetické odbory byly vlivné, a tak se zaměstnavatelé radši
podvolovali, než aby s nimi riskovali nebezpečný střet.

„Tě bim,“ pozdravil mne Rumprecht.

Byl tlustý a měkký, na první pohled se dala poznat jeho psychic-
ká měkkost i jeho měkkost tělesná. Ruka, kterou mi podal, byla
měkounká, jako by mi podal mycí žínku -

„Jaký to tady je?“ zeptal jsem se.

„Blbý jako všude,“ řekl Rumprecht. „Nuda jako všude.“

„Nuda?“

I když jsem nepodlehł iluzi, že život u dvora je jediným prou-
dem ohňostroju a zábav, tohle mne překvapilo -

„Proč si myslíš,“ řekl mi Rumprecht, „že tě sem pozvali?“

„Nevím.“

„Aby si měl starej pán s kým poklábosit,“ řekl Rumprecht.

Byl také rád, že jsem na dvůr dorazil. Ve vedlejších pavilónech
vyhrazených služebnictvu žilo kromě kybernetů ještě několik
lidí, ale jak jsem se přesvědčil, nebyli to lidé, se kterými by člověk
zrovna toužil vypít čaj. A tak Rumprecht přivítal moji společnost

stejně vděčně jako král. Od Rumprechta jsem se dozvěděl hodně o svém pánu. Rumprecht patřil k onomu typu oddaných služebníků, kteří milují svoji královskou vrchnost přímo bezmezně. Spojili svůj život s životem svých pánů tak, že ani neříkají náš dvůr, říkají jako Rumprecht: „My s králem máme rádi to,“ nebo: „Já a král nemáme rádi to –“ Král si občas mykal. I Rumprecht si občas mykal. Zajímavé, jak králové i poddaní mohou mít někdy úplně shodné velikášství.

Rumprecht zahovořil i o finanční situaci našeho panovníka. V albu „Sídla Jeho Výsosti“ mi ukázal patnáct reprezentativních sídel, jaká má naše Veličenstvo po galaxii. Ukázal mi i fotografie stovek dalších zámečků a letohrádků, které má naše dynastie k dispozici. Odříkal mi úplný soubor všech titulů našeho panovníka: Jeho Veličenstvo král 6. galaxie, císař svazu osmnácti souhvězdí, velkovévoda souhvězdí Velké Bílé labutě, velkokníže souhvězdí Modrých plamenů, emír souhvězdí Bílých koní, markýz planety d’Orsay, vládce domu merkursko-lobkovického, hrabě Andromediánský a tak dál a dál – – titulů, které uměl Rumprecht s neuvěřitelnou rychlostí ze sebe chrlit, bylo tolik, že je neuměl (jak se mi jednou svěřil) ani král. Král jich uměl jen dvanáct. A to ho prý učili od dětství. Než nastoupil na trůn, uměl jich odříkat všech sto dvanáct, ale jak léta šla, zapomínal je stále rychleji –

„Král si nemusí moc pamatovat,“ řekl mi král jednou, „král nemusí nic.“

První noc na sídelním dvoře byla příjemná.

Komorník Jevgenij, který byl virtuosem na harfu a na cello, si po nocích hrával. Kyberneti nepotřebovali „spát“ (tedy být vypnuti) déle než půl hodiny v noci – A tak věnovali své noci opakování svých dovedností. Cello a harfa ozvučily mou první noc na hvězdě Jeho Výsosti, na hvězdě našeho krále – a – princezny Paoly –

Nezdálo se mi vůbec nic.

Někdy je skutečnost tak plná snů, že člověk ani sny nepotřebuje.

9

První týden mne král ani jednou nepovolal.

Byl na oficiální návštěvě v 18. galaxii. A protože služebnictvo se nesmělo k zámku přibližovat bez vyzvání, a protože já po podpisu smlouvy mezi služebnictvo patřil, ať jsem chtěl, nebo ne, musel jsem se podřítit.

Teprve po týdnu mne k sobě král zavolal.

Byl jsem rád, ten první týden u dvora mne dost znudil, nedělal jsem nic jiného, než že jsem hrál s Rumprechtem poker a čekal, jestli nezahlednu v parku princeznu -

„Daidale,“ řekl mi král, se kterým jsem se sešel při svačině v pavilónku, „dovolte mi, abych vás jmenoval rytířem Řádu mlžné komety,“ sáhl do kapsy, vytáhl z ní krabičku s malou platinovou kometou, v jejímž chvostu se zatřpytily jasné brilianty, připjal mi kometu na klopou. Pak zase ponořil ruku do kapsy a vytáhl bombón. Ten mi už nenabídl, strčil si ho do úst sám.

Král byl mlsný.

Radši rozdával řády než bombóny.

„A teď, rytíři Daidale,“ řekl král, „s vámi mohu hovořit bez obav, že si zadávám s plebejcem.“

A dal se do smíchu -

V životě by mne ani nenapadlo, že se někdy stanu rytířem Řádu mlžné komety -

Byl to řád, jaký se uděloval velice zřídka.

Většinou se dával lidem až před smrtí –

A já ho dostal teď, teď, v pětadvaceti –

A pochopil jsem, že i u dvora platí to, co platí u nás v Roboteu. Člověk nepotřebuje zásluhy, člověk potřebuje krále za kamaráda.

10

Moje práce byla jednoduchá. Dbát na chod kybernetů. Proti tomu, co jsem musel vykonávat v Roboteu, tohle byla velice jednoduchá práce. Navíc kyberneti netrpěli příliš poruchami. Když k poruše došlo, když se třeba zasekl komorník, dal pro mne majordomus Rumprecht poslat. Komorníci se zasekávali nejvíc a někdy v dost směšných pohybech. Jeden se zasekl, když zvedal princezně míč, byl to nejvyšpulenější kybernet, jakého jsem kdy viděl, a měl jsem co dělat, abych ho nenakopl – Přímo si o to říkal.

Většinu času, kterou jsem u dvora strávil, jsem proseděl s králem. Snídali jsme spolu, svačili i obědvali. Večeřeli málokdy, na večeri docházely za králem obvykle zahraniční vyslanci –

Král byl vášnivý milovník kybernetů –

A každý v jeho rodině jím proto pohrdal.

Dokonce i před spřátelenými rody z jiných galaxií svou vášeň pro kybernetiku musil na přání své paní tajit.

Ke královským povoláním patřilo hrát tenis, golf, létat na kybernetických labutích a podobné sporty. Zabývat se kybernetikou platilo za dost nevhodného koníčka –

Nevhodného pro veličenstva...

Jenomže král by vydržel ve své dílně kybernety hýčkat od rána do večera.

Kybernetika byla jeho největší radostí – –

Naučil jsem panovníka některé velmi jednoduché triky, které se s kybernety dají dělat a které neuměl, králova vděčnost neznala mezí –

Jeho kybernetická laboratoř byla vybavená skvěle.

„Kdybyste potřeboval peníze, Daido,“ řekl mi král, „řekněte Rumprechtovi, on vám nějaký ten miliónek poukáže –“ Král mi říkal Daido.

Říkalo mi tak mnoho lidí –

U některých mne tohle oslovení, tohle neuctivé komolení mého antického jména, popouzelo –

U některých mne těšilo.

A že říká Daido král, toho jsem si vážil.

Stalo se občas, že jsem se přimíchal mezi oficiální hosty při dvorních banketech a král, který byl velmi roztržitý a velmi nekonvenční, se na mne občas obrátil s nějakým dotazem a oslovil mne Daido.

Platil jsem za králova milce –

A nemohu si pomoci, i když jsem se zuby nehty bránil snobské pýše, nemohl jsem se ubránit radosti nad úctou, jakou to oslovení přinášelo.

Král byl velkorysý –

Kdybych byl chtěl, mohl jsem při jeho dvoru zbohatnout jako Krésus –

Král byl tak bohatý, že ani nevěděl, kolik souhvězdí mu patří, před jeho majetkem bledly i ty nejúžasnější majetky, o jakých nám dochovala svědectví literatura z hvězdy praotců.

Rumprecht si – byl jsem si tím jistý – převáděl na svá konta v za-galaktických bankách dost tučné částky, patřil k lidem, kterým ani jejich láska nebrání, aby to, co milují, neodkládali.

Mimoto jsem si jistý, že i kdyby král Rumprechtovy machinace odhalil, byl by nad tím mávl rukou a na Rumprechta by se ani káravě nezařoval –

Majetek, jaký král měl, pramenil z minulých archaických výnosů, kdy z každé osídlované planety patřila polovina králi. Bylo to nějaké nepochopitelné, staromódní ustanovení, prodloužení jakéhosi starobylého zákona, ale ujalo se.

A král, který svou pozemkovou držbu obratně scelil, měl majetek opravdu nehorázný – Patří mi půl oblohy, nemůžu vědět, jestli to taky, řekl mi král jednou, když jsem se ho zeptal, jestli hvězda Astuie 6, která svítila jasně na severní obloze, patří do sardinského majorátního panství, co zdědil jeho dědeček.

Začal jsem se z nudy totiž, stejně jako Rumprecht, zabývat dějinami rodu, kterému jsem se jal sloužit. A brzy jsem věděl o rodu svého pána, o skandálech tohoto rodu v minulých staletích i o jeho hvězdném vlastnictví víc, než věděl král –

I – i – víc, než věděla princezna – –

11

Princezna –

Vídala jsem ji zřídka.

Nevyskytovala se na satelitu zrovna často, chodila do lycea pro aristokratická děvčata na Iveonu a bývala doma většinou jen v neděli. A to měla ještě řadu společenských povinností jako předsedkyně dívčího svazu – –

12

Jednou jsem seděl u krbu a díval se do plamenů, snil o princezně –

Někdo mi položil ruku na rameno.

Něžně.

Lehce –

Věděl jsem, že to je princezna.

Měl jsem sto chutí ji za ruku vzít, ale váhal jsem, i když jsem pochopitelně myslel, že jsem prostý obdivu ke šlechtě –

Ostych ve mně zůstával.

Lidé ve třináctém století se zbavili už kdejakého přežitku, ale úcta k pohádkovým výsostem se stále ne a ne vykořenit –

Až za chvíli, pomalu, pomaličku jsem položil ruku na její –

Měla zvláštní ruku.

Chladnou.

Tvrdou.

Vzhlédl jsem –

Nade mnou stál jeden z princezniných komorníků.

Ihned jsem pustil umělou packu –

„Nechtěl jsem vás rušit, pane,“ řekl a sňal ruku z mého ramene. Jako by mi po rameni přešel hák kapitána Flinta –

„Myslel jsem, že spíte,“ zašeptal robot s něžnou diskrétností.

Podíval jsem se na něj asi divoce, jako bych po něm pohled nevrhl, ale přímo mrštil, komorník sklonil poníženě hlavu a ustoupil.

„Princezna mne požádala, abych vás k ní pozval.“

Vyskočil jsem –

A začal s kybernetickým komorníkem tancovat, až mu zavlály licousy –

Někdy je těžké se neradovat –

Pak jsem se ale ovládl.
Pustil jsem komorníka a okamžitě ustal ve valčíku -
„Promiňte,“ řekl jsem.
„Nic se nestalo,“ odtušil komorník s dokonalou korektností.
Ale na očích jsem mu viděl zvláštní lesk. Jak mu my lidé musíme
připadat nedokonalí -
Lidskost je citlivost.
Jak asi připadá robotům lidskost nedokonalá a nemístná.

13

Princezna seděla u stolu v audienčním sále. Lakovala si nehty na noze.

Znal jsem audienční sál od dětství, znal jeho ho z fotografií. Mohutně vyklenutý strop obrovitého sálu, vysoká okna, goticky vykroužená - Podobizny minulých panovníků po stěnách -

Několik století v podobiznách vládců naší galaxie, úctyhodná, rozměrná plátna podél stěn -

To všechno se sem hodilo, i předlouhý stůl, u kterého zasedali při slavnostních příležitostech představitelé všech souhvězdí galaxie -

Teď u toho stolu, bíle prostřeného, který vypadal jako dlouhá běžecká dráha, seděla jen princezna - Nohu měla přes nohu.

Vesele mi zamávala na pozdrav prsty u nohy -

„Ahoj, Daidi,“ zavolala, „táta ti říká Daido, ale já ti budu říkat Daidi, je to tak hezčí?“

„Celkem jo,“ řekl jsem.

Napadlo mne, jestli bude princezna chtít, abych jí lakoval nehty na noze - - na jednu stranu by mě takové přání mělo urazit, ne-

jsem její otrok, ale odborný zaměstnanec jejího otce – na druhou stranu bych ale velice rád držel její dlouhé lýtko, útlý kotník a lakoval jí nehty –

Ale princezna poskočila od stolu.

„Daidi, votravuju se.“

„Chcete mi zase hodit na hlavu míč?“

Rozesmála se.

„Už ani nevím, jestli jsem to udělala schválně,“ řekla, „myslím, že ne. Hraješ tenis? A nevykej mi.“

„Tenis hraju,“ řekl jsem, „uvidíš, jak tě roznesu.“

A tak jsem poznal princeznu –

Vzala ze stolu dvě rakety, jednu mne pinkla do nosu, a tím mi ji věnovala.

Druhou si položila před obličej.

Dívala se na mne svýma sladkýma očima přes mřížky rakety –

Její pohled mne přímo pocukroval – –

„Daidi, o co budeme hrát?“

Zrozpačitěl jsem. V životě jsem totiž ještě nemluvil s princeznou. Nehrál s žádnou tenis. Nedomlouval se o ceně –

„Líbal jsi už někdy princeznu?“ zeptala se.

„Ne.“

„Tak když prohraju, můžeš mi dát pusu,“ řekla a poskočila si.

Byla to už taková šestnáctiletá poskakující princezna.

„A když prohraju?“

„Tak ti dám pusu já,“ řekla princezna.

14

Poznal jsem hodně děvčat z dobrých rodin, která se v šestnácti chovala tak, jako by byla z nejhorsích rodin. Princezna se chovala sice vyzývavě, ale za její vyzývavostí bylo něco čistého -

Připomínala mi kočku své matky.

Ta kočka se mnou také koketovala. Ale člověk nikdy nevěděl, kdy se dá pohladit a kdy vás sekne -

Taková - jak to říct - koketující hrdost -

Tenis jsme hráli až do večera, několikrát jsem prohrál já a několikrát ona.

Myslel jsem, že večer budeme hrát dál, ale princeznu odvedl kybernetický ceremoniář, musela jít na letiště a odletět na souhvězdí Kašny, ve kterém se právě otevírala nová škola nazvaná jejím jménem, princezna musela přestříhnout bílou pásku -

15

„Jsem tě viděl,“ řekl Rumprecht, když jsem s ním usedal k večeři.

Večeři nám roznášel kuchyňský kybernet, měli jsme jídlo z královské kuchyně. Ten večer jsem nevečeřel s králem, odjížděl se svou dcerou.

„Viděl?“

„Viděl jsem tě s ní -“ Rumprecht se odmlčel.

„Nevím, s kým jsi mne viděl.“

„Líbal ses s princeznou,“ vydechl Rumprecht -

Ten večer nedopadl dobře. Můj přítel byl velmi chladný. Zjevně moje jednání neschvaloval.

Napadlo mne, že si o mně možná myslí – – že bych si koneckon-
ců mohl princeznu vzít –

V 111. galaxii došlo k podobné mesalianci, když si princ, násled-
ník, vzal za ženu ředitelku mateřské školy –

A pak bych – kdybych i já –

Pak bych mohl být Rumprechtovým šéfem já.

Do té chvíle jsem bral svůj tenis s princeznou jako žert. Flirt.
Měl jsem ji rád? Líbila se mi. Ale to, že se nám někdo líbí a že ho
políbíme, přece ještě neznamená, že ho milujeme.

Rumprechtův chlad mne zarazil.

Pochopil jsem. Napadlo ho, že myslím vysoko – Závídí. Díval
jsem se z okna, viděl jsem hvězdu, na které asi právě teď princezna
přistává –

Představoval jsem si okouzlený dav, který skanduje její jméno.

A napadlo mne, že bych mohl vystoupit z vesmírné lodě po
jejím boku –

V noci jsem měl dost nemožný sen, nikomu jsem se ho ani
neodvážil vyprávět – Sedím v tom snu na trůně, na hlavě mám
královskou korunu a přijímám ve slavnostní audienci právě de-
legaci z Robotea – – všechny ty podšéfy a šéfy, kteří mi tolik let
znepříjemňují život – jdou za mnou a všichni hluboce sklonění,
všichni se ještě hlouběji naklánějí k mé ruce, líbají galaktický
prsten – – prsten, jaký nosí o audienčních dnech král –

Probudil jsem se a pohlédl na prsteník –

Takový živý sen to byl.

Málem jsem se naklonil, abych se podíval pod postel, kam se mi
galaktický prsten zakutálel.

Několik dní jsem princeznu neviděl.

Kolik musí na svých cestách poznat mužů, kolik princů - uvažoval jsem a styděl se za to, jak jsem se jí nechal zmámit, jak jsem přistoupil na tenis a to, co ho provázelo - Ona si zřejmě myslí, že všichni muži v galaxii visí na hřebíčku, čekají jen na to, až ona je z hřebíčku sejme a políbí - a pak je zase, když ji to napadne a kdykoliv ji to napadne - na hřebíček vrátí -

Jenomže když pro mne princezna poslala znovu -

Šel jsem, šel jsem okamžitě a měl jsem co dělat, abych se ke královskému paláci nerozběhl -

Čekala opět v audienčním sále -

Jezdila na kolečkových bruslích - V plavkách -

Na sídelní hvězdě bylo právě velice horko, a tak byly plavky pro jízdu na kolečkových bruslích vyloženě rozumné oblečení. Ale přesto na mne tenhle sál působil tak, že jezdit v něm na kolečkových bruslích vypadalo svatokrádežně -

„Včera tady zasedala vláda,“ hlásila princezna, „tak je tady prima naleštěná podlaha.“

„Co chceš?“ zeptal jsem se princezny.

Budu s ní mluvit, jako by to nebyla princezna, umínil jsem si...

Budu jí tykat - -

Ale přece jen -

Je to hloupé, ale když někoho začnu mít rád, nebo někoho nenávidím, nikdy to nedokážu utajit.

Radši jsem se díval stranou, aby ta rozmarná postavička nepoznala, jak se mi líbí -

„Daidi,“ řekl princezna, „pojď se mnou, něco ti ukážu.“

A vyjela z audienčního velesálu směrem, kde jsem tušil soukromé královské komnaty.

Kolečkové brusle sladce prozpěvovaly -

Safra, safra, řekl jsem si. Safra si říkával šéfredaktor Listu paní a dívek 6. galaxie. Říkal si to vždycky, když větřil něco, co bude čtenáře zajímat -

Pokud vím, v soukromých královských prostorách ještě nikdy žádný fotoreportér nebyl. Říkalo se, že je v nich nepořádek, ale já tomu nevěřil. Od té doby, co jsou vynalezeny kybernetické služební, není tohle možné.

Šel jsem po dlouhé chodbě -

Princezna se projížděla, vracela se ke mně, abych jí stačil, kroužila kolem mne - její dlouhá stehna se míhala -

Málokterá dívka má tak krásná a dlouhá stehna, a přitom tahle stehna nijak neruší linii jejích lýtek -

Princeznina stehna byla výbornou propagandou pro rojalismus.

Napadlo mne, že kdybych někdy měl pro Roboteum zhotovovat kybernetickou princeznu, dal bych jí takovéhle nohy - Tohle byly vyloženě princeznovské nohy.

Ovšem, až na ty kolečkové brusle.

17

Princezna vjela do velkého pokoje, ve kterém seděl u okna mladík a četl si Galaktický dostihový list -

Mladík měl nohy položené na stůl.

„Ahoj, Kristiáne,“ řekla princezna a zakopla bruslí o koberec.

Mladík si nás ani nevšiml, jen se otráveně zašklebil, ani nezvedl oči z dostihového listu –

Korunní princ.

Byl to první korunní princ, jakého jsem kdy viděl.

Žádné iluze jsem si o něm nedělal.

Ani časopisy, které se živily rojalistickou propagandou, nemohly za celá ta léta napsat o korunním princovi nic lepšího a pou-
tavějšího, než že hraje ragby.

Princ byl zřejmě v dětství docela hezký.

Jenže teď ho ragby dost poznamenalo, na naší galaxii se hraje ragby velice krutě. Hráči mají zvláštní rukavice, podobné boxer-
ským, ale vykrojené tak, aby do nich mohli zachycovat míč. Těmi rukavicemi mohou podle pravidel tlouct jeden do druhého podle libosti –

Princ měl dost peněz na plastické operace. To měl.

Jenomže princ si, tak jako většina velkých hráčů ragby, zakládal na svém přeraženém nose, a tak se operovat nedal.

Během několika příštích týdnů jsem se s princem ještě párkrát setkal, ale nikdy jsme se nesblížili.

Princezna jen mávla rukou a poznamenala: „Je blbej.“

Souhlasil jsem plně s její definicí inteligenčního kvocientu korun-
ního prince, ale dělal jsem, že jsem její poznámku přeslechl, stejně jako jsem si nevšiml princovy aristokratické přezíravosti –

Princezna si zula kolečkové brusle, po schodišti se na bruslích šlo dost špatně, ale i když šla bez bruslí, pohybovala se velikými klouzavými kroky, jak by brusle měla stejně –

Byla kouzelná.

Vypadala jako víla, která si celý život zvykla žít pod vodou a teď, když musí žít nad hladinou, má stále ty dlouhé nekonečné pohyby, jako mají vodní víly –

Chodila, jako by plavala.

Dovedla mne do pokojů, které byly zřejmě jejím příbytkem, lišily se aspoň od všech pokojů, kterými jsme předtím prošli, stěny nebyly pokryty velikými temnými plátny, ale byly na nich připínáčky přichyceny plakáty s tvářemi galaktických zpěváků – Na skříních byly rozvěšeny na ramínkách nekonečné záplavy šatů, všude byl ten útulný dívčí nepořádek, který ve skutečnosti nepořádkem není, ale je zvláštní formou malebnosti –

Princezna mne dovedla do jednoho pokoje a ukázala –

Ukázala –

Ukázala na sebe –

Nejprve jsem myslel, že ukazuje do zrcadla.

Teprve pak jsem si uvědomil, že před ní žádné zrcadlo není.

Princezna ukazovala –

Na kybernetu, který byl zhotoven v její podobě, ještě visela cedulka, soše s dokonalou princezninou podobou se pohupovala od loktu visačka.

Jedno oddělení Robotea tyhle zakázky dělalo.

Vzal jsem visačku do ruky.

Nemýlil jsem se.

Na visačce jsem četl:

Princ. 16. galax. čís. zak. 168796 a-/ zák. chrán.

„No co?“ řekla princezna a plácla svou kybernetickou dvojnicí po zádech. „Správná kočka?“

Ale ano –

Princezna byla moc správná kočka a ta, co stála před ní, byla tedy také docela správná kybernetická kočka.

„Táta mi to objednal u Robotea,“ řekla princezna, „a prosí tě, abys mne uvedl do provozu.“

Princezna měla stejný jazykový rys jako většina lidí, kterým Roboteum zhotovilo dvojníky. Mluvila „o nich“ jako o sobě. Ale já se naučil přijímat tuto frazeologickou zvláštnost jako samozřejmou a neměl jsem žádnou poznámku k princeznině pobídnutí – i když se jedna přímo nabízela –

Uvést princezna dvojníka do provozu nebylo nic těžkého.

Za čtvrt hodiny se umělá princezna posadila na zem vedle skutečné princezny.

Roboteum odvádělo dokonalou práci.

Umělá princezna také ráda sedala na zemi jako pravá princezna, nevím, co to bylo za náklonnost k sedění na zemi, ale všiml jsem si, že princezna, i když královský palác je plný spousty nejrůznějších židlí, sedá nejradši na zemi.

S bradou na kolenou.

Princezna se zadívala na dvojnici zděšeně –

„Buď tak hodnej a vypni ji,“ požádala mne.

Vypnul jsem umělou princeznu, než měla čas zaprotестovat.

Princezna vstala, obcházel svou kopii, kopie vypadala i ve své nehybnosti podivuhodně živě, jako melancholická snící dívka, která si objímá rukama lýtka a dívá se před sebe, bradu na kolenou –

„Pěkná hovadina,“ řekla princezna – stočila ale při těch slovech rty tak, jako by zpívala nejsladší melodii –

„Tys ji chtěla?“ cvrnk l jsem princeznu do nosu –

Nikdy jsem tyhle kopie neměl příliš rád.

Ani lidi, co si je pořizovali.

„Táta chtěl,“ řekla princezna, „prej musím chodit na všelijaké slavnostní pitomosti. Mě to nebaví. Já mám mládí jen jedno a nechci ho strávit tím, že budu přestřihovat pásku při otevření každé školy, univerzity nebo každého stadiónu v galaxii,“ vzdychla.

Poodstoupila od své kopie, jako by to nebyla kopie, ale šelma, která se na ni může kdykoliv vrhnout –

„Táta mi řek, že mi vobjedná kopii a že si můžu bejt doma a –“ zamyslela se.

„Mám z ní strach,“ řekla po chvílce.

Opravdu, pohled, který vrhla na umělou princeznu, v sobě nesl hrůzu, znal jsem hodně lidí, kteří se poprvé setkali se svou náhražkou, a bylo jen málo těch, kteří reagovali při pohledu na „sebe samého“ beze strachu. Většina těch lidí, kteří se uviděli, zažila úzkost. Na světě není asi nic jiného, z čeho by měl mít člověk větší strach než ze sebe... Jediný strach ve vesmíru, který má smysl.

18

Ten večer jsem s princeznou nehrál tenis –

Nebyla veselá, nekoketovala –

Nikdy jsem ji ještě neviděl tak zaraženou, smutnou, plnou stesku. Proseděli jsme několik hodin v jejím příbytku a hovořili o kybernetech.

Princezna říkala, že jí „lezou z krku“.

Chápal jsem ji.

I mně kyberneti poslední dobou lezli z krku. A to také byl jeden z důvodů, proč jsem Roboteum opustil. Vysvětloval jsem princezně, že v určitém období civilizačního výboje byli kyberneti nezbytní. Jenomže to, čeho jsme svědky, je dekadence lidského rodu, dekadence lidské touhy po tom, být sebou.

Princezna se bála, že její bratr si také dá pořídít dvojníka, kterého dá korunovat, a on sám bude celý zbytek života jenom hrát ragby.

Nechápal jsem, co na tom princeznu znepokojuje, já sám bych to považoval za docela šťastné řešení pro celou galaxii, pro celý národ, ale princezna zřejmě přisuzovala svému bratrovi nějaké záhadné schopnosti, které jsou zatím tajeny a vypuknou až po korunovaci.

„Radši budu na ty kraviny jezdit sama, na to zakládání univerzit a tak,“ řekla princezna zamyšleně.

Když uviděla sebe samu, jako by si teprve poprvé sebe samu uvědomila.

Uvědomila - doopravdy -

A pak seděla, seděla na zemi s bradou na kolenou a dívala se před sebe a svěřovala se -

„Neotravuju tě?“ řekla. „Já ti tady pořád vykládám svoje intimíčka, nevotravuju tě?“

Co jsem jí na to mohl říct.

V samotě, jaká mne na dvorní hvězdě zavalila, jsem se přímo koupal v náhlé princeznině důvěře a její slova mne těšila, hřála, první slova někoho, kdo mne nemá jako zaměstnance nebo jako partnera ke kartám jako Rumprecht.

Od narození žila princezna na této hvězdě. Od narození se musela nechat fotografovat pro žurnály, od narození neměla jiné povinnosti než -

Být princezna.

Být princezna je nevýslovně nudné. Jako zábava - A jako povinnost dvojnásob.

Každé ráno ji jeden dvorní kybernet česal, upravoval zlaté kadeře. Novináři si zvláště pochvalovali, že je princezna zlatovlasá...

Časopisy vyžadovaly princezny jen zlatovlasé.

Dvě princezniny sestřenice z vedlejší galaxie se dokonce musely na žádost svazu novinářů dát odbarvit -

Pak, když byla princezna učesaná, ji druhý kybernet, „strážce prádla“, a třetí kybernet, „strážce svrchního oděvu“, jak jejich ceremoniální pověření znělo v dvorní frazeologii, oblékli.

A odcházela ke snídani.

Snídala jen s vybranými holčičkami z předních aristokratických i pečlivě vybraných občanských rodin, se stejně otrávenými holčičkami, jako byla sama.

Pak si holčičky hrály a učily se.

A při jejich hrách a výuce slídili reportéři.

Obědvala s otcem a s matkou a se státními návštěvami. Státní návštěvy byly dost banální. Každá princezně donesla pannu a každá princeznu pohladila po vláscích a řekla, že princezna je rozkošná holčička. Některých státních návštěv se princezna vyloženě bála, a některými státními návštěvami princeznu dokonce strašili.

Když nebudeš poslouchat, říkala jí matka, přijede zase na státní návštěvu pan premiér z Údolní galaxie. Toho se princezna bála ze všech nejvíc. Vypadal jako hořící černý sloup, který má uprostřed dvě ošklivá netopýří křídla a u úpatí má místo patky, jakou sloupy mívají, veliké drápy, na kterých se pohupuje. Když státní návštěvy neměly hlavy, děsily princeznu nejvíce. O bezhlavých ministrech se princezně v dětství často zdávaly velice tísnivé sny – Na večeri státní návštěvy chodívaly také a po večeri princezna chodívala svou přítomností „pocít“ nějaké dětské shromáždění, zábavu nebo loutkové divadlo. Aby se, jak říkal její otec, král, dynastie popularizovala. Pak ji zase dva dvorní svlékáci kyberneti odstrojili.

Někdy se princezna, už když vstávala, těšila, že půjde spát.

Teď jí bylo sedmnáct.

V sedmnácti bývaly dívky v našem souhvězdí plnoleté. A tak si princezna vymohla, že bude trávit víc času tak, jak chce.

Jenomže -

Jenomže princezna zase nebyla tak tvrdohlavá, jak by si přála, a když ji matka nebo otec prosili, zase se vydala na cestu -

„Víš, jakej je bratr dřevák,“ prosíval ji král a připomínal jí, že korunního prince nemůže nikam poslat, nechce-li podpořit ty společenské proudy v galaxii, které už po léta brojí proti dynastii a dožadují se svržení monarchie, nastolení galaktické republiky -

Jednou zkusili korunního prince *někam* poslat.

Opil se.

Fotografie opilého prince, jak s dortem na hlavě tančí rokenrol na letišti, obléty půl vesmíru -

Hodně práce dalo novinářům 6. galaxie, aby všechno vylíčili pro prince příznivě. Nakonec se jim to podařilo a obratným zásahem několika psychologických expertů princova popularita stoupla, naopak začal platit za veselého chlapíka -

Nebyl opilý, byl jen - - - rozjařený.

Ale víc se riskovat nemohlo.

Sedmnáctiletá princezna -

Sedmnáctiletá princezna měla zachraňovat, co se zachránit dalo.

Když jsem ten večer, co mi princezna toho o sobě tolik navyprávěla, šel od princezny domů, opakoval jsem si: sedmnáctiletá princezna -

Ta slova měla v sobě opojnou poezii -

Procházel jsem královským parkem pod jiskrnými nebesy a byl pyšný sám na sebe, dosáhl jsem toho, princezna má ke mně důvěru -

Ke mně lidé důvěru mívají.

Nemohu za to, ale jak někam přijdu, vidím, že ke mně všichni mají důvěru. Někdy mne to dopaluje.

Když má ke mně někdo důvěru, nemohu ji zklamat - - i kdybych chtěl.

Ale co se dá dělat. Teď se mi to hodí. Má ke mně důvěru i princezna -

A já si v tu noc uvědomil, že princeznu miluju, miluju -
Je těžké nemilovat princezny.

20

Několikrát jsem měl příležitost promluvit i s korunním princem.

Ne že bych o to stál.

Jednou mne korunní princ nakopl, když mne potkal na cestičce v parku.

Přesně tak, jak to říkám: nakopl.

Nečekal jsem to a padl jsem do rozkvetlého hvězdného jasmínu. Neublížil jsem si - ale - ale natolik zas nejsem roajalistický ctitel panujícího rodu, abych měl radost z toho, že mne noha samého korunního prince strčí do jasmínu. Ohradil jsem se a ohradil se pěkně hlučně -

„Chceš facku?“ křikl jsem z jasmínu. Víím, že v jednání s hulváty občas pomůže hulvátské jednání -

Princ se zastavil a užasle se ohlédl.

„Ty jsi živej?“

Byla to dost absurdní otázka. A tak jsem neodpovídal.

„Promiň,“ řekl mi princ.

Bylo na něm vidět, že se vlastně neomlouvá, že jen omluvu vyslovuje, jestli se něco omlouvalo, pak jen jeho rty -

„Myslel jsem, že jsi kybernet,“ řekl, jako by tím mohl všechno vysvětlit, omluvit. Jako by spolek na ochranu kybernetů nebyl už dávno takovéhle jednání stíhal -

„Promiň, kámo,“ řekl mi korunní princ, „ale já ty kovový potvo-ry nesnáším, nakopnu je, jak je vidím - ty ne?“

Ani jsem mu neodpověděl, odvrátil se a odcházel.

Měl jsem ho taky nakopnout.

Ale i když jsem dost vzteklý člověk, sebevrah zase nejsem - věděl jsem, že princ je v judu a v ragby opravdu jednička -

Ragbyový princ -

Tak mu říkali sportovní redaktoři, kteří o každém jeho utkání přinášeli sáhodlouhé reportáže -

A tak jsem se oprášil a to bylo všechno, co jsem udělal. Když jsem se ohlédl, viděl jsem, jak princ na konci parku nakopává komorníka Jevgenije, Jevgenij nesl harfu, a jak spadl, harfa se se žalostným praskotem zhroutila -

A Jevgenij, uctivý kybernet Jevgenij, ještě volal žalostné omluvy z hlubin rozkvetlého jasmínu -

V tom okamžiku -

V tom okamžiku jsem docela dobře chápal revolucionáře, kteří chtěli naši dynastii vypudit z galaxie -

Jednou jsem dokonce s princem a králem povečeřel. Tato večeře nepatřila k večeřím, na které bych zrovna rád vzpomínal.

Král chtěl princovi domluvit do duše, a pozval proto k večeři i mne, myslel, že před hostem bude princ víc zachovávat dekorum.

Jenže princ –

Jenže princ byl charakter.

Nepřetvařoval se před nikým a nikdy. Hleděl si talíře a ani nezvedl oči, na otcovy domluvy odpovídal stereotypně: „A víš, že máš asi pravdu?“ Král do prince pouštěl jednu výstrahu za druhou, jedno nabádání za druhým – snažil se v princovi vzbudit nějaké povědomí o dynastické cti. Král nesnášel, že princ hraje ragby, a nezdálo se mu vhodné, že „poddaní“ (tak to král, i když s velice jasným ironickým podtextem, říkával) vidí prince nejčastěji, když se pere –

Princ jako by považoval svého otce za hmyz, bzučící hmyz, který se prostě musí nechat vybzučet –

Když se nenechá vybzučet, štípe.

Myslím, že kdyby se někdo prince po večeři zeptal, o čem k němu král mluvil, ani by nevěděl –

„Asi něco o tom, abych nebyl takovej rošťák,“ řekl by možná. Nevěnoval otcovi ani tolik pozornosti, aby sledoval téma, o kterém hovoří –

Po večeři se princ omluvil, že musí jít trénovat ragby.

„Co?“ žasl král.

„Ragby,“ řekl princ a odklusal.

Měl ve své tělocvičně kybernetický ragbyový tým a trenéra, se kterým ve volných chvílích vymýšlel úniky a rafinované kličky. Trenér byl také kybernetický, a pokud vím, byl to jediný kybernet, do kterého princ nekopal.

„Trenér je správnej kolík,“ prohlašoval korunní princ stereotypně o svém trenérovi –

Král chováním korunního prince vysloveně trpěl.

Když jsme po večeři osaměli, sklonil král hlavu nad páru, modrou páru, která vystupovala ze šálku cassiopejské kávy –

„Proč jsem,“ řekl, „proč jsem jen nemohl mít syna, jako jste vy.“

Myslím si, že jsem nikdy neslyšel smutnější větu.

A rozhodně jsem nikdy neslyšel větu, která by mi více lichotila.

Nepovažoval jsem se nikdy za nijak výborného a také jsem po králově poznámce nezpychl. Víím, že je hodně rodičů, kteří nejsou spokojeni se svými dětmi a rádi by je vyměnili za jiné. Na tom ostatně založilo Roboteum svůj program kybernetických dětí. Ale věděl jsem, že král mne ani tak neobdivuje kvůli mně samému, jako kvůli tomu, že mám rád kybernety. Král vydržel celé dny i noci pracovat ve své kybernetické laboratoři. A neúcta korunního prince ke kybernetům ho deptala.

„Jak může mít rád lidi,“ volával, „jak může mít rád lidi, když nemá rád kybernety –“

Marně ho utěšovával strážce laboratoře, kybernet Taussig, a říkal králi, že princ je ještě mladý. Je mladý a změní se.

„Jak mladý,“ volával král a otíral si oči do županu, „jakýpak mladý. Je mu pětadvacet. Já v jeho věku –“

A kybernet Taussig i já jsme museli znovu a znovu naslouchat, jak ve věku korunního prince byl už náš panovník nešťastný – vlastně, pravidelně se opravoval: ženatý.

Nebyl jsem si jist, jestli to je u krále sarkasmus.

Nebo skleróza.

U některých lidí dá někdy hodně práce poznat, jestli jsou sklerotičtí nebo jenom vtipní –

Když jsem poznal královnu, měl jsem dojem, že král nebyl při své poznámce ani sarkastický, ani sklerotický, ale přesný.

Královna patřila k věčně nespokojeným lidem.

Říká se, že věčně nespokojení lidé jsou motorem lidského rodu, vezou lidský rod k pokroku – a je to pravda, ovšem jen pokud jsou tito lidé nespokojeni se sebou samými.

Královna byla ale to jediné, s čím byla královna spokojená.

Jinak –

Jinak nebyla spokojená prostě s ničím.

Vídal jsem ji velice málo, vyhýbal se jí jako ostatně každý. Patřilo k oblíbenému královninmu zvyku okamžitě nacházet chyby na každém, s kým se setkala –

Jsou asi lidé, kteří si myslí, že žijí, jen když kritizují.

Potkal jsem královnu třikrát.

Poprvé mne upozornila, že nemám dobře uvázanou kravatu.

Podruhé mi řekla, že její kybernetická komorná má „v jednom kuse“ špatně uvázanou zástěru – Za co беру peníze.

Potřetí, když mne potkala, jsem měl dobře uvázanou kravatu a její komorná, jak jsem dohlédl, měla zástěrku také uvázanou dobře. Královna se na mne dívala zuřivým pohledem. Tohle mi děláš schválně, říkal královnin pohled, naschvál se chováš tak, aby se ti nedalo nic vytknout. Pak si aspoň všimla, že mám ruce zašpiněné od oleje, právě jsem šel z královy laboratoře. Aspoň prohlásila, že erbem plebejců jsou špinavé ruce.

Královna si příliš zakládala na své urozenosti.

Ale když jsem se od Rumprechta dozvěděl, že není šlechtického rodu, ale že ji král objevil v mládí jako prodavačku v univerzitní cukrárně, až tehdy jsem královnu pochopil –

Urození lidé si nepotřebují urozenost dokazovat.

Jsou urození. A tak o tom mlčí.

Jen neurození potřebují neustále hovořit o tom, jak jsou urození.

Kdo má pravdu, mlčí o tom. Mít pravdu je pro něj samozřejmé. Jak někdo začne svou pravdu příliš hlásat a rozmazávat, zpozorním. Bývá to obvykle lhář –

Krále jsem měl rád a princeznu jsem miloval.

Jinak –

Jinak bych se k revolucionářům přidal hned.

Ale kvůli našemu králi a kvůli princezně Paole jsem prostě byl rojalista.

23

„Daido,“ řekl mi jednou při snídani král, „syn i dcera si stěžují, že jim dávám malé kapesné.“

„A dáváte?“

„Synové i dcery si vždycky myslí, že jim rodiče dávají malé kapesné,“ řekl král a zamyšleně drtil v ústech bábovku –

„Nemám ani ponětí, kolik může utrácet sedmnáctiletá princezna,“ řekl jsem králi. A byla to pravda.

„Já jim kapesné nezvýším,“ řekl král a usmál se. „Ale dám jim příležitost vydělat si.“

„Jak?“

„Nechám je vládnout,“ řekl král.

A vyprávěl mi o satelitu A6, satelitu s příjemným ovzduším, lahodným podnebím, který zdědil po hannoverské dynastii –

Hodlá na tenhle satelit dosadit svého syna jako velkovévodu a nechat ho vládnout. V naší galaxii je sice konstituční monarchie, ale král vládne stejně –

Vládne diplomacií.

Stačí, tvrdilo Jeho Veličenstvo, aby se někdy zachoval nediplomaticky, a už si může být jistý, že ho opoziční noviny napadnou. Je pravda, že král byl konstituční monarcha –

Ale musel jsem si přiznat, že zrovna tak je pravda, že král svým šarmem a svými styky politický život galaxie přece jen ovlivňoval –

Král si ode mne přál –

Když jsem jeho přání vyslechl, zamrazilo mne od důvěry: král si přál, abych se rozjel s korunním princem a s princeznou na satelit, a podával mu o vládě jeho dětí zprávy –

„Pojedete?“ zeptal se mne –

„Jsem váš zaměstnanec, ne,“ řekl jsem, ale řekl jsem to takhle lhostejně jen proto, abych se neroztančil radostí –

Budu s princeznou –

„Má tak někdo štěstí,“ řekl mi Rumprecht, když mne viděl v noci, jak s komorníkem Jevgenijem jdeme na letiště –

„Jo, to je pravda,“ řekl jsem, „s tím se nedá nic dělat.“

24

Satelit, na který mne král s princem a princeznou poslal, byl opravdu velmi příjemný –

Líbezný – – prohlásil o něm dokonce Jevgenij, komorník, který měl pracovat v našem výsadku jako kronikář celé vlády korunního prince a princezny a jako dvorní básník –

Kybernetičtí básníci mi trochu vadili, ale jen jako termín, když jsem se s tímhle výrobním programem v Roboteu seznámil, ani jsem neprotestoval –

Kybernetičtí básníci byli velmi příjemní –

Jevgenij zvlášť.

Normální básník není nikdy tak příjemný a tak milý jako kybernetický.

Jevgenij chodíval oblečený ve světlých oblecích se širokými vázankami, míval dlouhé bílé vlasy, které povlávaly velmi dekorativně v ustavičných váncích, jaké pulsovaly na satelitu – –

Byl příjemný, distingovaný, diskrétní –

A veleplodný.

Už během naší cesty na satelit složil několik set veršů, ve kterých opěvoval příchod velkoknížete Kristiána –

Popisovala se naše cesta k poddaným, Jevgenij opěvoval poddané, kteří se nemohou dočkat a stavějí slavobrány, trhají květiny, kterými nás po přistání zasypou –

Princezna se chovala velmi povzneseně, představa, že bude spoluvladařkou, jí nasadila domýšlivý výraz –

„Daidi,“ řekla mi, „vládnout, to je ohromná odpovědnost.“

Po přistání jsme příliš velké nadšení obyvatelstva nezažili. Je pravda, že několik malých holčiček na nás házelo květiny a přibatolilo se nás políbit –

A těmi květinami, jak se mi zdálo, se do nás spíše strefovaly.

Ale to bylo také vše.

Pochopil jsem, že tenhle satelit není zrovna příliš zachvácen roajalistickým nadšením –

Ale jinak všechno proběhlo celkem úctyhodně, vítací garda si zapochodovala, hudba zahrála, představitel občanů přednesl zdravici –

„Jsou milí, vid', Daidi,“ řekla mi princezna.

Princ zahovořil na letišti o lásce, kterou k lidu tohoto satelitu od dětství cítil -

Nedopatření bylo, že mluvil o satelitu A7, nikoliv o satelitu A6, kterému měl vládnout - a na kterém hovořil -

Ale zase tak moc se nikdo princi nemohl divit.

Na satelitu A7 se odbývala slavná ragbyová utkání, kterých se princ několikrát zúčastnil, a na tomhle satelitu ještě nikdy nebyl -

Mluvčí tiskového odboru prohlásil, že se nic nestalo, tiskový odbor je na podobné maličkosti zvyklý a proslov se nevysílá přímo, ale natáčí, a tak princ správné jméno hvězdy dodatečně nadaboval -

Princezna byla milá, podle familiárních rad dvorního psychologa prohlásila, že doufá, že s občany hvězdy budou ona a její bratr kamarády -

Myslím ale, že by to řekla stejně, i kdyby jí to dvorní psycholog nebyl poradil -

Princezně se dalo vyčítat mnohé, ale ne, že by nebyla milá.

Pak jsme nasedli do astromobilů a odletěli k paláci -

Velký palác ve stylu středověkých hradů z hvězdy praotců vypadal z dálky jako gigantická filmová kulisa, ale uvnitř byl velmi hezky a velmi moderně zařízený -

Dostali jsme s Jevgenijem apartmá hned vedle sebe -

Princeznino apartmá bylo na protějším cípu nádvoří - a když jsem otevřel okno a princezna otevřela své, mohli jsme na sebe přes nádvoří docela dobře hulákat - halekat -

„Héééj, Paolo,“ zavolal jsem -

„Héééj, Daidi,“ zahalekala naproti mému oknu tma hedvábným hláskem, princeznovským hláskem, „co tomu tady říkáš?“

„Je to tu fajn,“ vykřikl jsem do tmy -
A nocí se ke mně donesl princeznin hlásek:
„Fáááj. Dobrou noc, Daidi.“

Když jsem usínal, zaznívala mi do snů sladká melodie harfy, na kterou v sousedním apartmá hrál básník Jevgenij -

25

Být oblíbencem krále -

Vždy jsem po tom toužil - od dětství, kdy jsem čítal historické romány, svou zamilovanou četbu -

Vlastně mne odjakživa víc než králem lákalo být královým oblíbencem.

Teď jsem myslel, že jsem se tomu snu přiblížil -
Kdepak.

Už po prvních dnech jsem poznal, že velkovévoda Kristián nijak o mou společnost nestojí -

Pozval si na planetku své ragbyové přátele a celé dny trénovali nebo popíjeli v ragbyovém klubu, který dal Kristián zřídit z bývalého divadelního sálu -

Obyvatelé si stěžovali, měli rádi divadelní představení, a teď se jeviště i hlediště změnilo v ragbyové hřiště -

Ale velkovévoda měl moc.

A kdo má moc, je povznesen nad hodnoty dobra a zla - Moc se vznášej nad dobrem i nad zlem, není kritizovatelná.

Princezna si zvala na satelit davy spolužaček z lycea, potkával jsem ji v houfu, obdivném houfu -

Občas jsem se účastnil banketů, které princ-velkovévoda a princezna pořádali, ale nudil jsem se na těch banketech nesmírně -

Raději jsem chodil mezi lidi, posedával v hospodách, naslouchal tomu, co poddaní říkají -

Poddaní -

Dost mne uráželo, že velkovévoda říká poddaní. V tom slově nebyla ironie ani sebeposměch, s jakým toto slovo vyslovoval král. V tom slově byla vyložená antipatie -

Na satelitu nebyla ještě zavedena konstituční monarchie a princ měl velkou možnost vládnout si, jak chtěl -

A princ vládl -

Myslím, že pro způsob, jakým satelitu vládl, by se hodil docela přiléhavě termín: ragbyová vláda.

26

Brzy po svém nastoupení prohlásil princ všechny spolky na satelitu za rozpuštěné. A všechno další spolčování zakázal -

„Já jsem lid,“ řekl mi, když jsem mu jednou namítl, že něco takového lidé nepřijmou s bouřlivým jásotem. „A lidé si to musí uvědomit.“

Snížil platy a zvýšil ceny -

„Nemusí tolik utrácet,“ řekl mi, když jsem se divil, že on, který si stěžuje na nízké kapesné, připravuje PODDANÉ o jejich příjmy - - -

„Nemám rád hamouny, ať nehamounějí,“ řekl mi princ.

Na jeho satelitu byly ragbyové zápasy dost nepopulární -

Občané dávali přednost divadlu, četbě, ze sportů sportům diskrétním, golfu, tenisu, bridži -

Prince velmi mrzelo, že je na utkání málo diváků.

„Nekulturní dobytek,“ vyjádřil se jednou po utkání svého ko-
runního ragbyového mužstva a mužstva ze sedmnácté galaxie – – –
to označení určil svým PODDANÝM –

V hledišti ragbyového stadiónu jsme totiž seděli jen dva, já
a komorník Jevgenij –

A to ještě já se díval na zápas dost ospale a Jevgenij se ani nedíval,
ale stále si psal do svého notýsku –

Proto princ nařídil povinné návštěvy stadiónu.

Každý musel za sezónu navštívit osmnáct ragbyových utkání
a u brány stadiónu dostával kontrolní známku –

Kdo navštívil víc utkání, měl různé výhody, snadnější postup
v zaměstnání, vyšší penzi, přednost při úředním jednání –

Rázem se stadióny zaplnily publikem, publikem, které bylo
zprvu apatické. Ale když se zavedly známky tří kvalit 1. pro
apatické účastníky, 2. pro nadšené diváky, 3. pro bouřlivě jásající
diváky –

Potom publikum při ragbyových utkáních obvykle jásalo.

Koneckonců, když už se účastnit museli, co by si nezajásali.

„Je to za jedny peníze,“ zíval při odchodu z ragbyového mače je-
den občan hvězdy. „Ať jásáme, nebo pískáme, nic nezměníme.“

Princi nevadilo, že je jásot neupřímný, znuděný, zoufalý – –

Princ neměl fantazii, a tak mohl být spokojený –

„No co, Daidalíku,“ volal na mne v šatně po jednom utkání, otíral
se ručníkem, zadýchaný, rozjařený. „Daidalíku, že to se svejma
poddanejma umím, že to válím, no řekni, že ne.“

27

K nejrozumnějším – demagogicky nejrozumnějším – princovým opatřením patřilo založení ragbyového klubu.

Královského ragbyového klubu.

Členové tohoto klubu nosili zvláštní uniformy, byli zvaní na hrad a požívali výhod jako princovi stoupenci –

Princ, který se necítil na satelitu zvláště bezpečný, dal mezi členy klubu rozdat zbraně z historické zbrojnice. Halapartny, meče, kopí – Jiné zbraně na hvězdě nebyly, podle vesmírného odzbrojovacího dekretu byly všechny zbraně – s výjimkou těch muzeálních – zničeny.

„Jsou směšní,“ řekl jednou princ, když jsem s ním popíjel půlnoční drink a on pozoroval fotografie svých klubových stoupenců, jak se dali fotografovat „v plné zbroji“ –

„Jsou směšní,“ řekl princ, „ale hlavně, že mne mohou chránit.“

28

Princezna si počínala jinak než princ, pokoušela se získat si lásku PODDANÝCH –

Zvala vybrané občany na hrad a vlídně s nimi konverzovala –

Jakžtakž by se jí mezi obyvateli popularitu získat podařilo, jen kdyby snížení platů a zvýšení cen, které její bratr zavedl, nebylo tak drastické –

Lidé neměli co jíst, co si obléct, neměli peníze, a zboží zmizelo přesto z krámů velmi rychle. Nechápal jsem, jak tak bohatý satelit může tak rychle chudnout –

Pochopil jsem to, až když jsem se dozvěděl, že princ rozdál řadu vládních a hospodářských funkcí přátelům z ragbyového mužstva -

Jeho kolegové z mužstva byli milí chlapíci, kteří ale mnohem lépe uměli vládnout šiшатými ragbyovými míči než hospodářskými problémy a hospodářství hvězdy dost „zboxovali“ -

Tak se o tom vyjádřil sám princ, který je nakonec odvolal a nahradil jinými hráči ragbyového mužstva -

Princ trpěl představou, že nejlepší hospodářští odborníci jsou jen a jen mezi ragbisty, když se neosvědčili tito, osvědčí se jiní -

Hospodářské lapy, jaké ti hodní a mrštní chlapci vábili jeden za druhým, byly časté a dost komické -

Pamatuji se, že ministr obchodu satelitu Rolf „Bingo“ Schmal-fuss, velká opora Řvounů z Cassiopeje, hvězda mladé ragbyové generace, objednával materiál pro buaxánovitý průmysl -

Měl objednat surovinu zvanou jutaxiprutozoualic, a on při zasedání hospodářské komise nadiktoval objednávku na jutaxiprutozoualidd. On „Bingo“ Schumalfuss nebyl ani hloupý ani nepozorný, jen měl trochu pochroumanou čelist a některé hlásky v hovoru zdvojoval. Místo mazlavé hlíny, kterou to podivné slovo představovalo, tak dovezl na satelit osm set devadesát vagónů prachového peří z ptáků jutaxiprutozoaliddů.

Znamenalo to, že na dva měsíce se výroba v továrně zastavila a odbory spustily hrozný povyk -

„Ňákyho remcání kvůli d navíc,“ komentoval princ hroučící se průmysl satelitu -

A aby nebylo „Bingu“ Schmalfussovi líto, co se mu přihodilo, jmenoval ho nositelem průmyslové hvězdy I. stupně. Hospodářskému krachu zabránil princ osvědčeným způsobem: snížil platy, zvýšil daně.

A pak –

Pak jsem se musel na pár týdnů vzdálit na sídelní hvězdu, král měl problémy s kybernetickými zahradníky –

Zahradníci ve francouzském parku začali trpět zkraty, místo aby sestříhávali keře do podoby koulí a pyramid, jak bylo určeno, sestříhali je do podoby ošklivých karikatur královny.

Podezíral jsem Rumprechta, že to je jeho dílo. Rumprecht neměl královnu rád a královna Rumprechta. Majordomus se vzhledem ke králově zájmu o kybernetiku začal tímto oborem také zabývat. Trávil večery ve velkolepých dvorních kybernetických laboratořích – Ale nic se Rumprechtovi dokázat nedalo.

Park kolem králova paláce byl v nové úpravě velmi půvabný a jsem přesvědčen, že by v některých satirických časopisech platili zlatem za fotografie sestříhaných keřů – – Kybernetičtí zahradníci museli pracovat velice rychle, v neuvěřitelně rychlém čase zaplnili park desítkami převelice zdařilých karikatur naší panovnice –

Královna měla velký nos a jako všichni s velkým nosem byla rajským darem pro karikaturisty...

Ať jsem se podíval, kam jsem chtěl, všude jsem viděl postavy královny, její komické podoby, sestříhané z hlohů, julionů, retezí –

„Dobrý, co,“ smál se král, který mne parkem prováděl.

„Dobrý,“ souhlasil jsem.

„Nejradši bych to tak nechal a vždycky se šel do parku projít, když budu mít špatnou náladu,“ řekl král.

„Jo, něco takovýho jednoho rozveselí,“ souhlasil jsem.

Podívali jsme se na hlohovou královnu, na velký nos, na pannačně rozšklebená hlohová ústa, která se před námi právě doširoka rozevírala – – –

Rozesmáli jsme se oba, oba jsme smích tlumili, já z ohledu na krále, král z ohledu na mne, kuckali jsme a smích polykali –

Myslím, že z téhle hlohové královny měl král větší radost než z té opravdové –

Ale stejně jsem se musel pustit do opravy kybernetických zahradníků.

30

Referoval jsem králi o „nešťastných opatřeních“, jaká na satelitu princ volí, referoval jsem ihned po svém příchodu na dvorní hvězdu –

Myslel jsem, že se král zhrozí, nařídí princovi návrat, nebo aspoň domluví – Král moje hlášení vyslechl netečně. Jako by mu to nevadilo. Jako by –

Ano, chvílemi jsem měl dokonce dojem, že z nešťastné princovy politiky má Jeho Veličenstvo radost –

Možná, uvažoval jsem, možná si přeje, aby princ ZMOUDŘEL –

Přesto jsem byl velmi rád, když jsem zahradníky opravil a mohl se na nešťastný satelit vrátit.

Ne že by se mi na něm nějak zvlášť líbilo – ale bál jsem se o princeznu.

Chápal jsem, že situace na satelitu nazrála k revoluci.

Byl jsem si tím jistý. Chodil jsem totiž – na rozdíl od prince – po hospodách satelitu –

Nikde nepoznáte tak zřetelně a neomylně, že se schyluje k revoluci, jako to poznáte v hospodě.

A bál jsem se čím dál tím víc o princeznu –

Věděl jsem, jak žalostně skončila dynastie v 123. galaxii – a chápal jsem, že je možné, aby –

Rozhodně jsem – i když jsem si radši nepřipouštěl, co se může stát – rozhodně jsem byl rád, že budu nedaleko princezny – abych jí byl k službám –

Její rytíř –

Rytíř mlžné komety.

31

Už cestou z letiště jsem pochopil, že moje úzkosti nebyly přehnané, z astromobilu jsem viděl na ulice pod sebou, ulice plné povykujících obyvatel, lidé mávali standartami, prapory –

„Co se děje?“ zeptal jsem se řidiče –

„Na dnešek je svolaná velká demonstrace,“ řekl kybernet a pokrčil rameny.

Kyberneti v princových službách vždycky pokrčili rameny, když by měli říct něco nelojálního –

Musel jsem do nich tenhle reflex namontovat.

Namítal jsem princovi, že když před ním nebudou mluvit pravdu ani kyberneti, nikdy se ji princ nedozví –

„O to mi jde,“ říkal výraz princových šedých očí, ragbyový pohled.

Pohled člověka, který je přesvědčený, že každý problém může popadnout jako šišatý míč a položit na pravé místo –

Chce to jen neohroženost –

Byl jsem dost nerad, že mi šofér neřekne víc, ale z pokrčení ramen jsem se celkem všechno podstatné domyslel –

Pokrčení ramen může někdy říct víc než celá přednáška.

A tenhle kybernet pokrčil rameny hlasitě a výmluvně, nemohl jsem být na pochybách -

Když jsme se blížili sídelnímu paláci, všiml jsem si, že cesty k němu jsou osazeny členy ragbyového klubu -

Aha, řekl jsem si, aha -

Došlo na pretoriány.

„Aha,“ řekl jsem nahlas, aby kybernet pochopil, že jsem i z jeho pokrčení ramen přečetl, co bylo třeba -

Šofér zatočil na nádvoří, přistáli jsme pлавným obloukem na hladině stříbřitého uhrabaného písku -

„Daidi,“ zaslechl jsem výkřik, princeznin výkřik, jen jsem vystoupil z astromobilu - Princezna ke mně běžela a plakala -

32

„Co je ti?“ vzal jsem ji za ruku a políbil ji na rozechvělé prsty -

Od té doby, co se princezna stala spoluvladařkou, museli jí poddaní líbat ruku, vyžadovala to i ode mne -

Princezna byla nevyzpytatelná.

Improvizovala.

Jednou byla kamarádka a pak zase otrokářka -

Jako tolik žen.

Vyškubla své tenké dlouhé prsty od mých rtů -

„Daidi,“ zaplakala znovu, „oni nás nemají rádi -“

„Kdo?“

„PODDANÍ.“

Kdyby si poddaní uvědomili, že kvůli nim pláčí takové krásné oči, napadlo mne, možná by revoluci odložili -

Jenže - Jenže revoluce se neřídí estetickými důvody.

„Co se děje?“ řekl jsem to naschvál hodně nedbale, jako by se nechystala revoluce, ale jako by princezna prohrála dubl -

„Daidi,“ řekla princezna, „oni -“

„Daidale,“ zavolal na mne z okna korunní princ, „byl byste tak laskav a přišel na zasedání korunní rady?“

33

Formálně jsem byl členem korunní rady od svého příchodu na satelit, od našeho příchodu na satelit princ nesvolal korunní radu ani jednou.

Jsou lidé, kteří se radí, až když už jim žádná rada nepomůže.

V korunním sále princova palácového sídla seděli členové korunní rady.

Měli na sobě ragbyové dresy, všechno to byli členové ragbyového mužstva, a jak jsem usoudil podle toho, že byli zašpinění a zapocení, přišli zřejmě na zasedání korunní rady rovnou ze hřiště -

Princ hned zahájil schůzi -

Hned po něm se ujal slova nejpotlučenější hráč, měl rázná gesta, gestikuloval, jako by boxoval -

Volal, že jediný způsob na udržení pořádku je síla.

Ani mne nepřekvapilo, že ostatní členové korunní rady se přidali k jeho slovům pochvalným mručením -

Princ vladař dokonce začal tleskat.

Vzal jsem si slovo a začal hovořit o tom, že obyvatelé hvězdy -

Jen jsem stačil říct „obyvatelé hvězdy“ a už jsem viděl, že jsem narazil. Všichni říkali „poddaní“. Princ mi to také vytkl. Pak se přihlásil jeden člen rady a napomenul mne, že se nemá říkat „hvězdy“, ale „satelitu“ -

Hvězda je žhavá -

A neobyvatelná - - a toto není hvězda -

Prohlásil, že když používám místo slova satelit slovo hvězda, je vidět, že se v ničem nevyznám.

Tohle je velká výhoda kritiků: chopí se malichernosti a touto malicherností jako pákou vyvrátí celý předkládaný názor -

Volal jsem, že silou nedocílí ničeho, jen ať si pánové všimnou, že kdokoliv dosud použil proti občanům své země sílu, skončil velmi neblaze -

Členové korunní rady byli znechuceni.

Odešli.

Princ práskl dveřmi -

Zůstal jsem sedět v sále sám -

Oknem ke mně doléhaly pokyny, které princ dával členům, ozbrojeným členům ragbyového klubu -

A pak -

Pak jsem zaslechl drobounké krůčky -

Princezna Paola se šla podívat, na čem se rada usnesla -

„Paolo,“ řekl jsem těm droboučkým krokům za svými zády - - byl jsem tak smutný, že jsem neměl ani sílu se k ní otočit, „Paolo, právě jste ty i bratr ztratili trůn. Každý režim, který je nevládný, zaniká. Vláštnost, to je ta veliká síla, která dává život lásce i státům, skutečný život...“

Princezna mne neposlouchala, moje patetická řeč zanikla v mrazivém tichu korunního sálu -

„Daidi,“ zašeptala princezna, „už přitáhli - k paláci -“

Vystoupili jsme na pozorovatelnu -

Stáli jsme s princeznou na ochozu nejvyšší věže, dívali se dolů -
Dolů na národ -

Stavitel, který vystavěl hrad v pompézním stylu hvězdy pra-
otců, počítal s tím, že z věže má být výhled, široký výhled do
kraje - - viděli jsme obzory na všech čtyřech stranách -

A všechny ty obzory se hýbaly -

Vypadaly, jako by byly rozechvěné, roztančené v palčivém
vzduchu, ale pohyb nedalo obzorům žhavé povětrí, pohyb jim daly
nesmírné masy lidí, které táhly k hradu ze všech stran -

„Daidi,“ princezna se ke mně přitiskla -

Vzal jsem ji za ruku, teď, teď je ta pravá chvíle obejmout ji
a políbit, uvědomil jsem si -

Ale jen jsem stál, tiskl princezně povzbudivě dlaň a rozhlížel se -

„Daidi,“ řekla princezna, „oni nás rozsápu.“

Zadívali jsme se na davy proudící k věži, sledovali je daleko-
hledem zachyceným v ochozu věže - Viděli jsme do tváří obyvatel,
hleděli jsme na ústa, která se rytmicky pohybovala -

Ti lidé zpívali -

Nějakou hučivou, hlasitou, hymnickou píseň -

K nám na vrcholek věže jejich hlas nedolehl, ale z pohybů úst
jsem mohli odezírat slavnostní, zlověstný rytmus písně -

První, co jsem si uvědomil, když jsem přestal žasnout a začal
naši situaci, celé naše postavení hodnotit, bylo, že lidé zaplavili
svými těly i letiště astromobilů -

Ani astromobil, na kterém jsem doletěl na nádvoří, zde už
nebyl - - šofér s ním odletěl na letiště -

Ale to znamená - to znamená - že já a Paola tady -

„Daidi,“ zašeptala princezna. „Daidi, Daidi.“

Říkala moje jméno jako zaklínadlo, jako jméno někoho, kdo jí dokáže pomoci -

35

Tehdy se ještě podařilo obyvateli hvězdy uspokojit.

Princ promluvil z ochozu věže a přislíbil lidem celou řadu reforem, celou řadu výhod -

Dav se rozplynul -

Ale za týden, když se ukázalo, že princ jenom hrál na čas a ve vedlejší galaxii objednal kybernetickou policii -

Za týden plynul dav k našemu hradu opět -

Tentokrát se lidé přiblížili v noci -

Šli tiše, šli s pochodněmi -

Přišel mne probudit komorník Jevgenij.

„Pane Daidale,“ klepal mi na dveře, „vstávejte, posílá mne za vámi princezna -“

Vzal jsem si župan a vyběhl na chodbu -

Po chodbě běželo několik členů korunní rady, také v županech - - a - a když jsem s nimi doběhl do sněmovní síně -

Seděl na trůnu princ.

Po jeho boku seděla princezna.

I princ a princezna na sobě měli župany.

Obyvatelé hvězdy přerušili přívod energie do paláce a naše shromáždění vypadalo v křehké tmě jako schůze duchů -

Postávali, posedali jsme, každou chvíli někdo z členů korunní rady vyskočil a rozčileně přeběhl sálem -

Osvíceni planoucími svíčkami a pochodněmi jsme vyhlíželi přízračně -

„Musíš jít a něco slíbit,“ říkal princ „Bingo“ Schmalfuss, „a pak musíme rychle povolat posilu z nějaké vedlejší planety -“

„Jestli na to naletí,“ pochyboval Rudi „Duko“ Kraus, báječný obránář mužstva Splašených -

„Nenaletí,“ řekl jsem.

Přistoupili jsme k oknům -

Obyvatelé hvězdy se valili k hradu, svírali pozdvižené pochodně a zpívali - - píseň, výhrůžná píseň, slitá z tónů desetitisíců hrdel, k nám stoupala -

„Neměli bychom utéct?“ řekla princezna.

Členové rady se dívali jeden na druhého pěkně rozpačitě, utéct asi chtěli všichni, utéct, dokud je ještě čas, ale nikdo k tomu nechtěl dát pokyn první a nikdo také se neodvažoval říct, že bychom utéct neměli -

Hráči věděli, že tenhle zápas je prohraný, ale byli to sportovníci a věděli, že se má hrát až do konce -

„Bingo“ Schmalfuss to nevydržel.

„Kluci, já zdrhám,“ vyjekl.

Podíval se z okna na svítící moře pochodníků, na tu vznešenou a zdivočelou hladinu -

A vyběhl z trůnního sálu -

36

Ostatní nebyli tak duchapřítomní - nebo tak zbabělí - a vytráceli se víceméně decentně -

Poslední vyšel princ.

„Daidale,“ řekl mi, „kudy myslíš, že bychom měli jít?“

Pokrčil jsem rameny. Zrovna jako kyberneti.

„Snad bude nejlepší,“ řekl jsem, „když se převlečeme a zkusíme to zásobovací chodbou –“

Dosud jsme nosili šaty naprosto odlišné od šatů, jaké nosívali obyvatelé satelitu. Princ na tom trval. Nechtěl se svým PODDANÝM přizpůsobit ani v oděvu –

Teď jen polkl, ještě jednou polkl, kývl.

„Jasan.“

Intelligence je definována jako schopnost přizpůsobení; po celou dobu, dokud byl mocný, se princ odmítal přizpůsobit – přizpůbil se, až když mu to nařídil strach.

Strach je velký učitel intelligence.

Strach je vůbec velký učitel.

Dali jsme si donést komorníkem Jevgenijem dlouhé, tógám podobné oranžové hábity, zahalili se do nich a pak jsme se vydali k zásobovací chodbě.

Věděli jsme, že zásobovací chodba ústí kdesi ve tmě, uprostřed davu, který se nás vydal pokořit –

37

Jen co nás vozík vynesl bílou chodbou ven, ocitli jsme se mezi PODDANÝMI.

Napadlo mne, že princ je vlastně mezi svými poddanými takhle blízko poprvé –

Poprvé se princ svému národu přiblížil, až když před ním utíká.

„Hanba princí!“ ječel dav.

„Hanba velkoknížeti!“ povykoval dav.

„Pryč s dynastií!“ kvílel dav -

Všiml jsem si, že princezna zbělostněla, zařala rty, viděl jsem na tom vášnivém zatnutí, že chce protestovat.

„Mlč,“ zašeptal jsem jí.

Princi jsem nic říkat nemusel -

Prince jsem nemusel pobízet, aby neprovokoval -

„Pryč s princem, pryč s dynastií,“ začal princ náhle křičet ze vší síly - - -

Paola se na něj užasle zadívala -

Viděl jsem, jak jí hluboké zornice planou údivem i pohrdáním - -

Princ se chtěl zachránit.

Mnoho lidí si ve vypjatých okamžicích myslí, že je jen jediná síla, která je může zachránit: zbabělost.

„Hanba princi,“ hřímal princ -

Napadlo mne, že dav může poznat jeho hlas, princ tak často, tak rád a tak dlouze mluvíval k PODDANÝM - -

Ale dav se už pohnul, rozdělil nás, já a princezna jsme se dostali do jiného přítoku než princ -

Jen princův hlas k nám zněl, hlas slábnoucí jak nekonečný proud, proud PODDANÝCH občanů prince unášel, ten hlas burácel: „Pryč s dynastií -“

„Daidi,“ princezna mi tiskla rameno, držela se mne křečovitě, oči otevírala do široka, cítil jsem princezniny prsty zařaté do tógy na svém rameni -

„Nesmíš se mi ztratit,“ kvílela princezna -

Zamířil jsem k jakémusi ochozu a podařilo se mi protlačit se k němu, vylezl jsem na něj, princeznu vyzdvihl do výše -

Stáli jsme na dlouhém a širokém pylonu, kolem nás putoval dav - dav hřímal, zpíval, jásal -

„Tam,“ ukázala Paola do dálky -

Ve svitu pochodní jsme viděli několik členů dvorní rady, které dav rozpoznal a dopadl -

A nedaleko nás se objevil princ - Vedli ho dva lidé, drželi pevně za ruce a ostatní lidé křičeli Kristiánovi do tváře urážku za urážkou -

Pochodně osvětlovaly to děsivé revoluční divadlo, zalévaly ho roztřeseným svitem, narudlým svitem pekla -

„Daidi,“ šeptala princezna, „Daidi, Daidi, musíme něco udělat -“

A tak jsem něco udělal.

38

Paola nejprve ani nepochopila, co se stalo -

Vykřikla -

Pak si rukama zakryla oči -

Ani princ nechápal, co se stalo, neuvědomil si, že všichni kolem něj zmlkli -

Ječel, ječel, ječel -

Až po chvíli mu došlo, že hluk stotisícíhlavého davu zmlkl a že on ječí na celém prostranství sám -

Zmlkl.

Vymkl se z nehybných rukou, které ho držely -

S údivem se zadíval na dav kolem sebe - nehybný - sošný - kamenící dav - -

Zdálky se ozvaly výkřiky, to se členové princovy ragbyové dvorní rady vymaňovali těm, co je chtěli lynčovat -

Ještě před chvíli, ještě před chvíli je chtěli lynčovat -

„Daidi, Daidi,“ opakovala princezna jako v transu, šeptala si mé jméno jako kouzelné, magické zaklínadlo -

A tiskla mi ruku, div mi neutrhla prsty -

„Žádný strachy,“ zavolal jsem z pylonu dolů na prince -

„Co, co,“ blekotal princ a tiskl si k tělu tógu, pěkně roztrhanou tógu - -

„Kristiáne,“ ječel v dálce hlas „Binga“ Schmalfusse -

Vzhlédl jsem do dálky, v dálce se pohyboval „Bingo“ s pochodní, proplétal se davem soch, přízračným lidským hvozdem, který mu bránil v cestě, pronikal k nám pomalu a s překážkami, obcházel ztuhlé, neprodyšně ztuhlé skupinky PODDANÝCH -

Paola se rozvzlykala i rozesmála zároveň -

Plakala štěstím a smála se strachy -

Věděla, že nebezpečí nehrozí, ale stále to ještě nechápala -

Vědět a pochopit je dvojí.

„Bingo“ Schmalfuss se blížil, blížil, mával pochodní -

„Byli to, byli to jen pitomí kyberneti, Kristiáne,“ hřímal v dálce veliký „Bingo“ - -

39

Moje velká nevýhoda je, že nelžu.

Když se mne Kristián a ostatní zeptali, jestli jsem věděl, že obyvatelé hvězdy jsou kybernetičtí, řekl jsem jim po pravdě, že věděl.

Od té chvíle se mnou nepromluvil ani jeden z nich.

Když přistálo galaktické letadlo, které pro nás poslal král, nikdo nechtěl vedle mne sedět.

Ani princezna ne -

Řekl jsem jim, jak mne udivilo, že nemají smysl pro humor.

Ani to je neoblomilo. Že mi neodpouští Kristián a jeho ragbyoví kumpáni, jsem celkem chápal a ani mi to nevadilo. Ale že se ode mne odvrací i princezna - - -

Prostě za celou cestu na sídelní hvězdu jsem mohl mluvit jen s Jevgenijem - -

Starý komorník-básník hrál na harfu a zpíval.

Skládal Baladu o vládě prince Kristiána, skládal ji v duchu hrdinských hymnů - ale mně stejně připadala nesmírně - ironická -

„Kluci,“ zašel jsem do salónku, kde popíjeli a pokušovali ragbisté a princezna, „kluci, pochopte, že to vymyslel král. Mne s vámi poslal, jen abych na celý experiment dohlédl -“

Ignorovali mne.

„Král tvrdil, že musí Kristiána naučit, aby se nechoval k národu jako k pitomejm kybernetům. On už král nevěděl, jak mu to jinak vtlouct do makovice,“ křičel jsem.

Když mne někdo ignoruje, dopálí mne to víc, než kdyby nesohlasil.

„Chápejte, že král měl prostě geniální nápad,“ volal jsem, „tvrdil, že každá vláda, než se vypustí na vlastní národ, by se měla vypustit na umělej národ a na něm se vyučit -“

Král to tak opravdu myslel. Říkal, že medicí se učí na mrtvolách. A politik nezačíná v pitevně, hned řeže živý organismus -

„Chápejte,“ volal jsem na ně, „chápejte, že všechno dobře dopadlo. Kdyby vás král nepustil na umělej testovací národ, tak vás teď tam dole pod náma uvláčeli - -“

„Ještě jednu skleničku,“ řekl princ kybernetickému barmanovi, jako bych neřval - jako bych ani nešeptal -

Chápal jsem, že nikoho nepotěší, když ho někdo poníží, a nedivil jsem se, že princ a ragbyová vláda mají vztek.

Ale že mají vztek tak nesmiřitelný -

A princezna má vztek nejvíc ze všech -

Král mi všechno navrhl, opravdu, nelhal jsem, nebyl to můj nápad. Byl celý králův. Jen jsem neříkal, že jsem králi pomohl program pro kybernety seřadit. Nakoupili jsme v Roboteu několik prošlých sérií a nechali je předělat na občany, udělat z prošlých kybernetů kybernety, kteří ještě mohou odvést kousek práce, v tom jsem mistr. Po léta ty prošlé kybernety konstruktéři skupují a po opravě prodávají pod rukou. Každý konstruktér si takhle přijde na slušné peníze.

„Daido,“ říkal mi král, „já se už na to nemůžu dívat, jak ten můj pacholek, korunní pacholek, pohrdá národem. On si myslí, že lidi u nás nejsou nic víc než takovej Jevgenij, kterýho může nakopnout, kdy se mu zachce. Já nevím, po kom to má, to u nás v rodině nikdy nebylo. Asi to má po matce, ta byla prodavačkou v cukrárně a vždycky si myslela, že je něco víc než obyčejný lidi. Ono na tom něco bude, že se mesaliance nedoporučujou, my, taková demokratická aristokracie, a stačí jeden morganatickej sňatek s holkou z cukrárny, a už se kluk začne nadejmat, princ jeden ušatá.“

Musím říct, že jsem byl královým nápadem nadšený -

Testovací národ -

Tohle by se mělo rozšířit po celém vesmíru, říkal jsem si - - testovací národ - Každá vláda, která má kdekoliv ve vesmíru nastoupit, by měla udělat zkoušku způsobilosti, tovaryšskou zkoušku - Nejprve by měla vládnout kybernetům naprogramovaným jako její vlastní národ - - -

Co potíží, zkázy, útrap by ve vesmíru nebylo vzniklo, kdyby od počátku lidských dějin měly vlády takové testovací národy -

Jak rád jsem králi pomohl při jeho projektu.

Přiznávám, že jsem o tom mohl princezně říct, snad jsem jí o tom i říct měl. Ale nevěřil jsem, že by všechno nevyzradila, ne-
úmýslně nevyzradila. Princezna byla příliš upřímná, aby mohla unést tajemství -

A pak -

Musel jsem o své mlčenlivosti přísahat králi. Snažil jsem se obhájit se, jak to jen šlo. Ale - Moc to nešlo.

41

Po příjezdu na sídelní hvězdu jsem si oddechl. Mít kolem sebe lidi, kteří s vámi nemluví a ignorují vás, je to nejhorší, co si umím představit - zvláště, je-li mezi těmi zlověstně mlčícími dívka, kterou miluji a o které jsem se domníval, že je mi celkem nakloněná -

„Ahoj, Paolo,“ loučil jsem se s princeznou na letišti -

Nastupovala s Kristiánem do velikého astromobilu se znakem svého rodu - složitým erbem, na kterém byl silák s kancem na rameni a dívka s křídly, která držela v pozdvižené pravici stříbrnou hvězdu -

Kristián se na mne podíval -

PODÍVAL -

Chápal jsem, že by si mne nejradši hodil na rameno jako silák na jeho erbu kance, nadhodil si mne a pak se mnou udeřil o zem -

Princezna se podívala - SKRZE MNE -

No dobře, pomyslel jsem si hořce, to je královská vděčnost, poslouchám výsost a takhle to dopadne -

Jsem věrný Veličenstvu, a nakonec mnou pohrdají všichni.

Být příliš věrný vrchnosti, ano, to je asi ta nejlepší cesta, jak se zesměšnit a znepříjemnit před svými bližními -

„Pomohl byste mi s harfou?“ žadonil komorník-básník Jevgenij, snažil se vcloumat svou harfu do služebnického astromobilu -

A tak jsem jen vzdychl, otočil se na patě a odcházel od princezniných zad, křehkých a půvabných, člověk by byl na nich ochotný hledat křídla -

Popadl jsem Jevgenijovou harfu na druhém konci a nastoupil s ní do astromobilu -

Jsem potrestaný, jsem potrestaný, uvědomoval jsem si, jen kdyby princezna a princ věděli, jak jsem potrestaný -

Už by se na mne nezlobili. Určitě -

Litovali by mne -

Nikdy jsem princeznu neměl tak rád jako tehdy, když se dívala SKRZE MNE - Moje ponížení dalo mé lásce novou sílu, bolestnou sílu -

Ponížení dává poníženým velkou sílu -

Díval jsem se na zadní světla princeznina astromobilu, velká, rozpitá ve tmě, dvě zlaté slzy, propadající noční mlhou -

42

Král byl mou misí nadšený -

Udělal mi dva řády.

Řád za věrnost dynastii a Rytířský půlměsíc II. stupně.

A ještě mne nechal jmenovat tajným členem rady půlměsíce.

Když měl král dobrou náladu, rozdával řády, rozdával je dost hojně, připomínal mi při takovém rozdávání hodného staříka, který dětem rozdává bonbóny -

„Daido,“ poplácal mne po zádech, když mne dekoroval, „to je to nejlepší, co jsme mohli udělat.“

Nevěděl jsem, jestli to, co jsem udělal, mi poslouží k něčemu jinému než k dekorování, ale že to posloužilo princovi, jsem chápal –

Aspoň jsem ho už nikdy neviděl, že by nakopl Jevgenije nebo nějakého jiného z královských kybernetů.

Dokonce, jak jsem slyšel od Rumprechta, začal princ opouštět svou ragbyovou vášeň a trávil dost času se svými dvorními kybernetickými rádci –

Jenže princezna –

Princezna neodpouštěla.

Když jsem ji potkal, dívala se naschvál na druhou stranu, a když jsem přešel na stranu, na kterou se dívala, odvrátila hlavu k oblakům –

Princezna princeznovská, myslel jsem si.

43

V tu dobu jsem dostal přípis z Robotea, jeden z kolegů mi navrhol, abych se vrátil a pustil se do práce v týmu, který zakládá –

Měl jsem pracovat na kybernetických vodotryscích –

Ten projekt mne dávno zaujal – zvalbil –

Ulicemi pražských měst měly procházet vodotrysky. Postavy v podobě zvířat, rostlin, abstraktních soch, voda v nich měla bublat, zurčít, vystříkovat z nich –

Zdalo se mi to velice poetické.

Řekl jsem o tom králi, když jsme spolu jednou svačili v pavi-lónku v parku – –

V tom samém pavilónku, ve kterém jsem po svém příchodu na sídelní hvězdu posvačil s králem poprvé, ve kterém jsem poprvé spatřil princeznu - -

Řekl jsem Veličenstvu, že sestrojil takovéhle vodotrysky byl odjakživa můj sen, že jsem si je sám kdysi vymyslel, protože atmosféra moderních dušných, prašných a začazených veleměst mne deptala -

„Také mám sen,“ řekl král -

A hovořil o tom, jak rád by se vydal na tramp. Dokud byl mladý, nekorunovaný, jezdíval s manželkou a dětmi inkognito po galaxii - jen s báglem - se širákem -

Vyprávěl o chvílích štěstí, jaké zažíval v širokých údolích dálných hvězd, u ohňů pod rozechvělými hvězdami -

„Pak jsem nastoupil na trůn,“ řekl s měkkým smutkem, „a už nikdy nemohl jet -“

A tak jsme s králem seděli a park se propadal do vlídného soumraku, mlhy tiše objímaly keře i sochy, i nás -

Hovořili jsme o svých snech a já viděl před sebou zase princeznu a divil se, jak stačí jediné zklamání, jediné titěrné zklamání a vztah dvou lidí se roztříští -

Most, který dva lidi spojoval, se rozplyne jako doušek dýmu -

Rozbitý jediným skutkem -

Slovem - -

A rozhodl jsem se přijmout nabídku na chodící vodotrysky - - opustit sídelní satelit -

Práce je nejlepší lék na bolest lásky.

V mém pokoji bylo teskno jako nikdy.

Jevgenij hrál celé noci křehké tóny ve svém pokoji, jeho píseň sladce prosakovala zdí.

Stáhl jsem ze skříně kufr a začal si balit -

Zazvonil telefon –
Místní, palácový telefon –
Princeznin hlásek, čistý, jasný, vymydlený hlásek, se vyklonil
ze sluchátka –
„Daidi? Můžu k tobě zaskočit?“

44

Přišla. Milá jako dřív –
Nevyzpytatelné dívky mají jednu velkou výhodu: jsou nevyzpytatelné.
Měla na sobě oranžové kimono, bílou čelenku ve vlasech a byla bosa –
Bosá princezna.
Kdyby se na ni díval někdo, kdo by ji neměl rád, řekl by, že princezna vypadá směšně.
Ale odění se k ní hodilo, bylo tak neobvyklé a tak líbezně cáklé, že jsem je musel obdivovat –
„Daidi, nezlobíš se?“ zacupitala princezna bosýma nohama –
Zacupitala i svěžím přidechem svých hlásek – –
Byla z rodu cupitavých dívek, uměla zacupitat nohama, slovy i pohledy –
„Ty, na které se zlobím, si vybírám sám,“ zavrčel jsem.
Byl jsem šťastný, že přišla, ale bál jsem se, že když dám své štěstí najevo, princezna pozná mou slabost –
Někdy je dobré tajit své štěstí.
V zájmu svého štěstí.
„Daidi,“ řekla, „táta pořád vzpomíná, jak to bylo hezký na trampu, a já bych ráda –“

Zadívala se teskně k dalekým světlům na konci oblohy –
„Chtěla bys trampovat?“

Podívala se mi dlouze do očí – – zvolna, pomaličku sklopila hlavu –

„Chtěla bys jet na tramp se mnou?“

Nesklopila pohled, zírala mi do očí jako krajta a mrkla.

Jet na tramp s princeznou –

Zalila mne radost, radost, jakou člověk mívá zřídka, jednou, dvakrát, třikrát za život, radost, která vám otevírá budoucnost jako dveře do jasu, nesmírného jasu –

„Za půl hodiny jsem u tebe,“ zazpívala princezna, „s kufírkem.“

Když chtěla být princezna obzvlášť milá, nasadila zvláštní zpěvavou kadenci a užívala zdobnělinek –

No pane – pane. S princeznou – Na tramp –

Pověsil jsem si přes rameno kytaru. Pak jsem si zapálil cigaretu, posadil se na rám okna a díval se na vysoké tající hvězdy – jsem šťastný, šťastný, šťastný, říkal jsem si –

Kdybych v životě nezažil nic jiného hezkého než tuhle vteřinu – –

Kdybych v životě nezažil nic hezčího, stejně život stál za to –

45

Zaslechl jsem pod oknem hlasitý dech –

Princezna se pokoušela hvízdnout. Vždycky ji moc mrzelo, že neumí hvízdát, nechápala, jak to, že někdo hvízdát umí a někdo ne. Dokud jsme se ještě víc stýkali, musel jsem ji učit hvízdát –

Vždycky, když se jí hvízdnout povedlo, měla ohromnou radost.

Teď stála ve tmě pod oknem, v temně azurové tmě a hlasitě dýchala –

„Už skáču,“ zavolal jsem, uchopil kufr a seskočil z okna -

„Pozor, ať nás neslyší Rumprecht,“ řekl jsem jí.

„Žádný strachy,“ usmála se -

Unáším ji - unáším - Náhle jsem pocítil výčitku - co až se král dozví, že já, já, kterému věřil -

Unáším mu dceru.

Uměl jsem si představit ten poprask, až se zprávy o našem odchodu donesou do Listu paní a dívek 6. galaxie. Šéfredaktor hned zavolá do tiskárny, aby vyhodili celou první i druhou stranu i obálku -

Materiál o mém útěku s princeznou bude „otvírák“ a šéfredaktor dal jistě zvýšit náklad Listu na dvojnásobek -

Od dětství jsem miloval ty hloupé a poutavé časopisy s klepy o veličinách naší galaxie -

Rozvody, zásnuby, lásky - A teď, když jsem šel princezně po boku, jsem si uvědomil, že patřím mezi ty velké hvězdné playboye -

Objal jsem princeznu kolem ramen a tak jsme šli temně azurovou mlhou -

Přilnula ke mně a náhle - - políbila mě, dlouze políbila na rty -

No pane, napadlo mne, no pane, Daidale, to by byla fotka na obálku - a zároveň jsem se styděl, že mne takováhle věc při polibku napadá, takováhle nepatříčná věc -

46

Když jsme došli na letiště, vytáhla princezna dvě letenky, už je měla koupené předem. Na Venuši VII, hvězdu temných hvozdů a skalních měst -

Ráj trampů.

Posadili jsme se na lavičku v čekárně, raketa měla startovat za třicet minut -

Princezna se na mne usmála - usmála povzbudivě - uvědomil jsem si, že asi vypadám trochu zmateně - trochu dost -

Vstala, šla k automatu s žemlemi, vzala si obloženou žemli, mlsně ji uždibovala svými krásnými, malými zoubky -

Díval jsem se na ni a obdivoval ji - bylo na ní hodně směšného, i její texasky, které vykukovaly pod kimonem, slaměné sandály - -

Na hlavě měla starý pánský klobouk - - s takovými starými klobouky chodíval král přes všechny královniny protesty nejraději na lov -

Asi princezna popadla z věšáku v králově převlékárně jeden z těch starých, promaštěných klobouků Jeho Výsosti -

Byl to velmi ošklivý klobouk, ale v tu chvíli, kdy si ho princezna nasadila, to byl velice krásný klobouk.

Věci samy o sobě nemají moc velký význam -

Záleží na tom, kdo je má na sobě, napadlo mne, princezna vyhlížela i ve svém nemožném postrojení půvabně, vábivě, princeznovsky -

Díval jsem se, jak drží žemli v dlouhých prstech, jak se těmi nádhernými štíhlými prsty přebírá žemlí jako hudebním nástrojem - - hned přidrží kousek salámu, hned kousek padajícího lososa -

Tančila prsty po žemli a její rty se pohybovaly ne v kousání, ale ve zvláštním půvabném tanci - princezna jedla jaksi mimochodem - hlavní byly ty vábivé, půvabné pohyby úst -

Jsem šťastný.

Řekl jsem si to v duchu -

Co nejhlasitěji jsem si to řekl v duchu.

Zavřel jsem oči a opakoval si to, opakoval -
Pak jsem otevřel oči a zase se zadíval na princeznu tvář -
a strnul -
Že mne to nenapadlo dřív.
Princezna zavadila žemlí o kadeř vlasů, kadeř přepadající přes
ucho, a já zahlédl -
Přistoupil jsem k ní -
Otočil jí uchem.
Okamžitě strnula - s nakousanou žemlí v ruce u úst, se stisk-
nutými usměvavými rty -
Hodil jsem si princeznu přes rameno a vyšel z čekárny -

47

Kdo někdy stál na nočním letišti s princeznou přes rameno, umí
si docela dobře představit moje pocity -

V tu dobu bylo na letišti pusto, sídelní hvězda měla vždy málo
cestujících, po oslavách státního svátku bylo letiště jako vymete-
né -

Jen na lavičkách v rohu posedalo pár zahradnických kybernetů,
kteří zřejmě jeli na vedlejší galaxii pro sazenice -

Ale tihle kyberneti si mne vůbec nevšíмали -

To, že si před nimi rázuje jakýsi mladík s princeznou přes ra-
meno, jim vůbec nevadilo.

Rozprávěli, soustředěně rozprávěli -

Uklidit princeznu, musím někam uklidit princeznu, uvažoval
jsem, byla dost těžká a její bok mne píchal do ramene -

Jenže kam s princeznou na letišti.

Zkusil jsem ji zastrčit pod lavičku, ale princezna byla příliš dlouhá, buď jí vyčnívaly bosé nohy, nebo usměvavá hlava –

Zazmatkoval jsem a pokusil se ji nacpat do odpadního kontejneru – chápal jsem, jak je asi těm, kteří potřebují rychle schovat mrtvolu –

Nakonec jsem zase stál s princeznou před letištěm a díval se na blížící se světla rakety z Venuše VII, raketa přistávala, zalévala mě i princeznu jasným světlem –

Byl jsem tak uražený, že jsem div nehodil princeznu na zem a neodešel. Takhle mě oklamat. Vyslat svou ceremoniální dvojnici místo sebe – a ještě k tomu za mnou, za konstruktérem Robotea. Uvažoval jsem, že si princezna ani neumí uvědomit, jak bych se zesměšnil v naší firmě, kdyby se dozvěděli, že jsem unesl na tramp kybernetickou princeznu – – Po celém vesmíru by se o mně jistě vyprávěly pikantní anekdoty – –

Ale jak jsem propadal stále většímu vzteku, uvědomil jsem si, že mi Paola jenom oplatila –

Jenom mi oplácí –

A tak jsem se nakonec musel dát do smíchu, zprvu hořkého a skřípavého, ale čím dál tím upřímnějšího.

Došel jsem k zavazadlovým úschovněm. Jedna úschovna byla tak akorát na princeznu. Hodil jsem do otvoru v úschovně žeton, a když se dvířka úschovny otevřela, nacpal jsem princeznu dovnitř.

A šel jsem zpátky a usmíval se –

Vůbec bych se neměl usmívat, uvažoval jsem, ale čím víc jsem si byl vědom toho, že se nemám čemu smát, tím jsem se usmíval víc.

Když jsem docházel k aleji u sídelního paláce, spatřil jsem míhat se mezi stromy nejasnou siluetu -

Princezna - -

Možná je to princezna, hnulo se v ní svědomí a -

Přece odlétneme -

Popoběhl jsem stínu naproti -

„Výsosti,“ řekl jsem udiveně, když se z temně azurové mlhy vynořil král -

„Daido,“ řekl mi panovník unaveně, „všechno vím.“

„Výsosti -“

Velmi rád jsem krále oslovoval Výsosti, znělo to tak romantic-
ky - - tak románově -

„Kristián se o tom bavil s Paolou před Rumprechtem a Rum-
precht mi to donesl,“ řekl král -

„Výsosti -“

„Nemohu dopustit, aby nejlepšího konstruktéra, jakého jsem
poznal, zesměšnil jeden kybernetický diblík -“

„Výsosti -“

„Kde je?“ zeptal se král.

Podal jsem mu klíček od úschovny.

Král se dal do smíchu a smál se, smál -

„Daido,“ řekl, když se mu na chvíli podařilo přestat se smát, „já
mám s sebou taky bágel -“

Zadíval jsem se na temný stín, který ležel králi u nohou - -

„Daido,“ řekl král, „doma jsem nechal Cermona -“

Cermon král říkal svému ceremonálnímu dvojníkovi, který ho
zastupoval při povodni nudných státnických povinností -

„Výsosti -“

Král se na mne podíval – – dlouze, dlouze – – měl oči jako princezna, ničím se jí nepodobal, jen těma bystrýma, ironickýma a trochu dětskýma očima – – –

49

Raketa na Venuši VII dokončovala tankování –

„Výsosti –“

Král si stáhl vlasy za ucho, abych se mohl přesvědčit, že tohle není jeho ceremoniální dvojník –

„Daido,“ zažadonil král, „kdybys věděl, jaká by to pro mne byla úleva, aspoň na pár dní –“

„Výsosti –“

Tohle by byla reportáž pro List paní a dívek 6. galaxie, napadlo mne – Dvě zvláštní čísla – nejméně dvě –

„Jen na pár dní,“ řekl král smutně, odevzdaně, jako by už v mém výrazu přečetl, že na nic tak hloupého nikdy nepřistoupím, jako by se s tím už smířil, jen z jakési setrvačnosti se přidržoval naděje – „Jen na pár dní – – jen se podívat na totem naší staré osady – –“

„Výsosti, dovolte, abych vám vzal bágl,“ sklonil jsem se pro jeho zavazadlo, ale král mne předešel –

Vytrhl mi z rukou ucha své tašky –

„Hele, Daido,“ řekl vesele, „když spolu jedeme na tramp, tak už nejsem Výsost. Ale Chris.“

„Dobře, Chriši,“ řekl jsem a připadal si, jako bych nežil – – ale hrál v nějaké příliš realistické a zároveň příliš bezhlavé hře –

„Paola –“ řekl král –

Podíval jsem se na něj a snažil se, aby z mého pohledu přímo vyzářovala lhostejnost – Tahle hraná lhostejnost ale hovoří nej-
přesněji o našich citech, velkých citech –

Jsou city, které musíme asi halit do takovéhle lhostejnosti, když
nechceme, aby nás popálily –

„Paola,“ řekl král, „je nevyzpytatelná. Ale vsadil bych se, že tě
má ráda – Kdo má někoho rád – jen kdo má někoho rád, dokáže na
něj být vzteklý jako ona na tebe –“

Král byl moudrý –

A já uvažoval, jestli z něj teď hovoří moudrost, nebo touha
pomoci mi překonat smutek –

„A tohle se jí bude líbit,“ řekl král, „moc se jí bude líbit, jak jsi
poznal, že tamto nebyla ona –“

Zatočil klíčkem od kontejneru s umělou princeznou –

„Víš, Daido,“ řekl měkce, „LIDEM dělá moc dobře, když někdo
má rád je, opravdu je, že nejenom jejich FIGURÍNY. Ženám to dělá
asi líp než mužům.“

Došli jsme k raketě na Venuši II –

„Daido, když se se mnou budeš moc votravovat, řekni,“ zaváhal
Chris ve vstupu rakety. „A skončíme tramp –“

„Nastupte si,“ broukl na nás nevrle kybernetický stevard, apa-
ticky zíral do prázdné dopravní kóje –

Usadili jsme se do dvou nepohodlných křesel –

Vyhlédli z oken do tmy –

Tucet přepychových dálkových astromobilů čeká v královských
garážích, uvažoval jsem, a král je šťastný, že smí sedět tady, na
nepohodlném, ošoupaném, tvrdém křesle – –

„Daido,“ řekl král teskně, „jsme to ale koně, že jo.“

Kývl jsem –

Říct nahlas králi, že já a on jsme koně, jsem si netroufal, ale také jsem si netroufal odporovat mu -

Netroufal jsem si mu jednak oponovat, protože byl král.

Jednak jsem mu nechtěl oponovat proto, že jsme koně byli.

Raketa začala startovat -

Dívali jsme se na křehkou tmou, která za okénky zpalčivěla - -

Jedu na tramp s králem, řekl jsem si.

Znělo to tak vznešeně, slavnostně - a - - komicky -

„Výsosti,“ oslovil jsem stín po svém boku, stín ve stejně širokém umaštěném klobouku, jako měla umělá princezna, „Výsosti,“ hned jsem se opravil, „Chrisi, já se už taky hrozně těším, až kolem nás bude jenom ticho a lesy a klid -“

Král držel na klíně mou kytaru.

Začal brnkat -

A tak jsme si zpívali píseň o hlubokých hvozdech a o lodi Ascalona, která těmi lesy proplouvá se světlovlasou dívkou na přídi -

Prostě - Prostě jsme byli -

Prostě já a král jsme byli koně.

Nějací koně.

Vzduch

(příběh Daidalova přítele, stavitele stromů)

1

Někteří lidé si myslí, že nežijí, pokud nespěchají.

Pavel patřil mezi ně.

Stál ve frontě a netrpělivě přešlapoval. Fronta byla dlouhá jako vždycky před letní dovolenou.

Za některé jeho spolupracovníky čekali ve frontě rodiče nebo staří příbuzní, ale Pavel neměl ani rodiče, ani staré příbuzné, které by mohl do fronty postavit, naopak, měl v ruce navíc poukázky své ženy.

Pavel patřil k těm lidem, kteří rádi pospíchají, asi proto, že za ně nikdo nikdy nic neudělá, a naopak každý po nich chce, aby oni dělali za jiné.

Fronta byla dlouhá ještě několik set metrů.

I když se krátila docela rychle, počítal Pavel, že v ní bude muset stát nejméně dvě hodiny.

Podíval se kolem sebe, snažil se najít něco, na čem by se mohl pohledem zastavit se zalíbením, a tak si zpříjemnit čekání – – –

Nic takového nenašel. Jen dva šedozelené stromy a pak už jen cesta, na které se z kopce klikatila fronta. Dlouhý zástup lidí na té cestě Pavlovi připomněl zástup příchozích do podsvětí, jaký viděl na jednom starém obraze.

Před Pavlem stála mladá žena a držela za ruku dítě.

Dítě nezlobilo, neposkakovalo, stálo ospale, malátně.

Pavel se na ně usmál, ale dítě po něm lhostejně sklouzlo pohledem.

Za Pavlem stál starý muž, držel deset poukázek.

„To je doba, to je doba,“ opakoval každou chvíli a vzdychl.

Pavel ani nedohlédl na začátek fronty. Zkusil si představit kancelář, do které fronta ústí, stěny místnosti polepené nápisy, polomrtvý asparágus na okně – – – zabavoval se tím, že si představoval kancelář a představoval si úředníka, který tam klímá za okénkem a bere poukázky a vydává –

Vydává to nejdůležitější.

„To je doba, to je doba,“ zašeptal zoufale stařec za Pavlem.

Vypadal, že už sotva dýchá.

I Pavlovi se dýchalo těžko a vyčítal si, že se k frontě připojil tak pozdě. Kdyby se nebyl zdržel, mohl mít dávno plnou tašku –

Plnou tašku vzduchu.

2

Říkalo se tomu vzduch.

Říkalo se tomu fronta na vzduch. I když samozřejmě nikdo nečekal na vzduch, ale na kyslík. Jenže v lidové řeči se všechno zjednodušilo a Pavel se pamatoval, že jen co odrostl, posílali ho rodiče „pro vzduch“. Tenkrát bydleli na venkově, přídělovina kyslíku dojížděla do jejich vesnice každý týden a nebyly tam žádné fronty. Tlustá vzduchařka mu dávala do kontejneru, kterému se říkalo bandaska, vzduch, stejně jako hubená mlékařka v pojízdné mlékárně nalévala do jiné bandasky mléko.

V prodejnách, které si pamatoval z dětství, bylo všechno veselé a zábavné, obě, vzduchařka i mlékařka, měly děti rády a vzdu-

chařka jim rozdávala před Vánoci i kalendáře Aereonu, továrny na dýchací prostředky, které pojízdná vzduchárna patřila. Mlékařka zase rozdávala kalendáře syrové společnosti. Pavla ani nenapadlo, že je na tom něco nepřírozeného, oba obchody a obě prodavačky mu splynuly s dětstvím. Rád chodil pro vzduch i pro mléko, chodíval s několika dětmi z jejich samoty, a i když cesta byla dost dlouhá, těšil se na ni. Jak se cestou vyřádili – Jednou si při honičce narazil skafandr a málem se udusil – –

Ale tehdy byl ještě malý a nesmrtelný jako všechny děti – – – až později na něj dosedl strach, co kdyby si skafandr prorazil –

Ve městě, do kterého se přestěhovali, bylo všechno jiné.

Lidí přibývalo a Aereon i konkurenční firmy na prostředky k dýchání jen tak tak stačily plnit dodávky, někdy se stávalo, že než dojely vozy s cisternami ze zasilatelství a v dílně ukončili porcování kyslíku, fronta na vzduch u výdejny pěkně promodrala.

Od té doby, co se Pavel oženil, chodíval do fronty na vzduch i pro manželčin příděl, děti dostávaly své příděly od školníka ve škole.

Jednou se nejstarší syn Pavla zeptal: „Tatínku, je to pravda, že se vzduch dřív nemusel kupovat?“

„Nesmysl,“ odpověděl Pavel okamžitě.

Až když mu syn ukázal v učebnici dějepisu pasáž, ve které se psalo, že lidé chodívali dříve po zemi a nemuseli si vzduch kupovat, že chodili bez skafandrů a mohli dýchat, a dokonce dýchat zhluboka, Pavel znejistěl. Možná to někdy opravdu tak bylo, řekl synovi, ale řekl to jen proto, aby u něj nesnižoval autoritu školy. Večer řekl ženě, že dětem ve škole pletou hlavu. Jako by někdy mohl být vzduch zadarmo.

Spíš by uvěřil tomu, že někdy bylo zadarmo jídlo nebo zlato –
I vodu zadarmo by jim koneckonců uvěřil.

Ale vzduch...

Teď si na to vzpomněl, jak tak stál ve frontě a uvažoval, na co by měl myslet, aby mu čas rychleji ubíhal.

„To je doba, to je doba,“ přešlapoval stařec ve frontě za ním.

„To je doba,“ vzdychl si Pavel.

3

Kdyby nemusel vzít příděl na dovolenou, nebyl by ani do fronty šel, měli zásobu vzduchu nejmíň do čtvrtka.

Když se díval do vzduchničky, sám se až divil, co jim ho ještě zbylo. Ale žena nedala jinak, prý budou dovolené, musíš jít vybrat příděl, pak se rozběhne do výdejny plno lidí a zásoba dojde.

Když byl Pavel malý, nebyl vzduch zdaleka tak drahý jako teď. Taky chodil na venkov jen v jednom balení. Teď jsou tři druhy a jeden je dražší než druhý – Člověk aby pomalu vydělával jen na vzduch.

Děti by pořád nejradši áčko, co jim ho dávají ve škole, jenže v sobotu a v neděli ve škole vzduch nedostávají a Pavel jim kupuje céčko. Děti pláčou a trochu modrají, prý není nad jejich áčko s kopretinou na obalu. Ale copak krađu? říkal si Pavel vztekle. Živobyť je už tak dost drahé a na vzduchu se dá nejlíp ušetřit. Žena a já dýcháme jenom céčko a taky žijeme –

Rád by dopřál dětem áčko, sám si občas nabral plné plíce, když byl na návštěvě u bohatých přátel a vzduch byl součástí pohoštění –

To se to dýchalo.

Áčko je čtyřikrát dražší, co bych vydýchal za neděli, za to můžu dýchat od pondělí do čtvrtka, počítal v duchu Pavel a díval se na frontu před sebou, zdála se mu nějak delší.

V cizině prý mají desítky druhů vzduchu, konvalinkový a banánový, co si ti lidé nevymyslí.

Ale já nekradu –

Každý ať si dýchá, na co má.

Jak peřina stačí.

Dítě ve frontě před Pavlem se rozplakalo, stálo tiše a plakalo tiše a o to vypadalo smutněji. Pavel viděl i přes ušmudlaný skafandr dítěte, jak mu po tvářích tečou slzy. Zaklepal dítěti na skafandřík a zašklebil se na ně. Dítě přestalo plakat a vyděšeně na Pavla vzhlédlo –

K výdejně dojel nový kamión a Pavel ulehčeně polkl. Dnes bude vzduchu dost.

Když šel fasovat před Vánoci, byla fronta dlouhá, to víte, svátky, a sotva byl Pavel nějakých padesát šedesát metrů od výdejny, vzduch došel.

Lidé pěkně zuřili, někteří dokonce začali demolovat výdejnu a museli je rozehnat. Pavel nemohl pochopit, že před svátky musí dodávky vzduchu vždycky váznout. Je to tak každý rok –

Zadíval se apaticky na veliké heslo:

Máš dost vzduchu na celý den?

Ptala se na plakátě usměvavá dívka v plavkách, usmívala se a vydouvala tváře a dívala se nesmírně požitkářsky, jako by chtěla ukázat, jaká úžasná radost je dýchat.

Prý jsou někde takové hvězdy, kde se dá dýchat, uvažoval Pavel a díval se na šedotemnou oblohu. Možná to jsou pohádky, jako ta o zemi, ve které létají pečení holubi lidem do úst –

Ale možná ne –

Doma mám vzduchu dost, pomyslel si rozzlobeně, a s sebou jsem si vzal tak málo, dýchalo se mu už dost špatně a šetřil vzduchem, co mohl.

Představoval si, jak vzduch donese domů, uloží ho do vzduch-
ničky, jak za pár dní odjede na dovolenou – bude krásné vědět, že
má vzduchu na čtrnáct dní. Vždycky, když měl Pavel vzduchu víc
než na týden, zmocňoval se ho pocit bezpečí.

„To to trvá,“ povzdechl stařec za ním.

4

Ještě že mám skromnou ženu, uvažoval. Od spolužáka Amadea
žena utekla, protože málo vydělával a mohl jí kupovat jenom céčko.
Vzala si nějakého velkého boháče, ředitele krajské výdejny, Pavel
si to uměl představit, tam na kraji se vzduchem asi šmelí.

Teď se Amadeovi chlubila, že může dýchat, kdy chce a kolik
chce, ani na noc prý přívod kyslíku neomezuje a na Silvestra měli
dokonce konvalinkový vzduch a dali ho k dispozici i hostům –

Konvalinkový vzduch, zauvažoval Pavel.

Jak asi vypadá.

Prý se jmenuje podle nějakých rostlinek, co měly nějakou
zvláštní vůni. Dřív prý měl vzduch tisíce vůní.

Podle rostlin, podle krajin, podle kvetoucích stromů –

Podle ročních dob –

Stromy prý také nebyly dřív betonové šedé nohy, byly z nějaké
měkké hmoty – – aspoň to tuhle děti přinesly ze školy.

Takové nesmysly, musí to říct učitelce. Darmo dětem pletou
hlavu.

Fronta se vyoblila a Pavlovi se nedařilo rozeznat, jestli se zkrá-
tila.

Ale hlavně že je vzduchu dost. Bylo by nepříjemné stát tady celé
odpoledne a pak přijít domů s prázdnem.

Uviděl, že dítě před ním se na něj zvědavě dívá, a vesele mu zaklepal na skafandr. Usmálo se.

Zadíval se na betonovou sochu stromu a představoval si, že není betonová. Nesmysl.

5

Nesmysl.

Kdo to kdy viděl, aby stromy byly z něčeho jiného než z betonu. Pavel je přes patnáct let zaměstnancem družstva, které stromy z betonu vyrábí. Teď dostali zvlášť velkou zakázku. Několik set stromů – jak se tomu říká – les – ano, les –

Fronta nepostupovala –

Užuž by se Pavel vrátil, užuž by se rozběhl domů, ale představa, že by ztratil své místo v první polovině fronty, ho trápila.

Snad ještě vystačí, snad ještě ano, říkal si a pokoušel se zadržovat dech, aby mu vzduch vydržel co nejdéle –

Počítal pomalu se zatajeným dechem, počítal do třiceti a teprve pak se nadechoval, uvažoval, jestli tak trochu vzduchu ušetří, víc, než kdyby dýchal normálně, nebo jestli potom nadechne vzduchu o to víc –

Jistě něco ušetřím –

Že by byl vzduch někdy zadarmo – ta představa se mu zdála komická. Přece kdyby byl vzduch někdy zadarmo – co by si lidé mohli přát víc –

Pavel byl na skafandr zvyklý, ani si neuměl představit, že by mohl mimo dům bez něj chodit – ale bylo by to rozhodně – – vzrušující – Rozhodně –

Jenže proč by – kdyby to tak někdy bylo – lidé začali nosit skafandry – už fantazíruju, řekl si Pavel – už беру ty dětské pohádky, jako by na nich bylo zrnko pravdy.

Dýchat – a nekupovat vzduch?

Jen sebevrah –

Jen sebevrah – – by se toho mohl odvážit –

Začal ztrácet vědomí – před očima se mu mihl les betonových stromů, jaký viděl v práci na modelu, zelené stromy a modrá, modrá obloha z pohádkové knížky, ze které četl večer dětem na dobrou noc. Pak se nad ním sklonila tvář tlusté vzduchařky z dětství a její ruka mu podávala kalendář –

Četl v tom poloblouznivém stavu nápis na obálce kalendáře:

DÝCHEJTE, JE TO ZDRAVÉ

a pak ztratil vědomí.

6

Když se probral, viděl nad svým skafandrem skafandr mladé ženy, která stála ve frontě před ním. Její skafandr narážel na jeho v hebkých šelestech, jako by se skafandry líbaly.

Ale žena jen přepouštěla ze svého skafandru do Pavlova svůj vzduch.

„To nic, to nic,“ říkala, „ve výdejně se jim zasekl porcovací stroj, prý se to o dvě tři hodinky zpozdí. Dám vám trochu svého vzduchu, pak mi to vrátíte, ne, neděkujte, to je samozřejmé.“ Její skafandr políbil naposledy ten jeho.

Vstala.

Pavel vstal také a oprašoval se. Lidé stáli trpělivě, nechutně trpělivě –

Betonový strom vedle fronty čněl výhručně a nehybně –

„To je doba, to je doba,“ vzdychl ve frontě stařec, který stál za Pavlem.

Shakespearův vrah

(příběh Daidalova přítele Dereka Longweila)

1

Ano, zabil jsem ho.

Ale mohl si za to sám.

Ať jsem napsal, co jsem napsal, vždy se mi dramaturg podíval do očí tím malátným, odmítavým pohledem, jakým se dramaturgové dívají.

„Shakespeare to není.“

Tuhle větu jsem slýchal celá ta léta, co píšu hry. A pěkně mi pila krev.

„Shakespeare to není.“

Takhle se dokonce jmenovala první divadelní kritika, jaký vyšla na moji dramatickou prvotinu v univerzitním studentském časopise.

Samozřejmě že jsem nebyl Shakespeare. Ale Shakespeare také nebyl já, Derek Longweil, a myslím si, že by ho pěkně zlobilo, kdyby u každé hry, kterou napsal, slyšel od divadelníků: „Je to hezké, Williame, ale Derek Longweil to není.“

Myslím si, že by se na něj nikdo nemohl zlobit, kdyby mě chtěl zabít.

2

Tahle věta mě pronásledovala.

„Shakespeare to není.“

Slýchal jsem ji od herců, kteří moje hry cvičili, a slýchal jsem ji od své ženy, herečky, byla první čtenářkou mých her, i když v žádné nehrála. Desdemona byla shakespearovská herečka a dost mi na ní vadilo i její jméno. Měl jsem dojem, že se Shakespearem srovnává nejen moje dílo, ale i moji osobnost. Desde, jak jsem Desdemoně říkal, měla takový výsměšný pohled, když se na mne zadívala, takový ironický pohled, který to také tak říkal: Shakespeare nejsi, to ne.

Z téhle věty na mne přicházela mánie. Pamatuju se, že jsem jednou připravoval salát a upustil stříbrnou sběračku do mísy se salátem, mísa praskla...

„To by Shakespeare neudělal, vid'!“ začal jsem křičet na manželku, uchopil jsem stříbrné náčiní, bušil do mísy a do salátu.

Shakespeare mě pronásledoval. Stačilo mi už, abych viděl jeho spokojenou malátnou tvář na obrázku, a dostával jsem vztek.

Jistěže nejsem Shakespeare. A byl jsem dokonce rád, že jím nejsem, protože jako Shakespeare bych byl už hezkých pár století mrtvý.

Shakespearovi možná říkali: Jsi dobrej, Williame, ale Aischylos to není. Možná zuřil takhle kvůli Aischylovi. Jenomže to, že někdo někdy dopálil Shakespeara, mne nemohlo nijak uklidnit.

3

Jednou při oslavě přítelovy premiéry jsem se na banketu seznámil s profesorem Schulzem. Soukromý badatel. Takoví lidé se na premiérových banketech nikdy neobjevují. Ale tenhle Schulz měl překrásnou vnučku.

A vnučka hrála první roli v přítelově hře. Pozvala na ni i dědečka, který velice tleskal, byl nadšený. Přiznal se mi, že už dvacet let nebyl v divadle.

„Na čem jste byl naposledy?“

„Na Hamletovi,“ řekl.

„A co jste říkal dnešní hře, myslím textu?“ vyzvídala jsem.

„Shakespeare to není.“

Zalila mě prudká vděčnost k tomu starému, šedovousému mužíkovi, poprvé jsem tuhle větu uslyšel o někom jiném než o sobě.

A tak jsem se s ním dal do řeči a stařeček, který asi nebyl zvyklý pít, pil jednu sklenici za druhou a míchal šampaňské s whisky a s likéry a nejenže mu nebylo špatně, byl stále veselejší a povídavější. Dokonce se mi svěřil i s tím, co prý ještě nikomu neřekl.

Strávil jsem s ním hezký večer a pak, když usnul a nikdo ho nemohl probudit, jsem ho pomohl dopravit do taxíku.

4

Druhý den jsem ho zase navštívil. Seděl v lenošce, s mokrým ručníkem na hlavě, a vnučka mu chodila každou chvíli ručník vyměňovat.

„Eh, Longweil,“ řekl, když mě uviděl. Patřil k těm lidem, kteří říkají eh, jako to říká tak málo lidí a tolik postav ve starých románech.

„Uvažoval jsem o tom, co jste mi vyprávěl.“

„Eh, já vám něco vyprávěl?“

Připomněl jsem mu to.

Strhl si mokrý ručník z čela a rozpačitě do něj zaťal prsty –

„To že jsem vám říkal?“

„Ano,“ kývl jsem. „A já vás přišel o něco poprosit.“

Když stařeček vyslechl mou prosbu, zakroutil hlavou.

„Jestli mi nevyhovíte, dám do novin, co jste říkal, znám pár novinářů.“

Stařeček horečně kroutil hlavou.

„Něco takového spolknou rády každé noviny.“

„Není to vyzkoušené.“

„Přečtěte si zítra Polední věstník,“ otočil jsem se a pokročil ke dveřím.

„Eh, vraťte se,“ stařeček si položil ručník na čelo.

Věděl jsem, že dostane rozum.

„Není to ještě vyzkoušené,“ zaprosil stařeček, ale když jsem zase pokročil ke dveřím, kapituloval, „jen mi musíte slíbit, že když se vám něco stane, nebudete mne vláčet po soudech.“

To jsem slíbil rád.

Taky jsem si neuměl představit, jak bych mohl ze sedmnáctého století vznášet žalobu na někoho, kdo se narodí za nějakých čtyři sta nebo kolik let.

5

Můj plán byl jednoduchý. Dokonce bestiálně jednoduchý. Zabiju ho. Zabiju Shakespeara. Když mohl zahynout Marlowe, tak mladý, a jak jsem si byl jistý, mnohem talentovanější, proč by nemohl i ON.

Moc výčitek jsem neměl. Ani jsem se na to nedíval jako na vraždu. Vždyť už přece je mrtvý. Je. Velmi dlouho. Když zabiju mrtvého, přece jsem nevráždil. Rozhodně se na mne nedá vztáhnout žádný z platných pozemských zákonů.

A výčitky, že připravím světovou literaturu o skvosty z její pokladnice, ne, takové fráze jsem odmítal. Směšné. Zabím ho kvůli němu.

Profesor Schulz mě odvedl do malé stavby ve své zahradě, otevřel zařízení, které připomínalo trochu kredenc a trochu rakev.

Pokynul mi, ať do něj vstoupím.

„Octnete se v 1. lednu 1602 nebo 1603,“ řekl mi, „dny mohu nastavovat přesně, ale s roky mám ještě potíž. Možná to bude o nějaký rok dřív nebo později.“

Tedy to mi bylo jedno. Úplně jedno.

„Myslím, že u něj opravdu najdete inspiraci.“

Namluvil jsem profesoru Schulzovi, že bych rád velkého Shakespeara poznal. Samozřejmě že jsem mu neřekl, že ho chci zabít, namluvil jsem mu, že se setkáním s Mistrem toužím inspirovat pro vlastní tvorbu.

Schulz za mnou zaklapl dveře. A když je otevřel, byl přede mnou zase on a zase jeho kůlna.

„Nevyšlo to?“ zeptal jsem se zklamaně.

„Pane Longweile,“ řekl profesor Schulz, „že jsem na to zapomněl já, je pochopitelné, ale že vy, který máte takovou fantazii.“

Aha, šaty, napadlo mne hned.

A tak jsem ještě doběhl do jedné půjčovny divadelních kostýmů, kde měli otevřeno přes poledne.

„Na jak dlouho si to půjčujete?“

Díval jsem se na tlustou ženu v půjčovně a rozvažoval.

Kdybych jí řekl, že to potřebuji na čtyři sta let... Ale ne.

„Pár dní,“ řekl jsem, „na pár dní.“

Podepsal jsem výpůjční list a běžel k profesorovi Schulzovi.

„No já nevím,“ zakroutil hlavou, když mne viděl jako alžbětinského kavalíra, „já nevím.“

Měl jsem v opasku několik zlatých mincí a za pasem dýku.

Na pár dní v hostinci mi peníze bohatě stačí. A dýka... Sevřel jsem ji a vstoupil do profesorova kontejneru.

6

Stál jsem na ulici.

Zřejmě to byla ta samá ulice, ve které profesor bydlel, uvažoval jsem, protože řeka tekla blízko profesorova domu a blízko místa, kde jsem teď stál, také. Ale řeka byla jediné, co zůstalo stejné. Rozhlédl jsem se a strnul. A zmocnila se mne touha odejít.

Věděl jsem, že profesor mne za tři dny přivolá svým zařízením zpět, ale představa, že jsem odkázaný na milost a nemilost zapomnětlivého profesora, mi rozhodně nedělala dobře.

Jednou jsem byl navštívit ženu při natáčení historického filmu. Připadal jsem si zrovna jako tehdy. Jenomže ti lidé zde, to hemžení, nebyli statisté, lidé zde historií žili, nevydělávali na ní. A nikde jsem neviděl kamery a režiséra. Topografii starého Londýna jsem znal dobře. Divadlo Globus jsem našel hned, v pokladně mi hubený mladík řekl, že Mr. Shakespeare zde není, a kde je, že neví. Ale muž, který zrovna skládal nějaké klády před divadlem a který byl zřejmě tesař Burbage, mi dal na Williama adresu. Řekl jsem, že jsem jeho ctitel a že bych se s ním rád seznámil.

Díval se na mne s úctou.

Jistě by ta úcta potěšila majitelku půjčovny kostýmů.

Ta úcta platila totiž rozhodně jejím šatům, a ne mně. Měl jsem asi dost zvláštní výslovnost, ale nikdo mi nic neříkal. Zřejmě mne měli za cizince, a tak jsem zapadl do alžbětinského Londýna, až jsem se divil.

Měli mě za cizince, a tím si asi vysvětlovali můj podivínský zájem o Shakespeara, oni si ho zjevně nijak moc nevážili.

Shakespeare bydlel ve velmi slušném domě, zklamal mne. Člověk má představu, že géniové strádali, a když zjistí, že ne, je zklamán. Jako by hmotné strádání bylo důkazem geniality.

Tři dny jsem se poflakoval kolem jeho domu, nechtěl jsem ho zavraždit dřív, než se budu moci vrátit – nerad bych riskoval komplikace. Bydlel jsem v hostinci nedaleko Shakespearova bytu.

Párkrát jsem ho zahlédl. Vypadal jako na svých podobiznách, jenže měl v očích mnohem veselejší a bystřejší výraz.

Nebyl mi nesympatický. Dokonce jsem se musel násilím nutit, abych ho zabil, jinak bych se s ním šel radši napít.

Třetí den jsem si na něj počíhal.

Když se k půlnoci vracel domů, vyběhl jsem a bodl ho. Do zad, tak, jak mě to naučil kamarád, který byl v cizinecké legii. A zatočil jsem nožem v ráně.

„Vražda, vražda,“ rozječela se stařena, která se ploužila ulicí.

Odběhl jsem do svého hostince a čekal, dokud se nevrátím. Nemohl jsem se vlastně lépe skrýt než do budoucnosti.

7

„Viděl jste ho?“ profesor Schulz mi napjatě visel očima na rtech. Vystoupil jsem z jeho kredence.

Divil jsem se, že HO profesor Schulz ještě zná. Přece - přece jsem - ho zabil. Podíval jsem se do Schulzovy knihovny - měl ji vedle svého stroje - komplet Shakespearových spisů byl na místě. Zalistoval jsem v knize, ani jedna hra nechyběla. Ani poslední, Bouře. A pak mě to napadlo. Já mohl zabít jen v čase. Jen v čase.

Ale pro budoucnost...

Ne, pro budoucnost se zabít nedá. Nikdy, nic. Ten mrtvý tam někde leží. Ale ten živý žije dál a žít dál bude.

„Jo, viděl jsem ho,“ řekl jsem Schulzovi a šel ven. Byl jsem tak zmatený, že jsem si ani nevšiml, že jdu na ulici v divadelním kostýmu.

První, koho jsem potkal, byl přítel, dramaturg mého divadla.

Pohlédl na mne, jak si to šinu v alžbětinských šatech, a dal se do smíchu.

„No dobrej seš,“ smál se, „dobrej seš, ale Shakespeare nejseš.“

Zhasínáček

1

Ještě nikdy se mi nestalo, abych zažil příběh, který začal a skončil na stejném místě.

Až tenhle příběh.

Spěchal jsem z Robotea, vyhýbal se náledí na dolním, vnějším schodišti a vtom jsem zaslechl výkřik –

Na náledí se rozplácla přítelkyně Ria.

Pomáhal jsem jí vstát –

Tohle je dost nebezpečné místo. Občas, když má přítel Ametyst volno, posadí se do baru naproti a dívá se, jak se lidé na náledí rozplácávají –

Nechápu, proč to tu někdo nepřehází popelem –

Nebo s tím něco neudělá.

Ale už si všichni zvykli, a když si lidé zvyknou, je konec.

Málokde jsem viděl tak krásné náledí –

„Tohle mám ještě ke všemu,“ řekla mi Ria teskně –

Pomohl jsem jí dobelhat se k baru a vysadit ji na stoličku –

„Daido, jsem na tom pěkně bídne,“ zanaříkala Ria. „Ale ne kvůli ledu.“

„Ty?“

Díval jsem se na ni –

Vypadala velice hezky, jako vždycky, jedna z nejhezčích dívek v Roboteu, nejušměvavějších, nejelegantnějších –

Dokonce i teď, když mi říkala, že je jí bídne, se usmívala.

Snad nechtěla zarmoutit ani tehdy, když jí bylo zle, ale ten její úsměv byl nějak pokřivený –

„Daile,“ říkala mi Daile, „jsem na tom ZLE.“

„Ty?“

„Jsem –,“ zaváhala.

„Co jsi?“

„Jsem na dně.“

Objednal jsem mandlovou venušovku.

„Ty, Daile, co děláš, když chceš na něco zapomenout?“

„Podle toho, na co chci zapomenout.“

„Na něco, na co zapomenout nemůžeš –“

„Když na něco nemůžu zapomenout, ani na to nechci zapomenout. To by byla marná práce –“

„Nedělej si legraci –“

Zmlkl jsem.

Vím, že někdy pomůže dělat si legraci, ale někdy je to nejhorší, čím mohu svým bližním ublížit –

„Já jsem odjela na pár dní k rodičům a pak jsem se vrátila a potkala jsem toho svého Altamira s jinou –“

„S jinou?“

Přiložila sklenici ke rtům, ale nenapila se –

Zase sklenici odložila –

„Jak s jinou?“

„No prej, když jsem tady nebyla, tak se chtěl rozptýlit a potkal nějakou jinou holku a –“

„A?“

„A já ho s ní potkala.“

Podíval jsem se z okna, vycházely chvějivé vlhké hvězdy –

„Víš, Daile, to byl tak hezkej vztah,“ vzdychla Ria –

„Prosímtě,“ řekl jsem jí, „prosímtě.“

„Já vím, že jsem blbá,“ řekla, „neměla bych si z toho nic dělat, nebo jsem neměla odjíždět – –“

„Překousni to –,“ poradil jsem jí.

Tohle je možná největší tajemství šťastného života – mít co nejsilnější zuby a překousnout kdeco –

Žít – – znamená – – překusovat – –

Myslím, že kdo umí hodně překusovat, umí být hodně šťastný.

Ve škole by se měly zavést hodiny překusování.

Rozhodně by to dětem bylo prospěšnější než třeba kreslení.

2

Ještě jsem chvíli klábosil –

A pak jsem se s ní rozloučil a šel jsem domů.

A bylo mi jí líto –

Když člověk v tomhle lhostejném vesmíru najde nějaký hezký vztah a je šťastný, tak se asi zpravidla stane něco takového –

Lidé snad ani neumějí být šťastní –

Lidé si zpravidla jen uvědomují, jak byli šťastní.

Ne, jak jsou, pokud jsou.

A proto si svoje štěstí asi nedokážou udržet. A proto se pak dívají teskně na chvějivé vlhké hvězdy –

Byla to nesnesitelně sentimentální noc.

A přitom, co se stalo –

Něco, co se děje po vesmíru stále –

Jenže mi z Rii bylo stejně truchlivě.

A byl jsem moc rád, když mne doma čekal bratranec Ivor.

Bratranec Ivor je z daleké zemědělské hvězdy –

Chodí v kroji.

A je samá legrace -
Nevím, žijí-li na takových hvězdách veselí folklórní lidé, nebo
jestli je dělá folklórní a veselé prostředí -
Ale lidé ze zemědělských hvězd bývají fajn.
Už ty fábory - -
Když se dívám na bratrancův kroj, dostávám dobrou náladu.
Byl to moc dobrý nápad, že se na rolnické hvězdy zase zavedly
kroje a lidové zvyky -
„Tož, Daidalu,“ řekl mi Ivor a klepl mne po zádech -
Nesnáším, když mne lidé klepají po zádech.
Ale od Ivora mi to nevadí.
Od něj to mám dokonce rád.
Je to stylové.
Vytáhl demižón, který mi dovezl, a pili jsme a pak mi zpíval,
tancoval, cifroval -
Jsou lidé, kteří tvrdí, že zavádět zvyky z lidových oblastí hvězdy
praotců do vesmíru je šaškárna - -
Ale já si myslím, že ne.
Je to samozřejmě zvláštní, když se někde kolem Jupiteru XVI
najdou lidové osady, ve kterých se slaví dožínky - -
Posvícení -
Jízdy králů -
Ale říkám si, proč ne. Je to poezie.
Snad trochu surrealistická poezie, ale poezie to je.
Bratranec mi vyprávěl, jak se u nich stavěly máje a jak se o po-
svícení popral s kluky ze Saturnu XVI -
„Nemají k nám ložit,“ smál se -
A volal, že jak u nich v „krčmě“ nějaký ty ogary z vedlejší galaxie
uvidí, už jim dají do pysku - -

Nářečí, jaká se na folklórních hvězdách rozmáhala, byla dost svérázná –

A lingvisté se nad nimi hrozili, hovořili o jakési syntetické lidové řeči – –

Jenže já jsem žádné původní nářečí neuměl, a tak mi tohle vyjadřování znělo docela sourodě –

A mile.

„Tož bys měl jít taky k nám, habysme ti tam nějakou děvčicu naši,“ řekl bratranec –

Tvrdil, že jinde tak hezké děvuchy nejsou.

Tvrdil, že po celém vesmíru se nikde nenajde pracovitá a věrná děvčica než na folklórních hvězdách –

„A bohaté děvuchy tam máme,“ říkal, „každá má vejnavu, a jakou – Jakou – Daidalu –“

„Někdy se k vám podívám,“ řekl jsem.

„U sósedů mají takovou šumnou pěknou galanku – –“

A pustil se do svého oblíbeného tématu, že po vesmíru jsou slušné a hezké a pořádné holky jen u nich.

„Taková galanka u vás, huj,“ zanaříkal, „umí sice programovat jako čertica, ale bramboračku neumí –“

Pokývl jsem –

Každému, kdo mi donese demižón tak dobrého vína jako bratranec Ivor, jsem ochotný sem tam kývnout –

„Ale civilizace je zase civilizace,“ namítl jsem –

Chápal jsem, že nemají rádi vynálezy a že na některých folklórních hvězdách dokonce orají s koňským spřežením –

Bylo to milé.

Ale netoužil jsem po tom, aby na mne takovýhle zpátečník dělal ramena.

Sám jsem občas dost zhnusený civilizací, ale už jsem jí tak přivykl –

Raději snáším to zhnusení, než abych se vzdal civilizace.

„Civilizace,“ řekl bratranec Ivor, „to je navrch huj a vespod fuj – – –“

„Ale třeba medicína –“

„Jaká medicína. U nás máme kováře. Ten se taky vyzná –“

Po vesmíru se dost mluvilo o reakci na výboje moderní civilizace, o útěku od dosažených vymožeností –

Našlo se dost lidí, kteří civilizaci utíkali –

Nechtěli ji.

Chtěli čerstvý vzduch, svěží vodu, nádherné lesy –

Někdy jsem Ivorovi záviděl –

Někdy jsem zatoužil žít na jeho hvězdě.

Ale když jsem si všechno v klidu rozmyslel, bylo mi jasné, že je to u nich sice milé – ale je to prázdné gesto –

A tak jsem se k nim nikdy nerozběhl –

Bylo lepší o nich snít než u nich žít.

3

Pili jsme.

Naslouchal jsem jeho zvěstem, zprávám o tom, co která tetička, a jak se daří ječmeni –

A co ten mostek přes potok a co pašík a jak se těší na zabijačku a kolik bych chtěl jitřnic –

Bylo to půvabné –

Jako bych se propadl do nějakého starého venkovského románu, omýval se v patriarchálních vlnkách –

Pili jsme, pili a já jsem tál –

Když bylo půl demižónu pryč, nechal jsem se bratrance přemluvit, že s ním ráno poletím domů –

Že se usadím na jeho hvězdě natrvalo -
Člověk, který je zavalovaný zprávami o nových transgalaktických událostech, cítí lahodu toho -
Když naslouchá zprávám, jak se staví někde na potoce lávka a jak je pevná a jak se bude dobře chodit do lesa -
Co kdybych ten svůj překotný životaběh vyměnil za chalupu na druhém konci galaxie -
Ráno se probudím v nadýchané posteli, zaslechnu, jak se mele v kuchyni káva, cítím její vůni -
Sladký kolovrátek kafemlejnku -
Byla by to ta nejkrásnější ranní symfonie -
A když se rozhlédnu, uvidím krásnou poctivou děvuchu, jak se otáčí po kuchyni, usmívá se na mne -
Běhá jen tak v nadýchané bělostné spodničce -
A nezajímá ji, co se děje v Roboteu, zajímá ji jen to, jestli kuřata jsou zdravá a kráva už nekašle -
Nebo jaké to mají takové dívky starosti -
Rozhodně je v tom něco přitažlivého, vyměnit elektriku za idylu - Vyměnit žárovku za usměvavé oči -
„Jo,“ řekl jsem, „půjdu s tebou -“

4

Ale pak jsem si vzpomněl na Riu a bylo mi jí náhle líto, do tohohle radostného světa se mi její smutný pohled nehodil -
Pamatoval jsem si, jak bývala veselá -
Stále veselá -
Potopená do zázračného hebkého souladu - - -

A nemohl jsem se dostat do té rozjařenosti, jakou mi donesl bratranec v demižónu -

Řekl jsem mu o Rie.

„Joj,“ zalitoval, „galanka ubohá.“

A hned promluvil o tom, jak civilizace škodí srdci -

„To se stalo taky jednomu chasníkovi u nás,“ řekl.

A líčil, jak se ten chasník vydal jednou večer domů pěšky, místo aby jel na koni -

Vzal to zkratkou, vzal to po mezi -

A potkal tam svou ženu.

Šla s někým jiným -

Kdyby ten chasník šel jinudy, tvrdil Ivor, mohl být šťastný, nikdy ho nenapadlo, aby svou ženu podezíral -

Zrovna tak jako Ria, říkal, zrovna jako ta děvčica -

Ale on se vydal tamtudy a potkal ji -

Usychal.

Vzpomněl jsem si, co mi říkala Ria, jak se nemůže radovat, jak při každé radosti si náhle vzpomene -

A jak jí smích spadne ze rtů -

Hovořila o tom, jak se přestala radovat. Každá radost se hned zakryje, jako by si ji překlopila stínítkem -

A přece Ria byla tak báječně radostné děvče -

Někdy stačí pár vteřin, aby nám zatemnily celé měsíce. Říkal jsem si. A dumal o zákonitostech času -

„Jsem blbá,“ říkala Ria - a dívala se měkce teskně -

Hovořila o tom, že přece milióny dívek už přistihly své blízké s někým jiným -

„Co je na tom divnýho, že se chtěl rozptýlit,“ říkala, „dělá to kdekdo v tý naší blbý době -“

„Jsem blbá,“ naříkala.

„Nejsi blbá, jsi jenom citlivá,“ řekl jsem jí, „ale možná, že máš pravdu, že citlivost je blbost – –“

A bylo mi líto v té chvějivé noci plné vlhkých hvězd oné teskné dívky, která se mohla smát – a nesměje se –

Mohla být šťastná – Jen kdyby ten, který se ji rozhodl klamat, uměl klamat lépe a tohohle ji ušetřil –

S klamáním je to jako se vším – –

Když to někdo neumí, nemá to dělat.

„Říká mi, ať se na to vyseru,“ říkala Ria něžně, „ale Daile, já mu odpustila – Jenomže je mi smutno –“

„To přejde,“ řekl jsem –

„Kdybys věděl, co dělají moje kamarádky za kurvární,“ řekla Ria měkounce, „jim by to nevadilo –“

Ria se přestěhovala na naši hvězdu nedávno, a tak ještě náš jazyk příliš neuměla –

Hovořila sice bez cizího přízvuku a hbitě, ale neznala ještě sílu některých slov –

Byla to velmi jemná dívka, a když svým jemňounkým jazýčkem vyslovovala hrubá slova, znělo to komicky –

„Proč mně to musí vadit, proč, proč,“ říkala –

Já ji chápal. Může mu odpustit. Ale to je také všechno, co pro něj může udělat – – –

„Kdyby tě bolely zuby, bylo by ti hůř,“ řekl jsem jí.

„Že jo,“ řekla vděčně. A snažila se na tuhle jistotu upnout s nějak nápadně vášnivou přilnavostí –

Byl jsem rád, že neřekla, že zuby by ji jednou bolet přestaly.

„Máš holt blbou náladu, to je všechno,“ řekl jsem. „Vydrž –“

5

Vzpomínal jsem na tu tesknící dívku, když jsme s bratrance
dopíjeli demižónek -

„A co ten chasník u vás?“

„Kovář pomoh.“

„Jak mu mohl pomoci kovář?“

Věděl jsem, že na folklórních hvězdách léčí kováři, tak jako za
starých dob -

Léčí krávy, koně - - i lidi.

„Jak mu pomoh?“

„Pomoh.“

Bratranec byl šťastný člověk. Nezajímaly ho nikdy příčiny věcí
ve vesmíru, zajímalo ho jenom to, co je -

Co bylo, bylo.

Díval se do budoucnosti -

Někdy mi připadalo, že na tom jeho pohledu je něco zvrhlého,
a jindy mě napadlo, že je to velmi moudrý pohled -

Bratranec byl důsledně člověk budoucnosti -

Odmítal číst historické romány.

„To už přeciť bylo,“ říkal -

Prohlašoval, že číst o minulosti je stejné jako vzpomínat na
jitrnice, které jsme snědli o loňském posvícení -

Nic z toho.

Co bylo, bylo.

Kousek téhle filozofie by Ria potřebovala -

A náhle jsem litoval toho, že jsem ji potkal -

Její smutek se do mne otiskl jako pečetidlo -

6

Nemohl jsem se zbavit představy, jak teď Ria sedí v téhle noci u okna, dívá se na úplněk a znovu, znovu –

Znovu otevírá dveře a dívá se na ty dva –

Je to banální.

Ale je banální pravdou, že o našich životech často nejvíc rozhodují – –

Právě banality.

Kdyby se ty čtyři vteřiny – nebo kolik jich vlastně bylo –

Kdyby se ty čtyři vteřiny daly vymazat –

Kolik času štěstí by mohla Ria mít –

Jak se jí teď musí zdát minulost krásná a plná barev a radosti a jak se jí zdá přítomnost vybledlá a budoucnost bezbarvá –

Nejradši bych dal Altamirovi do zubů –

Ale čemu bych tím pomohl –

Rie ne.

A mně šlo ne o to, abych někomu dal do zubů, ale abych někomu pomohl, a věděl jsem, že mezi těmihle dvěma věcmi je pořádný rozdíl – –

Lidé často dají někomu do zubů.

Protože si myslí, že tím někomu pomohou.

„Jak tomu chasníkovi pomoh kovář?“ zeptal jsem se.

„Jako každému.“

„Jak jako každému?“

„Co je to bolest?“ řekl bratranec. „Bolest je bolest.“

„A?“

„Taková špatná vzpomínka je jako zlomená noha.“

„Někdy horší –,“ řekl jsem –

„Někdy,“ souhlasil bratranec. „Ale od toho tady máme kováře –“

A protože se na bratrancově hvězdě chystalo posvícení, rozjel jsem se k němu a vzal jsem s sebou Riu, aby se na ni kovář podíval -

Když nic jiného -

Když nic jiného, aspoň se rozptýlí.

7

Bratrančova hvězda -

Byla ještě hezčí, než jsem si ji představoval -

Voňavá.

Jako by byla celá vytesána z vůní - - nejnádhernějších vůní, jaké se kdy po našem vesmíru rozlétly -

Ty vůně jsem neznal -

Ale přesto mi byly povědomé, jako bych je někdy čichal, čichal v minulých životech - jako bych jich byl někdy plný - někdy - kdy? -

„Takhle voněl jednou celej vesmír,“ řekl bratranec -

A vodil mne po své hvězdě, čichal jsem vůně lesnaté a vůně lučnaté a vůně jezernaté -

Rie se na bratrancově hvězdě také líbilo.

Našla si tu pár kamarádek a běhala s nimi po lesích -

„Člověče, taky jsou holky takový - panenský -,“ divila se -

Můj přítel Ametyst by řekl, že jsou zaostalé.

Konečně, všechno je věc pohledu -

Není jedna věc, tak říkala má přítelkyně Sirael. Je tisíckrát jedna věc, pokud se na ni díváme z tisíce směrů -

Vesnice tu byly vyloženě idylické.

Nikde nebyl ani jeden patrový dům -

Místo toho překrásné chalupy, rozlehlé, medové a bílé – –
vystupovaly z nadýchaných huňatých větví –

Na návsi posedali lidé a usmívali se na ty, kteří kolem nich jezdili
s valníky, projížděli na koních nebo se jen tak procházeli – –

Nikdo nikam nespěchal – – a možná, napadlo mne, jen ten, kdo
nospěchá, může dosáhnout štěstí –

V životě bývají ti neuspěchaní nejlepší lovci štěstí. A celá bra-
trancova usedlost byla plná neuspěchaných lidí –

Vítal jsem se s příbuznými, kteří vyhlíželi jako obyvatelé snů,
a ne obyvatelé skutečného světa –

8

Pokoj, který jsem dostal, měl okna do sadu.

Čichal jsem vůni rozkvetlých jabloní, třešní, hrušní –

„Jak je u nás, Daidalu?“ ptal se Ivor.

„Voňavě.“

A neznal bych lepší lichotku, jakou bych řekl – Byla to –

Přesná lichotka. A přesné lichotky jsou pravda.

Ria se ubytovala u jedné kamarádky.

A pak přišlo posvícení –

Už jsem nejedl syntetické jitrnice jako doma – – ale opravdové,
takové, u kterých se mohla sníst i střívka –

Čichal jsem skutečné vůně, ne umělé –

Byl jsem už kolikrát na zabijačce.

Ale vždycky to byly kyberneticky programované zabijačky –

Teprve teď jsem byl na opravdové –

Jedl jsem posvícenské koláče a žasl nad nimi –

„Každej je originál?“

Ria prohlížela koláče, jako by prohlížela umělecká díla -
Byla zvyklá na báječné koláče na naší hvězdě.

Chutnaly -

To ano, ale všechny byly dokonale stejné, dokonale stejně měly
umístěné rozinky, oříšky i mandle -

Tady měli svobodu nejen lidé, ale i mandle a ořechy -

Večer jsem chodil za panem řídícím a hajným -

Do hospody na poklábosení -

Hráli jsme karty a dumali o světě -

Naučil jsem se velelahodně kouřit -

Bratranec mi půjčil svou rezervní dlouhou dýmku s třapci a já
si připadal jako hrdina starosvětské humoresky -

Ale i štěstí asi potřebuje své rekvizity.

A patřily k němu i měkké bačkory, kostkované, dlouhá noční
košile, čepička - - to všechno mi bratranec večer přinesl -

9

Hned první den jsem se seznámil s kovářem.

Byl to obrovský člověk.

Usměvavý -

Měl pomalé pohyby, pomalou řeč a pomalou mimiku -

Když se začal usmívat, trvalo mu dost dlouho, než se začal
usmívat pořádně, ale když se usmál, trvalo mu dlouho, než se
přestal usmívat -

Jeden z těch rozvážných mudrců -

Dřív jsem o nich jenom čítal, ale čítal jsem o nich rád.

Jednu dobu jsem rád četl romány ze selských hvězd a v každém
byla takováhle rozšafně důkladná postava -

Váhal jsem, jestli mu mám říct o Rie –
I když začal chodit do hospody a hrával se mnou mariáš –
Pořád se mi zdálo hloupé se mu svěřit.

Člověk podléhá předsudkům –

A zdá se mu, že v některých situacích mu někteří lidé nemohou pomoci – i když to byli třeba právě ti nejlepší, kteří by mu pomoci mohli –

Ale po pár dnech jsem ho jednou doprovázel z hospody ke kovárně –

A řekl jsem mu, co mi Ria povídala.

„Joj,“ řekl kovář.

Byla měsíčná noc, všechno bylo zalité stříbrným mlékem –

„Šlo by jí nějak pomoci?“

„Bať,“ řekl kovář.

Měl ve zvyku se vyjadřovat jednoslabičně.

Ale tenhle jeho zvyk nijak jeho řeč neochuzoval, kovář měl velkou zásobu jednoslabičných slov, skoro neuvěřitelnou zásobu – – –

Podal mi ruku.

A stiskl ji nějak silněji než jindy – – –

A pak vešel do kovárny a já viděl, jak za oknem vzplanula louč, na bratracově hvězdě považovali i elektřinu za přežitek – – –

10

Druhý den jsem ke kováři přivedl Riu.

Pobyt na bratracově hvězdě jí náramně pomohl –

Ale stejně byla nějak osmutnělá –

Smutná ne.

Posmutnělá také ne –

Pro některé stavy se hodí vynalézat nová slova –

Vyloženě osmutnělá.

„No,“ řekl jí kovář.

A díval se na ni moudrýma očima, velikýma, uchvatitelskýma –

„Jo?“ zeptal se jí.

Kývla.

A zase se tak na ni díval, uchvatitelsky, jako by chtěl do sebe její smutek vstřebat –

Poznal jsem v životě pár léčitelů.

A někdy se mi zdávalo, že jsou vládci smutku –

„Inu,“ řekl kovář.

Natáhl ruku –

Uchopil velké kladivo –

A pak vzal velmi podivné zařízení, vypadalo jako kukla, zavěsil je Rie nad hlavu –

Ta kukla nebyla kovová, byla vydlabaná z nějakého měkkého kamene –

„Ho,“ řekl kovář.

A tou slabikou chtěl Riu povzbudit –

Posadil ji tak, aby měla hlavu pod jeho kamennou kuklou –

„Za-vři vo-či,“ řekl jí.

Ria poslušně zavřela oči –

Dlouhé řasy jí přilnuly k pleti –

A viděl jsem, jak jí z těch dlouhých řas vytéká slza – Jediná, ale velká –

A pak začal kovář bušit do kukly.

Zlehka do ní bušil, zlehka a pomalu –

Ale vytrvale a neustále –

Bylo v těch úderech něco magického, rozeznával jsem v nich melodii jakési písně, snad jsem ji kdysi znal – kdysi dávno –

Snad ještě než jsem se narodil -

Vzpomínal jsem, na co všechno bych chtěl zapomenout já -

A kovář stále klepal.

Občas poklepl na kraj kukly, občas na její prostředek, na vrchol -

Ria měla zavřené oči a jediná slza jí stékala po tváři -

„Jo,“ řekl kovář.

Přestal poklepávat, položil kladivo.

Ria vstala. Otevřela oči -

Usmála se na mne.

11

Vůbec mne nenapadlo, že by jí kovář tímhle krátkým zákrokem pomohl -

Ani jsem se Rii neptal, je-li jí lépe -

A střehl jsem se, abych pronesl nějakou narážku na to, co ji dříve rozesmutovalo -

Ani jsem se s ní ostatně příliš nesetkával -

Běhala se svými panenskými kamarádkami po loukách, sbírala maliny, koupala se, chodila tancovat -

A pak nám dovolená skončila.

„Jediná civilizace je zapomenout na civilizaci,“ řekl mi Ivor.

Souhlasil jsem -

Zase jsme dopíjeli demižón - na rozloučení - -

„Přileť sem brzo,“ řekl mi -

A pak jsme byli zase na letišti a vzlétali a já měl dojem, že neletím jen na vedlejší cíp galaxie -

Ale že letím do jiného vesmíru -

„Bylo to fajn?“ zeptal jsem se Rii.

Seděli jsme vedle sebe -

Pokývla.

Za okénkem rakety se míhala duhová světla, vlhká duhová světla -

Prolétali jsme právě rojem severních meteoritů. Ty jsou v téhle oblasti pestré, jako bychom prolétali paletou -

„Daile,“ řekla mi, „jsem šťastná -“

„Fakt?“

„Na tuhle chvíli budu vzpomínat,“ řekla, „jsem šťastná -“

Zmlkl jsem.

Snažil jsem se mlčet slavnostně -

Také mám pár takových chvil.

Chvil štěstí -

Dřív jsem je míval každou chvíli -

Teď jsem rád, když je mám sem tam -

Dřív jsem měl víc štěstí a míň zkušeností - štěstí je asi tím, čím člověk platí za zkušenosti -

„Měli dobrý jitrnice,“ řekl jsem.

Ta chvíle se mi zdála nesnesitelně sentimentální, a tak jsem ji chtěl nějak narušit, setřít z ní ten pel sentimentality aspoň jitrnicí -

Ria neodpověděla.

Dívala se ven do bezedného světla -

Mlčela.

Byla šťastná -

A když je člověk šťastný, nemusí mluvit.

Když jsme se blížili k naší hvězdě, zavedl jsem řeč na Altamira.

Chtěl jsem vědět, jestli se Ria smířila -

Jestli -

Jestli překousla.

„Víš,“ řekla mi Ria, „von má hodně chyb -“

„Jako každéj,“ řekl jsem.

„Má moc chyb, ale je věrnej,“ řekla mi.

„Jo?“

Asi jsem se zatvářil dost zmateně -

„Víš, kdyby mi nebyl věrnej, já bych byla děsně smutná -“

Napadlo mne, že se rozhodla sama sebe obelhávat -

Ale ne.

Měla tak bezelstný výraz -

Zavedl jsem řeč na několik věcí z jejího života, které, jak jsem věděl, jí daly dost zabrat -

Usmála se.

Nevěděla ani o jedné.

Napadlo mne, že jí ten kovář musel vyprat rozum -

Vzal její rozum jako poskvrněný ubrus a vypral ho -

Kdo ví, z jaké zářící hmoty byl ten poklop, pod kterým seděla -

Zavřel jsem oči.

A zase jsem slyšel ty rytmické poklepy, slyšel jsem zase ty nárazy kladiva na kuklu - -

Slyšel jsem píseň -

Píseň zapomenutí -

Ten kovář léčil - léčil zapomenutím -

„Ten Lem je bídák, když ti nedal pořádnou dovolenou -“ řekl jsem.

Tohle Riu onehdy dost dopálilo, že nedostala delší dovolenou -
„Dovolenou?“ podívala se na mne -
O ničem nevěděla.
Zapomněla úplně všechno, co jí dřív vadilo.
Díval jsem se na ni a nevěděl, co bych měl říct -
Safra, měl jsem si sednout pod tu kuklu taky -
Mohl jsem tomu kováři víc věřit -
A mohl jsem taky teď na všechny průšvihy zapomenout -
Kdyby člověk víc věřil, mohl by být o hodně šťastnější.
„Chceš jabko?“ zeptala se mne Ria.
Vytáhla sáček plný báječných jablek -
„Jo, chci,“ řekl jsem a zakousl se do jablka a kousal a chroustal -
Světla kolem nás pohasínala, rozsvěcela se nová -
Začetl jsem se do novin, které donesla kybernetická letuška -
Boje ve 12. galaxii -
Následky povodně -
Četl jsem titulky a uvědomoval si, co potíží je ve vesmíru a jak
se lidé na ně pokoušejí nalézt lék -
Už tak dlouho -
Tolik století se po tom léku pídí - tolik tisíciletí -
A přece lék je tak blízko.
Na každé trápení -
Na válku.
I na zklamání -
Zapomenout.
Tak jde nejlépe odstranit bolest -
Tak, jak to dělá kovář na onom souhvězdí -
Zabušit - poklepat - Píseň zapomenutí -
A člověk se hned může usmát -
A v tu chvíli se mi zdálo, že není jiné štěstí -

Než štěstí zapomínat.
Musím se rozjet k bratranci -
Co nejdřív.
A sednu si ke kováři pod jeho kamennou kuklu -
Sednu si -
Zavřu oči -
A vstanu - A budu šťastný -
Tolik filozofií se namáhalo, aby našlo nějaký veliký lék -
A přece lék tu je odjakživa -
Lék na všechny bolesti -
Zapomenutí.

14

Ria ke mně pozvedla hlavu od novin.

„Daile -“

„Hm?“

„Jsem moc ráda, že jsi mne s sebou vzal -“

„To mne těší.“

Hned zítra se k bratranci rozjedu -

Ria má sice amputované vědomí -

Ale je šťastná.

Já si pamatuji všechno - ale - ale -

Ale ne a ne dostat do očí to nadšené světlo, jaké v nich má Ria
a jaké jsem míval dřív i já -

„Daile, vesmír je krásnej.“

„Jo, to je.“

„Daile,“ Ria se ke mně nahnula a dala mi pusku.

A pak jsme seděli a dívali se, jak se naše hvězda blíží, jak se
zvětšuje ve zlatém světle, jako by otevírala okvětní plátky -
Konečně i já jsem začínal být šťastný -
Ohříval jsem se od Riina štěstí -
Šťastní lidé mi vždycky pomáhají.
A nejen mně -
Šťastní lidé ohřívají svět -
Možná by na světě bylo o moc míň smutných lidí, kdyby na něm
bylo dost takových ohníčků radosti -
Jako Ria.

15

Pak se mi v Roboteu nahrnulo nějak moc práce a já jsem cestu
k bratranci stále odkládal -
Párkrát jsem mu psal - -
A on mně.
Že prý to, co dělá kovář, je obvyklé -
Že takhle u nich pomáhá kdekomu -
Naučil se tuhle uzdravovací techniku od původních obyvatel
na jejich hvězdě - -
Znal se s jejich šamanem.
A ten ho to naučil.
Všechno je prý v tom, jak se poklepává, a v tom, že ta hmota, ze
které je kukla zhotovená, do sebe nasává nepříjemné vzpomínky -
Tak jako do sebe pískovec vstřebává vodu -
Čas od času musí kovář vydlabat novou kuklu.
Ale to je také největší potíž, jakou uzdravování nese.
A ani to není zas tak velká potíž -

Protože kámen, ze kterého se kukla vydlabává, je pěkně opravovatelný, moc měkký –

Už jich má pár vydlabaných do zásoby –

Jestli chci, ať si k němu jdu pod kuklu sednout –

Je to prý kukla, jaká pracuje bez potíží –

A měla ta kukla docela poetické jméno:

Zhasínáček.

Tak mi o ní psal bratranec.

Tak té kukle říká kovář a všichni na jeho hvězdě.

Ta kukla totiž umí zhasínat každé trápení, zklamání –

Umí zhasínat každý palčivý ohýnek nepříjemné vzpomínky –

16

Tuhle jsem zase pospíchal do Robotea –

Bylo zase náledí.

Běžím po schodech, беру je po dvou, po třech, po čtyřech –

A vtom slyším cvaknutí – – výkřik a plácnutí.

Přede mnou na konci schodiště leží Ria.

A nějak se nehýbá –

„Co ti je?“

„Jsem se rozplácla,“ běduje a zkouší vstát – –

Ale nějak jí to nejde.

Má pořádně naraženou nohu –

Tak jsem si ji vysadil na záda a nesu ji ke svému vznášedlu
a cestou klábosíme –

„Sis nemohla dávat pozor, už ses tu rozplácla minule?“

Uložím ji do vznášedla –

„Kdy minule?“

Podíval jsem se na ni udiveně -
A pak mi to došlo.
Ona neví, že se tu už jednou rozplácla, vůbec to neví -
Klap, klap, klap, slyšel jsem údery - Píseň zapomnění -
„Tě vezmu hned někam, aby tě vyspravili,“ řekl jsem jí.
Kývla a sykla bolestí -
Měla nohu pěkně zkroucenou -
A vznesli jsme se a vzletěli do vánice -
Safra, říkal jsem si, tedy - já hned tak k bratranci nepoletím.
Leda zase na posvícení - Ale s kovářem - s tím kovářem -
S tím budu jen hrát mariáš -
Člověk se sice rozplácne - občas se v životě rozplácne -
Jenomže všechno ve vesmíru má svůj účel a svůj řád.
I rozplácnutí.
A náhle mne zalil nesmírný soulad a já ucítil, že tahle chvíle je jed-
ním z okamžiků štěstí, které občas mívám - okamžiků souladu -
Člověk se sem tam rozplácne, to teda jo -
Ale rozplácne se jenom proto, aby se už příště nerozplácnul.

Manželka a láska

1

Přítelkyně Johanna byla chudák -

Tak to o ní říkal každý, kdo ji znal.

Ani se to časem nemyslelo jako lítostivé označení, kdepak, už se to používalo stejně jako její jméno -

„Byla tady chudák?“ nahlédl do dveří asistent.

„Tohle dejte chudákovi,“ říkal Joshua Lem.

„Holky, chudák má báječněj klobouk,“ zvěstovala laborantka.

Prostě Johanna měla své označení chudák jako něco, co se k ní přilepilo, a už se ani neuvažovalo, proč vlastně chudák je.

Já patřím mezi pamětníky, pamatuji, kdy se jí tak neříkalo.

Johanna nastoupila před lety do Robotea a nikdo by ji tehdy neoznačil jako chudáka, teda tohle by nikoho nenapadlo.

Johanna byla dlouhá, dlouhonohá a dlouhovlasá zrzavovláska a patřila k tomu typu dívek, o kterých se pochvalně mlaská -

Myslím, že byl do ní zamilovaný jednu dobu kdekdo.

Ale ona byla stále věrná snoubenci na Jupiteru -

Sám jsem ji lákal párkrát na nějaké mejdany, ale pokaždé jen pohodila záplavou svých rudých kadeří -

„Jsem zasnoubená,“ řekla a řekla to nijak káravě a nijak vyčítavě, nijak nepřijemně, řekla to samozřejmě -

Byla zasnoubená -

A -

A tak se nehodilo, aby šla na nějaký mejdan.

Pokud by nešla s tím svým snoubencem z Jupiteru -

V naší době se věrnost vidí velmi zřídka, prý ji vyhubila civilizace, říkává přítel Ametyst. A tak byla Johanna velice přitažlivá a ucházel se o ni kdekdo – už jen kvůli té věrnosti –

Ale šanci u ní neměl nikdo.

2

Pak se provdala za toho svého snoubenečka.

Snoubeneček se mu říkalo v Roboteu, kde nastoupil po svatbě a kde pracoval jako asistent v konstrukčním oddělení.

Snoubeneček byl velmi hbitý a velmi – snaživý –

Myslím, že jsem nepoznal manžela, který by podváděl svou ženu s takovou zálibou a takovou vynalézavostí –

Divil jsem se mu.

Myslím si, že když už se někdo odhodlá – já se ještě neodhodlal – oženit, ví, co dělá.

Já aspoň jsem přesvědčený, že až se ožením, budu své ženě příkladně věrný, až se bude říkat „věrný jako Daidalos“.

To, že jsem ještě nepoznal ženu, které bych zatoužil být věrný, není moje chyba, je to chyba žen, které jsem poznal.

Myslím si, že být věrný může být náramné dobrodružství, že je to mnohem dobrodružnější než být nevěrný.

Rozhodně na věrnosti vidím něco pikantního, dráždivého a vzrušujícího – možná je to tím, že o ní vím zatím tak málo.

Ale Johanna nebyla z těch, které by vydržely být dlouho podváděny – jednou, dvakrát, třikrát – to ano – ale – –

Ale když se dozvíдалa o stále nových avantýrách svého snoubenečka, nakonec se s ním rozvedla –

Chodila po Roboteu jako kybernet bez programu - Bloumala sem a tam, snad vzpomínala na to, co už není, a její vzpomínky jí nějak podrážely nohy -

Se vzpomínkami to už tak bývá -

Buď to jsou opory, které nás podrží, když klopýtáme -

Nebo jsou vzpomínky nastavené nohy, které nám nohy podrazí -

Myslím, že jsem neviděl moc tak smutných děvčat jako Johanna, a myslím, že jsem tak smutné děvče vlastně ani vůbec neviděl -

Byla z velmi spořádané rodiny a jednou mi řekla, že si ani nemyslela, že by bylo možné, aby ji někdy manžel vypek -

Dlouho po rozvodu se chovala, jako by byla vdaná dál. Nikoho si nenašla, s nikým se nemohla seznámit -

Nechtěla.

A pak se zamilovala a vdala znovu -

Snad je určitý typ žen, které si podvědomě říkají o to, aby byly podváděny, nevím. Snad to byla náhoda -

Snad při své přehnané spořádanosti naopak vyhledávala přehnaně nespořádané partnery. Nový manžel ji podváděl ještě víc -

Byl to ten slavný proutník Blasco. Elegán, frajer.

Jednou jsem ho potkal a měl v klopě černou stužku.

„Co se děje, Blascy?“

Usmál se.

„Někdo to má odbytý?“

„Ne,“ usmíval se víc a víc -

„Tak co máš tu smutnou barvičku?“ ukázal jsem na stužku.

„Dnešek je zabitej den, dneska jsem žádnou číču ještě neklofnul,“ rozesmál se Blasco.

Ale pak zahlédl novou laborantku a přitočil se k ní, -- za chvíli jsem ho s ní viděl odcházet do noci --

Myslím, že tu stužku v klopě neměl příliš často.

A tenhle bídák ulovil i tu příkladně ctnostnou Johannu – – a vydržela to s ním zrovna půl roku –

Pak se rozvedla a byla ještě smutnější.

„Johanno,“ řekl jsem jí, „to je život.“

V tom jejím pohledu bylo něco tak čestného, že si to přímo říkalo buď o ochranu, nebo o to, aby ji někdo zklamal – –

3

Pracovala ve stejném oddělení jako já –

A tak jsem se s ní dával dost často do řeči.

Nemohu říct, že by mne nepřitahovala, ale věděl jsem, že u ní nemám šanci. Nebyl jsem její typ a věděl jsem to.

Jednou jsem už nemohl snést ta její smutná kukadla –

„Johanno,“ povídám, „pojď si zatancovat –“

Podívala se na mne a měla moc vlhké oči.

Nebyl jsem její typ. Věděla to. A já to věděl taky.

Ale byla sama a já byl tehdy taky zrovna sám a vzpomínal jsem na jednu smutnou historii, a tak jsem někoho potřeboval –

Kolik lásek vznikne z toho, že se spojí ne dvě náklonnosti, ale dva smutky.

Jenomže nic jsem s Johannou neměl.

Zatancovali jsme si a pak jsem ji doprovodil domů.

Chvíli jsme stáli u její zahrady –

„Daido,“ řekla mi Johanna, „já měla dycky děsnou smůlu –“

„Ale.“

„Fakt.“

Po zahradě přebíhaly stíny, temné a medové stíny se mísily, nad zahradou přelétávala vznášedla, jedno za druhým –

„Já se vždycky zamilovala do bolesti –“ řekla.

Jindy by to snad znělo přehnaně lyricky – ale já chápal, že to není lyrika, jen náhle vyslovená bolestná přesnost –

„Copak dva lidi spolu nikdy nemůžou bejt – Pořád –“

Po tváři jí přeběhl medový stín, vyhlížela jako socha nějaké barokní světice, socha z jasanového dřeva –

„Ale já na něco přišla,“ řekla mi, „a já ti to ukážu.“

„Kdy?“

„Za tejdén to bude hotový,“ dechl na mne medový hlas, medový stín vklouzl do branky, zamával mi.

4

Druhý týden mne opravdu Johanna k sobě pozvala.

Přinesl jsem jí velikou kytici –

„Dík,“ řekla. „Ty si vezmu na svatbu –“

„Ty se vdáváš?“ vykřikl jsem.

„Jo.“

„Zas?“

„Jo.“

„Jsi nezmar.“

Usmála se na mne, ale v tom úsměvu tančila bolest, ať se smála sebevíc, pořád se jí už v očích chvěla bolestná světýlka –

Lidé, kteří se hodně zklamali, si nesou v pohledu takový bolestný svit –

„Za koho se chceš provdat –?“

„Za Leona,“ řekla.

No pane, řekl jsem si v duchu. Leon byl vedoucí odboru, dobrá partie, ale byl to už sedmnáctkrát rozvedený člověk –

Měl ve svém salónu portréty sedmnácti manželek.

A když jsem u něj naposledy byl, ukázal na volnou stěnu a řekl, že tady má místo ještě pro nějakých dobrých dvacet obrazů – –

V té době, o které vyprávím, se stalo na naší hvězdě módou sbírat manželky, jako bylo někdy módou sbírat motýly nebo sbírat známky.

Už nešlo ani tak o to, ulovit děvče, jako ulovit manželku –

Musel jsem uznat, že Johanna je moc hezké děvče a že takový sběratel jako Leon by jistě její podobiznu uvítal – – –

„Ty chceš Leona?“ ptal jsem se jí.

„On není tak špatnej, jak se o něm říká –“

Naivito, tvé jméno je žena –

Na cit ale neplatí rozumové důvody.

Johanna mne pozvala na svatební hostinu a řekla mi, že mi ukáže svůj vynález. Ubohá Johanno, řekl jsem si, Johanno ubohá parohatá –

V tu dobu se už o Johanně říkalo chudák.

„Tak co, chudáku, něco jsi mi slibovala,“ řekl jsem jí, když dlouho váhala a rozmýšlela se, jestli mi má vynález ukázat –

„Daido,“ řekla, „ale budeš mlčet –“

„Jo,“ řekl jsem, „už jsi mě někdy slyšela mluvit?“

„Snad bych to neměla nikomu ukázat, ale na druhou stranu jsem hrozně zvědavá, co tomu řekne takovej vodvazník jako ty –“

Vyšla do vedlejšího pokoje –

A za chvíli se vrátila, nesla v ruce stříbrnou tyčinku.

Opsala tou tyčinkou kolem sebe kruh.

„Čaruješ?“

Bolestné světýlko se jí zachvělo v očích, když se usmála –

Opsala stříbrnou tyčinkou kruh kolem mne -

A pak se posadila naproti mně.

Čekala -

Přihodila do krbu poleno, vysoké plameny se vznesly -

Ozářily jí vlasy -

V tu chvíli vypadala opravdu jako světice z nějaké fresky na hvězdě praotců, byla těmi plameny vytesána, vytesána z křišťálu - -

Jak může někdo takovouhle holku podvádět -

Jak může někdo podvádět krásu -

Ale možná si o to sama říká.

Možná se chová tak vyzývavě věrně, že si přímo říká o to, aby si jí byl každý jistý - A jistota v naší době nudí -

„Tak já jdu,“ řekl jsem. Báł jsem se, abych jí nevyzval lásku.

V poslední době mi stačí málo a hned vyznávám lásku.

Někdy si říkám, že s tím musím něco udělat - Nějak se bránit -

Ale je to silnější než já. Jak vidím hezkou dívku, už -

Ale to sem nepatří.

„Tak jdi,“ řekla plamennými rty a ani se na mne nepodívala - - -

Vstal jsem a odcházel ke dveřím.

Kybernetická panská mi podala hůlku a cylindr, v tu sezónu byla na naší hvězdě v módě právě secesní šviháckost -

Vyšel jsem z domu -

Ale hned jsem ucítil bolest -

Jako bych byl obepnutý kolem břicha nějakou spirálou a ta spirála se mi náhle začala zadírat do těla -

Vrátil jsem se.

„Cítíš to?“

Johanna se na mne podívala světelnýma smutnýma očima -

„Cítím.“

„Co tomu říkáš?“

„Úplně mi to rozsápalo břicho,“ hekl jsem –

„Zkusila jsem to na tebe moc silně,“ řekla Johanna.

Vzala stříbrnou tyčinku a zase kolem mne opsala kruh, jenomže tentokrát ho opsala obráceně než předtím –

Vyšel jsem z domu a už jsem necítil bolest.

Ani jsem nestál o to, aby mi to vysvětlovala.

A pak jsem také chápal, že nemá náladu na vysvětlování.

Počkal jsem až na další den – – když jsme seděli vedle sebe při obědě, sama začala.

„Jsem moc ráda, že ses mne včera na nic neptal.“

„Já se ptám, jenom když se nic nechci dozvědět,“ řekl jsem. Obvykle, když se ptám, stejně mi nikdo nic nevysvětlí.

Lidé se chtějí svěřovat tomu, kdo si neříká, aby se mu svěřovali.

„Věděla jsem prostě, komu se svěřit –“

Chroustala moučnick a vyprávěla mi, že našla jakýsi způsob, jak se může ze dvou lidí udělat opravdu dvojice –

Našla to úplně náhodou –

Jakmile jeden začne odcházet s jistým úmyslem –

Nemůže odejít, i kdyby chtěl sebevíc.

„Ale já –“

„Tebe jsem jenom tak přidělala k sobě,“ řekla. „U tebe nešlo o úmysl. Jen tak –“

„Na zkoušku?“

„Jo. Abys viděl, že to funguje –“

„Chceš říct, že když ti někdo bude chtít zahrnout, že se prostě nedokáže přimět k tomu, aby se ti vzdálil –“

„Neodešel jsi.“

To byla pravda. Vzpomínal jsem, jak jsem se pokoušel hůlkou kolem sebe šátrat. Abych přesekl to neviditelné vlákno –

Pamatoval jsem si, čím víc jsem sebou cloumal, tím víc jsem jenom zvětšoval bolest -

„A ty chceš Leona tímhle -“

„Zejtra,“ usmála se.

„Po svatbě?“

„Po svatbě,“ řekla.

„To bude teda zajímavý manželství -“ pokusil jsem se usmát.

„To bude,“ řekla.

„A když mávneš tou tyčinkou naopak, tak se to vyruší?“ řekl jsem.

„Jo,“ souhlasila.

„Dobry,“ zadíval jsem se na ni zlomeně - -

„Ale já to zejtra udělám jinak.“

„Jak?“

„Já to udělám -“

Zadívala se snivě kolem sebe, měla v očích něco dětského -

„Nezrušitelně,“ řekla.

„Nez -“

Zadíval jsem se na ni s úzkostí -

Pomalů jsem si uvědomoval, co všechno chystá -

U tolika velkých objevů stojí na začátku nějaké zklamání, nějaká zoufající posedlost, která dala lidskému rozumu sílu -

Bolest dává křídla.

Johanna se dívala na moučník -

A náhle jí z tváře opadla ta stará bolest -

Náhle vypadala šťastně, jako když přišla do Robotea -

„Jo, Daido, tak to udělám.“

Vstala a došla si ještě pro jeden moučník.

Touha tráví.

5

Při svatbě jsem byl stísněný. Nevěděl jsem, nemám-li přítele Leona nějak varovat -

Ale konečně je to jeho věc.

Když se rozhodl oženit, ať nese následky -

Ale přesto jsem cítil bázeň -

Vždycky na mne padá bázeň před definitivou, a snad proto jsem stále ještě starý mládenec.

Za týden po svatbě jsem Leona potkal.

Vypadal utrápeně -

„Co, ženichu,“ zavolal jsem na něj.

„Starej mládenče,“ halekal na mne.

A měl v hlase něco závistivého -

Já to říkám už dávno, staří mládenci jsou jedni z mála mužů, kteří si zasluhují ve vesmíru závist -

„Co žena?“

„Už visí.“

Podíval jsem se na Leona asi pěkně vyděšeně -

„Cože?“

Uvědomil si, co řekl.

„Chci říct, že už visí u mne v salóne, teda chci říct, že už ji mám ve své galérii manželek -“

„Aha.“

„Moc se do ní hodí.“

„Aha.“

„Zrzavý manželky jsem měl jenom tři.“

Leon mluvil o svých manželkách, jako přítel Mansúr mluvil o své sbírce mincí -

Konečně sbírat se dá všechno -

Sbírat manželky je velmi nákladný koníček, ale koneckonců jsou i nákladnější.

„Sbírka roste.“

„Jo, už jsem jich pověsil dost.“

Ale nebyl to ten starý Leon, jakého jsem znal -

Bylo v něm něco polekaně užaslého -

Rozloučili jsme se.

Vydal se do oddělení laborantek -

Ale najednou se zastavil.

Vypadal, jako by ho zachytilo laso - břitké laso -

Chvíli stál a balancoval, předkláněl se, zakláněl -

Pokusil se předklonit co nejhlouběji a škulbl tělem -

Vypadalo to, jako by se chtěl vyškubnout nějaké ruce, která ho drží za pásek -

Ale pak to vzdal, otočil se a vracel se.

6

Bylo mi jasné, že nejde tam, kam by chtěl - - vydal se tam, kam jít může - a tohle poznání mne ohromilo -

Večer jsem se procházel po zahradě, pokuřoval a uvažoval, že možná stojím na začátku proměny lidských vztahů -

To, co jedna zoufalá podváděná žena vymyslela, se může jevit jako žert -

Ale já si uvědomoval i pozadí, jaké její objev může mít, a to pozadí bylo tak nesmírné, že jsem se necítil vynálezem pobavený -

Dejme tomu, že žárliví lidé budou mít jistotu -

Ale v tu chvíli, kdy se podstata Johannina objevu rozšíří a kdy se začne všeobecně využívat -

V tu chvíli se rozpadnou lidské vazby, jaké platily po tisíciletí, a začnou vznikat nové spojitosti, snažil jsem se předvídat jaké - - -

Každý má někoho, koho by k sobě chtěl připoutat -

A nemusí jít jen o manželky a manžela.

Uvažoval jsem, kdo by asi zatoužil k sobě připoutat mne a koho bych zatoužil obkreslit stříbrnou tyčinkou zas já -

V tu chvíli, kdy se Johannin objev dostane do prodeje, se změní pohyb lidstva na celé naší hvězdě -

Už vidím ne proudy lidí, které se převalují sem a tam - - ale proudy lidí, které se předklánějí, pokoušejí vyškubnout -

A pak - se vzdávají - A jdou tam, kam je jim dovoleno -

Samozřejmě, přiznával jsem Johanninu citu právo na to, co udělala - i zoufalství má přece svá práva - - -

Jenže tohohle se dalo velkolepě zneužít -

Byl jsem přesvědčený, že mnoho lidí by využívalo vynálezu moudře a vhodně a spravedlivě -

Ale že bych ho tak užíval já, jsem nevěřil.

Už jsem viděl vybavení obchodů pro mladé páry -

Do výbavy patří vedle povlečení, porcelánu a vedle kuchyňského vybavení i stříbrné tyčinky -

Vdavekkruh, svatebklec, snoubenidlo, svatbachyt, ženidžalář, svateblap, snoubochňap -

Vymýšlel jsem názvy, jaké by vynález mohl mít - -

Snažil jsem se slovy zakrýt význam, abych se zbavil tísně -

Ať jsem o něm uvažoval z hlediska dvou lidí, nebo z hlediska celé společnosti, moje znepokojení se nezmenšovalo -

Vzpomínal jsem na bolest, jakou jsem ucítil, když jsem odcházel od Johanny – ještě teď mi po břiše přejížděla trýzeň –

Jako bych měl opasek z ostrého drátu –

Jistě to není v pořádku, člověk by měl cítit stesk nebo nějaký citový vjem, který mu působil smutek, když od někoho odchází –

Na mne použila Johanna svůj trik, i když jsem do ní nebyl zamilovaný, to znamená, že jej jde použít daleko zlověstněji –

Snad pro krávy se to hodí. Obkrouží se a pak nevyjdou ze svého pastviska, budou stále jen na vymezeném okruhu. Pro krávy se to hodí – –

Konečně Leonovi to patří –

Snažil jsem se na vynález dívat jenom z tohohle komického hlediska a musím uznat, že mi to pomáhalo – –

Detaily mají tu velikou výhodu, že se jimi dá zakrýt celkový obrys – – a tahle pochybná výhoda přináší zklidnění lidskému citu i rozumu – – –

Samozřejmě jen na krátkou dobu.

Ale tahle krátká doba bývá tak příjemná –

Představil jsem si Leona, jak se pokouší dát do řeči s nějakou z těch nových dívek, které minulý týden nastoupily do Robotea –

Bylo mezi nimi pár opravdu moc hezkých lasiček –

Lasičky, tak jim říkával Leon, jak jsem si vzpomněl –

Pohovoří si s ní –

Někam ji pozve –

A pak se s ní vydá z Robotea –

Jako bych ho viděl – – náhle se zastaví –

Předklání se, předklání –

Mává rukama jako neplavec, který padl do vody a snaží se
prudkými pohyby paží zachránit – – – vymanit se, neutopit –
Viděl jsem Leonovy vztekle bezradné oči –
A pak se bude muset rozloučit –
A odejít domů.
Odejít ke své galérii manželek a ke své krásné ženě.
Konečně ve starých dobách se přece manželství uzavírala na
věčnost – pak přišlo období, kdy se uzavírala halabala –
Ale civilizace je přece návrat k pramenům –
Usmíval jsem se, když jsem si vzpomněl na tuhle větu, kterou
jsem četl v úvodníku –
Civilizace zase dala manželství věčnost –
Docela mne to pobavilo. Staří mládenci nacházejí radost i tam,
kde je pro ženaté ukrytá –
Začal jsem si broukat, nakonec se smát hlasitě –
Nesmíš se smát hlasitě jako šašek, okřikl jsem se –
Ale jsou chvíle, kdy se člověk směje, i když nechce –
Zvláště když je starý mládenec.
Konečně Leon, ten frajer Leon, hvězdný proutník –
Konečně má, co chtěl.
Manželku.
Tak ať je rád.

8

Johanna rozkvetla –

Říká se, že teprve třetí manželství přináší člověku radost.
První manželství je jen tak ze zvědavosti –
Druhé manželství je proto, aby vyléčilo smutek z prvního.

A teprve třetí manželství přináší radost.

Takhle jsem to aspoň jednou četl v jednom časopise, kde radil novomanželům pověstný poradce doktor Tihamér –

„Tak co ten tvůj dobráček?“ zeptal jsem se Johanny.

Kousala hrušku a usmívala se –

Seděli jsme na lavičce před Roboteem, byla polední pauza –

„Fajn.“

„Jo?“

„Jo.“

Šťastně pohodila zrzavými paprsky a srovnala si stuhu –

Vypadala jako šestnáctiletá, která se poprvé zamilovala – – je jeden recept na věčné mládí – Prostý recept: radost –

„Ale ty přece svůj vynález můžeš zveřejnit –“, řekl jsem Johanně.

Pozvedla ke mně udivené oči od hrušky –

„Já už nic nemůžu zveřejnit.“

„Jak to?“

„Já jsem –,“ zaváhala a přejížděla rty po zelené pleti hrušky – –

„Co jsi?“

„Já jsem tu dokumentaci spálila – – a víš, Daido, bylo to něco tak složitě jednoduchého, že už bych na to znova nepřišla –“

„Ne?“

„Ne,“ usmála se šťastně, „i kdybych se rozkrájela, Daido, Daidíku.“

A tak jsme tam seděli na slunci a dívali se do oblohy –

Občas jsem pohlédl na Johannu –

Byla to první absolutně provdaná žena ve vesmíru.

Jedla hrušku a přivírala slastně oči –

Teď věděla, že už má jistotu, milostnou jistotu.

A zdálo se, že takové vědomí je krásné –

Díval jsem se na tu lstivou zrzavovlásku s obdivem –

A musel jsem si přiznat, že i tak trochu se závistí.
Konečně, věrnost je velmi záviděníhodná vlastnost – –

9

Vědomí, že Johanna svůj vynález nezveřejní, mne potěšilo a zbavilo bázně, jaká na mne občas dosedala –

Od téhle chvíle jsem mohl vše považovat za žert –

A rád jsem se díval na veselou Johannu, roztančeně popocházela po Roboteu na svých dlouhých štíhlých nohou –

Uměla se usmívat i chůzí – Jestli měl někdo v Roboteu usměvavé nohy, tak to byla právě Johanna –

Johanna s dlouhejma nohama, broukal přítel Ametyst a pokoušel se Johannu jejímu Leonkovi odloudit – Marně – marně –

Až jsem nakonec začal litovat, že je Johanna takový sobec – Když vidí, jaké štěstí její vynález přináší –

Pak přece nemá právo si ho nechávat jenom pro sebe.

Jenomže po pár týdnech se Johanniny nohy přestaly usmívat, v očích se jí opět rozhořely smutné plamínky – –

„Co je?“ zeptal jsem se jí.

Popotáhla se za zrzavý cop a vyvzlykla –

„Ále,“ řekla.

„No co je?“

„Řve a řve a řve,“ vzdychla si, „šel na kliniku, aby mu od toho pomohli, ale tam mu na nic nepřišli –“

„A co?“

„Šel si stěžovat psychiatrovi, že nemůže podvádět manželku, protože ho k ní vždycky zase něco hned vodtáhne –“

„A?“

„Psychiatr se mu vysmál a řekl, že když ho něco táhne k manželce, nemá důvod, aby jí zahýbal, a řekl mu, ať je rád, že má takovou –“

„No?“

„Jenomže on na mne řičí, že jsem ho očarovala –“

„Neočarovala?“

„Očarovala neočarovala,“ řekla Johanna, „ale s ním se už nedá vydržet –“

Všiml jsem si, že často vysedává na lavičce s asistentem Rubínem.

Byl to jeden z těch lidí, jací se vidí jen zřídka. Nepil, nekouřil, nelumpačil, trávil čas četbou a poslechem vážné hudby – – –

Právě ta hudba je spojovala, i Johanna ji měla ráda.

Seděli spolu nakonec v každé pauze a povídali si, viděl jsem, že Johanna konečně našla toho, pro koho vyrůstala –

10

Občas jsem se potkával i s Leonem, dal se na pití, už většinou ani nevycházel z domu –

Sedal před svou galérií manželek.

A pil a vztekal se.

Jednou jsem u něj seděl.

Hořce pokynul sklenicí a vínem k Johanninu portrétu –

„Hrrrrrrrrrr.“

Bylo to bezmocné zachrčení, něco v něm bylo lvího, to ano, ale byl to řev plný užaslé vášně, vzteklé bolesti –

„Jak ti roste sbírka?“ zeptal jsem se.

„Těžký osud sběratele,“ zašeptal Leon.

A pak jim začalo peklo –

11

Bydleli nedaleko mého domu, a tak jsem slýchal z jejich otevřených oken hádky, nekonečné hádky –

Leon se už ani nevyjadřoval slovy –

Jen vydával svoje chrčení, asi věděl, že jím Johannu dopaluje víc než slovy.

Johanna dál sedala na lavičce před Roboteem.

Chudák Johanna si povídala s Rubínem –

Hladili se očima, objímali se očima, líbali se očima –

„Řek mi, abych od toho zvířete utekla,“ vydechla něžně –

„A ty nechceš?“

„Já, Daido,“ obrátila ke mně tvář, pod rozhozenými vlasy jsem jen tušil uplakané oči, „já přece bych taky měla bejt šťastná.“

Mlčel jsem.

„Já si myslím, že každěj člověk ve vesmíru má snad právo bejt aspoň chvilku šťastnej.“

Mlčel jsem dál.

„Nebo ne?“

Shrnula si zrzavé vlásky do obličeje – když plakala, používala vlasy jako závoj, uměla se pod ně dokonale skrýt – –

Měla v tom už cvik.

Vzpomněl jsem si na tu krásnou dívku, která před pár lety proplouvala Roboteem a považovala život za jiné jméno pro štěstí –

Zalitoval jsem, že nemám tak dlouhé vlasy, abych si je mohl také přehodit přes obličej –

Mám chvíle, kdy jsem trapně sentimentální.

A tak jsem radši jen lehce pohladil ten zrzavý chumáček žalu –

A rychle odešel.

Smutek některých lidí prožívám hůř než svůj vlastní.

12

Johanna se začala vracet ke svému vynálezu – – pokoušela se znovu objevit, zaplašit sílu, která ji přikovala k Leonovi –

Přikovala – Ano, to bylo to pravé slovo. Byla k manželovi přikována, odsouzena doživotně –

Jsou manželé, kteří se pro ženy stávají vězeňskou koulí.

Pak jsem odjel na dlouhou služební cestu.

Zažíval jsem různá dobrodružství, poznání, rozptýlení a pak jsem se vrátil – –

Johanna v Roboteu nepracovala –

Měla dovolenou.

„Co dělá chudák?“ zeptal jsem se přítele Ametysta.

„Chudák byla včera s tím svým na koncertě –“

„Kopali se?“

Ametyst na mne pohlédl udiveně, převelice udiveně –

„Kopali?“

„Přece chudák z něj byla pěkně na dně –“

„Škádlení,“ mávl Ametyst růžovou dlaní, „škádlení, škádlení. Co se škádlívá, rádo se mívá – –“

Ukázal z okna –

13

Viděl jsem do parku, právě se v něm procházela Johanna a Leon, vedli se za ruce a Johanna poskakovala –

Nohy se jí zase usmívaly –

Objala Leona, kratičce, jen tak z přemíry radosti –

A zase od něj odskočila a natočila tvář do oblohy –

Když to líčím slovy, vypadá to snad teatrálně -
Ale bylo v tom něco nesmírně přirozeného, bylo v tom něco
dětského, Johanna se usmívala, každým poskočením, každým
gestem -

Nikdy jsem s ní od té doby nemluvil.

Jen jsem se snažil vysvětlit sám sobě, co se s nimi stalo -

Zvykli si? To ne, zvyk přináší smíření, ale ne radost. Vzdálili
se? To rozhodně ne. Zlhostejněli - -? Vůbec ne.

Snad jenom začali hledat jinde, než hledali zatím -

Každý hledá štěstí, hledá ho kolem sebe - v nekonečnu -

Ale to oni už nemohli.

A tak je začali hledat v sobě -

Ne ve vlastním srdci.

Ale v srdci toho druhého.

Dlouho jsem tenhle příběh nikomu nevyprávěl, připadal mni
jako nepovedený příběh z kalendáře -

Vyprávěl jsem si ho jenom sám - sám sobě -

Možná že štěstí se nedá najít ve vlastním srdci, ale jen v srdci
toho druhého.

Ale kdo si na to udělá čas -

A přece každý má zázračnou stříbrnou tyčinku -

Stříbrnou tyčinku fantazie.

Život v Mléčné dráze

1

Teda já vám řeknu, v té Mléčné dráze se už dá žít.

Nebylo tomu tak vždycky – A nemusíte chodit jenom do literatury, abyste viděli, co nespokojenců tady bylo.

Ještě můj dědeček na to vzpomíná. Musely být v té naší Mléčné drázičky pěkné časy, radši nevzpomínat...

Když se ptám dědečka, jaké to bylo za jeho mládí, jen mávne rukou – a v tom mávnutí rukou jsou snad všechny nadávky, jaké by se mohly použít.

Dědeček umí mávnout rukou safraportsky výmluvně.

Ale někdy mu to nedá a on se stejně rozpovídá. Snad si těmi vzpomínkami i vychutnává, že je minulost už za námi.

Někteří lidé vzpomínají proto, aby vychutnali, že minulost je už za nimi.

Nemáme ani ponětí, jaké bylo v Mléčné dráze utrpení.

Jak snad víte, Mléčná dráha je nejbohatší ze všech končin vesmíru. A tak se na ní blahobyť, jaký postihuje vesmír i jinde, projevil nejzlověstněji.

Každý měl nejen to, co chtěl, ale i to, co nechtěl.

Každý člověk získal hned po narození otevřené konto v ústřední bance Galaxie –

A z toho konta mohl čerpat, kolik chtěl.

Dokonce, když někdo utrácel vydatněji, dostával zvláštní významání a byl pro své bližní prohlašován za vzor.

Každý mohl bydlet v tak okázalém sídle, jaké si jen přál, a pokud si je nepřál, musel okázale bydlet stejně.

Minimální počet pokojů, které byly pro občana Mléčné dráhy předepsány, byl čtyřicet. A k tomu samozřejmě bazény, zimní zahrady, soukromá letiště – –

Opravdu, vláda Galaxie nevěděla, co s penězi.

Dřív, když se ještě galaxie mezi sebou přely, dala se spousta peněz utopit ve zbrojení.

Ale co zavládl PAX UNIVERSALIS, Mír vesmírný, topila se celá Mléčná dráha v penězích. A ne a ne z té ekonomické krize vybřednout.

Jak říká můj dědeček, lidé byli chudáci.

2

„Jak jsem vyšel ráno z domu, už u mne byl robot jeden dotěrná, předjel s limuzínou, jiné robotátko mi podává kytici, další mne voní voňavkou –“

Lidem, kteří nebyli na takové hýčkání zvyklí, mohl tenhle způsob života snad zprvu připadat záviděníhodný.

Ale většina těch, co se do naší galaxie přistěhovali z ostatních galaxií, se – ještě než získala občanství – rychle vystěhovala.

Nejhorší, tvrdí dědeček, nejhorší to bylo s penězi.

Je krásné mít sen, sen o tom, co si koupíme, až jednou – – jednou –

Až jednou budeme mít peníze.

Jenomže když si od dětství může člověk dopřát všechno, stane se všechno bezcenným. Nejhorší je, když se ze života setře pel snu.

Tak to napsal jeden zoufalý básník za dědečkova mládí.

Ale každý sen má přece ve svém základě nedostupnost -

Potíž -

Sny jsou vystavené právě na skaliscích obtíží.

Dědeček vyprávěl, že si dvakrát - jako malý chlapec - koupil celou cukrárnu.

Ne jednoho indiánka se šlehačkou.

Ne kremroli, voňavou, křupavou kremroli -

Rovnou celou cukrárnu. I děti měly totiž neomezená bankovní konta, čím více plýtvaly, tím více byly chválené.

Od té doby, co si koupil ty dvě cukrárny, dědeček neměl rád sladké.

A tvrdil, že to, co ho postihlo s cukrárnami, je symbol.

Velký symbol.

Je jen jedna věc stejně nepříjemná jako hlad -

A dost možná že nepříjemnější - - aspoň tvrdil můj dědeček -

Nepříjemnější než hlad je přesycení.

Protože hlad se dá odstranit. Kdežto přesycení - - přesycení ne.

3

Všichni obyvatelé Mléčné dráhy, vzpomíná dědeček, se plouhali po městech. Usmívali se na sebe se zoufalou zdvořilostí -

Lidé v Mléčné dráze byli příliš zjemnělí a o to byli méně imunní proti neštěstí, jaké je postihlo. Trpěli a snažili se trpět usměvavě.

Jenomže byl to obvykle dost křivý úsměv.

K čemu žít? - tak se ptávali filozofové.

Ale tutéž otázku, i když ne takto prostě formulovanou, si kladl snad každý - -

Blahobyt zakrýval výhled na všechny obzory.

Lidé se povalovali na svých letohrádcích, ovívání kybernetickými roboty ovívači.

Mohli si dopřát jakýkoliv výstřelek. Můj dědeček měl například robota s vodotryskem. Chodící vodotrysk, z ramen mu vylétaly křišťálové stonky vody -

Jenomže blahobyt Galaxie stoupal a lidé byli novými a novými výnosy vlády vybízeni, ať utrácení víc -

Jenomže všichni už měli všechno.

A tak nevěděli, za co utrácet -

Ještě tak se někomu podařilo vymyslet nějakého nákladného koníčka, který mu jakžtakž splnil plán utrácení -

Sestřenice mého dědečka měla například dva tisíce kožichů a během zimy je měnila po hodině -

Jenomže věděla, že je stejně všechny hned tak neunosí, a tak ji to nakonec přestalo bavit.

Má cenu chodit v nádherném kožichu, když ho může mít každý?

Někteří potřebují nejen majetek, aby byli šťastní, potřebují i závist.

A tak se stávalo, že pro řadu dědečkových současníků ztrácel blahobyt své jádro - - -

4

Dědeček se už bál vyjít na ulici, setkat se s některým obyvatelem Mléčné dráhy. Už mu prostě vadily ty uštvané zdvořilé laskavé pohledy -

Sedal u svého soukromého jezírka a rozmlouval s kybernetickou plachetnicí. Takovéhle plachetnice byly tehdy v módě.

Člověk se nemusel s její obsluhou nijak zvlášť zatěžovat.

Stačilo prostě plachetnici říct, co má udělat.

„Sviň plachty, doleva, přímo k pobřeží –“

„Ano, šéfe,“ řekla plachetnice a už si šupačila, kam se jí řeklo.

„Co ti je?“ ptala se plachetnice dědečka, který seděl na břehu jezírka a sentimentálně pocucával svůj drink –

„Nic,“ vzdychl dědeček. „Nic mi není.“

A uvědomil si, že vyslovil definici svého stavu; přesnou, smutně přesnou definici – nebylo mu vůbec nic.

A uvědomil si, že to je to nejstrašnější, co mu může být.

I kdyby mu bylo nejsmutněji, mohl by se zkusit se smutkem vypořádat –

Každá bolest, kterou cítíme, bude mít svůj konec.

Je vůbec třeba být nešťastný, když vše na tomto světě je konečné?

Jenomže dědeček nebyl ani smutný, ani nešťastný, ani zoufalý – dědečkovi nebylo vůbec nic.

Zadíval se na kámen na břehu jezírka.

Čím se od toho kamene liším?

Blahobyť mne zbavil nejen utrpení, ale i lidství, vzdychl si.

5

A tehdy se objevily v novinách ty proslulé inzeráty.

CHCETE BÝT ŠŤASTNI?

OBJEDNEJTE SI KUMPÁNY!

Dědeček byl ten měsíc hluboko pod stanoveným plánem utrácení, a tak si ty kumpány koupil.

Aspoň mám čím se zbavit peněz, pomyslel si.

Kumpány přivezli ve třech bednách.

Kybernetická obsluha je vybalila, zapojila.

Kumpáni se vyštrachali z beden a začali pustošit zahradu. Vypadali jako vězni uprchlí ze Sing Singu. Kyberneti v podobě nakrátko ostráhaných zločinců -

Zmlátili dědečka a zamkli ho do sklepa.

A dědeček ucítil vztek a ucítil radost - Mám vztek, tedy žiju.

6

A od těch dob se dá v Mléčné dráze žít. Každou chvíli do vás někdo na ulici vrazí, zamračí se, seřve vás, natluče vám -

A lidé ucítí, že život má cenu, je ještě možné se rozzlobit, proti někomu vystoupit, za něco se VZÍT -

Dokonce se založila Garda proti kumpánům a i já jsem jejím členem. Je to hra? Snad ano. Ale pomáhá nám žít.

Jak museli být šťastní lidé v těch dobách, kdy měli proti komu být - - kdy jim někdo bral život, štěstí, svobodu -

Tehdy ještě mělo smysl, opravdový smysl, být lidmi -

Hovoří doktor Homo Moho

(přípitek dr. Homo Homo, Daidalova přítele)

1

Doktor Homo Homo pozvedl číši k přípitku.

Vysoká přebroušená číše se mu zaleskla v prstech – – jako by pozvedal svazek nejzářivějších paprsků –

„Sešli jsme se zde, milí přátelé, abychom byli svědky historického činu.

Po staletí se bude na tento večer vzpomínat –

Myslím, že naše společnost se zakládá ne za pět minut dvanáct – – ale za pět vteřin dvanáct.

Je načase, abychom my, kteří to s naším souhvězdím myslíme dobře, my ekologové, abychom pozvedli vysoko číše na zdar našeho spolku –“

2

Všechny číše vzlétly vzhůru. Předlouhý stůl se rozetřpytil v medové záři pozvedávaných číší – – víno vzplálo – tekuté slunce –

„Dovolte mi, drazí přátelé,“ pokračoval doktor Homo Homo, „abych vyslovil, co cítíme všichni, to, co je nejsladším břemenem na našich srdcích.

Budeme muset v našem spolku vyvinout velikou práci –
Neváhám říct: Nadlidskou práci.

Ale proto jsme se shromáždili – – proto jsme přece, drazí kolegové, dnes náš spolek uvedli v činnost.

Kéž se zde brzy sejdeme a znovu pozvedneme číše –

Ještě výše je pozvedneme – –

Můžeme doufat, že náš nový spolek jistě vykoná to, k čemu jsme se dnes my, zakládající členové, shromáždili – – –

Už nebudu přípitek protahovat. Času pro naše úkoly už není mnoho a stále, drazí kolegové, stále, bleskurychle ubývá.

Je snad za vteřinu dvanáct.

Ne za pět vteřin dvanáct.

Dovolte, abych za nás za všechny pozdvihl pohár k přípitku na oslavu SPOLKU NA OCHRANU LIDÍ!“

Sta a sta kybernetických dlaní se zářícími číši se tiše vzneslo do výše – – –

Ještě –

Ještě je čas...

Vánoce ve hvězdách

1

Tehdy jsem trávil Vánoce v galaktickém hotelu U Bílého koníčka.

Na Vánoce se snažím být vždycky doma -

Jenomže ne vždycky mi to vyjde.

Letěl jsem domů z Mlhoviny Andromedy. Když jsem se snažil získat při mezipřistání na hvězdě 6/6 II lístky domů, byly všechny linky obsazené a já nemohl získat žádný volný spoj -

„To mám zůstat na Vánoce na letišti?“ ptal jsem se kybernetika v prodejně místenek.

„Pro mne za mne,“ řekl kybernet.

Ploužil jsem se od okénka -

Moc veselo mi nebylo -

Představa, že strávím Štědrý den místo u svých blízkých někde na lavičce na letišti, mne netěšila -

Zdálo se mi, že všichni letištní kybernetici se mi posmívají -

Dívali se na mne svými tupými zrakovými čidly, ironickými čidly -

Kybernetický informátor -

Kybernetický prodavač hamburgerů -

Kybernetický nosič zavazadel - - -

Sedl jsem si na lavičku a představoval si, že tohle budou nej-smutnější Vánoce v mém životě.

Já, konstruktér Daidalos, který jsem vymyslel tolik kybernetických vynálezů, triků a tretek, vynalezl tolik kybernetické poezie, budu sám - sám, ani poezie nebude se mnou - -

A pak jsem uviděl malého tlustého pána.

Šel pomalu po letištní hale a za ním se hmoždili dva nosiči kyberneti s obrovskými kufry.

„Ahoj, Daidale,“ řekl mi malý tlustý pán a mávl na mne – David.

David Tussynski.

Jednou jsem mu zhotovoval kybernetického ochutnávače vín. Mluvil jsem s ním tehdy jen krátce, ale on si mne pamatoval –

Měl jsem v sobě zjihlé vánoční rozpoložení. Tlampače v galaktickém letišti vyhrávaly koledy –

„... nám, nám, narodil se...“

A z Davidla Tussynského přímo kapala vánoční nálada – David byl vánoční člověk.

Jsou takoví lidé, kteří jsou vánoční nejen o Vánocích. Vychází z nich takové dobrácké, radostné, harmonické světlo –

Zastavil se u mne a zeptal se, proč tu sedím –

Obrovitá hala transgalaktického letiště byla prázdná, jen sem tam se ploužil nějaký nosič kybernet a vlekl veliký balík –

Nebo nesl vánoční stromek, opatřený cedulkou, na jakou hvězdu se má poslat – –

A já jsem řekl Davidovi, co se mi stalo.

„Tak poleť se mnou,“ kývl a dobrácky sklonil kníry. „Oslavíme Vánoce spolu –“

2

Galaktický hotel U Bílého koníčka –

Místo, kde David Tussynski, tahle legendární postava kulinářského umění Mléčné dráhy, působil, bylo velmi příjemné –

Nesnášel jsem moderní hotely.

A hotel U Bílého koníčka byl jako stvořený pro nás, kteří jsme nesnášeli moderní hotely.

Když člověk nemyslel na to, že se ten hotel s tisíci a tisíci apartmá vznáší mezi hvězdami, měl pocit, že je v minulosti -

Že se užuž otevřou některé z jeho polstrovaných, vyřezávaných nebo vykládaných dveří -

A v nich bude stát pan Pickwick.

Nebo některý jiný obyvatel těch hostinců staré dobré Anglie.

Hotel U Bílého koníčka byl útulnost sama.

Každý den ho navštěvovaly davy cestujících, kteří zde měli přestupní stanici, ale ani ten ruch neubíral na poklidu jeho prostředí -

Měkké ušáky, svítící a plápolající krby, starožitný nábytek, obrazy romantických krajin, měkké koberce - - všechno tu bylo měkké, laskavé, klidné -

David pracoval u Bílého koníčka už kolik let -

Chuťový poradce -

Napsal několik Vesmírných kuchařek, které se staly bestsellery, snad v každé rodině byla některá z těch jeho kuchařek. Mladé nevěsty je dostávaly jako svatební dar -

Když se někomu v naší galaxii nějaké jídlo zvláště povedlo, říkalo se mu, že to uvařil „jako David“.

V naší galaxii tahle věta platila jako přísloví -

David mi byl sympatický od první chvíle, kdy jsem ho potkal, a jeho hotel U Bílého koníčka také.

Najal jsem si hezké apartmá, za okny mých pokojů se převalovaly hvězdy, kolem kterých hotel přelétával -

Snad to nebudou tak smutné Vánoce, uvažoval jsem -

Celý hotel byl provoněný chvojím -

Amplióny na chodbách vyhrávaly koledy a mně už nebylo tak smutno jako v té prázdné letištní hale -

David měl byt nedaleko mého apartmá.

A protože mne pozval na štědrovečerní večeři, těšil jsem se, že aspoň budu moct vyprávět, že jsem trávil Vánoce s legendárním Davidem -

Moc jsem toho o něm nevěděl.

Jen že je starý mládenec a že je s ním lidem dobře.

3

Přišel jsem do jeho pokoje hned odpoledne, nechtěl jsem být sám. Být sám není nikdy příjemné, ale o Vánocích, o Vánocích, které člověk tráví zavěšený uprostřed vesmíru, je to zvláště nesnesitelné -

David mne přijal přívětivě, dal mi mísu s vanilkovými rohlíčky, a zatímco jsem jedl, vařil -

Vyprávěl, že mi uvaří cassiopejskou chobotnici, nejlepší vánoční jídlo, jaké patří na štědrovečerní stůl na Cassiopeji, stejně jako kapr nebo krocan jsou vánočním jídlem na hvězdě praotců nebo jako stehýnka růžových pavouků patří k nepostradatelnému vánočnímu jídlu v souhvězdí Andromedy -

Jedl jsem rohlíčky -

Díval jsem se na jmelí, které se točilo, zavěšené pod lustrem v Davidově pokoji, houपालo se, jak hotel nabíral severovýchodní letový kurs -

„Ale nemám pro tebe dárek,“ řekl David smutně.

„Já pro tebe taky ne,“ řekl jsem mu.

Prostě jsme nevěděli, že strávíme Vánoce jeden s druhým, a tak jsme si ani nemohli dárky připravit.

„Něco pro tebe ale najdu,“ řekl David po chvíli, do prskání smažených chobotničích řízků –

Uvažoval jsem, co bych mu mohl dát já –

A pak jsem se vydal na procházku po hotelu. Všiml jsem si, že v ústřední hale byl ještě otevřený supermarket –

Hotel byl vyzdobený vánočními ozdobami, girlandami. Za okénky obchodů byly figurky Santa Clausů –

Procházel jsem se supermarketem, poslední kupující –

Kyberneti prodavači ospale postávali u pultů –

Z ampliónů zněla supermarketem koleda, něžná koleda, při které před staletími na hvězdě praotců přecházeli po zasněžených stránkách pasáči –

A pak jsem uviděl DÁREK.

Byl ve zvláštním regálu, nad regálem visel velký nápis Absolutní novinka a byl tam už poslední –

„Co to je?“ zeptal jsem se vánočního kybernetu, který u pultu prodával. Byl celý nazdobený, jmelí měl zastrkáno i v kudrnaté čupřině –

„Velký hit, pane,“ řekl kybernet a začal zboží vychvalovat, víte, jak těm umělým prodavačům jedou kovové čelisti. Jako šlejiřům.

A já se nakonec nechal tím vemlouvavým kybernetem přemluvit –

A odnášel jsem balík s tou absolutní novinkou s sebou.

Co v něm je, jsem vlastně nevěděl.

Dal jsem na kybernetu. Tvrdil mi, že nejlepší je tenhle dárek otevřít až přímo při nadílce.

„A je to vánoční dárek?“ zeptal jsem se ho jenom –

„Vyloženě vánoční,“ řekl ten ojmelíovaný kybernet a mlaskl, mlaskl, jako by chtěl ukázat, že takový dárek musí vzbudit laskominy i u kyberneta -

4

Balík byl veliký, a hlavně vysoký -

Přitom lehoučký.

Nesl jsem ho předlouhými chodbami.

Bylo už po pracovní době a všichni kyberneti nosiči byli pryč, ani kybernet podomek, po kterém jsem se ohlížel, tu nestál -

Kybernet podomek byl v podobě starého lokaje, měl bílé licousy a nosil jindy hotelovým hostům jejich nákupy do pokoje -

Nevadí.

S tak lehkým balíkem si poradím i já.

A procházel jsem kolem velikých průzorů do vesmíru, kterým náš hotel prolétal, čichal purpuru, osvěžovače vůní ji vydechovaly ve velikých oblacích po celém hotelu -

A nesl jsem dárek pro Davida.

Jak jsem mu byl vděčný, že mne sem pozval -

Když jsem si představil, jak bych teď čekal někde v letištní hale a myslel na to, co se děje na všech těch hvězdách po vesmíru -

Na hlasy zvonků -

Přál jsem si, aby ten dárek byl o hodně těžší, těžší, co nejtěžší, abych mohl Davidovi dokázat, jak jsem rád, že mne pozval -

Někdy stačí pár slov - slovo -

A člověk po něm přejde ze smutku do radosti jak po mostě.

David ta slova - mosty znal.

5

Když jsem k němu dorazil, měl už prostřeno.

„Taky jsem někoho čekal,“ řekl mi, „a taky se ke mně nedostali, protože si zapomněli včas rezervovat linku –“

„Mám jídla dost, neboj se.“

Jedli jsme a vyprávěli. David byl z těch, co dokáží vyprávět i pohyby, i knírem, i mimikou. Vyprávějí o velké pohodě, která v nich je –

Byl sám, ale nebyl osamělý.

A tak samotou netrpěl, zvykl si na ni.

Pojedli jsme vybrané lahůdky, jaké on, odborník na jídla v deseti galaxiích, vyvolil z nepřeborného množství –

Nejlepší chutě vesmíru se jmenovala jeho velká chuťová čítanka, a já mu po večeři řekl, že to, co jsem u něj ochutnával, byly opravdu nejskvostnější chutě vesmíru – Byl rád, malé oči se mu vděčně leskly, ale skromně prohlásil, že na ty chobotničí řezy měl použít víc karé. A chilli, kterým prokládal paštiku kamzíků ze souhvězdí Slavíka, měl nejprve smíchat s kořením boemboe sesaté –

Já se ve vaření nevyznám – –

A jeho poznámky jsem bral ne jako vyprávění o jídlech, ale jako zvláštní druh zaříkávání.

Boemboe sesaté –

Kuchař byl pro mne pokaždé kouzelník –

Co je kuchařství jiného než magie na vědeckém a zároveň poetickém základě.

6

Dojedli jsme a posadili se k oknu, které vedlo z Davidova pokoje do vesmíru.

Čichali jsme purpuru a snili oba o tom samém, o lidech, co na těch tisících hvězd před námi vstávají od stolů, aby se obdarovali -

Obdarovali dary -

A obdarovali tím největším darem.

Vědomím, že jsou spolu.

A že se mají rádi -

Na všech těch hvězdách za oknem našeho aerohotelu, aerohotelu propadajícího tmou, teď lidé slaví nejharmoničtější večer roku.

Čas vesmírné radosti.

Zapálili jsme si dýmky, dva staří mládenci, a snili. Snili o našich blízkých ve tmě kolem nás - O našich hvězdných bližních - -

„Tady mám něco pro tebe,“ řekl David a podal mi balíček.

Rozbaloval jsem ho co nejpomaleji.

V dětství jsem trhal balíčky, papíry z nich házel kolem sebe a snažil se proniknout do jejich nitra s co nejzběsilejší rychlostí -

Jak stárnu -

Jak stárnu, už nespěchám.

Naopak se snažím ty chvíle, kdy se balíček rozbaluje, nejvíce pozdržet. Každou vteřinu natáhnout. Vychutnat - Mlsám čas, kdy se těším. Na životě je nejhezčí těšení - Ne dosažení darů, jaké nám život přináší.

V Davidově balíčku byly bačkory.

Zvedl jsem k němu udiveně oči -

Nepředpokládal jsem, že je originál a bude se snažit rozdávat co nejoriginálnější dary -

Ale bačkory – Banálnější dar se neobjevil ve vesmíru o Vánocích asi nikdy –

Jenže pak jsem si je nazul. A hned se z bačkor začala linout hudba. David mi podal prospekt. A já četl, že to nejsou obyčejné bačkory, ale bačkory hudební, které dokáží vycítit pomocí speciálních čidel, jakou hudbu si ten, kdo si bačkory nasadil, právě přeje. A nejenže to vycítí – Dokáží tu hudbu stereofonně předkládat – A já měl v tu chvíli opravdu náladu na Haydna, na poklid plný síly, jaký vzlétá z Haydnovy hudby. A měl jsem pak náladu na skladby Černoohorského a pak na Mozarta, Stamice, Vivaldiho – ty bačkory rozeznávaly po celý Štědrý večer neomylně, na co mám právě chuť, a obdarovávaly můj sluch právě těmi tóny – Stejně jako David dokázal vycítit, na co se těší můj žaludek, a každou chvíli odbíhal a nosil jednu mísu po druhé. Abych zapomněl při jídle na to, že jsem daleko od domova –

Aby se můj stesk rozplynul v chuti.

Hudební bačkory.

Nejlepší vánoční dárek –

Byly trochu obnošené, ale to mi nevadilo, naopak. Pochopil jsem, že mi David věnoval své vlastní bačkory. A to byla od něj jistě oběť –

David byl konzervativní –

A nerad se loučil s tím, co jednou měl –

7

I já mu dal svůj dar.

Zaradoval se, jako by nevěděl, že mu něco dám. Jako by mne před chvílí neviděl, jak vcházím s balíkem do dveří –

Rozbalil ho a zůstal nad darem ve stejném úžasu jako já.

Vánoční strom.

Když jej vytáhl z krabice, strom roztáhl připažené větve a stál uprostřed pokoje nádherný, vznosný, kouzelný –

Stál proti oknu, za kterým se čeřil stříbrný, temný vesmír –

Vánoční strom uprostřed vesmíru.

Jeho větve se na konci roztřpytily, hezký trik, pomyslel jsem si, nemusí se mu dávat na konce větví svíčky.

A moje bačkory začaly do té slavnostní chvíle hrát hlasitěji.

Spustily – – Hej, hej, Valaši.

A já, letící nebesy tak daleko od hvězdy praotců, od Země, jsem se zaposlouchal do té písně o cestě k betlémské salaši –

Chtěl jsem něco říct, něco, co by se hodilo do té hvězdné salaše, kterou jsme prolétávali, k těm hvězdám, co popocházely tmou jako stříbrné ovce –

Ale nevěděl jsem, co říct.

A tak jsem mlčel –

8

„No, kluci,“ řekl strom, „přece tu nebudu tak stát. Tak se pustím do nádobí, ne.“

A odběhl do kuchyně –

„Cos to koupil?“ řekl David s vlídným úžasem.

„Nabízeli to v supermarketu,“ řekl jsem zlomeně.

Z kuchyně se ozval zvuk tekoucí vody a cinkot nádobí.

„Snad nemyje nádobí?“ vylekal se David.

Rozběhli jsme se za stromem do kuchyně. Vánoční stromek stál nad plným dřezem, v jedné větvi utěrku, v druhé talíř, a pouštěl se do mytí –

Zaraženě jsme se vrátili zpátky.

„Mohl to dát do myčky,“ řekl jsem, ale řekl jsem to jen tak, abych něco řekl –

Ten strom se sem nehodil.

Za chvíli k nám přiběhl.

V jedné větvi nesl skořápky ořechů a v druhé umyvadlo. Nutil nás, abychom pouštěli skořápky se zasazenými svíčkami v umyvadle, a tvrdil, že tohle je správná vánoční zábava. Já odmítl, ale měkký David, jen aby udělal tomu temperamentnímu stromku radost, pustil do umyvadla skořápku s miniaturní svící a pozoroval, jak pluje, radostně pluje po hladině umyvadla – –

Pak nás strom nutil lít olovo.

Dokonce mi dolními větvemi strhl hudební bačkory a snažil se mne přemluvit, abych si je házel přes rameno –

Prý tak zjistím, jestli se do roka ožením.

Byl nesnesitelný.

Nutil nás, ať s ním zpíváme nějaké veselé písně, aby to byly radostné Vánoce, na které budeme vzpomínat –

A hned spustil: „Máme tady Vánoce, Vánoce, trajrajdá, sešli jsme se po roce, trajtrajdá.“ Požádal mne, ať zeslabím písně svých bačkor –

Prý se mu pletou do jeho veselých písní –

Pak vyprávěl anekdoty, některé dost neslušné, a David, který byl plachý, se červenal.

Strom se překonával.

Začal velice obratně poskakovat a nutil nás, ať poskakujeme s ním, že nás naučí nový moderní tanec –

Jaký se tančí v exkluzivním letovisku Iveonu.

A když jsme odmítli, řekl, že s námi nic není.

Nevzdal se.

Nabídl se, že nám přivede nějaká děvčata, protože co bez děvčat, a ať nemáme strach, že by přivedl nějaké důry. On ví, jaké dívky se pro nás hodí, jen ať mu otevřeme dveře a on už nějaké „ukecá“. Přímou tak to řekl a tvrdil, že díky němu zažijeme Vánoce, na jaké budeme dlouho vzpomínat, a když jsme odmítli, řekl, že se nám diví.

Pak aspoň zametal a utíral prach -

„Zajímavý,“ řekl David a chvíli hledal slovo, „strom.“ Opravdu, říct o něčem takovém, jako byl můj kybernetický dárek Davidovi, strom, vyžadovalo pěkný díl fantazie -

A zdvořilosti. Byl to strom?

Strom začal volat, že se nemůže dívat na to, jak se nudíme, a ať si pryč s ním zahrajeme nějakou společenskou hru. Fanty nebo mariáš nebo můžeme něco ostřejšího, třeba poker a rovnou o desítky, nebudeme troškaři - -

Nenápadně jsem si vytáhl z krabice prospekty ke stromku.

Jak ho vypnout, jsem našel rychle.

Stačilo mu trochu pootočit jednou ozdobou na třetí větvi odzdoła.

Udělal jsem to -

Hned přestal švadronit -

Přestal se hýbat.

Zastavil se uprostřed pokoje.

„Ukaž,“ natáhl David ruku po prospektu, „ukaž.“

Sklonili jsme se nad prospekt a četli ho ve světle transgalaktických majáků, které míjely náš hotel, četli jsme prospekt dlouho, byl dlouhý - Četli jsme ho ve světle rozsvícených planet, vánočních planet, které jsme míjeli -

ZÁCHRANA LIDSKÝCH VÁNOC

stálo na prospektu, tak se ten strom jmenoval.

A psalo se v prospektu o tom, že na hvězdách, kam nedolehne televizní signál nebo kde televizní vysílače dosud nebyly zřízeny, propadají lidé nudě, propadají jí zvláště o Vánocích.

O Vánocích se scházejí celé rodiny, psalo se v prospektu.

Proto jsou to prý nejnesnesitelnější chvíle celého roku, tvrdilo se v prospektu.

Scházejí se lidé, kteří si nemají co říct.

A nezapínají často ani televizi, aby jejich sdružené samoty rozptýlila -

A tehdy, hlásal prospekt, přichází strom.

Zaručený úspěch.

Umí tisíce anekdot, desítky tanců, hraje šachy, dámu, poker, kdeco, dokáže umýt nádobí i připravit večeři, svede tolik vánočních zvyků - -

S NAŠÍM STROMEM SE NENUDÍTE

Tisíce děkovných dopisů došly už firmě, která vánoční stromky začala chrlit do galaxií -

VÁNOČNÍ STROM DĚLÁ Z VÁNOC VÁNOCE

tvrdil jeden z jeho - šťastných - majitelů.

VÁNOČNÍ STROM TMELÍ NAŠI RODINU

prohlašoval jiný.

Četli jsme s Davidem prospekt a moje muzikální bačkory nám vyhrávaly, vyhrávaly písně z dob, kdy se lidé na Vánoce těšili -

Těšili právě proto, že se sejdou se svými blízkými.

Nebáli se jich kvůli tomu.

A bylo nám při té četbě teskně, představili jsme si statisíce těchhle stromků, poskakují po hvězdách, kolem kterých prolétá náš hotel.

Poskakují ty stromky -

Zpívají -

Hrají karty -

Uklízejí, uklízejí -

Dokonce, jak jsem se dočetl v prospektu, stromek umí i vařit a připravovat speciální vánoční drinky, vánoční koktejly -

Postavili jsme ho před okno.

Tak, když se nehýbal, když mlčel, nevadil a ani nerozptyloval, že je kybernetický, a ne takový, jaké rostly v zasněžených pozemských hvozdech -

Jaké rostly, mlčky rostly před staletími - v tichých krajinách -

Kouřili jsme s Davidem dýmky, vyprávěli si, vzpomínali. Ne, nepotřebovali jsme naprogramovanou kybernetickou zábavu, kybernetickou radost -

Rozuměli jsme si.

Eduard Martin
Manželka z Venuše

Ilustrace na obálce z Pixabay.com
Korektura Regina Králová
Technická redakce Petra Kučerová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 10. 1. 2025

ISBN 978-80-274-4267-6 (epub)
ISBN 978-80-274-4268-3 (pdf)
ISBN 978-80-274-4269-0 (prc)